శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి.

సంబూరి - కేశవాచార్య విరచితము.

బ్రహ్మశ్రీ,
పండిత, పురాణం
సూర్యనారాయణ
తీర్థ పరిశోధితము.

ఆనంద
ముద్రణాలయ
ముద్రితము.

మద్రాసు:
ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండ్ కంపెని.
1922.
Price Rs. 6-00] [వెల రు. 6-00

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఉపోద్ఘాతము.

ఈగ్రంథమును రచించినకవి నంబూరి కేశవాచార్యులు. ఇతనితండ్రి వేంకటకృష్ణాచార్యులు; తల్లి యలమేల్మంగమ్మ. ఇతఁడు ప్రతివాదిభయంకరాచార్యుల శిష్యుఁడు. ఈకవి యీగ్రంథమునందుఁ దనవృత్తాంతమును జెప్పికొనియుండుటచే నిట దానిని దెలుపుట యనావశ్యకము. మంగళగిరితోఁ జేరిననంబూరితనివాసస్థలము.

ఇందుఁ బన్నిద్దఱాళ్వారులయు నిత్యసూరులయు నాచార్యవరులయు చరిత్రములు విశదముగా వర్ణింపఁబడియున్నవి. ఇది గురుపరంపరాప్రభావము, దివ్యసూరిచరితము, ప్రపన్నామృతము, యతీంద్రప్రవణప్రభావము మొదలైనగ్రంథములను జక్కఁగాఁ బరిశీలించి వ్రాయఁబడినదని తెలియుచున్నది. మఱియు నస్మ్యామహనీయులుచేతినోజ్జీవనార్థము దయాసముద్రులై యనుగ్రహించినరహస్యార్థములను సంప్రదాయవిశేషములును వైష్ణవులకు మిక్కిలి యుపాదేయములైన యితరవిషయములు పెక్కులును ప్రసక్తివచ్చినప్పుడెల్ల మృదుమధురశైలిని దేటతెల్లముగా వివరింపఁబడియున్నవి. అన్యైవిషయములను బ్రతిపాదించునపుడు కవికిం గలపరిపూర్ణవిషయప్రవేశమును, బరికరసమృద్ధియు వర్ణనాప్రావీణ్యమును నధ్యవసాయసంపత్తియు, సభినివేశప్రాబల్యమును, పరిభాషావైలక్ష్యమును బట్టి చూడఁగా నితనికి భగవద్విషయమందలిగాఢపరిశీలనము, భాష్యాదులందుఁ బూర్ణావగాహనమును నుండుట దెలియుటే కాక యివి యత్యంత మహాచార్యరుచిపరిగృహీతములై యుండుటయుఁ దేటపడుచున్నది. ఇది యేకాక యితఁడు.

'దాసునకు ... ... మంత్రార్థం బీడు ముప్పత్తాయిరప్పడియు, శ్రీభాష్యంబు మొదలుగాఁ గల సకలగ్రంథంబులఁ బ్రసాదించినకలహితంబులుపదేశించి ...

సీ. మంగళగిరియందు శ్రీ మంచెళ్లవేంకటా
చార్యుఁడు రామానుజనాదు లోనఁ గ
ఘనుఁడు కౌండిన్య వేంకటనృసింహగురుండు
ద్వారకఁ దిరుమలక్వచనభూష
ణాది రహస్యార్థ మడిదేని కెఱిఁగించె
గురువరుఁ డగు నెలకొండపల్లి
జియ్యరీదాసునకు భద్రశిఖరియందుఁ
గోటితవడకుండఁ దెలిపెను శ్రీ గురుపరంప
రా ప్రభావార్థము'

అని కడపటఁ జెప్పుకొని యున్నాఁడు.

వినోదార్థము కేవలకథవలెనయ్యే చరితలనువర్ణించు మాత్రమునకుఁ బోకముముక్షువైష్ణవు లుజ్జీవించుటకై యిందుఁ దెలుపఁ గూడినన్ని విశిష్టాద్వైతసిద్ధాంతములును భగవద్భాగవతవిషయసంప్రదాయరహస్యములు, నందందు మధురమైనయౌషధమువలె, భవరోగములు వాయఁ బొందుపఱచియున్నాఁడు. ఇందొకశ్రుతి కాదు; ఒకస్మృతి కాదు; ఒకశాస్త్రము పురాణముగాదు; మహాత్సుబాల నారాయణతైత్తిరీయ చ్ఛాందోగ్యబృహదారణ్యకాదులైనయుపనిషత్తులను వారాహబ్రహ్మాండ మార్కండేయ నృసింహ బ్రహ్మకైవర్తస్కాందమాత్స్యపాద్మనారదీయభాగవతాదిపురాణములును పాంచరాత్రాగమమును మనుపరాశరయాజ్ఞవల్క్యాదిస్మృతులును బెక్కుసంహితలును భారతమును, ఇవియవియన నేల? స్వదర్శనస్థాపకములై స్వసంప్రదాయ నిరూపకములైనసమస్తప్రమాణగ్రంథములను విశేషాకారమునఁ గ్రోడీకరించి శాస్త్రపరిచయము లేనివారికిని సుబోధముగాను నతిమనోజ్ఞముగాను స్వరుచివిశేషమకరందఝరిం దేనియలొలుకునట్లు దోఁచి స్వకీయాధ్యవసాయపటిమచే స్ఫుటముగా నాటునట్లు రచించియున్నాఁడు. కాన యిది శ్రీవైష్ణవసిద్ధాంతనిష్ణాతులగు శిష్టజనులకుంగూడఁ బఠనపాఠనశ్రవణశ్రావణాదులకు మిక్కిలి యర్హమని చెప్ప నొప్పియున్నది.

పాఠకులకు స్థూలదృష్టికి దీనివస్తువైలక్షణ్యము గొంత తెలియుటకై స్థాలీపులాకన్యాయమున నిందలివిషయములు గొన్ని తెలుపందగియున్నవి. ఇందుఁ జక్రాంకనస్వరూపము, దానిప్రామాణ్యము, భక్తివిరక్తిస్వరూపము, శిష్యలక్షణము ముముక్షుప్రాణోత్క్రమణపరమప్రాప్తివైభవము భాగవతలక్షణము భాగవతాపచారక్రౌర్య ప్రదర్శనము, బ్రహ్మమేధసంస్కారస్వరూపము, శ్రీపాదతీర్థమాహాత్మ్యప్రకటనము, తదీయారాధనాతిశయము, పంచమహాయజ్ఞస్వరూపము, తిరువారాధనక్రమము, దేవతాంతరభజననిషేధము, దుష్టవస్తుస్వీకారదోషభూయస్త్వము, సదాచార్య పరిగ్రహప్రాబల్యము, ఆచార్యకైంకర్యాతిశయము, పరతత్త్వనిర్ణయము, పాషండస్వరూపనిరూపణము, శంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిధారణవిషయప్రమాణోపన్యాసము, రుద్రాక్షతిర్యక్పుండ్ర ధారణఖండనము, నిర్హేతుకజాయమానభగవత్కటాక్షవ్యతిరిక్తపుణ్యాతిశయనిషేధము మొదలైనవిశిష్టవిషయములును జీవేశ్వరభేదము నారాయణపారమ్యము మొదలైన దర్శనప్రక్రియలును; మృదుమధురగంభీరార్థపూరితములైన యాళ్వారాచార్యుల శ్రీసూక్తులతో మొల్లముగా మిక్కిలియుల్లాసము గొలుపునట్లు గలిపియున్నాఁడు. మఱియు శరభరూపి యగురుద్రునిచే నరసింహదేవునికిఁ బరాజయము కలిగెననుటకు ఖండనమును శ్రీనారాయణుఁడు పరాత్పరుఁడై యుండియు నెల్లవారు నద్దేవు నర్చింపకుండుటకుఁ గారణములును, ఏకాదశీ జయంతీ నిర్ణయమును ధనుర్మాసపూజావిధానాదులను గూర్చి యనేక ప్రమాణోదా

హరణపూర్వకముగాను సవిస్తరముగాను గావించిన యుపన్యాసముల సదృశములు.

ఈగ్రంథము పూర్వభాగము మధ్యమభాగము ఉత్తరభాగము అని మూఁడు భాగములుగా విభజింపఁబడియున్నది. పూర్వభాగము ఆఱుఉల్లాసములుగాను మధ్యమభాగము పండ్రెండుల్లాసములుగాను ఉత్తరభాగము ఆఱుల్లాసములుగాను నంతర్విభాగము గలిగి యున్నది. ఇందు శ్రీరామానుజులవారి దివ్యచరితము పూర్వభాగమందలి యయిదవయుల్లాసము మొదలుగా మధ్యమభాగము కడవఱకును నావరించి గ్రంథమునకు దాదాపుగా సగభాగమగుచున్నది. ఇందు రామానుజాచార్యుల దివ్యవిగ్రహవర్ణనములును కల్యాణగుణవివరణములును దిగ్విజయయాత్రాదిచర్యలును మనోజ్ఞమైన స్పష్టశైలిని మిక్కిలి రసవంతముగా రచింపఁబడియున్నవి. మణవాళమహామునులయు వేదాంతదేశికులయు వైభవములును గ్రంథాంతమున స్వపరమాచార్యులైన ప్రతివాదిభయంకరం అణ్ణంగారి వైభవమును సవిస్తరముగా వర్ణితములై యున్నవి.

ఇది శ్రీరామానుజులవారికే యంకితము. ఇది తఱచుగా సీసపద్యముల చేతను వచనముల చేతను నిర్మితము. అందందు నితరవృత్తములును గనుపట్టుచున్నవి కాని యవి స్వల్పము. ఉత్తరభాగమునఁ గొన్ని వృత్తవిశేషములు చూపట్టుచున్నవి. సీసపు గీతములం దొక్కొక్కటను నాలవపాదమున 'వాదిభీకరగురుఁడు నను మోదమలర' నని యీగ్రంథమును స్వాచార్యవక్తృకముగా నిబంధించియున్నాఁడు. ఇదియేకాక కవియే 'ప్రతివాదిభీకరగురుం డీదాసచేతనుని నిమిత్తంబుగాఁ జేసికొని యస్మదీయజిహ్వాగ్రసింహాసనాసీనుండై యానతిచ్చిన యీయాచార్యసూక్తిముక్తావళికి కర్తృశ్రీవాదిభీకరగురుం డనియుఁ గృతినాయకుండెంబెరుమానారనియుఁ బ్రతిపాద్యంబు శ్రీశఠకోపవర కాలనాథయామునయతీంద్రాదిపూర్వాచార్యమాహాత్మ్యంబనియుఁ దలంచి నిమిత్తభూతుండనగు నాదౌరాత్మ్యంబుఁ దలంపక మహీతలంబునఁ గల శ్రీమహాభాగవతులం దపరిబంధంబుఁ బరిగ్రహించి సాపరాధచేతనుండనగు నాసాహసంబోర్చి నన్ననుగ్రహింపవలయు'నని చెప్పుకొనియున్నాఁడు. దీనం జేసియుఁ దనకాచార్యవిషయమునం గల రుచ్యనుగృహీతపారతంత్ర్యప్రకర్షమును శ్రీభాష్యకారులయందుఁ గల దృఢాధ్యవసాయపూర్వకశేషత్వవైభవమును వేనోళ్లఁ జాటినట్లయినది.

ఇందుఁ గొన్ని లాక్షణికదోషములు గలవు. కాని ప్రతిపాద్యవిషయమునకుఁ గల వైలక్షణ్యముం బట్టియు, సూక్తికములైన పెక్కువిశేషములం బట్టియు నాదోషము లంతగా నాదరణీయములుగావు. ఇట్టి మహనీయగ్రంథము మిక్కిలి పాఠదుష్టమై లోపలివిషయము లనేకములు దురూహములుగాను నుండుటఁ జూచి పెక్కుప్రతులం దెప్పించి మిక్కిలి ప్రయాసమునకు వెనుదీయక విశేషవ్యయమున మంచిముద్రణముం గూర్చి సమంజసముగాను సకలశిష్టజనాంగీకారపాత్రముగాను ప్రకటింపఁబడినది. దీని నందఱును గొని చదివి యానందింతురుగాక.

ఉపోద్ఘాతము.

నే నీగ్రంథమును బరిశోధించునపుడు బుక్కపట్టణము - కృష్ణరామానుజయ్య యనునతఁడు నాకుఁ జాలఁ దోడ్పడినందులకు నే నతనియెడఁ గృతజ్ఞుఁడనై యున్నవాఁడను. ఇందుఁ బ్రమాదవశమునఁ బడినతప్పులఁ దెలుప నెల్లరను బ్రార్థితులు.

టి. దే.

రెండవకూర్పు.

శ్రీమద్విశిష్టాద్వైతమతస్థులకే కాక తన్మతసంప్రదాయములను దెలిసికొనఁ గోరు నితరమతస్థులకును బరమాదరణీయంబగు నీయాచార్యసూక్తిముక్తావళియొక్క మొదటికూర్పు ప్రతులన్నియు ముద్రించిన కొలఁది కాలముననే చెల్లిపోవుట చేత నీరెండవకూర్పు 1919వ సం॥రముననే ప్రారంభింపఁబడినది. ద్వితీయ ముద్రణ ప్రారంభమునుండియు ముద్రణావస్థలోఁ బరిశోధకభారమును శ్రీమదానందముద్రాక్షరశాలాసర్వాధికారులగు శ్రీయుతులు వేమూరి రంగనాథశ్రేష్ఠిగారు నాయందుంచినారు. ఆంధ్రభాషాసేవకపరమాణువనగు నేనును వారి యానతిని శిరసావహించి యేతత్పరిశోధకభారమును వహించితిని. దీని మొదటిముద్రణములోఁ దటస్థించినపొరపాట్లు చాలవఱకీకూర్పులో సవరింపఁబడినవి. గ్రంథకర్తచేఁ బ్రమాణార్థము కైకొనఁబడిన కొన్ని సంస్కృతశ్లోకములు మొదటికూర్పులోఁ జాలఁ బొరపడియున్నవి. దీని మొదటికూర్పుపుస్తక మొక్కటియే తక్క వేఱొండు పుస్తకము నాకు లభింపనికారణమునను మదరాసులోని దొరతనమువారి ప్రాచ్యలిఖితపుస్తకభాండాగారములో సయితము దీని మొదటికూర్పు ప్రతియే తప్ప వ్రాఁతప్రతి లభింపని కారణముచేతను యథామతి సవరించితిని. కవిత్వవిషయమునను, భాషావిషయమునను నాకుఁ దప్పులని తోఁచినవానిని వీలయినంతవఱకు సవరించితిని. ఇందు నేను జేసిన పరిశ్రమము మొదటికూర్పు ప్రతితో సంప్రతించి చూచినచోఁ దెలియఁగలదు. ఏతన్ముద్రణాపరిశోధకతకుఁ బూనుకొన్న నాకును దీనివలన నెన్నియో లాభములు గలిగినవి. అవి యెవ్వియనిన:—శ్రీశ్రేష్ఠిగారియానతిని సంపూర్ణముగ నెఱవేర్పఁగలుగుట, విశేషధనప్రాప్తి, భాషాసేవ, విశిష్టాద్వైతమతసిద్ధాంతజ్ఞానము మొదలగున వెన్నేనిఁ గలవు. ఈగ్రంథమునుగుఱించిన యంశములు వ్రాయఁదగిన వన్నియును మొదటికూర్పులోననే కలవు. ఇం దింకను లోపములగపడినచోనవి సప్రమాణముగ వ్రాసి గ్రంథప్రకాశకులకుఁ బంపినచో వానిని కృతజ్ఞతాభివందనములతో నంగీకరించి మూఁడవకూర్పున సవరింపఁబడు నని యేతద్గ్రంథపాఠకమహాశయులు సవినయముగఁ బ్రార్థింపఁబడుచున్నారు.

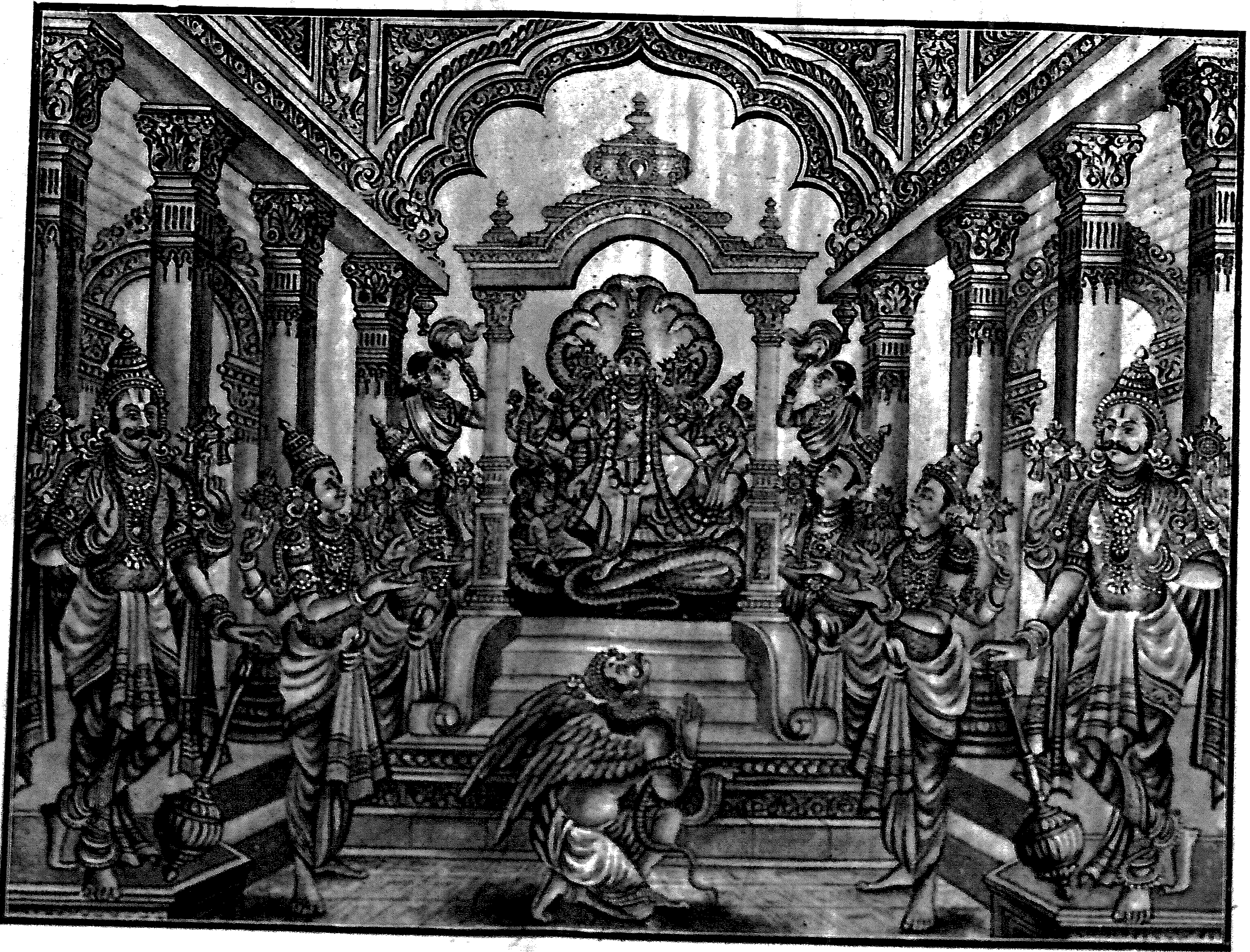
దుర్మతి-మాఘ
చెన్నపట్టనము
11-2-1922

ఇట్లు విన్నవించు
భగవద్భాగవత విధేయుఁడు,
పురాణం సూర్యనారాయణతీర్థులు.

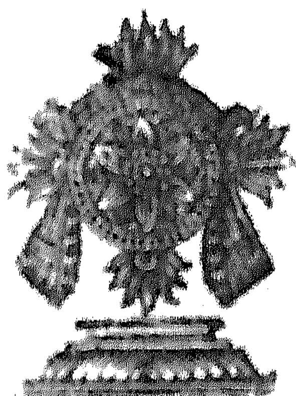
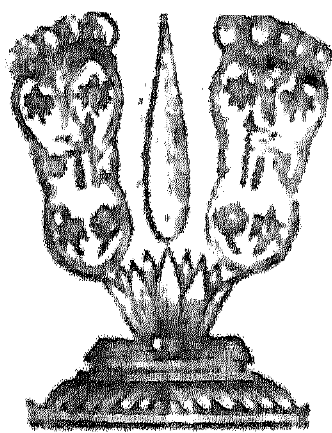
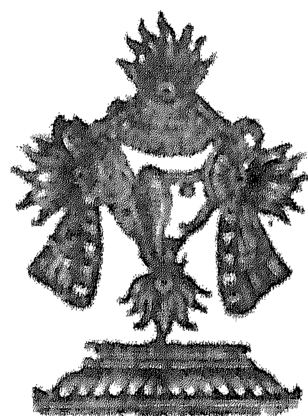
విషయసూచిక

విషయసూచిక.

విషయసూచిక.

1. పరమపదనాథుఁడు.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

పూర్వభాగము.

ప్రథమోల్లాసము.

శ్రీమద్భూతపురీశకేశవనివేశీభూతహృత్పద్మని
ష్ఠామావేశ పరాశరాదికమునిశ్రేష్ఠవాగ్వాంశవి
స్సీమప్రాభవరంగరాజపదసుస్థేమప్రకాశా యతీ
శా మాణిక్యమయత్రిదండకరదేశా కేశవార్యాత్మజా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. శ్రీదేవి యమునానదీ సన్నింపభూనీళ, లీలాగలంకులఁ జనకకింపు నలువ [దు
పహామున్న మహామున్న సమను చుసూరులుగొల్వఁ, బరమపదమునందుఁ బరమగురుఁ
నారాయణుఁడుముందు పేరోలగంబుండి, మంత్రరత్నంబు గ్రమ్మహిషికొసఁగ
ద్వయము మది సిరియు విష్వక్సేనులకు నిచ్చె, నమ్మంత్రమతఁడు శఠారికొసఁగ
తే. నమ్మహాత్ముని చరితామృతాబ్ధియందుఁ, జిత్తమా నీవు నోలాడి చెంది సుఖము
బడుగు రార్యులఁ దలఁపుమీ భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడు దనర మోదమలర.

వ. శ్రీదేవీనాయకుండును శ్రీవైకుంఠనికేతనుండును శ్రీమదనంతగరుడవిష్వక్సేనాది నిత్యసూరిపరిషన్నిషేవ్యమానుండును సమాశ్రితసమస్తకాముండును ననంతకల్యాణగుణపరిపూర్ణుండును సగుణైశ్వర్యుండును సకలజగద్ధితానుశాసనప్రవృత్తంబులగునిఖిలనిగమాంతసహస్రంబులచేఁ బ్రతిపాదితం బయి యాత్యర్కానలదీప్తం బయి స్వయంప్రకాశం బై దేవదానవాదిసర్వప్రాణిదుష్ప్రాపం బయి నానావిధోద్యానసహస్రసంపన్నం బయి నిర్మలోదకపద్మసరస్సహస్రవిభూషితంబయి నిరయప్రాయస్వేతరసమస్తలోకోత్కృష్టం బయి కాలపరిపాకదూరం బయి సావరణానంతబ్రహ్మాండకోశబహిర్ఖ్యాతం బై పరవ్యోమశబ్దాభిధేయం బై త్రిపాద్విభూతిసంజ్ఞితం బై యపునరావృత్తిలక్షణం బగుపరమపదంబునందు దివ్యరత్నమయవప్రప్రాకారగోపురసౌధప్రాసాదవిమానశతసహస్రవిరాజితం బయి మణి

తోరణవిచిత్రధ్వజపతాకాంచితంబయి వైశ్వానరకోటివిరాజమానగృహపఙ్క్తి-విరాజితం బగునిత్యనిరవద్యనిరతిశయశ్రీవైకుంఠపురంబునందు దివ్యరత్నమయస్తంభసాహస్రగుంభితం బయి హిరణ్మయంబగుతిరుమామణిమంటపంబునందుఁ గోటిసూర్యప్రతీకాశప్రభామండలమండితులును బూర్ణచంద్రాయుతాదిప్రసన్నదివ్యమంగళవిగ్రహవిశిష్టులును సంసారబంధవిముక్తులు నగుననంతాసంఖ్యాతముక్తపురుషులచే విరాజమానం బగుసభామండలమధ్యంబునందు శేషఫణాసహస్రదివ్యరత్నవిరాజమానకిరీటాదినూపురాంతసమస్తదివ్యభూషణభూషితదివ్యమంగళవిగ్రహవిశిష్టుండై యనంతభోగిదివ్యసింహాసనాసీనుండై శ్రీభూనీళాదిదేవీసహస్రపరివృతుండయి యస్థానరత్నవ్యసనశంఖచక్రగదాశార్ఙ్గనందకాదిదివ్యాయుధశతసహస్రపరిషేవ్యమానుండై ననారాయణుండనంతగరుడవిష్వక్సేనాదులట్లు సంసారముక్తులచందంబునసంసారిచేతనులు నన్ననుభవించి యనుభవజనితప్రీతికారితాశేషావస్థోచితాశేషశేషవృత్తైకరతిరూపనిత్యనిరవద్యనిరతిశయానందరూపమకైంకర్యమహాసంపద లభించి సుఖించుటకుం బ్రాప్తి గలిగియుండనిమ్మహాసంపద్విరహితులయి యుండిరి, గదా యనినిమిగులవ్యాకులితాంతఃకరణుండై స్వకైంకర్యోపయుక్తంబుగా వారలకుం గరణకళేబరప్రదానం బొనర్చిన వారును నదీతరణార్థం బొసంగినప్లవంబుఁ గైకొనియుద్దరిం జెందలేక ప్రవాహవేగంబున సముద్రంబునం బడినజడులగతి నక్కరణకళేబరంబులు విషయప్రవణంబులుగా నొనర్చి కర్మప్రవాహరయంబున జన్మజలధిం బడి చెడి తన్నుం జెంద లేక యున్నంత శాసనాచ్ఛాస్త్రమ్మనెడుక్రమంబున వేదరూపశాస్త్రం బొసంగిన నం దప్రతిపత్తివిప్రతిపత్త్యన్యథాప్రతిపత్తిరూపాజ్ఞానపరీతచిత్తులై ప్రామాణ్యం బంగీకరింపక సమర్థుండను స్వచ్ఛందసవనితాదిసకలభోగంబులు గలవాఁడను గృతకృత్యుండను బలవంతుండను సకలసుఖంబులు గలవాఁడ నాఢ్యుండనాభిజాత్యంబు గలవాఁడనాతో సమానుండెవ్వండు గలఁడని స్వస్వాతంత్ర్యరూపాత్మాపహారమహాపాపం బొనర్చి యనాదికర్మవాసనాదోషదూషితాంతఃకరణులయి యవిధేయప్రవృత్తులై యుండం జూచి పరమకారుణికుం డగుభగవంతుం డుర్వియందు రామకృష్ణాద్యవతారంబు లొనర్ప నాసంసారిచేతను లాసురభావంబునఁ బ్రతిపత్తి సలుప కధోగతి కభిముఖు లయి యుండం గనుంగొని నారాయణుండు శ్రీవత్సకౌస్తుభవైజయంతీవనమాలాపంచాయుధానంతగరుడవిష్వక్సేనాదినిత్యసూరులం జూచిమీర లేఁగి భూమండలంబున ద్రవిడభూభాగంబునఁ గావేరీతీరంబునఁ దామ్రపర్ణీతటంబున వేగవతీకూలంబున బాహుదాసమీపంబునం దభిమతవర్ణంబులం దవతరించి సర్వచేతనోద్ధారణంబుఁ జేయుండని నియోగింప వార లేతెంచి భగవదాజ్ఞ శిరసావహించి సరోభూతమహదాహ్వయాదిదివ్యనామంబుల నాళ్వారు లయి యవతరించి సర్వాధికారంబుగా

ద్రవిడవేదంబుల సాంగోపాంగంబులుగా సర్వలోకోపకారార్థంబుగా వారలొ
సర్చిరి. ఆక్రమంబెట్టిదనిన వివరించెద నని యానతిచ్చి మఱియు వాదిభీకరగురుం
డిట్లనియె. 4

పొయ్గైపూదప్పేయాళ్వారుల ప్రభావము.

పొయ్గై-త—శ్లో॥ కాఞ్చ్యాం సరసి హేమాబ్జే జాతం కాసారయోగినమ్।
కలయే యశ్శ్రియఃపత్యురరవిన్ద మకల్పయత్॥

పూద-త—శ్లో॥ మల్లాపురవరాధీశం మాధవీకుసుమోద్భవమ్।
భూతం నమామి యోవిష్ణో ర్జ్ఞానదీప మకల్పయత్॥

పేయా-త—శ్లో॥ తులాశతభిషగ్జాతం మయూరపురి కైరవాత్।
మహాన్తం మహదాఖ్యాతం వన్దే శ్రీనన్దకాంశకమ్॥
పద్మారమణపాదాబ్జప్రేమభాగ్విన్యా మనోజ్ఞయా।
భ్రాన్తయోగీతివిఖ్యాతం మునిం వన్దే గుణామ్బుధిమ్॥

సీ. ముందువేల్పుల పద్దెమున మొప్ప నెచ్చోట, హయమేధ మొనరించి హరినిఁ గాంచె
సత్యవ్రతక్షేత్రసంజ్ఞ నేపురి చెంది, సకలపాపము లెందు సమసిచనునొ
యట్టి కాంచీపురి నతిపావనం బైన, యొకసరోవరమున వికచహేమ
సరసిజమునఁ బాంచజన్యాంశమునఁ దులా, శ్రవణమునందుఁ గాసారయోగి
తే. యవతరించెను జ్ఞానభక్త్యాదిజలధి, తనకు దాస్యము సల్పు చేతనుల కెల్లఁ
బరమహితము లొనర్చునీధరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. మును దధితీరమునందుఁ దులాశ్రవి, ష్ఠాతారయం దతిచారుమల్ల
పురియందు మాధవీపుష్పమువలనను, గామోదకీమూర్తిఘనుఁడు భూత
యోగీంద్రుఁ డుదయించె నుర్వి నట్లానెల, శతభిషగాఖ్యనక్షత్రమందు
నలమయూరపురంబునం దొక్కసరసిలో, వరకైరవప్రసవంబువలన
తే. నతులనందకమూర్తియై యవతరించి, భ్రాంతుఁడని తన్ను జనులనఁ బరమభక్తి
దివ్యమహదాఖ్యయోగి వర్ధిల్లె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 6

సీ. ఇట్లయోనిజులుగాఁ బిలఁ బుష్పములయందు, దివ్యాంశములఁ బుట్టి తేజరిలిరి
భగవదనుగ్రహప్రాప్తదివ్యజ్ఞాన, భక్తివైరాగ్యసంపత్తి గలిగి
స్వస్వరూపజ్ఞానసంపన్నులై యొక్క, రొకరి నెఱుంగక యుర్వియందుఁ
బవలున్నచోటను బవలువాసరము లుండ, రాదని గ్రామైకరాత్రు లగుచు
తే. సంచరించుచు మువ్వురానన్దనిధులు, కూడి రొకరాతిరిని దిరుక్కోవలూరఁ
జిన్నదైనట్టి యొకపంచతిన్నె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 7

సీ. మొదట సరోయోగిముదముప్పఁ జనుదెంచి, యాతిన్నె నున్నయంతభూత
యోగీంద్రుఁ డేతెంచి యిచ్చోటు నీరేయి మా, కిచ్చోటఁ బండిన రవ్వ రనిన

హరిసేవకులము మేమయ్య మీరెవ్వరో, యని సరోయోగీంద్రుఁ డానతీయ విని
హరిదాసదాసుఁడనని సరోయోగికిఁ, బుడమిఁ జాఁగిలి మ్రొక్కి భూతయోగి
తే. మ్రొక్కి దాసోస్మి యని సరోమునియు మగిడి, దాస్యధర్మమునున్నిడి తమ్ముఁ దెలు
కొనిరి వారూరు పేరేమి గానక యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. [పు
సీ. ఇచ్చట నీదాసు లెంచుక గల్గునా, చోటని శ్రీభూతసూరి యడుగ
నొకరికి శయనింప నుచిత మిర్వురకుఁ గూ, ర్చుండఁ జోటిక్కడ నుండు ననుచు
నాసరోముని పల్కి యతనితోఁ గూర్చుండ, వచ్చె మహాయోగివరుఁ డచటి
కంత మీరెవరని యడుగ వారి కతఁడు, విష్ణుదాసుఁడ నని విన్నవింప
తే. వారు సేవించి రా బ్రహ్మవాది నతఁడు, మగిడి సేవించె వారి నామూఁడ్కఁ గలిసి
యరుఁగుపై నిల్చి యుండి రయ్యార్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 9
సీ. ఆతిరుక్కోవలూరి రాయనా రాశ్రిత, వత్సలుం డేతెంచి వారినడుమఁ
జొచ్చి కన్పడక తత్సురుచిరాంగములతో, నొరసిడి పడుచుండ నెఱిఁగి వార
లింటిమి ముగ్వురమె యిరు లెవ్వరిచట లే, రీవింత యేమొకో యెఱుఁగ నేద
మని తలంచిన వారి కప్రాకృతాద్భుత, దివ్యమంగళమూర్తి దేవదేవుఁ
తే. డక్షిపదగోచరుండై నతని జూచి, ప్రణతు లొనరించి యామహాభాగవతులు
భూరివేదాంతసూక్తులఁ బొగడి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. ఇట్లు సన్నుతించి లోకోపకారార్థంబుగా 'వయ్యందగళియా' అనియు 'అన్బెద గళియా' అనియు 'తిరుక్కండేన్ పొన్మేని కండేన్' అనియు నుపక్రమించి సర్వాధికారంబు లగుమూఁడు ప్రబంధంబు లొసఁగిచ్చి ముగ్వురమ్మహాత్ము లిట్లు లోకానుగ్రహం బొనరించి రంత. 11

భక్తిసారులనంబడు తిరుమళిశై యాళ్వార్ల ప్రభావము.

తిరుమళిశై.త.-శ్లో॥ పఙ్క్తిశక్తిమయదివ్యవిగ్రహం భక్తిమత్సుజనభూర్యనుగ్రహమ్।
పాపచేతనమనోతిదుర్గ్రహం భక్తిసారమునిమాశ్రయేన్వహమ్॥
మఖాయాం మకరే జాతం చక్రాంశం భార్గవోద్భవమ్।
మహీసారపురాధీశం భక్తిసార మహం భజే॥

సీ. పాలవెల్లిని దొల్లి ఫణిరాజతల్పము, విడనాడి యేతెంచి విష్ణుఁ డుర్వి
మధురలో వసుదేవమహీపయుం దుదయించి, బృందావనమునందు నందసతికి
నందనుండై కృష్ణనామధేయముఁ దాల్చి, సకలజనప్రీతి సల్పినట్లు
చక్రరాజాకమునిసతికి మహీసార, పురమునం దుదయించి మఱియు నొక్క
తే. భాగ్యవతి పెంప వర్ధిల్లి భక్తిసార, దివ్యనామము ధరియించి తేజరిల్లి
సకలచేతనసంరక్ష సలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 12
సీ. సత్పద్ధతి లేతెంచి సరసిజాసనుఁ గాంచి, సన్నుతు లొనరించి సంస్తుతించి
భూమండలమునందు భూరిపుణ్యక్షేత్ర, మున్నన్ని వానిలో దూసరిల్లు

యనుచుఁ దన్నడిగిన । నబ్జయోని విదేహా,వన మొకచెంతను । వసుధ యంత
నొకచెంతఁ దక్కెడ । నుంచి తూపించిన, వసుధకంటె విదేహా।వనము హెచ్చ
తే. నాఁటనుండి విదేహావ।నంబు ధాత్రి, శ్రీమహీసారపురసంజ్ఞఁ । జెందె నంత
నచట నుండిరి సప్తమ।హర్షు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని । మోద మలర. 13
సీ. సప్తర్షు లామహీ।సారమహాక్షేత్ర, వాసులై తపమొంద । వారియందు
భార్గవముని ధర్మ।పత్నితో నచ్చట, శౌరి కర్పితముగ । సత్రయాగ
మనుదీర్ఘసత్రము । సతిభక్తి నెఱవేర్పఁ, దద్ధర్మపత్ని సౌ।దర్యనాంశ
కలితగర్భముఁ దాల్చి । నెల లేఁగఁ బదునొంటు,మఖ తారకను బుష్య।మాసమునను
తే. బిండ ముల్బావృతము గని । బెదరి వగచి, ప్రేఁపపొదరింటసదుమను । బెట్టివచ్చి
భర్తృకు ప్రణామముఁ జేసె।భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని।మోదమలర.
సీ. పుడమి బాలుసకును । బూలపాన్పట్లగు, సిరి దారకునిఁ దల్లి।కరణిఁ బ్రోచు
నమ్మహీసారపు।రాధీశుఁ డగుహరి, వచ్చి బాలునిఁ జూచి । మెచ్చి కృపను
దనకటాక్షామృత।ధారలచేఁ దన్పి, క్షుత్పిపాసల మాన్పి । శుద్ధసత్త్వ
దివ్యమంగళమూర్తి।భవ్యాపహతపాప్మ,తాదిసద్గుణభూష।ణాయుధాదు
తే. లన్నియును జూపఁ గనుఁగొని।యర్భకుండు, సాంద్రతరనిర్మలజ్ఞాన।జలధి యయ్యె
నంత నంతర్హితుం డయ్యె।హరియు ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డని।మోదమలర.
సీ. శ్రీహరివలనివి।శేష మేర్పఁగ లేక, కటకట శిశు వేడ్చెఁ । గాననమున
నంతటఁ దగువాళి।రనుధీరుఁడొకఁడు కాఁ, దను బ్రేఁపడువ్వల । నఱకుచుండి
యారోదనము విని । యాత్రుతో వచ్చి, పొదరింటిలోపలఁ । బొరలుచున్న
పంచశక్తిమయాంగుఁ।బరమదయాపాంగు, సుఖసంగు నర్భకుఁ।జూచిపొంగి
తే. యెత్తుకొని వేగ దనయింటి । కేఁగి యతనిఁ, బంకజచ్ఛిల్లియారను।భార్యకియ
సంచితంబుగ నాసాధ్వి । పెంచ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని।మోదమలర.
సీ. మత్పుత్త్రుఁ డని యభి।మానించినంత నా, సతికి వంధ్యకుఁ బాలు।చనులనూరె
నాపాలు గుడువక । యసియాడ కేడ్వక, హరిసద్గుణామృతం । బనుభవించి
ప్రతిపదిందునిభంగిఁ । బ్రబలు నాబాలునిఁ, బ్రవయశ్చతుర్థదం।పతులు చూచి
గోక్షీరములు కాఁచి । కొనివచ్చి ప్రార్థింప,నర్భకుం డవి గొని । యారగించె
తే. గొన్నిదినములు పాలట్లు।గ్రోలియంత, క్షీరదాతల కొకమేలు । సేయఁదలఁచి
బాలకుఁడు వారి కిట్లని।పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డని । మోదమలర.
సీ. భక్తి మీ రిట్లు మా।పాలఁ గల్గుటఁ జేసి, మేము పానము సేయ । మిగిలినట్టి
పాలివిగొనిపోయి।భక్తితోఁ ద్రావినఁ, గొడుకు మీకగునని । గురుఁడు వల్క
నావృద్ధదంపతు । లట్లొనర్చిన మఱి, వలి కింటి కేఁగి యా।పాలఁ గ్రోలి
యభినవయౌవను । లతిసుందరాకృతు, లతిసుకుమారులై । రతులఁ దేలఁ
తే. గ్రమముగానాలతాంగికి।గర్భమయ్యె, నెలలు నిండారఁ గనియెనా।నెలఁతసుతుని

జ్ఞానభక్తివిరక్త్యాదిజలధి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 18

వ. అంత నక్కుమారునకుఁ బండ్రెండవదినంబునందుఁ దల్లిదండ్రులు కణీక్కణ్ణ నని తిరునామంబు గావించి వర్ధమానచంద్రునిం బోలి దినక్రమంబుగా వర్ధిల్లుచున్న యబ్బాలకునకు సకలవిద్య లధికరింపం జేసి సుఖించుచుండి రంత భార్గవాన్వయ సంభూతుం డగుభక్తిసారగురుండు బాలకపితృగృహంబున నిర్నిబంధ ననిరవధిక భగవద్దయామృతాస్వాదపరిబృంహితసకలావయవుండై యన్నపానాద్యపేక్ష లేక వర్ధిల్లుచు సప్తహాయనంబులు గడపి యామీఁద ఋషిపుత్రుండు గావున భగవదనుభవప్రాప్తయమనియమాసన ప్రాణాయామప్రత్యాహారధ్యానధారణసమాధిరూపాష్టాంగయోగసంపన్నుండై యయ్యోగంబునకు జగజ్జన్మాదికారణత్వలక్షణలక్షితం బగుపరబ్రహ్మంబునకుఁ బ్రతిపాదకంబులుగా భ్రాంతచిత్తులకుఁ దోఁపంబడు శాక్యోలూకాక్షపాదక్షపణకపిలపతంజలిసమ్మతంబు లగు బాహ్యసమయంబులందును శైవమాయావాదన్యాయవైశేషికభాట్టప్రాభాకరాదికుదృష్టిసమయంబులందును బ్రవేశించి యరసి చూచి వానియం దొకసారంబు గానక రోసియాశింపక యల్లెడునూఱులసంవత్సరంబులు గడపి యంత శ్రీవైష్ణవుండై పరమవైదికసిద్ధాంతనిష్ఠాగరిష్ఠుండై యున్నంత భక్తత్రాణపరాయణుం డగు నారాయణుండు స్వకీయం బగు దివ్యాత్మస్వరూపంబును దదాశ్రయంబు లగు జ్ఞానశక్త్యాదికళ్యాణగుణంబులును దదుభయప్రకాశకం బగుదివ్యమంగళవిగ్రహంబును దదాధారం బగుకిరీటాదినూపురాంతదివ్యాభరణసముదయంబును నబ్భూషణంబులచందంబునం బ్రకాశించుచున్న శంఖచక్రాదిదివ్యాయుధవర్గంబును నట్టిభోగంబునకు వర్ధకం బగుభోగవిభూతి యగు పరమపదంబును సాక్షాత్కరింపం జేసి మఱియుం బ్రకృతిపురుషకాలాత్మక యగులీలావిభూతియు నవ్విభూతియందుసద్వారకాద్వారకం బగుసృష్టిస్థిత్యాదిప్రపంచంబు సవిశేషంబుగాఁ దెలియంజేసి యుభయవిభూతినాయకుం డగు హరి యమ్మహాత్మున కిట్లనుగ్రహింప నతండు సర్వజ్ఞుండై 'నాన్ముగనై నారాయణన్ పడైత్తాన్' ఇత్యాది ప్రబంధంబులచే సర్వాంతర్యామియును సర్వశక్తిసంపన్నుండును సర్వజగత్కారణభూతుండును మహాయోగీశ్వరేశ్వరుండును నగుశ్రీమన్నారాయణుండు పరమతత్త్వంబని నిస్సంశయంబుగా నిశ్చయించి యమ్మహాత్ముని ధారణాయోగంబున ధ్యానించుచుఁ గైరవిణీతీరంబున సప్తశతహాయనంబులు భగవదనుభవపరుండై యుండె నంత.

సీ. వామదేవుఁడు నందివాహనారూఢుఁడై, దేవితో లోకముల్ దిరిగివచ్చి
కైరవిణీతటాగారుని రుక్మిణీ, రమణునిఁ బార్థసారథిని గాంచి
వినుతించి వీడ్కొని వినువీథిఁ జనుచుండ, నతనినీడకుఁ దొల్గియవనిఁ గంథ
గూర్చుచున్నట్టియాగురుశేఖరునిఁ జూచి, యంబిక వీ రెవ్వ రనుచుఁ బ్రియుని

తే. నడుగ హరిభక్తుఁ డతఁ డని • హాసుఁడు పల్కెఁ
మన మతనిఁ జూత మని యార్య • మగని కనిన
భార్య కిట్లని పలికె నా • భర్గుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డన • మోద మలర.

సీ. నారాయణునిఁ దక్క • వేఱొక్క వేల్పును, గలనైనఁ దలఁపరు • గరుడకేత
నాశ్రితు లది గాన • నాతనికడ కేఁగ, మనల నుపేక్షించు • మాన్యుఁ డనుచు
రుద్రుఁడు వలుక నా • రుద్రాణి మనకు హా, రప్రియుఁ గని యాదరించి చనుట
తగు నన్న విని వృష • ధ్వజుఁ డమ్మహాత్ముని, కను మోడ్పిల కేతెంచి • కానఁబడినఁ

తే. గంథఁ గూర్చుచు గురువరుఁ • డంధకారిఁ, జూచి మాఁడక యున్నఁ ద్రి • శూలపాణి
భార్గవాన్వయునకు నిట్లు • పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డన • మోదమలర.

సీ. మమ్ము పేక్షించుట • మంచిదా సి కని, శంభుఁడు పల్కె నా • శాంతుఁ డనియె
యభవ నీతోడ మా • కణుమాత్ర మైనను, బని లేదు గాన నీ • వగిది నుంటి
ననిన మద్దర్శన • మఫలము గాదు నీ, యభిమత మిచ్చెద • మడుగుమనుచు
శూలి పల్కనతండు • సూదిలో దారము, చనునట్లు వరమిచ్చి • జరగు మనిన

తే. నపహసించితి వని రుద్రుఁ • డతని కలిగి, కంటిమంటలఁ గాముని • కరణి నేఁడు
భస్మ మొనరింతు నిన్ననిన • పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డన • మోద మలర

సీ. పలికి రుద్రుం డట్టి • ఫాలనేత్రాగ్నిని, వెల్వచ్చ నదియును • బ్రళయకాల
[illegible]జ్వల • జ్వాలావళీకృతా, భీలానలాభిక • రాళ మగుచు
దెప్పరంబుగ మిన్ను • గప్పి మండుచు నుండఁ, గనుఁగొని భార్గవ • మునివరుండు
దరహాస మొనరించి • తనవలపలికాలుఁ, దమ్మిని నంగుష్ఠ • తలమునందు

తే. నున్న యొక కన్ను దెఱచిన • నుగ్రవిలయ, భానుపావకకోటిప్ర • భాసమాన
మొక్క ప్రబలాగ్ని మింటిపై • కుబికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డన • మోదమలర.

సీ. అమ్మునికృతవహ్ని • యందాత్మనేత్రాగ్ని, ఖద్యోతమట్లుండఁ • గనలి హరుఁడు
పుష్కలావర్తకా • ద్భుత మేఘములఁ బంప, నవియు వర్షించి యా • యగ్నినణఁప
నమ్మహావృష్టియం • దద్రిరాజము గతి, నిశ్చలుం డై యోగ • నిరతుఁ డైన
యమ్మునిఁ గని రుద్రుఁ • డక్కజపడి ప్రీతి, నతనికి భక్తిసా • రాఖ్య నొసఁగి

తే. విష్ణుభక్తులవిభవము • విస్తరించి, దేవి కెఱిఁగించుచును జని • ధిష్ణ్య మొందె
నట్లతని కయ్యె భక్తిసా • రాఖ్య యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడన • మోద మలర. 24

సీ. భార్గవాన్వయసుధా • పాథోధిచంద్రుండు, భక్తిసారాఖ్యుఁ డ • పారమహయోగి
యోగసాక్షాత్కార • యుక్తుఁడై యున్నంత, నచటి • వ్యాఘ్రవాహనము నెక్కి
ఘుక్తిహారుం డను • సురవర్త్మచరుఁ డొకం, డరుగుదెంచిన వాని • వ్యాఘ్ర మతని
పై మింటఁ జనకున్నఁ • బరమవిస్మయ మొంది, వాఁ డుర్వినమ్ముని • వరు మహాత్ము

తే. నుదితదేశోల్లసద్వాద • శోర్ధ్వపుండ్రు, మహితతులసీనలినబీజ • మాలికాఢ్యుఁ

గాంచి వైష్ణవుఁ డని నిశ్చయించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నేమోదమలర.

సీ. బుధవర బొంతఁ గప్పుట చాలు నీకు నే, నీదివ్యపటనిర్మితోద్ధకవచ
మర్పింతు నని శుక్తిహారుండు గనిపింప, నది చూచి నగి మునియతని కాత్మ
సంకల్పవిరచితస్వర్ణనిర్మలవజ్ర, కవచముఁ దనమేనఁ గానిపింప
నది చూచి వాఁడు కంఠాసక్తదివ్యముక్తికహార మియ్యంగఁ గేలఁ బూన

తే. మాని తులసీనలినబీజమాలికలను, జూప నవరత్నముక్తికజుష్టదివ్య
హారములభంగిఁ గనియెనయ్యమరుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నేమోదమలర.

సీ. అమ్మహాత్మునిపూర్తి కక్కజపడి శుక్తి, హారుఁడు వినుతించి యరిగెమగిడి
యంతఁ గొంకణసిద్ధుఁ డనురసవాదియే, తెంచియమ్మునివరుఁ గాంచి మ్రొక్కి
కానికిఁ గోటిరూకలహేమ మగురస, గుళిక యొక్కటి దెచ్చి గురున కియ్య
మాకేల యని యది మగుడ వాని కొసంగి, తనతప్తకాంచనతనువు నలఁచి

తే. గురుఁడు మన్నింత తనచెవిగులిమి కొంత, నీసియవి రెండునొకయుంట చేసి దాని
వాసి వానికిఁ జెప్పె నీవరుస ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నేమోదమలర. 27

సీ. కొంకణసిద్ధ యీగుళికకానికి నూఱు, కోట్లహేమ మొనర్చుఁ గొదువ లేక
యని పల్కి గురుఁడీయ నది గొని వాఁడేగి, తగఁబరీక్షించి యొనర్చి మగిడివచ్చి
యమ్మునిఁ గని మ్రొక్కి హర్షించి వలగొని, కొనియాడి వీడ్కొని చనియె నంత
భక్తిసారగురుండు పర్వతగుహఁ జొచ్చి, యోగానుభవరతి నున్నయంత

తే. నఖిలచేతనరక్షకై యవనిఁ దిరిగి, ముప్వారాదిమసూరు లాళ్వారులును
వచ్చుచుండిరి సుజనులు మెచ్చననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేమోదమలర.

సీ. ఆసరోభూతమహానామయోగీంద్రు, లుదయభాస్కరసహస్రోజ్జ్వలముగ
దివ్యతరంబైన తేజ మొక్కటి యోగ, దృష్టిచే దూరప్రదేశమునను
గాంచి దవ్వుల కేఁగి కని భక్తిసారునిఁ, బ్రణమిల్లి కుశలసంప్రశ్న మొదవ
నమ్మహాముని వారి కభివాదన మొనర్చి, యర్ఘ్యపాద్యాసనాద్యర్చ నలిపి

తే. నంతఁ గొన్నాళ్లు వారందఱచట యోగ, ధారణాసక్తిచే నుండి తరలి వచ్చి
శ్రీమయూరపురీంద్రముఁ జెంది రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేమోద మలర.

సీ. మహదాఖ్యయోగిజన్మస్థానకైరవ, తీర్థముకడఁ గొన్నిదినము లుండి
ముప్వారాదిమసూరిముఖ్యులు శ్రీభక్తి, సారుని వీడ్కొని జరిగి ధరణిఁ
దీర్ఘయాత్రారతిఁ దిరుగుచునున్నంత, భక్తిసారాహ్వయపరమయోగి
స్వజనికారణమహీసారపురంబున, కరిగి యచ్చటఁ గొన్నియహములుండి

తే. శ్వేతమృత్తిక లేకున్న శ్రీధరుండు, కలను గనఁబడి చూపినఁ గని పెకల్చి
చూచె సితమృత్తు భార్గవసూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనేమోద మలర.

వ. అంత నబ్భార్గవకులాబ్ధిచంద్రుం డగుభక్తిసారయోగీంద్రుండు దానిఁగనుంగొని కైకొన్నయా శ్వేతమృత్తిక చేతలలాటాదిద్వాదశాంగంబులయందు శ్రీకేశవాది

దివ్యనామోచ్చారణపూర్వకంబులుగా నంగుళద్వయాంతరాళోల్లసితంబులును నంగుళమాత్రపార్శ్వభాగంబులును భగవత్పాదాకారంబులును దత్తచామీకర ప్రభాభాసమానశ్రీచూర్ణరేఖావిలసితాంతరాళంబులును నగుద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరియించి నిజకరతలక్షాళనోదకంబు శ్రీవాసుదేవదివ్యనామంబుచ్చరించుచు స్వశిరంబునం జల్లుకొని సకలలోకోత్తారకంబైన శ్రీమహీసారక్షేత్రంబునందు నిత్యసాన్నిధ్యంబొనర్చి భగవంతునారాధించుచుఁ గొన్నిదివసంబులు నివసించి సంతసించుచు నొక్కనాఁడాత్మమానసంబున, పొయ్గై యాళ్వారవతరించినస్థలంబుఁ గనుంగొనఁ దలంచి యచటినుండి కదలి సర్వక్షేత్రోత్తమంబును సమస్తపాపహరంబును సత్యవ్రతక్షేత్రాపరనామధేయంబును నగు కాంచీపురంబునకుం జనుదెంచి శరదుదితరాకాచంద్రకోటిప్రభాభాసమానంబును ఫణారత్నసహస్రాంశునవాస్తరణావిస్తృతంబు నగు శేషతల్పంబుపై నీలజీమూతసంకాశుండును దక్షిణోన్మీలితపుండరీకదళాయతాక్షుండును శ్రీభూనీళాదిదివ్యసీమంతినీపరిచరితచరణారవిందుండును నగు నారాయణుని సేవించి తత్సమీపవర్తి యగు పొయ్గై యాళ్వారవతరించిన దివ్యకాసారంబుఁ బొడగాంచి తత్తీరంబున నొక రహస్యస్థానంబున నేడునూఱులహాయనంబులు యోగానుభవతత్పరుఁడై యున్నసమయంబున నిజానుగ్రహోత్పాదితపరమశాంతుం డగు కణిక్కణ్ణ ననియెడు మహానుభావుండు శ్రీమహీసారక్షేత్రంబునందుండి యచటికే తెంచి యమ్మహాత్మునిం గని సాష్టాంగప్రణామపూర్వకంబుగా నాశ్రయించిన నాసత్యనిధికి నాభక్తిసారమునీంద్రుం డఖిలహితంబుల నుపదేశించెనంత. 31

సీ. అప్పురిముదుసలియవ్వ యొక్కతె వచ్చి, యమ్మహాయోగీంద్రునచటఁ జూచి
సద్భక్తి నప్పర్ణశాలా సమ్మార్జన, లేపనరంగవల్లిక లొనర్చి
కమలనీలోత్పలకాంచనపుష్పమాల్యముల నయ్యుటజ మలంకరించి
కాలత్రయమునందుఁ గడుభక్తిఁ జేమోడ్చి, చనుచుండ నబ్భక్తిసారయోగి
తే. యున్నసీభావదశ యోగయుక్తుఁడయ్యుఁ, గన్నులొకనాఁడు దెఱచి యాకరిత సలు
పనిఁ గటాంచితఁ మెచ్చి యిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. [పు

సీ. నేఁ బ్రసన్నుఁడనైతి నీయిష్ట మిచ్చెద, నడుగుమా యని మునియబల కనిన
సామి యీఁదాసికి సకలచింతాస్పద, మగుముదిమి యుడిగి యౌవనంబు
గలుగునట్లు పరిమ్ముఁ గరుణతోనని మ్రొక్కి, యాముదుసలియవ్వ యడిగె నంత
నట్లగుఁ గాకని సెలవిచ్చి, యమ్మునిసి, యోగానుభవసుఖయుక్తుఁ డయ్యె
తే. నంత ముసలింతి జరఁ బాసి యమరవృద్య, దివ్యసుందరసుకుమారదేహ మొంది
యొరఁగి గురునకుఁ దనయింటికరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. అంత పల్లవరాయఁ డనియెడి దేశాధిపతి విని వచ్చి యప్పడఁతిఁ జూచి
స్మరశరవిహ్వలస్వాంతుఁడై యర్థించి, ప్రీతి నాయువతిని పెండ్లియాడి

మహిం నవ్విలాసినీౝమణితో నమానుష, సుఖ మందుచుండ నా ౝ క్షోణిపతికి
జర యల్లనల్లన ౝ జన్మించె మేనియం, దా లేమలావణ్య ౝ మతిశయించె
తే. నంతఁదనజర నాయింతిౝయౌవనంబుఁ, జూచి విస్మయ మొంది యాౝక్షోణిభర్త
యతివ యీవింత యేమనిౝయడిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెౝమోద మలర.
వ. అంత నాసీమంతినీరత్న మబ్భాకాంతున కిట్లనియె. ౩౮
సీ. ఈనిత్యయౌవన ౝ మిట్టిసౌందర్యంబు, మద్గురుకృపవల్ల ౝ మాకుఁ గల్గె
నమ్మహాత్మునియంఘ్రిౝలాశ్రయించితివేని, నిత్యయౌవన మట్లుౝనీకుఁ గల్గు
నని యవ్వధూమణిౝయాత్మభర్తకుఁ దెల్ప, నతఁడెట్లు గన్పడుౝననుచు నృపతి
యనినఁ గణికృష్ణ ౝ రనుసూరి శ్రీభక్తి, సారులశిష్యుండు ౝ సద్గుణాఢ్యుఁ
తే. డాతఁ డక్షయపాత్రార్థ ౝ మరుగుదెంచు, నిత్య మిచ్చటికాతనిౝనీవె యడుగఁ
దగుననుచుఁ బల్కెనాసతిౝధవున కనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెౝమోద మలర.
సీ. అంతఁ గణికృష్ణ ౝ రచటి కుపాదాన, మడుగంగ నేతేర ౝ నతనిఁ జూచి
యారాజు మ్రొక్కిడి ౝ యతని కిట్లని పల్కె, భవదీయగురుని శ్రీౝభక్తిసారుఁ
గనుఁగొను వేడుకౝగలదు మా కతనిని, రప్పింపు మనుచు నాౝరాజు నుడువ
రాజులఁ గనుఁగొన ౝ రాఁడస్మదార్యుండు, మందిరంబులఁ దమౝసుందరులకు
తే. నిత్యఖరగోశ్వమార్జాలౝభృత్యులగుచు, నున్నయధములఁజూడఁ డాౝయుచితవేత్త
యనుచుభార్గవమునిశిష్యుఁౝడనియెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెౝమోద మలర.
వ. అంత నవ్వల్లవరాయఁ డనుమహీపాలుం డమ్మహాత్మునిపల్కు లాలించి యస్మద్విషయంబుగాఁ గవిత్వంబు చెప్పుమని యపేక్షింప నబ్భక్తిసారచ్ఛాత్రోత్తముండును భగవద్భాగవతాచార్యవిషయస్తోత్రంబులు దక్క నరస్తుతి సలుప మదీయవాణి యుత్సహింపదని కణికృష్ణారానతీయ నబ్భూపాలుం డలిగి రాజు భగవదంశసంభూతుండు కాని నరమాత్రుండుగాఁ డట్టిమమ్మిట్లు ధిక్కరించి పలికితివిగావున మద్రాజ్యంబు వెడలిపొమ్మనిన దశగ్రీవావమానితుం డగు విభీషణుం డతిరయంబున శ్రీరామసాన్నిధ్యంబుఁ జెందుగతి నతిశీఘ్రంబుగాఁ గణికృష్ణ రాచార్యసన్నిధికేతెంచి సాష్టాంగంబుగా దండప్రణామంబు దీర్చికరకమలంబులు ముకుళించితద్వృత్తాంతంబంతయు విన్నవించిస్థలాంతరంబుద్దేశించి చనుట కడియోనికి నాజ్ఞ యిమ్మని ప్రార్థింప భార్గవాన్వయకలశాబ్ధిచంద్రుం డగునాభక్తిసారయోగీంద్రుం డిట్లనియె వత్సా నీవు దేశాంతరంబునకు వెడలిన నిన్ను విశ్లేషించి నేనిచ్చట నుండనోల్లనని యమ్మహాత్ముం డద్దివ్యదేశాధీశుం డగునారాయణునిఁగూర్చి యిట్లనియె మహాత్మా దుర్వినీతుండగునీవల్లవనృపతిరాజ్యంబున నేనుండనోల్ల మఱియొకదేశంబున కేఁగెదఁ గావున మీరలీయనంతతల్పమహాశకటంబుఁజుట్టుకొని యోగనిద్రాసక్తి చాలించి మీపరిజనంబుతోఁగూడ విచ్చేయవలయునని విన్నవించియకణికృష్ణా రనుశిష్యతిలకంబు

తోఁగూడఁ జనుదెంచుచుండ నతం డానతిచ్చిన సూక్తి విని నవధరించి నారాయణుండు శ్రీభూనీళాదిదివ్యసీమంతినీసమేతుం డయి యనంతగరుడవిష్వక్సేనాది నిత్యసూరివర్గంబులతో నబ్భక్తిసారమునీంద్రుని వెనువెంటఁ జనుచుండె నంత నావరణరక్షకులగు బ్రహ్మాదిదేవతల ద్దేవదేవుని పిమ్మటఁ జనుచుండి రట్లా సత్యవ్రతక్షేత్రనివాసులగు మహర్షులు వారి వెంటం జనుచున్న సమయంబున న ద్దేశమధ్యంబున నున్న సకలదేవాలయంబులయందు దేవతావిగ్రహంబు లదృశ్యంబు లయ్యె ముం దయోధ్యానగరంబునఁ గోసలరాజ్యంబునం దంతట శ్రీరామవిశ్లేషంబోర్వఁజాలక తరుగుల్మలతాదులన్నియు నీరసంబులైన తెఱంగున సత్యవ్రతక్షేత్రంబునం దంతటఁ దృణగుల్మలతాదులన్నియు వాడి శుష్కించె నంత సూర్యచంద్రాదిగ్రహంబులు నిజప్రభామండలంబు దొలంగె నాక్షేత్రం బంతయు మహాంధకారపరిపూర్ణం బయ్యె నంత వల్లన త్తొన్మపాలుం డకాలప్రళయం బుదయించె నని మిగుల దుఃఖించి మంత్రివర్గంబుతో నాలోచించి సామాత్యుం డై చని కణిక్కణ్ణ రను నమ్మహాత్మునిఁ గనుంగొని సాష్టాంగప్రణామంబు లాచరించి ఫలపుష్పాద్యుపహారంబులం బూజించి మహాత్మా సాపరాధచేతనుల మగు మమ్ము రక్షింపందగు నని ప్రార్థింప నాసాత్త్వికపుంగవుండును దయావిధేయుం డై యట్లొనర్చెద నని పలికి స్వాచార్యుం డగు భక్తిసారమహామునీంద్రునిం బ్రార్థింప నమ్మహాత్ముం డాశ్రితవాత్సల్యవివశుండు గావున సుప్రసన్నుండయి నిజశిష్యప్రార్థనం జేసి స్వారాధనీయుం డయి సపరివారుండైన నారాయణునితో మగిడి కాంచీపురంబుఁ జేరి సరోయోగీంద్రున కవతారస్థానంబగు దివ్యకాసారంబు చెంతఁ బూర్వప్రకారంబుగా ననంతభోగతల్పంబుపైఁ బవ్వళించి యోగనిద్రాసక్తి సుఖం బుండు మని ప్రార్థింప నబ్భక్తిసారమునీంద్రప్రార్థితుం డయి శ్రీమన్నారాయణుం డట్లొనర్చెం గావున నాఁటనుండియు నాశ్రీహరికి 'శొన్నవణ్ణం శెయ్‌ద పెరుమాళ్' ళనియును 'యథోక్తకారుం' డనియు దివ్యంబు లగు నామధేయంబు లమరె నంత నా సత్యవ్రతక్షేత్రంబునందు దేవాలయంబులం దత్తద్దైవతవిగ్రహంబులు సకలజననయనగోచరంబు లయ్యె. మఱియు సర్వాపగాపుష్కరిణీకాసారవాపీకూపతటాకంబులును బ్రసన్నోదకంబు లయ్యె సమస్తవృక్షంబులు పల్లవితంబులై కోరకితంబులై పుష్పితంబులై ఫలితములై లలితంబులై యొప్పె సర్వదిగ్వలయంబు సంప్రసన్నసూర్యచంద్రాదిగ్రహతారకాప్రభామండలమండితం బై సొంపారె స్వవర్ణాశ్రమోచితకర్మాసక్తం బయి చాతుర్వర్ణ్యం బంతట సుఖం బుండె నంత. ౩౯

సీ. అచటఁ గొన్నాళ్లుండి కయ్యంతరాత్ముఁడౌ హరి, నతులయోగాసక్తి ననుభవించి
క్షణమైన నచట వాసముఁ జేసినఁ డుదో, మఱి లెడఁ [illegible]

నకుంభకోణదివ్యక్షేత్రమున కేఁగ, సమకట్టి శ్రీభక్తిసారగురుఁడు
శ్రీరమేశు యథోక్తకారు వీడ్కొని చని, చేరి పెరుంబులియూరియందు
తే. నొక్కయెడఁ బంచతిన్నెపై నున్నయంత, వేద మచ్చటఁ జెప్పుచువిప్రులతనిఁ
గాంచి విప్రతిపత్తి లభించి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 39
సీ. బ్రహ్మతేజస్స్ఫూర్తి బ్రాహ్మణుఁ డనియును, దల్లింగములు లేమిధరణిసురుఁడు
గాఁ డనియును మదిఁ గలఁగి యాబ్రాహ్మణు, ల్వేదప్రవచనముల్విడిచి రంత
నిజయోగవిజ్ఞాత నిఖిలేంగితుఁడు గాన, భార్గవకులజుఁ డాభక్తిసార
యోగీంద్రుఁ డచ్చట నుండ లేచినవారు, వాక్యములందలివరుస మఱచి
తే. తడఁబడుచు నుండ వారిపై దయ నతండు, వరనఖంబుల నల్లనివడ్లఁ గింజ
వార లందఱుఁ గనుఁగొనఁ జీరె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అంత సాంగసశిరస్కవేదవిత్తము లగు నావిప్రసత్తము లబ్భార్గవమునీంద్రుఁడు నఖంబులచేఁ గృష్ణవ్రీహిచ్ఛేదనంబు చేసి సూచింపం జేయ విస్మృతం బగు 'కృష్ణానాం వ్రీహీనాం నఖనిర్భిన్న'మ్మనియెడు వాక్యం బుపస్థితివిషయం బయిన మిగుల సంతసించిరి భగవద్భక్తు లగువారు శూద్రులు గారనియు వారలే విప్రసత్తములనియు సకలవర్ణంబులయందు భగవద్భక్తి లేనివారలే శూద్రు లనియుఁ బంచమవేదం బగుశ్రీమహాభారతంబునందుఁ జెప్పంబడెం గావున నిమ్మహాత్ముండు భాగవతోత్తముండు బ్రహ్మవిత్పూజ్యుండనియత్యంతభక్తియుక్తమానసులై ప్రత్యుత్థానాభివందనప్రక్రమాదు లాచరించి యపరాధక్షమాపణంబు చేసికొని రంత నబ్భక్తిసారయోగీంద్రుం డుపాదానార్థంబు చనుచుండ నాగ్రామంబునం దర్చితుం డగుభగవంతుండు ప్రతివీథియందు నమ్మహాత్మున కభిముఖంబుగాఁ దిరుగుచుండె నాలయాంతరాళంబునం దట్లు దిరుగుచున్న భగవద్విగ్రహంబుఁ గనుంగొని యర్చకులు పరమాశ్చర్యంబు నొంది బ్రాహ్మణులం గొందఱ రావించి యాహరివిగ్రహంబు దిరుగుటఁ జూపం జూచి యద్ధరణీసురోత్తములు పరమవిస్మితులయి యప్పెరుంబులియూ రనుగ్రామంబునకు సమీపస్థం బగుబాహ్యోద్యానంబునందు యాగంబు సలుపుబ్రాహ్మణోత్తముల కెఱింగింప వారును బరమాశ్చర్యదోధూయమానమానసులై పరమానందపరిపూర్ణమనస్కులై యమ్మహాత్మునిదర్శనం బపేక్షింప నంత దీక్షితుండు చక్షుష్మంతులకుసద్దర్శనసదృశం బగుఫలంబు వేఱు లేదని తలంచి కౌతూహలాయమానిజస్వాంతుండై యమ్మహాభాగవతోత్తముం డున్నయెడ కేతెంచి యమ్మహాత్మునిపంచశక్తిమయదివ్యవిగ్రహంబుఁ గనుంగొని సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి యర్చించి యిట్లనియె. మహాత్మా నీవు మహాప్రభావసంపన్నుండవు భగవంతుఁ డగునారాయణుండు భవద్విధభాగవతవిగ్రహంబుఁ గైకొని సకలచేతనసంరక్షణార్థంబు మధ్యమలోకంబునం దిరుగుచుండుం గావున భవదీయపాదారవిందరజఃకణంబు

లచే మదీయయజ్ఞవాటంబు పవిత్రంబు చేసి మమ్ముం గృతార్థులం జేయవలయు నని ప్రార్థించి యొడంబఱచి తోడ్కొని చని యాగశాలా ప్రవిష్టుం డగునమ్ముని శ్రేష్ఠుని నర్ఘ్యపాద్యాసనాదివిధుల నగ్రపూజ యొనర్చినం జూచి యోర్వంజా లక యధ్వర్యుప్రభృతిఋత్విగ్గణం బలిగి యాగంబునకు మహా తైనవిఘ్నంబు సంభవించె నని యతిక్షోభంబుఁ జెంది రాజసూయమహాధ్వరంబున యుధిష్ఠిరు చే నగ్రపూజితుం డగుకృష్ణునిం జూచి యలిగినశిశుపాలుండు దుర్వాచ్యంబు లగుపరుషవాక్యంబులు పలుకుచందంబున భార్గవకులాలంకారభూతుం డగునా భక్తిసారమునీంద్రునిం దిరస్కరించి మిగులనధిక్షేపోక్తులం బలుక విని యాదీ క్షితుండును వ్యాకులితాంతఃకరణుం డై భక్తిసారమునీంద్రునిముఖారవిందం బవలోకించి మహాత్మా వీరలిట్లుమిమ్ముం బరుషభాషణంబులు వలుక విని సహింపఁ జాల నని విన్నవింప నబ్భార్గవమునీంద్రుండును నింక నస్మత్స్వరూపంబు ప్రకటితంబుగాఁ జేయకున్న సాధువిధేయుం డైనయీదీక్షితుండు చిన్నఁబోవు నని తలంచి యష్టాంగయోగసాక్షాత్కృతుండును భక్తత్రాణపరాయణుండు నగునారాయణునిం బ్రార్థించినం బ్రపన్నరక్షకుం డైన యప్పుండరీకాక్షుండబ్భక్తి సారమునీంద్రునకుం బ్రసన్నుం డై నిజసారూప్యం బొసంగిన నబ్భార్గవమునీం ద్రుండును నీలమేఘశ్యామసుందరసుకుమారదివ్యమంగళవిగ్రహుండును శంఖ చక్రశార్ఙ్గాసిధరుండును శ్రీవత్స కౌస్తుభ వైజయంతీవనమాలాలంకృతలక్ష్మీసం లక్షితవక్షఃస్థలుండును దప్తచామీకర ప్రభాభాసమానదివ్యపీతాంబరధరుండును దివ్యతరసవరత్నఖచితశుభ్రసువర్ణకిరీటమకరకుండలగ్రైవేయహారకేయూరాంగద కటకోర్మికాకటిసూత్రశింజానుమంజుమంజీరాద్యపరిమితదివ్యభూషణభూషితుం డునై కనిపించిన నాసభాసదు లందఱుంజూచి యమ్మహాముని ప్రభావంబునకతివి స్మయం బంది రంతఁ బూర్వాపరాధులై నయధ్వర్యుప్రభృతియాజకులునాదీక్షి తుండును దక్కినజను లందఱుం బ్రదక్షిణ ప్రణామంబులాచరించి యనేకవిధం బుల సంస్తుతించి బ్రహ్మరథంబుఁ బట్టి పంచమహావాద్యభేరీమృదంగపటహకా హళవేణువీణాదిమంగళవాద్యఘోషంబులతోడ స్వస్తివాచనంబులు సేయుచుఁ బ్రతివీథియందును మహోత్సవంబు సలిపి మగిడి యజ్ఞవాటంబునం బ్రవేశిం పం జేసిన నమ్మహాయోగిసత్తముం డాబ్రాహ్మణోత్తములకు నిర్మలం బగుతత్త్వ జ్ఞానం బుపదేశింప వారునుం గృతార్థులైరి యంతట వారలం గరుణాకటాక్ష వీక్షణంబుల నిరీక్షించి నమ్రులగువారల వీడ్కొల్పి యచటినుండి కుంభినీ నాయికాతిలకం బగుసక్కుంభకోణం బను దివ్యక్షేత్రంబునకుం జనియె నంత.

సీ. ఆకుంభకోణమహాక్షేత్రరత్నముఁ,నం దపర్యాప్తామృతాభిధాను
హరినిఁ గన్గొని మ్రొక్కి యలనాన్మగంతిరు, వందాదియును దిరుచ్చందవృత్తి
మనియెడు రెండుదివ్యప్రబంధంబులఁ, జేసి వైష్ణవులకుఁ జెప్పి యచట

విలసితంబుగ రెండువేలమున్నూటేండ్లు, క్షీరనీరాహారసేవి యగుచు
తే. నుండెశ్రీభక్తిసారాఖ్యయోగివరుఁడు, ధారణాయోగసాక్షాత్కృతస్వహృదయ
పుండరీకస్థపురుషానుభూతి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర. 42
సీ. శ్రీకవేరకుమారిసేమంబునకు నిందుఁ, బవ్వళించితిగాని భక్తజనులఁ
గని లేచి మాటాడఁగా లేవొ యన హరి, లేవ నుద్యోగింప భావ మలరి
భక్తిసారుం డట్లు పవళింపు మన నేఁటి, కైన నుత్తానశయత్వ మొంది
హరి యుండె నమ్మునివరుఁ డంత మూఁడువే, లేడునూటేఁడు లీయిల వసించి
తే. పరమసాత్త్వికులయిన ప్రపన్నులకును, దాను జేసినగ్రంథముల్ దగ నొసంగి
శ్రీసుదర్శనభావముఁ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర. 43

కులశేఖరాళ్వారులవైభవము.

కులశేఖర.త-శ్లో॥ కుమ్భే పునర్వసూజాతం కేరళే చోళపట్టణే।
కౌస్తుభాంశం ధరాధీశం కులశేఖర మాశ్రయే॥

సీ. శ్రీరంగరాజనిస్సీమకృపోదిత, జ్ఞానభక్తివిరక్తిజలధి యెవ్వఁ
డనిశము శ్రీరంగయాత్ర యెవ్వనిప్రోలఁ, జాటింపఁబడును నిస్సంశయముగ
మాఘపునర్వసు మహిఁ గొల్లైనగరియం, దవతరించినకౌస్తుభాంశుఁ డెవ్వఁ
డలశేరకులకలశాబ్ధిచంద్రుం డుగ్ర, చతురంగవాహినీశాలి యెవ్వఁ
తే. డఖిలభాగవతాబ్జబాలార్కుఁ డెవ్వఁ, డమ్మహాత్మునిఁ గులశేఖరార్యుఁ దలఁచి
పలికెదను దచ్చరిత్రము భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. సరసవేంకటగిరిస్థావరజంగమా, న్యతరజన్మం బెవ్వఁ డాశపడియె
సకలపురాణైకసారముకుందమా, లికఁ జేసి చదువు నేసకలవేత్త
యితిహాసరత్నమావితతరామాయణ, మునిశ మాలించు నేయార్యవరుఁడు
సకలవైష్ణవులతో సద్గోష్ఠి సల్పుచుఁ, గాలమేపుణ్యుండు గడపుచుండు
తే. స్వామి యేధీరునకుఁ జూపెస్వస్వరూప, రూపగుణభూతిచేష్టితదీపములను
నట్టికులశేఖరుఁ దలంతు నాత్మ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. కులశేఖరుఁడు రాజకులశేఖరుం డొక, నాఁడు శ్రీరామాయణంబు వినుచు
జానకి రక్షింప సౌమిత్రి నొకగుహా, కడ నుంచి యెదిరించి కడిఁది మించి
ఖరదూషణాదిరక్షశ్చతుర్దశసహ, స్రములతోఁ బోరాడఁ జనియె రాముఁ
డన విని ప్రేమవిహ్వలితమనస్కుఁడై, చతురంగబలముతో సాహ్య మొదవ
తే. వేగ చనుచుండ శ్రీరామవిజయలేఖ, సుమతు లెదురుగఁ దెచ్చియీఁ జూచి మెచ్చి
మగిడి తనపురి కేఁగె నమ్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. రామాయణంబు పౌరాణికుఁ డొకనాఁడు, చెప్పుచు నక్కులశేఖరునకు
మాయ శ్రీరామలక్ష్మణులను వంచించి, యసురేంద్రుఁ డాసీత నపహరించె
ననుచు వక్కాణింప విని కులశేఖరుం, డారావణునిఁ ద్రుంచి యవనిసుతను

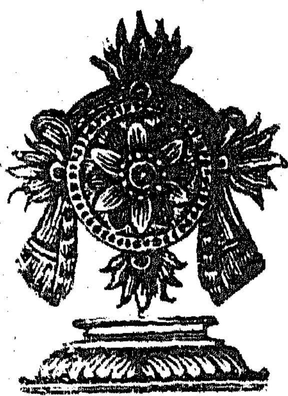
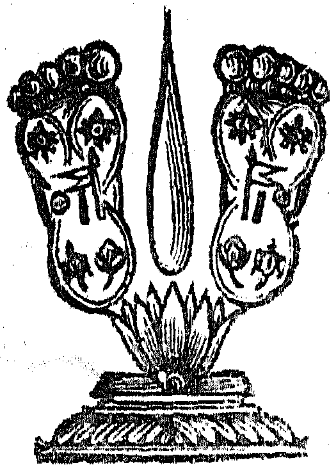
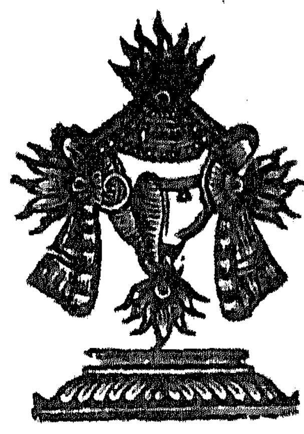
దెచ్చె దనని పల్కి దివ్యాసిపాణి యై, దివ్యాశ్వమును నెక్కి భవ్యగతులఁ
తే. గడలిపై వేగ చనుచుండఁ బుడమిసుతను, జూపి శ్రీరామలక్ష్మణరూపి శౌరి
మగుడఁ దోడ్కొనివచ్చెనమ్మాన్యుననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నే మోదమలర.
సీ. శ్రీవైష్ణవులతోడఁ జేసినమైత్రిచే, మనభూపుఁ డీమాడ్కి మందుఁ డయ్యె
వీరితోఁ జెలి మింక విడిపింపవలె నని, మంత్రు లొనర్చి యమాత్యు లతని
పెరుమాళ్ళపెట్టెలో వరదివ్యరత్నమా, క్తికహార మొక్కటి తీసి దాఁచి
మనస్వామిహారము గనిపింపలే దని, వింటి మాయింటిలో వింతవారు
తే. చనరు భవదంతరంగవైష్ణవులు దక్క, వారెయిచ్చెదరా స్వామిహార మనుచు
శేరకులశేఖరున కిట్లు చెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నే మోదమలర. 48
సీ. క్షోణి శ్రీవైష్ణవు లొప్పరులు గా రని, కృష్ణసర్పమువాతఁ గేలు దూర్చి
యెత్తిన నారాజసత్తము శుభగుణ, మాన్యునిఁ జూచి విస్మయముఁ జెంది
తాము చేసినయకృత్యముఁ దెల్పి భయభక్తు, లమరఁ బ్రణామములాచరించి
ఘనరత్నకలితముక్తాహార మారాజ, సన్నిధి నర్పించి సచివు లరుగ
తే. నమ్మహామహుఁ డాదివ్యహార మంత, మగిడితనస్వామి కర్పించి మహితరాజ్య
కలితసుఖములు విడనాడఁదలఁచె ననుచు, వాదిభీకర గురుఁడ నే మోదమలర.
సీ. విష్ణుచింతానిత్యవిముఖులం గనుఁగొను, కడిఁదిఅంగపపుఁగోఁతఁబడుటకంటె
వర మగ్ని దారుణజ్వాలావలీవంజ, రాంతరవ్యవస్థితి యరసి చూడఁ
గావున నీకలికలుషమంత్రులమైత్రి, చాలు మా కని రోసి సద్గుణాఢ్యు
నాత్మజు నంత రాజ్యాభిషిక్తునిఁ జేసి, వివిధవైభవముల విడిచిపెట్టి
తే. సాత్త్వికాగ్రణు లైనవైష్ణవులఁ గూడి, శేరకులశేఖరుఁడు సూరిశేఖరుండు
వచ్చిశ్రీరంగధామముఁ జొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నే మోద మలర.
సీ. గంగపైఁ గాళిందిగతి శేషశయ్యపై, రంజిల్లుశ్రీరంగరాజమూర్తిఁ
గనుఁగొని సన్నిధిఁ గన్నదరిద్రునిపగిది సంతోషించి పరమభక్తి
భగవత్స్వరూపరూపగుణవిభూత్యుప, పాదకదివ్యప్రబంధములను
జేసి యాశ్రితులకుఁ జెప్పి యందఱి నిట్లు, సుఖియింపఁ జేసె నేసూరివర్యుఁ
తే. డట్టికులశేఖరాళ్వారియంఘ్రికమల, యుగళ మేప్రొద్దుచింతించుయుక్తమతులఁ
దలఁచువారు కృతార్థులు తథ్య మనుచు వాదిభీకరగురుఁ డనే మోదమరల.
శా. శ్రీమద్వ్యాసపరాశరప్రియమహాసిద్ధాన్తసంస్థాపనా
కామక్రోధమదాదిదూర సుకవిగ్రామప్రియాధార ని
స్సీమాపాంగరథాంగపాణిగుణరాశిప్రేమ కర్ణందిను
త్రామా రంగవిమానమండపమహోద్యద్ధామ రామానుజా. 52
క. కాసారభూతమహితమహాసంయుమిభక్తిసారమహారిపరభక్తి
శ్రీసంయుతకులశేఖర, వాసవ్యాదక్షా యతీంద్ర వరగుణసాంద్రా. 53

మాలినీవృత్తము. ధరణిసుకవిగేయా ! దర్శితానంతకాయా
పరిహృతభవబాధా ! భవ్యవేదాంతబోధా
గురుకృతపరిచర్యా ! ఘుష్టమంత్రప్రచర్యా
దురితతిమిరచంద్రా ! దూరతంద్రా యతీంద్రా.

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవపరవాదిభయంకరాచార్యాభమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోయకభవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం బూర్వభాగంబునందు శ్రీవైకుంఠవర్ణనంబును, ఆదిసూరిత్రితయజన్మక్రమంబును, తత్ప్రభావంబును, తిరుక్కోవలూరియం దన్యోన్యసంగతు లయినవారికి భగవంతుండు ప్రసన్నుండైన నతని వారు వినుతించుటయు, మహీసారక్షేత్రమాహాత్మ్యంబును, ఆక్షేత్రంబునందు సప్తర్షికృతసత్రయాగప్రశంసయు, అనంతరంబ భార్గవమునికిం దద్ధర్మపత్నియందు శ్రీసుదర్శనాంశంబున భక్తిసారయోగీంద్రుం డవతరించుటయు, కణికణ్ణ రనుమహాత్మునిజన్మప్రశంసయు శ్రీమన్నారాయణుం డబ్భార్గవమునీంద్రునకుం బ్రసన్నుండై నిజస్వరూపగుణవిభూతివిస్తారం బగపఱిచి సకలహితంబు లుపదేశించుటయు, అమ్మహాత్ముండు కైరవిణీతీరంబునందు రుద్రునిం గని యతనితో సంవాదంబు సలిపి నిజప్రభావం బతనికిం దెలియంజేసి యతనిచే భక్తిసారనామధేయంబు లభించుటయు, మఱియు నమ్మునీంద్రుండు శుక్తిహారుండను ఖేచరునకుం దనప్రభావం బగపఱుచుటయు, నంతం గొంకణసిద్ధుండనువానికిం దనసామర్థ్యం బెఱింగించుటయు, అచటనుండి యేఁగి యతిరహస్యం బగునొక గుహాంతరాళంబునందు యోగారూఢుండై యుండి యాదిమసూరులం గనుంగొని వారితో నచటం గొంతకాలంబు గడపి యచ్చటినుండి మయూరపురి కేతెంచుటయు, అచ్చటినుండి యాదిమసూరులు మువ్వురు భూసంచారంబునకు విచ్చేయుటయు, అంతట నబ్భక్తిసారమునీంద్రుండు మహీసారపురంబున కేతెంచి యచటం గొన్నిదినంబు లుండుటయు, అంత నద్దివ్యదేశంబు విడిచి సత్యవ్రతక్షేత్రంబుం జెంది యందు పొయిగసరస్తీరంబున నున్మనీభావావస్థాపన్నయోగధారణాపరుండై యుండుటయు, వృద్ధాశుశ్రూషాప్రసన్నుండై యమ్ముదుసలికి వరం బొసంగుటయు, కణికణ్ణ రనుసాత్త్వికపుంగవుం డరుగుదెంచి యాభక్తిసారు నాశ్రయింప నతనికి సకలహితంబు లుపదేశించుటయు, రాజ్యమదాంధుం డగుపల్లవరాయం డనుతద్దేశాధిపతి యవివేకంబునం జేసి యబ్భక్తిసారమునీంద్రుం డలిగి చనిన నకాలప్రళయం బుదయించుటయు, మరల నమ్మహీపాలుని ప్రార్థనంబుచే నద్దేశంబు పూర్వప్రకారంబున సుఖంబుం జెందియుండుటయు, అమ్మహామునీంద్రుం డచటినుండి తిరుక్కొడంద కరుగుదెంచుచు మార్గమధ్యంబునం

పెరుంబులియూరను మహాగ్రామంబునందున ప్రభావంబచటి బ్రాహ్మణులకుం దేట పఱచి వారికిఁ దత్త్వోపదేశంబు చేయుటయు, అచటనుండి శ్రీకుంభకోణక్షేత్ర మునకు విచ్చేసి యచటఁ గొన్నిసంవత్సరంబు లాహారంబు వర్జించి యోగారూఢుండై యుండి యంతం గొన్ని దివ్యప్రబంధంబులు రచించి యాశ్రితులకు నుపదేశించి శ్రీసుదర్శనస్వరూపంబుఁ జెందుటయు, కులశేఖరసూరిసత్తముని తిరువవతారక్రమంబును, అమ్మహాత్ముం డేకాకి యగుచక్రవర్తికుమారునితోఁ బ్రసక్తం బగుఖరదూషణాదిచతుర్దశసహస్రరాక్షసులయుద్ధంబు విని నవధరించి చతురంగ బలంబుతోఁ గోదండలేశ్వరుండగు రఘువీరునకు సహాయంబుగాఁ జనుచుండ మంత్రు లుపాయంబు చేసి మరల్చుటయు, మఱియొకకాలంబునం దాసూరిసత్తముండు రావణాకృతం బగుసీతాపహరణంబు విని వికోశఖడ్గపాణియై సముద్రమధ్యంబునం జనుచుండ భగవంతుం డగునారాయణుండు శ్రీరామలక్ష్మణరూపంబునం గానిపించి సీతాదేవినిం జూపి యమ్మహాత్ముని మరల్చుటయు, ఆశ్రీవైష్ణవసమృద్ధి యోర్వక మంత్రులు గృహారాధితుం డగుస్వామియాభరణం బొకటి మఱుఁగుపఱిచి శ్రీవైష్ణవులయందుఁ జౌర్యం బాపాదింప నక్కులశేఖరుండు కృష్ణసర్పంబువాతఁ దనహస్తం బుంచి శ్రీవైష్ణవులు చోరులు గారని ప్రమాణంబు సేయుటయు మంత్రు లపరాధక్షమాపణంబు చేసికొనుటయు, అట్టియమాత్యులసహవాసంబుఁ జాలించి నిజపుత్రునకుం బట్టాభిషేకంబు గావించి, యచటి నుండి శ్రీవైష్ణవులం గూడి శ్రీరంగంబునకుం జనుదెంచి శ్రీరంగనాథునిం గనుంగొని భోగడి స్వనిర్మితంబు లయిన ప్రబంధంబు లాశ్రితులకుం జెప్పి యక్కులశేఖరుండు శ్రీకౌస్తుభస్వరూపంబుఁ జెందె నన్నది ప్రథమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

పూర్వభాగము.

ద్వితీయోల్లాసము.

పెరియాళ్వార్ల వైభవము.

పెరియాళ్వార్లత. శ్లో॥ మిథునే స్వాతిజం విష్ణోః రథాంశం ధన్వినఃపురే।
ప్రపద్యే శ్వశురం విష్ణో ర్విష్ణుచిత్తం పురశ్శిఖమ్॥

క. ఆముక్తమాలికాగ్రజ, భూమహితతదీయకామ పూరణకరణా
వామకుదృష్టివిరామా, ప్రామాణికతమ యతీంద్ర భక్తారామా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. శ్రీమదంగోపాంగ శిక్షాన్వితామ్నాయ, విద్వత్సహస్ర విలసితంబు
కమనీయరత్నసం కలితకాంచనసౌధ, మందిరప్రాసాద సుందరంబు
పటహకాహళశంఖ భవ్యభేరీవేణు, వీణామృదంగని స్స్వానరవము
ఫలపుష్పపల్లవ భరనమ్రితరుయుక్త, కలకంఠశారికా కలరవంబు
తే. రమ్యపుష్కరిణీగత రాజహంస, మతిమనోహరపతిదేవ తాంగనాఢ్య
మలరుధన్విపురీరత్న మవని ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 3

సీ. ఆపట్టణమునందు శ్రీపతితుల్యుఁడుఁ, బరమవైదికుఁడు నౌ బ్రాహ్మణునకు
మహనీయ మగుజ్యేష్ఠమాసమునందున, స్వాతితారకయందు సకలవేద
మయుఁడైన శ్రీగరుత్మంతునియంశము, చేఁ బుట్టె నేవిష్ణుచిత్తసూరి
యమ్మహామహుఁడు ప్రహ్లాదునిపోలిక, జన్మవైష్ణవుఁ డయ్యె శౌరికృపను
తే. నట్టిశ్రీభట్టనాథుండు హరికశేష, శేషతాకృత్యములయందు శ్రేష్ఠమైన
దాస్య మెయ్యది యనిమదిఁ దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

వ. అంతఁ బూర్వోక్తక్రమంబుగా నిర్హేతుకభగవదనుగ్రహంబుచే సహజదాస్యైకరతుండగు శ్రీవిష్ణుచిత్తుండు 'నాకించిత్కుర్వత శ్శేషత్వ'మ్మనియెడున్యాయంబున భగవంతుం డగునారాయణున కభిమతకైంకర్యం బొనర్పం దలంచి భగవదవతారంబు లన్నియు నరసిచూడ క్షీరార్ణవనికేతనుం డగునారాయణుండు శేషత

18. పెరియాళ్వారులు.

ల్పంబు విడిచి శ్రీమథురానగరంబునందు నందయశోదానందవర్ధనుండై పెరుఁ
గుచు దుష్టనిగ్రహశిష్టప్రతిపాలనంబుచే ధర్మసంస్థాపనంబు సేయఁ దలంచి బల
భద్రసహాయుండై కంసవధార్థంబుగా మథురాపురంబున కేతెంచి శ్రీమాలా
కారగృహంబుఁ జొచ్చి యమ్మహాత్ముండు సుగంధపుష్పమాల్యంబులు సమర్పించి
పూజింపం బ్రసన్నుండై యమ్మాలాకారు ననుగ్రహించెం గావున నట్లు వడపె
రుంగోయిలుడయా ననుశ్రీహరికిం బుష్పమాల్యాదికైంకర్యం బొనర్పం బూని
యంతఁ ద్రియోజనాయామవిస్తారం బగుతిరునందవనం బొనర్చి నిరంతరంబు
ను శ్రీతులసీపుష్పమాల్యాదిసమర్పణంబు సేయుచున్నసమయంబునఁ బాండ్య
దేశంబునందు మథురాభిధాననగరంబునందు వల్లవదేవరాయం డనురాజసత్త
ముం డతిధార్మికుండు గావున న్యాయమార్గంబునం బ్రజాపరిపాలనంబు సేయుచు
నొక్కనాఁ డర్ధరాత్రసమయంబున నగరిశోధనార్థంబుగాఁ దా నేతెంచుచు
నొక్కవీథి ద్వారవేదికయందు నిద్రించుచున్న యొకవిప్రునిం గాంచి మేలుకొ
లిపి మీ రెవ్వరని యడుగ నతం డిట్లనియె. నే నొకబ్రాహ్మణుండను. గంగా
స్నానంబు చేసి వచ్చితి నన్న నీవుపస్థితం బగుశ్లోకం బొక్కటి చదువు మని రా
జడిగిన నవ్విప్రసత్తముండు శ్లో॥ వర్షార్థ మష్టౌ ప్రయతేత మాసా న్నిశార్థ
మర్థం దివసం యతేత। వార్ధక్యహేతో ర్వయసా నవేన పరత్రహేతో రిహజన్మ
నాచ॥ అనుశ్లోకంబుఁ బఠింప విని యానృపాలశేఖరుండు తనమనంబున నిట్లని
చింతించె దృష్టఫలంబులం దొకగోరంత మాకుఁ గానఁబడుటంకె నదృష్టఫలంబు
సిద్ధించుట కుపాయం బెద్ది యని వ్యాకులితాంతఃకరణుండై తనకుం బురోహి
తుం డగుశెల్వనంబి యనుమతిమంతునిం బిలిపించి యాలోచింప నతం డిట్లని
యె 'ధర్మజ్ఞసమయః ప్రమాణం వేదాశ్చ' అనియెడున్యాయంబున వేదవేదాంగ
వేదాంతవిత్తము లగుబ్రాహ్మణోత్తములం బిలిపించి యడిగిన వారలు పరతత్త్వ
నిర్ణయం బొనర్చెదరు. ఆప్రకారంబుగాఁ బరతత్త్వనిర్ణయం బెఱింగినఁ 'దత్త్వజ్ఞా
నాన్మోక్షః' అనియెడున్యాయంబునఁ దత్త్వజ్ఞానంబుచేఁ బరమపురుషార్థలక్షణమో
క్షంబు సిద్ధించు నని తెలిపిన నారాజన్యసత్తముండును స్వపురోహితోక్తులువిని
మిగుల నానందించి బహుద్రవ్యంబు విద్యాశుల్కంబుగా ముల్లెగట్టి యొక
తోరణస్తంభంబునఁ గట్టించి విద్వాంసులం బిలిపించె నాసమయంబున వడపెరుం
గోయిలుడయా ననుభగవంతుండు శ్రీవిష్ణుచిత్తసూరీంద్రునకు స్వప్నంబునందుఁ
దన్నుఁ బొడసూపి యిట్లనియె. మహాత్మా నీవు మథురాపురంబునకుం జని వల్లవ
దేవరాయనిం గాంచి యమ్మహీపతివిద్వత్సభయందుఁ బరపక్షవిక్షేపణపూర్వ
కంబుగా సర్వవేదాంతప్రతిపాద్యం బగుపరతత్త్వంబు నిర్ణయించి స్వపక్షంబు
స్థాపించి విద్యాశుల్కం బగుధనంబు దెచ్చుకొ మ్మనిన నాహరికి విష్ణుచిత్తుం
డిట్లనియె సర్వవేదాంతప్రతిపాద్యవేదశాస్త్రాధ్యయనాదిజనితజ్ఞానవాసనాహీ

నుండ నగు నేను విద్యాశుల్కం బైన యద్ధనంబుఁ బుష్పవనఖననజనితస్వపాణితల
కిణగణంబుఁ జూపి తేవలయుఁ గాని వేఱొక యధికారంబున నంగొనలేననిన సర్వవా
గీశ్వరేశ్వరుం డగు భగవంతుండు సర్వనిర్వాహకుండ నైన నేను భవన్మానసపద్మం
బున నంగనంబడుచుండ నీకొకకొఱంత సంభవింపదు గావున మద్వాక్యంబులు
విశ్వసింపం దగు నని యానతిచ్చి సర్వేశ్వరుం డంతర్హితుం డయ్యె. అంత భాగవ
తోత్తముం డగు శ్రీవిష్ణుచిత్తుండు బ్రాహ్మముహూర్తంబునందు మేల్కాంచి
భగవదాజ్ఞారూపంబు లగు కాలోచితకృత్యంబు లొనర్చి స్వప్నదృష్టభగవద్విగ్ర
హం బనుక్షణంబు స్మరియించుచు విస్మయావిష్టమనస్కుం డై యాహరిసూక్తులు
విశ్వసించి పాండ్యదేశాధీశ్వరుం డగు వల్లవదేవరాయని విద్వద్గోష్ఠికడ కేతెంచినం
జూచి యమ్మహీపతియుఁ దత్పురోహితుఁ డగు శెల్వనంబియును బ్రత్యుత్థానప్ర
ణామాదిపూర్వకంబుగా ద్విజతిలకుం డగు నా విష్ణుచిత్తునిం బూజించి మిగుల
నాదరింపఁ గనుంగొని యచటి విద్వాంసు లల్గి రాజసత్తమా యితండు వేదా
ధ్యాసంబు సేయలేదు దురవగాహంబు లగు శాస్త్రంబులతోఁ బ్రవ నించుకయైనను
నెఱుంగఁ డిట్టివాఁ డెట్లు పరతత్త్వనిర్ణయం బొనర్చు నని పూజించితి వని య
ప్పాండ్యనృపాలుని నధిక్షేపించి పలుక నంత సభిజ్ఞుం డగు శెల్వనంబి సాష్టాంగప్ర
ణామం బొనర్చి వేదాంతప్రతిపాద్యం బగు పరతత్త్వంబు నిర్ణయింపు మని శ్రీవిష్ణు
చిత్తునకు విజ్ఞాపనం బొనర్చు సమయంబున భగవంతుం డగు శ్రీవాల్మీకిమునీంద్రుం
డుపితామహప్రసాదలబ్ధదివ్యదృష్టిచే యథావస్థితహసితభాషితగతిచేష్టితాదిసర్వా
ర్థంబులు సాక్షాత్కరించినట్లు, నుత్తానపాదతనయుం డగు ధ్రువుండు శ్రీపాంచజ
న్యసంస్పర్శనంబుచే సర్వజ్ఞుం డైన తెఱంగునను, శ్రీధన్విపురీనిత్యనివాసుం డగు శ్రీ
నివాసుని యనుగ్రహంబుచేత సాంగోపాంగసశిరస్కసర్వవేదార్థాభిజ్ఞుం డైన శ్రీవిష్ణు
చిత్తుండు 'యతో వా ఇమా' నిత్యాదిశ్రుత్యుక్తక్రమంబునఁ బరబ్రహ్మంబు జగ
జ్జన్మాదికారణత్వలక్షణలక్షితంబుగా నిర్ణయించి యాబ్రహ్మంబు 'ఏకో హ వై
నారాయణ ఆసీత్' ఇత్యాదివిశేషోపనిషద్వాక్యంబులచే శ్రీమంతుం డగు నా
రాయణుం డనియు నతం డకారవాచ్యుం డనియు ననేకశ్రుతిస్మృతీతిహాసపురా
ణరూపబలవత్ప్రమాణసహస్రంబులచే సిద్ధాంతం బొనర్చినఁ దోరణస్తంభంబు
నం గౌశేయకాండపటబద్ధం బగు నమ్మహాధనం బీశ్వరప్రేరితం బై యమ్మహాత్ముని
శ్రీపాదసమీపంబునం బడిన సంతుష్టాంతరంగుం డయి యాతం డది పరిగ్రహిం
చె నంత. 5

సీ. ఆమహాత్మునియందు । హరియనుగ్రహ మట్లు, ప్రసరింపఁ గని ముందు । పరిభవించు
పండితు లా పాండ్య । మండలేశ్వరుఁడును, శెల్వనంబియు నిర్వి । శేషముగను
గడుభక్తిఁ బ్రణతులు । గావించి రారాజు, కనకభూషితభద్ర । గజము పైని
నేలూఁత యిచ్చి యె । క్కించి యగ్గురునకు, భట్టనాథుం డని । భవ్యనామ

21. శ్రీ గోదా.

తే. మాచరించెను బండితు లాతపత్ర, విమలచామర తాళవృంతములఁ బూని
భట్టనాథునిఁగొలిచిరి భక్తిననుచు, వాదిభీకరుగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. రాజవల్లభ దేవరాయఁ డమాత్యాది, పరిజనసహితుఁడై బయలుదేరి
భద్రగజస్థుఁడౌ భట్టనాథార్యుని, వెనువెంటఁ జనుచుండ వేశ్యలాడఁ
బంచమహావాద్య పటహకాహళశంఖ, భేరీమృదంగాది భూరిరవము
వేణువీణాగత వేదఘోషములును, వందిమాగధసూత బృందరవము

తే. లన్ని గుమిగూడి బ్రహ్మాండమంత నిండి, భట్టనాథజయోత్సవ ప్రాభవంబు
స్థిరచర ప్రాణులకు నెల్లఁ దెల్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 7

సీ. తనయుఁడు బ్రహ్మరథం బెక్కఁగను జూచు, తల్లిదండ్రులగతి నుల్ల మలరఁ
బరమభక్తుం డగు భట్టనాథునిఁ గన, శ్రీవాసుదేవుఁడు సిరిని గూడి
వేల్పులు గొనియాడ వినువీథిఁ గనిపింపఁ, గనకాద్రిపై నీలఘనముఁబోలె
గరుడవాహారూఢుఁ గాంచివేల్పు నీక్షించి, పరమభక్తుం డగు భట్టనాథ

తే. గురుఁడు గజఘంటికాతాళ కుశలపాణి, పల్లవధ్వని సొంపార భక్తి హరికి
బహువిధంబులఁ బల్లాండు పాడె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. పిదపఁ గల్పి రాజులు విల్లిపుత్తూరికి, మగిడి యేతెంచి యమ్మధుహరునకుఁ
జేమోడ్చి విజయోక్తిఁ జెప్పి కన్గొలను, నాథన మర్పించి యతనియాజ్ఞ
మరలఁ గైకొని చని మనికిపట్టునఁ దదీయారాధనము నిత్య మాచరించు
చును దొంటిక్రమమున సురభినానాపుష్ప,మాల్యములొసఁగుచు మాధవునకుఁ

తే. బంచశతిగాథదివ్యప్రబంధ మలరఁ, జేసి శ్రీవైష్ణవుల కెల్లఁ జెప్పి యిట్లు
సేవ మొనరించె శ్రీవిష్ణుచిత్తుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

శూడికొ్కడుత్తనాచ్చియారు వైభవము.

శూడికొ్కడుత్తనాచ్చి-త. శ్లో॥ కర్కటే పూర్వఫల్గున్యాం తులసీకాననోద్భవామ్।
పాణ్డ్యే విశ్వమ్భరాం గోదాం వన్దే శ్రీరఙ్గనాయకీమ్॥

సీ. జనకరాజధ్వర స్థలము దున్నించిన, సమయమునాఁగటి చాలునందు
శ్రీదేవి తాన సీతాదేవియై పుట్ట, బిడ్డగా జనకుఁడు పెంచినట్లు
కేల ఖనిత్రముఁ గీలించి శ్రీభట్టనాథుండు తులసీవనంబుఁ ద్రవ్వ
నందుఁ గర్కటకమునందుఁ బూర్వాఫల్గు,నీశుభర్క్షమునందు నిరుపమాన

తే. కాంతినొక బాలికామణి గానఁబడిన, విస్మయముఁ జెందియా బ్రహ్మవేత్త పొంగి
యుంచితంబుగ సుత యని పెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 10

సీ. జనకునింటను దొల్లి జానకి పగిదిని, విష్ణుచిత్తునియింట విమలపక్ష
చంద్రరేఖయుఁబోలె సంతతపరివర్ధ,మానయవ్వాంగియై మధురవాణి
భువనైకసుందరి భూస్వరూపిణియైన, భట్టనాథునిముద్దు పట్టి నంత
మునుపటివిద్యలు మూర్తులు గొనివచ్చి, కలిమికొమ్మను దేవకాంతలట్లు

తే. కొలుపు సలుపుచునుండ నక్కువలయాక్షి, దల్లిదండ్రులయుల్లములుల్లసిల్ల
విల్లిపుత్తూరియందు రంజిల్లె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. వరధన్విపురియందు వటపత్రశాయికై, విష్ణుచిత్తగురుండు విరులసరులఁ
గట్టియుంచినఁ జూచి కన్నియ మఱుఁగుగాఁ, బుష్పమాలికలను బూనఁగఁ దాల్చి
యాదర్శ మీక్షించి హర్షించి మెప్పటి, యట్లుంపఁ గని తండ్రి యలిగి హరికి
నర్పింప నున్నంత నారాత్రి కలలోన, హరి గనంబడి యిట్టు లనియె నతని

తే. కార్య మీవేళ మాల్యము లందవయ్యె, నేమి కారణమిది మాకు నెఱుఁగఁ బలుకు
మనిన హరికిట్టు లనియె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. మత్పుత్రి యెఱుఁగక మాల్యములివి దాల్చె, నవి మీ కొసంగ రాదని తలంచి
యర్పింపనైతి నే నపరాధ మోర్వుమా, యని యగ్గురుం డన హరియుఁ బలికె
ధన్యుఁడ వీవు నీ తనయ దాల్చినపుష్ప, మాల్యము లన్నియు మాకతిప్రి
యము లతిభోగ్యము లతిసౌరభము లగుఁ, గాన మాకవి యిమ్ము గణ్యానుగుణ

తే. యనుచు ధన్విపురీశ్వరుఁ డానతిచ్చి, గోచరుఁడు గాక పోయిన గురువరుండు
తాను మేల్కాంచి మదినిట్లు దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. నీళయో భూమియో నీరధికన్యయో, పుట్టెఁ గాఁ బోలు మత్పుత్రి యగుచు
నట్లుగా కున్న నీ యస్మత్తనూజకు, మాధవుఁ డిట్లేల మరులుకొనును
దా ధరించినపుష్పదామము లీహరి, ప్రీతికై యొసఁగె నీ పిన్న దనుచు
గురుఁ డాత్మజకు శూడికొడుతను పే రిడె, నాఁటనుండియు భట్టనాథపుత్రి

తే. కా శుభాఖ్య నిరూపకమై చెలంగ, సిరి వహించును వైష్ణవస్త్రీల కెల్ల
నైపుణి నొసర్ప నాదివ్యనామ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఈచూడికుడుత తా నేడేండ్లబాలయై, హరియవతారము లరసి చూచి
కృష్ణోదయము సన్నికృష్టము గావునఁ, జిత్త మాహరియెడఁ జేర్చి యతని
సంశ్లేష మబ్బక శౌరిని గోపిక, లట్లు తా వారల ననుకరించి
చేసెఁ దిరుప్పావు వాసిగా నాచ్చారు, తిరుమొఴి యను రెండు దివ్యకృతుల

తే. నవ్వులకు నైన సహచరుల్ నరుఁడె భర్త, నీకనుచుఁ బల్కు విని మూర్ఛ నివ్వటిల్ల
సుఖముఁ జెందక యక్కన్య సొలయు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. సరసిజాక్షికిఁ బతిసంయోగసులభమా, యావనమీక్షించి యర్హతముని
వరునిఁ గానక తండ్రి వగచుచు నున్నంత, గురుని కిట్లని శూడికొడుత పలికె
కలుములజవరాలు కాంక్షించె నెవ్వాని, వాఁడె యల్లుఁడు నీకు వరగుణ యన
నర్చాస్వరూపియై హరి నూటయెనిమిది, దివ్యదేశములందు దృఢత నుండె

తే. వారియం దిష్టతముఁ డైన వరుని నీవె, కోరికొమ్మని పుత్రికి గురుఁడు పలుకఁ
దండ్రి కిట్లని పలికెను తరుణి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. సర్వజ్ఞ దివ్యదేశము లన్నియు నుదత్ప్రి, భావమంతయుఁ దెల్పు భావ మలర

వినిసమెచ్చేటు నాఁగనీనులకింపగు, నచ్చోటిహరియె నీకిల్లుఁ డగును
అని తాఁతు రనిన నయ్యార్యుఁడు విని నూట,యెనిమిదితిరుపతు లనుపమాన
మగుతత్ప్రభావ మయ్యాత్మజ కెఱిఁగింప, నద్దేవి రంగధామాతిశయము
తే. విని యనంతశయానుఁడు వివిధదివ్య,సూరివినుతుండు శ్రీరంగశౌరి తనకు
భర్త యని తండ్రి కఱలేకపలికె ననుచు వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
వ. అని యిప్పగిది నప్పైదలి నిజాభిప్రాయం బెఱింగించిన నమ్మహాత్ముండు తన
మనంబున. 18
సీ. మత్పుత్రి కిష్ట మేమాడ్కి నిసమకూడు, నని తండ్రి చింతింప నతనికలను
గనఁబడి హరి పల్కెవినవయ్య నీపుత్రి,మత్ప్రాణతుల్య యామహిషిమాకుఁ
గానఁ జింతిలప నక్కఱ లేదనుచుఁ బల్కె, సన్నిధివారి కాశౌరి పలికె
శతశలాకచ్ఛత్రచామరతాళవృంతపతాకభవ్యవాద్యములతోడ
తే. మీరు చని భట్టనాథాఖ్యసూరిసుతను,నంచితస్వర్ణశిబికయందుంచి యిటకుఁ
దోడితెం డని హరి వారితోడ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శ్రీరంగరాజాజ్ఞ శిరమున ధరియించి, తత్పరిచారకుల్ ధన్వినగరి
కరిగి శ్రీభట్టనాథార్యున కెఱిఁగింప, నానందభరితుఁడై యతఁడు సుతను
నందలం బెక్కించి యానంబుపై సూక్ష్మ,కనకచేలముఁ గప్పి కదలి యచట
నృత్యగీతరవంబు నిఖిలవాద్యధ్వనుల్, దిఙ్మండలంబులఁ బొగ రదంప
తే. వచ్చి శ్రీరంగధామముఁ జొచ్చెనంత, వాడవాడలవనితలు వచ్చి చూచి
భవ్యమణి నిట్లు తమలోనఁ బలికి రనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. ఈపిన్నపాపటోయిల భట్టనాథుండు, తులసీవనముఁ ద్రవ్వ వెలసియుండె
నీముద్దుగుమ్మటే యిట సూరివరులకుఁ, బదుగురికిని ముద్దుపట్టి యయ్యె
నీమందయానటే తాముందుగాఁ దాల్చి, విరులదండలు హరికొఱకొసంగె
నీముద్దరాలటే యిచ్చచేఁ దాఁగొల్ల, పడఁతి యై కృష్ణానుభావ మొందెఁ
తే. దగును శ్రీరంగభర్త యీతరుణి కతని,కీశుభాంగియుఁ దగు ననియింతులనఁగ
భావ మలరంగ వినియె నద్దేవి యనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. బ్రహ్మవేత్తలతోడ భట్టనాథగురుండు, వెనువెంటఁ జనుదేర వేడ్కమీఱ
భవ్యవాద్యములతోఁ బ్రణవవిమానము, ప్రక్రమం బొనరించి భక్తి మించి
తప్తచామీకరస్తంభగుంభితమహా,మణికుట్టిమాస్థానమంటపమునఁ
బల్లకీ దిగి మంచిపసిఁడిపుట్టము పైని, గప్పి యల్లల్లనఁ గదలి వచ్చి
తే. యాంతరాళికదివ్యాలయంబుఁ జొచ్చి, విష్ణుచిత్తార్యపుత్రిక విభవ మలర
రంగధాముని జూచి యుప్పొంగె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. శ్రీలలనాకాము నీలమేఘశ్యాము, రమ్యగుణస్తోము రంగధాముఁ
గనుఁగొని కడువేడ్కఁ గరపద్మములు మోడ్చి, శేషతల్పం బెక్కి చింతఁ దక్కి

మగనిశ్రీపాదపద్మములు లాలించుచు, నద్దేవి గనంబడదాయె నంతఁ
బుత్రిని గానక బోరన నేడిచ్చిన, భట్టనాథుని కిట్లు పలికె శౌరి
తే. మామ వైతివి దుగ్ధాబ్ధిమాడ్కి మాకు, నీదుసుతతోడ నేను గళ్యాణ మగుదు
జింత వల దని మఱియును జెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. శ్రీవిల్లిపుత్తూరిఁ జేరి యెప్పటియట్ల, సతతము వటపత్రశాయి కచటఁ
బుష్పకైంకర్యము పొలు పార సలుపుచుఁ, గలిగిన కాలముఁ గడపు మనుచుఁ
బలికి రంగేశుఁడు బహుమతు లొసరించి, పంచిన నేతెంచి భట్టనాథ
గురుఁడు ధన్విపురంబు హరికి సుగంధప్రసూన దామములను సొబగు మీఱఁ
తే. గట్టి యర్పించుచునె యున్న కాల మంతఁ, గడపె లోకము లెల్లను ఖంబుఁ జెంద
ననుచుఁ బెద్దలు చెప్పి రీయర్థ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 24

తొండరడిప్పొడియాళ్వారుల వైభవము.

తొండరడిప్పొడి-త. శ్లో॥ కోదణ్డే జ్యేష్ఠనక్షత్రే మణ్డంగుడిపురోద్భవమ్।
చోళోర్వ్యాం వనమాలాంశం భక్తపద్రేణు మాశ్రయే॥
సీ. భువిని మండంగుడిపురిమతల్లి కయందు, శ్రేష్ఠమౌ శ్రీధనుర్జ్యేష్ఠయందు
దేవేశువై జయంతీవనమాలికాంశంబుచే విప్రవంశమునఁ బుట్టి
శౌరికటాక్షవీక్షాలబ్ధసాత్త్వికతాస్తికతాద్యఖిలాత్మగురుఁడు
విష్ణుకృపాప్రాప్తవివిధసాంగోపాంగ, సశిరస్కవేదవిజ్ఞానఘనుఁడు
తే. విప్రనారాయణుం డనవెలసి విరతిఁ, దనరి వెండ్లాడక యకొన్ని దినము లచట
నుండి యంతట శ్రీరంగ మొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. కలితమరుద్వృథాగర్భసంభృతమణి, ప్రాకారసప్తకపరివృతంబు
మహనీయమణిమయమండపగోపుర, ప్రాసాదసౌధాదిపంక్తియుతము
విపణిప్రసారితవివిధరత్నవితాన, విక్రయక్రయశోభివివిధజనము
సకలసాంగోపాంగసశిరస్కవేదశాస్త్రవిచారభాసురబ్రహ్మకులము
తే. చంద్రపుష్కరిణీతీరచారునగము, రమ్యరమణీసముల్లసద్రంగపదము
విప్రనారాయణుఁడు చూచె వేడ్క ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. కలధౌతగిరిమీఁదఁ గాలమేఘముఁబోలె, శేషతల్పస్థితిఁ జెందువానిఁ
గరుణాకటాక్షవీక్షాసుధావృష్టిచే, దాససస్యములను దనుపువాని
శంఖచక్రగదాసిశార్ఙ్గాయుధాకల్ప, ఘనబాహుశాఖలు గలుగువాని
సిరి యురస్థలి నంఘ్రిచెంత భూనీళలు, పొలుపారఁ జూచి యుప్పొంగువానిఁ
తే. గనకమణిభూషణంబులఁ గలిమివాని, రంగభర్తను జూచి యుప్పొంగి మ్రొక్కి
విప్రనారాయణుఁడు చేసె వినుతు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అనంతరంబ. 28
సీ. ముందు మాలాకారముఖ్యులు పుష్పదామము లచ్యుతున కిచ్చు మంచిఁ గనిరి

24. తొండరడిప్పొడియాళ్వారులు.

కావున నే నట్లు కస్తూరిరంగని, కింపుగాఁ బూఁదోఁట యేర్పరించి
యనిశము కైంకర్య మాచరించెద నని, పూని యొక్కెడ మంచి భూమి చూచి
దున్నించి యచ్చటఁ దులసీవనంబులు, మల్లికామాలతీమండపములు
తే. సన్నగన్నేరులును విరజాజిలతలుఁ, దెల్లచేమంతులును బొండుమల్లెపొదలు
వేసి పెంచెను నాబ్రహ్మవేత్త యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. పాటలీపున్నాగపారిజాతాశోక, కేతకీచాంపేయకేసరములు
కర్ణికారకదంబకాశ్మీరకురవక, చందనాగురుహరిచందనములు
నారికేళంబులు నాగవల్లీవృత, పూగీవనంబులు భూరిపనస
ఖర్జూరసహకారకదళీవనంబులు, జాంబవామలకోరుజంభలములు
తే. సురభిపుష్పఫలాశేషతరువు లిట్లు, నాటి నల్లైన లామడతోఁటఁ జేసి
వాసి కెక్కెను నావిప్రవర్యుఁ డనుచు, వాదిభీకగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. పద్మాకరములందు బకకోకకలహంస, కారండవక్రౌంచఘనరవములు
అచటికాసారము లంభోజమధుపాన, మత్తభ్రమరగీతమంగళములు
అచ్ఛోటదీర్ఘిక లబ్జనీలోత్పల, కైరవకహ్లారగంధవతులు
అమృతోదకంబులు హ్రదము లచ్చటి యేటి, కాల్వలు విలసిల్లు గణన మాని
తే. యట్లు స్థలజలరమణీయతాభిరామ, మైనపువ్వులతోఁటఁ దా నాచరించి
వృద్ధిఁ బొందించె నాసర్వవేత్త యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. రమ్యనందనచైత్రరథముఖ్యసురవన, దివ్యవృక్షములను ధిక్కరించి
విలసిల్లుచును నిజవిరచితారామవృ, క్షము లన్ని యభివృద్ధిఁ గాంచ నతఁడు
సూచి సంతోషించి సురభిపుష్పంబులుఁ, దులసీదళంబులుఁ దునిమి తెచ్చి
తనపర్ణశాలవితర్దికయం దుంచి, రచియించి మాల్యముల్ రంగభర్త.
తే. కని సమర్పించుచుండ నయ్యార్యవరుని, రంగనాయకియును రంగరాజశౌరి
గాంచి యానంద మొందిరి కరుణ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మంతనంబునఁ దనమహిషి కిట్లని రంగ, రాజానతిచ్చెను రంగు మీఱ
దేవి మల్లీలావిధేయునిఁగా విప్ర, నారాయణునిఁ గొన్నినాళ్లొనర్చి
మరల నెప్పటియట్ల మామకభక్తాగ్ర, గణ్యునిఁగాఁ జేసి గారవింతుఁ
గరుణచేఁ బ్రారబ్ధకర్మానుభవ మిట్లు, గావింతు నతనికిఁ గమలనేత్ర
తే. యనుచు సర్వస్వతంత్రుఁ డానమ్మురారి, పలుక విని వేళగా దనిపాలవెల్లి
పట్టి యేమియు ననదాయె భర్తకనుచు. వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. సురభినానాపుష్పసుందరతులసీద, ళాంచితనవ్యమాల్యములఁ దెచ్చి
భట్టనాథుఁడు ధన్విపట్టణవాసికి, శార్ఙ్గికి నిత్య మొసంగినట్లు
నానాసుగంధిప్రసూనదామంబులు, నవతులసీదళనద్ధమాల్య
ములు రంగపతికి సమ్మోదంబునను నిత్య, మర్పించుచును నిజోద్యానవనముఁ

తే. జక్కఁ జేయుచుఁ దనపర్ణశాలయందు, విప్రనారాయణుఁడు బ్రహ్మవిత్తముండు
పుండరీకాక్షుచిత్తుఁ డై యుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. ఆసమయంబునఁ దిరుక్కరంబనూ రను గ్రామంబునందు దివ్యాంగనాంశజాత
యు సర్వావయవసౌందర్యవతియు నయిన దేవదేవి యను నొక్క వారవిలాసిని మ
ధుకరవేణి యగు మధురవాణి యను సహోదరిం గూడికొని నిజపరివారంబుతో
నిచుళాపురంబునకుం జని యందుఁ జోళభూపాలునిం గాంచి సరససంగీతనాట్య
కేళీకళావిలాసాతిశయంబులచే నమ్మహీపాలునిచిత్తంబు రంజిల్లం జేసి యారాజుచే
బహుమతిఁ గాంచి నిజసహచరీగణంబుతో మగిడి యేతెంచుచు మార్గశ్రమవ్య
పనోదనార్థంబుగా శ్రీవిప్రనారాయణసంవర్ధితపుష్పోద్యానవనంబునందొక్క
వృక్షచ్ఛాయనుండి పనససహకారపాటలీపున్నాగనారికేళనారంగజంబీరవికచకద
ళీకురవకవకుళాశోకపూగీప్రభృతివృక్షషండవిటపారూఢశుకపికశారికాదిపక్షిసంఘ
మధురకూజితనిరంతరవసంతకాంతం బయి నానావిధసుగంధిపుష్పసందోహానవ
రతస్యందమానమకరందపానమత్తనిజకీర్తిగాథాకథకవందిబృందాయమానేందింది
రబృందమధురగీతభరితంబును గేతకీమాధవీమాలతీమల్లికారవిందకల్హారేందీవర
చంపకచందనాగురుప్రముఖబంధురసుగంధామందమందమారుతసుందరంబును
నిరంతరనిఖిలర్తునిషేవ్యమాణంబును సకలజగజ్జననయనమనోభిరామంబు నైన
యయ్యారామంబుం గాంచి యద్దేవదేవి యక్కా యివ్వనంబు నందనచైత్రర
థాదిదేవోద్యానంబుల మించి యంచితంబై యున్న యది యన నద్దేవదేవి కగ్రజ
యిట్లనియె స్వకీయసురభిపుష్పప్రకర్షంబుచే దేవాదిదేవుం డగు శ్రీరంగనా
థుని యుత్తమాంగం బలంకరించుచు నమ్మహాత్ముని మృగయావిహారజనితశ్రమాప
నోదనం బొనర్చు నిమ్మహావనం బనవరతతదీయదాస్యరతులైన యస్మదాదులకు
మార్గశ్రమాపనోదనం బాచరించుట వింత కాదని పరస్పరప్రియసల్లాపంబు
లాడుచు వారిరువురు నారామలక్ష్మీ నిరీక్షణంబు సేయుచుండి రంత. 35

సీ. దీర్ఘశిరోరుహదృఢబంధవిలసిత, శీర్షుని శ్మశ్రులాంఛితముఖాబ్జు
రోమశాఖిలగాత్రు రుచిరపక్ష్మలనేత్రు, ధౌతవస్త్రునిఁ బాణితలఖనిత్రు
ద్వాదశస్థలధృతదవళోర్ధ్వపుండ్రునిఁ, దులసీనలినబీజవలయధరుని
విమలోపవీతుని సుమకుంజతరులతా, జలసేచనావాలకలనశీలు

తే. విప్రనారాయణునిఁ జూచి దీప్రరత్న, దివ్యభూషణ యద్దేవదేవి దాసి
విలసితం బొప్పఁగను మ్రోలనిలిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. స్వకపుష్పకైంకర్యసక్తచేతస్కుఁడై, కన్నెత్తిచూడఁ డీకాంత నాతఁ
డంత నా యింతి నిజాగ్రజ కిట్లని, పలికెను భగిని యీబ్రాహ్మణుండు
కనుమ్రోల నున్నను గన్నెత్తిచూడఁడు, షండుఁడో భ్రాంతుఁడో సఖ యెఱుంగ
నని పల్కు చెలియలి కక్క యిట్లనియెను, భగవదత్యప్రియభక్తుఁ డాతఁ

తే. డతనిసర్వేంద్రియంబులు। హరిహరములు,గాని వెంగలియనుసూబ।గాఁడతండు
భవ్యుఁ డని చెల్లెలికిఁ బల్కె।భగినియనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె।మోదమలర.

వ. అంత సద్దేవదేవి యమ్మాట లాలించి నిజాగ్రజ కిట్లనియె. 38

సీ. కణ్వమహాముని। కాన బల్తప మొందె,మోహించెఁ గాదె ప్ల।మోచఁ జూచి
మత్స్యగంధినిగాంచి।మదనకేళియొనర్చె, సాత్త్వికాగ్రణిపరా।శరుఁడుముందు
శ్రీవ్యాసముని ఘృతా।చినిఁజూచి మోహించి,శుకునిబుట్టింపఁడే।సురలుమెచ్చఁ
గౌశికముని మేన।కను గూడి పదియేండ్లు, దిన మొక్కటిగ నెంచె।వనమునందు
తే.సులభులై రాదిమునులిట్లుసుందరులకు,మనకితఁడువశ్యుఁడౌ టెంతమాత్రమనుచుఁ
బలికె సద్దేవదేవియా।భగిని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె।మోద మలర. 39

సీ. ఇట్టిబాఁపలు మన।యింటివాకిటఁ బడి,గాపులు పడియుంద్రు। మాపటంత
నని చెల్లెలన విని। యక్క యిట్లనియెను, గూర్మి నీకితఁ డను।కూలుఁ డౌనె
నేని నీయింట నీ।కే నాఱుమాసము, లూడిగ మొనరింతు। నుర్వి మెచ్చ
నీ విమ్మహాత్ముని। నీవశవర్తిఁగాఁ, జేయకుండితి వేని। తోయజాక్షి
తే. నీవు నాయింటఁ బను లాఱు।నెలలు సేయు, మనుచు సద్దేవదేవికి। నక్క పలికెఁ
బంత మిట్లాడి రప్పణ్య।భామ లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర. 40

సీ. అక్కరో యితని నే। నాఱుమాసములకు, సుమశరసమరాతి।శూరునిఁగను
జేయలే నైతినా। చేసెద నీయింట, నఖిలదాసీకృత్య। మాఱునెలలు
నీవు పొమ్మనుచును। నిజపూర్వజను దన,దాసీవ్రజముఁ బంపి। తగినచోటఁ
దసవేష మంత నం।తర్ధాన మొనరించి, సాత్త్వికవేషయై। ఛద్మదవృత్తి
తే. మగిడియేతెంచివేశ్యయా।మాన్యతముని,విప్రనారాయణునిఁజూచి।వినయమలర
మ్రొక్కి నిలఁబడె నతనికి। మ్రోలననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె।మోదమలర. 41

వ. ఇత్తెఱంగున నయ్యంగన యాగురుపుంగవుముంగల నిలిచినం గని. 42

సీ. తరుణి నీవెవ్వరి।దాన విచ్చటి కేల, వచ్చితి వని గురు।వరుఁడు పలుక
స్వామి మామకపూర్వ।జన్మపాపములచే, వేశ్యనై జనియించి। విటులఁ గూడి
మగిడి దుష్కృతములే। మాటిమాటికిఁ జేసి, హరికృపచే నవి। యన్ని రోసి
విడిచిన నన్నుఁ జూచి। విత్తార్జనాపేక్ష, మాతల్లి వల్కె నీ।మాడ్కి నన్ను
తే. వేశ్య నిజకులధర్మము। విడిచె నేని, వాసి చెడి సుఖ మెఱుఁగక।గాసిఁ జెందు
నని జనని చెప్పెననియె న।య్యబల యనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మో।దమలర.

సీ. ఆమాతృవాక్యము। లాలింపకయ వచ్చి, యాశ్రయించితి నీప।దాబ్జములను
శక్తివంచన లేక। సంతత మీపూలతోఁటలో నీతోడఁ। బాటొనర్తుఁ
బూలదండలు గూర్చి। పుటికల నిడుకొని, రంగభర్తకు మీరో।సంగఁ జనిన
మఱియు మాన్యులయిండ్ల।మాధుకరం బెత్త,సామి మీ రేఁగిన।సమయమునను
తే. బుష్పవనరక్షఁ జేసెదఁ।బోనఁగననుచుఁ, గుహకశుశ్రూషణముఁ జేయఁ।గోరినట్లు

విప్రనారాయణుని కనె వేశ్య యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 45

వ. అని యివ్విధంబున నక్కన్నె విన్నవించిన.

సీ. మును ఋశ్యశృంగాఖ్యమునివేశ్యలను జూచి, తాపసోత్తము లనితలఁచినట్లు
కుహనావిరక్త్యాదిగుణి యగుగణికను, గొత్తెమసానిఁగా గురుఁడు దలఁచి
తోఁటలోఁ బని కవ్వధూటిని గైకొని, మాధుకరముఁ దెచ్చి మధువిరోధి
కారగింపొనరించియది తాను భుజియించి, తనభుక్తశేష మాదాసి కొసఁగి
తే. రంగధామునికిరుప్రొద్దు రమ్యమాల్యములు సమర్పించుచుండె సమ్మోదమాన
మానసాంబుజుఁ డాజగన్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. గురుఁడు కాల్వలు త్రవ్వఁ గొత్తెమసానియుఁ, గట్ట లమర్చు నా కాల్వలకును
దులసీవనంబు లాదోషజ్ఞశశి ద్రవ్వ, గఱికవేళ్లాయింతి వెఱికి వైచు
నాలవాలములు చెట్ల కమ్మహాత్ముఁడు ద్రవ్వఁ, గట్ట లమర్చు నక్కమలనేత్ర
వృక్షమూలములందు వేదులార్యుఁ డొనర్ప, నవియల్కి ముగ్గిడు నాలతాంగి
తే. మఱియుఁ దులసికిఁ దెల్లచేమంతులకును, మల్లికామాధవీజాతి మండపముల
కింపుగా నీళ్లు గట్టుదు రిరువు రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. శౌర్యనుగ్రహముచే సకలర్తుధర్మము, లాపుష్పవనమునం దలరుఁ గాన
సర్వవృక్షములు పుష్పప్రవాళఫలాది,వృద్ధి నెల్లప్పుడు విడువ వందుఁ
గేతకీచాంపేయకేసరపాటలీ,పుష్కరేందీవరపుష్పతతులు
మరువము దవనముఁ గురువేరు జాజులు, మల్లెపుష్పములుఁ జేమంతివిరులుఁ
తే. జారుతులసీదళంబు లాసత్త్వజలధి, దెచ్చి యుంచినఁ జూచి యాద్దేవదేవి
గురునియనుమతి దండలు గూర్చు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. నారంగఖర్జూరనారికేళరసాల,మన్మథసహకారమాతులుంగ
ద్రాక్షాపనసజంబుదాడిమజంబీర,బదరీఫలామ్రరంభాఫలములు
హరికి సమర్పించి యఖిలభాగవతుల, కతిభక్తి నిచ్చు నయ్యార్యవరుఁడు
తులసీదళామోదకలితసుగంధిప్ర,సూనమాలిక లతిసుందరునకు
తే. రంగభర్తకు నిత్య మొసంగు చుండె, నంతఁ బ్రోషితభర్తృకాహర్షకరము
వర్షకాలము క్రమముగా వచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 50

వ. అంత.

సీ. అక్కటా నేటితో నాలుమాసములకు, రెండుమూఁడుదినంబు లుండెఁ గొంత
నన్నొకనాఁడైనఁ గన్నెత్తి చూడఁడు, భావృత్తియొకటైనఁ బలుకఁ డెపుడుఁ
గనికరపడఁ డెంత పని సేసినను నన్నుఁ, దలఁపఁ డీ బాఁపనదాసరయ్య
కరతలపానము తరుతలశయనమే, కాని వేఱొకమేలు గాన నైతి
తే. రంగనాయక యితని నసంగశరవి,ధేయునిఁగఁ జేయు కృప నని దేవదేవి
శరణు పొందెను శ్రీరంగశౌరి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 51

సీ. అంతట భానునాఁ డభాస్కరమండల, మస్తమించెడువేళ నార్యవరుఁడు
దేవదేవియుఁ దులసీవనంబులయందు, జలసేచనము సేయ సమయమునను
హరితిరుమనిచాయలు గీలుకొనిబలు, మేఘ మొక్కటి పొల్చి మింట నెఱసి
చుట్టుకైదువుమాడ్కి బెట్టుగా మెఱయుచుఁ, గఱివేల్పువలమురికరణి నుఱిమి
తే. శార్ఙ్గసముదితబాణవర్షంబుపగిది, దేవదేవి ప్రపత్తి సిద్ధించె ననఁగ
హరికృపను దొడ్డవర్షము గురిసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 52

వ. అప్పు డాప్రాజ్ఞుం డవసరోచితభగవదాజ్ఞారూపానుష్ఠానంబుఁ గావించి స్వకీయపర్ణశాలయందుఁ బ్రవేశించి యున్నంత నద్దేవదేవి యమ్మహావర్షంబు ప్రహర్షంబునకయి స్వప్రపత్తిప్రసన్న భగవత్ప్రేరితంబని యెఱుంగక యతిశీతలవర్షవాతాహతిచే నతిభీతయై తొంటిపగిదివృక్షగుల్మాదిమూలస్థలంబులయందుండఁజాలక వడవడ వడంకుచు నమ్మహాత్ముని పర్ణశాలాద్వారవేదికయందు నిచ్చలం బగుక్రొక్కాఱుమెఱుంగు తెఱంగునఁ దోఁచె నంత. 53

సీ. వలిగొని కనుమ్రోల వడఁకు లేమనుఁ జూచి, కరుణార్ద్రచిత్తుఁడై గురుఁడు పలికె
వెలఁది యీవర్షము వెలసినదనుక నీ, యుటజములో నుండు మొక్కచోట
నని సూరివరుఁ డన్న విని దేవదేవియు, నిలువొచ్చి యార్యుని యెదుట నిలువఁ
దడిచీర వల దని తనధౌతవస్త్రము, దయ నతఁ డిడఁ గొని తరుణి దాల్చి
తే. పాణిపద్మములను మోడ్చి భక్తి నతని, యడుగుఁ గెందామరల సేవ కాసపడిన
గురుఁడు సమకూర్చె నాయింతి కోర్కి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. జగదేకగురుని శ్రీచరణపల్లవములు, తనకరాబ్జములచేఁ దరుణి యొత్త
స్మరుఁ డింతకంటెను సమయము లేదని, తలచి యాలీఢపాదముల నిలిచి
తనవాఁడితూపులధాటి చూపఁగను స, ద్ధైర్యము విడిచి సంతాప మొంది
యనలముకడ నున్న యాజ్యకుంభము గతిఁ, గాంతాగ్నిశిఖ సోఁకి కరఁగి తనదు
తే. దృష్టిమధుకరపఙ్క్తులు దేవదేవి, సరసముఖపద్మకుచగుళుచ్ఛములయందు
నిలిపి గురువరుఁ డాలేమ వలచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. సకలకళాశాస్త్రచతుర గాన తదింగి, తం బెఱింగి దరస్మితం బొనర్చి
తనవాలుఁగనుదోయి తళుకులు గురునకు, మరునిపూఁదూపులై మదిఁ గలంపఁ
గులుకుమిటారిగుబ్బలఠీవి యగ్గురు, వరునకు నేత్రోత్సవంబు సలుపఁ
దనజవ్వనముఁ జక్కఁదనము విలాసము, నయ్యార్యునకు రతిహర్ష మొదవఁ
తే. గేలుఁదమ్ములు ముకుళించి లీల మ్రొక్కి, సామి దాసికిఁ దగు మేలు సలుపు మనుచుఁ
గలికి చవి గుల్క నతనికిఁ బలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శృంగారనిధి దివ్యమంగళమూర్తి యా, కఱివేల్పు మును రాధఁ గలిసినట్టు
లప్రమేయగుణుండు విప్రనారాయణ, ధీరశిఖామణి దేవదేవి

పాణిపద్మముఁ దన పాణిపల్లవముచేఁ, గీలించి యాపర్ణ శాలయందుఁ
జేల కృష్ణాజిన శిశుకుశోత్తరశయ్య, నుంచి మృదూక్తుల నూఱడించి
తే. మంచి కెమ్మోవిచవు లాని మించి కౌఁగిలించి యామందయాన సుఖించిమదన
సంగరక్రీడ లారాత్రి సలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అవతార మాదిగా నంగనావిషయాన, భిజ్ఞు నభిజ్ఞుని సజ్ఞుఁ జేసి
యారాత్రి గడపి యహర్ముఖంబున లేచి, తీర్ణప్రతిజ్ఞయై దేవదేవి
తనయింటి కేతెంచి తనకృత్య మక్కఱుఁ, జెలుల కందఱికిఁ దెలియఁ బలికి
యభ్యంజనస్నాన మార్చి ధూపితకేశ, పాశ యైయర్ధేందు పటలనిటల
తే. ఘటితకస్తూరితిలక యై కన్నుదోయి, తెలివి గులుకంగఁ గాటుక దీర్చి పట్టి
మంచుజిగి మించుచీర ధరించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. నవరత్నఖచితనానాభూషణాంచిత, సుకుమారగాత్ర యా సుదతి మరలి
విప్రనారాయణు వీక్షింపఁ జన దానిఁ, జూచి ఖేచరు లెల్లఁ జోద్యపడిరి
భువి లేమ లీక్షించి పుంస్త్వ మొందిరి మదిఁ, బురుషులు గనిమూర్ఛఁ బొందిరట్లు
సర్వాంగసుందరి చని యమ్మహాత్ముని, కనుమోఱ్ఱలఁ దనసొంపుఁ గానిపింపఁ
తే. జంద్రరేఖను జూచిన జలధిపోలెఁ, బృథివిఁ బెన్నిధిఁ గనుఁగొన్న పేదపగిదిఁ
జూచి హర్షించె నద్దివ్యసూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. నీలజీమూతాళి నిభ మగు వేనలి, యమృతాంశుబింబ మా యతివ మోము
స్మరశరంబు లనంగఁ జాలు వాల్గన్నులు, కుసుమబాణునివింటి కొనలు బొమలు
అద్దములను గేరు నిద్దంపుఁ జెక్కిళ్లు, చవుల కెల్లను దీవి చానమోవి
కంతునిబంతు లా యింతికుచంబులు, సుందరావర్త మా సుదతినాభి
తే. కనకరంభాసమంబు లా కాంతతొడలు, అట్టిసౌందర్యవతి తన కబ్బె ననుచుఁ
జూచి హర్షించె నద్దివ్యసూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. బాహుశాఖలఁ జూచి పజ్జకు రావించి, యాత్మాంకమున నుంచి యనునయించి
కుటిలాలకంబులఁ గొనగోట సవరించి, కెమ్మోవిచవిఁ గాంచి సమ్మతించి
తిరుమేనితాపము దీఱ నద్దేవిని, జిగిబిగి కౌఁగిటఁ జేర్చి సురభి
మల్లికామాధవీ మాలతీవల్లికా, సంవృతపుష్పకుంజములయందు
తే. నంగనను గూడి రంగదనంగసంగ, రోత్సవము సల్పి శ్రమదీఱ యోగివరుఁడు
దేవితోఁ బుష్పవనమునఁ దిరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అన్యోన్య మొకనిమేషార్ధమైనను గురు, దేవేంద్రుఁ డద్దేవదేవి యిరువు
రెడఁబాయక యవిలాసే స్మితాదరస్మి, ఆలింగనమృదుచుంబనాంగహార
సరససల్లాపముల్సలుపు కాలములందుఁ, దనసోయగముఁ జూపి తరుణి యతిని
స్వవశునిఁ గాఁ జేసి స్వామి మా యింటికి, రమ్మని పిలువ నా రమణితోడ
తే. విప్రనారాయణుఁడు తన్ని వేళ మొందఁ, జూచి తజ్జ్యేష్ఠభగినియుఁ జోద్యమంది

చెల్లెలింటను దగుపని ౹ చేసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడన ౹ మోద మలర.
సీ. శారదాభ్రమునందు ౹ శంపాలతికభంగిఁ, గనిపింతు రెందు శృం౹గారవతులు
ఘనతరప్రాకార౹కలిత మేభవనము, గంధర్వనగరము౹కరణి మెఱయు
గాంధారకగ్రామ౹ఘనమూర్ఛనలఁ జెంది, మధురగీతరవంబు ౹ మాన దెందు
నటవిటనర్తకీ౹నాట్యకేళీవిలా,సము లెందు విలసిల్లు ౹ సంతతంబు
తే. రాజకీరమయూరాది౹రమ్యపక్షి,రావ మెంచ నొప్పు నద్దేవ౹దేవిగృహము
విప్రనారాయణుఁడుచూచె౹వేడ్క ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడన౹మోద మలర.
సీ. ఘనసుధాలేపసం౹ఘటిత మేయది యొప్పు, రజతశైలగుహాంత౹రాళమట్లు
సురభినానావస్తు౹శోభిత మెయ్యది, చెన్నొందు దర్దుర౹శిఖరమట్లు
కాముకాభీష్టభో౹గప్రదం బగు నెద్ది, మహనీయసిద్ధవి౹మానమట్లు
దేవగంధర్వాది౹దివిషదాలేఖ్య మై, వెలయు నెయ్యది యింద్ర౹వేశ్మమట్లు
తే. దివ్యదర్పణములు నలు౹దెసలఁ గలిగి, రత్నగృహ మనఁ జాలునా౹రమణిశయన
గృహముఁ జొచ్చె మహాకవి౹గేయుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడన౹మోద మలర.
సీ. కలధౌతశుచిదంత౹కనకపాత్రస్థిత, భోగ్యవస్తువులసం౹పూర్తిఁ జూచి
యాత్మభోగస్థాన ౹ మతిధవళము హంస,తూలికాతల్పము ౹ లీలఁ గాంచి
వెలిపట్టుమేల్కట్టు౹ మెలఁగి వ్రేలెడుమంచి, మానికంబులఁ గని౹మానసమున
నక్కజపడి చాల ౹ హర్షించి యద్దేవ,దేవికన్నన్నలు ౹ దెలిసి గురుఁడు
తే. శయ్యపైఁ బన్వళించినఁ౹జామరంబు, వీచిచరణాంబుజములొత్తి౹వెలఁది గంధ
కుసుమతాంబూలములుసూరి౹కొసఁగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడన౹మోదమలర.
సీ. కొమరొప్పఁగా వీణ౹గోటమీటుచుఁ బాడు, సస్వరగ్రామమూ౹ర్ఛనలు మెఱయఁ
జెన్నొందఁగా విపం౹చికఁ గేలఁ గీలించి, గోటఁ బల్కించును ౹ గొంతతడవు
మంచివేషము వేసి ౹ మించుటద్దముఁ జూపు, సరససల్లాపముల్ ౹ సలుపునతని
గిలిగింత సోలించుఁ ౹ గిలికించితము సల్పు, మణితమంజుల మగు౹మదనకేళి
తే. గురునిఁ గూడి యొనర్చు న౹క్కువలయాక్షి, సరసశృంగారచేష్టలా౹సాత్త్వికునకుఁ
దలిపె నీరీతి నద్దేవ౹దేవి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ న౹మోద మలర. 66
సీ. ఆ రేయి జరపి కా౹ల్యమునందు మేల్కాంచి, యంతనాయుష్కర్మ౹మాచరించి
యభ్యంజనస్నాతుఁ ౹ డై మంచికుపటపు, టంచుదోవతుల ధ౹రించి మించి
పలుచనితిరుమణి ౹ ఫాలమునం దుంచి, శ్రీకరశ్రీచూర్ణ౹రేఖఁ దీర్చి
స్వామికృత్యములకుఁ౹జరమశాంతి యొనర్చి, హరిశాసనంబుల ౹ కంజలెత్తి
తే. మణివిభూషణపుష్పదా౹మములఁ దాల్చి
కాముకుం డయ్యె మూర్తిమ౹త్కాముఁ డనఁగ
విప్రనారాయణుం డార్య౹వినుతుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డన ౹ మోద మలర. 67

సీ. శౌరికృపాలబ్ధ సర్వతంత్రస్వతంత్రుఁడు గాన వైష్ణవ ధూర్వహుండు
కొంత ప్రొద్దింతితో బంతులాడుచునుండు, వీణవాయించు నా వెలఁది మెచ్చఁ
గలకంఠిగీత మాకర్ణించి కొనియాడుఁ, జదరంగ మాడు నా చానతోడ
భరతనయజ్ఞులు కరతాళములు గొల్వ, మార్దంగికులు మెచ్చ మదనుఁ డలరి
తే. నాట్యకేళి యొనర్చు నా నాతిఁ గూడి, యభినయించును బదముల యయ్యతివ పొగడఁ
జేయు నీరీతి శృంగారచేష్టలనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 68
సీ. ఆరామఁ గూడి గృహారామములయందు, విహరించుచును గడు వేడ్కనతఁడు
వెలయాలి కోరిన విరిగుత్తిఁ దెచ్చిచ్చు, వెలఁదికి మెడ నిడు విరులసరులఁ
దరుణి పూవులదండఁ దన మెడ నిడిన నా, చెలియను గౌఁగిటఁ జేర్చుకొనును
జొక్కునొక్కెడ సోలు సుందరితో నాడుఁ, బాడునొక్కెడ మంచి పద్యములను
తే. గందుకక్రీడ యొనరించుఁ గాంతఁ గూడి, వికచనీలోత్పలంబు లా వెలఁది చెవుల
నంచితంబుగ గురువరుం డుంచుననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. చిత్రపక్షిరవంబు చెవులకుఁ జవిఁ జిల్క, మధుపగీతము విని మదిసుఖింప
సురభిపుష్పసమృద్ధిఁ జూచుచు నిలిచిన, ద్రుమములనడుమ నత్తోయజాక్షి
మోము నెత్తమ్మిని ముసరు తేంట్లురుబింబ, ఫలమని చెలిమోవి చిలుక లానుఁ
బడఁతి పాణితలంబు పల్లవభ్రాంతిఁ గోకిలలు రా భయపడి కీరవాణి [గి
తే. యంచితంబుగఁ బ్రియుఁ గౌఁగిలించి మించి, యన్ని సందియములఁ దీర్చె నా లతాం
యట్లు విహరింతు రార్యుఁ డయ్యతివయనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. విరులకానల డాఁగి వెదకి యొక్కరి నొక, రీక్షించి హర్షింతు రిర్వు రచట
మగువ యొక్కెడఁ బుష్పమంజరుల్ ద్రుంపియున్నకై, పుణుకఁ బూ తెమ్మకై భుజము లెత్త
నవి యేల విరిగుత్తు లివె మంచిపని చాన, చనుబంతులను బట్టు సరసతముఁడు
చెలికి రహస్యము చెవి నూఁదు మిషఁ బూని, చెక్కిలి ముద్దాడి చెలువుఁ డలరు
తే. లలనకుచకుంభముల సాటి మెలఁగు బిల్వ, తాళ దాడిమ ఫలములఁ గేలఁ జూపు
చును జరించు నయ్యింతితోఁ జెలువుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. హేలావతిని గూడి లీలావిధేయుఁడై, డోలిక లూఁగు విశాలయశుఁడు
కమలేక్షణకుఁ గర్ణికారపుష్పములను, గర్ణావతంసముల్ ఘనుఁ డొనర్చుఁ
దిలక మా కామినీతిలక ఫాలమునందుఁ, దిలకసూన మొనర్చు ధీరవరుఁడు
పొన్నలఁ బొగడల గున్నమావుల నీడ, విహరించు నార్యుఁ డా వెలఁదితోడ
తే. మల్లికామాధవీజాతి మండపముల, నీడ మరుకేళి సలుపు నా నెలఁతఁ గూడి
విప్రనారాయణుఁడు కడు వేడ్కననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 72
సీ. కొలఁకుల నుదయించి కూనగాడ్పులు వీవఁ, బూఁదేనెకాల్వలు పొంత నలరు
సప్తపర్ణాటవిఁ జక్కనికపురంపుఁ, దిన్నెపై నార్యుఁ డద్దేవితోడ
మాయతో రంజిల్లు మదనగురుం డన, ససుమవనశ్రీవసంతుఁ డనఁగ

విలసిల్లుచును వేయివిధములఁ గ్రీడించి, సొలసి యద్దేవితో సూరివరుఁడు

తే. చని మరుద్వృధజలముల సలిలకేళి, సల్పి యద్దేవదేవితో సదన మొంది
గుఱుఁ డుతఁ డవిట్లు సుఖముండెఁ గూర్మి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేమోద మలర.

సీ. దైవవశప్రాప్తధన మనేకవిధంబు, దెచ్చిచ్చునంతకు దేవదేవి
తల్లి మన్నించు నాతని నల్లుఁ డంచని, మొల్లమి నతనితో ముచ్చటాడు
నిల్లాలి కీవస్తు విష్టము తెమ్మను, మల్లెపూ లత్తరు మడుపు లనుపుఁ
దల్లి యీతఁడె నీకుఁ దగినవిభుం డని, కల్ల లాడు నతనికి యుల్ల మలరఁ

తే. గొండదీని జూపి బావ మఱందు లనుచు, వదినె మఱఁదండ్రు వీరంచు వావు లిట్లు
పొసఁగ నతనికిఁ దెలుపు నా ముసలి దనుచు, వాదభీకరగురుఁ డనేమోద మలర.

సీ. ప్రాడంపోయముల నిదాఘార్కాభ గొన్నట్టు, విప్రేంద్రువిత్తము వేశ్యగొనియె
నంతట నర్థహీనుండైన యార్యునిఁ దనసుత, విడిచి పొమ్మని పల్కె వేశ్యమాత
వెలఁదని విడలేక విప్రనారాయణుఁ, డతనిఁ బాయఁగలేక యాలతాంగి
మదిఁ గుంద నుతకుఁ దల్లి యిట్లనియె నిం, టింట భిక్షాన్నముల్ నెత్తితినెడు

తే. తిత్తిబోషణదాసరి దీని నీకు, వీనితోఁ బొత్తు నీ వింక విడువు మనుచుఁ
దెలిపె ముదుసలి యద్దేవదేవి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేమోద మలర.

వ. అని పలుకు వేఁడిములుకులం బోలుతల్లి పలుకుల వినియు విననట్లద్దేవదేవి యమ్మహాపురుషుని పూర్వస్నేహంబుఁ దలంచి యూరకున్నంతఁ బ్రావృట్సమయసముద్భూతమహోద్భుతజీమూతజాతసముదితనిష్ఠురనిర్ఘాతఘర్ఘరానర్గళభీషణభాషణంబుల నమ్మునీశీ భాషాపతికిఁ దజ్జనని యిట్లనియె ఖ్యాతిలాభార్థంబుగా సాత్త్వికవేషంబుధరించి పుష్పకైంకర్యతత్పరుండ వైన పరప్రతారకమంత్రవాదిబ్రాహ్మణాభాసుండవు గావున మార్గశ్రమాపనోదనార్థంబుగా భవదీయపుష్పవనంబునందు విశ్రమించు మదీయపుత్రికను మాయామంత్రమహౌషధిబలంబున నురులుకొలిపి స్వవశవర్తినిగాఁ జేసికొన్న దుర్వినీతుండవు నిర్దయుండవుం గావున మూకభావంబు వహించి స్వవిషయబహువిధవ్యామోహాగహనప్రాపకం బగుమోహినీభూతంబుకరణి నస్మత్సుతం బూనివిడువంజాలక యున్నవాఁడవు గావున మదీయవికటవిశంకటకరతలాచరితస్ఫుటపటుచపేటికాభూతిసంకలితమాషమరీచకాఘూతసంఘాతంబులచే భవదుచ్చాటనంబుఁ జేసెద నని ఝంకరించుచుఁ జణవల్కలసమదాయసచ్ఛాయంబు లగు కేశంబులు గ్రొమ్ముడి వీడి పృష్ఠభాగంబున నర్తనంబులు సలుప నింద్రగోపకీటాభంబులగు తాళపత్రమయకర్ణవేష్టనంబులు కపోలస్థలంబుల నసియాడ మదిరాస్వాదజనితమదఘూర్ణితరోషభీషణతామ్రేక్షణంబుల నిప్పు లుప్పతిల్ల నుత్పాతశంకచే వెఱచి యతిపక్వదీర్ఘతుంబికాభీలోపమాన పయోధరంబులు మదనమందిరమహాదుర్గప్రదేశంబున కుద్గమింప సమకట్టమా

ర్గమధ్యస్థితపాతాళసదృశనాభిమండలావర్తపాతభీతిం జెందిచనవోల్లకనివర్తించి స్వరక్షణక్షమక్షేమస్థానంబుఁ గన్గొనలేక భయభ్రాంతంబులైనట్లు నిజోదరపార్శ్వస్థలంబుల దిర్దిరం దిరుగుచుండ వైకంకతాఖర్వదర్వీధూర్వహ ప్రతిమానబాహువిక్షేపవిశేషంబులచే నంతర్గతక్రోధంబుబయల్పడనభినయించుచుశ్రీరామభద్రునింగదిసివిటతటంబుగా నార్భటి సేయుతాటకచందంబునను దయభాస్కరభాసురసమీరకుమారునిం గబళింప నుద్యోగించువిరసయగుసురసకరణినాగాలిచూలినిం గదిసి కరాళించులంకాధిదేవతమాడ్కిఁ గట్టలుకం బెట్టిమిట్టిపడుచు భూతలంబునంబొతరలాడుచునమ్మహాత్ముని పాణిపల్లవం బూని యాకర్షించు నతం డద్దేవదేవికనుసన్న నెఱింగి శయనగృహంబు వెల్వడిన నిజసఖీజనంబులచే నర్ధరాత్రంబుసమయంబున స్వకీయమందిరబహిర్ద్వారంబు నిర్గమింపం జేసి కవాటంబు మూసిన నద్దేశికసార్వభౌముండును దదీయబహిర్ద్వారవితర్దికయందు నిజోత్తరీయంబు పాసంగముసుంగిడి వాసుకిభోగీంద్రభోగోపమానం బగునిజభుజదండం బుపధానంబుగాఁ బవళించి నిజాంతరంగంబున భుజంగరాజశయానుండును నభంగరథాంగపాణియు నగుశ్రీరంగనాథునిం దలంచుచుండె.

సీ. అంత శ్రీరంగరాన్ జర్ధరాత్రమునందు, రంగనాయకితోడన్ రంగు మీఱ
విపులబృందావనన్ వీథులందును ముందు, మురళీవినోదియై న్ దిరిగినట్టి
వేదాంతవీథులన్ విహరించుగతి రంగ, వీథులందు విలాసన్ విహరణములు
సలుపుచున్నంత వేశ్యామందిరద్వార, వేదిక నిద్రించున్ విప్రుఁ గాంచి

తే. మోము నెత్తిమ్మెఱుఁగునవ్వున్ ముద్దుచిలుక, సామి వీఁడెవ్వఁడని సిరిన్ శౌరి నడుగ
భర్తమగిడి యిట్లనెఁ బద్మన్ పాణి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనన్ మోద మలర.

సీ. కొమ్మపూదండలున్ గుమ్ముల నిడుకొని, మనకుఁ దెచ్చిచ్చు మున్ మాన్యుఁ డితఁడు
విప్రనారాయణుండన్ డప్రమేయజ్ఞాని, మన్మాయ వేశ్యచున్ మ్మరులు దగిలి
దానితో విహరింపన్ ధన మంత యుడిగిన, వెడలఁ ద్రోయింప నాన్ వెలఁదియింటి
వాకిటితిన్నెపై న్ సీకొలందిని నున్న, వాఁ డెఱుంగుము మనన్ వాఁడు వీఁడ

తే. టనుచుహరిపల్కవినిసిరిన్ యసమ నీదు, విశ్వమోహనమాయకున్ విషయ మతని
సలుప వల దనన్ నాడఁబడెన్ శౌరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనన్ మోద మలర.

సీ. ప్రీతితోఁ దొల్లి విన్ భీషణుఁ డర్పించు, పంచకార్తస్వరన్ పాత్రమధ్య
భవ్యశుద్ధోదకన్ పాత్రముఁ గొని బ్రహ్మ, చారియై చని రంగన్ శౌరి దేవ
దేవిగృహద్వారన్ దేహళికడ నిల్చి, పిలువ నెవ్వఁడ వనన్ బలికె నతఁడు
మగువ నే నళహియన్ మణవాళదాసుఁడ, విప్రనారాయణన్ విప్రమణికి

తే. నమ్మఁదగినట్టిశిష్యుఁడన్ నాతి నీకు, నస్మదాచార్యుఁ డొకవస్తున్ వనిచె ననిన
దేవదేవి కవాటముఁ న్ దెఱచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనన్ మోద మలర.

సీ. కస్తూరితిలకసంకలితోర్ధ్వపుండ్రము, కరుణారసముఁ జిల్కుకన్నుదోయి
చక్కనిచెక్కిళ్లు సరసంపుఁగెమ్మోవి, చిల్కపల్కులముద్దు చిలుకమోము
నల్లనిసిగముడి వెల్లజన్నిదమును, గోపీనకటిసూత్రకటితటంబు
వెలిపట్టుపుట్టము మొలగూడకట్టును, వలిపెంపుదుప్పటివల్లెవాటు

తే. మెలఁగుచామనిచాయలమేనివానిఁ, గైతవబ్రహ్మచారినిఁ గాంచి మ్రొక్కి
యతనికనుమోడ్పులనిలిచెనయ్యతివయనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

సీ. బలియిడుభిక్షమునపాణిపద్మము గొని, సభయప్రదం బెద్ది యాశ్రితులకుఁ
గోరి లక్ష్మికుచకుంభములం దెద్ది, మకరికారేఖ లేమఱక దీర్చు
గోపికలలిగిసఁ గూర్చినచెయిచాఁచి, వారిగోబతినూలివాంఛఁ జెందు
నాకరాంబుజమెత్తి యాగిన్నె నొసఁగెనా, యింతికి మద్గురుఁడిచ్చెననుచు

తే. సంతసిప్రియనిన్ను రమ్మన్నననుచు, గురుని కెతెఁగించి తాఁ జనియురగరాజ
శయ్యపైఁ బవ్వళించెను శౌరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

వ. అంత.

సీ. వెన్నుఁడిచ్చుపసిండిగిన్నెఁ గైకొని తన్నుఁ, గన్నతల్లికిఁ జూపెఁ జెన్నుమీఱ
రంగైనఱవికమెఱుంగుబంగరుచీర, మెఱుఁగొందుతొడవులు మేనఁ దాల్చి
విరులసరంబులు వేనలిఁ గీలించి, యగురుచందనపంక మలఁది మేనఁ
బరిమళమిళితమై బహుభోగ్యభోగోపకరణమాశయనమందిరముఁ జొచ్చి

తే. శయ్యపై నుండి తనప్రాణసఖిని బిలిచి, విప్రనారాయణుని నీవువేగ తోడి
తెమ్మనుచుఁ బంచె నద్దేవదేవి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. గోపికాజారునిగోలఁది విలాసినీ, స్తనబాహుదృష్టిచింతామనస్క
విప్రనారాయణు వీక్షించి మ్రొక్కి యా, వెలయాలినెచ్చెలి పలికె నిట్లు
స్వామి ప్రేమ మెలర్పఁ జయ్యన నినుఁ దోడి, తెమ్మని పంచె నద్దేవదేవి
నినుఁ బాసిత్రుటి యైన నిదురింపలే దింతి, విరహవేదనలచేఁ బొరలుచున్న

తే. దలరువిల్తునివేదన మెలఁగనీక, రమ్ము తెమ్మని యతనికేల్దమ్మిఁ బూని
యార్యుఁదోడ్కొనిచనియెనయ్యతివయనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

వ. అంత నవ్విప్రనారాయణుండానందకందళితహృదయారవిందుండై యప్పణ్యాంగనా
దరీమందిరంబుఁ జొచ్చి శయనగృహద్వారసమీపంబున కరుగుదెంచి యున్న
నమ్మహాత్ముని నద్దేవదేవి యెదు రేఁగుదెంచు చున్నంత.

సీ. ముదుసలి మొదలుగా మునుపటివారెల్ల, హర్షింపఁగా నమ్మహాత్ముఁ జూచి
కాశ్మీరమృగమదఘనసారయుతపయో, ధరయుగ మతనివెన్నురము సోఁక
గాఢసంశ్లేషముఁ గావించి విరహార్తిఁ, దీర్చి తోడ్కొని చని దేవదేవి
చందనం బలఁది పుష్పములిచ్చి తాంబూల, మొసఁగిపూశయ్యపై నునిచియతనిఁ

తే. పాదసంవాహన మొనర్చి ॥ పాడి యాడి, సురటి వీవంగ నద్దివ్యసూరిచూచి
యంచియానను గడుగారవించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ॥ మోద మలర.

సీ. దరహాససుధఁ జిల్కుతరుణీముఖేందునిఁ, జూడ్కు లానందింపఁ ॥ జూచిచూచి
మదనాహవోచితమదపూర్తి కాయింతి,యధరబింబామృత ॥ మానియాని
తనయనంగజ్వరతాప మారఁగఁ బ్రియ, జిగిబిగికౌఁగిటఁ ॥ జేర్చిచేర్చి
రతికేళితమి మీఱ ॥ రమణిపాలిండ్లను, బాణిపద్మములచేఁ ॥ బట్టిపట్టి
తే. మాటిమాటికి వలరాజుమనికిపట్టు, మేటికోటకుఁ బోటిచ్చె ॥ ధాటి మీఱ
విప్రనారాయణుఁడుకడువేడ్క ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె ॥ మోద మలర.

సీ. శ్రీదేవదేవీవశీకృతనిజకాయ,మానస నీకగు ॥ మంగళంబు
శ్రీదేవదేవి సంశ్రితసూరితరువల్లి, మాతల్లి నీకగు ॥ మంగళంబు
అతులపురాణపుణ్యశ్లోకశుభగుణ,మందిర నీకగు ॥ మంగళంబు
పరమయోగివిలాసకరదివ్యరూపిణి, మానిని నీకగు ॥ మంగళంబు
తే. మాధవప్రియ నీకగు ॥ మంగళంబు, మధురభాషిణి నీకగు ॥ మంగళంబు
లని నివాళింతు రిరువుర ॥ కాప్తు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ॥ మోదమలర.

సీ. అంత నుషఃకాల ॥ మైన రంగేశుని, యర్చకపరిచారకాదిబుధులు
చనుదెంచి గుడిప్రదక్షిణముఁ జేసి సువర్ణ,బలిపీఠికడ భక్తిఁ ॥ బ్రణుతిఁ జేసి
పంచమహావాద్యపటహకాహళశంఖ, భేరీమృదంగవీణారవములు
శుభవేణుగీతముల్ ॥ సూతమాగధవంది,సుప్రభాతాఖ్యసంస్తుతిరవములు
తే. నెఱసి బ్రహ్మాండభాండము ల్నిండి జగద, మంగళంబులు సమయింపరంగనాథ
దివ్యభవనకవాటముల్ ॥ దెఱచి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ॥ మోదమలర.

సీ. అంత శ్రీహరికడ ॥ కరిగి చూచినఁ దప్త,భర్మ శుద్ధోదక ॥ పాత్ర మొకటి
గనఁబడకున్నను ॥ గడుభీతిఁ జెంది యా,యర్చకు లేతెంచి ॥ యవనిభర్త
కెఱిఁగింప నిచుళాపురీశ్వరుం డారాజు, విని విస్మయముఁ జెంది ॥ వీరికన్న
వెన్నునిసన్నిధిగిన్నె మ్రుచ్చిల వేఱు,తస్కరుల్ రారిది ॥ తథ్య మనుచుఁ
తే. బలికి వీరిని దండించి ॥ పసిఁడిగిన్నెఁ, గొను మనుచు దండనాథునికనిన వాఁడు
వారి దండించుచుండెను ॥ వరుస ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ॥ మోదమలర.

వ. అయ్యవసరంబున దేవదేవియింటిఘటచేటిక జలాహరణార్థంబుగాఁ జనుచుండి తనతో మైత్రి మెలఁగు చున్నయొక్కయపీచ్యవయస్కుని రాజభటులు దండింపం గని వానిం జూచి నిరపరాధుం డవగునీ కీరాజదండనం బేమినిమిత్తం బని యడుగ నతండు దాని కిట్లనియె స్వామిసన్నిధితపనీయశుద్ధోదకపాత్ర మొక్కటి యదృశ్యం బగుటం జేసి మా కిట్టిరాజదండనంబు ప్రసక్తం బయ్యె నని చెప్పిన విని రహస్యంబుగా నతని కది యిట్లనియె. తప్తజాంబూనదమయంబగునొక్క

చషకంబు దెచ్చి విప్రనారాయణుని ప్రియశిష్యుం డగునొక్క మాణవకుండు దేవదేవి కొసంగంజూచితి నాసువర్ణచషకం బద్దేవతవినల్పంబునం దలగడమెత్త క్రింద నున్నయది యని యెఱింగించిచనియె నంత నఘ్ఘటచేటీవిటుండు తద్వృత్తాంతంబు దండనాథున కెఱింగించిన.

సీ. దండనాథుం డంతఁ దగుభటాళిని గూడి, యద్దేవదేవిగృహంబుఁ జొచ్చి
తన్మృదుశయ్యపైఁ దలగడమెత్తకుఁ, గ్రింద నొక్కెడనున్న గిన్నెఁ జూచి
నగుచుఁ గైకొని విప్రనారాయణుని దేవ, దేవితోఁ గొని చని భూవిభునకుఁ
జూపింపఁ జూచి యా భూపతి యీగిన్నె, నీ కెవ్వ రిడి రని నెలఁత నడుగ
తే. దేవ యీస్వర్ణచషకముఁ దెచ్చియిచ్చె, విప్రనారాయణుం డని వేశ్య పలుక
నతఁడు నే నియ్య లేదని యనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. నే యన నేల యీ విప్రనారాయణ, ప్రహితుండు బాలక బ్రహ్మచారి
గుణనిధి యళహియమణవాళదాసుఁడు, మాయింటి కేతెంచి మధ్యరాత్ర
మది నీకు మద్గురుఁ డిచ్చెఁ గొమ్మనుచు మా, కీగిన్నె నిచ్చి తా నేఁగి మరలె
నని వేశ్య పలికిన విని విప్రనారాయ, ణుఁడు పల్కె నిట్లని పుడమిఱేని
తే. కవనిమాకొక దూతలేఁ డరసి చూడ, గిన్నె నే నియ్యలే దని యున్నయట్లు
పల్కె నటమీఁద నామితభాషి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. దండనాథుఁ డొసంగు తపనీయపాత్ర మ, ర్పించి యర్చకుల నంపించె గుడికి
దేవతాద్రవ్యముఁ దెచ్చియిచ్చినఁ బుచ్చు, కొంటివి గాన వాల్గంటి నీకుఁ
దప్పిది యని చెప్పి తగినవిత్తము గొని, దేవదేవిని బంపి భూవిభుండు
నితఁడు స్వర్ణస్తేయి యితనికి నుచితమౌ, శాస్త్రోక్తదండము సలుప వలయు
తే. ననుచు సభ్యులు వినఁ బల్కి యమ్మహాత్ము, దండనాథుని కావలి నుండఁ జేసి
సురుచిరాంతఃపురంబున కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఆ రేయి నిద్రింప నపరరాత్రమునందు, రాజుస్వప్నమున శ్రీరంగశౌరి
తాను గన్పడి పల్కె ధరణీశ యీవిప్ర, నారాయణుఁడు జగన్మాన్యయశుఁడు
ప్రారబ్ధకర్మానుభవ మిట్లితని కేను, గావించితిని ననుగ్రహ మెలర్ప
దేవదేవికి గిన్నెఁ దెచ్చి నే నిచ్చితి, నీగిన్నెజోలి తా నెఱుఁగఁ డితఁడు
తే. పాపరహితుండితండు మత్ప్రాణసముఁడు, ఇతని నర్చించి పంపు ముర్వీశ వేశ్య
ధనము దానికి మగిడియిమ్మనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. ఇట్లు రాజున కుపదేశించి శ్రీరంగనాథుం డంతర్హితుం డయ్యె నంత.

సీ. అరుణోదయపువేళ నా రాజు మేల్కాంచి, స్వప్నదృష్టరమేశు వచనములను
దలఁచుచుఁ బులకితోదారసర్వాంగుఁడై, యానందబాష్పముల్ దొఱఁగాలుక
విప్రనారాయణు వీక్షించి యతనికిఁ, బ్రక్రమంబొనరించి ప్రణుతిఁ జేసి

స్వామి దేవరవారిసామర్థ్య మెఱుఁగక, యపచారపడితి నేనది క్షమింపఁ
తే. దగుదురనిపల్కి సకల సత్కారములను, సలిపియారాజు పనుపనాసత్త్వజలధి
యాత్మపుష్పవనంబున కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనేమోద మలర.

వ. అంతభగవదనుగ్రహామృతాసారప్రక్షాళితాభ్యుపగతప్రారబ్ధకర్మశకలశంకాపంకలేశుండైన విప్రనారాయణుండాత్మవిహీనకృత్యంబుఁ దలంచి మిగుల ననుతపించి విషయవిరక్తుండై యగమ్యాగమనప్రాయశ్చిత్తార్థంబుగా, శ్లో॥ ఏతత్పఙ్చమహాపాపప్రాయశ్చిత్తం మనీషిభిః।నిర్ణీతం భగవద్భక్తపాదోదకనిషేవణమ్॥ అనియును, శ్లో॥ తిస్రఃకోట్యర్ధకోటీచ తీర్థాని భువనత్రయే। చక్రాఙ్కితస్యవిప్రస్య పాదే తిష్ఠంత్యసంశయః॥అనియును బురాణప్రసిద్ధంబు గావున, శ్లో॥ అర్థపఞ్చకతత్వజ్ఞాఃపఞ్చసంస్కారసంస్కృతాః।ఆకారత్రయసంపన్నామహాభాగవతాః స్మృతాః॥ మహాభాగవతా ఏవ వైష్ణవా నేతరాస్స్మృతాః॥ అని పారాశర్యోత్తరఖండప్రసిద్ధంబు గావున నర్థపంచకాభిజ్ఞత్వపంచసంస్కారసంస్కృతత్వాకారత్రయసంపన్నత్వాదిలక్షణ లక్షితులగుశ్రీమహాభాగవతులశ్రీపాదంబు జీవించి పరమపవిత్రుండ నయ్యెదనని తలంచి తదనంతరంబ 'ధిక్కులేన దురాత్మనా, మ్మనియెడున్యాయంబున గ్రామకులాదినిమిత్తాగతంబగునామం బనర్థహేతు వగుటంజేసి, శ్లో॥ యస్యమూర్ధ్నిస్థితం యావద్వైష్ణవాఙ్ఘ్రిరజ శ్శుభమ్। గఙ్గాదిసర్వతీర్థాని తావత్తిష్ఠ్యం త్యసంశయః॥అనియును, శ్లో॥ నిరపేక్షం మునిం శాన్తం నిర్వైరం సమదర్శనమ్। అనువ్రజామ్యహం నిత్యం యో జయత్యంఘ్రిరేణుభిః॥ అని భగవంతుండగు నారాయణునకుం బ్రార్థనీయంబై పరమపవిత్రంబగు శ్రీవైష్ణవాంఘ్రిరజోవ్రజంబు తనకు నిరూపకనామంబుగా 'భక్తాంఘ్రిరేణు,వనియును 'తొండరడిప్పొడియాళ్వా, రనియును దివ్యనామంబులు ధరియించి తృణీకృతేతరపురుషార్థుండై ధారకపోషకభోగ్యత్రయంబు భగవంతుండని తనమనంబున విశ్వసించి భగవదనుగ్రహంబుచేనజ్ఞాననిరోధకజ్ఞానానందకందళితహృదయారవిందుండై హరిప్రసాదసాక్షాత్కృతపరవ్యూహవిభవాంతర్యామ్యర్చారూపగుణ విభూతిచేష్టితుండై భగవదనుగ్రహప్రాప్తపరభక్తిపరజ్ఞానపరమ భక్తిసంపన్నుండయి 'తిరుమాలై', 'ప్రబోధకి'యను రెండుదివ్యప్రబంధంబు లొనరిచ్చి స్వకీయపరమకృపచే సర్వచేతనోజ్జీవనంబొనర్చి వైభవంబు చాలించి యర్చాస్వరూపంబు ధరియించి యుండె నమ్మహాత్ముండు శబ్దాదివిషయవిరక్తుండైనయుత్తరక్షణంబ దేవదేవియునట్లు దండలంచి రసవిశేషస్పర్శనంబున నినుము హేమించుకరణిఁ దదీయదివ్యాంగసంస్పర్శనంబునఁ దత్పాదాబ్జానవరతసేవాభజనప్రభాతసమయసముచితప్రభాకరమండలనిశ్శేషనిరస్తనిఖిలజన్మార్జితసంచితప్రారబ్ధాదిఖేదఖిన్నప్రభూతపాతకాంధతమస్క

మై 'జ్ఞానీ త్వాత్మైవ మే మతః'॥ అనుగీతోక్తక్రమంబుగా భగవదాత్మభూతుండును బరమభాగవతాగ్రగణ్యుండును నగు శ్రీవిప్రనారాయణుని శ్రీపాదపద్మంబులయం దమందంబుగా నశ్రాంతంబు తా నొనర్చు స్వకీయజనానివార్యపరిచర్యచే సంతుష్టాంతరంగుఁ డగు శ్రీరంగనాథుండు, శ్లో॥ అనన్యదేవతాభక్తాయేమద్భక్తజనప్రియాః। మామేవ శరణం ప్రాప్తా స్తే మద్భక్తాః ప్రకీర్తితాః॥ అనియును, శ్లో॥ మమ మద్భక్తభక్తేషు ప్రీతిరభ్యధికాభవేత్ ॥ అనియెడు నిజదివ్యసూక్తిక్రమంబున ననుగ్రహపూర్వకంబుగాఁ గటాక్షింపఁ దదీయదివ్యకరుణాకటాక్షవీక్షణంబులచే స్వస్వరూపవిరోధిస్వరూపోపాయస్వరూపపురుషార్థస్వరూపరూపార్థపంచకజ్ఞానవతియై భగవదనన్యార్హశేషత్వానన్యశరణత్వానన్యభోగ్యత్వరూపాకారత్రయంబును నపకలంబును నచలంబును నకళంకంబును నగుకలిమి లభించిన సమస్తసాంసారికసంగంబులు విడనాడి స్వసంపాదితఘనకనకప్రవాళముక్తికమాణిక్యమహాసియాభినవార్ఘ్యభూషణక్షౌమాంబరాస్తరణాసనశయనీయాదిసమస్తప్రపిణంబులు శ్రీరంగభర్తకర్పించి తదీయదివ్యమంగళవిగ్రహోత్సవాద్యనుభవజనితప్రీతికారితతదీయమందిరానవరతసమ్మార్జనాదికైంకర్యంబులొనర్చుచుఁ దదీయతీర్థప్రసాదంబుల నుజ్జీవించుచు గుణానుభవకైంకర్యపరు లగుశ్రీమహాభాగవతులంజూచి నిరుపాధికసకలవిధబంధువులఁగాఁ దలంచుచుఁగొన్నిదినంబు లుండి శ్రీభక్తాంఘ్రిరేణుమహాదేశికప్రాప్తమహోన్నతస్థానంబు లభించి సుఖించుచుండె నంత.

సీ. భక్తాంఘ్రిరేణుప్రభావ మవాఙ్మనోగోచర మార్యులు కూర్మిఁ బలుక
విన్నంత కన్నంత వెన్నునికరుణచేఁ దెలియ వచ్చినయంత తేటపడను
జెప్పితిఁ గావునఁ దప్పుల నెంచక, పరమకారుణికులౌ భాగవతులు
సాహసం బిది కృపక్షమియింపఁ దగుదురు, తల్లిదండ్రులు బాలకౌద్ధత్యమట్లు
తే. సారెసారెకు మీపాదసరసిజముల, నమ్మి యున్నాఁడ నెమ్మది నిమ్ముఁ దక్క
వేఱుపాయము పేయము వెదక ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనమోదమలర.

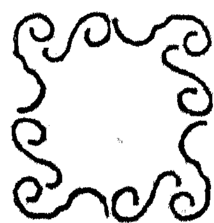
శా. శ్రీమత్కాంతిమతీతనూజ సకలశ్రేయోనిధానోదయా
భూమప్రాభవకేశవార్యహృదయాంభోజాతసూర్యోదయా
కామక్రోధమలీనమానసజనగ్రామాతిదూరాదరా
స్వామీ శ్రీయతిరాజశేఖర హృదబ్జస్ఫారదామోదరా.

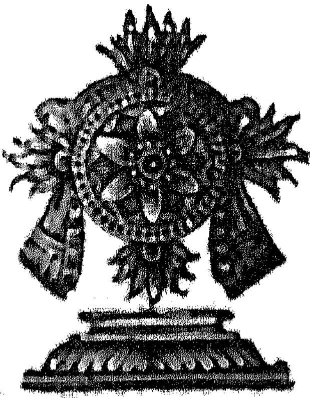
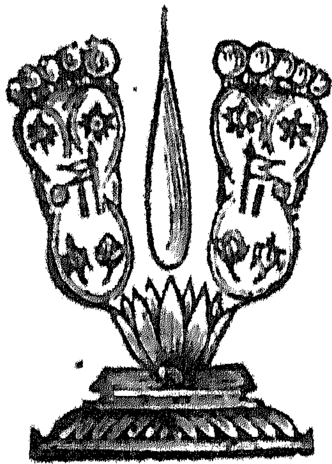
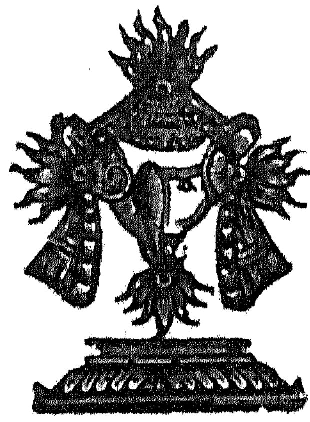
క. శ్రీభట్టనాథగోదా, శోభితదివ్యప్రబంధజుష్టమనస్కా
శ్రీభూతనగరభాగ్య, ప్రాభవభక్తాంఘ్రిరేణుపదకమలాత్మా.

మాలినీవృత్తము. సరళజనశరణ్యా సప్తలోకీవరేణ్యా
పరిచితగురుకాండా భాగినేయత్రిదండా

గురుకుశలచరిత్రా ! కూరపాంభఃపవిత్రా
సరసిజదళనేత్రా ! సజ్జనస్తోత్రపాత్రా.

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవపరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్రకణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళియనుమహాప్రబంధంబునం బూర్వభాగంబునందు శ్రీభట్టనాథప్రభావదర్శనంబును, గోదాభ్యుదయకల్యాణకీర్తనంబును, విప్రనారాయణలీలామహోదయవర్ణనంబును, అమ్మహాత్ముని వైరాగ్యాదిప్రపంచకథనంబును, దేవదేవీవిరక్తిముక్తిసూచనంబు నన్నవి ద్వితీయోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

పూర్వభాగము.

తృతీయోల్లాసము.

శ్రీమద్రంగపదస్థిర
ధామా ప్రజ్ఞ త్రిదండధరకరకమలా
రామానుజ భూమగుణ
స్తోమా సంపూర్ణకామ సుజనారామా. 1

ధర్మవర్ముఁ డను రాజు కూఁతురు శ్రీరంగరాజును బెండ్లాడుట.

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. చారుమరుద్వృధాజల మాని వాయువు, లేదెస విసరు నయ్యెడ వసించు
ధన్యుల కగు ముక్తి తత్తీరవాసుల, కపవర్గసంసిద్ధి కడుగ నేల
యట్టివైభవముచే నలరారు కావేరి, తీరమునందున దివ్యసౌధ
మణిమయ ప్రాసాద మందిరగోపుర, ప్రాకార పరిఖాది భాసురంబు
తే. బ్రాహ్మణక్షత్రియోరుజపదజయుతము రత్నబహుళంబు నిచుళాపురంబు వెలయు
భాస్వదమరావతీపురిపగిది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డను మోద మలర. 3

సీ. ఆపట్టణం బేలు నర్కవంశ్యుఁడు చోళ, వసుధాధిపతి ధర్మవర్ముఁ డతని
కుదయించె నొకపుత్త్రి యుర్వి నీళాంశ నై, పాలవెల్లికిఁ దొల్లి పద్మపగిదిఁ
గలితాభినవచంద్రకళయట్లు సంతత, పరివర్ధమాన నై బాలికలను
గూడి యాడుచు నైసర్గికోర్మి శ్రీరంగ, రాజకల్యాణవిగ్రహముఁ దలఁచి
తే. కన్నులానందబాష్పముల్గ్రమ్ముకొనఁగఁ, బులకితాఖిలగాత్రయై పొసఁగ నతని
భవ్యనామము లక్కన్నె పలుకు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడను మోద మలర.

సీ. అంతట నవయౌవనారంభదశఁ జెంది, యుద్యానవనమున నొక్కనాఁడు
చనియందుఁ జెలులతో సౌరభమిళితపుష్పములు గ్రహించుచుఁ బాడియాడి

యలసి పుష్పప్రవా।ళాంచల్లతావృత, వృక్షవాటికలందు । విశ్రమించి
రంగరాజచటికి । రంగుగా వేఁ టాడ, విచ్చేయఁ దద్దివ్య।విగ్రహంబుఁ
తే. జూడ్కులలరంగఁ గని మ్రొక్కి।చోళరాజ, కన్య కామించి కందర్ప।కరవిముక్త
పుష్పనారాచవేదనఁ।బొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె । మోద మలర. 5
సీ. శ్రీరంగనాథుని।త్రిభువనమోహన,దివ్యమంగళమూర్తి।దీప్తిఁ జూచి
యతనికౌఁగిలిఁ జెంది।యసమాస్త్రబాణవే,దనమాని సుఖియింపఁ।దలఁచి మదిని
నచటినుండే తెంచి । యాత్మీయనిలయముఁ,జొచ్చితచ్చింతచే । సుఖము లేక
తనదివ్యశయనీయ।తలమునఁ బవళించి, భోజనమజ్జన।భూషణాది
తే. వాంఛ విడిచిన నాధర్మ।వర్మనృపతి, చూచి మృదుమధురోక్తుల।సుతను జాల
ననునయించుచుఁ బ్రీతి ని।ట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె।మోద మలర.
సీ. అమ్మ నీనెమ్మది । నభిమత మెయ్యది, యైనఁ జేసెద సంది।యంబు మాని
వాక్రువ్వు మని చోళ।వసుధాధిపుఁడు పల్కఁ, దండ్రి కిట్లనియెను।దనయ మరలి
యార్య యుద్యానవి।హారార్థ మేనాత్మ,సహచరీజనముతోఁ । జనిన నచట
శ్రీరంగపతి దన।శ్రీమూర్తిఁ గాన్పించి, నామానసముఁ గొని । నన్నుఁ దనకు
తే. మరులుకొల్పెనుమన్మథ।మన్మథునకు, నన్నిపుడొసంగు నాప్రాణ।నాథుఁ డతఁడు
పరుని నేనొల్ల నని కన్య।పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె।మోద మలర. 7
వ. అని యిప్పగిది నప్పైదలి ముప్పిరిగొన్న మోహంబు సంజెప్పిన విని యప్పుడు.
సీ. భగవంతుఁ డారంగ।భర్త భక్తవిధేయుఁ, డతని కీవృత్తాంత । మంత దెలిపి
యతనియభీప్సిత । మరసి వచ్చెద నని, ధర్మవర్ముఁడు రంగ।ధామ మొంది
ప్రణమిల్లి శ్రీరంగ।భర్త కావృత్తాంత, మంతయుఁ దెలిపిన । హర్ష మొంది
రంగరాజనియె నా।రాజున కీరీతి, నీవు ధార్మికుఁడవు । నీదుపుత్రి
తే. మన్మనోరమ యిఁక వేయు।మాట లేల, పొమ్ముతోడ్కొనిరమ్ము మా।కిమ్ము సుతను
జేయుమీ పెండ్లి యనిహరి।చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె । మోదమలర.
వ. ఇత్తెఱంగున రంగనాథుండానతిచ్చిన విని నృపపుంగవుండు పుత్రికామంగళోత్సవ
సూచకంబు గాఁ బట్టణంబు శృంగారించుటకై నిజప్రధానుల కాజ్ఞాపించిన నప్పుడు.
సీ. ఆధర్మవర్మమ।హారాజశాసన,మాల్యము తలఁ దాల్చి । మంత్రివరులు
రథ్యల విపణుల । రాజమార్గంబుల, సన్నిధివీథులఁ । జక్కఁ జేసి
శోధించి యంతట । సురభిచందనజల,సేచనం బొనరించి । సిరుల మించి
ముత్తియంబులఁ బూల।మ్రుగ్గులు వెట్టించి, రత్నమాలికల ద్వా।రములఁ గట్టి
తే. పంచటరఁగులఁ బూర్ణకుం।భముల నిలిపి, లలితరంగేశపురియ ట్ల।లంకరించి
రాజునకుఁ జెప్పి రామంత్రి।రాజులనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె । మోద మలర.
సీ. మఱియు రంగవిమాన।మండపప్రాకార,వరపురద్వారక।వాటములను
సురభివిచిత్రప్ర।సూనమాల్యములచే, లలితరత్నాళి న।లంకరించి

ప్రతివీథి రాత్రిప్రభాసిద్ధికై మణి,దీపవృక్షముల నర్థిసెల నాటి
ద్వారపార్శ్వములందుఁ దప్తచామీకర,కదళికాస్తంభయుగ్మముల నిలిపి
తే. చంద్రపుష్కరిణీతటస్ఫారకల్ప,తరువులందు విచిత్రపతాకములను
జాలఁ గట్టించి రారాజసచివు లనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర. 12
సీ. చందనాగురుధూపజాతధూమౌఘము మం,బరమునం దభ్రవిభ్రాంతి సలుప
భూరిభేరీశంఖపుణ్యాధ్వనుల్ మించి, గర్జితస్వనశంక గారవింపఁ
బ్రాకారగోపురబహువిధమణిదీప్తి, యింద్రాయుధద్యుతి నేర్పరింప
ఘనవిమానాగ్రభాగములందుఁ గాంతలు, మెఱపుఁదీఁగలచాయ మెఱయుచుండఁ
తే. బురము యూరము లీక్షించిపురులు విచ్చి,నృత్యకేళి యొనర్చునునిత్య మార్య
వినుతరంగేశకల్యాణవేళ యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 13
సీ. రంగ వైభవరంగ రంగదపాంగవి,హంగతురంగ వయ్యాళిరంగ
తుంగరథాంగ ముద్దులరంగ మోహన,రంగ శుభాంగ సారంగవరద
దురితవిభంగ కస్తూరిరంగ దయాంత,రంగ భుజంగమరాజశయన
రంగనాయక యని రాజకీరంబులు, శారికలును రంగశౌరికడను
తే. రంగనామామృతము చిల్కసంగ ముడిగి, కర్ణపుటములఁ గ్రోలుచుగాసిఁ బాసి
పెండ్లికొమరునిఁ జూతురు పెద్ద లనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. ఆమ్నాయములువైష్ణవాగ్రణుల్చదువంగ,సుజనులుచూచిసంస్తుతులుసలుప
వందిమాగధసూతబృందము ల్పొగడంగఁ,గను మోళ్ల సొంపుగాగణికలాడ
మహనీయకల్యాణమండపమధ్యస్థ,సింహాసనమునందుఁ జెలువు మిగులఁ
బేరోలగం బున్న పెండ్లికుమారునిఁ, గస్తూరిరంగనిఁ గన్నులారఁ
తే. జూచి సంతస మందె యాచోళనృపతి, వేగ నిచుళాపురంబున కేఁగియందు
దేవి కాకృత్య మంతయుఁ దెలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. అంత నద్దేవియు నాత్మపుత్రికి వివా,హోచితాలంకృతు లొదవఁ జూచి
యారాజు హర్షించి యక్కన్నియను రత్న,శిబికయం దెక్కించి సిరుల మించి
తన దేవియును దాను దగు వాహనము లెక్కి,సామంతనృపులుపార్శ్వములఁ గొలువఁ
జతురంగబలములు సచివపురోహిత,నైగమనగరజనంబుఁ గదలి
తే. ప్రీతి నేతేర శంఖభేరీమృదంగ,పటహనాదము బ్రహ్మాండఘటము నిండ
వచ్చి శ్రీరంగపతిప్రోలు చొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. గురుపురోహితమంత్రివరులతోఁ జనుదెంచి, గుడికడ యానము లుడిగి రత్న
చతురంగయానస్థ సుత కిరుగడలను, మెల్ల మెల్లనఁ జని యుల్ల మలరఁ
దలిదండ్రు లిరువురు తపనీయమణిమయ, కల్యాణమండపాంగణమునందు
యానము తగ్గించి యకళంక శారద, పూర్ణేందుముఖి యైనపుత్రి చెట్టఁ
తే. బట్టి తోడ్కొని చని రంగభర్తకడను,నిలుప నద్దేవియొప్పెను నీలజలద

జాలకలితతటిల్లతాలీల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 17

సీ. జనకుఁ డా శ్రీరామచంద్రభూజానికిఁ, బ్రీతి మీఱ సీత నర్పించినట్లు
ధర్మవర్ముఁడు తనతనయను సలిలధారాపూర్వకముగ శ్రీరంగభర్త
కర్పింప నక్కన్నియయను బాణివరణము, చేసి హర్షించె లక్ష్మీవరుండు
సుమవృష్టి గురిసెను సురదుందుభులు మ్రోసె, పాడిరి గంధర్వపతులు మింట
తే. నాడి రచ్చరలు మహర్షు లభినుతించి, రఖిలచేతనులకు సుఖ మతిశయిల్లెఁ
జోళనృపపుత్రికల్యాణవేళ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 18

వ. తదనంతరంబ.

సీ. మున్నూటయెనుబదిముఖ్యసువర్ణతం,డులభారములు హేమడోలికలును
నవరత్నమయభూషణము లమూల్యము లైన,మౌక్తికహారము ల్లానికములు
భద్రగజంబులు బహుమణియానము, లశ్వగోవృషరాంకవాదికములు
ధన్యస్వలంకృతదాసదాసీజనుల్, చంద్రోల్లసచ్ఛత్రచామరాదు
తే. లన్ని కూఁతున కొసఁగి పర్యాప్తిగనక, తనదుసర్వస్వమౌ రంగధామునకును
భక్తినర్పించె నాభూమిభర్తయనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 20

తిరుప్పాణియాళ్వారుల వైభవము.

తిరుప్పాణి-త. శ్లో॥ కార్తికే రోహిణీజాతం శ్రీపాణిం నిచుళాపురే।
శ్రీవత్సాంశం గాయకేన్ద్రం మునివాహన మాశ్రయే॥

వ. అయ్యవసరంబున నిచుళాపురాపరనామధేయం బగు తిరువరయూరను దివ్యదేశంబునందుఁ గార్తికమాసంబున రోహిణీనక్షత్రంబునందుఁ బంచమవర్ణంబున శ్రీవత్సలాంఛనాంశంబుచేత శ్రీపాణియోగీంద్రుండు హసంతికారవిందంబుచందంబున నవతరించి నిర్హేతుకజాయమానభగవత్కటాక్షవీక్షణంబులచేఁ బరమసాత్త్వికుండై పరమపురుషార్థలక్షణమోక్షైకప్రయోజనుం డై భగవదనుగ్రహప్రాప్తతత్త్వజ్ఞానసంపన్నుం డగు శ్రీనారదమునీంద్రునివాక్కు 'ఏవముక్త్వాతుమాతఙ్గం రాక్షస శ్శరణఙ్గతః' అన్నక్రమంబుగా శరణాగతుండగు బ్రహ్మరాక్షసునుద్దేశించి, శ్లో॥ యన్మయా పశ్చిమ జ్గీతం స్వైరం కైశిక ముత్తమమ్। ఫలేనతస్య భద్రం తే మోక్షయిష్యతి కిల్బిషాత్॥ అను కైశికపురాణోక్తిక్రమంబున బ్రహ్మరాక్షసునియందు యజ్ఞాంగలోపాగతదోషంబుఁ బరిహరించి రక్షించుపరమభాగవతుని కైవడి భగవద్గానవిద్యాసార్వభౌముం డై శ్రీపరమాత్ముం డగునారాయణునిం బ్రక్రమించుచు సామగానంబు సల్పుచు నిత్యసూరులం ద్రొక్కరిట్లవతరించిరో యనఁ దగుదివ్యచరిత్రంబులు సలుపుచు శ్రీపాణియోగీంద్రుండుభయకావేరీమధ్యదేశంబు తనపాదంబులం ద్రొక్కఁగూడదని తలంచియువాచీనకావేరీదక్షిణతీరంబునందుండి స్వవర్ణోచితంబుగా భగవన్మందిరద్వారాభిముఖుండై శ్రీరంగనాథ శ్రీపాదారవిందంబులఁ దనడెందంబునం గ్రందుకొననిలిపి తననుభవ

44. తిరుప్పాణాళ్వారులు.

జనితానందసందోహకందళితహృదయారవిందుండై యొకపాణిపల్లవంబుచే వీణ
మీటుచుఁ బెఱకేలం దాళంబుఁ గీలించి వాయించుచు భగవంతుం డగునారా
యణునిదివ్యకల్యాణగుణచేష్టితంబులం బాడుచునాడుచు భగవద్ధ్యానజనితాహ్లాద
వివశసర్వాంగుండై యున్మత్తునిపగిది వికవిక నగుచు నేడ్చుచుఁ దెళ్లుచుం
దుళ్లుచుం బ్రేమప్రేరితుండయి సారెసారెకుం గేల్మోడ్చుచు భ్రాంతునిపగిది నిటు
నటుఁ బరిభ్రమించుచుఁ దద్దివ్యనామంబులం గీర్తించుచుం దద్వైభవం బెంచు
చుఁ దదీయదివ్యమంగళవిగ్రహానవరతభావనాసక్తచిత్తుండై యున్నయంత శ్రీ
రంగనాథుం డమ్మహాత్మునియందుఁ బ్రసన్నుండయి యున్నం జూచి శ్రీరంగనా
యకి శౌరి కిట్లనియె మనకుం బరమాంతరంగభక్తుం డగునిమ్మహాత్ముండస్మన్మం
దిరబాహ్యప్రదేశంబునం దుండం దగఁడు గాన మనసన్నిధానంబునకు రప్పింపు
మని ప్రార్థింప నద్దేవదేవుం డమ్మహాత్మునిఁ దమసన్నిధికి రమ్మని పలుమా ఱాన
తీయ నాసాత్త్వికపుంగవుండును స్వరూపానురూపనైచ్యంబుచేతను స్వవర్ణాను
గుణనైచ్యంబునను భగవదాలయంబుఁ జొర వెఱచి విశ్లేషించియున్నంత భగ
వంతుం డగునారాయణుం డాత్మీయకృపాతిశయంబున నిజనిరంకుశస్వాతంత్ర్యం
బునం దనకుఁ దిరుమంజనకైంకర్యంబు సేయుచుండు. శ్రీలోకసారంగమహా
మునీంద్రునకు స్వప్నంబునందుఁ దన్నుఁ గానిపించి యిట్లనియె మహాత్మా నీవు
శ్రీపాణియోగికడకుం జని జన్మజాతివైషమ్యంబు మాని గరుత్మంతుండు నన్ను
వహించుకరణి నమ్మహాభాగవతాగ్రణి న్నిజభుజస్కంధపీఠంబున నెక్కించుకొని
వేగ మత్సమీపంబునకుం దోడ్కొని రమ్మని యాజ్ఞాపింప నాశ్రీలోకసారంగ
మహామునియు నేల్కాంచి యాస్వప్నార్థంబుఁ దలంచి 'అద్యమే సఫలం జన్మ
సుప్రభాతాచ మేనిశా' యనున్యాయంబున మిగుల సంతసించి శ్రీకావేరీనదియం
దవగాహనం బొనర్చి కాలోచితహరిశాసనంబులు దీర్చి 'సుదూర మపిగన్తవ్యం
యత్ర భాగవత స్థితః, అనియెడున్యాయంబున దూరస్థితుం డగుశ్రీపాణియోగీం
ద్రునిం గాంచి 'తాళుంతడక్కయ్యుం కూప్పిక' సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి
మహాత్మా శ్రీరంగధాముండు నిజసన్నిధికి నిన్నుఁ దోడ్కొని రమ్మని దాసునకా
జ్ఞాపించెం గావున వచ్చితిని మీరలు స్వామిసన్నిధికి విచ్చేయ వలయు నని విన్న
వింప శ్రీపాణియోగీంద్రుండు మహాత్మా భగవన్నివేశప్రవేశోచితంబు లగు
నాల్గుజాతులందుఁ బుట్టినవాఁడనుం గా నతినీచుండ జ్ఞానహీనుండ నగునట్టి నేను
బరమపవిత్రంబును బరమభాగవతస్థానంబును బ్రత్యక్షపరమపదంబు నగుశ్రీరం
గనాథునిపురంబు నిష్పాదంబులచేఁ ద్రొక్కనొల్లనని వెనుక కడుగు లిడుచు
భయపడుచున్న నమ్మహాత్మునకమ్మునీంద్రుం డిట్లనియె స్వామీ మీర లట్లు ద
లంచితి రేని యస్మద్భుజపీఠారూఢుల రై రండని ప్రార్థించి న్యస్తభరుం డగుశ్రీ
పాణియోగీంద్రుని నిజభుజంబులం దెక్కించుకొని యాతివాహకులు ముక్తపురు

మునిం దోడ్కొని తిరుమామణిమండపంబుఁ జేర్చువిధంబున శ్రీరంగనాథునిసాన్నిధ్యంబునం జేర్చె నంత శ్రీరంగనాయకుండు నిత్యదరిద్రునకుఁ బెన్నిధి గాన్పించినచందంబున నిజదివ్యమంగళవిగ్రహంబు నమ్మహాత్మునికిం గన్పింపం జేసిన నవరత్నఖచితతప్తచామీకరకిరీటకేయూరకుండలుండును బ్రలంబమానమౌక్తికహారుండును శ్రీవత్సలక్ష్మీకౌస్తుభాలంకృతవిశాలవక్షుండును వైజయంతీవనమాలాలంకృతుండును స్వర్ధునీమృణాళతంతుసంతానాతిధవళయజ్ఞోపవీతుండును గల్పశాఖోపమాననిజభుజాకల్పశంఖచక్రగదాసిశార్ఙ్గాద్యనేకదివ్యాయుధుండును బాలభాస్కరప్రభాభాసమానపీతాంబరధరుండును విచిత్రరత్నఖచితతప్తకాంచనకాంచీదామోదరబంధనశింజానమంజుమంజీరాద్య పరిమితదివ్యభూషణభూషితుండును నై యుగపదుదితరాకాచంద్రసహస్రచంద్రికాతిధవళం బయి యనల్పం బగు శ్రీమదనంతతల్పంబున స్వభక్తరక్షణదక్షం బగుదక్షిణహస్తం బుపధానంబుగానుంచి ప్రసారితేతరదీర్ఘభుజుండై హలకులిశాంకుశాదిదివ్యలక్షణలక్షితం బగు శ్రీపాదారవిందద్వయంబు సాఁచి భూనీళాదిదివ్యమహిషీవర్గంబు శ్రీపాదసేవసలుపు చుండ శ్రీమదనంతగరుడవిష్వక్సేనాదినిత్యసూరినికరనిషేవ్యమానుండై పవళించియున్న పరమపురుషునిం గాంచి మిగుల హర్షించి తిలకించి పులకించి స్తనంధయబాలకుం డాత్మీయజననియితరావయవంబు లపేక్షింపక స్వజీవనార్థంబు స్తనాగ్రంబునందు నిజాస్యం బుంచుగతి శేషిత్వభోగ్యత్వోపాయత్వపరిపూర్తి వహించి మించు శ్రీపాదపద్మంబు లాదిగా శీర్షపర్యంతంబు శ్రీహరిదివ్యమంగళవిగ్రహం బనుభవించి తదనుభవజనితప్రీత్యతిశయంబుచేఁ దా ననుభవించినయనుభవం ‘బమలనాథపిరా’ నను నొకదివ్యప్రబంధంబుచే నానతిచ్చి సకలచేతనోజ్జీవనంబొనర్చి యానందించుచుండ శ్రీరంగనాథుండు కూరువేరుఁ దన్మూలమ్మూర్తికతో నాదరించుకొలంది నమ్మహాత్మునిదివ్యదేహంబుతో నంగీకరించిన భగవత్సన్నిధానవర్తులందఱుం గనుంగొన నప్పరమభాగవతసత్తముం డంతర్హితుం డయ్యె నంత.

తిరుమంగైయాళ్వారులవైభవము.

తిరుమంగై-త. శ్లో॥ కార్తికే కృత్తికాజాతం చతుష్కవిశిఖామణిమ్।
షట్ప్రబన్ధకృతం శార్ఙ్గమూర్తిం కలిహమాశ్రయే॥

సీ. చోళదేశమునందు ఽ సురుచిరం బగుతిరుక్కురయలూ రను మ్లేచ్ఛకులమునందుఁ
గార్తికవరకృత్తి ఽ కాతారయందు శ్రీహరిదివ్యచాపశా ఽ ర్ఙ్గాంశమునను
బాలుఁ డొక్కఁడు పుట్టె ఽ నీలవర్ణుం డని, తండ్రి పే రొసఁగె న ఽ ద్వారకునకు
వాసరక్రమమున ఽ వర్ధిల్లి యతఁ డపీచ్యవయస్కుఁ డయి స్మర ఽ చాపముక్త

తే. పుష్పనారాచవేదనఁ ఽ బొంది కుంది, జారవిద్యలఁ గాలము ఽ జరపు చుండి
చోళభూపతి నొకనాఁడు ఽ చూచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోదమలర.

46. తిరుమంగయాళ్వారులు.

సీ. నీలజీమూతాళికి నిగ్గు లనఁగఁ జాలు, మెఱుఁగుచామనిచాయ మేనివాని
వజ్రమయం బగువరకిరీటముఁ బోలెఁ, దలర సితోష్ణీషముఁ దాల్చువానిఁ
గెందామరలసొంపుఁ గేరుకన్నులవానిఁ, గలితశూరశ్రీముఖంబువానిఁ
బరిఘోపమాజానుబాహుయుగ్మమువాని, నవసితవారవాణంబువాని
తే. రమ్యకటితటపటుకటారంబువానిఁ, గరధృతోజ్జ్వలఖేటఖడ్గములవాని
నీలనామకుఁ జూచె భూపాలుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. రూపము భీకరాటోపముఁ జూచి వీఁ, డసహాయశూరుఁ డుగ్రాహవమునఁ
బరకాలుఁ డని మదిభావించి సభయందుఁ, గూర్చుండ నియమించి కుశలమడిగి
యతనియాగమనకృత్యముఁ దదీయోక్తులఁ, దెలిసి యాతని కొక దేశ మిచ్చి
కొంతబలంబుతోఁ గొలువ నియోగించి, బహుధనభూషణాంబరము లొసఁగి
తే. ప్రీతిఁ బరకాలుఁ డని పేరు పెట్టి యతనిఁ, జోళనృపుఁ డంపఁ జనుదెంచి నీలనాము
కుండు తన దేశ మేలుచు నుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 24
వ. ఆసమయంబునం దిరువాలితిరునాడను దేశంబునం దొక్కచో నతిగంభీరనిర్మల
నీరపూరితంబును నమలకమలకల్హారకైరవనీలోత్పలాది సుగంధబంధురంబును న
ద్యస్సముల్లసదరవిందస్యందమానమకరందపానమత్తమిళిందసుందరీసందోహమధుర
గీతమంగళంబును బిసకిసలయచ్ఛేదఖాదనోన్మత్తకలహంసకారండవచక్రవాకబ
కక్రౌంచాంచితక్రేంకారసంకులంబును సముచితస్వకీయాంగనాసంగసముత్కంఠిత
కమఠపాఠీనాదిజలజంతుసంతానసముల్లుంఠనాకుంఠితకల్లోలమాలానీలాప్యాయిత
కూలవిలసత్తరుగుల్మలతావితానప్రకాశితంబును ధవళతరాసంఖ్యేయ శంఖశుక్తి
ముక్తాసక్తబృందారకద్వంద్వవిహారణార్హతమవిపులపులినంబును నిఖిలర్తునిత్యని
షేవ్యమాణతీరరుహానేకభూరుహప్రకరపతితపతత్పతిష్యమాణపుష్పఫలప్రవాళ
మంజరీపుంజరంజితంబును సకలమనోనయనాభిరామంబును నయి యొప్పుచున్న యొ
క్కపద్మాకరంబుఁ బొడగని రంభోర్వశీమేనకాద్యనేకాప్సరస్సమూహం బేతెంచి
యందు జలక్రీడలాడుచుండం జూచి యరవిందమందిర యగునిందిరాసుందరి య
మందానందంబు డెందంబునం గ్రందుకొన నప్సరోరూపంబు ధరించి వారితోడం
గూడి క్రీడించుచుఁ బుష్పాపచయంబు సల్పుచున్నంత నద్దేవిని దిగవిడిచి వార
లందఱు యథేచ్ఛం జనిన నాశ్రీదేవియు మనోహరంబగు మనుష్యస్త్రీరూపంబు
ధరియించి కుముదకుసుమంబుఁ గేలుదమ్మిం గీలించి సవిలాసంబుగాఁ జూచుచు
నేకాకిని నై యున్న యెడఁ బ్రకటప్రకాశవిశంకటరత్నశిలాశకలసంఘటితహాట
కప్రాకారగోపురమండపమందిరాదిసుందరంబయి మాననీయమంగళదేవతాలింగ
నారంగదంతరంగరథాంగపాణికిం బరమమంగళవాసం బగు తిరుణాంగూరను దివ్య
దేశంబునుండి భిషగ్వరుండై నయొక మహాభాగవతోత్తముం డనుష్ఠానార్థంబుగాఁ
జనుదెంచి తత్తీరంబునఁ జింతించుచున్న యక్కుమారీరత్నంబుం జూచి విస్మయం

బంది నీ వెవ్వరిదానవు శరభశార్దూలపుండరీకగండకవేదండకుండలీప్రముఖదు
ర్జంతుమండలప్రచండతరుషండమండితంబై నయిప్పుండరీకాకరంబుకడ నిజతేజో
మండలంబుచేత భూనభోంతరాళంబుఁగప్పుచు నొంటిమై నేమికారణంబున్న దా
నవురతివో భారతివో యరుంధతివో హైమవతివో జగదేకరక్షకుండగుపుండ
రీకాక్షునకుంబ్రాణపదంబై జగన్మాతయైనలక్ష్మీదేవివో మనుష్యభావంబున నుం
డితివిగాన నిన్నెఱుంగం జాలనన విని యద్దేవియు నాతోడఁ గూడవచ్చినసఖీ
జనంబు నన్ను విడనాడి చనియెం గావున నన్ను నీతోడం దోడ్కొనిపోయిన
వచ్చెదనని పలుక నమ్మహాత్ముం డనపత్యుండు గావునఁ బ్రహృష్టాంతరంగుండై
యక్కన్యాలలామంబుఁదోడ్కొని నిజనివాసంబునకుం జనితనగృహిణికింజూపి
యక్కన్నియవృత్తాంతం బంతయు నెఱింగింపం దెలిసి యాసాధ్వి వంధ్య గావున
మిగులసంతోషించి యక్కన్నియపాణిపల్లవంబునందుఁగుముదపుష్పంబు ధరిం
చి యుండుటంజేసి యదియె నిరూపకంబుగాఁ గుముదవల్లి యని యొకభవ్యనా
మంబొసర్చిపుత్త్రిక యని యభిమానించిపోషించుచు నాదంపతులిరువు రనప
త్యతాప్రాప్తసంతాపంబులుడిగి యానందించు చున్నసమయంబున నక్కన్నియ
సౌందర్యాదిగుణంబులన్నియుఁ దెలిసికొందఱప్పరకాలున కెఱింగించిన నతండు
ప్రహర్షించి తత్సౌందర్యప్రవణమనస్కుం డయి యతిరయంబునఁ దిరుణాంగూ
రనుదివ్యదేశంబునకుం జనుదెంచి వైద్యవరిష్ఠుం డగునభ్భాగవతశ్రేష్ఠునిభవనం
బుఁ జొచ్చియతనితో మాటలాడుచున్నసమయంబున నక్కుమారీతిలకంబు
వెలువడి వచ్చినం గనుంగొని తద్దివ్యసౌందర్యసౌకుమార్యలావణ్యయౌవనచాతు
ర్యగాంభీర్యాదిగుణంబు లన్నియుం జూచి విస్మితుం డయి యక్కన్యాజనకును
ద్దేశించి మహాత్మా నీవనపత్యుండవు నీకుఁ గుమారీరత్నలాభం బెట్లుసంభవించె
నని యడిగిననక్కన్యకాగమనవృత్తాంతంబంతయు నతండతని కెఱింగించి యజ్ఞా
తకులగోత్రయుఁ బ్రాప్తయౌవనయునగు నిబ్బాలికామణి నెవ్వనికొసంగుదునని
వ్యాకులితాంతఃకరణుండ నై యున్నవాఁడ ననిన నప్పరకాలుం డిక్కన్యకను
మాకుం బత్నిగా నియ్యందగునని బహుధనరత్నభూషణదివ్యాంబరంబు లబ్భా
గవతశిఖామణి కర్పించి యమ్మహాత్మునిమిగుల ననుసరించి యనునయోక్తుల నాద
రించి యడుగ నద్దంపతు లిరువురు నతని కక్కన్నియ నర్పింప సమకట్టి యున్నం
తఁ బంచసంస్కారపరుం డగునరవరునకు భార్య నగుదునని ముందు నాఁడొందం
బున నిశ్చయించి యుండితి నని తనహృదయగతం బగునధ్యవసాయం బెఱింగిం
చినయంత నప్పరకాలుం డతిరయంబునఁదిరువరయూరికింజనిపరమకృపైకావ
లంబియగునంబినిం గాంచి సాష్టాంగదండప్రణామం బాచరించియమ్మహాత్ముని
యనుగ్రహంబునఁ బంచసంస్కారసంస్కృతుండై యర్థపంచకం బెఱింగి యా
కారత్రయసంపన్నుండై మగిడి తిరుణాంగూరి కేతెంచి యాదంపతులం గాంచి

యున్నంతఁ దప్తశంఖచక్రాంకితచారుతరబాహుమూలుండును శ్రీచూర్ణరేఖాలంకృతాంతరాళద్వాదశస్థానరచితధవళోర్ధ్వపుండ్రుండును, అర్థపంచకజ్ఞానఘనుండును, ఆకారత్రయసంపన్నుండు నై యొప్పునప్పరకాలమునీంద్రునిం గనుంగొని యొక్కసంవత్సరం బశ్రాంతం బష్టోత్తరసహస్రశ్రీవైష్ణవసమారాధనం బాచరించి తదీయశ్రీపాదతీర్థంబును దళిహప్రసాదంబును స్వీకరింపక కాని నిన్ను భర్తనుగాఁ గైకొన నొల్లనని కుముదవల్లి యనుకన్యకాలలామంబు తనమనోనిశ్చయంబెఱింగించిన నన్నీలనామకుండు నట్లు సేయించెదనని శపథంబు పలికినయనంతరం బాదంపతు లక్కుముదవల్లి యనుకుమారికామతల్లిక నప్పరకాలున కుదకపూర్వకంబుగా జగంబెఱుంగ సమర్పించి కల్యాణమహోత్సవంబొనరించి రంత నమ్మహాత్ముం డారాధనంబుల కెల్ల భగవదారాధనంబు ముఖ్యం బంతకన్నఁ దదీయారాధనంబు ముఖ్యతరం బని తనమనంబున నిశ్చయించుకొని తనదేశంబునందుఁ బ్రాప్తం బగుధనౌఘంబుచే శ్రీమహాభాగవతసమారాధనం బాచరించుచుండె నంత. 25

సీ. మంచిశాల్యన్నము § లంచితముద్గసూపములు హైయంగవీనములు మేలి
కూరగాయలును జిగురు లొప్పుపచ్చళ్లు, పొడిచారు పలుచని § పులి మరీచి
సురభిహింగూజీర § శోభిత మగుపులి, చారుమోదకములు § పాడబములు
వడ లతిరసములు § గుడపాయసాన్నముల్, లవణవిశ్వైలాది § లలితదధియు
తే. వలసినట్లు సమర్పించి § వైష్ణవులకుఁ, బుష్పచందనతాంబూల § ముల నొసంగి
పాదతీర్థములను గొనుఁ § బ్రాజ్ఞుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. కుముదవల్లిని గూడి § కూర్మితో నారీతి, ననిశము శ్రీవైష్ణ § వార్చనంబు
సలుపుచుండిన గూఢ § చారులు గని చని, చోళరాజును జూచి § కేలు మోడ్చి
నీధనం బంత యా § నీలుఁ డనారత, మెల్లవైష్ణవులకుఁ § గొల్లపుచ్చె
నని పల్క విని నృపుఁ § డానీలుకడ కేఁగి, ద్రవ్యముఁ గొనుఁ డని § తరువుకాండ్రఁ
తే. బంప వారేఁగి పరకాలుఁ § గాంచి యర్థ, మడుగ నాతండు రేపు మా § పనుచుఁ జరుప
వార లరికట్టి రాతని § ద్వార మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర. 27
సీ. తనద్వార మరికట్టు § తరువుకాండ్రను జూచి, మెడఁ బట్టి గెంటించె § మేటిమగఁడు
పరకాలుఁ డంత నా § భటు లేఁగి తమదొర, కాకృత్య మెఱిఁగింప § నాతఁ డలిగి
చతురంగబలముతోఁ § జని పరకాలునిఁ, బట్టి తెమ్మని సైన్య § పాలు ననుప
వాఁ డశ్వరథమద § వారణపాదాతి, సహితుఁ డై వాద్య § ఘోషములు చెలఁగ
తే. నేఁగుదెంచినఁ బరకాలుఁ § డెఱిఁగి కడిఁది, పోటరులు తన్నుఁ గొలువంగ § భూరిసకల
వాద్యరవ మొప్ప డాసె నా § వైరి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. అసహాయశూరుఁ డా § నతనిసేనాపతి, పరకాలుఁ గని మ్రొక్కి § పలికె నిట్లు
స్వామి దేవరవారు § చన నేల యీబీద, బలముల నని మొన § భంగపఱుప

నత్యుగ్రవిషహారి వ్యాపివిక్రమశాలి, యండజేంద్రుఁడు జల వ్యాళములను
ఖండింప నరుగునా కావున నీవమ్ము, నియమింపఁ దగు శత్రునిగ్రహార్థ
తే. మనివచించిన విని వాని నని యొనర్పఁ, బంచెఁ బరకాలసూరి వాఁ డంచితోగ్ర
బలముతోడ నెదుర్కొనెఁ బరుల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అంత. 30
సీ. పటహకాహళశంఖ భైరవారావముల్, పటుభటాస్ఫోటితా ర్భటులు తురగ
హేషితధ్వనులు మత్తేభబృంహితములు, రథచక్రనేమిసాం ద్రస్వనంబు
లవియన్ని గుమిగూడి యభ్రస్థలిని మించి, బ్రహ్మాండభాండము వ్రక్కలింప
నుభయబలంబుల యోధ లాయోధనో, న్మత్తులై కదిసి పెనంగు చుండ
తే. బలుపరాగవ్రజంబు నభస్థలంబుఁ, గప్పఁ జీఁకట్లు గ్రమ్మినఁ గడిఁది చెడక
ఘోర మగుపోరొనర్చి రా శూరు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అట్లు పోరఁ బరస్పరా స్త్రశస్త్రాహతి, రణభూమి జనియించె రక్తనదులు
శమ మొందె నంత రజఃపుంజ మల్లన, విచ్ఛిన్నమూల మై విఱిగి యడఁగి
చూపట్టె దెస లంత శూలపరశ్వథ,ముండలాగ్రప్రాస భిండివాల
పట్టిసకుంతాది బహుసాధనములచేఁ' దఱుఁగక యొఱగక తఱిమి యుఱిమి
తే. బీర మలరంగఁ దమతమ పేళ్లు చెప్పి, వీరు లత్తఱి నన్యోన్య విజయకాంక్షఁ
బోరు సల్పిరి పేల్పులు పొగడ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తనమొన విఱిగినఁ గని చోళసేనాని, పనిచెను జతురంగ బలము మరల
విఱిగినసైన్యము తిరిగి యాబల మంది, పురికొని పెఱవక పోరొనర్పఁ
బరకాలభటు లంతఁ బరులకుఁ గనువ్రేలఁ, గాలకింకరులట్లు గానఁబడుచు
సింహనాద మొనర్చి చెండాడి వైరులఁ, జిందఱవందఱ చేయఁ జూచి
తే. చోళపృతనాధిపతి పర కాలసేనఁ, గుప్పె దెప్పరముగ నంప కోల లంత
యుద్ధభూమికిఁ దొలఁగిరా యోధ లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆహవవిముఖుల కాత్మసైనికులకుఁ, బరకాలవాహినీ పాలుఁ డనియె
నీవేళ నయిన రే పెల్లుండి యైన నూ,ఱేండ్ల కైనను మృత్యు వీశరీరి
నావహించును గాన నాభిజాత్యము శౌర్య,మన్నియు దిగనాడి యల్పవీర్యు
లైనప్రాకృతులట్టు లని మొన విడనాడి, వెన్నిచ్చి రిపులకు వెఱచి పోవఁ
తే. దగునె యిండ్లకుఁ జనినమీ తరుణు లైన,నగరె వెఱపేల మనక నినాయమలరఁ
బలికి యమ్మేటిమగఁ డిట్లు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పరుల గెల్చితి మేని పరకాలుకడనుండి, పరమభాగవతుల పాదసేవ
సలుపు చుండెద ముగ్ర సమరాభిముఖుల మై, చచ్చితిమా జన్మ సరణి మాని
వైకుంఠపురమందు వసియించెదము గాన, వెఱవక పొడుపుఁడీ వీరులార
యని వారి మరలించి యనిమొన కెదిరించి, కాలాగ్నిరుద్రుని కరణి మించి

తే. రోషభీషణతామ్రనే౹త్రుఁడుకలిఘ్ను,సైన్యపతి చాపమెక్కిడి ౹ శరముఁబూన్చి
యార్చి పేర్చెను శత్రువు౹లదల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డన ౹ మోదమలర.
సీ. తనశరీరము జల౹దంబుగాఁ గనిపింపఁ, దనసింహనిస్వన౹స్తనిత మొప్పఁ
దనరత్నఖచితకో౹దండ మింద్రాయుధ, ప్రభ లీన నారి మె౹ఱుపుకరణిని
మెఱయ శరాసార ౹ మురుజలాసారమ, ట్లమర దురంబు వ౹ర్షాగమంబుఁ
జేసెను బరకాల౹సేనాధిపతి యంత, నిజభటబర్హిణా౹నీక మార్త
తే. శస్త్రనివహాస్త్రపంచపిం౹ఛములు విచ్చి, సింహరవకేక లొనరించి౹చెండియాడ
శత్రుఫణితతిచాటుకు ౹ జరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డన ౹ మోదమలర.36
సీ. అట్లు పలాయనా౹యత్తసైనికుల కి, ట్లనియెను రాజసే౹నాధిపుండు
వీరుల కనిమొన ౹ వెఱిగి పాఱుటకన్న, హైన్యము వేఱు లే౹దరసి చూడ
నరుల నెదుర్కొని ౹ మరణ మొందితి మేని, యరిగి వీరస్వర్గ ౹ మనుభవింపఁ
గలము గెల్చితి మేని ౹ కలకాల మాచోళ,నరపాలుకడనుండి ౹ సిరులఁ జెందఁ
తే. గలము గావునఁ దిరిగి యీ౹బలము గెలిచి, నీలనామకు నీకొండ౹పాళెగానిఁ
బట్టుకొనిపోద మని వాఁడు ౹ పలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడన ౹ మోదమలర.
సీ. రాజసేనాని మర౹ల్చి యాబలముతోఁ, బరకాలవాహినీ౹పతిని దాఁక
నతఁ డతండును బ్రళ౹యాబ్ధులట్లుపొంగి, యన్యోన్యజయకాంక్ష ౹ నార్చి పేర్చి
పరశుగదాప్రాస౹పట్టిసపరిఘాది,బహుసాధనములచే ౹ బవర మొంది
తడఁబడకయుఁ గడుఁ ౹ బొడుచుచు నడుచుచు, జరగుచు సవ్యాప౹సవ్యగతుల
తే. మండలంబులు దిరుగుచు ౹ బెండుపడక, చండకోదండనిర్ము౹క్తకాండతతులఁ
బోరి రోడక యిర్వు రా౹శూరు లనుచు,వాదిభీకరగురుఁడన ౹ మోదమలర.28
సీ. అంత విజృంభించి ౹ యసహాయశూరుఁ డో,పరకాలవాహినీ౹పాలకుండు
తన ఘోరనారాచ౹ధాటిచేఁ బగతుని, విలు ద్రుంచి యార్చిన ౹ వీఁక వాఁడు
నయ్యన మఱియొక౹చాప మెక్కిడి వేసె, నాశీవిషోగ్రము ౹ లైనశరము
లమ్మేటియాతూపు౹లాచాప మతఁ డూను,సకలాయుధముల నా౹క్షణమతునిమి
తే. వానిసర్వాంగముల నాటు౹బాణములను,బుష్పితాశోకవృక్షస౹ముండు వాఁడు
సంగరాంగణవిముఖుఁడై ౹ చనియె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డన ౹ మోదమలర.
సీ. కలిరిపుసేనాని ౹ గెలిచి వైరులఁదన,స్వామిని గని మ్రొక్కి ౹ జయముఁ జెప్పి
యతనిచే బహుమతిఁ ౹ డై యున్నతిఁ జోళ,నరపాలవాహినీ౹నాయకుండు
క్షతజధారాసి౹క్తసర్వాంగుఁ డై నిరా,యుధుఁడై యహంకృతి ౹ యుడిగి బడలి
ముడి వీడి కేశముల్ ౹ మూఁపున నసియాడ, వడి నడుగిడఁ దడఁ౹బడక నడచి
తే. వెడలి హతశేషబలముతో౹పీడపడుచుఁ, జోళనృపతినిగనుఁగొని౹కేలుమోడ్చి
కలహవృత్తాంతమంతయుఁ ౹ దెలిపెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనౌ మోదమలర.
సీ. ఓడి వచ్చినతన౹యూథనాథునిఁ జూచి, పలికె రా జిట్లు పే౹రలుక నతని

కతిఘోరచతురంగ కృతనాధిపతి వగు,నీ వాజియం దట్టి నీచదశను
జెందఁ గారణ మేమి చెప్పుమాయదియన్న,నభయమర్థించివాఁడనియెనిట్లు
రాజసత్తమ నే నరాతి యానీలునిఁ, బట్టి తెచ్చెద నని పంతగించి
తే. పోయి యతనిపురప్రాంతభూమి నుండ, నన్నుఁ గదిసెను నీలసేనాని వాని
బలముఁ జెప్పెద నని వాఁడుపలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.
సీ. వెఱవక నీలుఁడు తురగాధిరూఢుఁడై, పురము వెల్వడి వచ్చె దురమొనర్ప
నంతఁ దదీయబహ్వధ్యక్షుఁ డేతెంచి, యతని వారించి కార్యంబు సలుపఁ
దచ్ఛరాధానసంధాన మోక్షము లేమి, తెలియంగ నెవ్వరి కలవి గాదు
వాని విల్లొంది జ్యావల్లి బాణములను, గనునట్లు దోఁచె మాకన్నులకును
తే. శూరు లాపోర నీల్గుట చూడఁబడును, గాని తచ్ఛరపాతము గాన మైతి
మనుచువాఁడానృపాలున కనియె ననుచు, వాదిభీకరగుఁరుడనెమోదమలర.
సీ. నీలునిదళవాయినేటుముల్కులు సోఁకి, కాలునిపాలైరి కడిఁదిమగలు
నీలాఖ్యుఁ డగుపరకాలుఁబల్కులల, నాలములో నోర్వఁ జాలినట్టి
దండిమగండుబ్రహ్మాండభాండములయం, దుండఁ డంచువితర్కముండుమనకు
నండజనాథుఁడో యహిమండలేశుఁడో, హరిదండనాథుఁడో యతనిదివ్య
తే. శార్ఙ్గకోదండమూర్తియో శౌర్యధైర్య, జలధిపరకాలుఁడితఁడయ్యె సత్యమనుచుఁ
బలికె రాజున కాసైన్యపాలుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర. 43
సీ. వాఁడిముల్కులఁ బోలువానిపల్కులు విని, యలుక తలంపులో మొలకలెత్త
గాంభీర్యమున వానిఁ గనఁబడ నీయక, మొగమునఁ దళుకొత్త మొలకనవ్వు
పలికెఁ జోళమహాభర్త సభ్యుల కిట్లు, మీరు నయానయస్ఫారమతులు
బలియుండు మంత్రి యుపాయజ్ఞుఁ డాప్తుఁడు, శూరుఁడు గమికాఁడు ధీరబుద్ధి
తే. యిట్టివీఁ డోడి వచ్చిననింక మనకుఁ, జేయఁగలకృత్య మెట్టిదో చెప్పుఁ డనినఁ
బ్రాజ్ఞు లతనికిఁ గొందఱు పలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. వినుము మహారాజ మును నిన్ను నీలుఁ డే, తెంచి కాంచినగారవించి వాని
దేశాధిపతినిగాఁ జేసితి వామేలు, దలఁపక వాఁడు కృతఘ్నుఁ డయ్యె
నిలఁ గృతఘ్నునిఁ దక్క నెట్టిమహాపాత, కులకైన నిష్కృతుల్ గలవుగాని
మీరు పేక్షించిన శూరాభిమానివాఁ, డడవిపల్లెలఁ జెంది యాత్మనముఁడు
తే. లేఁడు నాకెవ్వ రెదు రని వ్రీడ విడిచి, కానిపను లన్ని సలుపును గాన వాని
బట్టి శిక్షింపు మని కృతుల్ పలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. ఆమాట లాలించి యానీలునకుఁ బ్రతి, కూలుఁ డౌ చోళభూపాలుఁ జూచి
పరకాలసూరి సంభావనీయుఁడు గాని, దండనీయుఁడు గాఁడు ధారుణీశ
పరమభాగవతుల భక్తితో నర్చించు, నపకార మెవ్వరి కాచరింపఁ
డెప్పటికరణి మీకియ్యంగఁ దగుపట్టి, ధన మొసంగును గాని డాఁపఁ డతఁడు

తే. పురనిరోధన మొనర్పకెదుర మొనర్చె, వాలమర్షన మొనర్చు నే వ్యాఘ్రమనుచు
బ్రహ్మవేత్తలుకొందఱు పలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.46

సీ. సార్వభౌముఁడ వీవు సరిదారలైన నీ,యాజ్ఞను దలఁ దాల్తు రవని నట్టి
నీయానఁ దొలఁగిన నీలనాముఁడు పేంద్రుఁ,డోయింద్రుఁడో చంద్రుఁడో నరేంద్ర
వీనిశౌర్యం బెంత వీఁడెంత వాఁడెంచఁ, గొండెపాలెములందుఁ గూడియుండి
వంచించి మనదళవాయిని గెలిచెను, గానఁ గాననములఁ గాల్చి వానిఁ
తే. బట్టి తెచ్చెదమని బెట్టుమిట్టిపడుచు, శూరమానులు రాజకుమారులందుఁ
బరశుపట్టినపాణులై పలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.47

సీ. అట్లు వేర్వే ఱంద ఱాత్మమనీషల, నుచితము లగుమాట లుగ్గడింప
విని రాజని యెట్లు వే యన నేటికి, నేనె నాబలముతో నీలుకడకుఁ
జనుదెంచినను జూచి చయ్యన వెఱవక, నన్నెదుర్కొని పోరెనా యతండె
మేటిపోటరి యని మెచ్చి వానికి ద్రోహ, మాచరింపక యర్హమైనధనముఁ
తే. బుచ్చుకొని దేశ మిచ్చెదఁ బోరలేక, పోయెనా వానిపురిఁ గొల్లపుచ్చి యతని
బట్టి తెచ్చెద నని రాజు పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. స్వస్థానగుప్తిప్రాంతస్థానరక్షయుఁ, బాష్ణిశుద్ధి యొనర్చి బహుబలంబు
గొల్వ వెల్వడి వచ్చి కొరయలూ రనుపురి,చుట్టు ముట్టడి చుట్టి చోళభూపుఁ
డున్నంత నిజచారు లన్నరపాలుని, బలముఁ గన్గొని వచ్చి ప్రణుతి సలిపి
పరకాలునకుఁ దెల్పఁ బ్రళయాగ్నిభైరవా,కారుఁ డతండు సంగ్రామమునకుఁ
తే. బురము వెల్వడి సబలుఁడై భూరిఘోర,శంఖకాహళపటహనిస్సాణరవము
మించఁ బగతురఁ గని మోహరించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. జితకాశులైనట్టి మితరాచవీరులు, సంఖ్య లేనట్టి నిష్పాదపతులు
పరకాలసూరిని వలగొని చేమోడ్చి,యతఁడు డీకొల్పు నుగ్రాహవమునఁ
గరిఘటలను దాఁకుకంఠీరవములట్లు, వీఁకచేఁ జెంగునఁ జొకళించి
వైరులఁ గదిసిన వీరు వారును దేవ,దానవులటుల యుద్ధామవీర్యు
తే. లైనహరిరాక్షసులమాడ్కి నార్చి పేర్చి,పోరు ఘోర మొనర్చినఁ బుడమిరజము
గగనమండల మంతయుఁ గప్పె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. బహుళభేరీశంఖభాంకారశింజినీ,టంకారములు వీరహుంకృతులును
ఘంటాఘణాత్కారగజరాజఘీంకార,హయచయహేషితహాలహాలములు
వినఁబడుఁ గాని యావీరుల కేమి గ,న్పడ దారజస్తమఃపటలి నంత
ఘంటారవంబుల గజముల నూహించి, చక్రనేమిధ్వని స్యందన మని
తే. తలఁచి హయముల హేషితధ్వనులఁ దెలిసి,హుంకృతుల వైరివీరుల యోధ లెఱిఁగి
పోరి రన్యోన్యవిజయముఁ గోరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శిరములుఁ గరములు నురము లూరువు లంఘ్రు, లతిశితశస్త్రప్రహారములను

దెగినభటేభాశ్వదేహశైలములందు, జనియించి రక్తనిర్ఝరవరములు
బాలార్కమండలప్రభలఁ దేలుచు సంగ, రేలపై వడిఁ బ్రవహించుచుండ
రజము మూలముఁ జేరి రక్తాపగలఁ బడి, యంగారసదృశమై యణఁగె నంత
తే. దిశలు పదియును భటులకు దేటపడియె, నంతఁ దమతమవీర్యధైర్యములు మెఱయ
యుద్ధమొనరించి రుడుగక యోధ లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అంతటఁ బెంపొంది యాసైన్యములు రెండు, దక్షిణోత్తరసముద్రములపగిదిఁ
దాఁకి భీకరముగా వీఁక మీఱఁ బెనఁగ, నలసి రాజభటౌఘ మనికిఁ దొలఁగఁ
జూచి కరం బల్గి చోళభూపాలుఁడు, పనిచెను జతురంగబలము మరలఁ
బ్రళయకాలోద్వేలజలనిధికోలఁది నా, బల మొకపరి నీలు భటులఁ గదిసి
తే. చండసాయకముద్గరభిండివాల, శూలకుంతగదాకరవాలముఖ్య
ఘోరతరశస్త్రవర్షముఁ గురిసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. నిజయోధలకు గాసి నివ్వటిల్లఁగఁ జూచి, ప్రళయార్కబింబముపగిది మెఱసి
యొఱజరాలునదూసి కరవాల మలకాల, మృత్యుజిహ్వకు సరి మీఱఁ గేలఁ
గీలించి పెఱకేల ఖేటము జిగిఁ దాల్చి, గరుడసన్నిభతురంగంబు నెక్కి
కలియుగాంతమునందు మలినచేతనులను, ఖండించు కల్కి యీతండెయనుచు
తే. జనుల కూహింపఁ దగినట్టిసాంద్రకీర్తి, చండవిక్రమవిస్ఫూర్తిశార్ఙమూర్తి
కలిహరుఁడు కదనకేళికిఁ గదలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఏకవీరుం డితఁ డీసైన్యమా యసం, ఖ్యేయ మాయోధన మెట్టు లగునొ
చూచెద మని యెంచి సురలు గంధర్వుల, చ్చరలు రాజర్షులు సాధ్యసిద్ధ
కిన్నరవిద్యాధరకింపురుషులు నాగ, గరుడులు యక్షరక్షఃపిశాచ
దైత్యదానవులు పితామహరుద్రమ, హేంద్రులవెనువెంట నేఁగుదెంచి
తే. చూచుచుండంగ మింటిపై సూర్యచంద్ర, శతములున్నట్టు గన్పట్టె జనులకంతఁ
జొచ్చెఁ బరకాలుఁ డాహవక్షోణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. తనయాన నవి మాని తనజయ మర్థించి, వెలినుండి నిజభటుల్ వింతఁ జూడ
హైహయసైన్యముల నిమొనమును దాఁకఁ, బరశురాముఁడు భంగపఱచినట్లు
ఖరదూషణాదిరక్షస్సంఘములమూల, బల మొకరాముఁడు గెలిచినట్లు
తనచేతియడిదంబు తళ్కులా యోధల, కన్నులఁ గప్పఁగాఁ గలిహరుండు
తే. సాంద్రమండలసవ్యాపసవ్యగతుల, సంచరించుచుఁ జోళరాట్సైన్యములను
వీఁగు లేర్పడ నఱకెఁ బెన్వీఁక ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 56
సీ. వేల్పులయెకిమీఁడు వేయికన్నులఁ గనఁ, దమ్మిచూలియు శూలితగు ననంగ
గంధర్వులగునన గరుడోరగులు మెచ్చ, మునులు నిలింపులు ముదముఁ జెందఁ
బ్రళయకాలోద్వృత్తజలధి నాదివరాహ, దేవుఁడు చొచ్చి మథించినట్లు
చోళభూపాలకరాళచతుర్విధ, బలములఁ గాలునిపాలి కనిచి

తే. రక్తమాంసాదిబహుళమారణధరిత్రిఁ, బొసఁగ మృత్యువున కాపానభూమిఁ జేసెఁ
గలిహరుఁడు ధైర్యశౌర్యాదిజలధి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అంత నబ్భండనోర్వీమండలంబునం బ్రచండవేదండశుండాదండమండితపరకాల దోర్దండమండనాయితమండలాగ్రశితధారాఖండితంబు లయి పడియున్న యేనుంగులపీనుంగులును హీనాంగంబు లగుతురంగంబులును విశకలితంబులగురథంబులును బుడమిం బడి బెడఁగొందురథచ్ఛత్రాదికసకలకలశంబులును దునుక లయిన ధ్వజంబులును భూపతితంబు లయి రజోరూషితంబు లగుపతాకలును ధరణిం బడి మెఱుం గుడిగినగొడుగులును గడిఁది యుడిగి కంఠగతప్రాణావశిష్టులై పానీయార్థంబుగా వాచఱచుచు భూమిం బడియున్నయోధులును బ్రోవులైన ప్రేవులును మఱియు మహాగజశరీరంబు లనియెడుతీరంబులును గరికుంభంబులను కమఠంబులును మహాస్త్రంబు లనుమకరంబులును ఘోటకంబులనుపాఠీనంబులును శ్వేతచ్ఛత్రంబు లనురాజహంసంబులును భుజంబులనుభుజంగంబులును జామరంబులనుఫేనసముదాయంబులును గబంధంబు లనుబంధురదార్వాఘాటంబులును కేశజాలంబు లనుశైవాలంబులును మాంసమజ్జామేదఃపుంజంబులను మహాపంకంబులునుముఖపాణిపాదంబులనుపద్మసముత్కరంబులునుసంఘీభూతాస్థిసంఘాతంబు లనుసైకతంబులును కృపాణధారాసంఘర్షణజనితవిభూషణరత్నచూర్ణంబు లనుమృదువాలుకలుం గలిగి శోణనది ననుకరించి ప్రవహించుచున్న రక్తస్రవంతికలను రుధిరమాంసాద్యాస్వాదజనితమదవిఘూర్ణితనేత్రంబు లయి కాకఘూకచండతరగండభేరుండభూతబేతాళశాకినీఢాకినీప్రముఖపిశాచసృగాలాదిక్రవ్యాదగణంబులు పరమానందభరితంబులయి యేకవీరుండగుకలివైరినిజభుజయశంబులం బొగడుచు రణరంగస్థలినాట్యకేళియొనర్చుచు నిజబాంధవులం బిలుచు కొలఁది మహానాదకోలాహలం బొనర్చుచుండం జూచి దండి చెసి బెండుపడి చింతాదోధూయమానాంతఃకరణుం డయ్యును బీరంబు చెడక ధైర్యంబవలంబించి పలాయనపరాయణు లగుహతావశిష్టసైనికుల మరల్చి మోహరించి నిలిచి చోళభూమండలేశ్వరుండు జగద్రక్షకుండగు పుండరీకాక్షున కాత్మభూతుం డయి యవతరించిన తదీయకోదండమూర్తి యగుపరకాలపండితమండలాధిపతి కిట్లనియె మహాత్మా నీవు లోకోపకారార్థంబుగా నారాయణాంశంబుచే నుదయించిన భవ్యమూర్తివిగాని మనుష్యమాత్రుండవు గావని యెఱింగితి. తావక శౌర్యధైర్యాదిసద్గుణంబులకు మెచ్చితి మగిడ నీదేశంబు నీ కిచ్చితి మాకీయ సర్వాంబగుధనం బిచ్చి మత్ప్రాణసఖుండవై యుండు మని పలికిన నతనిమాటలకొడంబడి సంతసించుచు రాజునకుఁ బరకాలుం డిట్లనియె రాజసత్తమా నీవు ధార్మికుండవు ప్రథమదర్శనంబున బహుమతి యొనర్చి యొక దేశంబుమాకు స్వాధీనంబుగానిచ్చిపంచిన మహోదారుండవు చోళధాత్రీశ్వరుండవు గావున స్వదేహసంరక్షణార్థంబుగా

నిట్లుసమరవిహారం బొనర్చితిఁ గాని నీకుఁ బ్రతిపక్షి నయిపరాక్రమప్రకటనార్థం బిట్టిభీభత్సం బొనర్పం బ్రవర్తించినవాఁడఁ గాను మీకర్పింపందగు ధనంబిచ్చెద విజయశీలుండవయి మగిడి పురికి విచ్చేయందగుననిపలికిన నమ్మహాత్మునివినయోక్తులకు సంతోషించి రాజు తన కాప్తుం డగునొకమంత్రిని మితపరివారంబుతో నాతం డిచ్చినధనంబుఁ గైకొను మని యద్దివ్యసూరికడ నునిచి తనపురంబునకుం జని సుఖం బుండె నంత.

సీ. ఆరాజమంత్రియు ఽ నచ్చోట నొకశూన్య,హరిగృహమునఁ గలిఽహారుని నునిచి
చుట్టుకావలి యున్న ఽ సూరిరత్న మతండు, స్నానపానాదులు ఽ మాని మూఁడు
దినములు వస్తుండఁ ఽ దెలిసి దేవేశుఁడు, కరిగిరివరదుఁడు ఽ కలను దోఁచి
వేగ కంచికి వచ్చి ఽ వేగవతీనది,కడ నొకపెన్నిధి ఽ గలదు దానిఁ
తే. ద్రవ్వి ద్రవ్యముఁగొనుమనిఽదయవచించి, కానఁబడకున్న మేల్కాంచిఽకలివిరోధి
పార్థివామాత్యునకు నిట్లు ఽ పలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.
సీ. మంత్రిసత్తమ నీవుఽమాతోడఁ గంచి కే,తెంచిన మీద్రవ్యఽ మంచితముగ
నిచ్చెద నచ్చోట ఽ నిది సత్య మన విని, మంత్రి భూజాని కాఽమాటఁ దెలుప
జాగరూకుండవై ఽ చని నీలుఁ డిచ్చిన,యర్థ మిచ్చటికిఁ దె ఽ మ్మనుచునృపతి
పల్క నాసచివుఁడు ఽ పరకాలసూరితోఁ, గంచి కేతెంచినఁ ఽ గలిహారుండు
తే. వరదుఁ డానతి యిచ్చినఽవసుధఁ ద్రవ్వి, చూచినసుధనము లేకున్నఁఽజోద్యపడుచు
దేవదేవునిఁ దలఁచి నిఽద్రించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ఽ మోద మలర. 60
సీ. కరిగిరీశుఁడు పరఽకాలునికలలోనఁ, గనఁ బడి యతనికిఁ ఽ గరుణ మగుడ
నడియాలములు కొన్ని ఽ యానతిచ్చిన విని,కలివైరి మేల్కాంచిఽఘనత మించి
శ్రీపతి చెప్పినఽశేవధికడ కేఁగి, త్రవ్వి యం దమిత మాఽధనముఁ జెంది
రాజధనం బిచ్చి ఽ రాజమంత్రిని బంప, నతఁ డేఁగి నృపతి కాఽయర్థ మొసగిఁ
తే. కలిహారునిదివ్యచరితముఁ ఽ దెలుపఁ దెలిసి, విస్మయం బంది చోళపృఽథ్వీవిభుండు
వేఱ యొక్కెడ నుంచెనాఽవిత్త మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. పరకాలముని చోళఽనరపతి కియ్యఁగాఁ, జిక్కినధనముచేఁ ఽ జింత లుడిగి
యతిభక్తితోఁ దదీఽయారాధనము సేయ, నావార్త విని చాలఽహర్షమొంది
యాత్మదూతలఁ బంచి ఽ యతని రావించి య,భ్యుత్థాన మొనరించిఽ యుచితపీఠ
మున నుంచి భక్తిఁ జేఽమోడ్చి రత్నసువర్ణ,భూషణాంబరములఁ ఽబొసఁగనొసఁగి
తే. పుష్పచందనతాంబూలఽముల నొసంగి, భక్తినీరీతిఁ బూజించి ఽ ప్రణుతిఁ జేసి
పంచెఁ గలిహారుఁ జోళభూఽభర్తయనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ఽమోద మలర.
సీ. శౌరి ద్రౌపదికి వఽస్త్రములు ముందొసఁగిన,కరణి ధనం బిచ్చెఁ ఽ గలిహారునకు
గణుతింపఁ బరమభాఽగవతాగ్రగణ్యుఁ డీ,పరకాలముని యిట్టిఽభవ్యమతిని
దెలియక వస్తుంచిఽతిని మూఁడుదినములు, పాతకి నయితి నీఽపాతకంబు

మన కతం డొసఁగిన ధనము దేవబ్రాహ్మణుల కిచ్చినను గాని తొలఁగ దనుచుఁ
తే. దలఁచి తన కాతఁ డిచ్చిన ధనము దేవ, భూసురాళి కొసంగి యాభూమిభర్త
యుడిగి పాపము ధర నేలుచుండె ననుచు. వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అంత. 64

సీ. కలివైరి తనయింటికడ కేఁగి యందు శ్రీ, కుముదవల్లిని దనకూర్మిసతిని
జూచి యిట్లు వచించె సుందరి రాజసే, వలభించు రాజసవసుచయంబు
నను దదీయారాధనము సేయుకంటెను, బశ్యతోహారవృత్తిబహుధనంబుఁ
దెచ్చి భాగవతుల దినదిన మర్చించి, నను మంచి దని తోఁచె నలిననేత్ర
తే. యనిన నద్దేవి తనసూక్తి కనుమతింప, నతఁడు దేవీసమేతుఁడై యాశ్రితాళి
యుక్తుఁడై చని కానలనుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లు నిజదేశంబు విడిచి వనదుర్గంబుల నుండి యొక్కసమయంబున. 66

సీ. ఒకనాఁడు పరకాలుఁ డొకవైష్ణవునియింటి, వాకిట రాతిరి వచ్చి నిలిచి
యాయింటిసతి తప్తహాటకపాత్రముఁ, గడుగంగ నతఁ డది యొడిసి పట్టి
యువతి యస్మద్గురుభ్యో నమో యని పల్క, విని వీరువైష్ణవులని యతండు
పసిఁడిపళ్లెరము చేఁబట్టక వారింటి, కడపపై నుంచి కన్పడక యున్న
తే. మగని కావృత్త మంతయు మగువ దెలుపఁ, దెలిసి యావైష్ణవుఁడు తన దేవిఁ జూచి
పడఁతి వినుమని యొకసూక్తి పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. పరకాలుఁ డనుమహాభాగవతాగ్రణి, వైష్ణవేతరులైన వారివిత్త
మపహరించుచు నిత్య మఖిలభాగవతుల, కారాధనము సేయ నతఁడు మనదు
ద్రవ్యముఁ గొననేని ధన్యుల మగుదుము, వేఱొక మ్రుచ్చెచ్చిన వృథ యదియగు
నని పతి యన విని చని సతి గడపపై, నున్నపాత్రముఁ గని యుత్సహించి
తే. తెచ్చి తనభర్త కిచ్చినఁ దెలిసి యాతఁ, డితఁడు కలిహరుఁడే కాని యితరుఁడైన
తస్కరుఁడుగాఁడు నిజ మని తలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అట్లు నిశ్చయించి గృహమేధి తనగృహిణి కిట్లనియె. 69

సీ. పళ్లెరం బతఁడు చేఁబట్టినప్పుడు చూచి, చెలియ యేమంటివో చెప్పు మనిన
నాచార్యవందన మాచరించితిఁ గాని, వేఱన లే దని వెలఁది పలుకఁ
బరకాలముని వారి పలుకుల విని వచ్చి, ప్రణమిల్లి వారికిఁ బలికె నిట్టు
లార్య మీయెడ నే మహాపరాధ మెఱుంగ, కయ చేసితిని నన్నుఁ గరుణఁ బ్రోవు
తే. మనుచు సాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి నమ్మనీషి, యతని గ్రుచ్చి కౌఁగిట నప్పళించి
పరమసత్కార మొనరించి పంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. అశ్రాంతమును దదీయారాధనము సల్ప, నున్నవిత్తము లెల్ల నుడిగె నంతఁ
బశ్యతోహారవృత్తి బహుభృత్యగణముతో, నరిగి పాంథులద్రవ్యమపహరించి
యర్ధరాత్రమునందు నర్థవంతులయిండ్లఁ, జొచ్చి ధనౌఘముఁ దెచ్చి నిత్య

నఖిలభాగవతులకైంకారాధనము సేయ, నంతట నొక్కనాఁ డర్థ మేమి
తే. దొరకకుండిననడవిలోఁ ద్రోవఁగాచి, యుండెఁ బగలెల్ల శార్ఙ్గకోదండమూర్తి
కలిహరుం డపహృతశ్రితకలుషుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేకమోదమలర.

వ. అంత నప్పరకాలమునీంద్రుండు సాయుధుండై నిజభృత్యవర్గంబుతో నరణ్యమా
ర్గంబునం దొక్కయెడ మహోన్నతద్రుమాగ్రం బెక్కి నలుదెసలం జూచుచున్న
సమయంబున నప్పరకాలునిం జూచి సర్వేశ్వరుండు తనలో నిట్లని తలంచె నిమ్మ
హాత్ముం డిట్టిదారుణకృత్యం బాచరించుట శ్రీవైష్ణవారాధనార్థంబు గావున నితం
డు చరమపురుషార్థనిష్ఠాగరిష్ఠుండు గాన యితనిభాగవతభక్తియే నిమిత్తంబుగా
నితనియెడ విశేషకటాక్షంబుఁ జేసెద నని తలంచి వృద్ధబ్రాహ్మణరూపుం డగుపి
తామహుండు పురోహితుండుగాఁ దక్కిన వేల్పు లందఱుఁ దనతోడఁ జను దెంచిన
ప్రియబాంధవులుగా శ్యామసుందరసుకుమారదివ్యశరీరుం డగు నొకబ్రాహ్మణకు
మారుండై వివాహోచితసకలాలంకారాలంకృతుండై సర్వాభరణభూషితయ
గు నిజపత్నిం గూడి మణిశిబికారూఢుండయి బహుద్రవ్యభారసహితుండయి య
నేకమంగళవాద్యఘోషంబులు చెలంగ సర్వాభరణభూషితబహుపరిజనపరివృతుం
డయి కనిపింప నప్పరకాలుండమ్మహీరుహాగ్రంబు డిగివచ్చి భయంకరకరవాలాది
బహుసాధనాన్వితులగు నిజభటులతో వారిం జుట్టుకొని ఘోరతరారావం బొనర్చు
చు వస్త్రభూషణధనాదు లన్నియు నపహరించి నవరత్నఖచితంబు లగు నవ్వధూ
వరులసర్వాభరణంబులం గొని యప్పెండ్లికుమారునిదివ్యపదాంగుళీయంబు నిజ
దంతంబులం గీలించి యాకర్షించుచుండం జూచి కలియనో యని పెండ్లికుమారుం
డానతీయ నతని కది యొకనిరూపకనామం బయ్యె. అంత ధనభూషణాదిద్రవ్యస
ముదాయంబు లన్నియుఁ బెట్టియలం బెట్టుకొని చన సమకట్టి కదల్ప నశక్తులై
న నిజపరిజనులం జూచి రోషభీషణాకారుండై కలిహరుం డడిదంబు బెడిదంబుగా
జళిపించుచు రా జర్జరితాంగుండును సమిత్కుశపాణియు స్వస్తివాచకమంత్రాను
సంధానస్ఫురితాధరుండు నయి యొప్పునప్పురోహితుని నీవు మంత్రవాది వని ప్రహ
రింప నుద్యమించిన నప్పురోహితుం డిది యస్మత్కృత్యంబు గాదిప్పెండ్లికుమారుం
డిట్టిమంత్రవాదంబులయం దభిజ్ఞుండు గాని యితరు లెవ్వరుం గా రనిన వారిసం
వాదంబు విని త్రైలోక్యసమ్మోహనాకారుం డగు నప్పెండ్లికుమారుం డీద్రవ్యభా
రంబులు కదలకుండ నేనే యభిమంత్రించితి నిమ్మంత్రంబు నీకుపదేశించెద నని
మృదుమధురగంభీరానునయోక్తుల నుపదేశంబున కతని నభిముఖునిం గావించి
యప్పరకాలసూరిసత్తమునిదక్షిణకర్ణంబునందు సర్వవేదాంతసంగ్రహంబును
స్వరూపోపాయపురుషార్థప్రతిపాదకంబును సంసారార్ణవతారకంబును బరమపురు
షార్థలక్షణమోక్షప్రదాయకంబు నగు పెరియతిరుమంత్రం బుపదేశించి మేరుశిఖ
రస్థితతటిల్లతాయుతనీలమేఘంబుపోలిక గరుడవాహనారూఢుండై లక్ష్మీసమే

తుం డై శ్యామసుందర సుకుమారదివ్యమంగళవిగ్రహుం డై సకలాభరణభూషితుం డయి శంఖచక్రాదిదివ్యాయుధధరుం డై భగవంతుండు తన్నుం బొడసూపఁ దత్ప్రసాదలబ్ధదివ్యదృష్టిచేఁ దదీయస్వరూపరూపగుణవిభూతులన్నియు సాక్షాత్కరించి తదనుభవజనితప్రీతి లోనడంగక వాక్ప్రవాహరూపంబుగా బయల్వొంగినచందంబునఁ బెరియతిరుమొళి తిరుక్కురుందాండగము తిరునెడుందాండగము పెరియవెళకూట్రిరుక్కై సిరియతిరుమడల్ పెరియతిరుమడల్ అనియెడియాఱుదివ్యప్రబంధంబులు శ్రీశఠకోపసూరిప్రణీతం బగుద్రవిడవేదచతుష్టయంబునకు షడంగంబులు గాఁ జిత్రమాధుర్యాది రస పరిపూర్ణంబులు గా సర్వాలంకారసంయుతంబులు గా నానతిచ్చి తాను జతుష్కవిశిఖామణి యని జగత్ప్రసిద్ధుం డగునట్లు లోకోపకారం బొనర్చి దివ్యదేశంబు లన్నియు మంగళాశాసనంబు చేసితిరుమలనుండి విచ్చేయుచునిజపరిజనులతో మార్గశ్రాంతుం డయి శ్రీసత్యవ్రతక్షేత్రంబునం దొకరమణీయోద్యానవనంబునందు విశ్రమింప భక్తాభీష్టప్రదాయకుం డగునష్టభుజనృసింహుం డొకవృద్ధవిప్రుం డై వచ్చి స్వాగతం బడిగి పంచవిధం బగుమృష్టాన్నం బొసంగ నారగించి సంతుష్టాంతరంగుం డై మీ రెవ్వ రని యడిగిన నిక్కాంచీపురినిత్యవాసుండ నగునష్టభుజనృసింహుండ నని యానతిచ్చి నిజస్వరూపంబుఁ బొడసూపియంతర్హితుండయ్యెం·అంత నప్పరకాలమునీంద్రుండు పరమభక్తిపరవశుం డై యాక్షేత్రంబునం దద్దేవదేవునిం గాంచి యభినుతించి వీడ్కొని చనుచుఁ జోళమండలంబునందొక్కయెడఁ జతుష్కవిశిఖామణికలిమలాంతధ్వాంతనభోమణిపరకాలమునిశిఖామణిపరవాదిమదేభకంఠీరవచూడామణి యని నిజాశ్రితులు తనబిరుదులం బొగడుచుండవిజయకాహళంబు లూదింపం జూచి కార్తికేయాంశసంభవుం డగుసంబంధిప్పెరుమాళ్లనునొకకవీంద్రునిశిష్యు లేతెంచి మద్గురుం డున్నచోట మీ రిట్లు పొగడింప వలదని నిరోధింప నక్కలిహరుండు వారి కిట్లనియె. భవద్గురుం డగుసంబంధికవీంద్రునితోడం దర్కించెద నని యానతీయ నట్టివా రైతి రేని యస్మద్గురుం డున్నచోటికి రండని యమ్మహాకవీంద్రునిం దోడ్కొని చని యావృత్తాంతంబంతయుఁ దమగురుని కెఱింగింప నతం డతనితో వాదింప నేతేర నాగ్రామంబునం దొకభగవదాలయం బైన నొకవైష్ణవగృహం బైనను లేక యూరంతయు వీరపాషండభూయిష్ఠం బై యున్నంత నొకభగవద్విగ్రహంబు దృగ్గోచరం బై యుండ కుండుటం జేసి యమ్మహాత్ముని కొక్కతర్కం బైనను దోఁపకున్న నింక మీఁదఁ జేయందగినకృత్యం బెద్దియనిచింతించుచు దైవవశంబునందొకచు వైష్ణవి యగునొకసాత్త్వికవనితంగనుంగొని యమ్మా భగవదారాధనీయంబగుభగవద్విగ్రహం బొకక్షణమాత్రం బీదానునకొసంగవలయు నని ప్రార్థించియాసాత్త్వికిచే నర్పితం బగుశ్రీబాలగోపాలవిగ్రహంబుఁ గైకొని సంబంధి యనుకవికడకుం జని

యున్నంత వాఁడమ్మహాకవిం జూచి మీ రానతిచ్చినకృతులం దొకగాథ పఠియింపం దగు ననిన నప్పరకాలసూరిశేఖరుండు 'ఒరుకురుళాయిరునిల' మ్మనియెడుతిరుమొఴి యానతీయ నవరసాలంకారపరిపూర్ణం బగునక్కవితాతిశయం బెఱింగి ప్రత్యుత్తరం బుపన్యసింప నశక్తుండయి సంతసించి చతుష్కవిశిఖామణి యను బిరుదు నీకేతగుఁగాని యితరకవులకుం జెల్లదని చాల వినుతించి చనియెనంతట భాగవతుం డగుపరకాలమునీంద్రుండు విజయకాహళశంఖారావంబులతోఁదన బిరుదులం బొగడించుచు నుభయకావేరీమధ్యప్రదేశంబునఁ బ్రణవవిమానమధ్యంబునందు శేషతల్పశయానుం డగుశ్రీరంగనాథునకు దివ్యవిమానమండపగోపురప్రాసాదప్రాకారాదిరూపకైంకర్యంబొనర్పం దలంచి నిజపరిజనులం బిలిచి శ్రీరంగరాజవిమానప్రాకారాదికైంకర్యంబున కుపయుక్తం బగుధనార్జనంబు సేయ నుపాయం బెయ్యది యని యడుగ నగ్గురుశిఖామణికివార లిట్లని విన్నవించిరి. మహాత్మా నాగపట్టణంబునందుఁ దత్తజాంబూనదమయం బైనయొకబుద్ధప్రతిమ యభేద్యయంత్రాలయస్థలం బై యున్నయది దాని నీయుపాయకౌశలంబున సంగ్రహించి ప్రకృతం బగుభగవత్కైంకర్యంబు నెఱవేర్పం దగు ననినఁ బరమానందభరితుండై పరకాలసూరిశేఖరుండును వారలతోడ నాగపట్టణంబునకుం జని స్వకీయకుశలోపాయాతిశయంబునఁ గనకమయం బగుమహోన్నతబౌద్ధబింబంబుఁ బెకల్చి పరమరహస్యస్థానంబున నుంచి భగవత్కైంకర్యంబునకర్హంబగునట్లు కరఁగించి విక్రయించి యాద్రవ్యంబుచే సప్తప్రాకారప్రభృతిసకలకైంకర్యంబు లొనర్చు చుండ భక్తాంఘ్రిరేణుగురుండు శ్రీరంగరాజునకుఁ బుష్పకైంకర్యంబు సలుపుచున్నస్థలంబు ప్రాకారార్థంబు సూత్రితం బగుప్రదేశంబునం బ్రసక్తం బయిన నచ్చోటు గసిపెట్టి ప్రాకారంబుఁ గట్టింపం జూచి తొండరడిప్పొడియాళ్వారు ప్రహృష్టాంతరంగుండై తా మొనర్చుపుష్పమాలాకైంకర్యంబున కుపకరణం బైనయాయుధవిశేషంబున 'కరుళ్ మారి' యనియమ్మహాత్మునితిరునామంబుచాత్తి పూర్వక్రమంబుగాఁ దిరుమాలాకైంకర్యం బొనర్చు చుండె నంత నప్పరకాలమునీంద్రుండు విమానగోపురప్రాకారాదికైంకర్యంబు నెఱవేర్చి కృతార్థుండయి యాప్రాకారాదినిర్మాణధురీణులగుకైంకర్యపరులకుం బరమపదంబుఁ బ్రసాదించి కుముదవల్లి యనునిజదేవితో భద్రాశ్రమంబున భద్రాసనాసీనుం డై యోగమార్గంబుచే భగవంతుం డగునారాయణుని సాక్షాత్కరించి నిజస్వరూపంబు ధరియించె నని శ్రీమత్ప్రతివాదిభీకరగురుం డానతిచ్చి మఱియు శ్రీపరాంకుశమునిప్రభావం బుపన్యసింప నుపక్రమించె నంత.

సీ. జయ జయ పరకాల ! శంఖచక్రాంకిత,భుజమూల లసదూర్ధ్వపుండ్రఫా
కుముదవల్లీ రమాకుచకుంభ కాశ్మీర,విరచితోరస్స్థల ! విజయశీల

కల్యాణగుధామ ఽ కవిలోకసుత్రామ, వినుతభుజస్తోమ ఽ విజితకామ
సకలదిగంతవిఽశ్రాంతకీర్తివితాన, కరపద్మధృతఖేటఽవరకృపాణ
తే. కమలతులసీలసద్ధామ ఽ కాంతిసోమ, గురువరేణ్య మదీయవాఽగ్దోషములను
దలఁపఁ బోకుమి మదిని మాఽతండ్రియనుచు, వాదభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర.

శా. శ్రీమత్పాణిమునీంద్రదివ్యపదరాఽజీవద్వయీభావనా
భూమాంచత్పరకాలసత్కవిసుధాఽభూతోక్తిసంశీలనా
ధీమాంద్యాదృతవైరిషట్కహతమాఽదృక్చేతనోజ్జీవనా
యామోదైకనిధానసద్గుణవిశిఽష్టాద్వైతసంస్థాపనా. 74

క. సాక్షాత్కృతతత్త్వధనా, శిక్షానిక్షిప్తకుమతిఽసిద్ధాంతగణా
మోక్షక్షేమనిధానా, ప్రక్షాళితపాపపంకఽభక్తాధీనా. 75

మాలినీవృత్తము. సకలసుకవిగేయా ఽ సాత్త్వికధ్యేయకాయా
వికచకమలనేత్రా ఽ వేదశీర్షాబ్జమిత్రా
ప్రకటితగురుగాథా ఽ భాసురాగాధబోధా
స్వకిరణజితసూర్యా ఽ సౌమ్యరామానుజార్యా. 76

గద్యము. ఇది శ్రీమద్భగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాది భయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయ కవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బయినయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం బూర్వభాగంబు నందుఁ జోళపుత్రీకల్యాణంబును శ్రీపాణియోగిమాహాత్మ్యంబును బరకాల సూరిప్రభావంబు నన్నది తృతీయోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

పూర్వభాగము.

చతుర్థోల్లాసము.

శ్రీవకుళాభరణముని
ద్రావిడనిగమప్రబోధరంజితభావా
భావాగోచరవిభవా
దేవా శ్రీయతివరేణ్య దీనశరణ్యా. 1

నమ్మాళ్వారులవైభవము.

శ్రీమన్నమ్మా. త. శ్లో॥ వృషభేతు విశాఖాయాం కురుకాపురికారిజమ్।
పాణ్డ్యదేశే కవే రాదౌ శఠారిం సైన్యపం భజే॥
మధురకవియాత. శ్లో॥ చైత్రే చిత్రాసముద్భూతం శఠకోపపదాశ్రయమ్।
అంతిమోపాయవక్తారం మధురం కవి మాశ్రయే॥

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. త్రైవిద్యవృద్ధమస్తకవిభూషణ మెద్ది, సంపత్తి యెయ్యది సాత్త్వికులకు
నశరణ్యజనశరణ్యం బయ్యె నెయ్యది, పుడమి కెయ్యది భూరిపుణ్యరాశి
తల్లియుఁదండ్రియుఁ దనయులుదైవత, మఖిలమెయ్యది వైష్ణవాన్వయులకు
వకుళసౌరభనిత్యవాసిత మెయ్యది, తామ్రపర్ణీతీర్థధామ మెద్ది
తే. యట్టిశఠకోపమౌనిదివ్యాంఘ్రియుగళ, మాత్మమానసపుండరీకాసనముల
నిలిపి భక్తి భజింపుఁడీ నిత్యమనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 3
సీ. యద్గోసహస్ర ముద్యద్ఘోరతిమిరముఁ, బాపి చేతనులకు భవ్య మొసఁగు
నెవ్వానిశ్రీమూర్తి నెడఁబాయఁ డేప్రొద్దు,నారాయణుఁ డుజగన్నాయకుండు
శ్రుతిగతంబై నయత్తుసరుచిరమండల, మతిభక్తిఁ జేమోడ్తు రవనిసురులు
ఎవ్వనియుదయ మీయిలఁ గల సాత్త్విక,చక్రములకు దోషజనక మగునో

62. నమ్మాళ్వారులు.

తే. యట్టిశఠకోపభాస్కరుఽనఖిలగురుని, దలఁపులో నిల్పితచ్చరిఽతంబు బుధుల
వలనవిన్నంతఁ దెలపెదఽనెలమిననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.

సీ. భక్తిప్రభావసంఽభావితాద్భుతభావ,బంధుసంధుక్షితఽప్రణయసార
రసమహౌఘప్రపూఽర్ణము సర్వవేదార్థ, రత్నాకరము విష్ణుఽరమ్యపదము
ద్రావిడశ్రుతిసుధోఽత్పత్తినిదానము, నుల్లసత్ప్రసదనేంఽదూదయంబు
శ్రీవైష్ణవర్ధిలఽక్ష్మీజన్మ హేతువు, సకలార్యనుతనదీఽసంగమంబు

తే. నఖిలలోకహితోపదేఽశారవంబు, శ్రీపరాంకుశజలనిధిఽ చేతనులకు
నిఖిలకల్యాణముల నిచ్చుఽనిత్యమనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెఽ మోద మలర.

సీ. సిరి కాటపట్టు గాఁఽజెన్నొందు పాండ్యదే,శమునందు గంగాదిఽసర్వనదులు
దరి మించి ప్రవహించుఽతామ్రపర్ణీనదీ,తీరమునందు దేఽదీప్యమాన
మాణిక్యగోపురఽమందిరప్రాసాద,పాండుసౌధవిమానఽభాసురంబు
సకలర్తుసేవ్యపుఽష్పప్రవాళఫలాద,రాజదుద్యానవిఽభ్రాజితంబు

తే. రమ్యహర్మ్యాదవిలసితఽరాజపథము, నరసురర్షినిషేవ్యాదిఽనాథపదము
శ్రీపురీరత్న ముర్వి రంఽజిల్లు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.

వ. అట్టి శ్రీపురాపరనామధేయంబైన సర్వలోకోత్తారకం బగు కురుకానగరంబునందు తిరువళ్ళీధినాడరనియెడునొక సాత్త్వికపుంగవుం డుదయించి యక్కురుకాపురీనిర్వాహకుండై నిఖలవైష్ణవనిత్యపూజాతత్పరుండై యుండె నమ్మహాత్మునకారత్తాంగియా రనునొక భాగవతోత్తముండు జన్మించె నతనికుమారుండు చక్రపాణి యతనిపుత్రుం డచ్యుతసూరి యతనిసుతుండు నేరందారనుకవీంద్రుం డతనికి శక్కణ్ణియా రనియెడుతనయుండు జనియించె నతనికి శంఠామరక్కయ్యా రాత్మజుం డయ్యె నతనికి పోర్కారియా రనుతనూభవుం డుద్భవించె నా ప్రాజ్ఞునివలనఁ గారి యను సూరిశేఖరుం డుత్పన్నుం డయ్యె నంత పోర్కారియా రను సాత్త్వికపుంగవుండు తనకుం బుత్రుం డగు కారిసూరికిం గల్యాణం బొనర్పం దలంచి యప్పారజనంబు సంతసింపఁ దిరువణ్పరిశారం బను దివ్యదేశంబునకు నిజాప్తబంధుగురుపురోహితసహితుండై కారికుమారునిం దోడ్కొని చనుదెంచి యద్దివ్యదేశంబునందుఁ దన కనాదిసంబధియై శ్రీవైష్ణవసత్తముం డగు తిరువాళ్మార్బ రనుసత్త్వనిధిం గాంచి యతనిచే నర్చితుండై నాథనాయికాపరనామధేయ యగును డయునంగయా రనుభవత్పుత్రిక నస్మత్సుతుని కిమ్మని యడిగి యొడంబఱచిన సంతుష్టాంతరంగుండై యతం డుదకధారాపూర్వకంబుగా నర్పించిన సకన్యారత్నంబుఁ దనపుత్రుం డగు కారిసూరికిం గల్యాణంబు గావించి యద్దివ్యదేశాధిపతి యగు తిరువాళ్మార్బ రను శ్రియఃపతి శ్రీపాదాబ్జంబు లర్చించి వినుతించి వీడ్కొని యవ్వధూవరులఁ దోడ్కొని సకలమంగళవాద్యఘోషంబులతో గురుమంత్రిపురోహితబంధువర్గాన్వితుండై మగిడి శ్రీకురుకాపురంబున కేతెంచి

కృతోద్వాహులై పత్నీసమేతు లగుశ్రీరామాదికుమారులం దోడ్కొని మిథిలానగరంబుననుండి యేతెంచినదశరథచక్రవర్తికి సర్వాలంకారశోభితం బగు శ్రీమదయోధ్యాపురంబు వెల్వడి సకలకల్యాణవాద్యఘోషంబుతోఁ బురజను లెదుర్కొన్నచందంబున శ్రీనగరీవాసు లగుమహాత్ము లంద ఱతని నెదుర్కొనిన వారిని సముచితోక్తులనభినందించి కల్యాణసముచితసంస్కారసంస్కృతంబై సర్వాలంకారసుందరం బైననిజమందిరంబుఁ బ్రవేశించి సుఖం బుండెనంత మారసుకుమారవిగ్రహుం డగునక్కారిసూరి తనధర్మపత్ని నాథనాయకిం గూడిమగిడి యద్దేవికి జన్మగృహం బగుతిరువణ్పరిశారం బనుదివ్యదేశంబున కేతెంచియచ్చోటఁ గొన్నిదినంబు లుండి యద్దివ్యదేశాధిపతి యగుశ్రీపతినిం జూచి పొగడి యతనిచే ననుజ్ఞాతుండై మరలి కురుకాపురంబున కేతెంచుచు మార్గమధ్యస్థం బగుకురంగనగరంబునకుం జని యందు తిరుక్కురుంగుడినంబి యనునారాయణునిం గాంచి యర్చించి యనేకప్రకారంబులం గొనియాడిన నద్దేవుండు సుప్రసన్నుండై యర్చకముఖంబున వరంబు వేఁడు మని యానతీయ భవత్సదృశుండగు పుత్రు నిమ్మని ప్రార్థింప నద్దేవతాసార్వభౌముండు సమానాభ్యధికరహితుండనగు నాతోడ సదృశుం డన్యుండు లేఁడని తలంచియే నేనీకుఁ బుత్రుండ నగుదునని తాధరించినమాల్యం బొక్కటి ప్రసాదించిన నక్కారి యమ్మాల్యంబు శిరంబునం దాల్చి ధన్యుండను గృతకృత్యుండను ననుగృహీతుండ నైతినని సంతసించి దేవీసహితుండై మగిడి కురుకాపురంబున కేతెంచి నిజనివాసంబున సుఖంబున్న యంతఁ గురంగనగరీపూర్ణాఖ్యుం డగుశ్రీహరిచే ననుజ్ఞాతుండై విష్వక్సేనుం డక్కారిసూరిమానసంబునం బ్రవేశించి యమ్మహాత్మునివలన నాథనాయకాగర్భప్రవిష్టుం డయ్యెనంత నద్దేవికి దినక్రమంబుగా గర్భంబు పర్ధిల్లి ప్రసవసమయం బేర్పడఁ గలియుగాదియందు నలువదిమూఁడువాసరంబులు గడచినపిమ్మటవర్తమానబహుధాన్యసంవత్సరంబునందు వసంతకాలంబునగువైశాఖశుద్ధపూర్ణిమాశుక్రవాసరంబున విశాఖానక్షత్రంబునఁ గర్కటలగ్నంబునందు దివ్యయోగకరణంబుల సకలజగదజ్ఞానాంధకారనివర్తకుండును యుగపదుదితప్రభాకరసహస్రప్రభాభాసమానదివ్యమంగళవిగ్రహుండు నగుశ్రీపరాంకుశమునీంద్రునింగనియె నమ్మహాత్మునకు వర్షాతపవారణార్థంబుగా నతనియవతారంబునకు ముందట ననంతుండు తింత్రిణీతరుస్వరూపధరుండై పర్ధిల్లుచుండె నవ్వకుళభూషణసూరి యవతారంబునకు ముందుగా సర్వసంపత్సమృద్ధం బై శ్రియఃపతికి నిత్యనివాసం బగుతిరుక్కోవలూ రనుదివ్యదేశంబునందుఁ జైత్రమాసంబునఁ జిత్రానక్షత్రంబునందు శ్రీకుముదగణేశాంశంబున మధురకవిసూరిశేఖరుండు సూర్యోదయంబునకుఁ బూర్వకాలంబునం దరుణుం డుదయించు మాడ్కి నవతరించె నమ్మహాత్ముండు సామశాఖాధ్యయనశీలపురశ్చూడబ్రాహ్మణకులంబునం దుదయించుట

తనఁ దత్తత్కాలోచితచౌలోపనయనాదిసంస్కారంబులు పితృకృతంబులు లభి యించి యధీతసాంగసశిరస్కసరహస్యామ్నాయసముదయుండై మహావిరక్తుండై యయోధ్యయు మథురయు మాయయుఁ గాశియుఁ గాంచియు నవంతికయు ద్వారవతియు మొద లగుముక్తిప్రదాయకదివ్యదేశంబుల సేవింపం జనియె నంత నిట. 7

సీ. ఆత్మజుఁ డుదయించె ననని తండ్రి నీరాడి, సంతసించుచు మహోత్సవము సల్పఁ
గన్నులఁ దెఱవక కటకట యేడ్వక, చనుఁబాలు గుడువక శయన మొంది
వాడక శుచిపక్షవర్ధమానద్విజ,రాజుపోలిక వాసరక్రమమున
వృద్ధిఁబొందుచు విష్ణువిన్యస్తభరుఁ డైన, బాలునిఁ గనుఁగొని పదివినములఁ
తే. గడపిమఱునాఁడు మదినిదుఃఖము పెనంగ, సుతునిగొనినాథనాయికపతినిగూడి
యాదినాథునికోవెల కరిగి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 8

సీ. తిరుతామ్రపర్ణీనదీతీరమున శంఖ,తీర్థసమీపమందిరమునందు
సిరి ధర తనయిరుచెంతల విలసిల్ల, స్థిరవాస మొనరించుదేవదేవు
వరదాభయదకరసరసిజయుగళుని, శంఖచక్రోల్లసచ్చారుభుజుని
దరవికసితపద్మదళనేత్రుఁ దపనీయ,నిభవస్త్రుఁ గాలాభ్రనీలగాత్రు
తే. నాదినాథునిఁగని మ్రొక్కియాశుభాంగి,మాకుమారుఁడు దేవకుమారుఁడనిన
మారుఁ డయ్యెను గారికుమారుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. ఆదినాథస్వామియాజ్ఞచే నచ్చోటఁ, దింత్రిణీమూలప్రదేశమునను
బంగారుగొలుసుల రంగుగాఁ జూపట్టు, పసిఁడిడోలికయందు బాలు నునిచి
తమతలంపులను బుత్రస్నేహ ముంపక, కులపాలుఁ డితఁ డని కూర్మి సలిపి
తనకు సంభాషింపఁ దగినట్టియధికారి, లేఁ డని మౌని యైనాఁ డితండు
తే. తథ్య మనుచు నెఱుంగక తల్లిదండ్రు, లిలఁ గురుంగుడినంబి మాకేమిమేలు
చేసినాఁ డని మదిఁ జింతఁజెంది రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 10

సీ. శిశుచేష్టితము లేమి సేయక యేఁడాది, తొట్లలోపలనుండి దోఁగియాడి
మెల్లన దిగి వచ్చి తల్లిదండ్రులు గన, రమ్యచించాకోటరంబుఁ జొచ్చి
యాషోడశాబ్ద మాత్మారాముఁడై యుండె, నంత బదర్యాశ్రమాదిదివ్య
దేశము లన్నియు వాసిగా సేవించి, శ్రీమదయోధ్యను జెంది యుండు
తే. మధురకవిసూరియొకనాఁడుమాపుబయలు, పొంది దక్షిణదేశమునందుదివ్య
సూర్యమండల మొక్కటిచూచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

సీ. అట్లర్ధరాత్రమునందు నాల్గుదినంబు, లర్కోదయము దక్షిణాశయందుఁ
గనుఁగొని యచ్చోటుగడలి విచ్చేయుచుఁ, బగ లెల్ల నొకచోటఁ బవ్వళించి
రాత్రులు నడచి శ్రీరంగధామముఁ జెంది, యాతేజ మప్పటియట్లు చూచి
శ్రీపురి కేఁగి యాఁరే యందు వసియించి, యాయూరి కవ్వల నమ్మహాద

తే. యంబుగనప్డకున్న నయ్యార్యవరుఁడు, నాథనాయికసుతునిజనన్మక్రమంబుఁ దీర్ఘఘట్టములందునఁ దెలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 12

సీ. తామ్రపర్ణీనదీదక్షిణతటమున, శంఖతీర్థాంతికక్ష్మాతలమునఁ దింత్రిణీతరుమూలదివ్యకోటరమునఁ, బద్మాసనాసీను భవ్యబోధ ముద్రాభిరాముని ముకుళితనయనుని, వకుళభూషణముని వరునిఁ జూచి చైతన్యసంశయశాంతికై పొగడుచుఁ,గరతాళ మొనరింప ఘనుఁ డతండు

తే. మది నెఱింగికటాక్షింపఁమ ధురకవియు,నతులనేత్రోత్సవంబుగా నతనిఁగాంచి మోదమలరంగ వలగొని మ్రొక్కెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అట్లు పద్మాసనాసీనుండై పరమపురుషపదారవిందన్యస్తభరుండై పరతత్త్వబోధకజ్ఞానముద్రాభిరాముండై ముకుళితనయనుండై షోడశవార్షికుండై షోడశకళాపరిపూర్ణుండగుసుధాకరునిచందంబునఁ దింత్రిణీమూలంబున విలసిల్లుచున్న పరమాచార్యుం డగుశ్రీపరాంకుశమునీంద్రుం డమ్మధురకవిసూరిశేఖరుం గటాక్షింపనతం డిమ్మహాత్ముండు సర్వజ్ఞుం డీగురుశిఖామణినాశ్రయించి యుజ్జీవించెద ననితలంచి సాష్టాంగప్రణామపూర్వకంబుగాఁ దదీయాంఘ్రికమలంబు లాశ్రయించి తత్పదాంబుజధ్యానతన్నామకీర్తనతత్కైంకర్యాదులఁ దదేకానుభవతత్పరుండై యుండె నాసమయంబున దేవాదిదేవుండును సర్వజగన్నాయకుండును సర్వజగన్నివాసుండును శంఖచక్రాదిదివ్యాయుధభ్రాజమానభుజచతుష్టయుండును శ్యామసుందరసుకుమారదివ్యమంగళవిగ్రహుండును సర్వాంతర్యామియు సర్వస్వామియు సర్వనియంతయు నగుశ్రీవైకుంఠనిత్యనికేతనుం డగు శ్రీమన్నారాయణుండునుమేరుశిఖరోదితవిద్యుల్లతావిలసితకాలజలదంబుపోలిక లక్ష్మీసమేతుండై గరుడవాహనారూఢుండై యేతెంచి తన్నుం బొడసూపి యాత్మస్వరూపరూపగుణవిభూతిచేష్టితంబు లన్ని యున్నయట్లు గాంచి యనుభవింపం దగునట్లు సకలాజ్ఞాననివర్తకం బగుదివ్యజ్ఞానం బొసంగనప్పరాంకుశమునీంద్రుం డద్దేవదేవునిదివ్యాత్మస్వరూపంబును దదేకప్రకాశం బగుదివ్యమంగళవిగ్రహంబును దదాధేయంబు లగుకల్యాణగుణంబు లనుభవించి తదనుభవజనితప్రతివాక్ప్రవాహరూపంబుగా బయల్వెంగెనో యన ఋగ్యజురథర్వసారభూతంబులగు తిరువృత్తంబు తిరువాశిరియంబు పెరియతిరువందాది యనుమూఁడుప్రబంధంబు లొనరించి మఱియు సామవేదసారం బయినతిరువాయ్మొళి యనుచరమప్రబంధం బొనతిచ్చి యనన్యప్రసన్నులగు శ్రీమధురకవిసూరిప్రముఖదేశికోత్తముల కర్థానుభవపూర్వకంబుగా నుపదేశించి సర్వచేతనోజ్జీవనం బొనర్చె నంతఁ బుష్పత్యాగభోగమండపప్రముఖాఖిలదివ్యదేశనిత్యనివాసు లగుభగవన్మూర్తులేతెంచి శ్రీతింత్రిణీవృక్షుం వలంబించి తమతమదివ్యదేశంబులతోఁ దమ్ముంగనిపింప ననంతగరుడవిష్వక్సే

నాదినిత్యసూరు లప్పరాంకుశమునివైభవంబుఁ గనుంగొన వచ్చి యచ్చటఁ గనిపించిన వారి నందఱ సాక్షాత్కరించి మంగళాశాసనం బాచరించి మహాప్రభావసంపన్నుం డై పరభక్తి పరజ్ఞానపరమభక్తిసంపన్నుం డై ప్రపన్నజనకూటస్థుం డైన యవ్వకుళాభరణమునీంద్రుండు సర్వలోకోజ్జీవనార్థంబుగా నర్చారూపంబు ధరియింపందలంచెఁ దదనంతరంబ యప్పరాంకుశమునీంద్రునకుం బ్రథమశిష్యుం డగునమ్మధురకవిసూరిసత్తముండు 'కణ్ణిణ్ శిరుత్తాం'బను నొకదివ్యప్రబంధంబుచే నమ్మహాత్ముని ప్రభావంబు చరమపర్వనిష్ఠాగరిష్ఠు లగుసాత్త్వికాగ్రణులకుం దెలియం జేసి యర్చారూపం బగుశ్రీవకుళాభరణవిగ్రహం బక్కురుకాపురియందుం బ్రతిష్ఠించి యగ్గురుశిఖామణికి నిత్యపక్షమాసాయనసంవత్సరోత్సవంబు లన్నియుం గొఱంత లేకుండఁ జేయించుచుఁ దద్బిరుదాంకితగాథలం బొగడుచు విజయకాహళంబు లూఁదింపంజూచి కంబనాథుం డను ద్రవిడకవీంద్రునిశిష్యుం డొక్కఁ డేతెంచి మద్గురుం డగుకంబకవీంద్రునిం గని జయించినం గాని యిక్కాహళంబు లూఁదింపం బనిలే దని నిరోధింప శ్రీమధురకవిసూరియు మీ రిట్లు పలుకుట న్యాయం బైనను శ్రీశఠకోపకవీంద్రుం డొక్కచోటికైన నిప్పురంబు విడిచి విచ్చేయం డదిగాన నమ్మహాత్ముం డానతిచ్చినదివ్యప్రబంధంబులం దొక్కసూక్తిలేశంబుఁ గొనిపోయి భవదీయశంఖఫలకంబం దునిచిన నాఫలకం బాసూక్తిని వహించె నేని యస్మదాచార్యుం డేతెంచి భవద్గురుని జయించినట్లగు నని 'కణ్ణాకళవిన' యనియెడుపాశురం బొకపత్రంబునందు లిఖియించి యిచ్చిన వాఁ డది గొని చని తనగురుం డగుకంబునిం గాంచి యావృత్తాంతం బంతయుం దెలిపి యాలిఖితం బిచ్చినం జూచి వాఁ డాపత్రికశంఖఫలకంబునం దుంచిన దక్షిణమధురావాసు లగుశతత్రయసంఖ్యాసంఖ్యాతు లైనద్రవిడసంఖ్యావంతు లేతెంచి యక్కంబకవీంద్రునిం గూడి శంఖఫలకం బెక్కి యున్నంత వాగధిదేవతాధిష్ఠితం బగునమ్మహోన్నతఫలకం బప్పరాంకుశగురుసూక్తిభూషితం బగుతాళపత్రంబు వహించి యక్కవీంద్రుల నందఱం బడద్రొబ్బ బ్రహ్మశాపోపహతదేవతలమాడ్కి వా రధోముఖు లై పుడమిం బడి రంతఁ గంబనామధేయుం డగుకవీంద్రుండు భయభ్రాంతచిత్తుం డై శ్రీపరాంకుశమునీంద్రునిం దలంచి తనమనంబున నతనిసాన్నిధ్యంబు గల్పించుకొని యిట్లని స్తుతియించె మహాత్మా ప్రతిక్షణాక్షీణస్వపక్షవిక్షేపప్రక్షుభితప్రతిపక్షపక్షుండగుపక్షీంద్రుని యెదుట మక్షిక యోడఁ గలదే నిజదీప్తిమండితబ్రహ్మాండభాండమండనాయితప్రచండమార్తాండమండలద్యోతితవాతపథంబున ఖద్యోతంబు ప్రద్యోతితం బగునే నిజగంధాఘ్రాణనిస్త్రాణప్రాణిమారణాభివ్యగ్రనిర్ఘృణవ్యాఘ్రంబుకడ సారమేయం బెట్లు మొఱుఁగుగజకంఠలుంఠనాకుంఠితోత్కంఠకంఠీరవోపకంఠంబునఁ గ్రోష్టు వసియాడునే సర్వసమ్మోహనసర్వావయవసన్నివేశంబు గల యూర్వశి యెదుటఁ

బిశాచంబు సుందరఁ బగునే యట్లు సర్వజగదాదరణీయం బగుభవత్ప్రబంధ సముదాయంబునం దొకసూక్తిలేశంబున కైన ముజ్జగంబులం గలకృతిశతంబు సదృశంబు గా దని యనేకవిధంబులం బొగడి సాపరాధచేతనుల మగుమమ్ముం గరుణింపు మని సాష్టాంగప్రణామం బాచరించె నంతఁ దక్కినకవీంద్రు లందఱు ట్లు వినుతించి కృతార్థులైరి యిట్లు మధురకవిసూరిశేఖరుం డనేక ప్రకారంబుల నప్పరాంకుశముని ప్రభావం బఖిలప్రాణు లెఱుంగునట్లు ప్రకాశితంబు చేసి కొంత కాలంబుండి విభవంబుఁ జాలించి యర్చారూపంబు ధరియించె మఱియును. 14

సీ. శ్రీపరాంకుశయోగిశేఖర కారిసు, మార సుందరసుకుమారమూర
శ్రీనాథనాయికాసీమంతినీగర్భ, శుక్తిముక్తాఫల సుగుణజాల
వకుళభూషణ దివ్యవైభవకాసార, భూతాదిసూరిసంపూజ్యచరణ
వైష్ణవాన్వయసుధాపాథోధిరాకాసు, ధాకర శ్రీరంగధామశరణ
తే. తింత్రిణీమూలవిలసితదివ్యధామ, భక్తవత్సల పరమకృపావిధేయ
నీకు మ్రొక్కెద శఠకోపనిత్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

శ్రీమన్నాథమునుల వైభవము.

శ్రీమన్నాథ-త, శ్లో॥ జ్యేష్ఠమాసే త్వనోరాధాజాతం శఠజిదాశ్రయమ్ ।
ఉద్ధర్తారం ప్రబన్ధానాం శ్రీమన్నాథమునిం భజే॥

సీ. నిత్యము శ్రీరుక్మిణీసత్యభామలు, చన వొప్ప నుభయపార్శ్వములఁ గొలువ
శంఖచక్రములూర్ధ్వశయపద్మములఁ దాల్చి, వెఱ కేలుఁదమ్ములమురళిఁబూని
మణిమయగోపురమండపప్రాకార, మహితమందిరవేదిమధ్యమునను
రంజిల్లుమన్నారురాజగోపాలుని, కభిమతవాసమై యఖిలలోక
తే. సేవ్యమైసర్వసంపత్ప్రసిద్ధమైన, వీరనారాయణపురంబు వెలయుచుండు
సరసచాంపేయవనమున సతత మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. సద్గుణజలధి యీశ్వరభట్టగురువరుఁ, డప్పురియం దెప్పు డధివసించు
నతనికిఁ బుత్త్రుఁడై యవతరించెను బర, భక్తిపరజ్ఞానపరమభక్తి
ఘనుఁడు శ్రీమన్నాథముని యమ్మహాత్ముని, కీశ్వరముని పుట్టె నిద్ధయశుఁడు
యమనియమాసనాద్యష్టాంగయోగసా, ధూత్కృతహృత్పద్మసద్మదహర
తే. గగనరూపాంతరాత్ముఁడు కలితనిఖిల, వేద్యుఁడానాథముని బుధవినుతగుణుఁడు
గానఁబడుఁగాక నామదిఁ గరుణ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. హరికిఁ గైంకర్యములచ్చోటఁ జల్పుచు, నుండి కొన్నిదినంబు లొక్కనాఁడు
పితృపుత్త్రసహితుఁడై ప్రీతిగోఁ గోవెల, కరిగి ప్రదక్షిణ మాచరించి
భర్మతార్క్ష్యస్తంభబలిపీఠములకడఁ, జాగిలఁబడి మ్రొక్కి జరిగిపోయి
మన్నారుకృష్ణునికన్నులమొగి నిల్చి, కేలుఁదమ్ములఁ దలఁ గీలుకొలిపి
తే. బహువిధంబులఁ గొనియాడి పరమభక్తిఁ, బలికెనిట్లని రాజగోపాలహరికి

యుక్తతముఁడైన శ్రీనాథ౹యోగియనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె౹మోదమలర.

సీ. సాధురక్షకు దుష్ట౹సంహారమును కుర్వి, ధర్మసంస్థాపనా౹ర్థము జనించి
స్వామి ముందే నీవు ౹ శైశవపౌగండ, కౌమా రయౌవన౹కాలములను
జేసినచేష్టలఁ ౹ జెన్నొందుచును భవ,త్పదపల్లవన్యాస౹పావనంబు
లగుబృహద్వనము బృంద౹దాటవి గోవర్ధ,నాద్రి గోకులము శ్రీ౹యమున మథుర
తే. ద్వారవతియు నయోధ్యయు ౹ బదరికాశ్ర,మాదిపదముల సేవింప౹నరుగ వీని
కాజ్ఞయిమ్మని యడిగెన౹య్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె౹మోద మలర.

సీ. అర్చకముఖముగా ౹ హరి పోయిరమ్మని, యాన తిచ్చిన విని ౹ యచటనుండి
స్వకుటుంబసహితుఁడై ౹ చని దివ్యదేశము,లన్నియు సేవించి ౹ యమునచెంత
గోవర్ధనపురంబుఁ ౹ గొమ రొప్పఁగని యందు, గోపకుమారుని౹ప్రాపుఁ జెంది
యఖిలకైంకర్యము ౹ లతనికి సలుపుచుఁ, గొన్నినాళ్లుండె న౹గ్గురువరేణ్యుఁ
తే. డంత మన్నారుగోపాలుఁ ౹ డతనికలను,దన్నుఁగనిపించి రమ్మని౹దయను బిలువ
నేఁగఁ దలఁచెను నాథము౹నీంద్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె౹మోద మలర.

సీ. గోవర్ధనపురీశు ౹ గోపకుమారుని, యంఘ్రులఁ గని మ్రొక్కి ౹ యాజ్ఞఁ బడసి
తమకుటుంబముతోడఁ ౹ దరలి యచ్చటినుండి, కాశీపురముఁ జెంది౹ గంగఁగాంచి
తీర్థీకరించి యా౹దేశముఁ గడచి యు,త్కలదేశమున నబ్ధి౹తటమునందుఁ
బదునాల్గుజగములఁ ౹ బరమపావన మైన, శ్రీపురుషోత్తమ౹క్షేత్ర మొంది
తే. బ్రహ్మదారుస్వరూపునిఁ౹బరమపురుషుఁ, గాంచి మ్రొక్కి వినుతించి౹కదలి యచట
సింహగిరినాథమునిఁ జెందె౹శీఘ్రమనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర.

సీ. సింహాచలమునందు ౹ శ్రీవరాహనృసింహు,ఘనభక్తి భజియించి౹కదలి యచట
శ్రీమదహోబల౹క్షేత్రముఁ గని యందుఁ, బ్రహ్లాదవరదునిఁ ౹ బ్రస్తుతించి
గరుడాద్రిని హిరణ్య౹కశిపుమర్దను నృసిం,హునిఁ గని పొగడి య౹హోబలంబు
విడిచి వచ్చి వృషాద్రి ౹ వేంకటేశుని గాంచి, వేయువిధంబుల ౹ వినుతి సల్పి
తే. యచటినుండేఁగి ఘటికాద్రి౹హరిని నృహరి,నీశుఁగని మ్రొక్కి నాథము౹నీశ్వరుండు
జరగి కనియెను శ్రీగృధ్ర౹సరసి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర.

సీ. ఆసరస్తటమున ౹ హేమసౌధమునందుఁ, గనఁబడు విజయరా౹ఘవునిఁగాంచి
హర్షపూర్వకముగా ౹ నతనికి జోహారుఁ, జేసి కాంచీపురిఁ ౹ జేరి యందుఁ
గరిగిరివరదునిఁ గన్నులపండువు, గాఁ జూచి కేల్మోడ్చి ౹ కడు నుతించి
యష్టాదశస్థిత౹హరిదివ్యమంగళ,మూర్తులఁ గనుఁగొని ౹ మ్రొక్కి పొగడి
తే. యేఁగి శ్రీమదహీంద్రపు౹రీశుఁడైన, దైవనాయకు నీక్షించి ౹ తగ భజించె
మాన్యతముఁడైన శ్రీనాథ౹మౌనియనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె౹మోదమలర.

చాంపేయవనమున ౹ సొంపారు శ్రీవీర,నారాయణపురంబుఁ ౹ జేరఁ జనిన
నప్పురివైష్ణవు ౹ లగద తెదుర్కొని, సమ్ములై యర్చింప ౹ నాథమునియు

సముచితంబుగ వారి సన్మాన మొనరించి, వారలకుశలముల్ వరుస నడిగి
రంగుగా మన్నారురాజగోపాలుని, శ్రీకార్యములయందు సేమ మరసి
తే. తానొనర్చినతీర్థయాత్రాక్రమంబుఁ, దెలిపియానాస్తికులతోడ దేవగృహముఁ
జొచ్చి మన్నారుకృష్ణునిఁ జూచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. మన్నారుకృష్ణునికన్నులమొగి నిల్చి, శ్రీనాథముని నుతిఁ జేసినంత
నతఁడు ప్రసన్నుఁడై యర్చకముఖమున, నాదరోక్తులఁ గర మనునయించి
తిరుపరివట్టముఁ దీర్థముఁ దిగుమాల, శఠకోప మిప్పించి శ్రమము దీర్చి
యీనాథమునుల మీరిండ్లు కట్టించి యిం,దుంచుఁడీ యని హారి యూరివైష్ణ
తే. వులకు నియమింప వారట్లసలుప నాథ,మునికుటుంబసమేతుఁడై మోద మలర
నందు నిత్యనివాసముఁ జెందె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర. 25
సీ. ఛాత్రులకనిశము శాస్త్రపాఠంబులఁ, జెప్పుచు నమ్మునిశేఖరుండు
సకలసుగంధిపుష్పద్రుమారామము, నిర్మించి నిత్యము నిఖిలకుసుమ
మాల్యములనుగూర్చి మన్నారుకృష్ణుని, కర్పించు చుండు నయ్యవసరమున
సాటి లేనట్టు మేల్నాటినుం డిరువురు, వైష్ణవు లొక నాఁడు వచ్చి యచట
తే. భవ్యగుణజాలుఁ బరమకృపాళు జలద,నీలు మన్నారురాజగోపాలబాలుఁ
జూడ్కు లలరంగభక్తితోఁ జూచి రనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అట్లు వైష్ణవోత్తములు సర్వలోకోత్తారక యగుదక్షిణద్వారక నధివసించుమ
న్నారుకృష్ణునిదివ్యమంగళవిగ్రహంబు సేవించి తదనుభవజనితానందకందళిత
స్వాంతులై ఫాలస్థలంబులఁ గేలుఁదమ్ములం గీలించి 'యారావముదే' యను
తిరువాయ్మొళ్ళి యనుసంధింప విన నవధరించి శ్రీమన్నాథముని 'ఓరాయి
రత్తుళిప్పత్తు' మ్మని మీర లనుసంధించితిరి మీరీయాయిరప్రబంధబాధురం బగు
శ్రీకోశం బిప్పింపుఁ డని యడుగ నాస్తికు లీశ్రీకోశం బెచ్చటనుం గనఁబడ
లే దని విన్నవింప స్వామిసన్నిధి శ్రీశఠకోపతీర్థప్రసాదాదిబహుమతి సేయించి
వారిం బంచి తత్ప్రబంధసంపాదనచింతాయత్తచిత్తుం డయ్యె నంత. 27
సీ. గాథాసహస్రసంఘటితశఠారిప్ర,బంధమం దీపదిపాశురంబు
లధికరించితిమి మే మది దక్క వే తెఱుం,గము గాన మాపుస్తకము ధరిత్రి
నని పల్కిరి వైష్ణవాగ్రణు లది గాన, కురుకాపురము శఠకోపసూరి
కవతారపదము నే నచ్చోటి కేఁగి యా,శ్రీకోశ మొం దైనఁ జెందెద నని
తే. యెంచికురుకాపురంబునకేఁగుదెంచి, యాదినాథునిఁగని మ్రొక్కి యభినుతించి
చూచె శఠవైరి నానాథసూరి యనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ధన్యుఁ బరాంకుశదాసాఖ్యు మధురక,విప్రియశిష్యుని వేడ్కఁ జూచి
తిరువాయిమొళ్ళి యనుదివ్యప్రబంధ మం,తయుఁ జదివినధన్యతము లిచటను
గల రేని చెప్పుమా ఘనుఁడ నీ వని నాథ,ముని పల్కనమ్మహాత్మునికతండు

పలికెనుమునుపీప్రబంధము సాంతము, గానభ్యసింపనాతఁడుణమునందుఁ [జెంద
తే. బరమపద మొందుదురుగాన భయముఁ జెంది, జనులువిడిచిననది ప్రమోహంబుఁ
ననుచు నతనికిఁ దెలిపె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. తిరుమొళ్లి మొదలైన దివ్యప్రబంధము, లఖిలములు ఖిలంబులయ్యె నిట్టు
లవియన్ని మగిడి మీ రధికరించుట కుపా, యముఁ జెప్పెదను వినుమార్యవినుత
యసద్గురుప్రోక్త మా కణ్ణినుణ్ శిరు, త్తాం బనియెడు ప్రబంధము లభించి
యాళ్వారికను మ్రోల నతనిఁ దలంచుచుఁ, దింత్రిణీక్రింద సుస్థిరత నుండి
తే. వేడ్క నదినీవు పండ్రెండువేలమార్లు, జప మొనర్ప శఠారి ప్రసన్నుఁ డగును
దథ్య మనియెఁ బరాంకుశదాసుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. ఇట్లమ్మహాత్మునిసూక్తు లాలించి సంతసించి శ్రీమన్నాథముని యాక్రమం బొనర్ప నుద్యోగించె నంత.
సీ. శఠవైరివిషయ మాసత్ప్రబంధం బది, నయ మొప్పఁ జదివి శ్రీనాథయోగి
తిరుతామ్రపర్ణిలోఁ దీర్థమాడే తెంచి, తింత్రిణీమూలప్రదేశ మొంది
మధ మొప్ప శఠకోపమునికను మ్రోలను, బద్మాసనస్థుఁడై పరమనియతి
నుండి యాసత్కృతిఁ బండ్రెండువేలమా, ర్లావృత్తి సలిపిన నాదినాథ
తే. మహిమహిషీయాజ్ఞను శఠరిపుమానిపూర్ణ, చంద్రుఁ డుదయించి నాథహృత్సరసిజాభ్ర
మండలాంత స్తమం బెల్ల మాపెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. కటివేల్పు తన కనుగ్రహముఁ జేసినయట్లు, నయ మొప్ప శఠవైరినాథమునికిఁ
బ్రపదన మొనరించి ప్రార్థన కలయదు, దేవునిగతి దివ్యదృష్టి యొసఁగ
ద్వాదశాత్మునిగతి ద్వాదశసూరిస్వ, రూపుని నాశఠకోపమునిని
నాదివ్య తేజోమయాకాశవీథిని, సాక్షాత్కరించి తచ్చరణపద్మ
తే. ములకు భక్తి దలిర్పఁ జేమోడ్చి పొగడి, వకుళభూషణముని నీదువాంఛితంబు
దెలుపు మని నాథసూరికిఁ బలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
వ. అంత నమ్మహాత్మునిదివ్యసూక్తు లాలించి శ్రీనాథముని యిట్లనియె. 34
సీ. భవదీయదివ్యప్రబంధము లన్ని సాం, గోపాంగములు వీని కొక్కసారి
సంప్రదాయార్థవిజ్ఞానపూర్వకముగా, నాన తిమ్మన నతఁ డతని కనియెఁ
దెఱబైట నీవుండి తెలివిగా లిఖియింపఁ, జెప్పెద నవి యన్ని చెవిసోరంగ
నని శఠారి వచింప నతఁ డట్లొనర్చినఁ, బల్లాండు మొదటను బలుకుకతన
తే. శ్రుతుల మొదటను బ్రణవముఁ జొనిపినట్లు, పరఁగు పల్లాండు దివ్యప్రబంధములకు
నాదియందును బలుకుదు రార్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. నాథమనీషికి నాలాయిరప్రబం, ధము లట్లు క్రమముగా దయ నొసంగి
యతులరహస్యత్రయం బంతియుపాయ, మష్టాంగయోగరహస్య మఖిల
దర్శనముఖ్యతాత్పర్యము సంశయ, మేమియు లేకుండ నెఱుకపఱిచి

వర మిచ్చెదను నీదుపరసమృద్ధికి మెచ్చి, కోరికొమ్మని శఠకోపదివ్య
తే. సూరి పలికిన నానాథదూరదర్శి, సంతసించుచు భక్తితో సాఁగి మ్రొక్కి
వకుళభూషణముని కిట్లు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఈకలియం దుదయించినచేతనుల్, దీర్ఘాయువులు గారు తెలివి లేని
వారు దుర్భగు లైనవారు దురాచారపరులు భూతద్రోహకరులు గాన
కరుణచే వీరి కందఱకు మే లొనరింప, నవనియం దిచ్చోట నవతరించి
ద్రావిడామ్నాయముల్ ధర బైలుపుచ్చిన, మరణభయంబుచే మందబుద్ధు
తే. లధికరింపక యున్నంత నవి ఖిలంబు, లయ్యె నిప్పుడు చెప్పితి రవియె మగిడి
వీని కని పల్కె నాబ్రహ్మవేత్తయనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఈవేళ మొదలుగా నిఁక మీఁదఁ దిరువాయి, మొళ్రియభ్యసించుము ముముక్షువులకుఁ
గలకాల మంతయుఁ గడచినమీఁదట, మోక్ష మిమ్మని నాథముని వచింప
నట్లొసంగెద ననియాళ్వారు మఱియొక, నూట వక్కాణించె మౌనిమణికి
నాథార్య శ్రీవీరనారాయణపురంబుఁ, జెంది యం దుండి నీశిష్యతతికి
తే. ద్రవిడవేదములివి చెప్పి ధరణియందు, వృద్ధిఁ బొందింపుమని బ్రహ్మవిత్తమునకు
వకుళభూషణముని పల్కె వాంఛ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శ్రీనాథముని కట్లు చెప్పి శఠారాతి, బహుమతి యొనరించి పంప నాతఁ
డాదినాథస్వామి యంఘ్రులఁ గని మ్రొక్కి, వినుతించి వీడ్కొని వెడలి వీర
నారాయణాహ్వయనగరికిఁ జని యందు, మన్నారుకృష్ణునిఁ గన్నులార
సేవించి పోయి వచ్చినక్రమ మతనికి, విన్నవించి తదాజ్ఞ వేశ్మ మొంది
తే. యుర్విద్రావిడవేదము లుత్తరోత్తరాభివృద్ధము లెట్లగు ననుచుఁ దనదు
మదిఁ దలంచెను శ్రీనాథమౌని యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంతఁ బరమకారుణికుం డగుశ్రీమన్నాథముని మన్నారుకృష్ణునియాజ్ఞచేఁ గీఴహత్తాళ్వార్ మేలేహత్తాళ్వారనునిజపౌత్రులసాహాయ్యంబుగాఁ గూర్చుకొని భగవంతుండగుకృష్ణద్వైపాయనుండు తొల్లి రాశీభూతంబు లగువేదంబులు ఋగ్యజుస్సామాథర్వభేదభిన్నంబుగా నుదాత్తానుదాత్తస్వరితప్రచయాత్మకస్వరంబులచే నుచ్చారణయోగ్యంబులుగాఁ జేసినట్లు సంఘీభూతప్రబంధమధ్యంబునఁ జతుర్వేదసారభూతంబు లగుశ్రీవకుళాభరణప్రణీతప్రబంధంబులు నాలుగు న్నాలుగువేదంబులు గా నేర్పరించి యాద్రావిడామ్నాయంబులకు శ్రీపరకాలముని ప్రోక్తంబు లగుషట్ప్రబంధంబులు షడంగంబులుగా నవశిష్టప్రబంధంబు లన్నియుపాంగంబులుగా సర్వచేతనోజ్జీవనార్థంబొనర్చి సాత్త్వికతాస్తికతాద్యాత్మగుణపరిపూర్ణు లగుశ్రీవైష్ణవులచేఁ దత్తద్దివ్యదేశంబులయందు దివ్యగానరూపంబుగాఁ బాడించిన నద్దివ్యప్రబంధంబు లన్నియు శిష్యాచార్యక్రమంబు దప్పక యిప్పటికైన నిప్పుడమిం బ్రసిద్ధంబు లై వర్ధిల్లు చుండె నాసమయంబున షడ్జ

మధ్యమగ్రామంబుల సకలజనమనశ్శ్రవణానందంబుగా మనుష్యగానంబుఁ బాడ నేర్చినపణ్యాంగన యొకతెయు గాంధారగ్రామయుక్తంబుగా దేవగానంబుఁ బాడనేర్చినవారవిలాసిని యొకతెయుఁ దమతమగానాతిశయంబునకై వివాద మొంది యద్దేశాధిపతి యైనచోళనాథునిసప్తాంగలక్షణలక్షిత యగుసభఁ జేరం బోయి యమ్మహీపతినిం గాంచి తదీయాజ్ఞచే సదస్యులు వినం దమతమగానచాతుర్యంబు గనిపింప నాసామాజికులు మనుష్యగానంబు మెచ్చిన నమ్మహీమండలేశ్వరుండు మనుష్యగానంబుఁ బాడినపణ్యాలావణ్యవతికి ధనకనకవస్తువాహనాది బహుమతు లొనర్చి పంచి దేవగానంబుఁ బాడినవేశ్యాలలామంబు నాదరింప కున్న నదియు నస్మదీయం బగుదైవతగీతాతిశయంబు దేవతలకుం దెలియుం గాని మానవు లెఱుంగ లేరని యాసదస్యులకువక్కాణించి ప్రతిదివ్యదేశంబులయందు భగవద్భాగవతముఖోల్లాసంబుగాఁ బాడుచుఁ గ్రమంబునం జని చని యొక్కనాఁడు వీరనారాయణపురంబునందు మన్నారుకృష్ణునిసన్నిధిఁ జెంది ప్రీణనంబుగాఁ బాడు చుండ సర్వజ్ఞుం డగుశ్రీమన్నాథముని విన నవధరించి యద్దేవగానంబునకు సంతసించి స్వామిసన్నిధితిరుపరివట్టంబును దిరుమాలెయు శ్రీశఠకోపతీర్థప్రసాదాద్యఖిలసమ్మానంబు లొనర్చిపంచినంత నావేశ్యారత్నంబును మగిడి చోళభూమండలేశ్వరునిం గాంచి వినయం బొనర్చి యిట్లనియె శ్రీవీరనారాయణపురంబునందు శ్రీమన్నాథముని యనునొక ప్రాజ్ఞశిఖామణిమదీయదివ్యగానాతిశయం బెఱుంగు నమ్మహాత్ము నిచ్చటికి రావించిన నతండు మదీయదివ్యగానోత్కర్షంబు మీకుం దెలుపఁగలం డనిన విని యబ్భూమిపతియు శ్రీమన్నాథమునులం బిలిపించి ప్రత్యుత్థానాభివందనాద్యర్చావిధులం బూజించి యంచితం బగుకాంచనపీఠంబునం దుంచి తదీయశాసనంబునఁ దానుచితాసనాసీనుండై కరకమలంబుల మోడ్చి మహాత్మా యీవేశ్యాస్త్రీదివ్యగీతాతిశయంబు మీ రెఱింగితి రేని మాకుం దెలుపుఁ డని సభ్యులు విన విన్నవింప శ్రీనాథమునిసత్తముం డాయిరువురు వేశ్యలం బాడ నియమించి యగ్గీతంబు లాకర్ణించి నృపసత్తమా మీర లందఱు షడ్జమధ్యమగ్రామకలితంబు లగుగీతం బెఱింగినవారు గావున నిమ్మనుష్యగానంబు విని సంతసించితి రిద్దేవతాగీతాతిశయంబు నిలింపులకుం గాని మనుష్యులకుం దెలియ నశక్యం బనిన నాసార్వభౌముండు గురుసత్తమా మీ రీదేవగానం బెఱుంగుదు రని మా కెట్లు దెలియుఁ గావున నొకయడియాలంబుఁ జూపుఁ డనిన నమ్మునిసత్తముండు నన్నూటనలువదితాళంబు లేకకాలంబున వాయింప నియోగించిన నా జట్లు సేయింప నమ్మహానాదం బాలించి యమ్మహాత్ముండు కాంస్యమయతాళంబులమానంబు వేర్వేఱ వాక్రువ్వ నమ్మార్థాభిషిక్తుం డగ్గురువరుం డానతిచ్చినక్రమంబుగా నాతాళంబు లన్నియు నొకటొకటిగాఁ దుల నారోపించి పరీక్షించి తదుక్తక్రమంబున కించుకయైన న్యూనాధి

క్యంబుఁ గనుఁగొనలేక యత్యాశ్చర్యంబుఁ జెంది పరమాహ్లాదసుధాప్రవాహప్లాయమానమానసుండై యానృపసత్తముం డద్దేశికోత్తమునకు భక్తిపూర్వకంబుగా సాష్టాంగప్రణామం బాచరించిబహువిధామూల్యరత్నభూషణాంబరాదిద్రవ్యంబు లర్పింప నుద్యోగించినం జూచి భగవంతుఁడగుశ్రీనాథమునీంద్రుండు తృణీకృతబ్రహ్మరుద్రేంద్రాదివిభవుండు గావున నాద్రవ్యం బేమియుం గొననొల్ల కచ్చోళభూభర్త నాశీర్వదించి మగిడి వీరనారాయణపురంబున కేతెంచి మన్నారుకృష్ణున కశ్రాంతంబు సకలవిధకైంకర్యంబు లొనర్చు చున్నసమయంబున, శ్లో॥ శరీరం వసు విజ్ఞానం వాసః కర్మ గుణానసూన్ ।గుర్వర్థం ధారయేద్యస్తు సశిష్యో నేతర స్స్మృతః॥ అనియెడున్యాయంబున శిష్యలక్షణలక్షితు లగు నుయ్యకొండార్ కురుహావలప్పన్ నంబికరుణాకరదాసర్ పెరియతిరువుడయార్ తిరుక్కణ్ణమంగై యాండాన్ వానమామలై యాండా నురుపుట్టారాచ్చాంబిళ్లై చొక్కత్తాళ్వానియెడియీయాయెనమండ్రు సాత్త్వికసత్తము లద్దేశికోత్తమునిదివ్యపాదాబ్జంబు లాశ్రయింప నతండు సుప్రసన్నుం డై వేదసారంబై మహాప్రభావసంపన్నంబై మంత్రరత్నాపరనామధేయం బైనద్వయం బర్థానుభవపూర్వకంబుగా నుపదేశించి తిరువాయ్మొళి ముదలైనదివ్యప్రబంధంబు లన్నియు వాచోవిధేయంబు లగునట్లు ప్రసాదించి సమస్తవేదశాస్త్రంబులధికరింపం జేసి శ్రీరహస్యత్రయసారార్థం బగుసకలజగత్కారణభూతపరమపురుషరూపపరతత్త్వనిర్ణయం బెఱింగించియష్టాంగయోగధారణాసాక్షాత్కృతభగవద్దివ్యమంగళశ్యామసుందరసుకుమారవిగ్రహానుభవ జనితానందకందళితహృదయారవిందుం డై యుండె నంత.

సీ. విని నాథమునియోగవిభవముఁ గనఁ దన, హేలావతులఁ గూడి చోళరాజు
విన్నాణముగ వచ్చి మన్నారుకృష్ణుని, గన్నులపండువుగా భజించి
యచటినుం డేతెంచి యతిరహస్యక్షేమ,గిరిగహ్వరోపమగృహమునందు
ధౌతవస్త్రాజినదర్భోత్తరం బగు,విపులపీఠమునందు వెలయువాని
తే. బద్ధపద్మాసనుని నూరుభాగనిహిత,పాణితలు హృన్నిరీక్షితపరమపురుషు
సూరివరు నాథయోగిని జూచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. అట్లు తన్నీక్షించి యాశ్చర్యపడి తన,యంఘ్రిపద్మంబుల కర్పఁ జేసి
వెలువడి నవతటిద్వృతకాలమేఘును,గతి నిజభార్యలఁ గలిసి పురికిఁ
జనుచున్న చోళభూరాజాని వీక్షించి యీ,క్షితిగోపికావృతకృష్ణుఁ డీతఁ
డని తలంచుచు నాథమునివరుం డారాజు, వెనువెంటఁ జనుచుండ విని తదంగ
తే. రక్ష సలుపంగఁ బుండరీకాక్షముఖ్య,శిష్యవరు లేఁగి పరభక్తిసింధు వైన
గురునిఁ గని మ్రొక్కి పలికిరీకరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ: స్వామి దేవరవారు సర్వజ్ఞులై యుండి, యీరాజసుతువెంట నిట్లు చనుట

భువి విరుద్ధం బని పుండరీకాక్షాదు, లన నాథముని వారి కనియె నిట్లు
గోపికాపరివృత గోపకుమారకుఁ, డితఁ డని మది నెంచి యిప్పు డిట్లు
వచ్చితి ననఁ జోళవసుమతీశ్వరుఁ డితం, డని వారు దెలుప నయ్యార్యవరుఁడు
తే. మగిడి మన్నారుకృష్ణునిఁ దగ భజించి, యతని కనిశము కైంకర్య మాచరించి
కాల మొక్కింత యీరీతిఁ గడపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మన్నారుకృష్ణునిఁ గన్నులఁ గని మ్రొక్కి, స్తుతిఁ జేసి యొకనాఁడు చోళరాజు
మరలి యేఁగఁ దలంచి మదహస్తి నెక్కంగ, సరిసృపుత్తలలఁ దచ్చరణమానఁ
జూచి బ్రహ్మశివాది సురశిరంబుల నూని, విహగాధిపతి నెక్కు విష్ణు వనుచు
నుల్లములో నాథయోగి దలంచుచుఁ, బరభక్తివివశుఁ డై యొరగె ననుచు
తే. ధరణివిఖ్యాత మీసంప్రదాయ మంత, యోగనిష్ఠాభిరతి నాథయోగినిత్య
తృప్తుఁ డై యుండె నిలఁ గొన్ని దినములనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అంత శ్రీమన్నాథమునీంద్రుండు నిజచ్ఛాత్ర శేఖరుండగు కురుకావలప్ప ననుసూరి శేఖరునిం బిలిచి నీ వీయోగరహస్యం బభ్యసింపు మని యమ్మునిశిరత్నంబున కష్టాంగయోగక్రమం బుపదేశించి పుండరీకాక్షాపరనామధేయుండైన యుయ్యాకొండా రనుగురువరునిం జూచి నీవష్టాంగయోగరహస్యం బభ్యసింపు మనిన నమ్మహాదేశికున కయ్యోగానుష్ఠానం బశక్యంబుగాఁ దోఁప నమ్మహాత్మునితలం పెఱింగి వత్సా నీవు వేదశాస్త్రంబులు సకలామ్నాయసారభూతంబు లగుతిరువాయ్‌మొళి మొదలైన దివ్యప్రబంధంబులన్నియుం బ్రవర్తింపం జేయుమనినియమించి స్వపుత్త్రుండైన యీశ్వరముని నవలోకించి నీకస్మత్సమానుండగు కుమారుం డొక్కం డుదయించు నబ్బాలకునకు యమునత్తురవ రని తిరునామం బొనర్పు మని యానతిచ్చి యుయ్యకొండారు కురుహావలప్ప ననియెడి యిరువురు సూరివరుల నుద్దేశించి మీకు నేనుపదేశించిన దర్శనతాత్పర్యయోగరహస్యావిశేషంబు లన్నియు యామునాచార్యున కుపదేశింపుం డని నియోగించి పూర్వక్రమంబుగా మన్నారుకృష్ణున కనవరతకైంకర్యం బొనర్చుచు యోగధారణాతత్పరుండై యుండె నంత. 45
సీ. ఉచ్చైశ్శ్రవము నెక్కి యుర్విఁ జరింప ని, ట్లేతెంచినాఁడో దేవేంద్రుఁ డనఁగఁ
దగిన వేషము దాల్చి మృగయావినోదియై, యుత్తమాశ్వము నెక్కి యుచితబలము
గొల్వ వెల్వడి చని ఘోరకాననముల, శరభసింహవ్యాఘ్రచమరసృమర
మహిషవరాహాది బహుమృగంబుల నేసి, యలసి పురంబున కరుగువేళఁ
తే. జెంది మన్నారుకృష్ణుని సేవఁ జేసి, వీరనారాయణపురంబు విడిచిపోయి
చోళభూపతి నిజపురిఁ జొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. ఆసమయంబున శ్రీమన్నాథమునులకడ కాత్మపుత్త్రిక లిరువు రేతెంచి యిట్లని విన్నవించిరి. 47

సీ. అయ్యనెయ్యం బొప్పనతిసుందరాకృతు, లిరువురు విలుకాండ్రనింతియొక తె
వారిపిమ్మట బాలవనచరుం డొక్కఁడు, మనయింటి కేతెంచి మమ్ముఁ గాంచి
శ్రీనాథమును లేమిసేయుచున్నా రని, యడిగి పోయిరి వార లంద అనిన
విని నాథముని తనమనమున వారలు, జానకీరామలక్ష్మణసమీర
తే. సూనులనియెంచివారలఁ జూచువేడ్కఁ, వేగవారలుచనుత్రోవవెంటఁజనుచు
వచ్చుపథికుల కిట్లు వాక్రుచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమ్మోద మలర. 48
సీ. ధానుష్కులిరువురుఁదరుణి యొక్కతె యొక,వనచరార్భకుఁ డిట్టివారి నిపుడు
కంటిరాత్రోవలోఁ ఘనులార యనఁ బాంథు,లదె చనుచున్నవారనుచుఁ బలుక
విని వేగ చని నాథముని వారిఁ ద్రోవలోఁ, గనలేక వగచుచుఁగడురయమునఁ
జని చని కను మ్రోలఁ గని చోళపట్టణ,ద్వారముకడ నున్నవారి నడుగఁ
తే. జూడ లేదని వారన సూరివర్యుఁ,డక్కటా కాన లేనైతి హరిపదాబ్జ
యుగళ మనియార్తిపడి నేలకొరిగెననుచు,వాదిభీకరగురుఁడ నెమ్మోదమలర.

వ. అంత నశ్రాంతభగవదేకాంతచింతాసంతానసమాక్రాంతస్వాంతుండును శాంతిదాంతిక్షాంత్యాదిగుణనితాంతవిశ్రాంతినిశాంతుండై నయమ్మునికాంతుండు, శ్లో॥ చక్రాష్టకే వ్యష్టిరూపాం సర్వానన్దే సమష్టికామ్। అష్టాక్షరీం మహావిద్యాం ధ్యాయే నారాయణాత్మికామ్॥ అనుయోగశాస్త్రక్రమంబున మూలాధారస్వాధిష్ఠానమణిపూరకానాహతవిశుద్ధాజ్ఞాలలాటకసర్వానందాభిధాన చక్రాష్టకంబున వ్యష్టిరూపంబుగా సర్వానందాష్టదళంబునందు సమష్టిరూపంబుగా విలసిల్లుచు నారాయణాత్మకం బగు శ్రీమదష్టాక్షరీరూపయోగవిద్యారహస్యంబును మంత్రరత్నార్థాద్యఖిలహితంబు లుపదేశించిన శ్రీపరాంకుశదివ్యసూరినిం దలంచుచుహృత్పుండరీకాంతర్గతాపహతపాప్మత్వాదిగుణాష్టకవిశిష్టజ్యోతిర్మయదహరాకాశాత్మకాంతరాత్మాభిధానపరమపురుషానుగ్రహంబుచే లబ్ధంబగుమూలాధారద్వారంబునఁ బ్రాణశక్తియుక్తకతిపయతత్త్వరూపసూక్ష్మశరీరంబుతో సుషుమ్నాఖ్యబ్రహ్మనాడ్యంతరాయనంబుఁ జెందియుద్గమించిసహస్రారమధ్యామృతమయూఖమండలమధ్యప్రదేశాయితవిగ్రహుండై విద్యామాహాత్మ్యంబుచే మధ్యధమన్యూర్ధ్వభాగంబు భేదించి బహిర్గతుండై ప్రణవరథారూఢుండై మనస్సారథ్యంబుఁ జెంది నిజప్రభావగాథాకథకవందిబృందాయమానబృందారకసందోహాభివందమానపదారవిందుండై యర్చిరాదిమార్గంబునం జనుచు నహ్నాదినపూర్వపక్షోత్తరాయణాబ్దవాతాంశుమచ్చంద్రవిద్యుద్వరుణేంద్రవిధాతృలోకంబులందుఁ దత్తల్లోకాభిమానిదేవతలచే నర్చితుండై యన్నిలింపులగుంపులన్నియు వీడ్కొలిపి బ్రహ్మాండకటాహంబు భేదించుకొని దశగుణితోత్తరంబైన యావరణసప్తకంబును మూలప్రకృతియు నతిక్రమించి బ్రహ్మశివసనకసనందనసనత్కుమారసనత్సుజాతాదిమహాయోగీంద్రుల కైన నవాఙ్మానసగోచరంబై

తమఃపరివారపరివర్తమానపరిచ్ఛిన్నాధోదేశం బై యామోదప్రమోదసమ్మోదవైకుంఠాఖ్యాభేదంబులచేఁ జతుర్విధంబయ్యు ననంతంబై నిత్యవిభూతిత్రిపాద్విభూతిపరమపదపరంధామ పరమవ్యోమపరమాకాశామృతాకాశాప్రాకృతలోకానందలోకవైకుంఠాయోధ్యాపరాజితాదిశబ్దవాచ్యంబై పరమాశ్చర్యకరంబై సూర్యచంద్రాగ్నిప్రకాశనిరపేక్షంబై దివ్యజ్యోతిర్మయంబై యనంతగరుడవిష్వక్సేనాదినిత్యసిద్ధులనైన నియత్పరిమాణ మియదైశ్వర్య మీదృశస్వభావం బని పరిచ్ఛేదింప నయోగ్యంబై యొప్పుచున్న దివ్యలోకంబుఁ గాంచి ప్రహర్షించి మించి యతిత్వరితగతిం జని చని మార్గమధ్యస్థమహోన్నతశాఖోల్లసత్త్రిల్యఫలాశితిలకమూలంబునం దించుక విశ్రమించిమఱియు నతిత్వరితవిక్రముండై చని రంగదుత్తుంగతరంగమంగళాయతనామృతాకారవిరజాతరంగిణి నుత్తరించి తద్దివ్యకూలంకషామృతప్రవాహావగాహనంబుచే లింగశరీరధూననంబొనర్చినిబిడనీరంధ్రనీలమేఘనిర్ముక్తసుప్రసన్నసూర్యబింబంబుకరణిరాహువిముక్తరాకాసుధాకరమండలంబుపోలిక సమీచీనసలిలసంక్షాళితసాంద్రతరపంకసముద్ధృతదివ్యరత్నంబుమాడ్కి నిత్యనిరవద్యనిరవధికనిరతిశయదివ్యతేజోమయజ్యోతిస్స్వరూపుండై జ్ఞానానందామలత్వాదిస్వరూపరూపగుణావిర్భావంబు లభించి యద్దివ్యనదీతీరంబునఁ దనరాక కెదురు చూచుచు శంఖచక్రాదిదివ్యాయుధోల్లసితదీర్ఘబాహుండును నమూల్యరత్నకిరీటాదిదివ్యభూషణుండునై విచ్చేసియున్న యమానవునిసుకుమారకరసరోరుహావమర్శంబుచే లావణ్యౌదార్యగాంభీర్యచాతుర్యాదికల్యాణగుణాకరంబై శుద్ధసత్త్వమయంబై భగవదనుభవపరికరంబై పంచోపనిషన్మయంబై నచతుర్భుజశ్యామసుందరసుకుమారదివ్యమంగళవిగ్రహం బవలంబించి యనేకవిధదివ్యమంగళవాద్యఘోషంబుతోడం జనుచు విరజాతీరంబునం దొకప్రదేశంబునం బ్రగల్భవయోవేతాళీవికారాక్రాంత యగుకులకాంత మంతనంబునఁ గంతుకేళిస్వాంతంబలర నిజకాంతునింగూడనొల్లక స్వపాణిపల్లవంబున స్వకీయనిస్తులస్తననిర్దయమర్దనాదు లొనరించి సుఖపర్యాప్తిఁ జెందుచందంబున స్వరూపానుభవమాత్రసంతృప్తులై భగవదనుభవబహిష్కృతులై యున్న కేవలాత్మల కావాసభూతంబై పరమపదంబునకవాచ్యస్థలంబనం దగుకైవల్యంబతిదూరంబుగాఁ బరిహరించియమృతజలపూర్ణంబైన యైరమ్మదీయ తటాకంబుకడదివ్యాశ్వత్థమూలంబుఁ జెందియుండ ఛాందోగ్యవాజసనేయాద్యుపనిషదుక్తక్రమంబుగా దివమాల్యాదివ్యాంబరాభరణాదిపాణు లగుపంచశతదివ్యాప్సరస్త్రీరత్నంబులసంఖ్య నిత్యసూరిబృందంబులతోడం గూడి శంఖభేరీమృదంగవీణాపటహాకాహళాదిదివ్యకల్యాణవాద్యఘోషంబుతో నెదురేఁగుదెంచి తన్నుంగాంచి సంతసించి తనకు బ్రహ్మాలంకారంబు గావించుసమయంబునం దనేకదివ్యసహస్రపతాకవితానముక్తాదామదివ్యపుష్పమాల్యాద్యలంకృతంబై

దివ్యస్త్రీపరివృతం బై భగవత్సంకల్పకల్పితం బై యెప్పుడొక్క దివ్యవి
మానంబు విహంగమసార్వభౌముండు కొనివచ్చి తనచేతఁ బ్రత్యుత్థానాభివంద
నాదులం బూజితుండై యత్యాదరపూర్వకంబుగా బహువిధంబులఁ దన్ను స
త్కరించి యద్దివ్యవిమానంబునం దెక్కించుకొని మహోత్సవంబు చెలంగఁ దో
డ్కొని చనుచుండ మఱియు ననేకదివ్యసీమంతినీమణులతో నిత్యసూరులు కొంద
ఱెదుర్కొని తనచే నభివాదితులై సత్కరించి తన్ననేకవిధంబులఁ గొనియా
డం జని చని యతిసౌరభాతిమనోహరలలితప్రవాళకళికాప్రసూనమంజరీపుంజరం
జితామృతోపమాన ఫలభారప్రణమ్రాతిదీర్ఘశాఖాసక్తవివిధవిచిత్రవిహగకుల
కలకలాలాపవ్యాకులితదివ్యోద్యానశతసహస్రావృతం బై నిజపరిసరోర్వీరాజ
మానబృహద్వనబృందావనగోకులగోవర్ధనాదిభగవదభిమతారామధామగ్రామా
భిరామభూమం బైన మథురాపురీలలామంబు మాడ్కి స్వసన్నిహితకేశవాదిచతు
ర్వింశతివ్యూహాధిష్ఠితసాంతానికలోకసంకలితం బై సకలోపనిషత్ప్రతిపాద్యం
బైన శ్రీవైకుంఠనగరంబు డాసి నానావిధధ్వజపతాకాద్యలంకృతం బగు శ్రీవై
కుంఠద్వారగోపురంబునకుఁ జోహారుఁ జేసి తనచే నభివందితులగు జయవిజయా
దిద్వారపాలకుల స్నేహగర్భకరుణాకటాక్షవీక్షణంబుల బహుమతుండై యద్దివ్య
నగరంబుఁ జొచ్చి యస్పృష్టసంసారగంధులగు శ్రీవిష్వక్సేనవైనతేయాదినిత్యసిద్ధు
లాత్మీయదివ్యభవనంబులకుం దోడ్కొని చని తమతమదివ్యమహిషులం గూడి
యర్ఘ్యపాద్యాసనగంధమాల్యనీరాజనాదివిధులం బూజింప సంతసించుచు వార
లతోడం గూడి విచ్చేయుచు నెదుర్కొను నిత్యముక్తులం గని భక్తిపూర్వకంబు
గాఁ బ్రణమిల్లి వారలచే సమ్మానితుండై చని యప్పురమధ్యంబున దివ్యరత్నశి
లాశకలసంకలితమహోన్నత ద్వాదశప్రాకారపరివేష్టితం బై దివ్యశుకపికశారికా
మయూరాదివివిధవిహగవిచిత్రమధురరవాకీర్ణశాఖోపశాఖకల్పద్రుమాదినానా
తరుషండమండితదివ్యారామశతాభిరామం బై మణిముక్తాప్రవాళకృతసోపాన
పఙ్క్తివిరాజితామృతరసోదకాభిసంచరత్క్రౌంచకలహంసకారండవచక్రవాకా
దిశోభితకమలకల్హారకైరవనీలోత్పలాదిసుగంధబంధురవాపీకూపతటాకపుష్కరిణీ
పరివృతం బై మందారప్రముఖబృందారకతరుబృందపుష్పసందోహనిష్యందమానా
మందమకరందప్రవాహాప్లూయమానమహానందకందళితహృదయారవిందాత్మ
సుందరీమిళితపుళిందపురందరోద్గీయమానదివ్యగాంధర్వపరిపూరితం బై శ్రీమ
న్నారాయణలీలోపకరణదివ్యమండపక్రీడాశైలశతసహస్రావృతం బై చందనా
గురుపుష్పావగాహితమందానిలసేవ్యమానం బై దివ్యరత్నస్తంభశతసహస్రగుం
భితం బై నిత్యముక్తపరిషన్నిషేవ్యమాణం బై యత్యుచ్ఛ్రితం బై యతివిలాసం
బై యత్యాశ్చర్యకరం బై యానందమయం బైన తిరుమామణిమండపంబు సే
వించి భక్తిపూర్వకంబుగా సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి యద్దివ్యమండపమ

ధ్యభాగంబునందునానావిధదివ్యపుష్పవిచిత్రితమహత్తరదివ్యయోగపర్యంకంబు నం దనంతభోగిభోగంబునఁ జామరగ్రాహకవిమలాదిశక్తిమయాష్టదళపుండరీక కర్ణికాసనంబుపై రజతశైలశిఖరంబునఁ బలుమెఱుంగులఁ బెనంగునీలమేఘంబు తెఱంగున శ్రీభూనీళాదివిలాసవతీలలామంబులతో సుఖాసీనుండై యనర్ఘ్య రత్నకిరీటమకుటచూడావతంసమకరకుండలగ్రైవేయకహారకేయూరకటకకటిసూ త్రముక్తాదామోదరబంధనపీతాంబరసింజానుమంజుమంజీరాద్యపరిమితదివ్యభూ షణభూషితుండై శ్రీవత్సవైజయంతీవనమాలాలంకృతలక్ష్మీసంలక్షితవక్షస్థలుండై మందస్మితసుందరవదనారవిందుండై నిత్యసూరిపరిషన్నిషేవ్యమాణ శ్రీపాదప ద్ముండై యస్థానభయశంకితాంకమూర్తిభూతశంఖచక్రాదిదివ్యాయుధోపాస్య మానుండై యున్నభగవంతుండైననారాయణునిం గనుంగొని 'సమస్తపరివా రాయ శ్రీమతే నారాయణాయ నమో'యనుచు ఫాలస్థలంబులఁ గేలుఁదమ్ము లం గీలించి తత్కటాక్షవీక్షణామృతాప్యాయితనిజస్వరూపుండై తదనుజ్ఞాతుం డై హర్షప్రకర్షంబుచేతఁ 'బాదేనాధ్యారోహతి'యనుశ్రుతిసూక్తిక్రమంబుగాఁ దత్పాదపీఠంబునందు నిజాంఘ్రితలం బునిచియుచితంబగు శేషపర్యంకంబుపై నెక్కినఁ జిరకాలప్రవాసంబు చేసి వచ్చినపుత్త్రునిం గనితల్లిదండ్రులు హర్షించు గతి సంతసించి 'యంకేభరత మారోప్య'యనుక్రమంబుననమ్మహాత్మునినిజోత్సం గంబుపై నుంచి గాఢాలింగనం బాచరించి నిజదివ్యలీలాలాపామృతాస్వాదపరి బృంహితుం జేసి శ్రీదేవికిం గనిపింపనద్దివ్యమహిషియుఁగంసవధానంతరంబునఁ దనసమీపంబున కేతెంచుశ్రీరామకృష్ణులం జూచి హర్షించుదేవకీదేవిచందం బున నాత్మస్తన్యామృతంబు స్రవియింపఁ బుత్రస్నేహంబుచే నిజాంకంబునం దునిచి శిరం బాఘ్రాణించి యాలింగనంబొనర్చికృతార్థునింజేసి తత్తదవస్థోచిత భగవత్కైంకర్యంబులయందు నియోగింప నతం డట్లొనర్చుచు నవిభిన్నభగవ దనుభవజనితానందాబ్ధిమగ్నసర్వావయవుండై సుఖం బుండె నంత.

సీ. చోళపురాంతికక్షోణి నాథమునీంద్రుఁ, డాచార్యపదపద్మ ♦ మందె ననుచు
విని పుండరీకాక్షవిద్వచ్ఛిరోమణి, కురుకావలప్ప నక్కురువరేణ్యుఁ
డీశ్వరమునితోడ ♦ నేగి తచ్చరమది,వ్యశరీర మీక్షించి ♦ యార్తిఁ జెంది
సద్బ్రహ్మమేధసంస్కార మగ్గురున కీ,శ్వరమునితోఁ గూడి ♦ సలిపి మగిడి
తే. వీరనారాయణపురంబుఁ ♦ జేరి యచట, నతని కపశిష్టకృత్యము ♦ లాచరించి
యుచితవృత్తులవా రందకేయుండి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

— ఉయ్యక్కొండారనంబడుశ్రీపుండరీకాక్షులవైభవము. —

ఉయ్యక్కొండారు-త. శ్లో॥ చైత్రమాసే కృత్తికాయాముదితం సద్గుణార్ణవమ్।
శ్రీనాథమునిసచ్ఛాత్రం పుణ్డరీకాక్ష మాశ్రయే॥

మణక్కాల్‌నంబి-త. శ్లో॥ మాఘే మఘాయాం సమ్భూతం శ్రీరామగురుసత్తమమ్।
పుణ్డరీకాక్షపాదాబ్జచఞ్చరీక మహం భజే॥

శ్లో॥ అయత్నతో యామున మాత్మదాస మలర్కపత్రార్పణనిష్క్రయేణ।
యః క్రీతవా నాస్థితయౌవరాజ్యం నమామి తం రామ మమేయసత్త్వమ్॥

సీ. మును నాథముని యందు ఘనయోగధారణ, సలుపుచునుండె నా సదనమునను
గురుహావలప్ప యన్గురుఁడు యోగాసక్తి, నుండె నా శ్రీనాథ యోగికరణి
నంత శ్రీపుండరీకాక్ష దేశికమణి, దర్శనస్థాపన దక్షుఁడగుచు
శ్రీనాథమునిపదాశ్రితులతో నుభయవే,దాంతకాలక్షేప మాచరింపఁ
తే. జూచి శ్రీరామమిశ్రాది సూరులెవ్వ, రాశ్రయించిరి తచ్చరణాంబుజముల
నతఁడు వారికిఁ దెలిపెను హితములనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అట్లేగు రాశ్రయించిన వారికిం గొన్నిదినంబు లప్పుండరీకాక్షగురుండు తత్త్వహితపురుషార్థప్రతిపాదకంబు లగు వేదాంతార్థంబు లానతిచ్చుచుండె నంత. 53

సీ. అనఘ యాండాళమ్మ యాత్మీయగురుపత్ని, తిరునాటి కరిగె నా దివసమును త
యార్యునింట వసించి యతనికి భక్తితోఁ, బరిచర్య పండ్రెండు వత్సరములు
సేయుచు నొకనాఁడు శ్రీరామమిశ్రులు, తనగురుపుత్రికా ద్వయము సరసి
కవగాహనార్థమై యరుగంగఁ దోడేఁగి, వారినిఁ గూడి తా వచ్చుచుండ
తే. గాఢతరకర్దమం బగు కాల్వ యొకటిఁ, జూచి పదపల్లవములందుఁ జొనుప వెఱచి
కాల్వదరి నుండి రగ్గురు కన్య లనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 54

వ. అంత 55

సీ. కాల్వ కడ్డము కట్టఁ గట్టినగతిఁ దన, తిరుమేను నునిచి రామ దేశికుండు
యత్తికలార యీ యనుజుని మూఁపునం, దడుగునెత్తముల నాని కుల్య
దాఁటి పొం డని పల్క ధన్యలా కన్యల, ట్లాచరించి నిజాలయంబు సొచ్చి
యమ్మహాత్మునికృత్య మంతయుఁ దండ్రికిఁ, జెప్పిన విని సంతసించి యతఁడు
తే. స్వపదపద్మము తలసోఁకఁ జాఁగి మ్రొక్క, రామమిశ్రులయం దనుగ్రహమెలర్ప
మంత్రరత్న మొసంగెను మగిడి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. అంతఁ గొన్నిదినంబు లైన మీఁదొకనాఁడు, పుండరీకాక్షగురుండు రామ
మిశ్రుల కనె నింక మీఁద నీ వీదర్శనము నిర్వహించుచు నాథమునికిఁ
బౌత్త్రుఁ డీశ్వరముని భార్యయందుదయించు, యమునత్తురవ నని యతనికాఖ్యఁ
జేసి సర్వహితోపదేశ మీ వాతని, ననుసరించుచు నైన నాచరింపు
తే. మాచార్యశాసన మిది వీని కబ్బదామె, నయ్య యిది సేయు మీ పని యానతిచ్చి
శ్రీమదాచార్యాంఘ్రిపద్మము సెందెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

ఆళవందారులవైభవము.

ఆళవందార్ల. త. శ్లో॥ శుచౌ మాస్యుత్తరాషాఢాజాతం యామునదేశికమ్।
శ్రీరామమిశ్రపాదాబ్జచఞ్చరీక మహం భజే॥
శ్లో॥ శ్రీరామమిశ్రసచ్ఛిష్యం వన్దే తత్త్వార్థకోవిదమ్।
వాదాదవాప్తరాజ్యాద్యో విరక్తో యామునోఽభవత్॥
శ్లో॥ సింహాసనాంశభవ మీశ్వరయోగిసిన్ధు
ముక్తామణిం మహితనాథమునీన్ద్రపౌత్రమ్।
ప్రజ్ఞావిశేషజలధిం ప్రతివాదితూల
ఝఞ్ఝానిలం హృదయ చిన్తయ యామునార్యమ్॥

సీ. స్వగురువిశ్లేషము - సైఁప నోపక రామ, మిశ్రులార్యులతోడ - మిగుల వగచి
యతనికి బ్రహ్మమే-ధాఖ్యసంస్కారాది, చరమకృత్యము లన్ని - సలిపి యంత
దర్శననిర్వాహ-తత్పరుఁడై ద్రావి, డాగమార్థము రహ-స్యత్రయార్థ
మతుల మా బ్రహ్మసూ-త్రార్థ మాశ్రితులకుఁ, దెలుపుచు నుండె న-ద్దేశికేంద్రుఁ
తే. డంత నీశ్వరముని దేవి - కయ్యె గర్భ, మఖిలసుజనుల కానంద - మతిశయింప
నెలలు నిండారె వరుస నా-నెలఁత కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె-మోద మలర.
వ. అంత. 59
సీ. ఆషాఢమాసోత్త-రాషాఢ తారయం, దీశ్వరముని కుద-యించెఁ బుత్త్రుఁ
డన విని హర్షించి - యతనింటి కేతెంచి, యమ్మహాత్ముని చేత - నర్భకునకు
జాతకర్మము చాలఁ-బ్రీతితోఁ జేయించి, శ్రీనాథముని ముందు - చెప్పినట్లు
పురుటివాసరములు - జరగిన మఱునాఁడు, యమునత్తురవరని - యాఖ్యఁ జేసి
తే. విష్ణులక్షణసంస్కార-విధి యొనర్చి, శిశువునకుఁ జెవి మంత్రముల్-చెప్పి రామ
మిశ్రు లరిగిరి సుజనులు - మెచ్చ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె - మోద మలర.
వ. అంత. 61
సీ. నయ మొప్ప సుతున కన్న-ప్రాశనముఁ జౌల, ముపనయనాదుల - నుచితకాల
ములయందు నీశ్వర-ముని చేసి సుతిథి వే, దాధ్యయనారంభ - మాచరించి
సంత యొక్కటి చెప్పఁ - జదివెను దనసహా, ధ్యాయులతోడ న-ద్దారకుండు
మఱుసంత చదువక - మరల నిదే మని, యడిగినఁ దండ్రి కి-ట్లనియెఁ దనయుఁ
తే. డార్య చెప్పినదే చెప్ప-నది వచింప, ననిన మును చెప్పినది పల్క-మనినఁ దనకుఁ
జెప్పిన ట్లంత వచియించె-జిఱుతఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె-మోద మలర.
సీ. ఆమేధఁ గని తండ్రి - హర్షించి సుతునకు, వినిపించె నొకసారి - వేదములను
న ట్లధీతామ్నాయుఁ-డై తండ్రికడ నతం, డర్థశాస్త్రత్రయ - మధికరించి
వాగీశ్వరునిగతి - వక్తయై విలసిల్ల, నతనికిఁ గల్యాణ-మాచరించి
తండ్రి యీశ్వరముని - ధరఁ గొన్నియేం డ్లుండి, లలితవైకుంఠ మ-లంకరించె

తే. నంతఁ దండ్రికి బ్రహ్మమేధాదిసకల,చరమకైంకర్యములు యథాశాస్త్ర మాచ
రించి యామునముని వాసికెగాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.

సీ. అంతఁ గొన్నాళ్లకుఁ యామునార్యుఁడు మహా,భాష్యభట్టరుకడఁ బ్రతిభమీఱఁ
బాతంజలోక్తిప్రపంచ మంతయు శాంతి, సలుపుచునుండ నాసమయమందు
నిలఁ జోళరాట్పురోహితుఁ డాక్కియాళ్వాను, దశబంధ మిమ్మనితరువుకానిఁ
బంచినఁ గని మహాభాష్యభట్టార్యుఁడు, మౌనియై పవళించెమందిరమున[ను

తే. నతని నేమిదియనియాముకెనార్యుఁ డడుగ, స్వాంతగతమంతయామునాచార్యులకు
బలికె నిట్లు మహాభాష్యభట్ట రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర. 64

సీ. ఆక్కియాళ్వానని యాఖ్య గాంచినవాఁడు, సర్వజ్ఞమాని దుస్స్వతంత్రపరుఁడు
కుమతి విద్వజ్జనకోలాహలుఁడు సద్వి,రోధియు రాజపురోహితుండు
చోళమండలపండితాళిచే దశబంధ, మార్జించుచు మనల నడుగ వీనిఁ
బంచినాఁ డని మహాభాష్యభట్టరు పల్క, విని యామునార్యుఁడువీఁకఁదరువు

తే. కానిచేఁ బత్త్రికను గొని తానె చదివి,వాఁడు చూడంగనదిచించివైచెనంత
వాఁడు సని కనెనాక్కియాళ్వాను ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

సీ. వాఁ డేఁగి యాక్కియాళ్వాను కావృత్తాంత, మంతయుఁ దెలిపినసలిగియతఁడు
పలికె నిట్లని మహాభాష్యభట్టరు సమీ,చీనశాస్త్రార్థవిజ్ఞానఘనుఁడు
శాంతుఁ డాతనికడఁజదువుచు నొకబాలుఁ,డస్మదాజ్ఞను మీఱెనతఁడుక వియో
విద్వాంసుఁడో పోయి వేగ విచారించి, వచ్చి వాకృవ్వమావార్త మాకు

తే. ననుచు రాజపురోహితుండనినవాఁడు,మగిడిచని యామునార్యునిదగభజించి
యడిగె నిట్లని భయభక్తులమర ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

వ. మహాత్మా నేనుజోళరాజపురోహితుండగువిద్వజ్జనకోలాహలుండుభవత్సన్నిధికిం బుత్తేర నేతెంచినవాఁడను నీవు కవీంద్రుఁడవో తంత్రపారావారపారంగతుం డవో తెలియ నానతిచ్చిన నారాజపురోహితునకుం జెప్పెద నని విన్నవింపనా కర్ణించి యావిద్వత్పురందరుండు మందస్మితసుందరవదనారవిందుండై, శ్లో॥ నవయం కవయస్తు కేవలం నవయం కేవలతన్త్రపారగాః। అపితు ప్రతివాదివారణప్రకటాటోపవిపాటనే క్షమాః॥ అనుశ్లోకంబులిఖియించి యాపత్త్రిక రాజపురోహితునకుం గనిపింపు మని తత్పైష్యున కొసంగ వాఁ డది గొని చని యప్పురోహితున కీయ నతండీక్షించి రాజునకుం జూపి యతండు ప్రబలపండితుం డతని నిచ్చోటికిం బిలిపింపు మనిన నచ్చోళమండలేశ్వరుండును 'వేగ నీవిచ్చోటికిర 'మ్మనియొక యాజ్ఞాపత్త్రికఁ బంప నమ్మహామేధావియుం దొంటిచందంబుననమ్మనుష్యబృందారకేశ్వరునియాజ్ఞాపత్త్రికయుం జించివైచినం జూచి వాఁడతిరయంబున నేతెంచి యావృత్తాంతం బంతయు నమ్మహీజానికిం దత్పురోహితునకుం జెప్ప వినియారాజాత్మగతంబుననిజయోగవైభవావగతపరావరవస్తుయాథాత్మ్యజ్ఞానసంపన్నుం

డగుశ్రీనాథమునికిం బౌత్రుండును బ్రహ్మవిదగ్రగణ్యుం డగునీశ్వరమునికిం బుత్రుండు నైనయామునాచార్యుండు సకలసజ్జనసభాసంభావనీయప్రభావుండు గాని సామాన్యుండు గాఁడని తలంచి యమందదృగానందసంధాయకాతిసుందరాందోళికం బంచి నిజమందిరంబున కగ్గోవిదప్రియుని రావించి యభ్యుత్థానాభివందనాదుల నర్చించి యుచితాసనంబున నుంచి సముచితసంభాషణంబులు సల్పుచున్నసమయంబున విప్రకులాలంకారభూతుం డగునక్కుమారు నీక్షించి యారాజపురోహితుం డితనికి మీమాంసాశాస్త్రపరిశ్రమంబు గలదో లేదో యని సంశయోక్తులం బలుక నాలకించి యమ్మహాత్ముం డొకతాళపత్త్రంబుపై. శ్లో॥

ఆశైలాదద్రికన్యాచరణకిసలయన్యాసధన్యోపకణ్ఠా, దారక్షోనీతసీతాముఖకమలసముల్లాసహేతోశ్చ సేతోః। ఆచప్రాచ్యప్రతీచ్యక్షితిధరయుగళా దర్కచన్ద్రావతంసా, న్మీమాంసాశాస్త్రయుగ్మశ్రమమృదితమనా మృగ్యతాం మాదృశోన్యః॥

అని యనవద్యంబుగా నొకపద్యంబు రచియించి లిఖియించి యిచ్చినం జూచి యప్పురోహితుండు గరం బలిగి యీప్రౌఢబాలకుండు సాహసప్రియుండు నఖర్వగర్వపర్వతారూఢుండుం గాన హిమవత్సేతుసూర్యసోమావతంసప్రాచీనప్రతీచీనశైలాంతరాళభూగోళాలంకారభూతమనీషిమండలంబునం దనకు దీటగుకర్మబ్రహ్మమీమాంసాశాస్త్రయుగ్మశ్రమమృదితమనస్కుం డగుదండిపండితుం డన్యుం డన్వేషణీయుం డని యీశ్లోకంబు లిఖియించి యిచ్చె నస్మదీయాబాధితప్రమాణతర్కశస్త్రచ్ఛటాప్రహారణంబులం బరవాదుల జయించి శిరస్తాడనం బొనర్చుచున్నవాఁడ నట్టినాకు మూఁడుమాటల కాఱుతప్పులు వచియించు నిద్దారకుని జయించు టెంతపని యని యధిక్షేపోక్తులం బలుకుచున్నయమ్మనీషిమానినిం జూచి స్వకీయజిహ్వాగ్రదివ్యసింహాసనాసీనహయగ్రీవదేవుండును బ్రతివాదికుతర్కకోలాహలాతులతూలజాలాభీలజంఝూనిలాయమానబలవత్ప్రమాణతర్కానుగ్రాహకాగాధబోధమేధాప్రతిభాదికమనీయగుణకలాపకలితుండునగు యామునార్యుండు మదీయాంతరంగంబు సాత్త్వికప్రసంగంబున నుత్సహింప దనిన విని యబ్భూపాలతిలకుండు చోళమండలంబునం గలదండిపండితులం బిలువం బంచి యగ్గురునిం దగుబసకుం జను మని విన్నవించి యాసభాసదుల వర్జించి నిశాంతఃపురంబునకుం జనుదెంచి యుదంచితకాంచనపర్యంకం బధిష్ఠించి తనమహిషినిం బొడగాంచి యావృత్తాంతం బెఱింగించిన నాలకించి హర్షించి యద్దేవి సర్వజ్ఞుం డగుయామునార్యుం డెట్టివిశేషజ్ఞులకైన నజేయుండు మనపురోహితుం డమ్మహాప్రాజ్ఞుని జయించె నేని మృగయావినోదార్థంబు మనయింటం బెంపంబడు పంచాననోదారసారంబు లగుసారమేయంబుల కామిషజుషదాహారప్రదానాది విహీనకృత్యంబుల నొనర్చెద నని విన్నపింపవిని యమ్మూర్ధాభిషిక్తుండు సర్వతంత్రాభిజ్ఞుం డయినయస్మత్పురోహితుని యామునాభిధానవైష్ణవకుమారుండు జ

యించె నేని యమ్మహాత్మున కర్ధరాజ్యం బిచ్చెద ననియె నట్లారాజదంపతు లిరు
వురుం బంతగించి రంతం జోళదేశీయవిద్వద్వరేణ్యు లేతెంచిన నెఱింగి యమ్మహీ
వల్లభుండు నిజవల్లభతో సముచితసత్కారంబుల వారి నర్చించి మణిసువర్ణవిచి
త్రప్రభాభాసురంబగుసభామంటపంబునగురుమంత్రిపురోహితాభిజ్ఞద్విజాదిపరి
వృతుండై పేరోలగం బుండి దివ్యతరతిరస్కరిణీపరివృతాదూరస్ఫారరత్నమంట
పంబున స్వకీయసహచరీవర్గంబుతోఁ దన దేవి యుండి పరీక్షించు చుండ మణిమ
యం బగుచతురంతయానంబుఁ బంచి యామునాచార్యవర్యునిం బిలిపించి యభ్యు
త్థానాభివందనాదిసముచితసత్కారంబు లాచరించి యర్హాణీయాసనంబుఁ జూప
నగ్గురుశేఖరుం డందు సుఖోపవిష్టుం డై యుండె నంత. 67

సీ. మాధ్యస్థ్య మొనరింప । మాసభ కేతెంచి, విద్వాంసు లున్నారు । వీరు వినఁగ
యామునాచార్య నీ।వాక్కియార్థ్వానుతోఁ, దర్కింపు మాత్మవా।గ్ధాటిమీఱ
నని రాజు పల్కిన । విని యామునార్యుఁడ,య్యాక్కియాళ్వాని కి।ట్లని వచించె
వేదశాస్త్రములందు । వివిధవిద్యలయందు, మనము తర్కించితి।మా జయాప
తే. జయము లేర్పడఁ దడ వగు।శపథ మొకటి, చేసికొన్నను మే లని । చెప్పి యతని
కనియె నీరీతి నయ్యాము।నార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె । మోద మలర.
సీ. ముద మొప్ప నేనాడు।మూఁడుమాటల కాఱు,తప్పులఁ జెప్పంగఁ । దగుదునీవు
నేఁడు మాటలు మూఁడు । నీవాడినను వాని, కే నాఱుతప్పుల । నెంచెద నన
విద్వాంసు లామాట । విని సంతసించి ర,య్యాక్కియాళ్వానిట్టు । లనియెనతని
కార్యకుమార నీ । వంద ఱాకర్ణింప, మూఁడుమాటలఁ బల్కు । మొదటననిన
తే. యామునాచార్యు లామాట । లాలకించి, లౌకికాలౌకికాభిజ్ఞ।లాలసీయ
దివ్యసూక్తిత్రయం బాన।తిచ్చి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె।మోద మలర.
సీ. వసుధ యుష్మన్మాత । వంధ్య గా దీరాజు, ధర్మాత్ముఁ డీతని।ధర్మపత్ని
పరమపతివ్రత । పరఁగ నీమూఁడుమా,టల కాఱు తప్పులఁ । బలుకు మనిన
నొకమాట కైనఁ బ్ర।త్యుత్తర మిడ లేక, కోఱలఁ బెఱికిన।క్రూరసర్ప
మట్లు ఘూర్ణిల్లుచు । నవనతాస్యుం డగు, ప్రతివాది కిట్లని । పల్కె గురుఁడు
తే. ఆహితాగ్నివి రాజపు।రోహితుఁడవు, స్థవిరుఁడవు గాన నీశిర।స్తాడనంబు
సేయ నని యామునార్యుఁడు।చెప్పె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె।మోదమలర.
సీ. ఆమాట విని మెచ్చి।యామునార్యుని సభా,స్తారులు బ్రహ్మర।థంబుఁ బూని
యర్చింప నది చూచి । యవనిక వెల్వడి, చోళరాట్పత్ని య।బ్బాలకవిని
దయ 'నన్నే యాళవం।దా రివ' రని పల్కి,యెత్తుక లోపలి । కేఁగుఁ దన
నాళవందా రని । యామునగురునకు, నామధేయం బయ్యె । నాఁటనుండి
తే. సత్యసంధుఁడు చోళరా।జన్యమౌళి, యమ్మహాత్మున కర్ధరా।జ్యం బొసంగి
యతనిదేవిని బిలిపించె । నచటి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. అర్ధరాజ్యముఁ జెంది యామునగురుఁ డాత్మ, సత్నీసమేతుఁ డై భవ్యభౌమ
భోగానుభవ మొంది భూమిఁ బాలించుచు, నున్న నాఁ డనివిని యుత్సహించి
సత్తన మొనరించి సయి మొప్పఁ జనుదెంచి, యామునార్యునిమణిహర్మ్యపఙ్క్తిఁ
గాంచి హర్షించి తత్కాంచనతోరణ, ద్వారముకడఁ దన్ను ద్వారపాల
తే. కులు నిరోధింప శ్రీరామగురువరేణ్యుఁ, డంచితోక్తులు కొన్ని వచించి వారి
నుంచితసమునలోఁ జొచ్చి క్రమించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. మితభాషి శ్రీరామమిశ్రదేశికుఁడు శ్రీ, నాథపౌత్రునిమహానసముఁ జెంది
యందువైష్ణవులతోఁ బొందుగా భాషించి, యీశ్వరమునిపట్టి కెయ్యదిష్ట
శాకమం చడిగిన సతత మలర్కశా, కం బని ప్రతివచనంబు వారు
చెప్ప నాకర్ణించి శ్రీరామదేశికుఁ, డాములుచ్చితశాక మాఱునెలలు
తే. దెచ్చి యిచ్చిన యామునదేశికుండు, హరినివేదిత మాశాక మారగించి
తలఁపఁ డాయెను శాకప్రదాత ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. అట్లాఱుమాసము లాశాక మొసఁగుచు, యావరాజ్యస్థితు యామునార్యుఁ
గసలేక యాగురుగ్రామణి నాలుగు, దినము లాశాకముఁ దేకయున్న
నారగించెడువేళ యామునేయగురుండు, తిరుబోన మొనరించు దేశికులను
నాశాక మేల లే దని యడిగిన నొక, యతివృద్ధవైష్ణవుఁ డాఱునెలల
తే. నుండి యాశాక మర్పించుచుండి యిప్పు, డతఁడు దెచ్చినవాఁడుగాఁ డది మహాత్మ
యనుచు నతనికిఁ బలికి రయ్యార్యులనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. ఆవాక్య మాలించి యాశ్చర్యపడి యాము, నార్యుఁడు వారి కిట్లనియె మగిడి
యీసారి మనయింటి కాసూరి వచ్చెనా, మా కెఱిఁగింపుఁ డీమాంద్య ముడిగి
యనుచు యామునముని యానతిచ్చినయంత, మఱునాఁడు శ్రీరామగురుఁడు మదిని
నీప్రొద్దు మాత్ర మిట్లిచ్చెద నని యెంచి, తెచ్చి శాకము వారి కిచ్చెనంత
తే. వారు చెప్పిన యామునసూరి వచ్చి, యమ్మహాత్ముని గని మ్రొక్కి యర్చ చేసి
యతిసమోక్తుల నతని కిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. సాధుసత్తమ భవచ్చరణాబ్జరజ మూని, పావనంబయ్యె మాభవన మంత
శాంతిభూషణ నీదుచరణాబ్జసేవచే, ధన్యుల మైతిమి ధరణి మేము
నైనను నామది నానంద మొందదు, వాసిగా మీపని చేసికాని
కావున మీశుభాగమనప్రయోజన, మానతిం డని యామునార్యుఁ డడుగ
తే. నతని వినయోక్తులకుఁ జాల హర్ష మొంది, కరుణతోడుత శ్రీరామగురుఁ డతనికిఁ
దనయభీష్టముఁ దెలుపంగఁ దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. వత్స నీపాలికి వసుపశుక్షేత్రాది, వాంఛచే వచ్చినవాఁడఁ గాను
నీపెద్ద లొకచోట నిస్సమాభ్యధిక మౌ, నిధిఁ గనుఁగొని యది నీకుఁ జూపు
మని వీనితోఁ జెప్పి యానందపదమున, కరిగినా రది మాకు హస్తగతము

కావున నీ కదిఁ గానిపించెద రమ్ము, వచ్చినదనుక నీ ద్వారరోధ

తే. నంబు లేకుండ మాకీవొసర్పు మనిన, నట్లు గావించె నతని క య్యార్యుఁ డంత
వచ్చుచుండెను సద్గురు వర్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 77

సీ. యామునార్యుఁడు గీత లష్టాదశాధ్యాయ,ములు రామమిశ్రుల వలనఁ బడసి
తదుపపాదితతత్త్వ దర్శనై కోపాయ,ముండెనా యది వీని కొసఁగు మనుచు
నడిగినఁ జరమార్థ మతని క య్యార్యుఁడు, దెలిపినఁ దెలిసి య ద్దేశికుండు
శాలిసస్యము జల శాలియై పాలూని, పండి తా నొఱగిన పగిది సుగుణ

తే. రాజనమ్రతఁ గాంచి శరణ్యపాద,కమలరుచి మించి యితరసంగములఁ ద్రుంచి
గురునితో రంగపదమున కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. గుడి కేఁగి యతని క గ్గురుఁడు శ్రీరంగరా,ట్పదపద్మములఁ జూపి పల్కె నిట్లు
మహి భవత్పితృపితామహాలబ్ధ మీనిధి, జ్ఞానదారిద్ర్యక శామకంబు
నీనిధి గలవాని నేప్రొద్దు వరియించు, ముక్తికన్యక తా నెమ్ముదముఁ జెంది
యీశ్వరమునిపుత్ర యీనిధి దలఁపని,పాపిజన్మము భూమి భారకరము

తే. ఇట్టి సేవధిఁ గనుఁగొన్న దిట్ట తొల్లి, యెట్టివాఁడైన హరికిఁ జేపట్టఁ దగిన
వాఁడనుచుఁ బల్కె నయ్యార్య వర్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శ్రీరంగనాథుని శ్రీమూర్తి భక్తితో, నాపాదమస్తక మనుభవించి
యిట్టిదివ్యామృత మెఱుఁగ కే వెఱ్ఱినై, మట్టిఁ దింటిని యింత వట్టు ననుచు
ననుతాప మొంది శ్రీ యామునేయగురుండు, హరిపదాబ్జములందు నాత్మ నిల్పి
క్షేత్రమిత్రకళత్ర గృహపుత్రధనముఖ,ప్రతికూలవస్తుప్రపంచ ముడిగి

తే. సన్న్యసించి యథావిధి సాత్త్వికాళి, కాటపట్టైన రంగము నందు రామ
గురునితోఁ గొన్ని దినములు జరపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అయ్యవసరంబునఁ బెరియనంబి తిరుక్కోట్టియ్యూరునంబి పెరియతిరుమలనంబి మాఱనేరినంబి తిరుకచ్చినంబి యాళవందారాళ్వాన్ తిరువరంగప్పెరుమాళరయర్ తిరుమాలైయాండాన్ వానమామలైయాండాన్ తైవవారియాండాన్ ఈశనాండాన్ జియ్యరాండాన్ తిరుక్కురుహూరప్పన్ తిరుమోహూరినిన్నాన్ తెయివప్పెరుమాళ్ వకుళాభరణసోమయాజియార్ తిరుక్కురుహూర్ దాసర్ తిరుమాలిరుంజోలై దాసర్ వడమధురప్పిరందారాళ్ కొండి యమ్మంగి యనుదివ్యనామంబులు గల బ్రహ్మవిత్తములాళవందారితిరువడిత్తామరలాశ్రయించి యమ్మహాత్మునివలన సకలహితంబులు లభియించి దర్శనప్రవర్తకులై యుండి తొల్లి తిరునగరియందు శ్రీశఠారాంకుశదాసుండు నిజపితామహున కొనరించినయుపకారంబు దలంచి యామునముని నిజశిష్యాగ్రగణ్యుం డగు పెరియనంబికి శ్రీపరాంకుశదాసుం డని దాస్యనామంబు గావించె నాసమయంబున. 81

సీ. యుష్మత్పితామహుం డా కరహస్యార్థము, కురుకావలప్పఁ డన్నురునికడను
నుంచి నీ కది యెఱుఁగించు మంచు విధించి, పరమపదంబున కరిగెఁ గాన
నమ్మహాత్మునికడ కరిగి నీ వాగోప్య,మభ్యసింపుము యామునార్య యనుచు
శ్రీరామమిశ్రులు చెప్పిన విని యాళ,వందా రతని కొక్కవాక్య మనియె
తే. స్వామి దేవరవారి కాసంప్రదాయ, మేల లేదాయె నని వీని కెఱుకపఱుపు
మనిన విని యాతఁ డతని కిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. భువి మద్గురుం డగుపుండరీకాక్షున, కష్టాంగయోగరహస్య మొసఁగఁ
దలఁచినయుష్మత్పితామహుం డగునాథ,మౌని కిట్లనియె నస్మద్గురుండు
పీనుంగ టుండఁగాఁ బెండ్లి యొనర్పంగఁ, జనునె శరీరావసానదశను
భగవత్స్వరూపానుభవము విచ్ఛిన్నము, గాఁ గల్గుమీయనుగ్రహముఁ జేసి
తే. యనినఁ గురుకావలప్పని కమ్మహాత్ముఁ, డారహస్య మొసంగె నీవతనివలనఁ
దెలియు మది యని యాసూరి పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. అస్మదాచార్యులకా రహస్యవిశేష, మట్లు చెంద నశక్య మయ్యెఁ గాన
నది మాకు లేదాయె నని రామదేశికుఁ, డాన తిచ్చిన విని యామునార్యుఁ
డనియె నిట్లని కురుకావలప్పనికడ, కరిగి యోగరహస్య మభ్యసించి
వచ్చెద ననుచు వా కుఱ్ఱచ్చి కోవెలయందు, సాత్త్వికు లగునిజసంశ్రితులకు
తే. భూరివేదాంతసూక్త్యర్థబోధమనిశ, మొసఁగు శ్రీయామునాచార్యయోగివరుని
జూచి హర్షించె శ్రీరామసూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అయ్యవసరంబున మణక్కాల్ నంబి తమతిరువడిత్తామరలయం దాశ్రయించిన మహాదేశికు లాళవందార్ తైవత్తిక్కరిశనంబి గోమఠత్తుతిరువిణ్ణహరప్పన్ శిరిప్పిళ్ళైయారుడయపిళ్ళై వంగిప్పురత్తాచ్చి యనియెడుదివ్యనామంబులు గలవా రేవురువారలకు దర్శనతాత్పర్యవిశేషంబు లెఱింగించుచుఁ గొంతకాలంబు సుఖంబుండె నంత. 85
సీ. శ్రీరామగురుఁ డట్లు చెప్పి నిజాంతిమ,దశ యామునేయత్రిదండపతికి
నుర్విని గలనాథయోగిశేఖరునితో, నుభయసంబంధము లుండుఁ గాన
తత్పదాబ్జయుగంబె తంజ మంచుఁ దలంచి, నినుఁ బోలువిజ్ఞానఘనుని నొకని
దర్శనస్థాపనదక్షునిఁ గావించి, కలకాల మీరంగనిలయమునను
తే. జరపు మని చెప్పి శ్రీరామగురువరుండు, పుండరీకాక్షుదివ్యాంఘ్రిపుండరీక
ములఁ దలంచుచుఁ జనియెను ముక్తి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. ఏదివ్యపదమున కేఁగుధన్యుఁడు దల్చు, స్వర్గాదిలోకముల్ దుర్గతులుగ
వేదాంతవీథుల విహరించుపురుషుని, సాయుజ్యమే తగు సాత్త్వికులకు
నప్రమేయానంద మాదివ్యలోకము, శ్రీరామగురుఁ డొంది చెందె సుఖము
నంత నంతేవాసు లయ్యామునార్యాదు, లాచార్యు నెడఁబాసి యార్తిఁ జెందె

తే. రంతవారలతోఁ గూడి శ్రీయామునార్యుఁ, డాత్మగురునకు బ్రహ్మమేధాదిసకల
చరమకైంకర్యజాతము సల్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

యామునాచార్యులు కురుహావలప్పనికడ కరుగుట.

సీ. అంత యామునగురుఁ డార్యులతోఁ గురుహావలప్పనియింటి కరుగుదెంచి
పరమయోగసమాధి భంగముగాకుండ, నడుగుచప్పుడు సేయ కతనివెనుక
నున్నంతఁ దద్భవ్యయోగసాక్షాత్కృత, దివ్యమంగళమూర్తి దేవదేవుఁ
డతనిభుజంబులం దంఘ్రిపద్మము లుంచి, యామునార్యుని జూడ నతఁడెఱింగి

తే. లక్ష్మణాఖ్యుఁడు శొట్టకుల త్తినుండి, వచ్చియున్నాఁడు గాఁబోలు వాఁడు గాన
వచ్చుఁగాకని యతఁడు వాకొనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆసూక్తి విని యామునార్యుఁ డప్పనికను, మ్రోల కేతెంచి కేల్మోడ్చి పల్కెఁ
జప్పుడుసేయక సామి యే నడుగుల, నిడి వచ్చి మీరున్నయింటివెనుక
నున్నయీనన్ను నీకన్నులఁ గనుఁగొన్న, యట్లు మన్నించి రమ్మంటి రీర
లీవింత యేమొకో యెఱుఁగలే నడియేని, కెఱిఁగింపఁదగు నేని యెఱుకపఱుపుఁ

తే. డనుచు యామునమునిపల్కు నాలకించి, యొప్పమీఱంగఁ గురుహావలప్పఁ డతని
కనియె నిట్లని కనికర మలర ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. గురుయోగధారణాగోచరుఁ డగుహరి, నాతోడఁ గూడి యానంద మొందు
వేళ లక్ష్మీదేవి లీలఁ దాఁ జందన, కాశ్మీరమృగమదకలిత మైన
కుచమండలంబుచేఁ గ్రుమ్మినప్పటికైనఁ, దలఁపఁ డాసుఖ మేమి తనదుమదిని
నట్టిదేవుం డిప్పు డస్మద్భుజము లెక్కి, శుభగుణ నినుఁ దొంగిచూచుచుండెఁ

తే. గాననీరాక నూహింపఁగలిగె మాకు, నిచటి కేతెంచుపని యేమి యెఱుకపఱుపు
మనుచు యామునముని కప్పఁ డనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆపల్కు లాలించి యక్కజపడి యాము, నార్యుఁ డీయోగరహస్య మంత
దాసుని కెఱిఁగింపఁదగు నేని యుపదేశ, మొనరింపు మనుచు నయ్యోగివరుని
యంఘ్రిపద్మముల సాష్టాంగ ప్రణామముఁ, గావింపఁ గ్రచ్చెత్తి గారవించి
యాచార్యపౌత్ర మాయంతిమదశను నీ, క్షిరహస్యవిశేష మెఱుకపఱచె

తే. దను మదీయాంతసమయము తథ్యముగను, జెప్పెదను నీకు నిర్మలచిత్త వినుమి
యనుచు యామునమునికప్పఁ డనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. పొలుపార నేతెంచుపుష్యమాసమునందు, గురుపుష్యయోగము గూడినప్పు
డభిజిన్ముహూర్తమునందు మద్గురుచర, ణారవిందమిళింద మై సుఖంతు
నంతకు ముందు నీ వరుగుదెంచితి వేని, యష్టాంగయోగరహస్య మంత
చెప్పెద నని యొక శ్రీముఖంబు లిఖించి, యర్పింప నది గొని యామునార్యుఁ

తే. డాశ్రితులఁ గూడి యేతెంచి యఖిలభువన, పావనం బగు శ్రీరంగ పదముఁ జెంది
యుక్తతత్త్వార్థచింతలో నుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 92

వ. అంత శ్రీరంగనాథునకుం బ్రపన్నోత్సవంబు ప్రస్తుతం బై జరుగు చున్నకాలం
బునఁ దిరువరంగప్పెరుమాళరయ రమ్మహోత్సవంబునందు భగవంతుం డగుశ్రీ
రంగనాథుండు శ్రవణానందంబుగా నాకర్ణించు చుండ తిరువాయ్మొళ్ళి యభి
నయించి పాడుచుండఁ గ్రమప్రాప్తంబగు 'కెడుమిడరాయవెల్లా' మనియెడు
తిరువాయ్మొళ్ళియందు 'నడమినోనమర్గళుళ్ళీర్ నాముమక్కరియచ్చొన్నోమ్,'
మనియెడు శ్రీసూక్తి తనకుం బశ్చాద్భాగంబున విలసిల్లు చున్నశ్రీయామునా
చార్యు నీక్షించుచుఁ బలువగలం బాడి యాడు చుండె నంత. 93

సీ. ఆదివ్యసూక్త్యర్థ । మరసి యామునముని, వకుళభూషణముని। వరున కిష్ట
దాసులయం దన్య। తముఁడ నై తిరువనంతపురంబునకు నేఁగఁ । దలఁప నైతి
బుద్ధిజాడ్యం బిది । పోయి వచ్చెద నిఁక, ననుచు రంగేశుని। యాజ్ఞఁ బడసి
స్వమతరతులకుఁ దైవ। వారియాండా నను, నార్యసత్తము నుంచి । యచటినుండి
తే. తరలి కొన్నిదినంబుల । కరిగి తిరువనంతపురమున శ్రీమద। నంతశయనుఁ
గృష్ణుఁ బొడగాంచె మూఁడువా। కిళ్ల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోదమలర.

సీ. తిరువనంతపురాఖ్య। దివ్యదేశమునందు, యామునార్యుఁడు కొన్ని। యహములుండి
కురుహావలప్పని। తిరుముఖపత్రికఁ, దెమ్మని సన్నిధి। దేశికులను
నడుగ వారది దెచ్చి । యమ్మహాత్మున కియ్య, నతఁడుగటాక్షించి । యరసిచూడఁ
బుష్యమాసము గురు। పుష్యయోగాదిక, మావేళనే కూడ । నతఁడు వగచి
తే. భగవదిచ్ఛను మాకుఁబు। ష్పకవిమాన, మబ్బెనాపోయియప్పని । నాశ్రయింతు
మనుచు వాక్రుచ్చెనప్పుడ। యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోదమలర.

వ. అష్టాంగయోగరహస్యోపదేశక్రమకలనంబు ఖిలం బైననాఁటనుండి శ్రీయాము
నేయగురుండు పూర్వాచార్యోపదేశపరంపరాప్రాప్తప్రపదనమార్గం బనర్గళం
బుగా నుత్తరోత్తరాభివృద్ధిఁ జెంది ప్రసిద్ధం బగునట్లు ప్రవర్తింపం జేసె నంత.

సీ. తల్లి దండ్రి హితప్ర। దాత దైవత మగు, తనగురు నెడఁ బాసి । తైవవారి
యాండానుపాలెను । బాండుపత్త్రముభంగి, నది పాండురుజయని। యార్యులెంచి
వైద్యులఁ బిలిపించి । వారి కాతనిఁ జూప, వారొక విషయాభి। వాంఛఁ జేసి
కాని యీపాండిమ । గనిపింప దని పల్క, ననఘు యీప్సితవిష। యంబు నీకుఁ
తే. దెలుపు మెయ్యది యనితన్ను। ధీరులడుగఁ, దైవవారిమనీషి యా। ధార్మికులకుఁ
బల్కె నిట్లని తనయభి। ప్రాయమనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. అస్మద్గురుండె మా । కభిమతవిషయము, గాని తదన్యము । నే నెఱుంగ
నని త్తైవవారిబు। ధాగ్రణి వచియింప, నాసూక్తు లాలించి । హర్ష మొంది
యొకతోట్లలో నంతి। మోపాయనిష్ఠుని, నమ్మహాత్ముని నుంచి । యార్యు లూని
గురుఁడున్న యెడకుఁ దో। డ్కొని చనుచుండ నా, తఁడు కొంతబడలిక। నుడిగినడచి
తే. వచ్చుచుండెను నబ్బుధ। వరులఁ గూడి, యంతయామునముని తిర్వ। నంతపురము

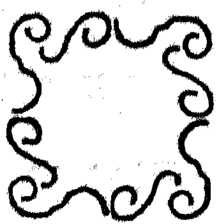
విడిచియేతెంచు చుండెను – వేడ్కనను చు, వాదిభీకరగురుఁ డనె – మోద మలర.
సీ. యామునేయుఁ డనంత–ధాముని వీడ్కొని, గవ్యూతిమాత్రము – గదలి వచ్చి
వసియింప నాత్తైవ–వారియాండానను, సత్త్వసముద్రుఁ డ–చ్చటికి వచ్చి
యాఁకొన్నవాఁడు స్ని–గ్ధాన్నముఁ గన్నట్లు, స్వగురుని బొడగాంచి – సంతసించి
చాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి – శక్తి చాలమిఁ జేసి, యుర్వి లేవక పడి–యున్నయంత
తే. యామునాచార్యమునివరుఁ–డతనిఁ జూచి, యలుకనల్లనమదియందుఁ–బలుకరింపఁ
బలికె హేతుమదుక్తు లీ–పగిది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె – మోద మలర.
సీ. స్వామి స్వతంత్రుఁడు – శౌర్యవంతుఁడు గాన, నుంచినచోట నే–యుండె భరతుఁ
డట్ల స్వాతంత్ర్య శౌ–ర్యము లడియేనికిఁ, జాలవు గాన నీ–సరణి మీఱ
లుంచినచోటు వ–ర్జించి యేతెంచితి, నన నతఁడు స్వరూప–హాని వచ్చె
నని దుఃఖపడి వివ–శాంగుఁడై యుత్థాన, శక్తి చాలక పడి – జడతఁ జెందఁ
తే. జూచి నన్ను స్వతంత్రుని–శూరునిగను, నీవు సేయంగ మది నెంచి–నావు చాలు
నయ్య నీస్నేహమనియె న–య్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె–మోదమలర.
సీ. ఆర్యోక్తు లాలించి – య ట్లుండఁ దగ దని, చయ్యన లేచి యా–సాత్త్వికులకుఁ
గరపద్మములు మోడ్చి – గురునికన్మోగి నిల్వ, యామునగురునకి–ట్లనిరి బుధులు
స్వామి దేవరవారి–సాన్నిధ్య మెడఁబాసి, జలము వెల్వడినమ–త్స్యంబుపగిది
సత్త లభించెడు–సౌమిత్రి సముఁడితఁ, డని తనసన్నిధి–యార్యు లనిన
తే. యామునార్యుఁడు తత్సూక్తు – లాలకించి, యమ్మహాత్ముని గౌఁగిట – నప్పళించి
యాదరోక్తుల స్వాగత – మడిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె – మోద మలర.
సీ. పాణితలంబునఁ – బలుమాఱతనిమూఁపు, నివురుచుఁ బలికె నా–నిస్పృహుండు
వత్స నన్నెడఁబాసి – వాడితి వక్కటా, తల్లిని బాసిన–పిల్లఁడట్లు
లర్ధయోజనదూర – మగుతిర్వనంతపురం బల్లదే చూచి – రమ్ము వత్స
యని గురుఁ డన శిష్యుఁ – డతని కిట్లనియెను, నరనుత యది మీ–కనంతపురము
తే. నన్నెదుర్కొన్న దేనాయ–నంతనగర, మనుచు నతఁడుగ్గడింపన–య్యామునార్యుఁ
డరయ నిది యొకయధికార–మనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె–మోద మలర.
వ. అంత. 103
సీ. ఆత్తైవవారిబు–ధాగ్రణి మొదలైన, యాశ్రితులను గూడి – యామునార్యుఁ
డరిగి శ్రీరంగము–నందు రంగేశుని, సేవించి బహుమతిఁ – జెంది వచ్చి
తనదుమఠంబున – ధన్యశరీరుల, కతులవేదాంతగు–హ్యార్థములను
బోధించుచును నన్నుఁ – బోలినదర్శనో, ద్ధర్త యెవ్వాఁ డింక – ధరణి మీఁకుఁ
తే. గలుగునని చాల నెమ్మదిఁ–దలఁచుచుండె, నంతఁ దిరుమలనంబి యా–యామునేయ
గురునియనుమతిఁ దిరుమల – కరిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె – మోదమలర.
శా. శ్రీమత్కారికుమారదివ్యపద రా–జీవామృతాస్వాదనా

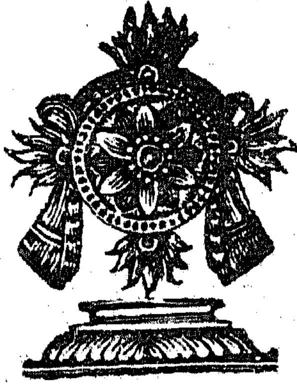
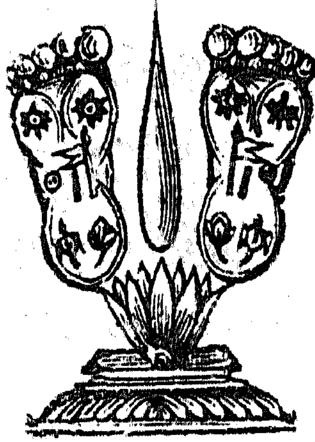
కామక్రోధవిదూర నాథమునిముఖ్యప్రీతిసంవర్ధనా
స్వామిత్వస్థితపుండరీకనయనా సన్మార్గసంస్థాపనా
రామార్యప్రియయామునేయశరణా రాజద్యతిప్రీణనా. 105

క. కరుణాకరవరుణాలయ, శరణాగతశర్మకరణ శాంత్యాభరణా
యరుణారుణపరిధానా, వరణా రామానుజార్య వరనిజకిరణా. 106

మాలినీవృత్తము. వరసరసిజనేత్రా బాలసూర్యాభగాత్రా
పరిహృతహరిమాయా భవ్యవిద్వత్సహాయా
నిరుపమశుభకీర్తీ నిర్మలానంతమూర్తీ
స్థిరగురుపరివర్యాస్తిక్యరామానుజార్యా. 107

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్రపవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబై నయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం బూర్వభాగంబునందు శ్రీవకుళాభరణదివ్యసూరివైభవంబును మధురకవిమాహాత్మ్యంబును శ్రీమన్నాథమునిప్రభావంబును శ్రీపుండరీకాక్షగురుచరిత్రంబును శ్రీరామమిశ్రశుభకథాకథనంబును శ్రీయామునాచార్యమహిమానుకీర్తనంబు నన్నది చతుర్థోల్లాసము.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

పూర్వభాగము.

—:0:—

పంచమోల్లాసము.

శ్రీమన్నిజగురుకరుణా
భూమోపగతద్వయార్థ సంబోధ మహాత్మా
భూమిగతాష్టోత్తరశత
ధామ శ్రీశప్రియా త్రిదండిమహేంద్రా. 1

శ్రీరామానుజాచార్యదివ్యచరిత్రము.

మారనేర్నంబి-త. శ్లో॥ మిథునే సార్పభే జాతం యామునార్యపదాశ్రయమ్ ।
మారనేర్నంబినామానం వన్దే జ్ఞానాదిసాగరమ్॥
శ్రీరంగమహాపూర్ణుల-త. శ్లో॥ కమలాపతికల్యాణగుణామృతనిషేవయా ।
పూర్ణకామాయ సతతం పూర్ణాయ మహతే నమః॥
తిరుక్కచ్చినంబి-త. శ్లో॥ కుమ్భే మృగశిరోద్భూతం యామునార్యపదాశ్రయమ్।
దేవరాజదయాపాత్రం శ్రీకాఞ్చీపూర్ణ మాశ్రయే॥
ఎంబెరుమానారు-త. శ్లో. మేషార్ద్రాసంభవం విష్ణో ర్దర్శనస్థాపనోత్సుకమ్ ।
తుణ్డీరమణ్డలే శేషమూర్తిం రామానుజం భజే.

అవతారము.

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. తిరుపతి కేతెంచి తిరుమలనంబి శ్రీ, వేంకటేశునిపాదపంకజముల
సేవించి మది సంతసించి తత్కైంకర్య, మాచరించుచు నిత్య మచట నుండి
యతనితోఁబుట్టువు లైనట్టిభూమిపి, రాట్టియుఁ బెరియపిరాట్టి యనెడు
కన్యక లిరువురు గల రందు భూమిపి, రాట్టిని భూతపురంబునందు
తే. దేవసముఁడు శతక్రతుదీక్షితుండు, నైనయాసూరికేశవాచార్యాహ్వయునకు

92. ఉడయవరులు.

వాసి నర్పించె నగ్గురువర్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 3

సీ. మళలమంగల మని మహిఁ బేరు గాంచిన, గ్రామమునం దుండు కమలనయన
భట్టారకుం డను బ్రహ్మవిత్తమునకుఁ, బెరియపిరాట్టి నర్పించి పెండ్లి
చేసి సంతోషించె శ్రీశైలపూర్ణార్యుఁ, డంతఁ గొన్నాళ్లకు యయ్యతివ లిరువు
రత్తవారిండ్లయం దాత్మభర్తలఁ గూడి, సౌఖ్యముఁ జెందెడు సమయమునను
తే. భూపిరాట్టికిఁ బుత్రుఁడై పుడమి శేషుఁ, డవతరించెను మేపార్ద్రయందువిష్ణు
దర్శనస్థాపనము సేయఁ దలఁచి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. భూమిపిరాట్టికిఁ బుత్రకుం డుదయించె, నన విని బూదూరి కరుగుదెంచి
కేశవార్యునిమహాగేహమునకుఁ జని, యతనింట నర్చితుం డై వసించి
జాతకర్మము తండ్రి సల్పినపిదప నా, శిశుభుజంబులఁ దిరుచిహ్నలుంచి
శుభలక్షణము లన్ని చూచి యబ్బాలుని, కాఖ్యచేసెను లక్ష్మణార్యుఁ డనుచు
తే. నంతఁ దిరుమలనంబి శేషాద్రి కరిగెఁ, దగినవేళలఁ బట్టికిఁ దండ్రి చేసె
నన్నసంస్పర్శచౌలవ్రతాదు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 5

సీ. అంత సకృచ్ఛ్రవణాధీతవేదవే,దాంగుఁ డై బ్రహ్మచర్యంబు విడిచి
సువిహితోద్వాహుఁడై షోడశాబ్దములకుఁ, బరిపూర్ణచంద్రునిపగిది సకల
జనమనోనయనరంజనబీజవిరాజ,మానాంగుఁ డైన లక్ష్మణగురుండు
ధరఁ గాంచి యం దేకదండి యాదవసంజ్ఞుఁ, డద్వైతియతి యుండ నచటి కరిగి
తే. యాతఁ డద్వైతభాష్యార్థ మాత్మశిష్య, సూరులకుఁ జెప్పఁ దానసహశ్రోతయగుచుఁ
గాల మొక్కింత జరపె నాకరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అయ్యవసరంబున మళలమంగలగ్రామంబునం గమలనయనభట్టారకునకుం బెరియపిరాట్టియా రనుతద్ధర్మపత్నియందుఁ గ్రోధనసంవత్సరంబునం బుష్యమాసంబునందుఁ బూర్ణిమాతిథియం దిందువాసరంబునఁ బునర్వసూనక్షత్రంబునందుఁ బుత్రుం డుదయించె నని విని శ్రీశైలపూర్ణార్యుం డయ్యూరి కేతెంచి యక్కమలనయనభట్టారకునిం గాంచి సత్కరించి యతనిచే నర్చితుం డై తద్భవనంబున వసియించి పితృకృతజాతకర్ముం డగునబ్బాలకునిఁ బొడగాంచి సంతసించి యితండు వేదశాస్త్రపారావారపారంగతుండు గాఁ గలం డని నిర్ణయించి యాశిశువునకు భుజమూలంబులం దిరులక్షణంబు లేర్పరించి గోవిందమిశ్రుం డని దివ్యనామంబు గావించి యథేచ్ఛం జనియె నంతఁ దజ్జనకుం డగుకమలనయనభట్టారకుండును దత్తదుచితకాలంబు లతిక్రమింపకుండ నక్కుమారున కన్నప్రాశనచౌలోపనయనాదిసంస్కారంబు లొనర్ప నబ్బాలకుండును సాంగోపాంగంబుగా వేదత్రయం బధికరించి కాణాదపాణినీయాంతస్తంత్రాదిశాస్త్రంబు లభ్యసించి పురాణధర్మశాస్త్రేతిహాసాదులం దెలిసి లక్ష్మణార్యుండు కాంచీపురంబునందు యాదవప్రకాశునికడ స్వదర్శనంబునకుం బూర్వపక్షంబుగా నద్వైతభాష్యం బాక

ర్గించు చున్నవాఁ డని విని యచ్చోటి కేతెంచి యమ్మహాత్ముని సేవించి యతని
తో సహశ్రోత్రితవై యున్నయంత వారి నిరువుర నయ్యాదవప్రకాశకుం డొక
కారణాంతరంబునఁ దీర్ఘయాత్రావ్యాజంబుచేఁ దోడ్కొనిచని యగణ్యదార్ఢ్య
శరణ్యం బగువింధ్యారణ్యంబునం దాలక్ష్మణసూరి విడిచి చనుచుండఁ గరిగిరివర
దుండు పెరుందేవితోడఁ గూడి వచ్చి వనచరమిథునరూపంబునం బ్రసన్నుండై
యమ్మహాత్మునిం గాంచి పురంబునకుం దోడ్కొని వచ్చె నంత యాదవునితో
గోవిందమిశ్రుండు కూడ నేఁగి ప్రయాగాంతికంబునం ద్రివేణిం గాంచె నంత. 7

సీ. గంగలో మునుఁగంగ లింగ మొక్కటి వచ్చి, కదిసి గోవిందునికరతలమునఁ
బడినఁ గన్గొని యాదవప్రకాశకునకుఁ, జూపిన గోవిందసూరి కతఁడు
చెప్పె నిట్లని వత్స శివలింగ మిది యర్చ, చేసితివా నీకు సేమ మగును
అనిపల్కవినియతం డట్లుసేయుచు నేఁగు, దెంచి యాతనితో స్వదేశ మొంది
తే. స్థితత శివలింగ మొకచోఁ బ్రతిష్ఠితముగఁ, జేసి వచ్చెద మరలి నీచెంతకనుచు
నుడివి యాదవు వీడ్కొని వెడలెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. మజ్జనభూమి యీమళలమంగల మిందు, లింగప్రతిష్ఠ నే రంగు మీఱఁ
జేసెద నని మదిఁ జింతించి యాయూర, ద్విజులసమ్మతి నొక దేవళమున
శాస్త్రోక్తవిధిని సంస్థాపించి యాలింగ, మతిభక్తి గోవిందుఁ డర్చ సలుపఁ
గాళహస్తీశుఁ డాఘనునిస్వప్నమునందుఁ, గాన్పించి పల్కె నీగతి నతనికిఁ
తే. గాళహస్తీశ్వరుఁడ నేను గనుము నన్ను, వచ్చిమాకడనుండుము వశ్య మనుచుఁ
బలికి కనఁబడఁ డాయెఁ గపర్ది యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. తదనంతరంబ యక్కాళహస్తీశ్వరుండు స్వమందిరాధికారపూరుషునకు స్వప్నం
బునం దన్నుం బొడసూపి యిట్లనియె వత్సా గోవిందమిశ్రుం డనువిప్రకుమా
రుం డొకండు ముందు త్రివేణీస్నానంబు చేసి వారణాసీనగరంబునకుం జను
దెంచి యందు మణికర్ణికాఘట్టంబునందుభాగీరథీప్రవాహంబునం దఘమర్ష
ణావగాహం బొనర్చుచుండ నస్మత్ప్రేరితంబై యొకలింగం బతనిపాణితలంబు
నం బడ నది గ్రహించి యాదవప్రకాశకునికిం జూపి యతనిచేతం బ్రోత్సాహి
తుండై పూజించుటం జేసి యమ్మనీషికి నుళ్లంగైకొండనయనా రని ద్రవిడభా
షాభాషితం బగు నామవిశేషం బమరె నతం డిప్పు డిద్దేశంబున కేతెంచి మళల
మంగల మనియెడియొకమహాగ్రహారంబున వసియించె నమ్మహాత్ముని బహుమా
నపూర్వకంబు గా నిచటికిం దోడ్కొని రమ్మని యాజ్ఞాపించి యంతర్హితుం డ
య్యె నంతట నద్దేవాలయాధికారి మేల్కాంచిమిగులనానందించినిజపరివారంబు
తో నమ్మళలమంగలగ్రామంబున కరుగుదెంచి యమ్మేధావినిం బొడగాంచిసము
చితసత్కారంబుల నర్చించి యతనిం దోడ్కొని వచ్చి శివశాసనంబుచేఁ దదీయ
ధనకనకరత్న వాహనాంబరాభరణాదిమండితభాండాగారముద్రికలన్నియు నతని

యధీనంబులు గాఁ జేయ నతం డద్దేవాలయంబునం దదీయసర్వకార్యనిర్వాహకుం డై యుండె నంత.

సీ. భాగినేయుం డిట్లు బాహ్యాకుదృష్టుల, మత మవలంబించి మతిఁ దలంచి
కాళహస్తీశునికడ నున్నవాఁ డని, తిరుమలనంబి తాఁ దెలిసి వచ్చి
శైవపూరుషశతసంవృతు గోవింద, సూరిని దవ్వులఁ జూచి చూచి
తనతోడ భాషింపఁ దలఁపక తన్నుపే, క్షింప నాతనిఁ గటాక్షించి సర్వ
తే. శేషిసంకల్ప మిట్లుండఁ జేతనుండు, సేయఁ గల దేమియని మదిఁ జింతలుడిగి
యరిగెఁ దిరుమలనంబి శేషాద్రి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. మఱియు నొక్కనాఁ డమ్మహాదేశికుం డక్కాళహస్తికిం జనుదెంచి యుళ్లంగైకొండనయనా రనేకశైవజనపరివారపరివృతుండై యేతెంచుచుండ నతనికన్నోల శ్లోకః॥ కః శ్రీః శ్రియః పరమసత్త్వసమాశ్రయః కః కః పుండరీకనయనః పురుషోత్తమః కః। కస్యాయుతాయుతశతైకకళాంశకాంశై ర్విశ్వం విచిత్రచిదచిత్ప్రవిభాగవృత్తమ్॥ అనియెడు భగవద్యామునముని ప్రణీతస్తోత్రరాజభ్రాజమానంబగు శ్లోకం బొకటి లిఖియించి యమ్మార్గమధ్యంబునందు వైచిన నమ్మేధావియు దానిని గ్రహించి పఠించి దరహసితభాసురముఖారవిందుం డై యగ్గురువరేణ్యునిం జూచి సాధుసత్తమా యీశ్లోకంబు మీకుం బరదైవతం బగునారాయణునకు సర్వోత్తమత్వప్రతిపాదకంబు గావున మీయెడ నుండ వలయునని తత్సన్నిధానవర్తియగు శ్రీవైష్ణవున కొసంగి చనియె నంతట నద్దేశికసార్వభౌముండు భగవల్లీలావిలసితం బీయాత్మీయం దీక్షణంబున కిట్లుండె నని సంతసించుచు నంజనాచలంబునకుం జని యందు శ్రీనివాసున కనవరతసకలవిధకైంకర్యంబు లాచరించుచుండె నంత.

సీ. పరమసాత్త్వికుఁడు మద్భాగినేయుఁడు సర్వ, వేదశాస్త్రపురాణవిదుఁడు నయ్యు
గోవిందుఁ డిప్పుడు కుమతులతోఁ గూడి, యెవ్వనిమాయఁ దన్నెఱుఁగఁ డాయె
నమ్మహామాయావి నఖిలలోకశరణ్యు, నాశ్రితవత్సలు నాదిగురుని
శరణొంది యింకొకసారి గోవిందునిఁ, గనుఁగొని వచ్చెద నని తలంచి
తే. పెరియతిరుమలనంబి శ్రీహరిని శరణు, పొందితదనుగ్రహముఁ జెంది పురము విడిచి
యరిగి పొడగాంచె నా కాళహస్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అట్లరుగుదెంచి యగ్గురువరుం డప్పురపరిసరపరివర్తమానపరిపూర్ణనీరపూరవిరాజమానసువర్ణముఖీతీరంబునఁ దదూర్మిజాలాతిశీతలాంబుకణకలితసమీరసంకలనసమాప్యాయితపల్లవితకోరకితకుసుమితఫలితశాఖిశాఖోపగతశుకపికశారికామయూరాదివివిధవిచిత్రవిహాగకులకలరవాకులవకుళాశోకపాటలీపున్నాగచందనచాంపేయకదంబకరవీరకర్ణికారకాశ్మీరమాలూరమధూకమన్థమాతులుంగమాకందమందారతాలతమాలహింతాలరసాలసాలజంబుజంబీరాద్యపరిమితమహా

న్నతద్రుమాభిరామం బైనయొక్కయారామంబుఁ బొడగాంచి యం దతికోమలబ
హుళప్రవాళమిళితంబై సాంద్రతరసంతతచ్ఛాయంబై సర్వజనమనోనయనానం
దసంధాయకం బగుబిల్వతరుబృందంబు గాంచి యగ్గోవిందమిశ్రుం డిచటికి స్వదేవ
తారాధనార్థంబుగా బిల్వపల్లవసంగ్రహంబు సలుప రాఁగలం డని తనమనంబు
నం దూహించి యం దొక్కతరుమూలంబున వసియించి తిరువాయ్మొళ్ళియందు
రెండవపది కర్థం బాశ్రితులకుం బ్రసాదించుచున్నసమయంబున భస్మోద్ధూళితస
ర్వాంగుండును గిరీటహారకేయూరకటకకటిసూత్రభూతిరుద్రాక్షమాలాలంకృతుం
డును నైనయుళ్ళంగైకొడందనయనా రా ప్రదేశంబున కేతెంచి యమ్మహాదేశికున
కప్రదక్షిణంబు గాఁ జని యబ్బిల్వవృక్షారోహణం బొనర్చి పంచాక్షరీమంత్రో
పాంశుజపస్ఫురితాధరుండై బిల్వదళోపాదానంబు సల్పుచుండఁ 'దేవుమెప్పె
రుళుం బడైక్క'యనుపాశురంబు ప్రస్తుతం బైన దేవాదిసమస్తవస్తువిస్తారవిధా
నార్థంబుగా స్వనాభికమలంబునం జతుర్ముఖునిం బుట్టించిన శ్రీమన్నారాయణాభి
ధానుండగుదేవాదిదేవునకుం గాక యితరదేవతలకుం బుష్పంబులుం బూజ
యుం దగునే యని తదర్థం బగ్గురుండు చెప్ప విని తగదు తగదని స్వదేహపరివృ
తంబు లగురుద్రాక్షవలయంబు లన్నియుం ద్రెంచి వైచియు బిల్వదళపూరితంబు
లగుపుటికలం జించివైచియు నిజోత్తరీయంబుచే నొడలం బూసిన భసితంబుఁ దుడి
చి వైచియు స్వరూపబహిష్కృతుం డై కడపినకాలంబునకుం బెద్దయుం బ్రొద్దు
పరితపించుచు నబ్బిల్వశాఖాగ్రంబుననుండి గుభాలునం బుడమిపై కుఱికి యప్పె
రియతిరుమలనంబితిరువడిత్తామరలయం దార్తప్రపన్నుండై పడి యున్నయ
గ్గోవిందమిశ్రు నుపేక్షించి యద్దేశికేంద్రుండు జగద్రక్షకుం డగుపుండరీకాక్షు
నిం దలంచుచు నిజపరివారంబుతో నతిరయంబునం జనుచుండ నగ్గోవిందసుధీవ
రుండును ధేనువు ననుసరించి చనుచున్నవత్సంబుమాడ్కి నమ్మహాత్ముని వెనువెంటం
జనుచుండె నంత నావృత్తాంతం బంతయు నెఱింగి తచ్ఛిష్యప్రశిష్యు లగువిలక్ష
ణాత్ములు గొందఱు శేషాయుధవిశేషభూషితాంగులై స్వాచార్యుం డగునమ్మ
హాదేశికునిదివ్యదేహసంరక్షణార్థంబుగా నేఁగుదెంచి యగ్గురువరునకు భక్తిపూ
ర్వకంబుగా సాష్టాంగప్రణామంబు లాచరించి యతనిం బరివేష్టించి చనుచున్న
యంత నక్కాళహస్తీశునికడ నున్నశైవశాక్తాదిజను లందఱు నస్మద్గురుండైన
యుళ్ళంగైకొడందనయనారీశ్వరారాధనార్థంబుగా బిల్వపల్లవాపచయంబు సే
యుచుండ నొకవృద్ధవైష్ణవుండు ద్రవిడభాషామంత్రవాదబలంబుచే మరులు
గొల్పి యతనిం దోడ్కొని చనియె నని వింటిమి యిప్పు డస్మద్గురుని విడిపించు
కొని దుర్వినీతుం డగునమ్మంత్రవాదిబ్రాహ్మణునిం బట్టికట్టి తెచ్చెద మని కట్టలుకం
బెట్టు మిట్టిపడుచుఁ ద్రిశూలపరశుపట్టిసభిండివాలప్రాసాసిముసలముద్గరలగు నాద్య
నేకసాధనపాణులై యతిత్వరితగతిం జనుదెంచి బహుపరిజనపరివృతుం డైన

శ్రీశైలపూర్ణదేశికేంద్రుని గదిసి నిలు నిలు మని యధిక్షేపించి మద్గురుని విడిచిపొమ్మట్లు సేయవేని ప్రాణంబులం గోలుపుచ్చెద మని దురుక్తులం బలుక నాలకించి యాసాత్త్వికసార్వభౌముండు పెద్దయుం బ్రొద్దుచింతించి శైవవీరులారా మాకు మీగురునితోడం బని యణుమాత్రంబయినను గనంబడదు గావున భవద్గురుని మగిడి తోడ్కొని చనుం డని యానతిచ్చి క్షణమాత్రంబు మౌనియై యుండె నంత. 14

సీ. శైవవీరులు నిజాచార్యులకని రిట్లు, వినుము విన్నప మార్య వినుత యనుచు
హైమవతీభర్త యాగమాంతములచేఁ, బరతత్త్వ మని చెప్పఁ బడును గాన
కాళహస్తీశునికడనుండి యతనికి, సంతుష్టి నిత్యము సల్పవలయు
నని శైవశాస్త్రరహస్యసారము మాకు, బోధించుసద్గురుమూర్తి నీవ
తే. యాత్మశిష్యుల మగుమమ్ము హరునివిడిచి, వైష్ణవులమాయవలఁబడవలదువలదు
మరలి రమ్మని పల్కి రామందు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అట్లా శైవులపలుకుల విని గోవిందమిశ్రుండు వారి కిట్లనియె. 16

సీ. సంగదోషముఁ జేసి వెంగలి నై తొల్లి, గంగాధరునిపూజ గారవించి
చేసితిఁ గొన్నాళ్లు సేవ మెఱుంగక, మద్గురుకృప నది మాను కొంటిఁ
దిరుమలనంబియే దేవుఁడు మా కిఁక, నతనికైంకర్యమే యర్హతమము
గాన వేఱొక్కటికల నైనఁ దలఁపము, జరగుఁడీ యిఁక మీరు జాగు మాని
తే. బాదరాయణిసంబంధిభావమట్లు, ఘటన యొక్కటి హరిమాయఁ గల్గె మాకు
మీకు నని పల్కె గోవిందమిశ్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అంత. 18

సీ. శరచాపముఖసర్వసాధనపాణు లై, తమచుట్టు శ్రీవిష్ణుదాసు లరుగఁ
దిరుమలనంబి శ్రీపురి కేఁగె నాతని, వెనువెంటఁ జనియె గోవిందుఁ డంత
బీరము చెడి శైవవీరులు తమగురు, నెట్లేనిఁ దోడ్కొని యేఁగఁ దలచి
యల్లనల్లన వారి ననుగమించుచునుండ, శేషాద్రిచెంతలఁ జెంది యచట
తే. నమలజలపూర మైనపద్మాకరంబుఁ, గాంచి యొక్కటి యందవగాహనంబుఁ
జేసి రయ్యార్యు లిరువురు వాసి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత గోవిందమిశ్రుండు మరల విచ్చేయు మని తన్ను ననేకవిధంబులం బ్రార్థించు శివసేవకుల కిట్లనియె. 20

సీ. శైవులు మీరు శ్రీశైలపూర్ణులయింట, నూడిగ మొనరించువాఁడ నేను
గాన మీతోఁ బొత్తు గారాదు మా కిఁకఁ, బొందుపొం డిచ్చట నుండఁగూడ
దని తనయెడ వారి కాసయే లేకుండఁ, దెలిపి గోవిందసుధీవరుండు
నయ మొప్పఁ దిరుమలనంబి శ్రీపాదము, లాశ్రయించిన నతం డలరి యతని
తే. కఖిలహితములఁ గావించి యతనితోడ, నంజనాద్రిశృంగని మ్రొక్కి యభినుతించి

యతనియానతిఁ దమయింటి కరిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. గోవిందమిశ్రుఁడు గురుని కెల్లప్పుడు, సకలకైంకర్యముల్ సల్పుచుండె
సతఁ డెందు వైష్ణవుఁ డయ్యెదాని మనుష్యు, లెంబారుచెఱువందు రిప్పుడైన
నంత శైవులు కాళహస్తికిఁ జని చింత, పడుచుండ వారిస్వప్నములయందుఁ
గనఁబడి హరుఁడనే ఖగరాజు గోవింద, సూరి యాతనిమతిశుద్ధి సరయ

తే. నిట్లొనర్చితి వగపు మీకేటి కనుచు, శంభుఁ డన విని మేల్కాంచి శైవులతని
కుచితకృత్యము లొనరించుచుండి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

———తిరుమలనంబికిఁ బితామహపితామహనామంబు గలుగుట———

వ. అంత. 23

సీ. తిరుమలయందొక తీర్థము పాపవి, నాశనం బని భువి వాసి కెక్కె
నాతీర్థమున నిత్య మంభఃప్రపూర్ణకుం, భము తిరుమలనంబి భక్తిఁ దెచ్చి
యంజనాద్రీశున కర్పించుచుండె నా, హరి మెచ్చి తనయాత్మ ననియె నిట్లు
రెండుకోసులదూర మెండు నాతీర్థేంద్ర, మరిగి వచ్చుట కొకయామ మగును

తే. స్థవిరుఁ డీతండు మత్ప్రాణసఖుఁడుగాన, యింత మాకయి కష్టింపనేల యనుచు
వింతయొక్కటి చేసె నావిష్ణు వనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 24

సీ. వేఁటాడఁ దగినట్టి వేష మొక్కటిఁ బూని, ధారాభరాజకుమారలీల
మృగయావినోదియై మేటిసింగములను, శార్దూలములఁ గృష్ణసారములను
శరభశల్యములాయచమరీమృగంబుల, గండకఖడ్గసూకరవరముల
మాటికి శరధాటి మాపుచు వానికి, మునిదుర్లభం బగు మోక్ష మొసఁగి

తే. వేంకటేశ్వరుఁ డాశ్రితసంకహరుఁడు, వేడ్క విహరించుచును వనవీథులందు
నలసియొక్కతరుచ్ఛాయ నిలిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అప్పుడు. 26

సీ. పాపవినాశనభవ్యతీర్థామృత, కలశము కుదురుగాఁ దలను నిలిపి
మంత్రరత్నార్థము మదిని దలంచుచుఁ, దిరుమలనంబి యేతేరఁ జూచి
యమ్మహాత్ముని డాసి యర్థించె నాహరి, దగఁ గొంటి జలమిమ్ము తాతయనుచు
స్వామినిత్యస్నానజల మిది యన్యుల, కియ్యరా దని గురుఁ డేఁగ నతని

తే. వెనుకఁ జప్పుడు సేయక చని మురారి, మేటిబాణాగ్రమునఁ గుండ తూటువుచ్చి
లీల నంజలిచే నీరు గ్రోలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 27

సీ. సలిల మాహరి గ్రోలఁ గలశము లఘువైనఁ, దిరుమలనంబి తాఁ దిరిగి చూచి
విలుకానిఁ గని వత్స వెన్నుని యెడ నపచార మీ విట్లేల సల్పితి వనఁ
దాత నేఁ జేసినత ప్పేమి దగఁ గొని, యిట్లొనర్చితి నిప్పు డేమికొఱంత
శుద్ధోదకం బీడఁ జూపించెదను నీవు, వేగ నాతో రమ్ము జాగు మాని

తే. యనుచు భాషించి మృగయావిహారి శౌరి, గురునిఁ గొని చని యతనికిఁ గొండదవుడఁ

జెమ్మటలనీరు చూపించె నెమ్మి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. గజగండభిత్తిపైఁ గనఁబడుదానని,ష్యందమట్లున్న యీసలిలములను
ఘటమెట్లు పూరింపఁగల వేంకటేశుని,స్నానకాలముమించె నయము దొలఁగి
గోవతనంబున దేవహేళన మిట్లు, గావించుటయు మేర గాదు నీకుఁ
దాటోటుమాటల పాటుంగకయిట్టి,యాటకు లోనైతి ననిన గురుని
తే.మాటలాలించియమ్మాయవేఁటకాఁడు, మోము నెత్తమ్మిఁజిఱునవ్వుమొలకలెత్తఁ
బలికె నయ్యార్యవరున కీకొలఁది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తాత బాలకునిపై దయ సేయవలెఁ గాని,యలుగవచ్చునె జగదార్య నీకు
నవని మీబోఁటిమహానుభావులయను,గ్రహమె కా సర్వసుఖప్రదంబు
దేవహేడన మిది దెలియక చేసితి, నిష్కృతి దీనికి నివ్వటిల్ల
నభ్రగంగాప్రవాహముఁ బోలునిర్ఝర, మొకటిఁ బుట్టించెద నూర్జితముగఁ
తే. జూడు మనుచును శపథించి సురలు మెచ్చ,వేంకటేశుఁడు తనచేతివిల్లువంచి
యందు సధించె నొక్కదివ్యాస్త్ర మనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమోదమలర.
సీ. ఆకొండదవుడ లక్ష్యము చేసి యద్దివ్య,బాణము విడిచినఁ బర్వతంబు
పటపటఁ బగులఁ దత్తటమువల్లను సుధా,ధవళమహానీరధార పొడమి
త్రైవిక్రమాంఘ్రిపద్మస్ఫురన్నఖభిన్న,కమలజాండోదితగంగభంగి
మహిఁ బడఁ జూచి యమ్మాయాధనుర్ధరుం, డాకాశగంగ యీయంబుధార
తే.యిందు సలిలముఁ దెచ్చి మాకిమ్ము నిత్య, మనుచు శ్రీశైలపూర్ణుల కానతిచ్చి
యతఁడు చూడంగఁగనఁబడఁడాయె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమోదమలర.
సీ. వేఁటకాఁడితఁడు శ్రీవేంకటేశుం డని, మది నిశ్చయించి యమ్మాన్యతముఁడు
తచ్ఛాసనము సేయఁదలఁచి యయ్యాకాశ,గంగోదకంబుచే ఘటము నించి
తెచ్చి శ్రీవేంకటాద్రి శ్రీనివాసున, కని సమర్పించుచు నచట నుండె
మహిఁ బితామహపితామహుఁ డని తిరుమలనంబికిఁ బేరయ్యె నాఁటనుండి
తే. యమ్మహాత్ముని కులమునం దవతరించు,సౌమ్యులాకాశగంగలో జలముఁ దెచ్చి
హరికి నొసఁగుదు రిప్పటి కైన ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అంత నక్కడ. 33
సీ. గంగనుం డేతెంచి కాంచీపురమునందు, యాదవుం డాలక్ష్మణార్యుఁ గాంచి
యాశ్చర్యపడుచు వింధ్యాటవి నిన్నెడఁ,బాసి నే నతిశంకపడుచు నేఁగి
వచ్చితి మగుడ నిన్నిచ్చటఁ గంటి నీ, వెట్లేఁగుదెంచితి విచటి కనిన
విని తాను వచ్చినవిధ మంత యతనికిఁ, జెప్పిన విని సంతసించి యతఁడు
తే. మనుజమాత్రుండు గాఁడని మదిఁదలంచి, యమ్మహాత్ముని నెప్పటియట్లుమిగుల
గారవించెను యాదవసూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర. 34
వ. అంత. 35

సీ. కాంచీపురమునుండి ఘనులు వైష్ణవు లిర్వు, రతిభక్తిఁ గోవెల కరిగి యందు
రంగేశుఁ బొడగాంచి మంగళాశాసన, మొనరించి యామునయోగివరునిఁ
గని మ్రొక్కి వారినిఁ గరుణించి యతఁడు మీ, రెందుండి వచ్చితి రిచటి కనినఁ
గాంచినుండిచటికే తెంచితి మన గురుం, డచటివిశేషము లడుగ వారు
తే. చదువుచున్నారు లక్ష్మణాచార్యులచట, యాదవాహ్వయయతికడ ననియతనికిఁ
బలికి మఱియు విశేషముల్ పలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

వ. అవ్విశేషంబు లెట్టి వనిన నట్లు లక్ష్మణదేశికుండు ప్రతిపక్షవిక్షేపణదక్షుం బగుస్వ
పక్షంబునకుం బూర్వపక్షంబు గా నయ్యాదవప్రకాశకుని కడ నద్వైతభాష్యం
బాకర్ణించు చుండ నొక్క నాఁ డతండు 'సత్యం జ్ఞాన' మిత్యాద్యుపనిషద్వాక్యం
బితరవ్యావృత్తిపరంబా వ్యావృత్తియు న శేషవిశేషప్రత్యనీకనిర్విశేష చిన్మాత్రబ్ర
హ్మస్వరూపపరూపం బై యొప్పుఁగాని వే ఱొక్కటిగాఁ జెప్పంబడ దన విని యా
లక్ష్మణార్యుండు సార్వభౌముం డైనరాజునకు మణిమౌక్తికచామరాభిరామం బై
శరదిందుసుందరం బగుశతశలాకచ్ఛత్రంబుమాడ్కి ననన్య సాధారణం బైనజగ
జ్జన్మాదికారణత్వలక్షణంబుచేనుపలక్షితంబగుపరబ్రహ్మంబునందుసత్యపదంబును
నిరుపాధికసత్తాయోగిత్వంబును జ్ఞానపదంబు ననంకుచితజ్ఞానాశ్రయత్వంబును
ననంతపదంబు త్రివిధపరిచ్ఛేదరాహిత్యంబును జెప్పం గాన కల్యాణగుణయోగా
ర్థకత్వం బవ్వాక్యంబున కర్హతమం బై యుండ నిట్లు వ్యావృత్తియవ్వాక్యార్థం
బుగా నుదాహరించుట యన్యాయం బనిన నయ్యేకదండి రోషారుణితనేత్రుం
డై హుంకరించె మఱియు నతండు గంగాయాత్రార్థంబు చనుటకు ముందొక్క
నాఁ డయ్యిలయాహ్వ రతనికిం దైలాభ్యంగంబు సల్పుచుండఁ 'దస్యైథాక
ప్యాస'మిత్యాదిచ్ఛాందోగ్యోపనిషద్వాక్యంబున కపార్థంబు వర్ణింప నాలకించి
యాలక్ష్మణగురుండు దనమానసంబునం గ్లేశింపనమ్మహాత్మునిదుఃఖాశ్రుబిందువులు
ప్రదీపచ్యుతతైలబిందువులచందంబున నక్కుమతియూరుతలంబునం బడ నతం
డులికిపడి హిమలవక్లిన్నకమలంబుపోలిక దుఃఖాశ్రువ్యాకులితనేత్రుం బగునగ్గురు
శేఖరునిముఖారవిందం బీక్షించి దుఃఖపడఁ గారణం బేమి యని యడుగ సూ
ర్యాంశువికసితారవిందంబుపోలికఁ బరమపురుషునేత్రయుగం బొప్పు నని యర్థం
బుఁ జెప్ప నుచితం బై యుండ నిట్టియపార్థంబు విన నిట్టిక్లేశంబు సంభవించెనని
గురుసత్తముండు పలుక విన సహింపక యతం డతనికి నపకృతు లొనర్పనవియు
భగవదనుగ్రహంబుచే నమ్మహాత్మునియెడఁ గృతఘ్నునికిం జేయులగ్గులుం బోలె
నిరర్థకంబు లయ్యె నని యవైష్ణవులవలన సవిస్తరంబుగా విననవధరించియా
మునాచార్యుండు సన్నిధానవర్తులయినయార్యుల నుద్దేశించి. శ్లో॥ అనంతపవా
త్రాపి సంభవంతి హసంతి కాయా మివహవ్యవాహః। అత్రైవసంతో యది సంభ
వంతి హ్యాత్రైవలాభ స్సరసీరుహాణామ్॥ అనియెడున్యాయంబుననివ్విభూతియందు

హాసంతికాగ్నికణంబులగతి దుర్జనసముదాయంబు విస్తరించియుండు నిందు
సజ్జనులుం గలిగి రేని హాసంతికారవిందలాభంబు సంభవించిన ట్లుండు నని యా
నతిచ్చి యమ్మహానుభావు నిరీక్షింప నుత్సహించి యనేక శ్రీవైష్ణవబృందంబుతో
శ్రీరంగధామంబు విడిచి యతిరయంబునం జనుదెంచి, శ్లో॥ పురీణా మపి సర్వా
సాం శ్రేష్ఠాపాపహారిణీ। నామ్నా కాంచీతివిఖ్యాతా పురీపుణ్యవివర్ధనీ॥ అని
యెడిమాహాత్మ్యంబు గలకాంచీపురంబుఁ గాంచి వేగవతీతీరంబునం దోకయు
ద్యానవనంబున నిలిచియుండ నావృత్తాంతం బంతయు విని మిగులసంతసించి
శ్రీగజేంద్రదాసాపరనామధేయుం డగుతిరుకచ్చినంబి స్వాచార్యుం డగుయా
ళవందారున కెదు రేఁగుదెంచి యగ్గురునకుం బ్రదక్షిణపూర్వకంబుగాసాష్టాంగ
దండప్రణామం బాచరించినం జూచి యమ్మహాదేశికుం డతని నాత్మీయకరుణాక
టాక్షవీక్షణంబుల నీక్షించి స్వకీయకరకమలంబులచేఁ దచ్ఛిరంబు దువ్వుచుఁ
గుశలప్రశ్నాదికంబులచే మిగుల నాదరించి యాశిష్యరత్నంబుతో నిజాశ్రితసా
త్త్వికబృందంబుతో నప్పురంబు సొచ్చి విచ్చేయు చుండ నద్దేవదేవునిదివ్యగోపు
రపురోభాగంబున విరాజమానంబగుషోడశస్తంభగుంభితరత్నమంటపంబుకడకు
వరుందరుంబెరుమాళరయ రద్దివ్యాలయపరిచారకు లగుశ్రీవైష్ణవులతోడంగూడి
యనేకమంగళవాద్యఘోషంబులతోఁదిరుమాలెయు శ్రీశఠకోపంబునుంగొని
యగ్గురువరు నెదుర్కొనన య్యామునమునియు సాష్టాంగప్రణామపూర్వకంబు
గా సేవించి య త్తిరుమాలెయు శ్రీశఠకోపంబును శిరసావహించి వారలతో
డం గరిగిరిని డాసి య త్తియూరా ననుహరికి మంగళాశాసనం బొనర్చి కరిగిరిప్ర
సాదంబునందు శ్రీపెరుందేవితాయారుతోడం గూడి యున్నవరదుని భజించి
మగిడి ప్రదక్షిణంబు సేయుచు, శ్లో॥ ఉదక్పశ్చిమభాగస్థం వల్మీకం మహాతో
గిరేః!పూజనీయశ్చతత్రాస్తే శేషఃఫణిభృతాం వరః॥ అన్నక్రమంబుగా నక్క
రిగిరికి వాయవ్యప్రదేశంబున విలసితం బగువల్మీకంబునందుఁగలశ్రీమదనంతున
కు జోహారువు చేసి తత్సమీపవర్తి యగుకటిమాణిక్యశౌరికిం జేమోడ్చియచ్చో
ట నిజాశ్రితులతో వసియించుసమయంబున బహుశిష్యపరివృతుండగుయాదవ
ప్రకాశకుండు భగవత్సేవ యొనర్చి రెండవప్రాకారంబునకుం బ్రదక్షిణంబు గా
వచ్చుచుండంజూచి యామునగురుండు వీరలయం దిలయాళ్వా రెవ్వరని తిరు
కచ్చినంబి నడిగిన నగ్గజేంద్రదాసుండును నిజగురు నుద్దేశించి బాలభాస్కర
ప్రభాభాసమానదివ్యమంగళవిగ్రహుండును దక్షిణోన్మీలితపుండరీకదళాయతా
క్షుండును మందస్మితసుందరవదనారవిందుండును దప్తతపనీయకణికోపమానశ్రీ
చూర్ణరేఖాసమంచితాంతరాళసుధాధవళమృత్స్నాంచితచ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రసము
ల్లసల్లలాటాదిద్వాదశాంగుండును దులసీనలినాక్షమాలికాలంకృతవిశాలపీవరో
రస్కులుండును బరిఘోపమాయతసువృత్తభుజాభిరాముండును నైయమ్మిమతజన

మధ్యంబునఁ గఠోరకంటకద్రుమంబులనడుమం గనంబడు కార్తస్వరకల్పవృక్షంబుకరణిం జూపట్టుచున్నవాఁడిలయాళ్వారని కేలంజూపఁజూచియగ్గురునరుండమందానందంబు డెందంబునం గ్రందుకొన నాలక్ష్మణమునియెడలవిశేషకటాక్షం బొనర్చి 'యాముదల్వ నివ' నని తనమనంబున నిర్ణయించుకొని, శ్లో॥ యస్యప్రసాదకలయాబధిరశ్శృణోతిపఙ్గుః ప్రధావతి జవేనచ వక్తిమూకః।అన్ధః ప్రపశ్యతిసుతం లభతే చ వన్ధ్యా తం దేవ మేవ వరదం శరణం గతోస్మి॥అని సకలఫలప్రదుం డగుశ్రీకరిగిరివరదు నుద్దేశించియిఁక మీఁదనీలక్ష్మణాచార్యుండు దర్శన ప్రవర్తకుండగునట్లనుగ్రహింపుమని ప్రపత్తిఁ జేసి మగిడి వరదునికిం బెరుందేవికిని మంగళాశాసనం బొనర్చియప్పుణ్యదంపతులకంతరంగంబగు తిరువాలవట్టకైంకర్యంబు సల్పన త్తిరుక్కచ్చినంబిని నియమించి యాలక్ష్మణార్యునకు హితోపదేశం బొనర్చుట కవసరంబు గాకుండుటం జేసి తన వెనువెంటనే తెంచుచున్న స్థలవాసుల నిలువ నియోగించి నిజాశ్రితవర్గంబుతో నతిత్వరితగతిం జనుదెంచి శ్రీరంగధామంబుఁ జెందియాత్మీయమఠంబునందునిజచ్ఛాత్రవర్గంబుతో సుఖించుచుండె నంత. 37

సీ. మఱియొకనాఁడు లక్ష్మణముని యాదవ,సంయమికడ విద్య చదువుచుండి
యాతఁ డద్వైతవాక్యవ్రజం బద్వితీ,య బ్రహ్మపరముగా నన్వయింప
నావాక్యములు విశిష్టాద్వైతపరములు, గా నన్వయించె లక్ష్మణబుధేంద్రుఁ
డాయర్థముల విని యలిగి యాదవసూరి, మాకడఁ జదు వింక మాని నీకుఁ
తే. దగినయట్లు వచించు మేధావికడను, జదువుకొమ్మని పల్కిన సంతసించి
యమ్మహాత్ముఁడు తనయింటి కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

వ. అంత. 39

సీ. జననికి లక్ష్మణాచార్యుండు చేమోడ్చి, యావార్త లన్నియు నాన తీయ
నాలించి సుతున కిట్లనియె భూమిపిరాట్టి, చదివినవిద్యయే చాలు నీకుఁ
దనయ యింక గజేంద్రదాసునికడ కేఁగి, యమ్మహాత్ముని భక్తి ననుసరించి
యతఁడు విధించినహారికృత్య మొక్కటి, గావింపుమని తల్లి గారవించి
తే. పంచ లక్ష్మణముని యేఁగుదెంచి మించి,నయమ్మ మీఱఁదిరుక్కచ్చినంబిగారి
సుందరాంఘ్రిసరోజముల్ సూచెననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. ఆదరోక్తుల లక్ష్మణార్యుల మన్నించి, కలుషదూరుఁడు తిరుక్కచ్చినంబి
వచ్చినకార్యము వాక్రువ్వ మన విని, కరిగిరీశునకుఁ గైంకర్య మొకటి
గావింపఁదలఁచితిఁ గరుణించి యది యిది, యని విధించిన దాని నాచరింతు
నని లక్ష్మణాచార్యు లానతిచ్చిన విని, శాలక్కిణరునుండి జలఘటంబుఁ
దెచ్చి యనిశము వరదున కిచ్చియుచట,నుండు మనినంబి చెప్పనతఁడువారికి
నిత్య మర్పించుచుండెఁ దన్నీర మనుచు,వాదిభీకర గురుఁ డనెమోద మలర

వ. అయ్యవసరంబున శ్రీరంగధామంబునందు యామునమునికిం జరమకాలంబు
ప్రసక్తంబైన యెడఁదిరువరంగప్పెరుమాళరయరను గురువరునింబురుషకారంబు
గాఁగొని తిరుక్కోట్టియూరినంబియుఁ బెరియనంబియు నమ్మహాదేశికునకుం బ్రణ
మిల్లి కరకమలంబులు మోడ్చి మహాత్మా నీకుం బరమహితం బొక్కటి యను
గ్రహింప వలయు నని ప్రార్థింప నయ్యామునేయగురుండును వారి నుద్దేశించి సా
ర్వకాలం బిద్దివ్యదేశం బెడఁబాయక వసియించి శ్రీరంగరాజభ్రాజమాన చరణ
సరోజసాన్నిధ్యంబున వీణాపాణియై నిత్యనివాసం బొనర్చి దివ్యగానంబున నద్దేవ
దేవుని మెప్పించుచున్న శ్రీపాణయోగీంద్రు నాపాదమస్తకం బనుభవించుచుం
డుటే మీకుఁ బరమహితం బని యానతిచ్చి యీయనుష్ఠానంబునకు శ్రీవేంక
టేశుని భజించుచున్న కురుంబరుత్తనంబియు శ్రీకరిగిరివరదుని సేవించుచున్న
తిరుక్కచ్చినంబి మొదలగు తత్త్వవిత్తములు ప్రమాణం బని పలికి యుర్వియం
దెవ్వఁడేని యొక్కండు ప్రసన్నుండై భగవదధీనం బైనయాత్మయాత్రయం
దుం గర్మాధీనం బగు దేహయాత్రయం దన్వయంబు గల దని తలంచెనేని యా
త్మసమర్పణంబు వానికి నిరర్థకం బగుటం జేసి వాఁడు నాస్తికుం డగుం గావునఁ
గరణత్రయంబుచే నుభయయాత్రలయం దీచేతనున కన్వయంబు లే దనివాక్రు
చ్చి యనన్యప్రసన్నులగు శ్రీవైష్ణవుల శ్రీపాదపద్మంబు లెల్లప్పుడుం బ్రాప్యప్రా
పకంబులుగా నమ్మి యుండుఁ డని నియమించిన వారల డెందంబులందు సంది
యంబు గ్రందుకొనం దెలిసి వత్సకులారా మీర లీయర్థంబునకుసందేహంబుఁ
జెందవలదు మీకుం దిరుమంత్రార్థంబు భోగమండపంబు చరమశ్లోకార్థంబు
పుష్పమండపంబు మంత్రరత్నార్థంబు త్యాగమండపం బీ యర్థవిశేషంబున
కుం బ్రమాతలు శ్రీపాణయోగీంద్రుండు మొదలుగాఁ గల యభిజ్ఞశిఖామణులని
తెలిసి నీరాడి తత్కాలోచితక్రియ లన్నియు విన్నాణంబుగాఁ దీర్చి సంశ్రితు
లగు స్వాము లనుసరింప భగవత్సన్నిధి కేతెంచి భక్తిపూర్వకంబు గాఁ బ్రణామం
బాచరించి నిత్యవిభూతికింజన నాజ్ఞయిమ్మని యద్దేవశిఖామణిం బ్రార్థింప సుప్రస
న్నాంతరంగుండై రంగనాథుండు కరుణాపూర్ణకటాక్షామృత వీక్షణంబుల నబ్భా
గవతోత్తము నీక్షించు సమయంబునఁ దదీయశిరోభూషణం బయిన దివ్యమాల్యం
బొక్కటి జాఱినఁ దిరువరంగగురుం డమ్మాల్యంబుఁ దన పాణిపల్లవంబునం గొని
దేశికోత్తముని యుత్తమాంగంబునం జుట్టెనంత నుత్తమనంబియు శ్రీశఠకోప
తీర్థప్రసాదాది బహుమతు లొనరింప మిగుల సంతుష్టాంతరంగుం డై యామున
గురుండు నాహారిని వీడ్కొని నిజాశ్రితవర్గంబుతో స్వమఠంబుఁ జెంది యందు
గోవిందారాధనం బాచరించి శ్రీరంగగోష్ఠీపూర్ణ మహాపూర్ణప్రముఖ నిఖిలదేశి
కుల శ్రీపాదతీర్థం బుజ్జీవించి వార లారగించినపిమ్మట భగవద్భాగవతశేషస్వీకారం
బొనర్చి కాంచీపురినుండి వచ్చిన శ్రీవైష్ణవులవలన లక్ష్మణాచార్యుండు యాదవుని

విడిచి శ్రీగజేంద్రదాసానుమతిచే వరదునకుం దిరుమంజనకైంకర్యం బొనర్చు
చున్నవాఁడన విని నవధరించి సంతసించిమాకడకయ్యిలయాళ్వారిని దోడ్కొని
రమ్మని పెరియనంబినిం బనిచి వైశాఖమాసంబునందు శ్రవణనక్షత్రంబున నభి
జిన్ముహూర్తంబునందుఁ బద్మాసనాసీనుండై పాణిపల్లవంబులు మోడ్చి నిజా
చార్యుం డగు శ్రీరామమిశ్రుశ్రీపాదకమలంబుల ధ్యానించుచు బ్రహ్మవల్లియు
భృగువల్లియుఁ బురుషసూక్తంబును నర్చిరాదియు 'శూళ్విశుంబణి ముహి'
లనుతిరువాయ్మొళ్ళియుసన్నిధిదేశికులనుసంధింపశంఖవేణువీణాకాహళప్రము
ఖనానావిధమంగళవాద్యఘోషంబులుచెలఁగనృత్తగీతాద్యుత్సవం బాశ్రితులు
సల్పుచుండ యోగధారణాలబ్ధమధ్యధమనిద్వారంబున వెలువడి స్వపితామ
హుం డగునాథమునితెఱంగున స్వకీయాచార్యదివ్యపదాంబుజంబులం జెందె
నంతఁ దిరువరంగ ప్పెరుమాళరయరు మొదలుగాఁగల దేశికోత్తము లాచార్య
విశ్లేషంబు సహింపఁజాలక ఛిన్నమూలంబు లగుద్రుమంబులమాడ్కిఁ బుడమిం
బడి మిగుల వగలం బొగులుచుండం జూచియచ్చటిసాత్త్వికపుంగవులుకొందఱు
వారల నూఱడించి శ్రీ యామునాచార్యపుత్త్రుం డగు పిళ్లైక్కరశునంబితోడం
గూడి చరమకైంకర్యంబు క్రమంబుగా సలుప సమకట్టి యున్నసమయంబున
దేవదాసీజనం బేతెంచి మఠద్వారాంగణాదులందు సమ్మార్జనప్రోక్షణాదుల స్థల
శుద్ధి యొనర్చి యచట బ్రహ్మరథంబుఁ దెచ్చియుంచి కుశకూర్చలరక్తోత్పలమా
ల్యంబులను శుభ్రచామరంబులచే మఱియు విచిత్రంబు లగు పట్టుకుచ్చులచే
నలంకరించి యవ్విమానద్వారచతుష్టయంబునందు బాలకదళీస్తంభంబులునాటి
నవక్రముకమంజరులచే బాలరసాలఖండంబులచేఁ బలువిధంబు లగుఫలంబు
లచేఁ జిత్రవిచిత్రపతాకంబులచేనలంకృతిఁగావించిపూర్వదక్షిణపశ్చిమోత్తర
ద్వారంబులఁబాలాశాశ్వత్థఖాదిరౌదుంబరపల్లవంబులచేదోరణంబులునిర్మించి
యవ్విమానసమీపభూతలంబునందు ద్రోణమాత్రప్రమాణ ధాన్యంబుచే
మండపంబు రచియించి తన్మధ్యప్రదేశంబునఁ బూర్ణకుంభం బొక్కటి నిలిపి
తన్మంటపకోణచతుష్టయంబునందు నాలుగుపూర్ణకలశంబు లుంచి మగిడి కేశ
వాదిద్వాదశనామంబు లుచ్చరించుచుఁ బ్రాగాదిదిశలందు శుద్ధజలపూరితంబు
లగుఘటంబు లెనిమిదింటిం బ్రతిష్ఠించి కుశదూర్వాదర్భవిష్ణుక్రాంతప్రసూన
మాలికలచేఁ గలశంబులవి .యన్నియు నలంకరించి గురుపరంపరాపూర్వకంబు
గా మంత్రరత్నం బనుసంధించుచు నక్కుంభంబుల నన్నియు నర్చించిద్వాదశ
నామంబులచేఁ గలశస్థాపనంబు చేసి తదనంతరంబాయామునగురుచరమదివ్య
విగ్రహంబునకుం బంచామృతస్నానం బాచరించి యీశాన్యభాగస్థిత సంకర్షణ
కుంభంబు దక్కఁ దక్కిననాల్గుకుంభంబు లెత్తి శ్రీపురుషసూక్తంబుచే నభి
షేకం బొనర్చి యద్దేశికు లందఱుతీర్థంబుఁ దమతమశిరంబులఁ బ్రోక్షించుకొని

యున్నయంతఁ దచ్చరమకైంకర్యకర్త యగుపిళ్లైక్కరశునంబి స్వపాణిపద్మంబు
నం దొకతాంబూలం బుంచుకొని భక్తిపూర్వకంబుగా నద్దేశికోత్తములకుం
బ్రదక్షిణం బాచరించి యున్నంత మఠద్వారాంగణప్రదేశంబున గోమయకృత
స్థండిలంబునందు ద్రోణమాత్రవ్రీహులు పఱచి ముసలోలూఖలంబులు మంత్ర
పూతజలంబుచే శోధించి యభినవవస్త్రంబులం జుట్టి యాయులూఖలంబు వ్రీహి
మండపమధ్యంబునం దుంచి యందు హరిద్రానిక్షేపణంబు చేసి శుభ్రవస్త్రమా
లాద్యలంకారశోభితంబును బంచసంస్కారసంస్కృతంబు నగుదేవదాసీజనంబా
హరిద్రాశకలసముదాయంబుఁ జూర్ణించినయంత సాత్త్వికులామండపంబునకు
నవచేలవేష్టనం బొనరించి యందుఁ ద్రివిక్రమవ్యాపారప్రతిపాదకమంత్రంబుల
నుల్లేఖనం బొనర్చి పృథివీదైవత్యం బగునాయుల్లేఖనంబునందు ప్రాగాద్యష్టది
శలదివ్యతరచూర్ణతైలానులేపనమాల్యలాజదుగ్ధదధిశుద్ధజలపూర్ణంబులునుదర్భ
పవిత్రాశ్వత్థపల్లవపవిత్రంబులు నగుకలశంబులు మంత్రరత్నంబనుసంధించుచుఁ
బ్రాగాదిక్రమంబుగా స్థాపించి పరమాకాశదైవత్యం బగునాహరిద్రాచూర్ణం
బునందు దివ్యనక్షత్రదైవత్యం బగునిస్తుషోపలలాజంబు లుంచి తదుభయద్రవ్య
పూరితం బగుపాత్రంబుఁ దూర్పుదెస నుంచి యమ్మహాభాగవతాంఘ్రినీరజనీర
పూరితకుంభంబుఁ బడమటిదెస నిలిపి స్వాములకు సమర్పణీయంబగుద్రవ్యంబు
దగ్భాగంబునం దొకపాత్రయం దుంచి భగవచ్ఛేషభూతంబగుశ్రీమాలాక్షౌమ
చేలనిర్మాల్యాదిప్రసాదంబుల దక్షిణదిగ్భాగంబున నొకసౌవర్ణపాత్రంబునం
దుంచి యాళవందారువిమలచరమవిగ్రహంబునకు సాష్టాంగప్రణామం బా
చరించి యద్దేశికు లంద ఱమ్మహాత్ముని భక్తిభావనచేఁ దమతమదివ్యచిత్తం
బులం బ్రవేశింపం జేసి పరివేష్టించి యున్నంత శ్రీమధురకవిప్రబంధంబును
శ్రీవిష్ణుచిత్తప్రణీతమంగళాశాసనగాథాదశకంబును నర్చిరాదిగతప్రతిపాదక
శ్రీశఠకోపప్రోక్తగాథాదశకంబును దిరువరంగదేశికుండు దేవగానంబుచే
ననుసంధించినపిదప నద్దేశికోత్తము లంద ఱవ్విమానముం గొని నృత్తగీతవాద్య
ఘోషంబుతోఁ దిరువృత్తం బనుసంధించుచుఁ దిరువీథీప్రదక్షిణం బాచరించివచ్చి
మఠద్వారంబునం దాప్రబంధంబు నిగమించి యగ్గురుచరమవిగ్రహంబునకు భగ
వచ్ఛేషభూతంబు లగుతైలచూర్ణంబు లర్పించి యవశిష్టకలశోదకంబులచేమగి
డి తిరుమంజనం బాచరించి శ్రీచూర్ణరేఖాంచితాంతరాళంబు లగుద్వాదశోర్ధ్వ
పుండ్రంబులు లలాటాదిశుభాంగంబులయందు రచియించి శ్రీరంగరాజప్రేషి
తంబు లగుదివ్యమాల్యానులేపనపీతాంబరాదులచే నద్దివ్యచరమవిగ్రహంబు
నలంకరించి స్వాచార్యశేషం బగుతైలచూర్ణాదికంబు దిరువరంగగురుండు మొద
లుగాఁ గలదేశికులందఱుం బరిగ్రహించి యాచార్యవిశ్లేషంబునకు నార్తిపడుచు
నాబ్రహ్మరథంబునం దాదివ్యచరమవిగ్రహం బుంచి తిరువడిత్తాంగులు భుజంబు

లందు వహించి యల్లనల్లన నడుగు లిడుచుండ శంఖభేరీపటహకాహళవేణువీణాది దివ్యమంగళవాద్యరవంబులు చెలంగ రమణీయనృత్తగీతాదిరవం బొప్పుచుండ నగ్రభాగంబున శ్రీపరాంకుశపరకాలాదిదివ్యసూరిశ్రీసూక్తులనుసంధింపఁబశ్చాద్భాగంబునం దామ్నాయఘోషంబు చెలంగ నడుంగులకు మడుంగు లిడుచు స్వాము లందఱుఁ ద్రిదండంబులు కేలుఁదమ్ములం గీలించి చనుచుండ నం దొక సాత్త్వికపుంగవుండు సంకర్షణకుంభంబుఁ దనశిరంబునం బూని కూడ విచ్చేయ నాచారలాజమిళితప్రసూనంబు లాత్రోవ నంతటం జల్లుచు నడవ నద్దివ్యదేశనివాసినులగుశ్రీవైష్ణవసువాసినులు మంగళహారతులుపాణిపల్లవంబులం గీలించి పురోభాగంబునం దరుగుచుండ నద్దివ్యవిమానంబున కిరుగెలంకుల ధవళవాలవ్యజనంబులు వీవ రాకాసుధాకరధవళకౌశేయకూర్చ లెదుట విసరుచు వెనుకడుంగు లిడుచుఁ గొంద ఱార్యు లరుగుచుండఁ దదీయదివ్యచేష్టితప్రతిపాదకగాథలనుసంధించుచు వందిబృందంబుచందంబునఁ గొందఱు విద్వత్పురందరు లరుగుచుండఁ దిరువీథులకుం బ్రదక్షిణం బొనర్చి తిరుక్కరిహాతీర్థఘట్టంబునందుఁ బ్రవేశింపం జేసి యాసంకర్షణకుంభోదకంబుచే నచట ద్వయ మనుసంధించుచు భూశుద్ధిఁ గావించి తత్ప్రదేశంబునం దాబ్రహ్మరథంబు డించి యతిసంస్కారవిధాయకశాస్త్రోక్తక్రియలు సాకల్యంబుగా నొనర్చి యద్దివ్యవిమానంబువలన నద్దేశికోత్తమునిదివ్యచరమవిగ్రహంబు తిరుప్పళ్లియొనర్చు కాలంబున ముందు నిజాచార్యనియుక్తుం డగుమహాపూర్ణగురుండు కాంచీపురంబునకుం జను దెంచి శ్రీగజేంద్రదాసునిఁ బొడగాంచి యతనియనుమతిఁ బెరుందేవితాయారుతోడంగూడి యున్నవరదునిం గాంచి యభినుతించి వారిసమ్మతిచే నిలయాళ్వారిని దోడ్కొని వచ్చి శ్రీరంగధామబాహ్యోద్యానప్రదేశంబునఁ గవేరకన్యాగర్భంబునం దిరుక్కలిహాతీర్థఘట్టంబునఁ బెంపారుచున్నగుంపులం జూచి యచటం గనంబడు జనుల నడిగి యామునాచార్యచరమావస్థ యెఱింగి పెద్దయుంబ్రొద్దాలక్ష్మణార్యులతో దుఃఖించి సమీపంబున కేతెంచి స్వగురుచరమవిగ్రహం బీక్షించి వలగొని మ్రొక్కి యుండె నంతట నయ్యిలయాళ్వారు పరమగురునిచరమదశ నీక్షించి యనేకప్రకారంబుల శోకవ్యాకులితాంతరంగుం డై ప్రదక్షిణపూర్వకంబుగా సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి తదీయాకుంచితాంగుళిత్రయంబు నీక్షించి యమ్మహాత్మునియభిప్రాయంబుఁ దెలిసి మహాత్మా మీరు దలంచిన కార్యంబులు మూఁడు దేవరవారియనుగ్రహంబుచే సమర్థించెద నని శపథంబు చేసినం బూర్వక్రమంబుగా మూఁడంగుళంబులు నచటివా రందఱుం గని యక్కజపడఁ బ్రసారితంబు లయ్యె నంత నాలక్ష్మణగురుండును నద్దివ్యసూరిచరమవిగ్రహంబునకుం బ్రదక్షిణప్రణామంబు లాచరించి యవభృథంబులు గావించి యామునాచార్యకుమారుం డగుపిళ్లైక్కరశునంబి మొదలైన యార్యులతో ఖన

నాదిచరమక్రియ లన్నియు నిర్వర్తింపం జేసి యాచార్యవిశ్లేషజనితదుఃఖసంతప్తహృదయుండై యచట నుండ నొల్లక కాంచీపురంబుఁ జెంది యందు వరదున కెప్పటియట్ల కైంకర్యంబు సేయు చుండె నంత. 42

పరిత్తికొల్లైనాచ్చియారువైభవము.

సీ. దేవదేవునిఁ బెరుందేవీసహాయునిఁ, గరిగిరివరదునిఁ గన్నులార
సాక్షాత్కరించినసాధుసత్తముఁ దిరుక్కచ్చినంబిని జగత్కలుషహరునిఁ
గని మ్రొక్కి శిష్యునిఁగా నన్నుఁ గైకొను,మని భక్తితో లక్ష్మణార్యుఁడనిన
భగవదాజ్ఞారూపవర్ణాశ్రమాచార,ధర్మసేతువుఁ ద్రెంపఁ దగునె యెట్టి
తే. జ్ఞాని కైనను లక్ష్మణాచార్య యనుచు, నంబి యన విని ఽరిగిరినాథసూక్తి
నాశ్రయించె మహాపూర్ణుఁ డనఘుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆశ్రమస్వీకార మాచరించినమీఁదఁ, గోవెల కేతెంచి గురువరేణ్యుఁ
డమలశఠారిసూక్త్యర్థానుభవముచేఁ, గాలము జరపుచు లీల నుండి
వేంకటేశుని కిష్టకైంకర్య మొనరింప, ననుప ననంతార్యుఁ డరిగి యచటఁ
గైంకర్యములు సల్పఁ గర్ణామృతంబు గా, నావార్త విని యంజనాద్రిపతికి
తే. మంగళాశాసన మొనర్ప మదిఁ దలంచి, సంశ్రితౌఘముతో రంగశౌరి నడిగి
యరుగుదెంచుచు నుండెవృషాద్రికనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. మహితనామక్షేత్రమందిరుఁ బద్మలో,చనునిఁ గన్గొని మ్రొక్కి సన్నుతించి
దేహళీపురమున దేవదేవునిఁ ద్రివి,క్రమునిఁ గన్నులవిందు గా భజించి
మార్గమధ్యస్థితమహనీయదివ్యదే,శములందు హరికి నంజలి యొనర్చి
వచ్చి విద్వజ్జనావాస మానష్టస,హస్రనామగ్రామ మంది శిష్య
తే. సంఘములతోడ మార్గవిశ్రాంతిఁ జెంది, తత్పురోద్యానవనమునఁ దగ వసించె
వరగుణస్ఫూర్తి యతిచక్రవర్తియనుచు, వాదభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. వరపరిత్తికొల్లైవరదార్యుఁ డొక్కఁడు, యజ్ఞేశనామకాభిజ్ఞుఁ డొకఁడు
యతిరాజునకు శిష్యు లాయిర్వు రయ్యూర, వసియించి రబ్బుధవర్యు లందు
నతిదరిద్రుఁడు వరదార్యుఁ డాయజ్ఞేశుఁ, డాఢ్యుఁడు గావున నతనికడకుఁ
దమశుభాగమన మాతనికి నెఱింగింపఁ, బ్రాజ్ఞుల నిద్వరఁ బంచె గురుఁడు
తే. వారు యతిపతియాజ్ఞచే వచ్చి పురముఁ, జొచ్చి చెప్పిరి యజ్ఞేశసూరి కిట్లు
గురునివృత్తాంత మంతయుఁ గూర్మి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర
సీ. యజ్ఞేశ యీయగ్రహారోపవనమునం, దరుగుదెంచి వసించె యతివరేణ్యుఁ
డచటికేతెంచి మీరమ్మహాత్మునిఁ గాంచి, యర్చింపఁదగుదు రంచార్యులనిన
స్వాగతం బడుగక యర్ఘ్యపాద్యాదుల, వారి నర్చింపక యూర కున్న
యజ్ఞేశు నీక్షించి యధ్వశ్రమార్తులై,నాసూరు లతనియం దాస విడిచి
తే. వేగవిచ్చేసి యతిరాజువినఁగఁ దారు,పోయివచ్చినక్రమ మంతఁ బొసఁగఁ దెలుప

నతని యతిపతి గన నొల్లఁ డాయెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత. 48

సీ. వరదార్యుఁ డక్షయపాత్రముఁ గైకొని, శిలము పల్లెలవెంట సలుపు చుండ
సంయమీంద్రుఁడు శిష్యసహితుఁడై యతనిగృ, హాంగణంబున కేఁగి యచటనిలువ
నతిజీర్ణవస్త్రయు నవ్వరదుని దేవి, యగుపరిత్తిక్కొల్లెయమ్మ యంత
వ్రీడచేఁ దనయిల్లు వెల్వడక యగట్టి, గాఁగవాటము మూసి గడియ దాఁపి

తే. ద్వయముఁ బల్కుచునుండె త్రిదండపాణి, వరదుఁ డేడనియడుగఁ దత్స్వర మెఱింగి
గురుఁ డితం డని తెలిసె నాగరిత యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అప్పు డప్పతివ్రతాతిలకం బాత్మగతంబున. 50

సీ. మాపాలఁ గృప యుంచి నమ్ముఁగటాక్షింప, మాయింటి కేతెంచె మద్గురుండు
నిట్లు దిక్చేలనై యేరీతిఁ బల్కుదు, నెట్లు సేవించెద నిమ్మహాత్ము
నగ్నయై యున్నట్టి నాఁటి పూరుషులతో, భాషింపఁ దగ దని ప్రాజ్ఞు లండ్రు
మాటాడకుంటినా మాయింట నిల్వక, నరుగు నస్మద్గురుం డని తలంచి

తే. వెఱచి కార్పాసవనలక్ష్మి వ్రీడపడుచు, స్వకరతాళత్రయధ్వని సలుప సంజ్ఞ
నింగితజ్ఞుఁడు యతిచంద్రుఁ డేఁగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. తనతిరుముడిచుట్టుఁ దళుకొత్తుశాటికఁ, బాణిపల్లవముచేఁ బట్టియెత్తి
వేగ లక్ష్మణముని విసరివైచిన నది, యాయింటఁ బడిన నాయతివ చూచి
తనగురుఁ డిడె నని తాల్చి కవాటముఁ, దెఱచి వెల్వడి వచ్చి గురువరునకు
నతిభక్తి మ్రొక్కిడి యర్ఘ్యపాద్యాదుల, నర్చ లొనర్చి తదాశ్రితులను

తే. క్రమముగా నట్లు పూజించి గారవించి, యందఱికి వారి కాతిథ్యమాచరించి
తనదుచిత్తమునందిట్లు దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. తొలిజన్మములయందు దొడ్డపుణ్యం బేమి, సలిపితిమో యెట్టిసత్తపంబు
లాచరించితిమొ యెట్లర్హతముల కేమి, దాన మిచ్చితిమొ చేతనులఁ బ్రోవ
నవని ననంతాంశుఁడై జనించినలక్ష్మణార్యుఁడు మాయింటి కరుగుదెంచె
యతిరాజమద్గురుఁ డమితశిష్యుఁడును నీ, యార్యున కాతిథ్య మాచరింతుఁ

తే. దలఁప గవ్వైన సోలెఁడు ధాన్యమైన, వేశ్మమున లేవు పతియుంఛవృత్తి ధాన్య
మేమి యగు వీరి కని యెంచె నింతియనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. తమపూర్వకర్మబంధములచే జీవుల, గములు సంసారచక్రమునఁ దగిలి
పుట్టుచు గిట్టుచు భూరిదుఃఖములచే, వ్యాకులపడఁగ నవ్యాజకృపను
వారిని గ్రీఁగంట నారాయణుఁడు చూచి, యాచార్యరూపి యై యవతరించి
జ్ఞానాంజనశలాకఁ జక్షురున్మీలన, మొనరించి వారల నుద్ధరించెఁ

తే. గాన గుర్వర్థమయి పశుకాయవిత్త, ధాన్యవస్త్రగృహాదుల దాల్చు నెవ్వఁ
డతఁడె వ్రాశిష్యుఁడనియెంచె నబలయనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అదియునుం గాక. 55

సీ. అలసి యతీశ్వరుఁ డంతేనివాసుల,తోడ మాయింటికి నేఁడు వచ్చె
నది గాన నే నకృత్యం బైనఁ గావించి, విందు చేసెద వీరి కందఱికిని
బరకాలముని ముందు పశ్యతోహరవృత్తి, బహుధన మార్జించి భాగవతుల
కారాధన మొనర్చె నచ్యుతార్థము సేయు, పాపమైనను బుణ్యభావ మొందు
తే. మురహరునిమాని సల్పిన పుణ్యమైనఁ, బాపమగుఁగాన యాచార్యరూపహరికి
నర్చ చేసెద నని యెంచె నతివ యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. పాలు పారునాల్గువిభూతులు గల వేని, యట్టీశ్వరద్వయ మలరు నేని
కృప గురుఁ డొనరించు నుపకారమునకుఁ బ్రత్యుపకృతిసలుపంగ యుక్త మనుచు
మదిలోఁ దలంచి యామగువ గుర్వర్థమై, సాహస మొక్కటి సలుపఁ దలఁచి
ధనమదాంధుఁడును గందర్పబాణాతురుఁ, డూరుజుఁ డొక్కఁడీ యూరఁ గలఁడు
తే. వాఁడు ననుఁ జూచి నిత్యము వాంఛపడును, గాన వానికి మే నమ్మి కని ధనంబు
గురునిఁ బూజింతునని యెంచె గరితయనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. మాంసమేదోస్నాయుమజ్జారుధిరశుక్ల, మలమూత్రపూరితమలినదేహ
మక్కటా మివైశ్యున కమ్మి ద్రవ్యముఁ దెచ్చి, యార్యు నర్చించెద నని తలంచి
స్వామి దేవరవారు క్షణమాత్ర మీయింట, విశ్రమించిన వస్తువితతు లిచటఁ
గనఁబడు మీయనుగ్రహమువల్లను దదీ, యారాధనార్థము యతివ రేణ్య
తే. యనుచుఁ గార్పాసవనలక్ష్మి యాత్మగురున, కతిమృదూక్తుల విన్నప మాచరించి
చని మదాంధుని వైశ్యునిఁ గనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. పూర్ణచంద్రునిఁ బోలు ముఖపద్మ మమృతసుం, దరతరమందస్మితమున మెఱయఁ
దనసోయగపుమేలు తళుకువాల్గన్నులు, మరుతూపులై వాని మనముఁ గలఁపఁ
దనతిరుమేనిసౌందర్య మామందునిఁ, బంచాస్త్రవేదనపాలు సేయ
వైశ్యకుమార నీ వాంఛిత మీ రేయి, సిద్ధించు విను మొక చిన్నమాట
తే. మహితశిష్యగణంబుతో మద్గురుండు, వచ్చినాఁ డాతిథేయము వలసినట్లు
సలుపు మాత నికనియె నాసాధ్వి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. తదనంతరంబ. 60

సీ. కార్పాసవనలక్ష్మి ఘనసుధామధురోక్తి, లాలించి యమ్మదనాతురుండు
తనమది నిట్లని తలఁచె ముందీ లేమ, పలుకరించిన మూఁగపగిదిఁ జనును
కనుసంజ్ఞ చేసినఁ గన్నెత్తి చూడదు, పరవస్త్రభూషణవసుచయములు
పంప గ్రహింపద ప్పుడఁతి యిట్లిప్పుడు, కత్యంతరము లేదు గడచి వచ్చి
తే. నాదునంతఃపురముఁ జెందె నన్నువలచె, నేఁటికీడేరె నాకోర్కె నెలఁత గోరు
ద్రవ్య మిచ్చెదనని వాఁడు దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. శాలితండులముద్గచణకమాషాదులు, కూరగాయలు దధిక్షీరములును

సద్యోఘృతము తైలశర్కరామ్లాదులు, సకలపాత్రౌఘము సరసఫలము
లర్పించి యవి వరదార్యునియింటికి, వైశ్యుఁ డంపించె నావనితవెంట
యతిరాజుకను మొగినాపదార్థము లన్ని, యుంచి యద్దేవి సేవించి యున్న
తే. నప్పతివ్రతసుగుణాళి కలరి గురుఁడు, తల్లి నీ రాడి పెరుమాళ్లతళిహ నీవె
సేయుమని సంశ్రితులు వినఁ జెప్పెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆసాధ్వితోఁ గొందఱార్యులు తనయాజ్ఞఁ, దళిహ సేయంగఁ ద్రిదండపాణి
భవ్యతీర్థం బగుపద్మాకరమునందు, నవగాహనము చేసి యరుగుదెంచి
శ్రీచూర్ణరేఖలఁ జెన్నొందుధవళోర్ధ్వ, పుండ్రము లుచితాంగములఁ ధరించి
హరి కర్చనము చేసి యద్దేశికుల కెల్లఁ, బెరుమాళ్లతీర్థముఁ బ్రీతి నిచ్చి
తే. పఙ్క్తులుగ వారిఁ గూర్చుండఁబనిచి మొదట, మంచిపీఠమునందు వసించి యంత
వేగ పరిమారుమనియె నావెలఁది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. శుచిరుచిరతరాన్న సూపాద్యశాకముల్, చవి మించుమంచి పచ్చళ్లు కొన్ని
సురభిహింగూజీర సుమరీచిసర్షపా, న్వితనిరుపమతింత్రిణీరసములు
వడ లతిరసములు వరపాడబాపూప, మోదకాదికభక్ష్య ముఖ్యములును
బహువిధామృతరస ఫలశర్కరైలాది, భవ్యద్రవీభూత పాయసములు
తే. జాంబవైలాలవణవిశ్వ సహితదధియు, వారి కందఱ కర్పించె వలసినట్లు
ప్రాజ్ఞ కార్పాసవనలక్ష్మి భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అట్లార్యజనులతో నారగించి యతీంద్రుఁ, డాయింటిమొగి నుచితాసనమునఁ
గూర్చుండి శ్రీశఠకోపదివ్యప్రబం, ధార్థ మాశ్రితులకు నాన తిచ్చు
తఱి వరదార్యుఁడు చరితోంఛవృత్తియై, యేతెంచి యాధాన్య మింటనుంచి
గురున కాతిథ్య మేకరణిని నెఱవేతెఁ, దెల్పు మంచును దనదేవి నడుగ
తే. నమ్మహాత్మున కాసతి యతివరునకుఁ, దాను జేసినయాతిథ్య తత్త్వ మంతఁ
జెప్ప నాతండు విని సంతసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. నీవు బాలిక వైన నిర్మలసుజ్ఞాన, గురుభక్తిశీలముల్ గొప్ప వయ్యె
నీవు చేసినపని నిత్యసూరుల కైనఁ, గొనియాడ నర్హమౌ కువలయాక్షి
భాగ్యోదయమున మద్భార్య వైతివి గాని, పరదేవతవు మాకు నరసి చూడ
నేవృత్తిచే నైన నిల ధన మార్జించి, తత్త్వబోధకుఁ డైన ఘనగురునకు
తే. స్థితి యొనర్చినవాఁడె యంతేనివాసి, యన్యుఁ డాచార్యవంచకుఁ డనుచు సతిని
జాల మన్నించి పలికె నాసౌమ్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లమ్మానినీమణిని సన్మానించి కార్పాసారామవరదాచార్యుం డఖిలద్రావిడామ్నాయవ్యాఖ్యానవైఖరీగరిష్ఠుం డగుయతిశ్రేష్ఠునిం గాంచి భక్తిపూర్వకంబుగా సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి కరకమలంబులు ముకుళించి యిట్లనియె దేవా నీయవతారంబు చరాచరాత్మకం బగులోకత్రయంబునకుం బరమహితావహం

బు సాక్షాదనంతస్వరూపుండవగునీజన్మకర్మంబులు పరమాశ్చర్యకరంబులుజగద్విలక్షణంబులు విష్ణుమాయారచితపుత్రమిత్రకళత్రాదిబాంధవాభాసాసక్తచిత్తులగుచేతను లంధకారకూపనిపతితజంతువులమాడ్కి జ్ఞానయాథాత్మ్యప్రదాయకుండవగునిన్నుఁగనలేక సంసారకూపంబునంబడి చరింతురు సూర్యుండంధకారంబుఁ బాపుగతి నజ్ఞానంబు జ్ఞానప్రదీపంబుచే నివర్తింపంజేసి యజ్జీవలోకంబుజ్జీవింపంజేయుటకు నీకంటెసమర్థుండులేఁడు భవత్పాదారవిందరజఃస్పర్శంబు చేరాజపుత్రినివిడిచి బ్రహ్మరాక్షసుండక్షయానంద ప్రదాయకం బగుదివ్యలోకంబుగాంచె నీభూలోకంబునందు మీరవతరింపరేని మాబోఁటిచేతనులకుగతి యేదిసంభవించు నభిజ్ఞులైనను గలికలుషదూషితాంతఃకరణులై పాషండవృత్తుల నాశ్రయించి నిరయంబునంబడుదురుభవదీయదివ్యపాదారవిందసేవామృతవృష్టిలభింపక తాపత్రయదారుణదవానలాభివ్యాప్తియీ చేతనులకెట్లు శమించుసంసారసర్పోగ్రవిషంబునకు భవద్దివ్యనామోచ్చారణంబు గరుడమంత్రంబై చెల్లు భవాభీలఘర్మాభితప్తులకు భవద్దర్శనంబువార్షికబలాహకాయమానంబగుఁ గామగ్రహోన్మాదవ్యాధిబాధితులకుం ద్వదీయశ్రీపాదతీర్థంబు దివ్యౌషధరసాయనంబుగాఁ దలంతుననేకచ్ఛాత్రపరివృతుండవై యకించనుండై నయీదాసజనునియందుంగృపచేఁగార్పాసవృక్షచ్ఛాదితంబయినయడివియేనిగృహం బన్వేషించుచు యుష్మదీయదివ్యపదాబ్జరజఃకణంబులచేఁ బవిత్రంబులు సేయనిట్లు విచ్చేసితిరి భవద్దర్శనంబుచే మదీయపూర్వపాపంబులన్నియు నివర్తించె ధన్యుఁడను గృతకృతుండను నైతి మదీయపితృవర్గం బపవర్గంబుఁ జెందె నస్మజ్జన్మంబు నేఁడు సఫలం బయ్యె నని యిట్లు బహువిధంబుల స్తుతియించి గురునిచే నాజ్ఞప్తుండై తదీయశ్రీపాదతీర్థం బుజ్జీవించి భగవద్భాగవతాచార్యభుక్తావశిష్టం బై శుచిత్వభోగ్యత్వాదిగుణవిశిష్టంబైన యాయన్నం బారగించి నిజదేవీసహితుండై సుఖంబుండెనంత నాసంయమీంద్రుం డాదంపతులపరస్పరైకమత్యం బవలోకించి శిష్యజనంబుతో సంతసించి వారలచే నారాధితుండగుచుఁ గొన్నిదినంబు లుండెనంత.

సీ. యతిశేఖరునితళికా ప్రసాదమును శ్రీ, పాదతీర్థము గొని ♦ పరమసాధ్వి
యాపరిత్రికొల్లైయమ్మ రాతిరి తన, భర్తతోఁ జని వైశ్యభవన మొంది
చయ్యనఁ దీర్థప్రసాదము లొనఁగిన, నవి వాఁడు గైకొని ♦ యనుభవించి
మంచివివేకముఁ ♦ గాంచి యద్దేవికిఁ, గరములు మోడ్చి యీకరణిఁ బల్కెఁ
తే. నమ్మపాపాత్ముఁడనుమదనాతురుండ, ధనమదాంధుడనగునన్నుఁ దనయుఁడనుచుఁ
దలఁచి కరుణింపుమని వాఁడు పలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. తల్లి నీవే మాకుఁ ♦ దండ్రి నీభర్తయే, తనయునిఁ గరుణింపఁ ♦ దగును మీకుఁ
దల్లి నీయెడ దొడ్డతప్పుఁ జేసితి దాని, క్షమియింపు మనుచుఁ బ్రక్రమముఁ జేసి
చాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి ♦ సాధ్వి నన్నెట్లైన, సన్మార్గగతునిఁ గా ♦ సల్పు మింక

భవదీయగురుని శ్రీపాదసంబంధిని, గాఁ జేయుమా నన్నుఁ గన్నతల్లి
తే. యని వణిగ్వరుఁ డన విని యాలకొంగి, యాత్మభర్తకుఁ దెల్పిన నతఁడువానిఁ
దోడుకచనియెను యతిరాజుకడకు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. వరదార్యుఁ డావణిగ్వరునిఁ దోడ్కొని వచ్చి, శిష్యునిఁ గా యతిశేఖరునకు
నర్పింప వానికి యతిపతి పంచసం, స్కారాదిహితములు కరుణ సలుప
సాత్త్వికుఁడై వాఁడు సద్భక్తితో గురు, దక్షిణ గా బహుధన మొసంగి
ప్రార్థింప నది గొని ప్రాజ్ఞులు మెచ్చ నా, వైశ్యునిఁ బంపించి వరదునింటఁ
తే. గొన్ని దివసము లుండెనగ్గురువరేణ్యుఁ, డంత యజ్ఞేశుఁడను తాప మందిగురున
కర్చ సలుపంగఁ దలఁచి యిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఇచటికి గురువరుఁ డేతెంచినాఁ డని, వినియు నూరక యుంటి విననియట్టు
లన్నదార్యుండై నయమ్మహాత్మునిపూజఁ, గావింపఁ గొఱ గానికలిమి యేల
యని తనమనమునం దనుతాపపడి గురు, స్వామి కాతిథ్యము సల్పఁ దలఁచి
బహుపదార్థములు సంపాదించి గృహమునం, దుంచి యజ్ఞేశుఁ డాయుడయవరులు
తే. వరదగురుమందిరంబున వాస మొంది, యున్నవా రని శిష్యులు విన్నవింపఁ
దెలిసి యచ్చోటికై చనుదెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అంత యాచ్చాన నను ద్రవిడనామాంతరంబు గల యజ్ఞేశుం డతివ్యాకులితాంతఃకరణుండై విషాదంబుఁ జెంది యతిత్వరితగతి నేతెంచి యచ్చానని ప్రసిద్ధిఁగాంచిన కార్పాసారామవరదార్యునిగృహంబునందు మృద్వాస్తరణాస్తీర్ణంబై నయొక విశాలభవ్యపీఠంబునందు సుఖాసీనుం డై శ్రీశఠకోపదివ్యప్రబంధార్థంబు లాశ్రితులకుం బ్రసాదించుచున్న శ్రీమద్రామానుజమునివరునిం గాంచి సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి సాపరాధచేతనుని వీని ననుగ్రహింపు మని మిగుల నార్తుండై పడియున్నఁ బరమకారుణికుం డగుగురుధరణీశ్వరుం డతనిం దనకరుణాకటాక్షవీక్షణంబుల నీక్షించి యాశ్రితాభయప్రదంబగు నిజపాణిపల్లవంబు చే నతనిశిరంబు దువ్వి కృచ్ఛియెత్తి లోకశిక్షార్థంబు గా నతని కిట్లనియె వత్సా ప్రపన్నుం డగుచేతనునకుం బంచసంస్కారసంపత్తియు శ్రీమహాభాగవతార్చనంబు నాచార్యాధీనవృత్తియు నర్థపంచకజ్ఞానంబును దదీయానువర్తనంబు శ్రీవైష్ణవత్వపూర్తికరంబు లగుపరమధర్మంబు లిద్ధర్మపంచకంబునందు మార్గశ్రాంతుం డై తనయింటి కేతెంచిన శ్రీవైష్ణవాతిథినిం జూచి సాక్షాత్కృతుం డగుపుండరీకాక్షునింగాఁ దలంచి యర్ఘ్యపాద్యాదివిధులం బూజించి మృష్టాన్నదానాదుల సంతృప్తునిం జేసి చందనకుసుమతాంబూలాదిప్రదానంబు చే సంతుష్టునిం జేసి తద్భుక్తావశిష్టాన్నంబు నిజపుత్రమిత్రకళత్రాదులతో భుజించుట పరమధర్మం బట్లు సేయకున్నవానికి శ్రీవైష్ణవత్వపూర్తి సంభవింపదు నీవు ఖ్యాతిలాభార్థంబు గా ధర్మానుష్ఠానం బొనర్చినవాఁడవు గాని పూర్వోక్తప్రపన్నలక్షణ

లక్షితుండవు గావు గావున దంభార్థంబు గా ధర్మంబు సల్పుమీ బోఁటివారిగృ
హంబులు మా కావాసయోగ్యంబులు గావని గురుం డాన తీయ నాకర్ణించి
యతండు లజ్జితుండై చింతాదోధూయమానమానసుండై కరకమలంబులు
మోడ్చి యిట్లనియె. దేవా మదీయాపరాధంబు లన్నియుఁ గరుణాసఖి యగు
భవదీయక్షమచే మఱచి నన్ననుగ్రహింపు మని విన్నవించి త్వదీయశుభాగమ
నవార్తాశ్రవణజనితాహ్లాదపోప్లూయమానమానసుండనై యస్మాం బేమి యె
ఱుంగకున్న సమయంబున భవత్ప్రేషితులగు శ్రీవైష్ణవులం జూచి యుపేక్షించితిఁ
గాని యశ్రద్ధచేతఁ గాదు బహుశిష్యసమేతుండవగుని న్నారాధింపం దలంచి
జాత్యాశ్రయనిమిత్తదుష్టంబులు గానట్టిద్రవ్యంబు లన్నియు సంపాదించి గృ
హంబునం దుంచి యేతెంచితిఁ గాన శిష్యుండను దాసుండను నగునన్ననుగ్ర
హించి మదీయభవనంబు యుష్మదీయశ్రీపాదపద్మరజఃకణంబులచేఁ బావనంబు
సేయ విచ్చేయ వలయు నని యనేకవిధంబులం బ్రార్థింప నమ్మహాత్ముండు వత్సా
యొక్క హితోపదేశంబుఁ జేసెద నీమదికి రుచియించె నేని విను మది యెయ్య
ది యన సార్వకాలం బనన్యప్రపన్నులగు శ్రీమహాభాగవతుల సకలోపచారం
బులచే నర్చించుచుండుము ముముక్షుజనుల కింతకంటెఁ బరం బగుహితంబు
లేదని యుపదేశించి యజ్ఞేశుని స్వీడ్కొల్పి వరదార్యునిం దదీయమహిషిని
నిజనివాసంబున నిలువ నియోగించి యష్టసహస్రగ్రామంబు విడిచి యపరిమిత
శిష్యపరివృతుండై సత్యవ్రతక్షేత్రంబునకుం జనియె నంత. 72

తనియను.—శ్లో॥ శ్రీరామానుజపాదాబ్జసేవామృతనిషేవిణౌ।
కార్పాసారామకమలావరదౌ దంపతీ భజే॥

సీ. కాంచియం జాతిరుక్కచ్చినంబిని గాంచి, యతనితోఁ గరిగిరికరిగి యందు
దేవరాజును బెరుందేవిని సేవించు,చును మూఁడుదినము లచ్చోట నుండి
యచటినుండే తెంచి యంజనాచలయామ్య,తటమునఁ గపిలతీర్థంబుఁ జెంది
యదు గిడఁ జనదు శేషాద్రియం దని యెంచి, యచట హరిధ్యానమాచరించు
తే. చున్న పదుగురుసూరులఁ గన్నులారఁ, జూచి కొన్ని దినంబు లచ్చోట శిష్య
సహితుఁడై యుండెసంయమిస్వామియనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

సీ. అంత విఠ్ఠలరాయఁ డనునాఖ్యగలవాఁడు, తుండీరమండలధూర్వహుండు
యతిరాజునకు శిష్యుఁడై బహుధన మీయ,నతనిపైఁ గరుణచేనది గ్రహించి
యంజనాచలమున కామడలోన సం,ఫుల్లపద్మసువర్ణముఖరికడను
ముప్పదివృత్తుల నొప్పారునలమంగి,యం బనుమహదగ్రహార మొకటిఁ
తే. జేసి యాశ్రితులకొసంగి వాసిమీఱఁ, గొన్ని దివసములందుండి గురువరుండు
తిరిగి తిరుమలకడ కేఁగుదెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 74

సీ. ద్వాదశగురువరావాసమై కాపిల,తీర్థేంద్ర మాహాత్మ్యకీర్తి మయ్యె

నందువసించురామానుజార్యుని ననం,తార్యుఁడుగని మ్రొక్కి యనియె నిట్లు
వేంకటేశునిఁ జూడ విచ్చేయు మని పల్క, హరిరూపి యీగిరి యనుచు నద్రి
కరుగ లే దాళ్వారు లదిగాన వారికి, శిష్యుల మగుమాకుఁ జెల్ల దంచ
తే. నాద్రిపై కెక్కననిగురుఁ డాన తిచ్చి, యయ్యనంతార్యువృషగిరి కనిపి మరలి
తరలి చని కాంచె శ్రీరంగధామ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. రామానుజార్యుఁడు రంగధామముఁ జెంది, యున్నంతఁ గూరేశుఁ డొక్కనాఁడు
మహదుత్సవమునందు మందిరాంగణభూమి, సమ్మార్జన మొనర్చి జలముచల్లు
తఱిఁ గుప్పటపుటంచు ధవళవస్త్రయుగంబు, ధరియించి సురభిచందనము మేన
నలఁది తృణగ్రాహి లలితేంద్రనీలకుం,డలకాంతి గండమండలము లొప్పఁ
తే. గనకకటిసూత్రకటకోర్మికలను దాల్చి, పూలదండలు సిగఁ జుట్టి పొల్పుమీఱ
వైష్ణవాన్వయుఁ డొకఁడటు వచ్చెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఆవైష్ణవకుమారుఁ డాత్రోవ నేతేర, నతనివస్త్రములపై ననిలగతిని
జలబిందువులు పడ నలిగి యాతఁడు కూర,పతిని దురుక్తులు పల్కి చనిన
నంతట భాగవతాపచారము వచ్చె, ననుచుఁ గూరాధిపుఁ డనుతపించె
నటమీఁదఁ గొన్నాళ్ల కావైష్ణవుఁడు దేహ, ముడిగి యమక్షయ మొందనతని
తే. ధర్మరాజు నిరీక్షించి ధరణి నిన్నుఁ, బాడి దెలియక మాదూత పట్టి తెచ్చె
నిలకు మరలేఁగు మనుచును బలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఆవైష్ణవుఁడు భూమి కరుగుదెంచినవేళ, నతని కాయము దగ్ధమయ్యె నంత
పారావతశవంబు పడి యొక్కయెడ నున్నఁ, జూచి యద్దేహముఁ జొచ్చి యతఁడు
రంగధామునిగోపురమునందు వసియించి, జాతిస్మరణ మొంది జలము మేఁతఁ
జాలించి యొకనాఁడు స్వామియుత్సవమున, యతిరాజు కూరేశుఁ డార్యవరులఁ
తే. గూడి యేతేరఁ గూరేశ గురునిచరణ,కమలములయందుఁ బడియది కదలకున్నఁ
జూచి విస్మయ మొందె నాసూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. అట్లు పారావతమంఘ్రులఁ బడఁ జూచి, యతఁ డిదే మని సందియంబుఁ జెంద
నపరాధ మోర్చితి మని మీరు మున్నాళ్లు, పలికినఁ గాని యీపక్షి లేవ
దని లక్ష్మణాచార్యు లాన తిచ్చినవిని, యట్లు కూరాధిపుఁ డనినయంతఁ
బక్షిరూపముఁ బాసి యక్షయానంద మై, రాహువిముక్తచంద్రప్రకాశ
తే. మైనయొకదివ్యవిగ్రహమతఁడు చెంది, సుందరవ్యోమయానమునందు మింట
నిలిచి కూరేశ్వరున కిట్లు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. సర్వజ్ఞుఁ డీయతిసార్వభౌముఁడు కృపఁ, దెలిసి నాదురవస్థ పలికె నిట్లు
కూరేశ నీయెడ ఘోరాపరాధముఁ, గావించి నరకముఁ గాంచి యందు
యమునికన్నొగి నిల్వ నతఁడు నన్ననె నిట్లు, పరమభాగవతుని పాల నీవు
నపచారపడితివి యది సహింపఁడు హరి, తద్దాసదండము తగదు మాకు

తే. నతని శరణొందుమనియము డనియెఁగాన, నిన్ను శరణొందియఘశాంతి నేడుగంటి
నని యతఁడుపల్కి ముక్తికిఁ జనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. ధరఁ బురాతనకర్మపరిపాకవశమున, ఘనహాసంతికయందుఁ గమలమట్టు
లంతిమక్షేత్రమునందు జన్మించెను, శౌరిభక్తుఁ డొకండు మారనూర
ఋషిసమానుం డయ్యెఁ గృషికర్మ మొనరించి, శాలిపాలనవృత్తి సల్పుచుండి
యతఁ డొకదినమునం దాఁకొన్న వేళ కా, త్మయు లాహారముఁ దేక యున్నఁ
తే. జెఱువులోపల మూఁడుదోసిళ్ల బురద, జలముతోఁ ద్రావ నాతనిపస్నాన మార్వ
వచ్చి యామునముని చూచి మెచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. అతనిఁ గటాక్షించి యామునముని జూసి, యిట్లొనర్చుట కేమి హేతు వనిన
స్వామి దేవరవారు సర్వజ్ఞు లీమీకుఁ, దెలియనియర్థము గలదె జగతి
వినుఁడైన దాసునివిన్నప మొక్కటి, యాఁకటివేళ కయత్నసిద్ధ
మన్న మెయ్యది యైన ననుభవించుచు నుండి, మీసరిగురునకు దాసుఁడైన
తే. వాఁడె కృతకృత్యుఁ డాచార్యవర్య యనుచు, విన్నవించిన నతనివివేకమునకు
సంతసించిరి యామునాచార్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. పరమకారుణికుఁ డాహారి భవదూర్పిపైన్మై, వీనికంటికి నేఁడు గానఁబడియెఁ
గాన వీనికి హితకరుఁడవు గమ్మని, చాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి సన్నుతింప
నతని లెమ్మని యామునార్యుఁడానతి యిచ్చి, కరుణతోఁ బంచసంస్కారముఖ్య
హితముల నాతని కేకకాలమునందుఁ, గృపఁజేసి మగిడి స్వగేహ మొంది
తే. నంత సంతుష్టచిత్తుఁడై యతఁడు సకల, సంగములఁ బాసి యేతెంచి రంగధామ
మొంది యేకాంతపదమునందుండెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ప్రాకారములబైట భవ్యోపవనమునం, దతివివిక్తశుభాలయమున నుండి
యరుణోదయమువేళ నల్లనమేల్కాంచి, ద్వయమార్యపంక్తిపూర్వకముదలఁచి
కావేరి నీరాడి కలితోర్ధ్వపుండ్రుఁడై, తులసీకమలబీజవలయములను
ధరియించి తనయింట దైవవశాత్తమా, నాహార మేదైన నారగించి
తే. సూరిజనమాన్యుఁ డామారనేరినంబి, నిర్భరత్వానుసంధాననిశ్చలాత్ముఁ
డై వసించెను గొన్నియహంబు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. రంగేశ్వరున కంతరంగప్రసన్నుఁడై, మహితచరిత్రుఁ డామారనేరి
నంబికిఁ గొన్నిదినంబు లారీతిని, జరగినపిదప రాజవ్రణంబు
పొడమినఁ గని మహాపూర్ణదేశికుఁ డర్ధరాత్రమునందు శ్రీరంగరాజ
తీర్థప్రసాదముల్ దెచ్చి యాతీర్థోదకమున నావ్రణమండఁ గడిగి యందు
తే. నా ప్రసాదము పూరుషాహారమాత్ర, ముంచి ఖండాంశుకముచే బిగించి కట్టి
మరలి చను నొరు లెఱుఁగనిసరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ్రణమునం దుంచినరంగప్రసాదము, దిని క్రొవ్విక్రిములు బాధింప నాతఁ

దాదుఃఖ మంతయు హారికృపాఫల మని, యంతరంగమునందుఁ జింత సేయుఁ
గాని వేఱొక్కటికల నైనఁ దలఁపఁడు, భవ్యాత్మగురుపదాబ్జములు దక్కఁ
ఫలభూతగురుపదాబ్జాతసంప్రాప్తికే, త్వరపడు చుండు నాధన్యతముఁడు
తే. అట్టిమహనీయశీలున కాత్మగురుఁడు, సలుపు చున్నట్టికైంకర్యసార మరయ
నుల్లమున నెంచె లక్ష్మణయోగి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

సీ. నడురేయిచీఁకటినుడయవ రొకనాఁడు, మఱుఁగుగా నాత్మీయగురునితోడ
నరిగి యతం డమ్మహాత్మున కొనరించు, సత్కృత్య మెఱిఁగి యాసాధుతముని
బాధఁ గన్గొన లేక ప్రపదన మొనరింప, నతఁ డెప్పటట్లుండి యార్తిఁ జెంది
యక్కటా శ్రీయామునార్యాంఘ్రిదాసుని, మేలోర్వ లేనట్టిబాలుఁ డెవ్వఁ
తే. డనుచుఁ బరితాపపడుచున్నయతనికడకు, యతిశిఖామణి చనుదెంచి యాదరించి
కరుణ దళుకొత్తఁ బల్కె నీకరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఏ నిలయాత్త్వర నే నీశ్రమముఁ జూచి, యిట్లొనర్చితి సౌమ్య యిందు కలుగ
వల దని యతిరాజు పలుక నాకర్ణించి, ధీరాత్ముఁ డామూర నేరినంబి
ధరణి మాబోఁటిచేతనులఁ బ్రోవఁ దలంచి, యవతరించినహరి వనుచు గురువు
లాన తీయఁగ వింటి నానిన్నుఁ గన్గొంటి, మంటి యీమంట నామింటనైన
తే. హరికృపాఫలమీదుఃఖ మనుభవించి, గురునిపదపద్మములఁ జెందు కరణినన్నుఁ
జేయు మని పల్కెగురుఁ డట్లు చేసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అంతసంయమిచంద్రుఁ డచటినుం డేతెంచి, మఱుమునం దెఱుఁగనిమాడ్కినుండ
నట్లుకొన్నిదినంబు లరుగ నతం డొండెఁ, బ్రకృతిబంధముఁ బాసి పరమపదము
నంత సంస్కారము లతనికిఁ జేసి మం,దిర మొంది యందుండెఁ బెరియనంబి
యిట్టిలోకవిరుద్ధ మేల చేసితి రని, యతిరహస్యస్థలి నాత్మగురుని
తే. యతిశిఖామణియడుగ నమ్మార్యవరుడు, తమఁబురాతనధర్మజ్ఞసమయములను
బలికెఁ గొన్నిట్లు లాయతిభర్తకనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. క్షితిజటాయువునకుఁ జేసె సంస్కారముల్, చక్రవర్తినుతుండు జనులు మెచ్చ
నాస్వామికంటె నే నధికుఁడనా యితం, డధముఁడా యాపత్రరథముకంటె
వృషలీసుతుం డగువిదురున కప్పాండ,వాగ్రణి సంస్కార మాచరించె
శ్రేష్ఠుఁడనా నే యుధిష్ఠిరుకంటె నీ,జ్ఞాని జఘన్యుఁడా క్షత్తకంటె
తే. సంయమీంద్ర విశేషశాస్త్రంబు ద్రోవ, నెఱిఁగి యెఱిఁగిట్లునన్న నహేతు వేమి
యని గురుం డన హర్షించె నార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. ఇవ్విధంబునఁ బ్రహృష్టాంతరంగుం డగునయ్యతిశేఖరుండు తనమనంబున నానుశాసనికపర్వంబునం దేకోనపంచాశదధ్యాయంబునందు. శ్లో॥ ఋషీణాంచ నదీనాం చ సాధూనాం చ మహాత్మనామ్ । ప్రభవో నాధిగన్తవ్యః స్త్రీణాం దుశ్చరితస్య చ॥ తన్మాత్రచిన్తా కర్తవ్యా మహర్షీణాం సముద్భవే । యథా సర్వ

గతోహ్యగ్ని స్తథా తేజో మహాత్మసు॥ అనియు నాశ్వమేధికపర్వ పంచదశోత్తర శతతమాధ్యాయంబునందు, శ్లో॥ క్షాన్తం దాన్తం జితక్రోధం జితాత్మానం జితేన్ద్రియమ్। త మహం బ్రాహ్మణం మన్యే శేషా శ్శూద్రా ఇతిశ్రుతిః॥ నజాతిః పూజ్యతే రాజ న్గుణాః కల్యాణకారకాః। చణ్డాల మపి వృత్తస్థం తం దేవా బ్రాహ్మణం విదుః॥ మద్భక్తా న్శూద్రసామాన్యా దవమన్యన్తి యే నరాః। నరకేష్వవతిష్ఠన్తి వర్షకోటిం నరాధమాః। చండాల మపి మద్భక్తం నావమన్యేత బుద్ధిమాన్। అవమత్య పతత్యేవ రౌరవే నరకే నరః॥ మమ మద్భక్తభక్తేషు ప్రీతిరభ్యధికా నృప। తస్మా న్మద్భక్తభక్తాశ్చ పూజనీయా విశేషతః। కీటపక్షిమృగాణాం చ మయి సన్న్యస్తచేతసామ్। ఊర్ధ్వ మేవ గతిం విద్ధి కిం పునర్జ్ఞానినాం నృణామ్॥ అనియు నప్పర్వంబునందు సప్తదశోత్తరశతతమాధ్యాయంబునందు, శ్లో॥ అపార్థకం ప్రభాషంతే శూద్రా భాగవతా ఇతి। నశూద్రా భగవద్భక్తా విప్రా భాగవతా స్మృతాః॥ అని యుద్యోగపర్వంబున. శ్లో॥ సర్వవర్ణేషు తే శూద్రా యేహ్యభక్తా జనార్దనే॥ అని పంచమవేదభూతమహాభారతాది గ్రంథంబులు బోధించుచుంట నెఱింగి సకలవేదశాస్త్రపరిపూర్ణుండైన యమ్మహాపూర్ణుం డమ్మహాభాగవతాగ్రగణ్యునకుం జరమకైంకర్యం బొనరించుట యుత్తమధర్మంబుగాం దలంచి నామమాత్రోచ్చారణదూరీకృతశరం బగుమఠంబుం బ్రవేశించె నంత.

సీ. సదసద్వివేకము చాలక గర్వించి, కూడనిపని సేయ గురువునైన
విడువు మంచును శాస్త్రవిధి చూడఁబడెఁ గాన, పాటెఁ దొలంగి యీ పని యొనర్చు
పెరియనంబి కిం కెవ్వరుఁ బోవఁ దగ రతండె తేరఁ దగఁ డెవ్వరిండ్ల కనుచు
స్వాములందఱుఁ గూడి సమయ మొనర్చిన, హరిలీల యది యని యాత్మఁ దలఁచి
తే. సంతసించుచు నాత్మీయసదనమునను, వాసుదేవగుణామృతాస్వాదనిత్య
పూర్ణులై యుండి రమ్మహాపూర్ణు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అంతట నొక్కనాఁ డత్తుళాయమ్మ శ్రీరంగమహోత్సవరంగమునను
గస్తూరిరంగనిఁ గని మ్రొక్కి యనిమొని, ట్లందఱు వైష్ణవు లాలకింప
నీదివ్యశాసనని రుపమానవిశేష, శాస్త్రోక్తధర్మము సలిపినట్టి
యుస్మజ్జనకుఁ డిట్టి యూఱడి కర్హుఁడే, యిట్లుపేక్షింప నీ కేమివాసి
తే. గలుగు మాతండ్రి వెలిదీర్చి గాని లక్ష్మి, యాన నీయాన నొకయడుగైన గదల
నలడు నీ వని రంగేశు నిలిపెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అట్లత్తుళాయమ్మ యానఁ బెట్టిన విని, కస్తూరిరంగఁడు కదలఁ డయ్యె
నాతని మహిమచే నందఱట్లున్నంత, నారంగరాజది వ్యాజ్ఞఁ జేసి
పరమభాగవతుని పెరియనంబిని బ్రహ్మరథమునం దెక్కించి ప్రాజ్ఞు లెల్లఁ
గస్తూరిరంగనికరణిఁ దోడ్కొనివచ్చి, యతనిసన్నిధిఁ దింప హరి యతనికి

తే. సకలబహుమతు లొనరింప సంతసించి, రంగనాథునికడ బుధరాజిమెచ్చ
నతఁడు యతిరాజుతోఁగూడి యలరెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. కంచియం దొకనాఁడు కరిగిరిపై రాత్రి, తిరుచుట్టుమాలెలో దేవితోడఁ
దిరుగుచు వరదుఁడు కరుణఁ గాంచీపూర్ణ, దేశికేంద్రున కిట్లు తెలియఁబలికెఁ
బ్రారబ్ధకర్మానుభవ మించు కంతైనఁ, జెందుము మఱుమాటఁ జెప్పఁబోకు
మని మధుసూదనుం డంతర్హితుం డైన, ధన్యోస్మి యని మదిఁ దలఁచియతఁడు

తే. బీగముద్రలుగావించి బాగుమీఱ, సంశ్రితులఁగూడి యేతెంచి స్వామఠ మొంది
మంచిమృదుశయ్యపై నిద్రించెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ప్రొద్దున లేచి యామునముఖగురుపఙ్క్తి, మంత్రరత్నార్థము మదిఁ దలంచి
వేగవతీనది విమలజలావగా,హన మొనరించి ధౌతాంశుకములఁ
దాల్చి కేశవముఖ ద్వాదశదివ్యనా,మాంక శౌరిగాథాదికముల
నుచ్చరించుచు ధవళోర్ధ్వపుండ్రంబుల, శ్రీచూర్ణ రేఖలఁ జెలువు మిగులఁ

తే. దత్తదుచితస్థలంబులఁ దగ ధరించి, లలితతులసీకమలబీజవలయములను
గంబుగళమునధరియించె నంబి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. ప్రొద్దున మేల్కాంచి పుణ్యకోటివిమాన, శృంగముల్చూచియుప్పొంగి మ్రొక్కి
స్నానసంధ్యాదులు సల్పి యర్చకపరి,చారకాదికశుభాచారపరులు
మచ్చిక నాతిరుక్కచ్చినంబిని గని, యతనితోఁ గోవెల కరుగుదెంచి
భద్రము లగుబీగముద్రల౯ వీక్షించి, తలుపులఁ దెఱచి లోపలికిఁ జొచ్చి

తే. స్వామియుపకరణాదుల సేవ మరయ, నందు హారియుష్ణధారల నారగించు
దండిబంగరుగిన్నె లేకుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 97

సీ. అంతట వారంద ఱక్కజపడి గుడి, యధికారి కెఱిఁగింప నతఁడు వచ్చి
యర్చకులను జూచి యాగిన్నెఁ డెం డనఁ, దీరుమానపుసేవ దీర్చినంత
నీనంబి దక్క నేమిచ్చోట నొక్కర, మైన లే మనుచు వారంద ఱనిన
నధికారి యానంబి నడిగిన నతఁ డనె, యీజోలిమే మేమి యెఱుఁగ మనుచు

తే. నంత వాఁడమ్మహాత్ముని నచటినుండి, తోడుక చని దండనాథుని కడను విడువ
వాఁడు దండించె నధ్ధిర వర్యు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆబాధ లన్నియు హరికృపాఫల మని, యోర్చుకాంచీపూర్ణ యోగికడకుఁ
గరిగిరివరదుఁడు కరుణచే మును వేగఁ, గరిరాజుకడ కేఁగు కరణి వచ్చి
కపటమోహనబాలక బ్రహ్మచారి యై, కనిపించి యాదండకరునిఁ జూచి
దండనాయక నీకు దండనీయుఁడు గాఁడు, భువనేశ్వరుల కైనఁ బూజ్యుఁ డితఁడు

తే. వరదునకుఁ బ్రాణభూతుఁడు పరమయోగి, కటకటా యీమహాత్ముని గాసిచేసి
పాపివైతివి నీ వని పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 99

సీ. వెన్ననిసన్నిధిఁ దిన్నఁగా వెదకినఁ, గిన్నెల కాగిన్నె కానఁబడును

ఈగిన్నెజో లేల యీవిరక్తున కని, వేగ నాతనికట్లు విడిచివైచి
శరతల్పవేదనాశాంతుని భీష్ముని, స్వకపాణితలముష్టిజానుఘాత
వంతుని శ్రీజాంబవంతుని, దనకర, నీరజంబులచేత నిమిరినట్టు
తే. లతనితిరుమేను తడవిన నార్తిఁ దొలఁగి, న్యాయవాది తిరుక్కచ్చినంబిమదిని
దారకుఁడు వరదుఁ డనుచుఁదలఁ చెననుఁ, వాదిభీకరగురుఁడనేమోదమలర.

సీ. మర్యాద విడిచి యీమహనీయశీలుని, దండించితివి నిరర్థకము గాను
గిన్నె శ్రీవరదునిసన్నిధిఁ జూపెద, నావెంట రా దండనాథ యనుచుఁ
గపటబాలుఁడు దిరుక్కచ్చినంబిని దన, వెనువెంటఁ గొని చన వేగ వాఁడు
వారితోఁ గరిగిరివరదునికడ కేఁగ, నంద ఆశీక్షింప నాయర్చకుండు
తే. కృష్ణదోపతికుచ్చెలక్రింద నున్న,వన్నెమించినబంగారుగిన్నెఁ జూపి
యందఁజీక్షింపఁ గనిపింపఁడాయె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేమోదమలర.

సీ. సాక్షాత్కృతాచ్యుతచరణారవిందుని, ఘనునిఁ గాంచీపూర్ణమునిని జూచి
భగవంతునకు బహిఃప్రాణ మీతం డని, భక్తితోఁ బ్రలగొని ప్రణతి సల్పి
కాలోచితంబు గాఁ గరిగిరినాథున, కారాధనముఁ జేసి యచటినుండి
వారివారిండ్లకు వరుసగాఁ జనుదెంచి, కూర్మిఁ గాంచీపూర్ణగురునికథలు
తే. వాసి వర్ణింతు రాక్షేత్రవాసు లెల్ల, నాతిరుక్కచ్చినంబిపదాబ్జములను
దలఁచుమనుజులుపుడమిలోధన్యులనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేమోదమలర.

శా. శ్రీరంగప్రియధామ భూమిభువనక్షేమంకరస్వోదయా
స్ఫారాచారవిచార పావనవచ స్సారా సమంచత్వయః
పారావారవిహార సూరిజనసంభావ్యప్రభావా క్షమా
సారా భూతపురీవర ప్రచురసంచారాఢ్య రామానుజా. 103

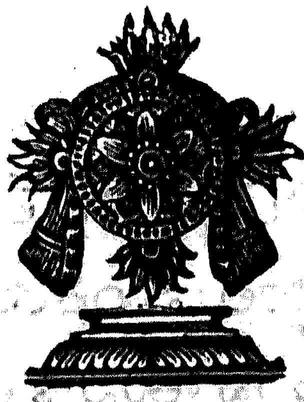
క. శ్రీయామునమునిశరణా, మాయావశజీవలోకమంగళకరణా
న్యాయవిదార్యాభరణా, భూయఃశ్రీయోనిదానపుణ్యవిహరణా. 104

మాలినీవృత్తము. సరసమధురనామా సాహితీసారధామా
నిరుపమశుభకాయా నిత్యనిర్దోషగేయా
పరమపదనిదానా భారతీపద్మినీనా
పరిహృతమనుజేంద్రా భవ్యసాంద్రా యతీంద్రా. 105

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బయినయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం బూర్వభాగంబునందు శ్రీలక్ష్మణమునియవతారంబును నమ్మహాత్మునివిద్యాభ్యాసక్రమంబును శ్రీగోవిందమిశ్రులజననంబును దదీయవిద్యాగ్రహణవిధంబును నతండు శైవాగమప్రవిష్టుం డై మగిడితిను

మలనంబి నాశ్రయించి యతనికి నిత్యకైంకర్యంబు సల్పుటయు శ్రీశైలపూర్ణ
గురుండు శ్రీవేంకటేశునికృపం బితామహప్రపితామహుం డనిఖ్యాతి గాంచుట
యు యామునార్యుండు సత్యవ్రతక్షేత్రంబున కేతెంచి యచట లక్ష్మణార్యునిం
గటాక్షించి యతండు దర్శనస్థాపకుండు గావలయు నని వరదు నుద్దేశించి ప్రపద
నం బాచరించుటయు నమ్మహాత్ముని చరమక్రమకథనంబును బ్రహ్మమేధసంస్కార
స్వరూప నిరూపణంబును నష్టసహస్రాభిధానగ్రామంబునందుం గార్పాసారామ
లక్ష్మి యొనర్చినగురుసమారాధన వైభవంబును యతీంద్రుండు యజ్ఞేశునకు
భాగవతధర్మంబు లుపదేశించుటయు శ్రీవేంకటాద్రిసమీపంబున సంయమిశేఖ
రుం డాశ్రితులకు మండియం బనునగ్రహారం బొనర్చుటయు లక్ష్మణయోగీం
ద్రుండు మరల శ్రీరంగధామంబుం జెందుటయు భాగవతాపచారక్రౌర్య ప్రదర్శ
నంబును దిరుక్కచ్చినంబిచరమక్రమంబు నన్నది పంచమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

పూర్వభాగము.

షష్ఠోల్లాసము.

క. గోవిందయతివరార్చిత, గోవిందబుధేంద్రబద్ధగురుసౌభ్రాత్రా
గోవిందప్రియసంస్కృత, గోవిందపదారవిందగురుపదశరణా. 1

శ్రీవైష్ణవులలక్షణము

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. ప్రత్యక్షవైకుంఠపదమునం దొకనాఁడు, యతిరాజు మఠమునం దలరుచుండ
సాత్త్వికుండొక్కఁడా సంయమీంద్రునిఁ జూచి, వైష్ణవుఁ డెట్లుండవలెను బుడమి
నని యడిగిన నతం డతని కిట్లనియెను, దిరుమలనంబిని దెలియు మనుచు
నంత నా వైష్ణవుం డంజనాద్రికిఁ జని, శ్రీశైలపూర్ణార్యుఁ జెంది మ్రొక్కి
తే. యార్య వైష్ణవలక్షణం బాన తిమ్ము, వీని కని పల్క నా బ్రహ్మవేత్త యతని
నాదరోక్తుల నిట నుండు మనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. హరియాగ మొనరించి యానంబి యతనికి, బ్రహ్మచారులపంక్తి భక్తమిడిన
నలుగక యయ్యపో కతఁడు సాపడఁ జూచి, నయ మొప్ప మఱునాఁడు నంబి యన్న
మధ్యాపకులపంక్తి నతనికిఁ బెట్టింప, నతిశయించితి నని హర్ష పడక
యతఁ డారగింప నయ్యార్యశిఖామణి, మూఁడవదినమందు ముదముఁ జెంది
తే. గోపసుతులందుఁ గృష్ణుని కోలఁది బ్రహ్మవిత్తములపంక్తి నడుమను వేడ్క నతని
నుంచి యచ్చటఁ దా నారగించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆరాత్రి జరగ నహర్ముఖంబున లేచి, యచ్యుతాజ్ఞావిధు లాచరించి
వైష్ణవుం డెట్లుండ వలెనని యబ్బుధుం, డానంబి నడుగ నయ్యార్యుఁ డనియె
సైంధవఘనబక చరణాయుధములట్లు, వత్స నీవలె నుండవలెను వైష్ణ
వుం డని గురుఁ డనఁ దండిసందియ మొంది, యమ్మహాత్మునియాజ్ఞ నచటినుండి
తే. వచ్చి శ్రీరంగధామముఁ జొచ్చి యందు, సంయమీంద్రునిఁ గని మ్రొక్కి సన్నుతించి
యతని కిట్లని పల్క నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. యతిరాజ నీయాజ్ఞ నంజనాద్రికిఁ జని, శ్రీశైలపూర్ణుల సేవఁ జేసి
యతిభక్తి నీయర్థ మడిగిన నతఁ డేమి, తెలియఁజెప్పఁగ లేదు దేశికేంద్ర
యని యతఁ డన విని యచ్చోట జరిగిన,వృత్తాంత మంతయు విశదపఱుపు
మనుచు లక్ష్మణగురుఁ డాన తిచ్చిన విని, యమ్మహాత్ముని కతఁ డచటివృత్త
తే. మంత వివరింప యతివరుఁ డాలకించి, నాయ మలరంగఁ దిరుమలనంబిగారి
ధీరసూక్తుల కర్థంబుఁ దెల్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 6
వ. అగ్గురుం డతనికిఁ దెలిపినయర్థక్రమం బెట్టి దనిన. 7
సీ. వరకృపారసపూర్ణ వాఙ్మనఃకాయుఁడై, సైంధవమ ట్లుండు సాత్త్వికుండు
ఒకదివ్యదేశమం దుండి యుజ్జీవించు, సరసిని బకమట్లు సజ్జనుండు
సారతమార్థైకసంగ్రహం బొనరించుఁ, జరణాయుధమునట్ల సత్తముండు
దురభిమానాత్యంతదూరస్థితిని జెందు, వసుధ నీపోలిక వైష్ణవుండు
తే. అనుచు గంభీరపదముల నస్మదార్యుఁ, డీయుదారార్థములఁ జెప్పె నివియెఱుంగు
మనుచు యతిపతి వాక్రుచ్చె నతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

కూరేశదాశరథులకుఁ జరమోపదేశము.

సీ. ఒకవత్సరం బైన నుపవసింపనివాని, కీరహస్యార్థ మీ విడకు మనుచుఁ
దనగురుఁ డనెఁ గాన తన కప్పవిత్రమా,కూరేశునకు నైన సారతమముఁ
జరమార్థ మెఱిఁగింప సంయమీంద్రుఁడుసంశ,యించినఁ దెలిసి కూరేశ్వరుండు
మాసోపవాసియై మహితభక్తిని గొల్వ, యతిపతి యతనికి హర్ష పడుచుఁ
తే. జరమపరమార్థ మున్న ట్లొసంగినంత, దాశరథిసూరి చూచి త్రిదండపాణి
యంఘ్రులకు మ్రొక్కి యతనికి ట్లనియెననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. అడియేని కీరహస్యార్థ మానతి యిమ్ము, యతివర యన నతఁ డతని కనియెఁ
గూరేశునకు ముందు గురునియాజ్ఞ లభించి, చెప్పితి నీయర్థ మిప్పు డీవు
నభిజనవిత్తవిద్యామదం బెడఁబాసి, గోష్ఠీపురీపూర్ణ గురునికడనె
యాఱుమాసము లుండ నతఁడె యీయర్థముఁ, దెలుపును నీ కని తెలియఁబలుక
తే. నతఁడు గోష్ఠీపురంబున కరిగి యందు, నమ్మహాత్ముని సేవించి యతనియింట
నాఱునెల లుండి పనిఁ జేసె నతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అట్లార్తిఁ జరమరహస్యార్థసిద్ధికై, తనయింటఁ బని సేయు దాశరథిని
నానంబి మిగుల నెయ్యం బొప్పఁ గని వత్స, యభిజనాద్యభిమాన మంతవిడిచి
యతిపతి నర్థింప నతఁడె నీ కీగుహ్య, ముపదేశ మొనరించు నూర్జితముగ
నని పంప నతఁ డేఁగి యమ్మహాత్మునిఁ గాంచి,యాచింపఁగరుణ నయ్యతివరుండు
తే. చరమతాత్పర్య మొసఁగ దాశరథిసూరి, తెలిసి కృతకృత్యుఁడై నిజదేశికునకు
నుచితకైంకర్యములు సల్పు చుండెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

జలజంతుమోక్షప్రదానము.

సీ. ఒకనాడు లక్ష్మణయోగీంద్రుఁ డొక్కపుష్కరిణిలో నీరాడి కాల్యకృత్య
మచటఁ సల్పుచునుండ నాశ్రితుల్ గని సాఁగి, మ్రొక్కిడి యుభయవిభూతినాథ
స్వామి యీసరసిలో సకలజంతువులకు, మోక్షముఁ గరుణ నిమ్మీక్షణంబ
యనుచుఁ బ్రార్థించిన నమ్మహాత్ముఁడు సుప్రసన్నుఁడై నిజపదసరసిజముల
తే. సంస్పృశించుచుఁ దత్సరస్సలిలములను, గరసరోరుహములు మోడ్చి హరిని దలఁచి
పోసఁగఁ దజ్జంతువుల కిచ్చె మోక్ష మనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అంత 13

సీ. జలముపైఁ దేలి యాజలజంతువులు తమ, కాయముల్ విడిచి యాకాశ మొంది
జ్యోతిర్మయాత్మీయసూక్ష్మశరీరులై, సంయమీంద్రునిఁ జాల సన్నుతించి
తమ వెంట నంటి బృందారకస్తోమముల్, వందిబృందములకై వడిని బొగడ
లలితభాస్కరమండలంబు భేదించుక, చని బ్రహ్మచేఁ బూజఁ గొని యజాండ
తే. భాండభేదన మొనరించి ప్రకృతి దాఁటి, పరమపద మొంది యందు శ్రీహరికి నిత్య
సేవ సేయుచు సుఖములఁ జెంది రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

శ్రీరంగామృతకవీంద్రుం డనుతిరువరంగత్తముదనారిచరిత్రము.

తిరువరంగత్తముదనార్-త. శ్లో॥ మినేహస్తాసముద్భూతం శ్రీరఙ్గామృత మాశ్రయే।
కవిం ప్రపన్నగాయత్ర్యాః కూరేశపదసంశ్రయమ్॥

సీ. హరిగృహశ్రీకార్యపరులకు సంబంధి, మేధావి సుకవియు మిశ్రభక్తుఁ
డభిజనవిత్తవిద్యామదాన్వితుఁడును, సంగీతశాస్త్రార్థసరసమతియు
నైన శ్రీరంగామృతాభిధానుం డొక, ద్విజుఁడు డోలిక లూఁగువేళ నచట
వేణుమృదంగసద్వీణానుగుణమనో, హరభవ్యగీతనాట్యములు వెలయ
తే. నొక్కదినమున లక్ష్మణయోగిచంద్రుఁ, డమ్మహావీథి నరుగుచు నతనిఁ జూచి
పలికె నిట్లని శ్రీకూరభర్తకనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 15

సీ. సంగీతసాహిత్యసారస్వతత్తనా, భోగానుభవబుద్ధిపూర్ణుఁడితఁ
డిమ్మహారసికు నీవేరీతి నైన బోధించి సాత్త్వికునిఁ గావించు మనుచుఁ
గూరేశునకుఁ దనగురుఁ డాన తిచ్చిన, నేఁడాది గా నాఱునెలల కితని
భవదంఘ్రిదాస్యతత్పరునిఁ గాఁ జేసెద, నీయనుగ్రహము చే నిక్క మనుచు
తే. వేడ్క నిజగురుసన్నిధి విన్నవించి, యమ్మహాత్ముని యాజ్ఞ నయ్యవనిసురుని
యింటి కేఁగుచు నుండెఁ గూరేశుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. యతిభూమిపతిశిష్యతతికగ్రగణనీయుఁ, డాగమాంతజ్ఞులకగ్రయాయి
శ్రుత్యంగములకును శుభవిహారస్థాన, మామ్నాయముల కెల్ల నాటపట్టు
సంయమీశ్వరునకు సలిలపవిత్రంబు, సకలవిద్యలకును జన్మభూమి
వైష్ణవాన్వయదుగ్ధవనధిరాకాచంద్రుఁ, డఖిలకల్యాణగుణాకరుండు

తే. రామసోదరగురుబహిఃప్రాణము నగు, కూరపతిసూరి యా ప్రతికూలవిప్రు
సాలయక యునిత్య మొకసారి చూచుననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. భూతిగూహితవహ్నిఁ బోలె స్వరూపముఁ, దెలుపక యతనింటఁ దిరుగుతన్ను
గానైకలోలుఁడై కర ముపేక్షించునా, ద్విజుని వీక్షించి యాదివ్యసూరి
తనశక్తి బైల్పుచ్చఁ దలఁచి పతాకాది, హస్తావహిత్థాంగహారముఖ్య
తాండవక్రియలందుఁ దాళమానములందు, స్వరకల్పనలను మూర్ఛనలయందుఁ

తే. జాల శంకింప విని వారు శాస్త్రరీతి, నుత్తరముఁ జెప్పఁ జాలక యోడి మ్రొక్కి
యంచితంబుగ నతనిఁ బూజించిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. అఖిలశాస్త్రములందు నతనిఁ బరీక్షించి, సర్వజ్ఞుఁ డీతఁడు సత్యమనుచుఁ
దలఁచి యావిప్రుఁ డాతత్త్వజ్ఞమౌళిని, గొన్నియర్థము లిట్లు కోరి యడిగె
భూతిరుద్రాక్షత్రిపుండ్రాదు లేల మీ, రాదరింపరు చెప్పు మార్య యనిన
వత్స భస్మము శైవపాశుపతాంగము, గాని కర్మాంగము గాదు గాన

తే. పరమవైదికు లది చేతఁ బట్టఁదగదు, గాన మాకది ధార్యము గాదు వినుము
మఱియు నొకమాట యనియె నమ్మాన్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. మఱియు, శ్లో॥ రుద్రాక్షం రుద్రనిర్మాల్యం లీలయాపి న ధారయేత్ । యః కామాద్ధారయేత్కశ్చి ద్ద్విజ శ్చాన్ద్రాయణం చరేత్ ॥ అని ముద్గలస్మృతివచనంబుచే విలాసార్థం బైన రుద్రాక్షరుద్రనిర్మాల్యంబులు విప్రునకు ధరియింప నర్హంబులు గావు కోర్కి మీఱి నేద్విజుం డయిన నవి ధరించె నేని యతండు చాంద్రాయణరూపప్రాయశ్చిత్తార్హుం డగు: శ్లో॥ బ్రాహ్మణస్య న కర్తవ్యం తిర్యక్పుణ్డ్రస్య ధారణమ్। సశూద్ర ఏవ మన్తవ్య స్తిర్యక్పుణ్డ్రస్య ధారణాత్ ॥ త్రిపుణ్డ్రధారిణం విప్రం యచ్ఛ్రాద్ధే భోజయిష్యతి। నష్టం భవతి తచ్ఛ్రాద్ధం దాతా చ నరకం వ్రజేత్ ॥ అని బ్రహ్మాండహారీతాదిస్మృతివచనంబులచేఁ గర్మకాలంబున నిషేధింపం బడు తిర్యక్పుండ్రంబు సాత్త్వికులకు నాదరణీయంబు గాదని కూరేశుం డానతిచ్చిన విని సంతోషించి యాద్విజుండు తప్తచక్రాంకచిహ్నోర్ధ్వపుండ్రధారణంబునందుఁ బ్రమాణం బెయ్యది యని యడుగ వారాహాథర్వణమహోపనిషదాదిహారీతవ్యాసపరాశరాదిశ్రుతిస్మృతివచనరూపప్రబలప్రమాణశతంబు లుపన్యసించి యతనిసందియంబుఁ బాపిన నబ్యానురోత్తముండు మిగులం బ్రహర్షించి శ్రీశఠకోపాదిదివ్యసూరులజననక్రమంబును దత్ప్రబంధంబులకు శ్రుతిత్వప్రకారంబు నెట్టిదని యడుగ మార్కండేయబ్రహ్మాండబ్రహ్మకైవర్తవృద్ధపాద్మనారదీయస్కాందోక్తవైష్ణవసంహితాశ్రీమహాభాగవతాదివచనశతంబులచే నతనికిఁ బ్రత్యుత్తరంబులు చెప్ప నతండు సమ్మతించి సర్వదేవోత్కృష్టుండని శాస్త్రప్రసిద్ధుం డైన శివుండు మీకనాదరణీయుం డగుట కేమి కారణంబది యెఱింగింపు మనిన నావిప్రున కయ్యాచార్యసత్తముం డిట్లనియె. శ్రుతిః॥

ఏకోహవై నారాయణ ఆసీత్ -దివ్యో దేవ ఏకో నారాయణః - శుద్ధో దేవ
ఏకో నారాయణః- నద్వితీయోస్తి - తత్త్వం నారాయణః పరః॥ శ్లో॥ విష్ణో
స్సకాశా దుద్భూతం జగత్తత్రైవ చస్థితం। స్థితి సంయమకర్తా సౌ జగతోస్య
జగచ్చసః। తత్త్వం జిజ్ఞాసమానానాం హేతుభి స్సర్వతో ముఖైః । తత్త్వ
మేకో మహాయోగీ హరి ర్నారాయణః పరః ॥ అని మహాత్ముబాలనారాయణ
తైత్తిరీయాద్యుపనిషత్పరాశరపారాశర్యాదిభారతీశతంబులచేజగజ్జన్మాదికారణం
బును బరమతత్త్వంబును బరమపావనుండును నారాయణుండే కాని యన్యుం
డు గాఁ డని యసంకుచితఘంటాఘోషాయమానంబు గా నభియుక్తోక్తం బైన
సిద్ధాంతం బెఱింగి పరమసాత్త్వికు లగుముముక్షు లన్యదేవతల నారాధింపరు
గాయత్రీమంత్రంబు సూర్యమండలాంతర్వర్తి నారాయణైకపరం బని సర్వవే
దాంతప్రసిద్ధంబు శ్రీరామభద్రప్రతిష్ఠాపితుండు గావున హరుం డధికుం డని
తలంచితి వేని యీయర్థంబు వాల్మీకిప్రోక్తంబు గాదు రావణబ్రహ్మహత్యానిర్హా
రణార్థంబు శ్రీరామభద్రుండు లింగప్రతిష్ఠ యొనర్చె నని వక్కాణించితి వేని
రక్షోహననంబు దోషావహంబు గాదు; శ్లో॥ ఆతతాయిన మాయాన్తం హన్యా
దే వావిచారయన్ । నాతతాయివధే దోషో హన్తు ర్భవతి కశ్చన ॥ అని
మనుస్మృతిప్రసిద్ధంబు గాన యపారపరదారాపహరణంబుచే నాతతాయిశ్రేష్ఠుం
డగుదశకంధరుని వధించుట విధిచోదితంబు గాన నిషిద్ధంబు గాదు వేదాంత
విత్తముం డైనయాచార్యుం డైనను సర్వసాధన సమన్వితుం డై యుద్ధరంగంబు
న నెదుర్కొనె నేని యతనిం దెగటార్చుట పాపాస్పదంబు గా దని పంచమవేద
ప్రసిద్ధంబు బ్రహ్మహత్యాశతాక్రాంతుం డై ప్రజ్ఞాప్రభావహీనుం డై నవినాయకుం
డవ్వనినామసహస్రానుసంధానంబుచేఁ బరిశుద్ధుం డై సుఖించె వారాణసీక్షేత్రం
బునందు యదీయతారకమంత్రోపదేశంబు లభించి బ్రహ్మహత్యాదివిరక్తుం డై
రుద్రుండు సుఖించు చుండె నట్టిపరమపవిత్రపరమకల్యాణసముద్రుం డగు
శ్రీరామభద్రునకుఁ బాపంబు గల దని పల్కుమహాపాపిపాతకంబులకుఁ బారం
బు లేదు వానిజన్మంబు పరిశీలనీయం బగు సార్వభౌముం డై నరా జొక దేశపరి
పాలనార్థం బొక్కయెడ నొక్కయధికారి నుంచుగతి స్వసేతుసంరక్షణార్థంబు
గాఁ దత్సమీపంబునందు స్వసేవకునిం గా శివునిం బ్రతిష్ఠింప నతండు నిజదేవీ
సహాయుం డై స్వేప్సితశ్రీరామనామజపైకపరాయణుం డై తదీయశ్రీపాదతీర్థం
బుచే నిత్యస్నానపానంబు లొనర్చుచు సమ్మోదించు చుండుకతన 'శివలింగప్రతి
ష్ఠా,యనుపురాణవచనంబు వ్యర్థంబు గా దని యి ట్లనేకవిధంబుల శంకింప నా
బ్రాహ్మణునకు నద్దేశికసార్వభౌముం డనేకబలవత్ప్రమాణంబు లుపన్యసించి
యతనిసందియంబు లన్నియు నుడుప నతండు విస్మయానందరసాబ్ధిమగ్నుం డై
యమ్మహాత్మునకు భక్తిపూర్వకంబు గాఁ బ్రదక్షిణప్రణామంబు లాచరించి శిష్యు

నీఁగా వీనిం గైకొమ్మని ప్రార్థింప నమ్మహాత్ముం డతనిఁ దోడ్కొని యతిశిఖామణికడకుం జని యావృత్తాంతం బంతయు విన్నవించి యితనికి సకలహితోపదేశం బొనర్పుం డనిన విన నవధరించి యగ్గురుశేఖరుండు వత్సా యీసాధుసత్తముండు భవదార్జితుండు గావున నీవె సకలహితోపదేశంబులు సలుపు మని యాజ్ఞాపింప నిజగురుశాసనంబుచే నతం డతనికిఁ బంచసంస్కారాద్యఖిలహితప్రదానం బొనర్చిన నా శ్రీరంగామృతకవీంద్రుండు శ్రీవైష్ణవశ్రేష్ఠుండై శ్రీరంగధామంబునం దాచార్యాభిమతకైంకర్యంబు లాచరించుచు సుఖం బుండె నంత. 20

సీ. సందేహ ముడిగి స్వసంబంధు లందఱు, నంయమీంద్రునిపదసరసిజంబు
లాశ్రయించి కృతార్థులైన హర్షించి శ్రీ,రంగామృతగురుండు రంగు మీఱ
స్వగురుమనఃప్రీతిసంపాదకంబు రా,మానుజభవ్యనామాంకితంబు
నవనిఁ బ్రపన్నగాయత్రి నూత్నందాది, యని ఖ్యాతిఁ గాంచుదివ్యప్రబంధ
తే. మతిగభీరమృదూక్తులనాన తెచ్చి, తెచ్చి కూరేశునకుఁ జూప మెచ్చి యాతఁ
డతనిఁ దోడ్కొని కోవెల కరిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. తమ్మునితోఁ గూడి తనదేశికుని వెంటఁ, జనుదెంచి రంగశాట్సభను గాంచి
యందుసంశ్రితులతోనలరారుచున్నట్టి, నంయమీంద్రునిఁ జూచి సాఁగిమ్రొక్కి
యతనియాజ్ఞ లభించి యనుజునితోడ శ్రీ,రంగసుధాకవిరాజరాజు
వేడ్క నూత్నందాది వినిపింప యతిదేవుఁ, డాకబ్బ మంతయు నాలకించి
తే. చాలసంతోష మంది యాసాత్త్వికునకు, స్వామిశఠకోపతీర్థప్రసాదమాల్య
చందనాదికబహుమతి సల్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత నెంబెరుమానార త్తిరువరంగ త్తముదనారిం దోడ్కొని యాంధ్ర్వా తిరువరంగప్పెరుమాళరయరుతిరుమాళిగ కేతెంచి యతనిచే సముచితసత్కారంబులు లభించి తనకుఁ జరమోపాయనిష్ఠానుష్ఠానాద్యుపదేష్ట యగునగ్గురుశ్రేష్ఠు నుద్దేశించి మహాత్ముమహామేధావి యగుశ్రీరంగసుధాకవీంద్రుం డొనర్చినయాకృతి నాలాయిరగ్రంథబంధురంబు లగుప్రబంధంబులం దెం దైన ననుసంధిపుఁ డని యాన తీయ నాకర్ణించి యగ్గురుపురందరుండు శ్రీకోశనివేశంబుఁ జొచ్చి నిస్తులం బగుపుస్తకస్తోమంబునందు నిజపాణిపద్మంబునుం పభగవత్ప్రేరితంబై నాలాయిరగ్రంథంబు తన కేలుఁదమ్మినిం గీలుకొనం గటాక్షించి మిగులఁ బ్రమోదభరితాంతఃకరణుండై యం దాప్రబంధంబు సందర్భించి శ్రీలక్ష్మణయోగీంద్రుసాన్నిధ్యంబున యతు లేకాంగు లాచార్యపురుషులు మొద లగుశ్రీవైష్ణవులువినబ్రాహ్మణులకు గాయత్రీమంత్రంబు నిత్యజాప్యంబై నమాడ్కి ననన్యప్రపన్నులకు నీదివ్యప్రబంధం బనవరతానుసంధేయం బని యాన తిచ్చన శ్రీవైష్ణవు లందఱు నాకర్ణించి శిష్యప్రశిష్యక్రమంబుగా నాసంప్రదాయం బిప్పటి కైన నాచరించు చుందు

రు గాన ప్రపన్నగాయత్రి యని యానూత్తందాది పుడమిం బ్రసిద్ధం బయ్యె
నని శ్రీవాదిభీకరగురుం డాన తిచ్చె. 23

క్రిమికంఠజన్మనిమిత్తము.

సీ. ధరణియం దఖిలచేతనులు శ్రీయతిరాజు, నాశ్రయించి కృతార్థులై శరీర
ములు మానినప్పుడు మోక్ష మొందుచు నుండ, యమపురిపాడై సహారవిరించి
పురుహూతముఖ దేవమునివరు లందఱు, చనుదెంచి శ్రీరంగశాయిచరణ
సరసిజంబులఁ గాంచి సాఁగి మ్రొక్కిడి నిజ,రత్నకోటీరనీరాజనములు
తే. సలిపి వేయువిధంబుల సన్నుతింప, సుప్రసన్నకృపాదృష్టిఁ జూచి వారి
నిట్లు స్వాగత మడిగె రంగేశుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 24
సీ. భావుకమా నీకుఁ బంకేరుహాసన, కౌశలమా నీకుఁ గాలకంఠ
సేమమా నీకు సుత్రామ యీసురలకు, హర్షమా మీకు మహర్షులార
యని శౌరి కుశలము లడిగి వచ్చినపనిఁ, దెల్పుఁడీ యన బ్రహ్మ తెల్పెనిట్లు
నిత్య మనాదియు నీవిభూతియుగంబు,నందు భోగవిభూతి యస్మదాది
తే. దేవతలకైన సనకాదిదివ్యయోగ, సిద్ధులకునైన నిట్లని చెప్ప నలవి
గాని దని పల్కె భారతీకాంతుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. మఱియును. 26
సీ. భవదీయమాయాప్రబద్ధచతుర్దశ,భువనాఢ్యలీలావిభూతియందు
వసుధలో నందఱు వైష్ణవలక్షణ,లక్షితులై మోక్షలక్ష్మి కయిరి
భూమికి వైకుంఠపురికి భేదము గాన, మీవింత యేమొకో యెఱుఁగ మీశ
యముఁడు నిర్వ్యాపారుఁడై యుండె జనులకుఁ,గలుష మేమియు లేనికతన సార్తి
తే. హారమనోహరదివ్యవిహార నీదు, క్రీడ యిఁకమీఁద నెట్లు వర్ధిల్లు ననుచుఁ
బ్రీతి వాకుచ్చె వేల్పులపెద్ద యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అంత నత్తమ్మిచూలిపల్కులాలించి రమణీయగుణస్తోమాభిరాముం డగుశ్రీరంగ
ధాముండు తనలో నిట్లని తలంచె. 28
సీ. రాజు పుత్రునియందు రాజ్యభారం బుంచి, స్త్రీలోలుఁడై విహరించుకరణి
నస్మద్విభూతియుగాధికారము లక్ష్మ,ణార్యమహాయోగియందు నునిచి
శ్రీభూమినీళాదిసీమంతినీరత్న,విలసనపరుఁడనై వేడ్క నుండ
నిదె సమయం బని యెంచి లక్ష్మణముని, కొల్ల యొనర్చె వైకుంఠపురముఁ
తే. గ్రీడ పాడయె నేప్రౌఢస్త్రీలఁ గూడు, కాముకుల కేల నిల్చునుగలిమియింకఁ
జాలు స్త్రీసంగ మనిమె నాశౌరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. ముందు హిరణ్యాక్షముఖ్యదైత్యులభంగిఁ, దామసప్రకృతిని దానవాంశుఁ
గాలాభుఁ గ్రిమికంఠుఁ జోళభూపాలునిఁ,గూచియు మాచియుఁ గొఱవియనెడు
వనితలఁ బుట్టించి వారివల్లను శైవ, శాక్తాదిమతవృద్ధి సల్పి మఱియుఁ

గలనైనఁదలఁచినఁ గలుపాపహాము లగు,ఖలమతంబులు గొన్ని గలుగఁజేసి
తే. వేడ్కఁ దనలీల కీరితి వృద్ధి యొదవ, సంతసించెను శ్రీరంగశౌరి యంత
నతని వీడ్కొని బ్రహ్మాదు లరిగి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తన కభిమానపుత్రకు లైనకూరేశ,కవిసుతులను దన కన్నమోలిఁ
గనకడోలిక నుంచి కమలావిలాసిని, రక్షింపఁ జూచి శ్రీరంగరాజు
ముద మొంది తనకన్న మొగినొకనాఁడుంచి,పసిఁడిపళ్లెరములోఁ బాయసాన్న
మాత్మనివేదిత మాయర్భకులు గాంచి, జానుకరంబుల జరగి వచ్చి
తే. చిన్నిచేఁదమ్ములను గొని చెన్ను మీఱ, నారగింప నిరీక్షించి యలిగి వేగ
యర్చకులు వారి నవ్వాలి కనిచి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. రంగేశుఁడారాత్రి రాజుస్వప్నమునందుఁ, గనిపించి పల్కె నీగతి నతనికి
నధిప పరాశరవ్యాసభట్టారక,నామాభిరాముల మామకాంశ
జాతుల శిశువుల సాపడ నియ్యక, యర్చకుల్ తర్జించి యడిచి బైటి
కనిపిరి గాన నీవర్చించుతళిహ యీ,వేళ సాపడ నైతిఁ జోళరాజ
తే. పట్టియాఁకొన్నఁదండ్రికి బాధగాదె,యనుచుహరిపల్కమేల్కాంచియవనిపాలుఁ
డర్చకులఁ బిల్చి దండించి యనిపె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. ఇట్లు శ్రీరంగరాజానుగ్రహంబుచే శ్రీరామప్పిళ్లతోడ దినదినప్రవర్ధమానుం డగుశ్రీపరాశరభట్టారకుండు పంచవార్షికబాలకుండై యొక్కనాఁడు శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రగురుండు 'నెడుమాల్కడిమై' యనుతిరువాయ్మొళి యనుసంధించుచుండ నందు 'శిరుమామనిశరాయ్' అనుపదం బాకర్ణించియయ్యా పరస్పరవిరుద్ధంబు లగుహ్రస్వత్వదీర్ఘత్వంబులు తేజస్తిమిరంబుపోలిక నొకవస్తువునందుండ విట్టిధర్మద్వయంబునకు సామానాధికరణ్యం బేరీతి సంభవిచు నని యడుగ వత్సా నీ వనుపనీతుండవు గావున నీకు శ్రుతిప్రమాణంబులచే సమాధానంబుఁ జెప్పఁ దగ దైనను సూక్ష్మక్రమంబుగాఁదెల్పెద విను మాకారకృతహ్రస్వత్వంబును నిర్మలజ్ఞానాతిశయప్రాప్తమహాన్నత్యంబును నొక్కయెడ నుండం దగు నని యాన తిచ్చుసమయంబున శిరియాచ్చానరుళాళప్పెరుమా ళెంబెరుమానా రనియెడియిరువురు మహాదేశికులు విచ్చేయఁ బ్రత్యుత్థానాభివందనాదులవారిని సత్కరించి యిట్టివారు 'శిరుమామనిశ' రని తెలియం దగు నని యాన తిచ్చె నంత. 33
సీ. విమలగంగాతీరవిద్వాంసులను గెల్చి, సర్వజ్ఞుఁ డనునొక జన్నిగట్టు
శ్రీయతీంద్రునికీర్తిఁ జెవు లార విని వచ్చి, శ్రీరంగధామముఁ జెంది యందు
సంయమీంద్రుని గెల్వ సర్వజ్ఞభట్ట శే,తెంచినాఁ డని పొగడించుకొనుచుఁ
బ్రకటతరాటోపపటిమ నేతేరఁ గ,న్గొని యతని జయింపఁ గోరి చూచి
తే. బాలకులఁగూడియాడుచు భట్టరయ్య,యినుకదోసిటఁ బట్టియి యినుక యెంత

తెలుపు మఖిలజ్ఞ యనిడాసి పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఇసుక యింతని యతం డెఱుఁగ కూరక యుండ, భట్టారకార్యుఁ డా బ్రాహ్మణునకు
నిది చెప్ప లేవైతి విది యెంత యని యొక, చేతఁ జూప నతండు చెప్ప లేక
యవనతాస్యుం డైన నతనికతం డనె, నది దోసఁ డిది చేరెఁ డనుచుఁ జెప్పఁ
జాల వైతివి నీవుఁ జాలు నీవిపుడమ్మ, లజ్ఞ సర్వజ్ఞుఁడ వైతి వెట్టు
తే. లని పరాశరభట్టారకార్యవర్యు, యాన తిచ్చిన విని విస్మయంబుఁ జెంది
యాతఁ డచ్చటివారి కిట్లనియె ననుచు, వాదభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తండ్రి మేధన్యుఁ డీ దారకమణి కని, యడుగ నచ్చోటివా రతని కసిరి
దర్శనస్థాపనదక్షుఁ డౌ నెంబెరు, మానారు కాత్మ సమానుఁ డైన
శిష్యుఁ డౌ శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రగురుండు, తండ్రి యిబ్బాలకతరణి కనుచు
జను లన విని యాద్విజన్మవరుండును, జాలలాలించి యబ్బాలచంద్రు [బ్రీతి
తే. ముందుబృందావనమునందు నందుఁడాత్మ, నందను నిమాడ్కి భుజములయందుఁ
నెత్తికొని వచ్చెఁ గూరేశు నింటికనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అంత. 37
సీ. సాధ్విపాన్చాచ్చారు సయ్యనఁ జని కని, యావిప్రుభుజమునం దధివసించు
కూరేశుపట్టిని గూర్మి సందిటఁ గొని, చేలాంచలముఁ గప్పి సిరులు మెఱయ
మంత్రరత్నము మాటిమాటికినుడువుచుఁ, బరదృష్టిదోషముల్ పరిహరించి
తల్లిచేతికి నిచ్చి తనయుని వీథులఁ, దిరుగ నీయకు మని తెలియఁ బలుక
తే. నట్లొనర్చెద నని తల్లి యాన తిచ్చి, సంయమీంద్రుని శ్రీపాదసరసిజామృ
తంబు సుతున కొసంగె వత్సలత ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. తదనంతరం బప్పరాశరభట్టారకుండు యోగ్యకాలమునందుఁ బితృకృతోపనయ
నాదిసంస్కారసంస్కృతుండై సకృచ్ఛ్రవణమాత్రసమధిగతవేదవిదుపాధ్యాయస
మీరితసాంగోపాంగసరహస్యామ్నాయసముదాయుండై కాణాదపాణినీయపూ
ర్వోత్తరమీమాంసాపురాణధర్మశాస్త్రాద్యర్థతత్త్వంబు కూరేశగోవిందమిశ్రుల
వలనం దెలిసి యొక్కనాఁడు. 39
సీ. శ్రీరంగనాథుని సేవింప నేతేర, యవనికాంతరమునం దమ్మురారి
శ్రీభూమినీళాదిసీమంతినులఁ గూడి, సరససల్లాపముల్ సల్పుచుండ
సమయము గా దని చయ్యన వెనుక కే, తెంచి పరాశరదేశికేంద్రుఁ
డున్నంతఁ గని మనపిన్నవానిని వీని, మన్నింప కుండుట మనకుఁ దగునె
తే. యనుచు సిరిపల్క హరివిని యతని మగిడి, యాశ్రితులఁ బంచి పిలిపించి యాదరించి
భట్టరయ్యకుఁ దా నిట్లుపల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తెరమఱుంగున నున్నతఱి మమ్ము నీవెట్లు, తలఁచితి వని రంగధాముఁ డడుగ
శ్రీరంగధాముని సిరియును గా మిమ్ము, భావించితి నటంచు భట్ట రనిస

ముందు నీడెందముౝనందు మే మెవ్వర, మని తలంచితి వనౝ హారికి నతఁడు
తలిదండ్రు లని మిమ్ముఁ ౝ దలఁచి యుండితిఁ గాని, వేఱెన్న లేదని ౝ విన్నవింప
తే. నింక నాయాన సిరియానౝనెప్పటట్లు, మమ్ముఁ దలిదండ్రు లని నీదుౝమదినినమ్మి
వత్స సుఖియింపుమని శౌరిౝపల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెౝపొందమలర.

వ. అంత శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రగురుం డాత్మీయతనూజులకు వివాహోచితవయఃపరిమాణంబు గని సముచితక్రమంబుగా సంయమీంద్రునిం గాంచి మహాత్మా బాలకులకుం గల్యాణకాలం బుపస్థితం బయ్యె నస్మత్పూర్వసంబంధు లందఱుఁ బ్రాకృతు లయియుండిరి యుష్మద్దాసు లైనయిద్దారకులకు శ్రీవైష్ణవసంతానసముదితకన్యకాలాభం బెట్లు గల్గు నని విన్నవింప విన నవధరించి యతీంద్రుం డస్మదాచార్యు లైనశ్రీమహాపూర్ణదేశికేంద్రులతిరువంశంబునం దవతరించిన శ్రీవైష్ణవులు పెక్కండ్రు గలరు వారలు బృహచ్ఛరణు లని విచారింపఁ దగదు సాంగరహస్యవేదవేదాంతద్వయనిష్ఠాగరిష్ఠులగువారలయం దొక్కచోటఁ గన్యాపరిగ్రహంబు సేయం దగు నని యానతీయ నాకర్ణించి కూరేశగురుండు త్రిదండపాణినిం బురస్కరించికొని యమ్మహాపూర్ణాన్వవాయుం డైన యొకభాగవతశ్రేష్ఠునింటికిం జని యస్మత్తనయుం డైనశ్రీపరాశరభట్టారకునకు భవత్పుత్రికలం గల్యాణంబు సేయం దగు నని ప్రీతిపూర్వకంబుగా నడుగ నద్దేశికసత్తముండును భట్టారకార్యునియాభిజాత్యంబుఁ దలఁచియమ్మహాత్మునికాత్మపుత్రికల నర్పింప నుత్సహించియు నవీనసంబంధం బెట్లొనర్చెద నని యుపేక్షింప నక్కూరేశగురుండు తిరిగి నిజమందిరంబున కేతేరనతనిదేవియు బాలకులకుం బరిణయకాలం బపగత మయ్యె మీ రిట్లుపేక్షించుటకుం గారణం బేమి యన విని యతం డీశ్వరకుటుంబంబునకుమత్ప్రయత్నం బేమిగల దనివాక్రుచ్చి భగవత్సన్నిధికిం జనుదెంచి యర్భకులకువివాహసమయం బయ్యెననివిన్నవింప విని శ్రీరంగనాథుం డిబ్భారంబు నీకేమియస్మత్తనూజులకల్యాణం బేనె యొనర్చెద ననసతండుమగిడి యేతెంచె నంత నబ్భగవంతుం డమ్మహాపూర్ణదేశికవంశ్యుం డగునాశ్రీవైష్ణవుని స్వప్నంబునఁ దన్నుం గనిపించి నీకన్నియల నిరువుర నుమదంశజాతుం డగుశ్రీపరాశరభట్టారకునకీఁ దగు నని నియమింప నతండుమేల్కాంచి స్వప్నలబ్ధభగవదనుగ్రహంబు సారెసారెకుం దలంచి సంతసించి ప్రభాతకాలోచితకృత్యంబు లొనరించి శుభనిమిత్తంబులం గాంచి యాసంబంధంబు తిలకించి దేవీసమేతుం డగుకూరేశునిం బొడగాంచిసముచితప్రకారంబుగా సంభాషించి కల్యాణంబు నిర్ణయించి శుభముహూర్తంబునం దనపుత్రిక లైనయక్కచ్చియు మన్నియు ననిమెడియిరువురుకన్నియల నుదకధారాపూర్వకంబుగా శ్రీపరాశరభట్టారకునకు సమర్పించి వివాహమహోత్సవంబు సల్పె నంతఁ బరాశరభట్టారకుండును దేవీద్వయసమేతుం డై శ్రీరంగనాథునింబలెననేకమంగళవాద్యఘోషంబులతో

నిజమందిరంబుఁ జెంది యందు సుఖించు చుండె నంత. 42

సీ. సంయమీంద్ర శరీర సంబంధులను మాని, సన్న్యసించితిరి దాశరథిసూరి
నెడఁబాయ కుండుట కేమి కారణ మని, యాశ్రితు లడుగ నయ్యార్యవరుఁడు
దాశరథిని దక్కఁ దక్కినచుట్టాల, నందఱ నుడిగి సన్న్యాసి నైతి
నీత్రిదండస్థాన మితఁడు మా కది గాన, నిది యుడిగితి నేని యితని విడిచి
తే. యుండ వచ్చునటంచుఁ ద్రిదండపాణి, యాన తిచ్చిన విని బుధులాయతీంద్రు
భాగినేయునిఁ బొగడిరి భక్తిననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర. 43

సీ. అతిమృదులాస్తరణాస్తీర్ణవేత్రము,యాసనాసీనుఁడై యతివరుండు
ముద మొప్పఁదిరువాయిమొళియొకసంతఁజె,ప్పిన విని గ్రహియించి పృథుతదర్థ
బోధామృతముఁ గ్రోలి భువిఁ బ్రమత్తునిగతిఁ, బరభక్తివివశుఁడై పరగురుండు
శ్రీమదనంతదీక్షితసుతుండు యతీంద్ర,భాగినేయుండును బరమభాగ
తే. వతుఁడు దాశరథిప్రాజ్ఞవల్లభుండు, నతులవాధూలకులకలశాబ్ధిచంద్రుఁ
డతనిఁ దలఁపునఁ దలఁచెదననిశ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

అత్తుళాయమ్మ గారి వైభవము.

సీ. అత్తుళాయమ్మగా రత్తింట సౌఖ్యముఁ, జెందుచు నొకనాఁడు చెన్నుమీఱఁ
గావేరియం దవగాహనార్థము తన,యత్తను దోడు ర మ్మనుచుఁ బిలువఁ
బుట్టింటివా రిచ్చు బోనకత్తెను వెంటఁ,బెట్టుక పొమ్మని నెట్టణంపు
మాట యత్తన విని మఱుమాట నుడువక, తనపుట్టింటి కాతరుణి యరిగి
తే. తండ్రి కావార్తఁ జెప్పనతండు నీదు,నన్న కెఱిఁగింపుమనఁ బోయి యతికులాగ్ర
గణ్యునకుఁ దెల్పె నావాలుఁగంటియనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

వ. అంత రామానుజగురుం డగ్గురుపుత్రికసూక్తు లాలించి యుద్దేవి నూఱడించి త
నకుం ద్రిదండస్థానాపన్నుఁడును భాగినేయుండును వాధూలవంశవారాశిరాకా
సుధాకరుండు నగుదాశరథిసూరినిం బిలిచి వత్సా నీవీసాధ్వితోడం జని వీరియిం
ట నఖిలకృత్యంబులు సల్పు చుండు మని నియమించి యగ్గురుపుత్రి నుద్దేశిం
చియమ్మా నీకుం బుట్టింటివారంపించిన సేవకుండితఁ డితనిఁ దోడ్కొని చను మని
యాదరపూర్వకంబుగా నానతీయ నాకర్ణించి యమ్మహాత్ముం డప్పతివ్రతాతిల
కంబుం దోడుకొని చని కావేరీప్రవాహంబునం దవగాహనంబు చేయించిమరల
వారియింటం బ్రవేశింపంజేసి యందు వారల కుచితకాలకృత్యంబు లన్నియు స
ల్పు చుండి యొక్కనాఁడు. 46

సీ. వైష్ణవు లిరువురు వారివాకిటను మా,ధ్యస్థ్య మాబ్రహ్మవాదంబు సలుప
నం దొక్కసాత్త్వికుం డధికయుక్తులఁ జెప్ప,నవి యప్రమాణములనుచునతని
వ్యధికరణోక్తుల వంచించె నితరవై,ష్ణవుఁ డది దెలిసి దాశరథిసూరి
యన్యాయ మిది యని యాన తిచ్చిన విని, యతఁడునీ వెఱుఁగవీయర్థ మనిన

తే. నుభయవాదులసూక్తులనుగ్గడించి, సార మీయుక్తి యిది గతసారమనుచుఁ
గరుణ వారికిఁ దెలిపె దాశరథి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అట్లద్దాశరథిసూరిచేఁ దెలుపంబడి యమ్మహాభాగవతులిరువురు నన్యోన్యానుకూల్యంబుఁ జెంది యితఁడుముదలియాండానని యెఱింగి యమ్మహాత్మునకుం బ్రణామంబు లాచరించి తదనుజ్ఞాతులై యథేచ్ఛం జని రంత నత్తుళాయమ్మకుఁ దదీయశ్వశురుం డిట్లనియె. 48

సీ. జగదేకగురుఁడైన సంయమీశ్వరునకుఁ, బృథివి సద్గురుఁ డయ్యెఁ బెరియనంబి
ప్రాణపదం బైనపట్టి వీ వతనికి, నది యెఱుంగనిది మీయత్త నిన్ను
నన్నమాటల కల్గి యతిసార్వభౌమత్రి,దండాయమానుఁ డౌ దాశరథిని
వెంటఁబెట్టుక వచ్చి యింట ని ట్లితనిచేఁ, బనులఁ జేయించు టేపాటి నీకుఁ
తే. బుత్రి నీకైనపను లన్ని పొసఁగ మేమె, చేసెదము వారిఁ బొమ్మని చెప్పుమనుచు
నత్తుళాయమ్మ కనియెన య్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. మామగా రన్నట్టిమాట లన్నియు విని, యత్తుళాయమ్మ యే మనక యున్న
నతఁడు దాశరథికి ట్లనియె మహాత్మ మా,బోఁటిభవాంబుధిప్లుతుల జనుల
నుద్ధరింపఁ దలంచి యుర్విపై నవతరిం,చినవారు గాన మీ శ్రీపదాబ్జ
ములకు మ్రొక్కెదమింక ముదమందియతిరాజు,కడకేఁగియతనికైంకర్యములను
తే. సలుపుచుండుము మాతండ్రి జనుగుమనిన, నార్యశాసనముడిగి నేనరుగననుచు
నతని కనియెను దాశరథ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. నెయ్య మొప్ప నతండు వియ్యంకుఁడైనట్టి, పెరియనంబిని గాంచి ప్రీతి మ్రొక్కి
యతనిచే సత్కృతుఁ డై మత్స్వరూపము, దాశరథిగురుండు దక్కనీయఁ
డిది విరుద్ధం బార్య యిఁక నైన నతనిని, బిలిపింపు మని పల్కఁ బెరియనంబి
యడియేని కిది యసాధ్యము స్వామి దేవర,వారు శ్రీలక్ష్మణసూరికడకు
తే. వేగ విచ్చేసి యతనికి విన్నవింప, నతఁడు రప్పించుఁ దనకడ కతని ననిన
నతఁడు లక్ష్మణమునికడ కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఆవైష్ణవుఁడు లక్ష్మణార్యులకడ కేఁగి, భక్తిపూర్వకము గాఁ బ్రణతిఁ జేసి
స్వామి దేవరవారు సర్వచేతనరక్ష, నాచరింప ధరిత్రి నవతరించి
దాశరథిని బెట్టి త్వద్దాసుఁ డగువీని,నత్తకు మోసము సలుప నేల
యతని రావించి మీయంఘ్రులకడ నుంచి, నన్ను రక్షింపు మనాథనాథ
తే. యనుచు మ్రొక్కెడ గరుణించి యతివరేణ్యుఁ డత్తుళాయమ్మ నూచెల్లెలనుచుఁ జెప్పి
యతనిఁ బిలిపింప నయ్యార్యుఁ డరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. కూరము విడిచి యక్కూరేశ్వరుఁడు దొల్లి, శ్రీరంగమునకు విచ్చేయువేళ
నతనితోఁ దద్దేవి యరుగుచు నాతండు, పాలారగించెడు పసిఁడిగిన్నె
యొడి నిడుకొని చని యడవిలో భయపడి, భయ మయ్యెనని తన భర్తకనిన

నోడి నున్న వస్తువు విడిచితివా నీకు, భయ మేడి దని నిజపతి వచింప
తే. నట్లొనర్చినఁ జూచి కూరాధిపుండు, భార్యతోఁ గూడి శ్రీరంగపదముఁ బొంది
యందు నిత్యనివాసముఁ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత శ్రీమద్రామానుజమునీంద్రుం డొక్కనాఁడు గోష్ఠీపురంబునకుం జను దెంచి యందు నిజనివాసంబున నేకాంతరవివిక్తప్రదేశంబునందు నతిమృదుల శ్వేతాసనంబున బద్ధపద్మాసనుం డై నిజాంకన్యస్తహస్తుం డయి పరమశుభాస్పద ధ్యానారూఢుం డగు తిరుక్కోట్టియూరినంబినిం గాంచి ధ్యానావసానంబున నగ్గురువరునకు సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి యతనిచే సమ్మానితుం డయి తదుద్దిష్టవరిష్ఠవిష్టరాసనం బధిష్ఠించి మహాత్మా మీకు ధ్యేయం బెద్ది సదానుసంధేయం బెయ్యది యని యడుగ ధ్యేయం బాచార్యవిగ్రహం బనుసంధేయంబు తదీయ దివ్యనామం బని యతం డానతిచ్చిన విని సంతసించి యతనిచే ననుజ్ఞాతుం డయి మఱిడి శ్రీరంగధామంబునకే తెంచి స్వకీయమఠంబునందుఁ గూరేశ దాశరథ్యాదిసూరివరులతో వేదాంతగోష్ఠి సలుపుచున్న యవసరంబున ముదలియాండానునకుం బ్రియపుత్త్రుం డగు కందాడయాండా నను మహాదేశికుండు శ్రీభూతపురి యందు భగవద్రామానుజార్చావిగ్రహప్రతిష్ఠాసమయంబున శిల్పకారకరధృత సువర్ణశలాకచే నేత్రోన్మీలనమహోత్సవంబుఁ జేయించు కాలంబున శ్రీరంగ ధామంబునందు. 55

సీ. కరపద్మయుగముచేఁ గన్నులించుక మూసె, సర్వజ్ఞుఁ డా యతిచక్రవర్తి
స్వామి యిదే మని సంశ్రితు లన నిది, కందాళయాండాను కార్య మనుచు
నానతిచ్చిన విని యార్యులందఱును సం, దియమొంది మఱికొన్ని దినములకును
శ్రీభూతపురినుండి శ్రీవైష్ణవులు వచ్చి, యచటివృత్తాంతము లన్ని దెలుపఁ
తే. దెలిసి యాశ్చర్య మొంది రద్దేశికేంద్రు, లట్టి యతిరాజదివ్యకథామృతంబు
శ్రుతిపుటములఁ గ్రోలుచుందురు సుజను లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఒకమూకవైష్ణవు నొకనాఁడు చేసంజ్ఞఁ, బిలిచి యాతనితోడఁ బేర్మి నొక్క
యింటిలోఁ జొచ్చి యా యింటివాకిలి మూసి, యుడయవరాత్మాంఘ్రియుగ మతని
గనిపించి నీ కింతకంటె గమ్యము గతి, యన్యము లేదని యాన తీయ [నికిఁ
నందు రంధ్రములఁ గూరాధిపుఁ డది చూచి, యక్కటా శాస్త్రము లధికరించి
తే. చెడితిఁ గాకున్న నీ మూకచేతనునకుఁ, బోలె వీనికి నిజపదాంభోజయుగము
గురుఁడు చూపింపఁడా యని కుందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. తనసంశ్రితుల నెల్లఁ దగిన కైంకర్యముల, నందు నియోగించి యతివరేణ్యుఁ
డొక వైష్ణవుని కేమి యుచితకైంకర్యముఁ, జెప్ప కున్న నతండు చింత నొందె
నది యెఱింగి యతీంద్రుఁ డార్య నీ శ్రీపాదతీర్థము మా కిమ్ము దినదినంబు
కైంకర్య మిది నీవు గావింపు మన నతం, డనుదినంబును దీర్థ మాడి వచ్చి

తే. మొ్రక్కి లక్ష్మణమునికన్ను మోా్రలనిలిచి, కరసరోరుహముల మోడ్చి కదలకుండుఁ దనదు కైంకర్య మయ్యెడు దనుకననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. హరిపూజనముఁ జేసి యతని శ్రీపాదతీర్థముఁ గ్రోలి కాని త్రిదండపాణి యారగింపఁడు నిత్య మదిచూచి యాశ్రితు, లోకనాఁ డిదేమి మీ కుచితమనిన నుడయవ రాకృత్య ముడిగి యే మన కున్న, శ్రీమదార్యునియాజ్ఞ సేయ నేని పీనిస్వరూపము హానిఁ జెందును గదా, యని కదలక నిల్చె నమ్మహాత్ముఁ

తే. డతనిగురుభక్తి కాశ్చర్య మంది రార్య, లంతఁ దత్పాదతీర్థము యతివరుండు చేర్చుకొని వారితో సంతసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. మఱియొకదినమున మఠములోఁగొందఱు, స్వాములుహరియాగ సమయమునను గురునితోఁ జెప్పక కూరేశుఁ గదళీప, లాశముల్ దెమ్మని వాసిఁ బనుప నతఁడుదాత్రముఁగొని యరఁటితోఁటకుఁజని, యొకయాకుగోసిన నుదక మొలుకఁ గటకటా చేతన ఘాతి నైతి నటంచు, నతఁడు మూర్ఛిల విని యార్యుఁడరిగి

తే. యానృశంస్యాదిగుణనిధి నతనిఁ జూచి, యిట్టిపని కితనిని బంచి రెవ్వరనుచు వగచియాతనిఁ దోడ్కొని వచ్చెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

గోష్ఠీపురీపూర్ణ పత్నీ పుత్రీ వైభవము.

సీ. బ్రహ్మోత్సవముఁ జూడ బ్రహ్మవిత్సముదాయ, మంజనాచలమున కరుగుచుండి గోష్ఠీపురీపూర్ణ గురునింటి కేతేర, నానంబి లేకున్న నతనిపత్ని వేఱుధాన్యము లేక విత్తులపురి దీసి, దంపించి యాశాలి తండులాన్న మమృతోపమవ్యంజ నాన్వితముగ నిడ, సాపడి జరిగి రా స్వాము లంత

తే. నాత్మపతి వచ్చి విత్తులే వనుచు నడుగ, వి త్తితిని బరమపదమున విత్తులనుచుఁ దెలియఁ బల్కెను భర్తకద్దేవియనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. గోష్ఠీపురీపూర్ణ గురుపుత్రి యొకనాఁడు, యతిరాట్పదాబ్జము లాశ్రయింప సకలహితంబులు సల్పి యతీంద్రుఁ డా, సాధ్వికి నిజపదాబ్జములఁ జూపి తంజ మిదే యని తలఁచి యుండితి వేని, కరతలామలక మై పరమపదము గలుగును నీ కని పలుక నగ్గురుపుత్రి, యంతిమదశను మా యయ్యగారు

తే. తావకాంఘ్రులు శరణొందె దాసి కేమి, చెప్పవలె మీపదాంబుజ సేవసేయ ననుచు వాక్రుచ్చి చేమోడ్చి యరిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. భువి నేగురునితిరు ముడియన్వయముఁ జెంది, పూర్వదేశికు లెల్ల ముక్తిఁ గనిరి యర్వాఙ్మనీషు లే యార్యపదాబ్జసం, బంధులై కాంచిరి పరమపదముఁ జారుభవిష్యదాచార్య నెవ్వనిఁ దొల్లి, సాక్షాత్కరించెను శఠవిరోధి యుభయవిభూతుల నొసఁగె నేసూరికి, దాససమృద్ధికై శ్రీసఖుండు

తే. ఇలను మత్కృతినాయకుఁ డేఘనుండు, అట్టిరామానుజాచార్యు లస్మదీయ బుద్ధిఁ గనిపించుఁ గాక యే ప్రొద్దుననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

శా. శ్రీమద్భూతపురీశకేశవసుతా శ్రీవిష్ణుధర్మప్రితా
భూమిమధ్యద్విదశాబ్జపీఠగతజంబూద్వీపభాగోదయా
కామాదిద్విషదాష్మదావదహనాక్రాంతాత్మవృష్యద్ఘనా
హైమస్తోమతృణాశ్మలోష్టసమ యాత్మారామ రామానుజా. 63

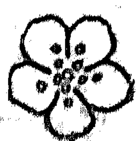
క. రామానుజ కార్పాసా, రామరమారాధతాంఘ్రిరాజీవయుగా
శ్రీమద్యజ్ఞేశబుధ,గ్రామణివినుత ప్రభావ కలిరిపుదేవా. 64

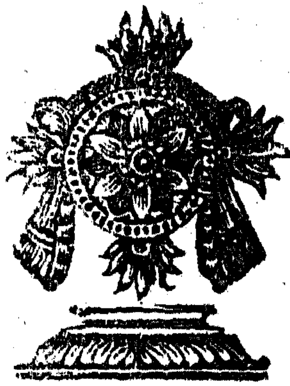
మాలినీవృత్తము. ప్రపదనసదుపాయా పాదజుడ్భాగధేయా
శపథజితకువాదీ సద్గుణబ్రహ్మవాదీ
కపటగుణసుదూరా కారిమారేష్టచారా
విపదురగఖగేంద్రా విశ్వచంద్రా యతీంద్రా. 65

ద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్రకణ్వసగోత్రపవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబైనయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం బూర్వభాగంబున శ్రీవైష్ణవస్వరూపనిరూపణంబును గూరేశ దాశరథులకుం జరమోపదేశక్రమంబును నొక్కపుష్కరిణియందు వసించుజలజంతువులకు యతీంద్రుండు ముక్తినొసంగుటయు శ్రీరంగామృతగురువరోపాఖ్యానంబును క్రిమికంఠజన్మనిమిత్తకథనంబును భట్టార్యబాలచేష్టితప్రదర్శనంబును శ్రీపరాశరభట్టారకవివాహమహోత్సవవ్యాఖ్యానంబును దాశరథిమాహాత్మ్యప్రవచనంబును శ్రీమహాపూర్ణపుత్రికావిభవాభిభాషణంబును గూరేశగురుని శ్రీరంగప్రవేశవర్ణనంబును శ్రీభూతపురియందర్చాత్మక శ్రీయతీంద్రప్రతిష్ఠానుక్రమసంకీర్తనంబును మూకముక్తిప్రదానఫణితియు శ్రీపాదతీర్థమాహాత్మ్యప్రకటనంబును గూరనాథాన్నృశంస్యప్రకారంబును దదీయారాధనాతిశయద్యోతనంబును గోష్ఠీపూర్ణపుత్రిక శ్రీసంయమీంద్రునిపదాబ్జంబు లుపాయోపేయంబులుగా నిశ్చయించుటయు నన్నది సర్వంబును షష్ఠోల్లాసము.

ఆ చా ర్య సూ క్తి ము క్తా వ ళి,

పూ ర్వ భా గ ము.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

—o—

ప్రథమోల్లాసము.

శ్రీభూతపురనివేశా
ప్రాభవనిజకాంతివిజితబాలదినేశా
శోభితవైష్ణవదేశా
స్వాభావికశమదమాదిసద్గుణ యతీశా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. శ్రీసఖజలధిసుస్థిరకృపాసలిలంబుఁ, గ్రోలి శఠారాతికాలఘనము
నాథమునీంద్రుఁ డన్నగముపై వర్షింప, నది రామపుండరీకాక్షు లనెడు
ఝురముల యామునాచార్యమహానది, పూరించి పొరలి యుబ్బువి యతీంద్ర
పద్మాకరేంద్రంబుఁ బరిపూర్ణ మొనరింప, దేశికాభ్రమములు దశలయందుఁ
తే. ప్రాణిసస్యంబు లన్నియుఁ బసిమి మీఱఁ, జాలఁ బ్రవహించుచున్నది సరసులార
నమ్మయాళ్వారి నెమ్మది నమ్ముఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 3

సీ. నారాయణుఁడె శేషి సరసురగిరిముఖ, చేతనాచేతనసృష్టి కెల్ల
నతనికల్యాణగుణాత్మక మగుదివ్య, విగ్రహంబు శఠారివేష మయ్యె
నతనికెంజాయలయంఘ్రిపద్మమ్ములె, రామానుజార్యులై రంగు మీఱె
నమ్మహాత్మునియందె యాచార్యదేశిక, గురుపదంబులు దొడ్డకూర్మిఁ జెందెఁ
తే. గనుక మిగిలినగురుకుల మెనసి చూచి, యాయతీంద్రునికే శేషకుఁయినకతన
నతని విడిచిన మోక్షమె ట్లబ్బు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. శ్రీభాష్య మాచార్యసేవచేఁ బఠియించి, శిష్యముఖంబు గాఁ జెప్ప వలయు
నది యొనర్ప నశక్తుఁ డాయెనా శఠవైరి, శ్రీసూక్తులే విశ్వసింప వలయు
నట్లు రంగాదులం దమరి యాహరికిఁ బ్రసిద్ధకైంకర్యమే చేయ వలయు
మంత్రరత్నార్థమే మననంబు సేయుచుఁ, గలిగినకాలంబుఁ గడప వలయు

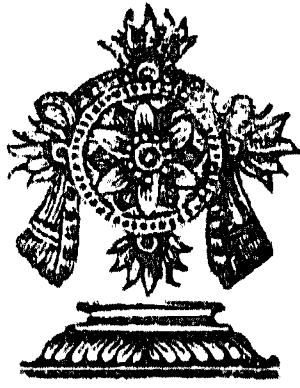
తే. సతతవైష్ణవపూజలే సలుపవలయు, నొదిఁగి యదుగిరిచెంతల నుండవలయు
సేమ మిది యని యతిపతి చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. నయనారుదేశిక నాయకుం డొకనాఁడు, శ్రీరంగనాథుని చెంత నిలిచి
శ్రీశఠకోపంబుఁ జెన్నుగాఁ దలఁ దాల్చి, సాత్త్వికజను లెల్ల సన్నుతింప
సర్వభూతోద్ధర్త జగదేకగురువర్యు, లుడయవరే కాని యొరులు గారు
సత్యంబు సత్యంబు శపథించి పల్కెద, సందియంబులు మాని చెందుఁ డితని
తే. ననుచుఁ బల్కిన విని నమ్మి యఖిలజనులు, నతనిశిష్యప్రశిష్యుల నాశ్రయించి
ధన్యులై రాయతీంద్రుఁడే దైవ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శౌరిరాజగురుండు సరసచతుశ్శ్లోకి, నెవ్వనిమంత్రార్థ మెఱుకపఱిచె
నలయిరింబప్పామహాత్ముఁ డష్టశ్లోకి, నెవ్వనిమహిమము లేర్పరించె
వ్యతిరేకనియతి నెవ్వనినామవైభవ, మెఱిఁగి వచించెఁ గూరేశగురుఁడు
యజ్జన్మకార్యజ్ఞుఁ డయ్యె దాశరథి యి, ట్లరుళాళముని యదీయప్రభావ
తే. మెంచ నెంచెద రాచార్యు లెల్ల నవని, నాయతీంద్రునిసంబంధు లయినవారె
ధన్యులయి ముక్తిఁ గాంతురు తథ్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. ఏడునూఱులయతు లేకాంగు లీరాఱు, వేలు డెబ్బదినాల్గు పీఠపతులు
నాచార్యపూరుషు లఖిలవైష్ణవులును, శ్రీరంగమందునఁ జెలఁగి కొలువఁ
గావిమడుంగులు గలమేనిపై ద్వాద, శోర్ధ్వపుండ్రద్యుతు లుబికి మెఱయ
వజ్రదండత్రయ వ్యాఖ్యానముద్రల, నుభయకరాబ్జముల్ ప్రభలు గుల్క
తే. శిఖయు యజ్ఞోపవీతంబు సిరుల నీన, గోష్ఠిభూషణమైన యగ్గురువరేణ్యుఁ
దలఁచి కొలిచినమనుజులే ధన్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. బాలభాస్కరు నైన బవరానఁ దూలించు, తిరుమేనిచాయలఁ దేలువానిఁ
బూర్ణేందుబింబంబు పోలిక మీఱిన, మొలకనవ్వులముద్దు మోమువానిఁ
బలుమాఱు ననన్యప్రపన్నులకను మ్రోలఁ, బసిఁడికల్పక మనఁ బరఁగువానిఁ
గరుణామయాపాంగ కలితసుధావృష్టిఁ, జెందినవారిపైఁ జిలుకువాని[రేణ్యుఁ
తే. నడుగుఁగెందామరలదోయి బెడఁగుగముల, నజ్ఞతాధ్వాంతములఁ బాపు యతివ
దలఁచి కొలిచినమనుజులే ధన్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఏగురుఁ డిల వేంక టేశున కిచ్చెను, శంఖచక్రంబుల జను లెఱుంగఁ
గాళహస్తీశుని గడపపర్యంతము, కుమతులఁ జెండాడు గురుఁ డెవండు
శ్రీశైలపూర్ణుల చెంత నబ్దం బుండి, యెఱిఁగె రామాయణ మేఘనుండు
తిల్లగోవిందునిఁ దెచ్చి శ్రీపురియందు, నెలకొల్పె నెవ్వఁడు నేర్పు మీఱఁ
తే. బుడమి శ్రీశైలపూర్ణుని భూరికృపను, గోర గోవిందమిశ్రులఁ గొనియె నెవ్వఁ
డస్మదాదులదైవత మతఁడె యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. ఆసూరివంశామృ తాబ్ధిని నెవ్వాఁడు, జనియించె సంపూర్ణ చంద్రుఁ డనఁగ

నవనినభోవీథి కాకల్పమై యెవ్వఁ, డజ్ఞతాంకధ్వాంత మడఁచివైచె
నాత్మగ్రహర్తి తారాధ్యక్షుఁడై నేలఁ, జదల వెలింగెడు సరసుఁ డెవఁడు
ప్రతికూలవిరహిహృద్బాధాకరబ్రహ్మ, తర్కప్రమాణాంశుధరుఁ డెవండు
తే. సాధుహృత్కుముదినీసక్తసరసుఁ డెవఁడు, సచ్చకోరకులభాగ్యజ్యోత్స్న సరగు నెవ్వఁ
డస్మదాదులదైవత మతఁడె యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 11
సీ. అలకేశవార్యోదయాచలేంద్రమువల్లఁ, గాంతిమతీప్రాచిగర్భమందు
నుదయించి భూతపూర్వ్యోమస్థలిని మించి, యతిరాజభాస్కరుం డలరుచుండ
నజ్ఞానతిమిరౌఘ మల్లనల్లనఁ జెడె, విజ్ఞానదీప్తులు విస్తరించె
సాత్త్వికాంభోజముల్ చల్లన వికసించె, వాదిఘూకంబులు వడి యడంగె
తే. వస్తుతత్త్వంబు భవులకు వరుసఁ దెలిసె, శేషతాకృత్యధనములు జెందఁ గలిగె
నహహ యీరవిదీప్తి యేమందు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. భూతపురాభ్రిప్రభూతలక్ష్మణముని, దివ్యాబ్ద మొక్కటి దెసలఁ గప్పఁ
దత్కటాక్షేక్షాసుధాదివ్యవృష్టిచే, సూరిచాతకములు సుఖముఁ జెందె
సుజనమయూరముల్ చోద్యంబుగా నాడె, వాదిహంసకులంబు భేద మొందెఁ
దాపత్రితయదావదహనంబు చల్లారె, సాత్త్వికావళి భూమి సంతసించెఁ
తే. గలిమలపుఁజీడపీడలు గడచి బ్రదికి, ప్రాణిసస్యంబు లన్నియుఁ బ్రభవహించె
మంచికాలము నేటి కేతెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 13
సీ. కాంతిమతీదివ్యగంగానది జనించి, రామానుజహ్రదరాజ మొకటి
కరపదముఖనాభికల్యాణసౌరభ, పద్మ మీక్షణమీనభాసురంబు
దీర్ఘబాహుతరంగధీర మాశ్రితరాజి, రాజహంసావళిభ్రాజితంబు
లలితప్రసాదవిలక్షణకమఠంబు, భూరితేజోజలపూరితంబు
తే. నగుచుఁ బూదూరఁ గనిపించె నందఱికిని, దానిఁదలఁచినఁ దీఱు నేతాపమయినఁ
జెందువారికి సేమ మెంతందు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. కేశవనామలక్ష్మీపతిప్రీతికై, భూతపూర్నందనభూమినడుమఁ
గేశవప్రభుఁడైన కేశవార్యునివల్లఁ, గాంతిమత్యాలవాలకలన మొంది
బాహుశాఖలు పాణిపాదపల్లవములు, మొలకనవ్వులపుష్పములు వహించి
రంజిల్లుచున్నది రామానుజార్యుఁ డన్పసిఁడివేల్పులచెట్టు పలువిధముల
తే. దెసలుపడియును దనచాయఁ దెలివిదాల్చి, పెరుఁగుచున్న దిలాసురప్రీతికొఱకుఁ
జెడక నరులార దాని భజింపుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. కేశవాచార్యులా కేశవనాథుండు, కాంతిమతీదేవి కలిమిఁగొమ్మ
యాదంపతులె లక్ష్మణాచార్యులై రని, తలఁచెద బహువిధతర్కములను
నుత్తారకత్వంబు నుజ్జ్వలఘటకత్వ, మట్లు గాకున్న నెట్లగు నితనికి
నుత్తారకత్వోపయుక్తకృపామాత్ర, సుప్రసన్నార్యత్వసుందరుండు

తే. నీమహాత్మ్యుఁడు గనుక నే యితనిదివ్య, పాదపద్మంబులే తల్చి పరమపదముఁ
జెంది రాచార్యులెల్లఁ బ్రసిద్ధ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. శ్రీశ్రీపతులు సర్వచేతనులను మన్ప, వరలక్ష్మణార్యరూపంబుఁ జెంది
యవతరించినకత నా పెరుంబూదూరు, గోచరం బైన వైకుంఠ మయ్యె
నచ్చోట నెలకొన్నయఖిలవైష్ణవులును, శేషశేషాశనాశీవిషాళు
లాదిగాఁ గలసూరు లచటిపద్మాకర, మైరమ్మదీయము ట్లచటివాఁక
తే. లన్నివిరజాపగాకృతులై వెలుంగు, ధన్యపుష్కరిణీంద్ర మాతరులు గిరులు
తలఁప నప్రాకృతంబులు తథ్యమనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. శ్రీపెరుంబూదూరు చేరువై కనిపింపఁ, దీర్ఘయాత్రల కేల తిరుగవలయు
రామానుజార్యులు రంజిల్లుచుండంగ, వేఱుదైవత మేల వెదకవలయు
నతనికైంకర్యమే యాత్మార్హమై యుండ, మఱియొకపని యేల మరగవలయు
నతనినామమె జిహ్వార్హమై యుండంగఁ, గాఱుకూఁతల నేల కఱవవలయు
తే. నతనిమంగళచరితగుణామృతంబె, క్రోలుచును బ్రొద్దుపుచ్చుట గుణమె గనుక
జనులకెల్లను మేలిది సత్యమనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 18
సీ. సర్వజ్ఞుఁడై సర్వశక్తిసంపన్నుఁడై, సత్యసంకల్పుఁడై సర్వశేషి
యైనసర్వేశ్వరుం డమితజన్మము లెత్తి, యొక్కాత్మనైనను జక్కఁబఱుప
శక్తుండు గాక విచారింప శేషుఁ డౌ, హారితోడఁ బంతము నాఁడి వచ్చి
రామానుజాచార్యభూమిక ధరియించి, జ్ఞానాంజనంబున మానవులకుఁ
తే. జూపె నచ్యుతపదదాస్యసులభధనము, నిట్టికలిమిచ్చు సద్గురుం డెందుఁ గలఁడు
ఇతనియంఘ్రు లుపాయము పేయమనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. సకలపాతకములు సలుపువారైనఁ గ్రూరతాదిదుష్కులజాతు లయిన
వర్ణాశ్రమవిరుద్ధబహువిధదారుణవృత్తుల బ్రదుకునున్మత్తు లైన
భూమి రామానుజమునిపాదపద్మము లాశ్రయించిననాఁడె యఖిలలోక
పూజ్యులై శ్రీసఖపుణ్యవిమానాయమానమనస్కులై మనుదు రచట
తే. వారిపూర్వాన్వయక్రియావర్తనములె, యస్మదాద్యులకర్హణీయంబు లగును
వారెపో నిత్యసూరు లీవసుధ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. విద్యావదులకెల్ల హృద్యమాజన్మాద్రి, జనిపథపథికవిశ్రమణశాఖి
యఖిలకుబుద్ధిమాయాశర్వరిని దొల్గఁ, బంప నేర్చినబాలభాస్కరుండు
సతతామితామ్నాయశాస్త్రపయోరాశి, వేలాసముల్లసద్విమలవిధుఁడు
నీమణత్రయతూలభీషణపవనుండుఁ, బాపాటవీదావపావకుండుఁ
తే. బరమధర్మము లన్నియు బహువిధముల, నవని నెలకొల్పఁ బూదూర నవతరించి
యున్నయతిపతి గతి మతియుతుల కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. పరవాసుదేవునిపాదాంబుజచ్యుత, మకరందఘురములు మనుపు జనుల

సకలోపనిషదుక్తిజాలంబు లెల్లను, దమ్ము భజింపంగఁ దనరుచుండు
నేదోషములు లేక యెలమిఁ జెందుచు విన్న, వారిదోషంబుల వడి యడంచుఁ
గథకేంద్రులతలంపుఁ గల్పన లలరింపఁ, గల్పవృక్షసమృద్ధి గలిగియుండు
తే. యతిపతీద్ధప్రబంధంబు లాశ్రితులకుఁ, దాపములఁ బాపి సుఖములఁ దనుపుగనుక
దత్ప్రబంధార్థవేత్తలే ధన్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 22
సీ. బహువిధసమయప్రభావనల ధరిత్రిఁ, గ్రీడింపఁ దలఁచిన కృష్ణు మొదటి
వ్యూహభేదం బంత్య మొకవర్ణ మలరింప, విశ్వంబు రక్షింప వినయనియతి
వ్యంజితానుగ్రహావంతుఁడై హరిసైన్య,నాథుండె యీయతినాథుఁ డయ్యెఁ
దద్వైత్రసారమే తత్త్రిదండం బయ్యెఁ, గాక యెట్లీశక్తి గలుగ నేర్చు
తే. నిమ్మహాత్ముని వైభవం బెవ్వఁ డెఱుఁగు, శేషుఁడో సైన్యనాథుఁడో శ్రీసఖుండో
సదయుఁడై తోఁచె నిట్టులు సత్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
మత్తకోకిలవృత్తము. కేశవాంఘ్రిసరోజభాజన కీర్తిసారసుభాజనా
కేశవప్రియనందనా శుభకృత్యవైష్ణవచందనా
దేశికేంద్రశిఖామణీ శ్రుతిదివ్యపద్మనభోమణీ
దాశరథ్యనుకూలభాషణ ధర్మపద్ధతిపోషణా. 24
క. శ్రీరామానుజమునివర, కారుణిక మహాత్మ ఘోరకలిదోషహరా
చారుశ్రీభూతపురా,గారనిరంతరవిహార కల్యాణకరా. 25
మాలినీవృత్తము. సుకవినుతచరిత్రా శోభితస్వర్ణగాత్రా
వికసదమితవిద్యా వేదవిత్సూరిహృద్యా
ప్రకటితబుధషండా పాణిపద్మత్రిదండా
వికలితఖలకాండా శ్వేతమృత్స్నోర్ధ్వపుండ్రా. 26

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయం
కరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్ర ఆపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమి
త్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైన
యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబున
శ్రీశఠకోపాదిగురుపారంపర్యక్రమంబునఁ జేతనులు హరికృపామృతంబు లభించుట
యు శ్రీయతీంద్రునియందు గురుపదంబు విశ్రమించుటయు శ్రీరామానుజచర
మవార్తాషట్కనిరూపణంబు నద్దేశికేంద్రునివిగ్రహవర్ణనంబు నగ్గురుశిఖామణి
ప్రభావచరిత్రసంగ్రహంబును రామానుజాచార్యావతార ప్రకాశనంబును శ్రీ
భూతపురీమాహాత్మ్యంబును మఱియు నగ్గురునియవతార ప్రయోజనకథనంబును
దదీయసేవకాతిశయద్యోతనంబును వెండియుఁ దత్ప్రభావతద్గ్రంథాధిక్యాదిప్ర
వచనంబు నన్నది ప్రథమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమ భాగము.

—o—

ద్వితీయోల్లాసము.

శ్రీకాంతిమతీగర్భ
శ్రీకరశుక్తిప్రభూతసితమౌక్తిక
శ్లోకశ్లాఘితశుభగుణ
శ్రీకరిగిరివరదనిత్యజీవనదానా. 1

వ. అవధరింపుము.

సీ. జననాదిసకలశైశవచేష్టితంబుల, నాభూతనగరిలో నాచరించి 2
సత్యవ్రతక్షేత్రసౌభాగ్య మితఁ డనఁ, గాంచీపురముఁ గాంచిఘనత మించి
వర్ణాశ్రమోచితవైదికాచారము, లవిలంఘ్యహరిశాసనాత్మకములఁ
బఱపుచు నయ్యాదవప్రకాశునికడఁ, బూర్వమీమాంస నైపుణ మెలర్ప
తే. నధికరించుచుఁ గరిగిరిహరికి నిత్య, మభిషదామృత మర్పించునార్యమణిని
దలఁచువారె కృతార్థులుధరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. తిరుమంజనఘటంబు దివ్యమాల్యముఁ జుట్టి, శిరమున నమరిచెంద నునిచి
చామరంబులు వీవ సకలవాద్యధ్వనుల్, నృత్తగీతరవంబు నిగ్గి నెఱయ
స్తోత్రరాజం బర్థశుద్ధిగాఁ జదువుచుఁ, దదనుభవప్రీతి దనర వచ్చు
ధన్యునిఁ గని యాముదల్వనివన్నని, యాళవందారు తా మానతిచ్చి
తే. ప్రపదన మొనర్చె వరదాంఘ్రిపద్మ మందు, దానిచేతను దర్శనస్థాపనార్థుఁ
డయ్యె నితఁ డనిచెప్పుదురార్యులనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. వరదుని వీడ్కొని తరలి యామునముని, శ్రీరంగమునకు వేంచేసె నంత
నలయిలయాళ్వారులాయాదవప్రకాశకునింట శాస్త్రింబుఁ జదువుచుండఁ
జోళభూపాలకుసుత నొకబ్రహ్మరాక్షసుఁ డూని బాధింపఁగా నెఱింగి

యారాజు యాదవసూరి కెఱిఁగింప, నతఁ డెంతపని యిది యనుచుఁ బల్కి
తే. రాజసుతనుబూనిన బ్రహ్మరాక్షసునకు, విడిచి పొమ్మని యీ నేను నుడివితి నని
పల్కు మనియొక్క శిష్యునిఁ బనిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అతఁడు పంచినశిష్యుఁ డరిగి రాచూలినిఁ, గదిసిన బ్రహ్మరాక్షసునిఁ జూచి
వరమంత్రవిద్యా ప్రకాశకులు ని, న్విడిచి పొమ్మని రని నుడివె నంత
నీదేశ ముడిగి మఱే దేశమునకైన, నిన్నుఁ బొమ్మనె నని నీవు చెప్పు
మని యతఁ డన విని యతనియంతేవాసి, బాఁపనరాకాసి పలుకు లన్ని
తే. గురుని కెఱిఁగింప నతఁడల్గి కోరివచ్చి, మంత్రజపజాతగర్వంబు మదినిబెనఁగ
బ్రహ్మరక్షోవరున కిట్లు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 6
సీ. బ్రహ్మరాక్షసముఖ బహువిధగ్రహములు, నాపేరు వినిపింప నలిగి చనును
అట్టిన న్నెఱుఁగక యాజ్ఞ మీఱిననిన్ను, మంత్రబలంబున మసి యొనర్తు
ననుచు యాదవసూరి యల్గి పల్కిన బ్రహ్మ,రాక్షసావిష్ట యా రాజపుత్రి
యొకకాలు ముడిచి వేఱొక కాలుచాఁచుక, ముందుండి తద్వాక్యములకు నలిగి
తే. పాదములు రెండు నతనికై పాఱఁ జాఁచి, నీదుబింకము లేమియు నెగ్గ విచట
వలదు కష్టింపఁ జను మని పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. వేయుఁ బల్కఁగ నేల విను మొక మాట నీ, మంత్రము లన్నియు మాకుఁ గలవు
నీయాజ్ఞ సలుపంగ నీ వెవ్వఁడవు మాకు, నీకంటె నధికుఁడ నిజము నేను
నీపూర్వవృత్తమే నీ వేమెఱుంగవు, మాజన్మ మెట్లు నీమదికిఁ దోఁచు
నీతొలిజన్మంబు నీ కిట్టివిభవము, మాపూర్వవృత్తము మాకుఁ దెలియు
తే. ననుచుఁ బల్కెడి బ్రహ్మగ్రహాధిపతికి, నీవు నే నెవ్వరము ముందు నిజముగాను
దెలుపుమని పల్కె యాదవధీరుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. సార మాకావేరి తీరమం దొకయగ్ర,హారైకభోక్త నౌ నవనిసురుఁడు
సకలసాంగోపాంగ సశిరస్కసరహస్య,వేదశాస్త్రాభ్యాస విశదమతియు
నైననే నొకమహాయాగ మొనర్చుచు, నం దంగలోపము చెందుకతన
నిట్టిదుర్దశఁ జెంది యీ రాచపట్టిని, బట్టి నానుగతికై బాధపడుచు
తే. నుంటినని బ్రహ్మరాక్షసుఁ డున్నయట్లు, తనదువృత్తాంత మంత యాదవుఁడు వినఁగఁ
జెప్పి యాతనిజన్మంబుఁ జెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 9
సీ. తిరుమలలో బ్రహ్మ తిరునాళ్ల సేవింప, భూలోకవైకుంఠ పురమునుండి
స్వాములు వేంచేసి సరస మామధురాంత,కపుఁ జెర్వులో నవగాహనంబుఁ
గావించి పొదరింటఁ గమలామనోహరు, నర్చించి తచ్ఛేష మారగింప
నొకపుట్టలో దొడ్డయుడుమువై యున్ననీ, వావైష్ణవులకడ కరుగుదెంచి
తే. వార లంఘ్రులు గడిగిన నీరు ద్రావి, తళిహసాదంబుఁ దిని యిట్టి ధరణిసురుఁడ
వైతివని బ్రహ్మరాక్షసుఁ డనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఆబ్రహ్మరాక్షసుఁ డన్నమాటలువిని, మఱిడి యాదవుఁ డొక్క మాటఁ బల్కెఁ
గాలత్రయిజ్ఞాన ఘనుఁడవు గనుకను, నీదుముక్తికిఁ ద్రోవ నీవె తెల్పు
మని పల్క విని భూసు రాసురుఁ డిట్లనె, నిత్యసూరుల కెల్ల నేత యొకఁడు
నీకడఁ జదువుచు నిను డాసి యున్నవాఁ, డాతండె పో లక్ష్మ ణార్యుఁ డవని
తే. నతఁడు పొమ్మనఁ బోయెద ననుచుఁ బల్క, యాదవప్రేరితుఁడు లక్ష్మణార్యుఁ డపుడు
బ్రహ్మరాత్రించరున కిట్లు పల్కెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. నీవు గోరినయట్లు నేనె పొమ్మనియెద, వేగ నీరాచూలి విడిచి పొమ్మ
టని లక్ష్మణాచార్యు లాన తిచ్చిన విని, బ్రహ్మరాక్షసుఁ డిట్లు పలికె మరల
శ్రీలక్ష్మణార్య నీ శ్రీపాదయుగము నాతల నుంచితేఁ గాని తరల నిచట
నని పల్కినను విని యఖిలజగద్గురుం, డాలక్ష్మణాచార్యు లట్లొనర్చి
తే. తనదు శ్రీపాదరేణు వాతరుణి నుదుట, రక్షఁ బెట్టిన నాబ్రహ్మరాక్షసుండు
గాసి నెడఁబాసి మోక్షముఁ గాంచెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. యాదవునకు లక్ష్మణార్యుం డొకప్పుడ, భ్యంజన మార్పన యాదవుండు
తస్యయథేత్యాద్యుదార శ్రుతికి వాన, రాసనాక్షుఁడు హరి యర్థ మనినఁ
దనవేఁడియశ్రు లాతనితొడఁ బడ నుల్కి, పడి వాఁడిదే మన్నఁ బలికె నిట్లు
శ్రుతి కపార్థము వచించుట నన్గాఁ బర, మార్థమే దనఁ జెప్పె నతఁ డతనికి
తే. జలము గ్రోలుటచేఁ గపి సవిత యతని, వలన వికసించు నెత్తమ్మి వంటికనులు
కలవు హరి కన యాదవుఁ డలిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. లక్ష్మణముని దివ్యలక్షణంబులఁ జూచి, యితఁ డస్మదీప్సిత మతవిరోధి
కాఁ గలఁ డీతనిఁ గని కననట్లుగా, మాపెద నని తన మదిని దలఁచి
గంగాదితీర్థావగాహనచ్ఛలమున, యాదవుఁ డాలక్ష్మణార్యుతోడ
గోవిందమిశ్రులు గూడ నేతేరఁగా, శిష్యులతోఁ గూడఁ జెంది నడచి
తే. దూరతర ఘోర కాంతార దుష్టజంతు, బాధవద సాధుభూమి నిశీథమందు
విడిచి లక్ష్మణమునులను వెడలె ననుచు, వాదభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. విమతిదుర్మంత్రంబు విని యిలయాళ్వారి, కెఱిఁగించి గోవిందుఁ డరిగె వారిఁ
గూడి లక్ష్మణముని గురునిద్ర విడనాడి, కరిగిరివరదునిఁ గడుఁ దలంపఁ
గను మోహిలశరచాప కరవృద్ధవనచర, ద్వంద్వ మద్వంద్వ మాతనికిఁ దోఁచి
చెంచువారము మేము చిఱుతెఁడ వీవిందు నీరాత్రి నుండుట కేమికత మ
తే. టనుచు వారిర్వురడుగన యార్యవరుఁడు, తానువచ్చినక్రమము నాదంపతులకుఁ
జెప్పెనని విందు మారుఁలు చెప్ప ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. వేఁటవేడుకఁ జెంది విహరించుచుందుమే, మర్ధరాత్రమునఁ గా డడవి నిచట
నిన్నొక్కరుని జూచి మన్నింప వచ్చితి, మన్న నీ కేమిష్టమడుగు మనినఁ
గరిగిరివరదుని చరణారవిందముల్, గనుఁగొన వేడుక గలదు మాకు

నన్న మాతోడ రమ్మన్న లక్ష్మణముని, యరుణోదయపువేళ నప్పురాణ
తే. దంపతుఃతోడ నేతెంచి ధన్యజనుల, కాటపట్టైన కాంచిని నమరఁ గాంచి
యిప్పురం బెద్ది యని మదినెంచె ననుచు, వా భీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. కాంచీపురం బిది కరిగిరి యదె యిందుఁ, బుణ్యకోటివిమానభూరిశిఖర
తతి యది యని చూపి తఱుచు కాఱడవుల. దాఁటి వచ్చినకతఁ దన గెశ్రమము
దగఁ గొన్న యీవృద్ధదంపతులకు శుద్ధ,జలము దెచ్చిమ్మి యీసరసి కేఁగి
యనుచు నాదంపతులన లక్ష్మణార్యుండు, శాలక్కిణరునుండి జలముఁ దెచ్చి
తే. వారి నచ్చటఁ గానక వగచి పిలిచి, నంతఁ దెల తెలవాఱిన నన్ని తెలిసి
వారిఁ దలఁచుచు నింటికి వచ్చెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. తల్లిని గని మ్రొక్కి తనగతాగతసర్వ,వృత్తాంత మెఱిఁగింప విని జననియు
వరదుఁడు దేవితో వనచరద్వంద్వమై, కనిపించి యానిన్నుఁ గాంచిఁ జేర్చి
పానీయ మర్థించె భక్తితో నీపును, శాలక్కిణరునుండి జలకలశముఁ
దెచ్చి సమర్పింపు దినదిన మనినను, జననివియోగంబు సల్పుచుండె
తే లక్ష్మణార్యుండు లోకవిలక్షణాత్మ, కలితశుభహారిదివ్యవిగ్రహము గనుక
సర్వలోకైకగురుఁ డిది సత్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. యామునగురుఁ డిల యాత్మ్వారిఁ గన్గొనఁ, జాల నిరీక్షించి శాంతిఁ బొందె
నంత లక్ష్మణముని యతిరయంబున వచ్చి, రంగస్థలోద్యానరంగమందు
యామునచరమదివ్యాకృతిఁ గనుఁగొని, వలగొని యార్తితో వగచి ప్రణతు
లాచరించుచుఁ దత్కరాకుంచితాంగుళీ, త్రితయంబుఁ జూచి సందియముఁ జెంది
తే. యిమ్మహాత్ముని కీకొఱం తేమి యనిన, నచటివారిది తెలియ లేమనిన లక్ష్మ
ణార్యుఁ డందఱు విన నిట్టులనియె ననుచు, వాదభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. బ్రహ్మసూత్రములకు భాష్యంబు రచియించి, దెసలఁ జాటించెద ధీరు లలర
వ్యాసపరాశరవరనామధేయులఁ, జేసెద నిరువుర సిరులు మెఱయఁ
గురుకాపురీశుని తిరునామ మొక్కరి, కొనరించి పిలిపింతు నూర్జితముగ
ననుచు లక్ష్మణముని యానతి యిచ్చిన, యొక్కొకవార్త కొక్కొక్క వ్రేలు
తే. సాఁచి యెప్పటియట్లుండ సకలజనులు, కనిరి యామునచరమవిగ్రహాను చటన
టనుచుఁ బెద్దలు చెప్పఁగా వినుదుమనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. ఆళవందారితో నఱగడై యైన సం,భాషింపఁ గలిగినఁ బరమనిలయ
పర్యంతసోపానపంక్తిఁ దీర్పింతును, రంగేశుఁ డీవేడ్క భంగపఱచె
నాచార్యరహిత మాహరిమందిరం బైనఁ, గంఠీరవాక్రాంతగవ్వారంబు
గావున నిప్పుడీ కస్తూరిరంగని, సేవింప నొల్ల దీచిత్త మనుచు
తే. లక్ష్మణార్యుండు కల్యాణలక్షణుండు, మరలి కాంచీపురముఁ జెంది వరదునంఘ్రి

పద్మసేవధిఁ గాంచెను భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. తీరుమానపుసేవఁ దీర్చినపిమ్మటఁ, దిరుచుట్టుమాలెలో దేవితోడఁ
గరిగిరివరదుఁడు ఘనరాజసం బొప్పఁ, బ్రక్రమంబులు మూఁడు పఱపుచుండఁ
దిరుకచ్చినంబి చామరసేవ సేయుచు, నతనితోఁ దగుముచ్చ టాడుననుచు
విని యమ్మహాత్మునిఁ గని లక్ష్మణార్యుండు, భక్తి సద్గురునితోఁ బలికె నిట్లు
తే. దలఁచియుండితిఁ గొన్ని యర్థములు మదిని, వాని ప్రత్యుత్తరము లెల్ల వరదునడిగి
తెలిసి మా కానతిమ్మని పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 22

సీ. పరతత్త్వ మే నట్లు పాయంబు న్యాసంబు, దర్శనమట్లు భేదంబు నిజము
ఆమహాపూర్ణుఁడే యాశ్రయణీయుండు, దేహాంతమందు నీ దేహులకును
మోక్ష మంత్యస్మృతి మోక్షణం బీయాఱు, ప్రత్యుత్తరములు నీ ప్రశ్నములకు
హస్తిగిరీశుఁ డిట్లాన తిచ్చెను గాన, నీ కెఱిఁగించితి నిజముగా న
తే. టనుచుఁ దిరుకచ్చినంబి రామానుజార్య, వర్యున కెఱుంగఁ బలికిన వార్త లన్ని
తెలిసి యున్నమహాత్ములఁ దలఁతు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. కలలోనఁ గన్పడు కరిగిరీశునియాజ్ఞ, నెదు రేఁగుదెంచు నిజేష్టగురుని
నెదు రేఁగుదెంచు శుభేష్టతీర్థము భంగి, మధురాంతకతటాక మహితసేతు
బంధంబుపైఁ గాంచి ప్రక్రమ మొనరించి, చాఁగిలి మ్రొక్కి లక్ష్మణగురుండు
శిష్యునిఁ గా వీనిఁ జేకొను మనిన న, ప్పెరియనంబియుఁ గడుఁ బ్రీతిఁ జెంది
తే. జాగు దగ దని లక్ష్మణాచార్యులకును, బంచసంస్కారములు సర్థపంచకాది
పరమహితములుఁ గృపచేసి పనిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఒకపుట్టుమూఁగబాలకుఁ డష్టవార్షికుఁ, డగపడకయుఁ గాంచి నబ్ద మొకటి
గడచినపిదపఁ గన్పడి యెల్లవారికిఁ, బల్కను జవి గుల్కు పల్కు లిట్లు
క్షీరాబ్ధినాథుని సేవించితిని బోయి, యతనితో శేషుఁ డిట్లనఁగ వింటి
నవనిఁ బుట్టుకఁ జెంది యఖిలాత్మలను దీర్చి, నీపనుల నొనర్తు నిక్క మనుచు
తే. శేషుఁ డీయిలయాళ్వారి వేష మంది, యఖిలచేతనులను బ్రోవ నవతరించె
ననుచు నబ్బాలుఁ డని స్వేచ్ఛ నరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. మఱియొకనాఁడు లక్ష్మణముని తనకుఁ దై, లాభ్యంజన మొనర్ప నర్హుఁడైన
యొకబ్రహ్మచారి నింటికిఁ బిలిపించిన, నతఁడు క్షుధార్తుఁడై యన్న మడుగఁ
దనదేవిఁ బిలిచి యాతని కన్న మిడు మన్న, నద్దేవి లే దన్న మనుచుఁ బలికి
జలసంగ్రహార్థంబు చనినంతఁ బర్యుషి, తాన్న మున్నది చూచి యవ్వటునకుఁ
తే. బాలినంతన్న మొసఁగి లక్ష్మణగురుండు, కలుషముల కెల్లఁ గాంతలాకరము లనుచు
దెలిసి యద్దేవి విడనాడఁ దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. సదనంబులో నిజసతిఁ గాంచి లక్ష్మణా, చార్యుండు పలికె నా సాధ్వి కిట్లు
వెదకి తప్పులు మూఁడు విడిచెదనన్నని, మునుపు చెప్పితిని నా మూఁడు వినుమి

యాచార్యపత్ని ఘు§టాంబులవంబులు, గాలిచేఁ జెదరి నీ§ఘటముఁ జెంద
నలిగి నీవు దురుక్తు§లన రాని వన్నియుఁ, బలికిన నాసాధ్వి§పతికిఁ దెల్ప
తే. నమ్మహాత్ముండు నీదుర్ణ§యంబుకతన, దేవితోఁ గూడి మఱియొక§దేశ మొందెఁ
దప్పిదొక్కటి నీకని§చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె§మోద మలర.
సీ. మఱియుఁ గాంచీపూర్ణ§మాన్యుని సాపడఁ, జెప్పిన వేగ వి§చ్చేయ కున్న
నమ్మహాత్ముఁడు వచ్చి§నప్పుడె యతనికి, సాపడఁ బెట్టుమీ§జాగు మాని
యని యొకతోవ నే§నాతనిఁ బిల్వ బో, యినను వేఱొకతోవ§నిచటఁ జేరి
యాతఁడు సాపడి§యరుగఁ దదుచ్ఛిష్ట, భాజనం బొకచోటఁ§బరిహరించి
తే. నాయభీష్టముఁ దెలియక§నయముఁ దొలఁగి, కట్టుపుట్టముతో మున్గ§కతన నీకుఁ
దప్పు రెండవ దిది యని§చెప్పెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోద మలర. 28
సీ. అభ్యంజనము సల్ప§నాహుతుఁడై నయీ, బ్రహ్మచారికి క్షుధా§బాధితునకుఁ
బర్యుషితాన్నంబు§బహుళంబుగా నుండఁ, బట్టెఁడన్నము నీవు§పెట్ట లేక
లేద యంటివి గన్క§లేమ మూఁడవ దిది, తప్పు నీ కాయెను§దగినయట్టు
లర్థ మిచ్చెద నీకు§యావదాయుష్యము, పుట్టింట నుండుమీ§పొలుపుఁ జెంది
తే. యనుచుఁ బనిచెను బుట్టింటి§కాత్మసతిని, లక్ష్మణార్యుండు సర్వాత్మ§రక్షకుండు
విహితవిషయము నీరీతి§విడిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోద మలర.
సీ. సర్వజ్ఞుఁడై నల§క్ష్మణముని సర్వదో, షోల్బణసంసార§ముడిగి యరిగి
దేవదేవునిఁ బెరుం§దేవితాయారుతోఁ, గరిగిరి నెలకొన్న§వరదుఁ గాంచి
తద్దత్తదివ్యత్రి§దండకాషాయవ, స్త్రములు ధరించి శా§స్త్రక్రమంబు
సల్పి సర్వం మయా§సన్న్యస్త మని పల్కి, యావరదునిచర§ణాబ్జములకు
తే. భక్తిఁ బ్రణమిల్లి యితరవి§రక్తిఁ జెంది, సర్వదేశదశాకాల§సర్వశేష
తార్హకృత్యము లొనరించె§నచట ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోదమలర.
సీ. యామునార్యునికాల§మాయినపిమ్మట నిట, దర్శనస్థాపన§దక్షుఁ డెవఁడు
కలుగును మన కని§కలదేశికేంద్రులు, రంగమందిరసభా§రంగమందు
మంత్ర మొనర్చి ల§క్ష్మణముని మనలకు, దర్శనస్థాపన§దక్షుఁ డనుచుఁ
దెలిసి యాతనిఁ బిల్వఁ§దిరువరంగప్పెరు, మాళరయరు చని§మధురదివ్య
తే. గీతమున వరదరాజును§బ్రీతుఁ జేసి, యతని నర్థించి తెచ్చును§యతినృపతిని
ననుచుఁ బంచిరి తిరువరం§గార్యననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోదమలర.
సీ. తిరువరంగగురుండు§దేశికప్రార్థనఁ, గాంచీపురముఁ జెంది§కరిగిరీశు
ఘనలతావేష్టిత§కల్పతరూపము, దేవీసమాశ్లిష్ట§దివ్యదేహు
వరదునిఁ గని మొక్కి§వరనృత్తగీతవా, ద్యముల మెప్పింప నా§హరియు మెచ్చి
యిల్లాలిఁ దక్కసీ§వేమి వేఁడిన నిత్తు, నన నిలయాళ్వారి§నడుగ మొదట
తే. నాలిలక్ష్మణమునిఁ దక్క§నడుగు మనక, యిప్పుడమృతంబుఁ బల్క మా§కెట్లు చెల్లు

నని యొసంగెను లక్ష్మణముసుల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.

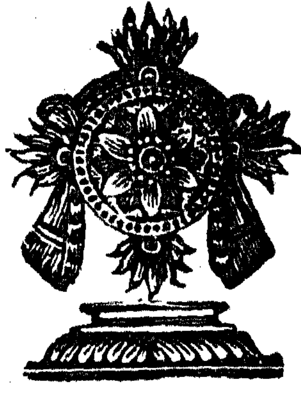
శా. సారాచారవిహార సూరిపరిషత్సత్యవ్రతక్షేత్రసం
చారా భూరిశివంకరస్వగుణవిస్తారా శుభాకార గం
భీరారంభవచోవిజృంభణజితాభేదాదిదుర్వార సం
సారారణ్యకుఠార దాసజనరక్షాదీక్ష రామానుజా. 33

క. కరిగిరివరదామరతరు,పరిచరణసమేధమానభాసురవిద్యా
భరణా కరుణాపాంగ,స్ఫురణా శరణాగతేష్టపూరణకరణా. 34

మాలినీవృత్తము విమలకమలనేత్రా విశ్రుతస్తోత్రపాత్రా
శమితకుమతివాదా శర్మసంపూర్ణవేదా
స్తిమితసుగుణజాలా దీప్తకాషాయచేలా
శ్రిమహరనిజలీలా సంయమిక్షోణిపాలా. 35

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్రకణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైనయాచార్యసూక్తిముక్తావళియనుమహాప్రబంధంబునందుమధ్యమభాగంబున సత్యవ్రతక్షేత్రంబునకు లక్ష్మణార్యుండువిచ్చేయుటయుయాదవసూరికడఁబూర్వమీమాంసాధ్యయనంబు సల్పుటయు వరదునకు దిరుమంజనఘటంబుసమర్పించుటయు యామునాచార్యప్రపత్తియు బ్రహ్మరాక్షసమోక్షప్రదానంబును గప్యాసపదంబునకుఁ దత్త్వార్థంబుఁజెప్పుటయు యాదవుండులక్ష్మణాచార్యునివింధ్యారణ్యంబున విడిచి చనుటయు వరదుండు దేవీసమేతుండై వనచరమిథునరూపంబునం దోఁచి లక్ష్మణార్యునిఁ గాంచీపురిఁ జెందించి పానీయం బర్థించుటయునతండుజననీనియోగంబున వరదునకుఁదిరుమంజనకలశం బర్పించుటయును నామీఁద రంగస్థలోపవనంబున యామునచరమవిగ్రహంబు సేవించి తదీయాకుంచితాంగుళీత్రయమోచనం బొనరించి మరలి వరదునిసాన్నిధ్యంబుఁ జెందుటయు షడ్వాక్యోపపాదనంబును మహాపూర్ణార్యసమాశ్రయంబును లక్ష్మణముని శేషాంశసంభూతుండనిపుట్టుమూఁగ యగుబాలకుం డుపన్యసించుటయు లక్ష్మణాచార్యుండువిహితవిషయపరిత్యాగంబుఁజేసిసన్న్యసించుట యువరదుండు తిరువరంగగురునకు రామానుజార్యు నర్పించుటయుననునిట్టిసంప్రదాయంబులు గలద్వితీయోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

—:0:—

తృతీయోల్లాసము.

శ్రీమద్రంగపురీవర
ధామ గురుస్తోత్రపాత్ర ధన్యచరిత్రా
రామానుజమునిపుంగవ
సామజవరదాంతరంగసచివ శుభాంగా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. కరిగిరివరదుని కరుణ లభించిన, రామానుజార్యుని రంగపతికిఁ
దెచ్చి సమర్పించి తిరువరంగప్పెరు, మాళరయరు తనమనికిపట్టుఁ
జెందినమీఁదట శిష్యులీయతిపతి, కైరిడెబ్బదినల్వు రమలమతులు
కూరేశముఖ్యులీగురునితో రంగేశు, కైంకర్యమనుదొడ్డకలిమిఁ జెంది
తే. దినము శ్రీరంగమందున దివ్యగోష్ఠి, సల్పుచున్నట్టియతికులసార్వభౌముఁ
డతులకులదైవతము మన కనిశ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. అష్టాదశావృత్తు లాతిరుకోట్టియ్యూరి, నంబిగారింటికి నాయ మలరఁ
దిరిగి యతీంద్రుఁడు దేశికగురుకృప, మంత్రరాజముఁ జరమంబుఁ బడసి
మంత్రదౌర్లభ్యమస్మద్విధాత్మల ఘోర, దురవస్థలఁదొలంగఁదోఁచియెఁదలఁచి
గురునాజ్ఞ మీఱి యందఱువిన మంత్రముఁ, జాట నాలించియాచార్యపురుషు
తే. లయిరి డెబ్బదినాల్గుసింహాసనాధి, పతులు మంత్రప్రవర్తనపరులు వారె
యనుచుఁ బెద్దలు చెప్పఁగావినుదుమనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. యతిపతిఁ బిలిపించి యాతిరుకోట్టియ్యూరి, నంబి యిట్లాయతినాథు నడిగె
గుగునాజ్ఞ మీఱినకుమతి కేగతి యన్న, నరకమే యని యతినాథుఁ డనియె
నతిగుహ్య మీమంత్ర మన్యుల కెవరికిఁ, జెప్పరా దని నీకుఁ జెప్పినపుడె

యట్లాచరించెద ✱ నని పోయి మంత్రముఁ, గొల్లఁబెట్టితి విది ✱ ఘోరనరక
తే. హేతువని తెలిసి యుండియు ✱ నేల యిట్లు, సాహసముఁ జేసితివినీవు ✱ సత్త్వనిధివి
దెల్పు మన నది యతిపతి ✱ దెలిపెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ✱ మోద మలర.
సీ. సర్వజ్ఞ నీయాజ్ఞ ✱ సలుపనికతన వీ,నికి నొక్కరునికేఁ బో ✱ నిరయబాధ
భవదుపదిష్ట మా ✱ పరమమంత్రము విన్న,వారు వారిని జెందు ✱ వారివారు
ముక్తులై వైకుంఠ ✱ మున సుఖించెద రిదె, తగు ననునామహా ✱ దార్యనిధిని
నెంబెరుమానారె ✱ యిందు రమ్మని పిల్చి, యానంబి కౌఁగిట ✱ నప్పళించి
తే. సద్గురుండవు నీవె పో ✱ జనుల కెల్ల, మా ✱ అంతలు దీఱె నీ ✱ మహిమకతన
ననుచుఁబల్కెను యతిపతి ✱ కప్పు డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ✱ మోద మలర.
సీ. ఆనంబిగురుకృప ✱ యతిపతి యెంబెరు,మానారుసంజ్ఞ ని ✱ మ్మహి లభించి
తిరిగి రంగేశుని ✱ పురిఁ జెంది యతనికిఁ, గొన్నికైంకర్యముల్ ✱ కుదురుపఱచి
శ్రీశైలపూర్ణుల ✱ సేవింప మది నెంచి, శ్రీపురిఁ జెంది వ ✱ సించె నంత
శేషస్వరూపమై ✱ శేషాద్రి గనిపింప, నిది ద్రొక్క నడవరా ✱ దెవరికైన
తే. ననుచు లక్ష్మణముని దల్చి ✱ యచటినుండి, నంతఁ దిరుమలనంబిగా ✱ రది యెఱింగి
మెచ్చి యతిపతిఁగనుఁగొన ✱ వచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ✱ మోద మలర.
సీ. గరిమతో వచ్చిన ✱ తిరుమలనంబిని, గని ప్రదక్షిణము దీ ✱ ర్ఘప్రణామ
మాచరించిన లక్ష్మ ✱ ణాచార్యుఁ గరుణించి, శ్రీరంగవాసుల ✱ సేమ మడిగి
వచ్చినపనిఁ జెప్ప ✱ వలె నన్నఁ దిరుమల,నంబితో రామాయ ✱ ణంబుఁ జదువ
నరుగుదెంచితి నని ✱ యతిపతి పల్క నా,నంబి నీయిష్టం బొ ✱ నర్తు ననుచుఁ
తే. బలికి వెడలెను వేంకట ✱ భర్తకడకు, మరలి లక్ష్మణముని తన ✱ మనికిపట్టుఁ
జెందెననియస్మదార్యులు ✱ చెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ✱ మోద మలర.
సీ. తిరుమలనంబిగా ✱ రరుణోదయపువేళ, స్వామిపుష్కరిణిలో ✱ జలక మార్చి
యాకాశగంగామృ ✱ తాపూర్ణకలశము, నంజనాద్రిశుతి ✱ ర్మంజనార్థ
మర్పించి తత్ప్రభా ✱ తార్చన మొనరించి, వచ్చి వృషాద్రియు ✱ పత్యకోర్వి
నొక్కతింత్రిణిక్రింద ✱ నుండునగ్గురునకుఁ, దనర రామాయణా ✱ ర్థము వచించి
తే. తిరిగి వచ్చుచు నుండె న ✱ గ్గురువరుండు, నట్లు వత్సరమునకు రా ✱ మాయణార్థ
మంత దెలిపెను యతిపతి ✱ కచటననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ✱ మోద మలర. 9
సీ. శేషాద్రివాసులు ✱ శేషమూర్తిని యతి,పతిఁ గని వినతులై ✱ పలికి రిట్లు
రంగదాసుఁడు ముందు ✱ రచియించి మాల్యము, లీవేంకటేశుని ✱ కియ్యఁగోరి
వచ్చువేళ నమర్త్య ✱ వనిత లవస్త్రలై, జలములఁ గ్రీడలు ✱ సలుపఁ జూచి
స్ఖలనముఁ జెంది ల ✱ జ్జాసక్తచిత్తుఁడై, చని సచేలావగా ✱ హన మొనర్చి
తే. మరల రచియించి పుష్పదా ✱ మములఁదెచ్చి, వేంకటేశుని కర్పించి ✱ విమలభక్తి
పారవశ్యము గనె నని ✱ పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ✱ మోద మలర.

సీ. ఆరంగదాసుని ఽ కంజనాద్రీశుఁ డి, ట్లనె నీవు సుఖకాంక్షి ఽ వైనకతన
భువిఁ జక్రవర్తివై ఽ పుట్టి సుఖింపుమి, నిన్నుఁ బ్రోచెద శత్రుఽనికృతివలన
నని పల్క నాతండు ఽ చని తొండమాఁ చక్ర, వర్తియైపుట్టెను ఽ వసుధ నంత
బలవద్విరోధులు ఽ పల్వు రొకప్పుడు, బాధింప నాచక్రఽవర్తి వచ్చి
తే. వేంకటేశునిఁగని మ్రొక్కి ఽ వినుతి సల్ప, శంఖచక్రములిచ్చె నాఽశార్ఙ్గి నృపతి
కనుచుఁ బల్కిరి యతిపతి ఽ కార్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెఽమోదమలర.
సీ. నాఁటనుండి వృషాద్రిఽనాథుఁడు భక్తవా, త్సల్యముఁ గనిపింప ఽ శంఖచక్ర
ముల మరలఁ గరాబ్జఽముల ధరింపనికత, నురమున సిరి దొల్గిఽయుండుకతన
వేంకటాద్రీశుని ఽ వీరభద్రుం డని, శైవు లర్చింతురు ఽ సతత మిచట
వారిని వారింపఽవలె నని పల్కి న, యతిపతి వారి నిఽట్లడిగె మరల
తే. వేంకటేశుని సిరికొమ్మఽవిడువ నేమి, హేతు వని పల్క యతిపతి ఽ కిట్లు వార
లిరకథాంతర మొక్కటి ఽ చెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.
సీ. మునులపంపున భృగుఽముని వచ్చి కటివేల్పు, నురముఁదన్నిన నాఁడుఽసిరిదొలంగి
పురుషోత్తముం డని ఽ పొందితి నీతని, నీహైన్య మేమి నే ఽ నెఱుఁగ నైతి
నని కనిపింపక ఽ యరిగిన హరియును, జయ్యాన నీపద్మఽ సరసికడను
దప మొనరించెను ఽ దైవమానంబునఁ, బదివేలయబ్దముల్ ఽ పరమనియతి
తే. నంత నీపద్మసరసి నొఽకబ్జమందు, లక్ష్మి గనిపించె శ్రీవత్సఽలాంఛితునకు
ననుచుఁబలికిరి యతిపతిఽకార్యులనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెఽమోద మలర.
సీ. విప్రాంఘ్రిఘాతిఁ బోలె ఽ వెలసినశ్రీవత్స, చిహ్న మిప్పటికిని ఽ జెంది యుండె
నైన నీతనిసకఽలావయవౌజ్జ్వల్య, సౌందర్యసౌగంధ్యఽసౌకుమార్య
నిత్యయౌవనముఖ్యఽనిర్మలాసంఖ్యేయ, కల్యాణగుణములఽకలిమిఁ జేసి
యొచిన్నె వన్నెగా ఽ నగపడెఁ గనుక నే, నితనిఁ జెందెద నని ఽ నిశ్చయించి
తే. మగనికౌఁగిటనలమేలుఽమంగ చెంది, పలికెనిట్లని భర్తకుఁఽబ్రణయ మలర
ననుచుఁ బలికిరి యతిపతిఽకార్యులనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర.
సీ. ఈశ్రీశుకాశ్రమ ఽ మీపద్మకాసార, మీస్వర్ణముఖరి ని ఽ ట్లీవనాళి
విడువలే నది గాన ఽ వినుము నీతోఁగూడి, యేప్రొద్దు విహరింతుఽనిచట ననిన
నందు కొడంబడి ఽ యలమేలుమంగతో, నతఁడు సుఖించుచు ఽ నచటనుండి
వేఁటగాఁడై వచ్చి ఽ విహరించి యలసి యీ, యజ్ఞవరాహునిఽయండ నుండెఁ
తే. గాన యతనికి సిరి యెట్లుఽగలుగ నేర్చు, నీవు దలఁచిన నవియన్నిఽనెగ్గు ననిన
సమ్మతించెనుయతికులఽస్వామి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెఽమోదమలర. 15
సీ. యతిపతి తిరుమల ఽ కరిగి యాశ్రీశుని, పనులయడ్డంకులఁ ఽ బాపఁ దలఁచి
ఘుదమొప్ప మెత్తలుఽపొదిగినమోఁకాళ్ల, నడచియాఅద్రులఁఽగడచి యొక్క
వినుతతరుచ్ఛాయ ఽ విశ్రమించినయెడ, నొకబ్రహ్మచారిబాఽలకుఁడు వచ్చి

సహకారఫలశీత ౹ జలముల నర్పింప, నెవరిశిష్యుఁడవు ని ౹ న్నెఱుఁగఁ బలుకు

తే. మన్న మద్దేశికుం డనం ౹ తార్యుఁ డతని,తనయ యిది యని చెప్పినఁ ౹ దథ్యమనుచు
జలఫలంబులు గొనియె నా ౹ సత్త్వ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోదమలర.

సీ. తిరుమలనంబియుఁ ౹ దీర్థప్రసాదముల్, దెచ్చి యతీంద్రుని ౹ కిచ్చె నంత
నచ్చట బాలకుం ౹ డగపడఁడాయెనా, యీప్రసాదంబు మా ౹ కిచటి కనుప
నని పల్కు యతిపతి ౹ కగ్గురుఁ డిట్లనె, వీథులు నాలుగు ౹ నెదకి చూడ
నాకన్నబాలుఁడు ౹ లేకపోయినకత, నీప్రసాదంబు నీ ౹ కిచటి కేను

తే. దెచ్చితిని దీనిఁ గైకొమ్ము ౹ దేశికేంద్ర,యనిన యతిపతి యది గొని ౹ యారగింప
శేష మాశ్రితు లెల్ల భు ౹ జించి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర. 17

సీ. శేషాద్రిపతియాజ్ఞఁ ౹ జెంది కాల్నడ నేఁగె, నచటనుండి యతీంద్రుఁ ౹ డతనికడకు
నాయతీశ్వరునిచే ౹ ననుభూతసార మా, ఫల మొకవృక్షమై ౹ పరిఢవిల్లె
గురుభుక్తశేషంబుఁ ౹ గొన వలె నని పండు,టాకులు గొనిపోదు ౹ రార్యు లచట
నర్చావతార మై ౹ యచట యతీశ్వరుఁ, డెల్లవారికిఁ దోఁచు ౹ నిప్పటికిని

తే. నంత యతిపతి చనియంజ ౹ నాద్రినాథుఁ,గాంచివలగొని మ్రొక్కిను ౹ తించిమించి
యచటిశైవుల నిట్లని ౹ యడిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోదమలర.

సీ. శైవులు మీర లస్మత్స్వామి నీవేంక, టేశుని బూజింప ౹ హేతు వేమి
యనిన నాశివభక్తు ౹ లాత్మీయదైవత, మితఁ డని యర్చింతు ౹ మిచట ననిన
శివవిష్ణుచిహ్నముల్ ౹ చేయించి యిరువుర, మీరాత్రి యుంచెద ౹ మితనియెదుటఁ
దలుపులగడియలఁ ౹ దగిలించి బైటను, బీగముద్రలు సల్పి ౹ బింక మలర

తే. నాయుధంబులు చేకొని ౹ యాప్రభాత, మొకరిపై నొండ్లు కావలి ౹ యుందమిచట
నని యతీంద్రుఁడు మఱియుని ౹ ట్లనియెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నె ౹ మోదమలర.

సీ. అరుణోదయపువేళ ౹ నర్హక్రియలుదీర్చి, మనముద్రలన్నియు ౹ మరలఁ జూచి
తలుపులఁ దెఱచి లో ౹ పలి కేఁగి చూచినఁ, గరముల శంఖచ ౹ క్రము లితనికి
నుండెనా హరి గన్కఁ ౹ జెండించెదను మిమ్ముఁ, గాళహస్తీశుని ౹ గడపదనుకఁ
గాక శివాంకముల్ ౹ గరములఁ దాల్చెనా, శివుఁ డని మ మ్మట్లు ౹ సేయఁదగును

తే. జంద్రగిరిదన్క నని యతి ౹ చక్రవర్తి, శపథ మీరీతి సల్పెను ౹ శైవతతికి
సమ్మతించిరి యది విని ౹ శైవు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోదమలర. 20

సీ. వేంకటేశునియగ్ర ౹ వేదికపై శంఖ, చక్రము లుంచె ల ౹ క్ష్మణగురుండు
సుందరడమరుత్రి ౹ శూలము లచటనే, యుంచిరి శైవు ల ౹ ట్లంచితముగ
దేవాదిదేవుఁ డా ౹ దివ్యాయుధములలో, శంఖచక్రముల భు ౹ జంబులందు
నుంచినయట్లు ధ ౹ రించె మరల్పక, భక్తవాత్సల్యము ౹ బయలుపఱుప

తే. నంత మఱునాఁటిప్రొద్దున ౹ నతని హరిని, శంఖచక్రసముంచితా ౹ జానుబాహుఁ
గాంచి వైష్ణవు లెల్ల సు ౹ ఖించి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోదమలర.

సీ. యతిపురందరుఁ డంత నాత్మీయదాసుల, నానావిధాయుధ నైపుణులను
నత్యంతశూరుల నతివిధేయులఁ బిల్చి, పూర్వోక్తసమయంబు పూర్తిఁజెంద
శైవౌఘములఁ ద్రుంపఁ జనుఁ డని పనిచిన, వారట్లొనర్చిరి వసుధ మెచ్చ
నంత లక్ష్మీరూప కాంత మాబంగారు, పతకమందునఁ దన ప్రార్థనలను
తే. గాంచియలమేలుమంగవసించెనదియు, వేంకటేశునియురమందుఁ బొంకమమర
నుంచి యతిరాజు మించి సుఖించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శంఖచక్రంబు లా శార్ఙ్గి కిచ్చినకత, నతనికి గురు వయ్యె యతివరుండు
అలమేలుమంగ నా హరి కిచ్చి యతనికి, మామగా రయ్యె లక్ష్మణగురుండు
నది గాననే కదా యంజనాద్రీశునింటికిఁ బెద్దతన మీతఁడే వహించెఁ
బదుగురుసూరుల పద మీతఁడే కాన, వేంకటేశునియింట వెలసె నొకఁడె
తే. యితనిసుత గాననే కదా యింటిసవతి, పోరు లలమేలుమంగను బొంద వాయె
నితనిమహిమములను నెవఁడెఱుఁగుననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. తిరుమల దిగి యతి దేవుఁడు తిరుపతి, వైకుంఠనాథు దేవళము పాడు
పడి యున్నదే మని యడిగిన నాతఁడు, బడబాగ్నిఁబోలెఁ బెన్గడుపు గల్గు
స్వామి యాకతనఁ బ్రసాదాదు లీతని, కర్పింపఁ జాల రై రఖిలజనులు
అది గాన పాడాయె నని చెప్పి రచ్చటి, వైష్ణవు లాయతి పర్యనకును
తే. నంత యతిపతి తిరుమల యందు సౌమ్య, విష్ణువిగ్రహ మొక్కటి వేదవిధిన
మంచితంబుగ నుంపఁ దలంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 24
సీ. రాయవేలూరికి రా జైనమ్లేచ్ఛుండు, తిల్లగోవిందునిఁ దెచ్చి కోట
వాకిటిపరిఖకు వంతెనజాయి గాఁ, ద్రిప్పి కీల్కొలిపినఁ దెలిసి యంత
సకలకళాశాస్త్ర సరసురాలొకపణ్య, లావణ్యవతి వచ్చి లక్ష్మణార్య
సంబంధవతి గాన సరసకళాప్రజ్ఞ, నామ్లేచ్ఛు మెప్పించి యతఁడొసంగ
తే. రత్నధనతిల్లగోవింద రాజదివ్య, విగ్రహము లాత్మగురునికి వేగ తెచ్చి
యిచ్చెఁ గృతకృత్యురాలి దేమెంచననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అంత యతీశ్వరుం డాతిల్లగోవింద, రాజప్రతిష్ఠకు రంగు మీఱ
వైకుంఠనాథుని వామభాగంబునఁ, గోవెలవెడలుపు కుదురుపఱిచి
యం దంతరాళము నందు గర్భగృహంబు, తిరుచుట్టుమాలెయుఁ దీర్చి మొగిని
నాస్థానమండప మతివిశాల మొనర్చి, కనకతార్క్ష్యగృహంబు గడపయందుఁ
తే. దప్తకాంచనగారుడ స్తంభ మెదుట, సర్వమణిమయబలిపీఠ సంగతముగ
భక్తిఁ గట్టించి మఱియు నేర్పఱచెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమోదమలర.
సీ. ఆగ్నేయభాగమం దాముక్తమాలికా, భవనంబుఁ దిరుమట్ట పల్లి యచట
బంగారుతలుపుల బావి యాదవ్వులఁ, బదుగురాళ్వారుల భవన మచటఁ
గల్యాణమణిమయ కల్యాణమండప, మావెంట రత్నభాండాలయములు

యానోపకరణమా ల్యాకల్పగృహములు, పల్లవమండప ప్రభృతు లన్ని
తే. మణిమయద్వారగోపుర మహితమైన, సాలయుగళంబు యతికుల చక్రవర్తి
యిట్లొనర్చియుఁ దృప్తి వహింపఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అద్వితీయావృత్తి యామ్యభాగంబున, మహితవిష్వక్సేన మందిరంబు
సిరి కాటపట్టైన గురుధనభవనము, లట్లుదీచిని జాలఁ జెట్లు కొన్ని
దౌవారికోచిత ద్వారవేదికలును, మణిమయవాహన మంటపములు
శతసహస్రస్తంభ శాలిబహిస్సభా, మండపాందోళికా మంటపములు
తే. సలిలయంత్రము లారీతి సకలరత్న, కలసువర్ణబహిర్ద్వార గోపురములు
తీర్చి కట్టించె సంయమి దేవుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. రాజవీథులు నాల్గు రంగుగాఁ దీర్పించి, సన్నిధివీథులు చక్కఁ జేసి
మందిరాంతర్గృహ మండపగోపుర, ద్వారశాఖలరత్న తోరణములఁ
దపనీయకదళికా స్తంభగుంభితచూత, నీలోత్పలాంభోజ మాలికలును
బుష్పమౌక్తికములఁ బొలుపొందుముగ్గులు, బంగారుముఖమంట పంబు మెఱయ
తే. లక్ష్మణార్యుండు గుడి యిట్ల లంకరించి, తిల్లగోవిందరాజును దెచ్చి యందుఁ
జేర్చె నని దేశికేంద్రులు చెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మొదటఁ గూటాగార ముల సర్వధాన్యముల్, పూరించి ఘృతతైల పూర్ణకూప
ముల గుడశర్కరా ముఖ్యరసద్రవ్య, ములు కొన్నిగృహములు పొలి యొనర్చి
యొకశుభదివసము హూర్తమం దాతిల్ల, గోవిందశౌరి కంకురశరావ
ములు నిల్పి ప్రోక్షణ ములు సధివాసముల్, వేదచోదితములు విశదపఱిచి
తే. హాటకాంచితరత్నసిం హాసనమున, నుంచి ప్రాణప్రతిష్ఠఁ గావించి మించె
యతిశిఖామణి మనదైవ మితఁడె యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. స్థిరపంచబేరప్ర తిష్ఠఁ గావించి యా, సూరులఁ బదుగుర జూడికొడుతఁ
దత్తద్గృహంబులఁ దగునట్లు నెలకొల్పి, తిల్లగోవిందుని కిల్లు నిలిపి
శ్రీభూమినీళాది సీమంతినీరత్న, ములపెండ్లి సేసెను మునులు మెచ్చ
సకలోత్సవంబులు సర్వకైంకర్యము, లొనరింప నుంచె సముచితజనుల
తే. నల్లవైకుంఠపతి తేజ మెల్లఁ దెచ్చి, తిల్లగోవిందరాజుల దెసను నిల్పె
సర్వశక్తుండు యతిపతి సత్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. గోవిందమిశ్రుఁడు కొన్నిదినంబులు, శైవుఁడై యుండి యా శౌరికృపను
శ్రీశైలపూర్ణుల శిష్యుఁడై వారింటఁ, బనులఁ జేయుచు నొక వాసరమునఁ
దిరునందవనమందుఁ దిరుమాలెఁ జేర్చుచుఁ, దనకను మొగిఁ దోఁచు దారుణాహి
నాలికనెడ ముల్లు నాటినఁ గనుఁగొని, కటకటా యని దాని కడకుఁ బోయి
తే. ముల్లు దీసిన నాచిల్వ ముదముఁ జెంది, వచ్చిన ట్లేఁగె నెంబారు బావి మునిఁగి
వచ్చినను జూచి యతిపతి మెచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఈసచేలస్నానమే మని యడిగిన, మైల దొల్గుట కని మరలి పల్క
నాసర్వభూతసౌహార్ద సహంకృతి, రాహిత్య మాయతిరాజు చూచి
శ్రీశైలపూర్ణులఁ జెంది యాచించి యా, గోవిందమిశ్రులఁ గొని వృషాద్రి
శ్రీపురి నున్న దేశికులను వీడ్కొల్పి, శ్రీరంగధామముఁ జెంది యచట
తే. మంగళాశాసనముఁ జేసి రంగపతికి, సకలకైంకర్యముల వేడ్క జరపు చుండ
స్థిరచరంబులు సిరులు భజించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తనగురు నెడఁబాసి తప్తుఁడై యెంబారు, పాండుపత్త్రముభంగిఁ బాలినంతఁ
గనుఁగొని లక్ష్మణముని యమ్మహాత్ముఁ ద,ద్గురుఁ డున్నచోటికిఁ గోరి యనుప
నతఁడేఁగి స్వగురునియంఘ్రులు గని మ్రొక్కఁ,గని కనసట్లుండె ఘనుఁడతండు
గురుపత్ని పతితోడ గోవిందుఁ డిట్లుండఁ,దగునె సాపడఁ బిల్వఁ దగఁడె మనకు
తే. ననినఁ దిరుమలనంబియు నాత్మసతికి, మేఁతఁబెట్టంగఁ దగునె విక్రీతపశువు
కనిన విని దేవి యేమనదాయె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 34
సీ. తిరుమలనంబి యాతీరునఁ బల్కిన, మరలి వచ్చి యతీంద్రుమఱుఁగుఁజొచ్చె
నతనికి సకలదాస్యములను సల్పుచు, సుఖపడుగోవిందసూరివరుని
శోభనకల్యాణవైభవం బొనరింపఁ, బిలిచిన మామతోఁ బలుక కున్న
నాశ్వశురుఁడు సంయమీశ్వరుఁ బ్రార్థింప, యతిపతి గోవిందకృతిని బిలిచి
తే. యత్తవారింటి కేఁగి యచటఁ గొన్ని,దినము లేకాంతమందు నీదేవితోడఁ
గలసి సుఖపడి రమ్మని పలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. యతిపతియాజ్ఞ మహాప్రసాదం బని, శిరమునఁ దాల్చి విచ్చేసి యత్త
వారింటిలోన నెంబా రగ్నిసంధాన,ఫలదానముఖములఁ బఱపి రాత్రి
యంతర్గృహంబున కనిపిన దేవిని, దాంబూలసుమగంధతల్పములను
దలఁపక నిలుచున్నఁ దద్దేవియును దెల్ల,వాఱినదనుక నావరుస నిలిచె
తే. మూఁడుదినములుగడపిట్లు మోహముడిగి, యితనిసంబంధనిధిగల్గెనిం తెమాకుఁ
జాలు నని పల్కె నాసతి జనని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఎంబారుమామగా రెంబెరుమానారు, కల్లునినడవడి యానతీయ
నమ్మహాత్మునిఁ బిల్చి యతిపతి యడిగిన, సర్వదశాదేశసమయములను
నీదివ్యమంగళనిర్మలరూపముఁ, గనుఁగొనువీనికిఁ గలదె మఱుఁగు
మఱుఁగు లేకున్నను మందుని కైనను, విషయభోగము లెట్లు విఱ్ఱవీఁగు
తే. ననిన విని లక్ష్మణార్యుండు హర్ష మొంది, యిట్టియధికారి కీవేష మేల యనిన
విడిచె నెంబారు గృహపతివేష మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. రామానుజార్యులరాజితకరుణచే, శాస్త్రసమ్మతముఁగ సన్న్యసించి
గోవిందమిశ్రులు గురునామమందున, నాద్యంతపదముల నమరినట్టి
యెంబార నెడునామమిం పుగా ధరియించి,స్వగురుపదాంబుజచ్ఛాయ యయ్యెఁ

గోవెలయధికారి గురుగర్వయుక్తుఁ డై, శిష్యుఁ డయ్యెను మదిశ్రీయతీంద్రు
తే. గణన సేయనికతన రంగకుమేశు,పనులు తగ్గిన సంయమిభర్త యతనిఁ
దనకు వశ్యునిఁ గానుంపఁదలఁ చెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేమోద మలర
సీ. అంతట నొక్కనాఁ డాగుడియధికారి, తనయింటఁ దండ్రిశ్రాద్ధంబు గదియఁ
జెలు వొంద శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రుల నిమంత్రణ మొనరించినఁ దా నెఱింగి
యతిపతి యీగుడియధికారి నెట్లైన, మనవశవర్తిగా ననుపు మనినఁ
దనగురుమూర్తిని దలఁ దాల్చి కూరేశుఁ, డరిగి వారింటిలో నర్చఁ జెంది
తే. తళిహపరిషేచన మొనర్చి తనరుతీర్థ, మారగింపక యున్నంత నభిమతంబుఁ
జెప్పు మన్నను వారికిఁ జెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేమోద మలర.
సీ. గుడిబీగముద్రల నడిగితి ని మ్మన్న, వడిఁ దెచ్చి పిడికిట నిడినపిదప
నారగించి ప్రమోద మంది కూరేశుండు, బీగముద్రిక లెల్ల వేగ తెచ్చి
యతిపతి కర్పింప నతఁడును శ్రీరంగ,రాజకైంకర్యసామ్రాజ్య మేలు
చుండె నయ్యతిపతియురుతరకీర్తివి,స్ఫూర్తిని విని యజ్ఞమూర్తి వచ్చి
తే. జగతి రంగేశవిజయధ్వజం బనంగ, వాసి కెక్కినలక్ష్మణదేశికేంద్రు
వాదభిక్షార్థమై చూచె వరున ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేమోదమలర.
సీ. ఆరంగభూపతియాస్థానమంటప,మణిభూమి గురుశిఖామణులనడుమ
నమలనభోవీథి విమలగ్రహర్క్షస్థ,పూర్ణచంద్రునిగతిఁ బొలుపు మీఱ
బ్రహ్మతర్కచ్ఛటాప్రబలశాస్త్రాళిశ,స్త్రీ, సమరకేళీమహోత్సవము సల్ప
నోడ్డోలగం బున్నయూర్జితు యతిపతి, బాలసూర్యభ్రాంతిఁ బరమపురుషు
తే. చుట్టుఁగైదువుఁగబళింపఁజొచ్చురాహు,వట్లుగదిసెను బ్రతివాదియజ్ఞమూర్తి
యిట్లు శపథ మొనర్చి రాయిరువు రనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనేమోదమలర.
సీ. అష్టాదశదినంబు లాగమాంత ప్రసిద్ధబ్రహ్మతర్కశస్త్రములచేతఁ
గస్తూరిరంగనికను మ్రోలఁ బోరంగ, నెవ్వనితర్కము హెచ్చి యుండు
వారికి శిష్యు లావలివారు గావలె, నని పంత మాడి రామానుజార్యుఁ
డాప్రతివాదితో నద్వితీయబ్రహ్మ,జీవాత్మలకు భేదసిద్ధిఁ బొఱకు
తే. బ్రహ్మతర్కోపనిషదాదిపరమజీవ,భేదసాధకసూక్తుల వాద మొందఁ
గడచెఁ బదియాఱుదినము లీకరణి ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనేమోదమలర.
సీ. పదియేడవదినంబుపగట నాప్రతివాది, తర్కప్రమాణముల్ తఱచు నుడువ
వీని ప్రత్యుక్తులు వినిపింతు రేపని, యతిపతి మఠమున కరిగి యచటఁ
బరమదయాళునిఁ బరముని వరదునిఁ, బరభక్తి నర్చించి భక్తియుతుల
ననురాగ మొనరింపుఁ డని పంచి వరదుని,శ్రీపదాబ్జంబులచెంతఁ జెంది
తే. నాథ నీ వన్నసూక్తులునమ్మి యిట్లు, భేదవాదం బొనర్చితిఁ బెక్కుగతుల
దీని నిగ్గింపు మని సన్నుతించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేమోద మలర.

సీ. యతిపతిచే స్తవమంది యావరదుండు,కనుమోఁగిల నిలిచి యీకరణిఁ బల్కె
నీయంతశిష్యుని నీకు సంపాదింప, నిట్లు చేసితి నిప్పు డేమికొఱఁత
ప్రణవార్థనుర్యను ప్రబలోపనిషదుక్తి, మఱచితివో యన మదిని దెలిసి
సంతస మంది లక్ష్మణగురుం డారాత్రి, గడపి ప్రభాతకైంకర్యవిధుల
తే. జరపి శ్రీరంగభూపతిసభకు వచ్చి, మోద మలరంగ నాయజ్ఞమూర్తి నందుఁ
జూచె నని యాన తిత్తురుసూరు లనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అమృతాంశుబింబసుధాసారములమాడ్కి.,ముఖమున దరహాసములు వెలుంగఁ
గాషాయపరిధానకనదుత్తరీయము, లరుణోదయద్యుతి నపహసింప
ద్వాదశస్థలధృతధవళోర్ధ్వపుండ్రముల్, శ్రీచూర్ణరేఖలు చెలువు గులుకఁ
బ్రతివాదిగర్వపర్వతవజ్రసారమై, కేలఁ ద్రిదండంబు లీల మెఱయ
తే. నురముపద్మాక్షమాలిక లుల్లసిల్ల, సభను వెలుఁగంగ యతిలోకచక్రవర్తి
మూర్తినీక్షించె నాయజ్ఞమూర్తియనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. జీవేశ్వరాభేదచిన్మాత్రసత్యత్వ,తదితరసకలమిథ్యాత్వములను
స్థాపించుయుక్తు లద్వైతశ్రుతులు కొన్ని, నిన్న మీ రనినయన్నింటి కిపుడు
ప్రత్యుత్తరములు గాఁ బల్కెద బాధక,తర్కభేదశ్రుతిశతుల ననుచు
యతిపతి పల్కిన యజ్ఞమూర్తియు నిన్ను, శేష శేషాసనశ్రీధరాన్య
తే. తమునిఁ గా మది నెఱిఁగితిఁ దావకాస్య,చంద్రనిర్గతదరహాసచంద్రికలను
జూచి యని పల్కె లక్ష్మణసూరి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. సర్వజ్ఞవాళివి సద్గుణరాశివి, జగదేకగురుఁడ వస్మద్గురుండ
వైతి వింకాలస్యమమృతం విష మ్మను, న్యాయంబునను జాగుసేయఁదగునె
యనిన లక్ష్మణముని యాయజ్ఞమూర్తికి, సకలహితంబులు సలిపి కృపను
అరుళాళపదమట్లుపెరుమాళ్ల నెడిపద, మెంబెరుమానా రనెడిపదమును
తే.మూఁడుజోడించియొకనామమీడుపఱిచి, దాస్యనామంబొనర్చెనందఱువినంగ
వెలసెఁ దిరునామ మతనికాకొలఁదిననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. తలఁప శిష్యస్య పుత్రస్య న కించిదం,తర మనుధర్మశాస్త్రమునఁ జేసి
యభిమతశిష్యున కాత్మజసదృశున, కితనికి మనకు మహేష్టదైవ
తంబు మహోపకర్తయు నగువరదుని,తిరునామ మాదిని దిర మొనర్చి
గురునామ మీతండుగోరెఁ గావున నిది, యంతిమపదము గా నమరఁగూర్చి
తే. యేకనామంబుఁ గావించియితని కిడిన,మనకు మనవారికందఱకనుగుణముగఁ
బిలువఁ దగు నని యీపేరుపెట్టె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. ఆదాస్యనామోక్తి నరుళాళముని స్వకీ,యాచార్యవందన మాచరించి
స్వగురునివేదితసర్వస్వుఁ డై స్వార్య, ననుమతి నొకమఠమందు నుండె
నంత మేల్నాటినుం డాగంతువైష్ణవు, లిరువు రాతిరువీథి కేఁగుదెంచి

మహనీయ మెంబెరుమానారుమత మెద్ది, యని యడిగిన విని యచటివార
తే. లిరువు రెంబెరుమానారు లిచటఁగలరు, వారిలో మీరు గోరినవారిమతము
దెలుపఁ గల మని వారికిఁ బలికిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఇపు డిలయాళువా రెంబెరుమానారు, మతముఁ జూపింపుఁడీ మాకు మీర
లి ట్లన్న విని వార ల ట్లొనర్చినయంత, నావార్త విని వరదాఖ్యగురుఁడు
ఎంబెరుమానారు కెదురుత ట్టైతిని, నభినవార్యద్రోహి నైతి ననుచు
ననుతాప మంది దుఃఖాయత్తచిత్తుఁ డై, దీనికి నిష్కృతి దెలిసె ననుచు
తే. మతము వెనుచిచ్చుపా ల్సేసినుచ్చ మాపి, యతిశిఖామణికడ కేఁగియతనిపాద
పద్మసేవధిఁ గాంచెను భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆ ర్తితో యతిపతియడుగునె త్తమ్ములఁ, జాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి జనులు గనఁగఁ
గన్నీటిధారలఁ గడుగుచు దుస్తర, మీగురుద్రోహాబ్ధి నెట్లు గడతు
నని పల్క యతిపతి యాశిష్యవర్యునిఁ, గరుణతో గుఱ్ఱచ్చె త్తి కౌఁగిలించి
నీ కేమిలోటింక యీవు బహిఃప్రాణ, భూతశిష్యుఁడ వని బుజ్జగించి
తే. యాత్మసాన్నిధ్యవ ర్తి గా నాదరింప, ఛాయపోలిక గురు నెడఁబాయ కుండ
నట్టియరుళాళమునిఁ దల్తునిశ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అరుళాళమునికృప నాన తిచ్చెను జ్ఞాన, సారమును బ్రమేయసార మరసి
గురునియానతి యతికులపతి కొన్నాళ్లు, లేడిండ్ల భైక్ష్యాన్న మె త్తి తెచ్చి
భుజియించి మఱియొకపొద్దు తిరుప్పావుఁ, జదువుచు భైక్ష్యముసలుపువేళ
స్వగురునియింటికిఁ జను చుండఁగా నుందు, నుదకళి త్తనుపాటఁ జదువఁ దొడఁగి
తే. యందుదిరవాయియనుపదమందుకొనిన, నత్తుళాయమ్మతలుపుదానపుడె తెఱవఁ
దలఁచె నప్పిన్న యని యతితిలకుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. గురుపుత్రికను యతివరుఁడు కన్గొని రమా, రమణి నప్పిన్నపిరాట్టి యనుచుఁ
బరభక్తివివశుఁ డై బడలికఁ బడ వచ్చి, పెరియనంబియుఁజూచిప్రీతితోడ
నలయుందుమదకళి త్తనుపాట ప్రస్తుత, మామెనో యని పల్కనంత నాత్మ
గురునింట భైక్ష్యముఁగొనిచనిమత మొంది, మఱియొక నాఁడు లక్ష్మణగురుండు
తే. మాధుకరవృ త్తినటంపఁ గా పీథిజనులు, చూచియతిభక్తి సేయఁగా జోద్యమంది
మిద్దెపై నుండి కనెనొక ముద్దియ యని, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మిద్దెపైనుండి యాముద్దియ దిగి వచ్చి, మాధుకరముఁ గొని మరలినట్టి
యతిపతిఁ గనుఁగొని యాయింటిముంగిటి, వాకిటి కడ్డము వచ్చి నిల్వ
రామానుజార్యుం డకుతుక మూరక, నిలిచి పో ని మ్మని పలికె నంతఁ
గస్తూరిరంగనికంట నీపైఁ బ్రేమ, మధికముగాఁ జేతు రఖిలజనులు
తే. మాయమో మంత్రమో మందొ మచ్చుపొడియొ

యేమియో హేతు విది మాకు నెఱుఁగఁ బల్కు
మనుచు నాసాధ్వి యతిపతి నడిగె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. మాయలు మందులు మచ్చుపొళ్లన్నియు, మా పేరు దలఁచిన మచ్చ చెడును
మనుకోటిస ప్తక ఖనిసారతమ మగు, మనురత్న మొక్కటి మాయధీన
మై యుండుకతన మ మ్మనుసరించెద రెల్ల, చేతను లాత్మేష్ట సిద్ధి గొఱకు
నని పల్కు యతిపతి కాసాధ్వి యిట్లనె, మాబోఁటివారి కా మంత్రరత్న
తే. మియ్యఁ దగు నేని కరుణతో నిపుడె యొసఁగు
మనుచుఁ బ్రార్థించుసతికి నా యతివరుండు
వాసి మంత్రోపదేశముఁ జేసె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 55

సీ. సకలహితోపదేశములఁ బ్రసాదించి, చన నిశ్చయించి లక్ష్మణగురుండు
అర్చార్థ మర్థింప నంఘ్రులఁ గీల్కొన్న, పాదుక లొసఁగ నప్పుడఁతి వెంట
కొంగున ధరియింపఁ గొంగుపిరాట్టని, వసుధలోపల దొడ్డ వాసిఁ గాంచె
నర్చకుఁ డొర్వక యతిపతి కొకనాఁడు, విషతీర్థ మీ వచ్చి వెఱచినంత
తే. వెఱపునీ కేటికనియతి తరణియడుగ, విషము మీకియ్యఁదలఁచియీ వెఱపుఁగంటి
ననుచు యతిపతి కర్చకుఁ డనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఇను మొకరసమున హేమించుగతి హరి, యర్ఘ్యాంబువుల విష మమృతమగును
గాన నీతీర్థము కడుభోగ్య మని కొని, యతిపతి మున్నాఱు నారగించె
వేయిమోముల వేల్పు విష్ణువునకుఁ బాను, పగుయతీంద్రుఁడు విష మబువుగొనుట
కక్కజపడ నేల యమ్మహాత్మునిదివ్య, పదపద్మములఁ దల్చు ప్రాణులకును
తే. ఘోరసంసారదుష్టాహి గురువిషంబు, లెక్క వది గాన తన కితఁ డిష్టదైవ
తంబు గురుఁ డిష్టధన మిది తథ్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. మఱియొకనాఁడు లక్ష్మణముని భైక్ష్యము, సలుపఁగా నొకయింటి సాధ్వి భర్త్రు
శాసనంబున విష సంయుతాన్నముఁ బెట్టి, తనకు సమ్మతి లేదు గనుక మొక్క
నిది యభక్ష్యం బని యెఱిఁగి యతీంద్రుఁడు, కావేరిదరిఁ జెంది కాంతు లేక
పరిహరించిన నొక బలుసారమేయ మా, యన్నము భక్షించి యపుడె త్రెళ్లెఁ
తే. దీర్ఘమాడి యతీంద్రుఁడు తిరిగి మఠముఁ, జెందెనదిసుత యనశన మొందియుండె
గురుఁడు వచ్చినదనుక నా కరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శిష్యులావార్తను జెప్పిన విని తిరు, కోట్యూరినంబియు గురురయమున
మాధవకాలిక మధ్యాహ్నసూర్యుని, కాంతుల దివి భువి కనలు చుండ
వచ్చి రంగేశ్వర ప్రాకారగోపుర, మందిరోద్వీక్షణానంది గాక
సకలాత్మజీవనౌషధ మైనశిష్యుని, యతిపతి నీక్షింప నాత్మఁ దలఁచి

తే. నిలిచె నొక్కెడఁగావేరి పులినమందు, నతని సేవింప వచ్చె నా యతివరుండు
శిష్యు లందఱు వెనువెంటఁ జెంద ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. నయ మొప్ప దండప్రణామం బొనర్చి లేవక యున్న శిష్యప్రవరుని లక్ష్మ
ణార్యునిఁ గనుఁగొని యాతిరుక్కోట్టియ్యూరినంబి కృపైకావలంబి యయ్యు
నదయునిపగిది లెమ్మన కూరకున్నంతఁ, దప్తకాంచనమయ దండమట్లు
కనలినయిసుకపైఁ గదలక పడి యున్న, గురునిఁ జూచి కిడాంబి వరదగురుఁడు

తే. చోళనిర్దయయోపుర శ్చూడ మామ, కార్యఁజం పెదవని యేడ్చి యాత్మగురునిఁ
బైకి నెత్తుక తాఁ గ్రిందఁ బడియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. స్వగురుశరీరపోషణము సల్పెడువాఁడె, సచ్ఛిష్యుఁ డని శాస్త్రసమితి చెప్పఁ
గాన సచ్ఛిష్యలక్షణలక్షితుం డీతఁ, డని వరదుని మెచ్చి యాత్మశిష్యుఁ
డైనలక్ష్మణముని నాత్మహస్తములను, గ్రుచ్చెత్తి కౌఁగిటఁ గూర్చి మెచ్చి
వత్స యీవరదుని కరహస్తమున నిడు, నన్నాదికముఁ గొను మన్న ముదుగు

తే. మనుచు నియమించి యానంబి యాత్మపదము, చెందె లక్ష్మణముని మఠ మొందె నంత
వరదుఁ డారీతి గురునకు జరపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 61

సీ. కొమరొప్పఁగాఁ దిరుక్కోట్టియ్యూరినంబి శాసనమున లక్ష్మణమునివరుండు
తిరుమాలెయాండాను తిరువాయిమొళ్ళికర్థ, మానతియ్యఁగఁ జెవి నానివినుచుఁ
బనుపడి రెండవపదునొకపాటకుఁ, దానొకయర్థము దాహరింప
నిల్లువైశ్వామిత్ర మేర్పరించెడునీకు, సంప్రదాయార్థానుసరణి యేల

తే. యనుచుఁ జెప్పక చాలించె నగ్గురుండు, మాట యది విని యాతిరుక్కోట్టియూరి
నంబి యట వచ్చె మఱియొకనాఁటి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఆనంబి తిరుమాలెయాండానుకడ కేఁగి, యతనిమాటలు విని యనియె నిట్టు
లాళవందారు ముం దానతిచ్చినయర్థ, మీయతీంద్రుఁడు పల్కెనిది నిజంబు
వేఱొకపని కేఁగి వినలేదు మీ రది, యిదిగాక మీకడ నితఁడు విద్యఁ
జదువుట నెంచఁగా శౌరి సాందీపనికడ విద్యఁ జదివినకరణి గాదె

తే. యనుచు నానంబి పలికిన యతివరుండు, నేకలవ్యుండఁ గానొ నే నెన్నఁటికిని
యామునార్యులకని పల్కె ననుచు ఘనుఁడు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. ఆనంబి చెప్పిన యతిపతి కప్పుడా, కూరమాలాధర గురువరుండు
ద్రవిడోపనిషదర్థ తత్త్వముఁ దెల్పిన, సంతసించుచు యతి చక్రవర్తి
దేశికోత్తముఁడైన తిరువరంగప్పెరు, మాళరయరియింట మఱిఁగి యుండి
యంతిమోపాయబోధార్థ మగ్గురునకు, సకలశుశ్రూషల జరపు చుండి

తే. యతని కొకనాఁడు తల యంటి యంగములకుఁ
గుసుమసుకుమారచూర్ణముఁ గూర్మిఁ దెచ్చి
నలుఁగుఁ బెట్టిన నగ్గురుఁ డలరె ననుచు

వాదిభీకరగురుఁ డనె ౯ మోద మలర. 64

సీ. తిర మైనశుశూ్రిషఁ ౯ దిరువరంగప్పెరు,మాళరయరును సోమ్మదముఁ జెంది
ననునాదుసర్వస్వ౯మును నీయధీనముఁ, గాఁ జేసికొంటివి ౯ గనుక నీకు
నభిమత మొనరింతు౯నని యఁతిమోహాయ,మెఱఁగించి ముందాయ౯తీశ్వరునకు
శఠకోపసూక్తులఁ౯జదివించె గురుఁ డిట్టు, లేగురార్యుల నొందు ౯ లెంచి చూడ
తే. గురుఁ డొకఁడనిమదినెంచఁ౯గూడ దనుచుఁ, జెప్పినట్లయ్యెనదిగానఁ౯దప్పుగాదు
గురువు లెండఱు గలిగిన ౯ నరులకనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ౯ మోద మలర.

సీ. గద్యత్రయోక్తులఁ ౯ గస్తూరిరంగసి,పాదపద్మములఁ బ్రపత్తి సలుప
నతఁడు ప్రసన్నుఁడై ౯యడిగిన దిచ్చెద,నడుగుమాయనియన్న ౯ యతివరుండు
దయ నిమ్ము మోక్షము ౯ ధరఁ గల్గుమావారి, వారిఁ జెందినవారి౯వారి కెల్ల
నని వర మడిగిన ౯ యతిపతి కాశౌరి, తిరము గాఁ దనవిభూ౯తిద్వయంబు
తే. నొసఁగ భూతిద్వయము గల్గి౯యుండుకతన,యతిశిఖామణియుడయవ౯రనిధరిత్రి
నొక్కచక్కనితిరునామ౯మొందె ననుచు.వాదిభీకరగురుఁ డనె౯మోద మలర.

సీ. యతివరుఁ డొక్కనాఁ ౯ డరుణోదయపువేళఁ, గావేరియందవ౯గాహ మార్చి
కాల్యకృత్యంబులఁ ౯ గావించి వచ్చుచుఁ, దోవలోనొకవింత౯దోఁపఁ జూచె
నెట్లన్నఁ బ్రొద్దున ౯ కెదు రేఁగునొకరామ, కభిముఖుడై వెను౯కడుగు లిడుచు
బాలార్కునకు నొక్క౯చేల మడ్డము పట్టి, చనునొకకాముక౯సార్వభౌముఁ
తే. జూచి వీఁ డతిరసికుఁడు ౯ సుఖశరీరి, హితము వీనికిఁ దెల్ప మా ౯ కిచ్చ పుట్టె
ననుచు లక్ష్మణముని డాయఁ౯జనియె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె౯మోదమలర.

సీ. ఇంత లంపటపడ ౯ నేల నీ కని పల్క, యతిభర్త కాకామి ౯ యనియె నిట్టు
లీలేమకనుదోయి ౯ యీరవిప్రభ సోఁకి, బడలునేమో యని౯భయముఁ జెంది
యిట్లొనర్చెద నన్న ౯ నెచ్చట సరిలేని,సొబగుకన్నుల నీకుఁ ౯ జూపఁ గలను
రమ్మన్న నొడఁబడి ౯ రసికుఁ డగ్గురునితో, శ్రీరంగపతిచెంతఁ ౯ జెంది నిలువఁ
తే. దెలిసి యతిపతి సన్నిధి౯తీర్థ మెత్తి, యతనికన్నులఁదుడిచియా౯యహిశయాను
నక్షియుగమిదిగనుఁగొను౯మనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె౯మోద మలర.

సీ. భూరిగంభీరాంభ౯ములఁ బొల్చి దృఢనాళ, మై బాలభాస్కరు౯నంశుతతులఁ
బొరి వికసించిన౯పుండరీకముఁ బోలు,కస్తూరిరంగని౯కన్నుదోయి
కమనీయదివ్యమం౯గళవిగ్రహంబును, దేవీవిభూషణ౯దివ్యహేతు
లాయతీశానుగ్ర౯హంబుచేఁ గనుఁగొని, యమ్మహాత్ముం డతి౯హర్ష మొంది
తే. యెవనికృపచేతఁ గంటి నే౯నిట్టిసుఖము, నతఁడె వీనికి సర్వస్వ౯మని తలంచి
యాశ్రయించెను యతిపతి౯యంఘ్రులనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె౯మోదమలర.

సీ. లక్ష్మణార్యుం డావి౯లక్షణాత్ముని విష్ణు,లక్షణలక్షితు ౯ లలి నొనర్ప
నతఁడు ధనుర్దాసుఁ౯డని ప్రసిద్ధుం డయ్యె ,నతనిపత్నియుఁ దన్నె౯యాశ్రయింప

నాసతీమణికి హేమాంబిక యని పేరు, సకలహితోపదేశములు సల్ప
దారాదికము ధనుర్దాసుఁడు విడనాడి, పద్మినీపాంచాలభావ మెఱిఁగి
తే. యిదియెమా కార్యదక్షిణయిమ్మనడిగి,మరలియాదంపతులఁగూర్చెమాన్యతిలకు
డతఁడెసర్వజ్ఞమౌళి దయాళు వనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 70
సీ. తిరువీథి విచ్చేయ దేవదేవునివిగ్రహంబుఁ గదల్ప వాహకుల నైనఁ
ద నైనఁ దెగటార్పఁ దలఁచెద నని యొక్క,వాఁడికటారము వరను నిద్రఁ
జెంద నీయక పూని శ్రీరంగపతిముఖ, మలగఁ జూచుచు వెనుకడుగు లిడుచు
నరుగునపీచ్యనయుస్క ధనుర్దాసు, పిళ్లైయురంగాదవెల్లి దాసుఁ
తే. డనిరి ద్రష్టలు మల్లవిద్యాతిశయము, ధారుణీశులకడఁ జూపి ధనముఁ దెచ్చి
యార్యకైంకర్య మొనరించునాతఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. అసమాధికాభిజాత్యంబునఁ బేర్కొను, మొదలియాండా నాదిముఖ్యుఁ డతని
కై దండ గొని తిరుక్కావేరితీర్థ మాడను జని లక్ష్మణమునివరుండు
ఆర్ద్రవస్త్రావృత మాదాశరథి కేలు,దం డాని మరలి తా దారినడుచు
మల్లరంగమున రంజిల్లుసాములఁ జెప్పి, యలసి ధనుర్దాసుఁ డరుగుదెంచి
తే. తన్నుఁగనుఁగొనివలగొని ధరణిఁ జాఁగి, మ్రొక్కి లేచినఁ జూచిసమ్మోదమంది
యతనికై దండ గొని మఠ మందెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.
సీ. తలఁపఁగా నీధనుర్దాసుఁడు మాకన్న, నధికుఁడా యిట్లు మీ రాదరింప
నని తన్నుఁగూర్చియల్గినవైష్ణవులఁజూచి, యుడయవ రుచితోక్తి నూఱడించి
యారాత్రి మఠములో నాండాను మొదలైన,సింహాసనస్థులచేలతతుల
నొక్కొక్క వస్త్రమందొక్కొక్క కౌపీన,మాత్ర మెత్తించె లక్ష్మణగురుండు
తే. తెల్లవాఱిన నీర్వాడి దేశికేంద్రు, లెల్లఁ దమతమవస్త్రము లెల్లఁ జూచి
కలఁతపడి పల్కరనరానిపలుకు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.
సీ. ఆవైష్ణవులమాట లన్నియు విని నగి, యతిదేవుఁ డిరువురాశ్రితులఁ బిలిచి
యీరేయిఁబొన్నాచ్చియారిసొమ్ములుమీరు,ద్రుచ్చిలియీవాకుఁ దెచ్చియొసఁ
డని పంచినను జని యావైష్ణవులుదివ్య,తరహంసతూలికాతల్పమందుఁ[గుఁ
దనభర్తతో సుఖతరనిద్రఁ గొని యున్న,యద్దేవియాభరణాదు లొక్క
తే. వంక వన్నియుఁ గొనిన నవ్వనిత నిద్రఁ, దెలిసి స్వాములువీరనితలఁచిసొమ్ము
లన్ని యిచ్చుటకై పొర్లె నప్పు డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. ఈలేమ మేల్కాంచె నిం దుండరాదని,చని యొకపార్శ్వభూషణము లన్ని
గురున కర్పించి మందిర మొంది రాస్వాము,లంత ధనుర్దాసుఁడడుగ సతియు
నిరువురువైష్ణవు లీవంకసొమ్ములఁ, గొన నున్న వన్నియుఁ గొనుట కేను
బొరలిన బెదరి పోయిరి వార లన్నను, నింతస్వాతంత్ర్యమా యింతి నీకు
తే. నని ధనుర్దాసుఁ డలుకతో నాత్మసతిని,బలికివిడనాడి చని యతిపతినిజెంద

నగ్గురుం డిది యేమని యడిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. దేవరదాసి నిద్రింపఁగా నీరాత్రి, వైష్ణవు లిరువురు వచ్చి చూచి
యొకవంకభూషణనికరంబుఁ గొన నిద్రఁ, దెలిసి యాస్వాములు వలసినట్లు
భూషణంబులఁ గొనిపోయెద రని యూర,కుండక పొరలెఁ దా నున్న సొమ్ము
లన్నియు నిచ్చెద నని దుస్స్వతంత్రయై, యంత వారీప్సిత మంద లేక
తే. చనిరి గావునఁ జాలుఁదత్సంగసౌఖ్య, మనుచుఁబల్కి ధనుర్దాసు నాదరించి
మరలవారింటికనిపె నమ్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అంత సన్నిధివైష్ణవాగ్రేసరులఁ జూచి, యతివరుం డిట్లని యాన తిచ్చె
నభిజనవిత్తవిద్యాధికు లైనమీ,కట్టుపుట్టములలోఁ జిట్టెఁడేసి
గోఁచిగుడ్డలఁజించుకొనువారు వైష్ణవు, లని యోర్చి యుండక యలిగి మిగుల
వినరానిమాటల వినిపించితిరి మీర, లెంచ ధనుర్దాసుఁ డేమి చదివె
తే. నెందు జన్మించె నీతెలి వెట్లు చెందె, నాత్మతత్త్వనభిజ్ఞులయభిజనాదు
లడవిఁగాచిన వెన్నెలయనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 77

సీ. గురువాక్సుధావృష్టిఁ గోపాగ్నిఁ జల్లార్చి, యాధనుర్దాసునిసాధుశేష
తాపారతంత్ర్యతోదారతాసాత్త్విక,తాస్తికతాదుల నాత్మగుణము
లన్నియుఁ గనుఁగొని యఖిలభాగవతులుఁ,జరమపర్వాధ్యవసాయవిభవ
మితనికిఁ గలిగిన ట్లెవ్వరికిని లేదు, గనుక లక్ష్మణమునికరుణ యితని
తే. యెడల నెలకొనెఁ గావుననితఁడె మనకుఁ, బూజనీయుండువైష్ణవపుంగవుండు
ననుచుఁ గొనియాడి సంతసమందిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. నీరాడఁ జన భాగినేయుని కైదండఁ, గొని యేఁగునీయతికులవిభుండు
మరలి వేంచేయుచు మల్లరంగమునుండి, వచ్చు ధనుర్దాసువరకరాబ్జ
మూని వచ్చు నితండు నతిపక్షపాతిగా, కే మని కొందఱుస్వాము లనిన
విని తపకన్మోఁగిల ఘనమృదుతల్పంబుఁ, బఱపించి వచ్చినవైష్ణవులను
తే. గాంచియీపాన్పుపైఁబవళించుఁడనుచుఁ,బలుకుయతిపతిసూక్తులకులికిపడుచు
సందియముఁ జెంది రంద ఆస్వాములనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. అంత ధనుర్దాసుఁ డరుగుదెంచినఁ జూచి, పవళింపు మిప్పు డీపడుకపయిని
నని తనగురుఁ డన్న యప్పుడే పవళించె, లె మ్మన్న దిగ్గన లేచి నిల్చె
నెంబెరుమానారి కీతండుక్రయవిక్ర,యార్హదాసుఁడు గదా యరసి చూడ
జ్ఞాన మనుష్ఠాన మేనరునకుఁ గల్గు, వాఁడెపో పుడమి సద్వైష్ణవుండు
తే. అరయనాచార్యపారతంత్ర్యంబు లేని,యభిజనాదులఁగాల్ప నేయనుచుఁదమ్ముఁ
దెగడి వారు ధనుర్దాసుఁబొగడి రనుచు, వాదిభీకరగురు డనె మోద మలర. 80

సీ. ఇరువురువైష్ణవు లెంబెరుమానారి, నీయాత్మ కాచార్యు లెంద ఆనిన
యతివరుం డీయర్థ మాధనుర్దాసుని, దేవి నడ్గిన మీకుఁ దెలియఁ బల్కు

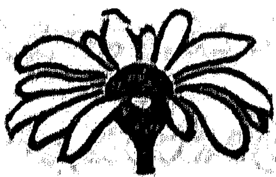
నని పల్కి పంచిన ఽ నాసాత్త్వికులు పోయి, యద్దివిఁ గనుఁగొని ఽ యడిగినంతఁ
గొప్పువిప్పి విదిర్చి ఽ యొప్పుగాముడిఁ గూర్చి, తొఁగరుదారముఁ జుట్టి ఽ ద్యుమణిఁ జూచి
తే. గ్రక్కి యిలు చొచ్చి వాకిలి ఽ మూసి దాసి
కేమి తెలియును గురుఁడె మీ ఽ కెఱుకపఱుచు
ననుచుఁ బల్కెను వారి కా ఽ యతివ యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 81
సీ. ఆస్వామి లేతెంచి ఽ యతిపురందరుఁ గాంచి, యాసాధ్వి చెప్ప లే ఽ దనిన గురుఁడు
ఏ మేమి చేసె నే ఽ మే మనె నన్నను, నచ్చటినడవడు ఽ లన్ని దెలుప
నాచార్య లీయాత్మ ఽ కఖిలవైష్ణవు లని, చెప్పెను సిగ దుల్పి ఽ కొప్పుముడిచి
యాపూర్తి యొకరికే ఽ యని తెల్పె నతనిఁ గా, మముఁ జూపెఁ దొఁగరుదా ఽ రమున మీఁకు
తే. గురుఁడె గతి యని తెల్పె న ఽ ర్కునకు మ్రొక్కి, యింతకంటె మి లేదని ఽ యిల్లు చొచ్చి
మూసెఁ దలుపని యనె నార్య ఽ ముఖ్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. తొల్లి యాదవసూరి ఽ తల్లి తిరుక్కచ్చి, నంబిగారియను గ్ర ఽ హంబువలన
వరదునిఁ గనుఁగొన ఽ వచ్చుచుఁ బోవుచు, నాలక్ష్మణార్యుని ఽ యమృతగోష్ఠి
సేవించి తనయిల్లు ఽ చెంది పుత్త్రునిఁ జూచి, మనలక్ష్మణార్యుని ఽ మాడ్కి నీవు
నుండితి వేని సు ఽ ఖోదయ మందెద, వని పల్క విని యతఁ ఽ డాత్మలోన
తే. లక్ష్మణార్యులగోష్ఠివి ఽ లక్షణత్వ, మతివయోవృద్ధుఁ డద్వైత ఽ మతియు యతియు
నైననను గెల్చె నెట్లిఁక ఽ ననియె నచుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ఽ మోద మలర.
సీ. అట్లు సందియ మొంద ఽ నారాత్రి కలలోన, వరదుఁడు గనిపించి ఽ పరమకృపను
నద్వైతయతి నని ఽ యభిమానపడక నీ, వాలక్ష్మణార్యుల ఽ నాశ్రయింపు
మని పల్కి కనరాక ఽ చనె నంత యాదవ, సూరి మేల్కొని మన ఽ శ్శుద్ధి లేక
హరినోటిమాటకై ఽ యానంబి నడిగిన, నగ్గురుం డచ్యుతు ఽ నడిగి వచ్చి
తే. కలను నేనన్నవార్తలు ఽ కల్ల గావు, నమ్ము మని చెప్పెఁ గరిగిరి ఽ నాథుఁ డనుచు
నంబి చెప్పినఁ దనకల ఽ నమ్మె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ఽ మోద మలర.
సీ. ఆశ్రయించెద నని ఽ యతిపతికడ కేఁగఁ, బూర్వాపకృతు లెత్తి ఽ పొడుచు నేమొ
యని సంశయింప నా ఽ తనితల్లి ఘటకయై, తోడ్కొని చని యెను ఽ దోషభోగ్యు
లయినలక్ష్మణముని ఽ యంఘ్రిలకడ కంత, నతనిఁ గటాక్షించి ఽ యతివరుండు
వచ్చినపని యేమొ ఽ వర్ణింపు మనినను, భవదంఘ్రిశశిరవి ఽ ప్రభలు మదిని
తే. జొచ్చి యజ్ఞానతిమిరము ఽ వ్రచ్చు కతన, సద్గురుని నిన్నుఁ గనుఁగొంటి ఽ ఛాత్త్రవృత్తి
ననుచుఁ బల్కెను యాదవుఁ ఽ డార్య ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ఽ మోద మలర.
సీ. ఉడయవ రామాట ఽ కొడఁబడియును మది, నతని మనశ్శుద్ధి ఽ నరసి చూడ
బ్రాహ్మణోచితశిఖా ఽ బ్రహ్మసూత్రాదిక, త్యాగనిష్కృతి భూప్ర ఽ దక్షిణంబు
కర్తవ్య మది సల్పఁ ఽ గాలము గాదు నీ, కతివయోవృద్ధున ఽ కనుచుఁ బల్క

నరయ నెవ్వనితల లం దొక్కతలపైని, దెల్లావగిం జనఁ జెల్లుఁ బుడమి
తే. నట్టిచిల్వలఱేఁడు నీ వై నకతన, నిన్ను వలగొని మ్రొక్కిన నిఖిలపాప
తతులుఁ జెడుననిప ల్కినా రదాంతుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. మ్మమ్మాఱు వలగొని ముద మొప్ప సాష్టాంగ, దండప్రణామముల్ దనరఁ జేసి
యున్నయాదవుఁ గని మన్నించి యతిపతి, సకలహితంబులు సలిపి కృపను
దిరునామ మొనరించెఁ దిరము గా గోవింద, జియ్యరం చతనికి నెయ్య మొప్ప
నాతనిమది గణ యతివిషయంబుగా, నొక గ్రంథ మొనరింప నుచిత మనిన
తే. గ్రంథ మొక్కటి చెప్పెను బంధురముగ, నదికటాక్షించి యతిపతి యర్హ మనియె
నమ్మహాత్మునిఁ దలఁచెద ననిశ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. శ్రీభాష్య మొనరింపఁ జింతించి యతిపతి, కూరనాథాదిసద్గురులఁ గూడి
పృథులసరస్వతీ పీఠంబుకడ కేఁగి, విమలబోధాయన వృత్తి నడుగ
నిచటఁ జూచెడువారి కిచ్చువార మె కాని, యదివారియనియ్య మర్యాద లేదు
అని పల్కిన విని లక్ష్మణార్యుఁ డూరక యుండెఁ, గూరేశుఁ డిమ్మని కోరి యడిగి
తే. పుచ్చుకొని కేలఁ గీలించి పుస్తకంబుఁ, జూచి యఱువదివే లగు సూత్రవృత్తి
నంత మదిలో ధరించె నయ్యలఘుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. కూరేశుఁ డది చూచి గుఱుతు గా మది నిల్పి, గురునితో సూరులఁ గూడి రాఁగ
వృత్తి లేదని యతివిభుఁడు చింతించిన, వచ్చిన దని కూరవరుఁడు పలుక
నామధురోక్తి కాహ్లాదించి సంయమి, రాజు నిజచ్ఛాత్ర రవిని జూచి
సీత సేమముఁ దెల్పు శ్రీకపిరాజు నా, రారాజుపోలిక గారవించి
తే. పుడమిఁ బ్రత్యక్షమై కుంత పురముఁ జెంది, యచటఁ బరవాసుదేవుని యాజ్ఞఁ బడసి
భాష్య మొనరింపఁ దలఁచె నా ప్రాజ్ఞుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. యదుపజ్ఞమై చెల్లు నఖిలవిద్వజ్జన, సౌజన్యజన్యయ శశ్చయంబు
ఆకూరరాడ్గురు నస్మద్వచోయోగ్య, తాదులఁ గని వారియు మనుచుఁ బలికి
యరుళాళమునుల సహాయంబు గాఁ గొని, భాష్య మారంభించి భవ్యతిథిని
బరమజిజ్ఞాసాధి కరణంబు మొదలుగా, బ్రహ్మతర్కంబులు బహువిధముల
తే. వేయుమోములు గల్గిన వేల్పుకరణిఁ, జెప్ప యోగ్యతఁ గనివారి సెనొప్పగాను
గూరవంశాబ్ధిచంద్రుఁ డాకొలఁది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. శేషత్వసహితమై చెల్లుజ్ఞాతృత్వ మీ, యాత్మకు లక్షణం బని వచింప
నదివారియ కున్నఁ గూరాధిపు నార్యుండు, నీవె భాష్యముఁ జేసి నెగ్గుమనుచుఁ
గోపించి పొమ్మన్నఁ గూరేశుఁ డచ్చట, నుండక మఱుచోట నొదిఁగి యున్న
నికమీఁద నీతలం పే మని యడిగిన, సూరిబృందమున కాదూరదర్శి
తే. స్వస్వరూపప్రదీపసంస్థాపకుండు, స్ఖలితశాసిత యైనయస్మద్గురుండు
గలుగ నేమికొఱం తని పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. అంత విచారించి యనుతాపపడి యాత్మ, జీవనౌషధు నగ్ర్యశిష్యు సుగుణుఁ
గూరేశుఁ బిలిపించి గురుఁడు కౌఁగిటఁ జేర్చి, యుచితసూక్తులఁ జాల నూఱడించి
జ్ఞాతృత్వకలిత శేషత్వమే ముఖ్యల,క్షణ మాత్మ కనిన నాఘనుఁడు వ్రాసె
నట్టు లావృత్తిసూత్రాంతముగ భాష్య, మాయతీంద్రుఁడు చెప్ప నతఁడు వ్రాసె
తే. సరసవేదాంతసంగ్రహ సారదీపి, కాఖ్యదివ్యప్రబంధము లాన తీయ
వాసిఁ గూరేశుఁ డవి యన్ని వ్రాసెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఉడయవ రొక్కనాఁ డడవిమ్రాఁకులకడ, వైష్ణవుఁ డేకాకి వగవఁ జూచి
యతని దుఃఖముఁ బాపు మనిపన్పఁ గూరేశుఁ, డట కేఁగి యడిగిన నతఁడు చెప్పె
మత్సుత నెవఁడైన మహిఁ బెండ్లి యాడ వాఁ, డావేదికను డిగ్గ నపుడె త్రెళ్లు
ననియెఱిం గెవ్వని కాత్మజ నీనైతి, నియ్యకున్నఁ గుటుంబ మెల్లఁ జెడును
తే. దుఃఖమిదియని దెల్పఁ దద్దుఃఖముడుప, నీయఁ దగు నేని సుతను మాకిమ్మనడుగఁ
గూరనాథున కతఁ డిచ్చెఁ గూఁతు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. శాస్త్రోక్తవిధి నగ్ని సాక్షిగాఁ దత్సుతఁ, బెండ్లాడి యప్పెండ్లి వేది దిగక
కూరేశుఁ డప్పుడే కోరి వనస్థుఁడై, యద్దేవితోఁ బెండ్లి యరుగు డిగ్గి
యత్తమామల బంధు లార్యుల వీడ్కొని, శ్రీరంగధామముఁ జేరి గురున
కావృత్త మెఱిఁగింప నతఁడు సంతోషించి, పంచిన భార్యతో భవన మొంది
తే. యుచితవృత్తిను పాదాన మొడిసి తెచ్చి, కాలయాపన మొనరించు ఘనుఁడతండు
దంపతుల వారి నిరువురఁ దలఁతు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అంతఁ బ్రావృట్కాల మావిర్భవించిన, నీలమేఘంబులు నింగిఁ గప్పి
వర్షించె నొకనాఁటి పగ లెల్ల నావేళ, నక్షయపాత్ర మే మమర కున్న
నీ రాడి కూరేశుఁ డారాత్రి పెరుమాళ్ల, కొక ఫల మర్పించి యుపవసించె
నారంగరాజు రే యారగించెడు వేళఁ, జెలఁగు ఘంటాధ్వని చెవులఁ బడిన
తే. నాత్మదాసుల విడిచి తా నారగించె, రంగపతి యని తనయంత రంగమందుఁ
దలఁచెఁ గూరేశుదేవి క్షుద్బాధ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అప్పు డాండాళమ్మ యట్లన్న విని రంగ, భర్త స్వకైంకర్యపరులఁ బిలిచి
పస్తుండి రాకూరపతియును దత్సతి, యీప్రసాదము వారి కియ్యుఁ డనినఁ
బాయసపూర్ణ మాపసిఁడిపళ్లార ము, త్తమనంబి తనతలఁ దాల్చి యరుగఁ
దనచుట్టు సూరులు తగ నాలపట్టముల్, పడగలు గొడుగులుఁ బట్టి నడవఁ
తే. నాజ్యపూర్ణప్రదీపంబు లమరఁ జుట్టు, సకలమంగళవాద్యఘోషములతోడ
వచ్చె నానంబి కూరేశువసతి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వచ్చి యుత్తమనంబి వారి కాభగవత్ప్ర, సాద మొసంగి తాఁ జనియె నంత
నీవింత యే మని యిల్లాలి నడిగిన, నున్నయట్లద్దేవి విన్నవింప
వారి నేమి యనక యేయ్యతఁ డేల పంచు ని, ట్లీప్రసాదము మన యింటికడకు

నని పల్కి దేవిపై | నలిగి కూరేశ్వరుం, డాప్రసాద మొసఁగుచు | నారగించె
తే. నతనిభుక్తావశిష్టాన్న | మర్హ మనుచు, నారగించిన నద్దేవి | కయ్యె గర్భ
మనుచుఁ జెప్పిరి మాకస్మ | దార్యులనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర.
సీ. అవనివానప్రస్థుఁ | డైన పతి యుండఁ ద,త్సతియు గుర్విణి యైన | సరణి యెట్లొ
యనిశంకపడువారి | కారంగధాముండు, మత్ప్రాయసాన్నంబు | మహిమయనుచుఁ
దెలిపెనకూరేశు | దేవియు నిరువుర,సూర్యచంద్రులఁ బోలు | సుతులఁ గనియెఁ
బురుడు దీక్షనయంత | గురుశిరోమణి కూర,కులపతియింటికిఁ | గోరి వచ్చి
తే. చిన్నశిశువులఁగనుఁగొనఁ | జిత్తమందుఁ,దలఁచియెంబారుననుప నా | తండువెడలి
బాలకులఁజూచిసంతోష | పడియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె | మోద మలర.
సీ. తల్లి యాండాళమ్మ | తా నుడయవరాజ్ఞ, నెంబారు కాత్మజు | నియ్య నాతఁ
డసురసంధ్యాకాల | మనిమంత్రరత్నముఁ,బలుకుచుఁ దెచ్చియ | బ్బాలతిలకుఁ
జూపిన యతిపతి | చూచి సంతోషించి, కౌఁగిట నద్దుక | గారవించి
శిరము మూర్కొని పేరిఁ | జేసెఁ బరాశర,భట్టారకుం డని | బాలకునకు
తే. వ్యాసభట్టారకుం డని | భాసురముగఁ, బేరొనర్చెను శ్రీరామ | పిళ్ల కట్లు
సత్యసంకల్పుఁ డాయతి | చంద్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోదమలర.
సీ. దయ శిశురక్షకై | ద్వయ ముచ్చరించిన,కతన సబ్బాలక | కలభులకును
గురుఁడవు గ మ్మని | గోవిందదేశికు, నియమించి యతిరాజు | నిలయ మందె
నంత నెంబారుజి | య్యరుతమ్ముఁ డైనట్టి,శిరియగోవిందదే | శికునకు దయ
భానుప్రభుం డైన | సూనుండు గలిగిన, విని లక్ష్మణార్యుండు | వేగ వారి
తే.మందిరముఁజొచ్చియబ్బాల | మణికినుగు,ణంబుగాశ్రీపరాంకుశ | నంబియనుచు
మంచిదినమందుఁ బేరు గా | వించెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోదమలర.
సుగంధివృత్తము. శాంతిసద్మ వేంకటేశ | శంఖచక్రదాయకా
శాంతదుర్మతప్రచార | సత్పథప్రవర్తకా
సంతతాతికాంతరంగ | శౌరిసన్మహోత్సవా
చింతితత్వదంఘ్రిపద్మ | జీవనౌషధీసుధీ. 101
క. శ్రీరంగధామశరణా, కూరకులాధీశముఖ్య | గురునుతచరణా
ఘోరకలిదోషహరణా, సారశ్రీభాష్యసూక్తి | జగదుద్ధరణా.
మాలినీవృత్తము. రజతవిమలకీర్తీ | ప్రస్ఫురచ్ఛేషమూర్తీ
స్వజనహితవిచారా | జ్ఞాతవేదాంతసారా
ద్విజముఖకృతపూజా | దీప్తగోవిందరాజా
గజవరదవిధేయా | ఖండితాశేషమాయా. 163
గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభ
యంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్రకణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవి

మిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళియను మహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబున శ్రీలక్ష్మణార్యుండు తిరువరంగగురునితో శ్రీరంగధామంబుఁ జెందుటయు నమ్మహాత్మునిఁ జతుస్సప్తతి దేశికులాశ్రయించుట నగ్గురుండు తిరుక్కోట్టియూరినంబి వలన మంత్రరాజంబు లభించి బయల్పుచ్చుటయు మరల శ్రీరంగంబుఁ జెంది యచటనుండి తిరుమలకు విచ్చేయుటయు శ్రీశైలపూర్ణులకడ శ్రీరామాయణం బధికరించుటయు రంగదాసవైభవంబును శ్రీవేంకటేశప్రకాశంబును శైవాది నిగ్రహంబును దిల్లగోవిందప్రతిష్ఠయు గోవిందమిశ్రస్వీకారంబును గోవిందమిశ్రులు తురీయాశ్రమంబుఁ బరిగ్రహించుటయుఁ గూరేశగురుండు కోవెలబీగముద్రలు స్వాధీనంబు గాఁగొని గురున కర్పించుటయు యజ్ఞమూర్తిని యతీంద్రుండు జయించి శిష్యునిఁ గావించుకొనుటయు యతీంద్రుండు గృహసప్తకంబున భైక్ష్యం బాచరించుటయుఁ గొంగుపిరాట్టివృత్తాంతంబును విషతీర్థపానంబును గురుండు విషాన్నంబుఁ బరిగ్రహించి పరిహరించి యుపవసించుటయు గోష్ఠీపూర్ణుండు యతీంద్రునకు నన్నాదిప్రదానార్థంబు కిడాంబివరదార్యుని నియమించుటయు యతిశేఖరుండు తిరుమాలెయాండానుకడఁ దిరువాయ్మొళియర్థంబు వినుటయుఁ దిరువరంగార్యు ననుసరించితిరువాయ్మొళి యధికరించి యంతిమోపాయం బెఱుంగుటయు గద్యత్రయప్రసన్నుండైన హరివలన యతీంద్రుండు విభూతిద్వయంబు స్వాధీనంబుగాలభించి యుడైయవ రని ఖ్యాతిఁ గాంచుటయు ధనుర్దాసచరిత్రకథనంబును యాదవసూరి యతీంద్రునాశ్రయించుటయు శ్రీభాష్యాదిషట్ప్రబంధంబుల గురుండు చెప్పుటయుఁ గూరేశవైభవంబును గూరేశవిభుండు పత్నీపరిగ్రహం బొనర్చి వానప్రస్థాశ్రమంబు స్వీకరించుటయు రంగేశప్రేరితప్రసాదాశనంబుచేఁ గూరేశపత్ని పుత్రరత్నద్వయంబుఁ గాంచుటయు నబ్బాలకులకు యతిశేఖరుండు వ్యాసపరాశర నామధేయంబు లొనర్చుటయు సంయమీంద్రుండు శిరియగోవిందగురున కుదయించినయర్భకునకు శ్రీపరాంకుశనంబి యని తిరునామం బొనర్చుటయు నన్నది తృతీయోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

—:o:—

చతుర్థోల్లాసము.

శ్రీభాష్యప్రముఖప్రబంధవిలసత్సిద్ధాంతసంస్థాపనా
శోభానిర్జితపద్మపాదయుగపాంసువ్రాతపూతాఖిల
క్ష్మాభాగా భగవద్గుణానుభవసంజాతప్రమోదాప్రకా
శీభూతాదిమరంగముఖ్యమురజిత్క్షేత్రాఢ్య రామానుజా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. అట్లాళవందారి కారుణ్య మొందిన, యతిరాజు సభ దీర్చి యలరువేళ
వరచతుస్సప్తతిగురు లెల్ల సాష్టాంగ,దండప్రణామముల్ దనరఁ జేసి
స్థిరవిశిష్టాద్వైతసిద్ధాంత మీబ్రహ్మ,సూత్రభాష్యోక్తుల సులభ మయ్యె
సకలదిగ్విజయంబు సల్పి యీసిద్ధాంత, మంతట వైష్ణవసంతతులకుఁ
తే. దెలియవివరించికుమతుల తేటఁ జెఱిపి, మరలియీక్షేత్ర మొందినమహిసుఖించు
ననుచు శిష్యులు ప్రార్థించి రార్య ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. గురుచతుస్సప్తతిఁ గూడి యేకాంగులు, పండ్రెండువేలసప్తశతియతులు
చిత్రగుప్తులకైనఁ జెప్ప శక్యము గాని,సాయుధసూరినిత్యవ్రజంబు
లారీతికొత్తెపుటమ్మలుఁ గొలువ ల, క్ష్మణముని వెడలెడుసమయమందు
విష్ణుసేనలరాజో విహగరాజో రథాంగ,రాజో పన్నగరాజో రంగరాజో
తే. దెసలుగెల్వంగయతిరాజు తెఱగుదాల్చి,చనియెనని ద్రష్టలూహింపసర్వగురుఁడు
నరిగె శ్రీరంగరాజదివ్యాజ్ఞ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 4

సీ. కలివైరి ముందు ప్రాకారగోపురమండ,పాదు లెవ్వానికి నాచరించె
గంగగర్వముఁ బాపఁగా వేరికడుపులో, నెవ్వాఁడు వసియించు నిపటి కైన

నాద్యస్వయంవ్యక్త మతుల ప్రణవరూప, మిద్ధరంగవిమాన మెవనిగృహము
యద్విమానాగ్రమునందుఁ జేతనులచే, శ్రుతిరూపశిఖరముల్ సూపఁబడునొ
తే. యట్టిరంగేశుఁగనుగొని యడిగియతని, యాజ్ఞఁ దలఁదాల్చి వెడలెదానన్ని దెసల
గెలువ లక్ష్మణయోగి యాకొలఁది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఇతఁడు దత్తాత్రేయ యతియని తలఁతురు, శాస్త్రీయయతిలింగ చయముచూచి
యితఁడు విష్వక్సేనుఁ డిది నిజ మందురు, తద్దాససైనిక ధాటిఁ జూచి
పంచాయుధాంశసంభవుఁ డీతఁ డందురు, విమతులఁ జెండించు విధముఁజూచి
భావింతు రార్యులు ఫణిరాజితం డని, నానావిధప్రమాణముల చేత
తే. గరళపానాదికముఁ దల్చి గరుడుఁడందు, రుడయవరుగానహరియండ్రు వెడలు వేళ
స్వామి లిట్లెంతు రాయతి స్వామి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. రంగేశునకు ముందు మంగళాశాసన, మొనరించి లక్ష్మణమునివరుండు
తావు దర్లి తిరుకొట్కడందకు వేంచేసి, యంద తృప్తామృత మనుభవించి
శ్రీభాష్య మచ్చటి శ్రీవైష్ణవుల కెల్ల, నర్థానుభవపూర్వ మాన తీయ
వారె జయించి రుపస్థిత ప్రతివాది.తండ మాత్మ బ్రహ్మ తర్కతతుల
తే. నచట విజయముఁ జాటించి యఖిలగురుఁడు, నరిగి యళగరితిరుమల కచటనున్న
మాలిరుంజోలెనంబిని మరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. మాలిరుంజోలెస న్మందిరగోపుర, ప్రాకారమండప ప్రభలు మదికి
నాహ్లాద మొనరింప నగ్గురుం డర్కుండు, కనకాద్రిగతిఁ బ్రదక్షిణ మొనర్చి
కలితతార్క్ష్య స్తంభ బలిపీఠములకడ, దండప్రణామంబుఁ దగ నొనర్చి
యంతరాలయ మొంది యాహరివిగ్రహ, మాపాదమస్తక మనుభవించి
తే. యతనిదివ్యాంగదివ్యాయుధాదులకును, విష్ణుచిత్తోక్తగాథలు విన్నవించి
మంగళాశాసనము చేసి మరలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. స్వస్నానపానాది సాధుతీర్థీకృత, దివ్యగంగాదిక తీర్థుఁ డితఁడు
నిత్యోత్సవాదులు నిర్విఘ్నములు చేసి, పుష్పోపవనములు పొలివహింప
మల్లెలు మొల్లలుఁ దెల్లచేమంతులు, సన్నగన్నేగులు జాతిలతలుఁ
బాటలీపున్నాగ పారిజాతంబులుఁ, గేతకీచాంపేయ కేసరములుఁ
తే. బనసఖర్జూరకదళి గాబదరినారి, కేళసహకారముఖఫల క్షితిజములును
నవ్యతులసీవనంబులు నాటె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అళగరితిరుమల హరి కన్ని పనులును, జక్కఁ జేసి తదీయశాసనమునఁ
దరలి యచ్చటినుండి తనదాసకోటితో, దక్షిణాంభోనిధితటముఁ జెంది
మేర్వంతికోర్విపై మెఱుఁగులతోఁ దోఁచు, నీలమేఘముఁ బోలు వేలకడను
సౌమిత్రికృతదర్భశయ్యపైఁ బవళించు, జటెలు నా శ్రీరామచంద్రుఁ జూచి
తే. పూర్వతరజన్మసంస్మృతి పొడమినట్లు, కనులనానందబాష్పముల్ గ్రమ్ముకొనఁగ

భక్తిం బ్రణమిల్లె నాయతిభర్తయనుచు, వాదిభీకరగురుం డనెమోద మలర.
సీ. ఆదర్శశయ్యాశయానుం డాశ్రీరాముం, డర్చాకృతిని జెంద నతని కచట
ఛాయాదిసిద్ధికై సౌమిత్రి యిట్లయ్యె, ననఁ దగునశ్వత్థ మచటఁ జూచి
కుశశయుం బొగడి పీఠడొక్కని చని తత్పద, పద్మయుగన్యాసపావనంబు
రావణాదికసర్వరాక్షసనిధనైక, హేతు వబ్ధివిభేదహేతు వుభయ
తే. భూతహేతువు మైథిలీముఖవికాస, హేతువౌ సేతువును జూచి యిష్టగురుఁడు
దక్షిణాంబుధిదరితోఁ బ్రవం దరలె ననుచు, వాదిభీకరగురుం డనెమోదమలర.
సీ. తిరునగరికిఁ జనఁ దిరువుళ్లమునఁ దల్చి, వెడలుచు మార్గమువెంట నున్న
మందారమాలూరమాతులుంగలవంగ, మాకందమన్మథామ్లాతకాది
ఫలపుష్పపల్లవభరనమ్రతరులను, బద్మాకరంబులఁ బర్వతముల
నాశ్రమంబుల బ్రాహ్మణాగ్రహారంబుల, గ్రామపట్టణఘోషఖర్వటములఁ
తే. గనికరంబు బొప్పఁ జూచుచుఁ గడచి వచ్చి, తామ్రపర్ణినదీతీరతరులక్రింద
విశ్రమించెను యతిరాజువేడ్క ననుచు, వాదిభీకరగురుం డనెమోద మలర.
సీ. ఏనది నెడఁబాయ కెల్లప్పు డుండును, ఘనుఁడు విష్ణుయశుండు కల్కితండ్రి
యేనదికడ నిల్చు నించుకబ్రాహ్మ్యము, కలియుగాంతము పెనుగాసి దొలఁగి
యేనదిజలముల నిం పొందఁ ద్రావినఁ, గలుగుసుజ్ఞాన మేకలుషి కైన
నేనదీతీరమం దెల్లచేతనులకుఁ, గనిపించు శతవైరి కరుణ నట్టి
తే. పరమపావని శ్రీతామ్రపర్ణిఁ బొలిచి, మించుపద్మరజంబుతో మంచిగాంచు
కూనగద్దలు యతిరాజుఁ గొలిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. చారుముక్తాఫలజన్మనిధానము, సముదగజాకీర్ణసైకతంబు
ఫలపుష్పమంజరీపల్లవభరనమ్ర, దివ్యద్రుమోల్లసత్తీరయుగముఁ
జలదూర్మిడోలికాసక్తకారండవ, బకకోకహంసాదిపక్షికులము
భవ్యపద్మమరందపానమత్తభ్రమ, భృంగీమధురగీతసంగతంబు
తే. వకుళభూషణనిర్మాల్యవాసితంబు, తీర్థవత్తామ్రపర్ణినదీవరంబు
శ్రీయతీంద్రుఁడు చూచి హర్షించె ననుచు, వాదిభీకరగురుం డనెమోద మలర.
సీ. లోలమీనాక్షులఁ జాలఁ జూచి విహంగ, కులకలరవములఁ గుశల మడిగి
కమలకోశాంజలిఁ గావించి తనవీచి, బాహువుచేఁ బుష్పబలి యొసఁగి
భ్రమరగీతములచే బహుభంగులను వేఁడి, స్నానపానాదులఁ శ్రమముదీర్చి
తనతీరములఁ బొల్చుధరణీరుహంబుల, సరసఫలంబులఁ జాల నొసఁగి
తే. యతిశిఖామణి కమితశిష్యాన్వితునకు, నతిథిపూజలఁ గావించెనతులభక్తిఁ
దామ్రపర్ణీమహానది ధన్య యనుచు, వాదిభీకరగురుం డనె మోద మలర.
సీ. ఆతామ్రపర్ణీమహానదీతటమున, సంపూర్ణకలమాదిసస్యములను
నారికేళవనాళినాగవల్లీవృత, పూగీవనంబులఁ బొగడతరులఁ

గాశ్మీరపాటలీకరవీరచంపక, కేతకీపున్నాగకేసరముల
మల్లెల మొల్లలఁ దెల్లచేమంతుల, మాలతీమాధవీమండపములఁ
తే. బనసఖర్జూరసహకారబదరికదళి, రుచిరచందనకాలాగురుద్రుమముల
నుడయవరుచూచియానందమొందెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. తిరుతామ్రపర్ణిలోఁ దీర్థఘట్టములందు, నీరాడుచున్నట్టిసారమతుల
స్నాతులై ద్వాదశస్థలముల విమలోర్ధ్వ,పుండ్రముల్ దీర్చెడిపుణ్యనిధుల
స్వార్యులు వేదశాస్త్రార్థము లొకసారి, పలుక గ్రహించెడుబాలవటుల
దివ్యప్రబంధముల్ దెలిసి పఠించుచు, సలిలసంగ్రహములు సలుపుసతులఁ
తే. బూలసరములఁ బుటికలఁ గేలఁ బూని, స్వామికో వెల కేఁగెడుసాత్త్వికులను
జూచి హర్షించె సంయమిసూర్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. వైకుంఠపురిచుట్టు వరుసగా విలసిల్లు, సాంతానికము లనుజనపదముల
తెఱఁగున నీదివ్యదేశముచుట్టును, నవదివ్యదేశముల్ భవహరములు
నింపార నెలకొన్న విశ్కురుకాపురి, రత్నము నక్షత్రరాజినడుమఁ
బూర్ణచంద్రునిగతిఁ బొలుపారుచున్నది, తిరముగా నాళ్వార్ల నడుమ
తే. నాదినాథుండు బ్రహ్మాండమంత యరసి, మరులుకొన్నవాఁ డిప్పురిమహిమ భంగి
ననుచుఁ దనశిష్యులకుఁ జెప్పె నార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. ఆదినాథస్వామి కభిమతమైనయీ, కురుకానగరమందుఁ గోరి నిత్య
వాసము చేసెడువరవైష్ణవులు నిత్య,సూరులాజన్మవిశుద్ధబుద్ధు
లదిగన్కనే నమ్మయాళ్వారు లిచ్చోట,నవతరించిరి మన కభయ మొసఁగ
నని యానతిచ్చుచు నల్లనల్లన చని, తిరుతామ్రపర్ణిలోఁ దీర్థ మాడి
తే. యుచితకృత్యములను దీర్చి యుడయవరులు
రమ్యహర్మ్యము కురుకాపురంబుఁ జొచ్చి
నమ్మయాళ్వారి సేవించి నడచి రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 19
సీ. సమ్మార్జన మొనర్చి చందనోదకములు, చల్లి ముత్తెపురంగవల్లికలను
వాకిళ్లముంగిళ్లవరుస దిన్నెలయందు, రచియించి ద్వారపార్శ్వములయందు
బంగారపరఁటికంబములను నెలకొల్పి, నవపద్మమణితోరణములఁ గట్టి
పంచతిన్నెలయందు భద్రప్రపూర్ణకుం,భములజంటల నిల్పి పడఁతు లెల్ల
తే. నాణిముత్తెపుమంగళహారతులను, జేసి యర్చించి రాయతిశేఖరునకుఁ
బురుషు లొసరించి రర్ఘ్యాదిపూజ లనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. సూర్యచంద్రుల మించి జొత్తిల్లుమేడల, దివ్యనానారత్నదీప్తు లెల్ల
శకలీకృతములైన జలదములను గ్రమ్మ, నసమయసంధ్యోదయము ఘటిల్ల
మహితమహానీలమణిమయభిత్తుల, కాంతులఁ గటికచీఁకటి వహింప

శఠకోపమునిదివ్యఽసవిత్రుమండలమహః, కాంతివిభ్రాంతులఁ ఽ గడకుఁ జిమ్ము
తే. నట్టికురుకాపురంబున ఽ యతివరుండు, వీధు లన్ని కటాక్షించి ఽ వేడ్కఁ రెండు
శుద్ధకాంచనరథములఁ ఽ జూచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. వేల్పుల కిర వైనఽవిష్ణుపదిని దలఁ, దాల్చితి నని మేరుఽధరణిధర ము
కమఠరాజును వెన్నుఽకండూతిఁ బాపుచుఁ, దత్పదాబ్జంబులఁ ఽ దల ధరించి
యమృతరమాదిజఽన్మాదికారణ మైతి, నని మందరాద్రియు ఽ నతిశయమున
నహమహమికఁ బోరి ఽ నాదినాథునికడ, ధర్మాసనముఁ జెంది ఽ తరల కిట్లు
తే. రెండురథములు గా నిల్చి ఽ యుండునొక్కొ
యని మనంబునఁ దలఁచుచు ఽ యతివరేణ్యుఁ
డాదినాథునికోవెల ఽ కరిగె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 22
సీ. కోవెలచుట్టును ఽ గొమ రొప్పఁ జల బాల, కల్పవృక్షాగ్ర ఽశాఖల వసించి
వకుళభూషణ దయాఽవారిధే దాసోస్మి, యని పల్కుచిలుకలఽయమృతసూక్తు
ల ట్లతిమధురస్వఽరాంచితకలకంఠ, కాలకంఠంబులఽకలరవములఁ
గురుకాపురీశునిఽగురుకీర్తిగాయకు, లనఁ జాలుతుమ్మెదఽలారవముల
తే. నాలకించుచుఁ గల్పద్రుఽమాళి దాఁటి, యాదినాథునిదివ్యాలఽయంబుఁ జూచి
సంయమీశ్వరుఁ డంజలి ఽ సలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోదమలర.
సీ. కటికిచీఁకటివెన్కఁ ఽ గదిసి బాధించును, ముంగిట మణిభూమి ఽ ముట్టరాదు
తలను విష్వక్సేనఽధనదాదిగృహములు, సిరిమది కేమి వచింప దనుచుఁ
దలఁచి లోకాలోకఽధరణీధరేంద్రమి, ట్లాదినాథునిగుడి ఽ కర్హ మైన
ప్రాకార మయ్యె విష్వక్సేనుఁ డిం దుండెఁ, బక్షిరాజాకృతి ఽ వరము లిడుచు
తే. గోపతులునలువురు నాల్గుఽగోపురంబు, లయిరి సుఖపడ నిది ధ్రువఽమర్హ మనుచు
యతికులాగ్రణి కోవెల ఽ కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. వైకుంఠమునఁ దిల్లఽవాసుదేవుఁడు దివ్య, సింహాసనంబందుఁ ఽ జెన్ను మీఱ
సిరితో సుఖాసనాఽసీనుఁ డై వెలుఁగొంద, రక్కసుఁ డొక్కరుఁఽడుక్కుమిగిలి
శఠనాముఁ డేతేరఁ ఽ జయ్యన వానిపై, హరియును బాదుక ఽ లనుప నపుడె
యాపాదుకాద్వయ ఽ మారక్కసునిఁ గూల్చి, శఠకోప మనియెడిఽసంజ్ఞఁ జెంది
తే. హరిపరవ్యూహవిభవార్చఽలందు నిలిచె, నట్టిశ్రీశఠకోపంబు ఽ నఖిలగురున
కాదినాథుండు కృప నెదు ఽ రనిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర.
సీ. శ్రీహరిపాదుకాఽశ్రీమూర్తి గనుకను, శఠమారుతజయంబు ఽ సలుపుకతన
శఠకోపముని యని ఽ చక్కనితిరునామ, మొందె నేసూరి యీఽయుర్వియందు
నానమ్మయాళ్వారు ఽ లాత్మచిత్తమున ముం, దేమహాత్ముని జూచెఽనింపుమీఱ
నమ్మహాత్మునకు రాఽమానుజాచార్యున, కట్టిశ్రీశఠకోప ఽ మాత్మపాదు

తే. కాంశజాతము నఖిలవాద్యములు మొరయ
ఛత్రచామరవాద్యఘోషములతోడ
నాదినాయకుఁ డెదురుగా ననిపె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 26

సీ. గోపురాంగణమణికుట్టిమభూమిని, మాన్యులు ముందఱ మధురకవుల
గాథల భక్తితోఁ గర మనుసంధింప, నుపనిషత్తుల నార్య లూఁద వెనుక
స్వాము లిర్వంకలఁ జామరంబుల వీవ, ఛత్రముల్ ధరియింప సత్త్వనిధులు
మొగి వేత్రపాణులు మోరియ హెచ్చరికని, యగ్రభూమిని వేశ్యలాడుచుండ

తే. వేణువీణాదిరవములు విస్తరింప, నిట్లు చూపడు శఠకోప మెలమిఁ జూచి
యతికులాగ్రణి సన్నిధి కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 27

సీ. భాష్యకారగురుండు వరభక్తిసాష్టాంగ,దండప్రణామముల్ తగ నొనర్ప
నతనియంతేవాసు లంద ఱామాడ్కిన, ప్రణమిల్లి పంక్తులై భక్తి నిలువ
శ్రీమదర్చకుఁ డంత శ్రీశఠకోపంబు, శ్రీలక్ష్మణార్యుల శిరమునందుఁ
గుడిభుజమున నుంచి కూరనాథాదుల, కట్లొసంగిన వారు హర్ష మొంది

తే. యనుగృహీతోస్మి ధన్యోస్మి యనుచు బల్క, యగ్రమందున శఠకోప మరుగ వెనుక
యతిశిఖామణి వెనువెంట నరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శ్రీశఠకోపంబు శ్రీహరికడ కేఁగ, వెనుక యతీంద్రుఁడు వేడ్కఁ జనుచు
గోపురద్వారంబు గొమ రొప్పఁగా దాఁటి, కోవెల వలగొని గురునితోడ
నాంతరాళిక మొంది యాదినాథునిఁ జూచి, యాపాదమస్తక మనుభవించి
భట్టనాథాదిక బహుసూరిసూక్తుల, సన్నుతించుచుఁ దత్ప్రసాద మొంది

తే. మహితశఠకోపతీర్థనిర్మాల్యములను, జెంది కేల్మోడ్చి వీడ్కొని శ్రీశఠారి
మందిరంబున కేఁగె నమ్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. తామ్రపర్ణీనదీతటమున మేలైన, పసిఁడిసోపానంపు బంక్తి నొప్పు
స్థిరశంఖశుక్త్యాదితీర్థఘట్టంబందు, నార్యులందఱు శేషుఁ డనుచుఁ బొగడ
నర్హమై దీర్ఘశాఖాంచితమై దివ్య, ధవళిత్మాఢ్యవితర్దియందు
సుదృఢరూఢసుమూలశోభమహాస్కంధ, బంధురము విచిత్రపత్త్రరవము

తే. చంద్రసూర్యాతపము శాశ్వతంబు, శర్మదము తింత్రిణీవృక్షసార్వభౌమ
మఖిలచేతనరక్షకై యలరు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 30

సీ. అతింత్రిణీమూలమందు నంబరచుంబి, మణిమయదివ్యవిమానమందు
నజ్ఞానతిమిరౌఘ మంతయు నుడుగార, జ్ఞానప్రదీపంబు జనుల కలర
సూర్యమండలమందు జ్యోతిల్లుహరిగతి, నవ్యపీఠంబునఁ దేజరిల్లు
వకుళభూషణుసిఁ బ్రపన్నకూటస్థుని, శ్రీపరాంకుశుఁ జూచి చేర్వఁ జెంది

తే. యాత్మజీవాతు వగుతత్పదాబ్జయుగము, మస్తకంబున ధరియించి మధురకవుల

సూక్తివినుతించు లక్ష్మణసూరియనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆమాడ్కి వినుతించు యతికులచంద్రుని, నభిమతశిష్యుని నంఘ్రిగతునిఁ
గరుణాకటాక్షవీక్షణసుధఁ జిల్కుచుఁ, దనదివ్యమంగళ తనువుఁ జూపి
మహనీయచరిత నీ మహిమమూకత నుర్వి, శ్రీవైష్ణవసమృద్ధిఁ జెందు ననుచు
నతిమృదుమధురోక్తు లాదరించుచుఁ బల్కి, బహుమతు లొనరించి పంచినంత
తే. నచటనుండి యతీంద్రుఁ డయ్యాలయంబు, వెడలి చని కనె నొక తిరువీథి నుండు
ఖేలదాలోలబాలికాజాల మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 32
సీ. హెచ్చరించుచుఁ బంక్తు లేర్పరించుచు సస్వర్ణ, వేత్రపాణులు మోలి వెడలుచుండ
నిరుగెలంకుల యతు లేడునూర్గు రారు, వేలయేకాంగు లా వెనుక నడవఁ
బిదప డెబ్బదినాల్గు పీఠస్థులును గొల్వ, నందఱినడుమ నయ్యతివిభుండు
తిక్కలలో నిండు రేఱేడుపోలిక, నంశుసాహస్రమం దగ్గనట్లు
తే. సూరులంగునుహారిమాడ్కి సొబగుమిగిలి, కదిసి రాఁ జూచి కదలియ క్కన్యలరుగ
నొక్కకన్నియ కదలక యుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పసిఁడిసలాకయో బంగారుబొమ్మయో, యనఁ జాలుకన్నియ నచటఁ జూచి
గురుఁడు తిరుప్పుళింగుడి యెంతదూరము, గల దని యడుగ నక్కన్నె యపుడు
తిరువాయిమొళ్ళి నీకు దృఢముగా వచ్చునా, రాదా యనుచు భిక్షురాజు నడుగ
తిరువాయిమొళ్ళివాగ్విధేయమైనను శ్రీపుళింగుడింతని మాకెఱుంగు టెట్టు
తే. లనుచు నప్పిన్నపాప యతివరేణ్యుఁ, డానతిచ్చిన నది విని యగ్గురునకుఁ
బలికె నిట్లని మరలి యబ్బాల యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర
సీ. తిరువాయిమొళ్ళియందుఁ దిరమగుతొమ్మిదౌ, పదిని రెండవతిరువాయిమొళ్ళి
కొడువినై ప్పడగ శ్రీ కొనపదో పాటలోఁ, గూవుదలిత్యాది కొనపదములఁ
గోరి తిరుప్పుళింగుడి కూఁత పెట్టుదూరం బని తెలియంగ రాదొ యిచటి
కని పల్కు నక్కన్నియను జూచి హర్షించి, యాళ్వారికృప నిందు నర్భకులకు
తే. నైన నాలాయిరప్రబంధాదికములు, పాఠమగుఁ గాన సూరులపగిది పేరిఁ
దలఁపఁ దగు నని యతిరాజు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. కరుణతో నక్కన్య కావతంసము నెత్తుకొని మస్తకంబు మూర్కొని పవిత్ర
పాణిపల్లవము చే బలుమాఱు చుబుకంబుఁ, దడవి చెక్కిలదువ్వి దయను గురుల
నవరించుచుఁ దదీయసదనంబునకు నేఁగి, యక్కన్యతలిదండ్రు లతులభక్తి
మ్రొక్కి పూజింప సమ్మోదించి వారిఁ బరిగ్రహించి కరంబు నను గ్రహించి
తే. మీరు సూరిసమానులు మీకు మాకు, నొక్కసంబంధమేర్పడె నుచితమనుచుఁ
బలికె యతిపతి యాగృహభర్తకనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అక్కన్నియకుఁ దండ్రి యైనమహాత్ముండు, పలికె నిట్లని యతిపతికి మరలి
తలఁచినకార్య మీదాసునకు విధింపఁ, దగు నన విని యాత్రిదండపాణి

యొప్పతిరుక్కురుగపూర్పిరాన్పిళ్లాను, కిక్కన్నియ నొసంగు మితఁడు మాకు
నభిమానపుత్రకుఁ డని విధించిన విని, యక్కన్నెతండ్రియు నట్లొనర్చి
తే. బాంధవులతోడ నానందభరితుఁ డయ్యె, నతనివీడ్కొల్పి యతినాథుఁ డప్పురంబు
విడిచి పరిజనులను గూడి వెడలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. కోరి తిరుక్కురుంగుడి కేఁగి యద్దివ్య, దేశవాసులు తనదెస కెదురుగ
వచ్చి సంభావింప వారితో మొదలిటి, వారితో నప్పురవరముఁ జొచ్చి
తద్రత్నగోపుర తపనీయమయసాల, గంభీరపరిఖావిజృంభణముల
నభ్రంకషాదభ్రశుభ్రవిభ్రాజితో, త్సవసప్తభూమికాసౌధవనములను
తే. సంతతాలంకృత ద్వారచత్వరముల, మంగళామ్నాయఘోషవన్మంటపములఁ
గాంచి యతిరాజు మించి సుఖించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర..

సీ. స్వస్వరూపాభిజ్ఞసాత్త్వికజనపూర్ణ, మఖిలసమృద్ధుల కాటపట్టు
భూలోకవైకుంఠపుర మిది గాకున్న, నీసిరు లిందేల వాసి కెక్క
నని తల్చి యతినాథుఁ డపుడా తిరుక్కురుం, గుడినంబికోవెలగోపురంబుఁ
గనుఁగొని సాష్టాంగకలితప్రణాముఁ డై, పరభక్తి పెన్గ లోపలికి వెడలి
తే. కూరపతిభాగినేయాదిగురులుగొల్వఁ, బ్రక్రమముఁ జేసె గుడ్యగ్రభాగమందు
వినుతి యొనరించి కాంచె నావిష్ణు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. నీలాద్రిపైఁ దోఁచు బాలసూర్యునిగతిఁ, దలను గిరీటంబుఁ దాల్చువానిఁ
జవిచాలఁ జిల్కెడు చంద్రబింబముఁ బోలు, మొలకనవ్వులముద్దుమోమువాని
వెండిబంగారంపు విరులగుత్తులమాడ్కిఁ, గరములశంఖచక్రములవాని
ముమ్మెఱుంగులకాలు మొగులట్టులిరుపార్శ్వ, ములబోరభార్యలు మెలఁగువాని
తే. సాధుపుష్పితకల్పవృక్షంబుకరణిఁ, గలితసర్వవిభూషణాంగంబువాని
నమ్మురారిని గాంచె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆపాదమస్తక మతనియంగములకు, సద్భక్తి మంగళాశాసనములఁ
గావించుచున్నంతఁ గని యా తిరుక్కురుం, గుడినంబి పల్కె నగ్గురున కిట్టు
లాత్మలఁ బ్రోవఁ జెక్కవతరించితిఁ గాని, యొకాత్మ నైనను నోడియనైతిఁ
జేతను లందఱు శిష్యు లయిరి నీకు, దీనికి హేతువుఁ దెల్పు మనిన
తే. నొక్కమంత్రంబు నాకడ నుండుకతన, నాశ్రయింతురు మమ్మంద ఱనుచుఁ బల్క
దిరిగి యాహరి పల్కె నగ్గురున కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆమంత్ర మెఱిఁగింపు మని హరి యర్థింప, యతిరా జతని కిట్టు లానతిచ్చె
విని యొదురీతిని వింటివా యది నీవు, వినిపించెదము గాని వేఱు లేద
టనినఁ గృతార్థోహ మని పల్కి యాహరి, స్వగురున కున్నతాసన మొసంగి
యామహోన్నతపీఠమం దాత్మదేశికుఁ, డున్నట్టు భావించి యుర్వినుండి
తే. దివ్యచిత్రాసనంబునఁ దేజరిల్లు, శ్రీకురంగపురీపూర్ణ శేషి కపుడు

మంత్రరత్న మొసఁగెన మ్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. శ్రీమత్కురంగపురీపూర్ణులకు మంత్ర, రత్నోపదేశము రమణఁ జేసి
సర్వాపరాధపుంజం క్షమస్వ ప్రభో, భక్తవత్సల యని ప్రణుతి సలిపి
యతనిచే బహుమతి యనుమతియుఁ జెంది, యాసంయమీశ్వరుఁ డచటినుండి
జరగి తిర్వణ్బరిశారమ న్తిరుపతి, యట్లు తిర్వాట్టారు మనెడుదివ్య
తే. దేశములఁ గాంచి యద్దేవదేవునకును, మంగళాశాసనముఁ జేసి రంగు మీఱఁ
దిరువనంతపురంబున కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 43

సీ. శ్రీమదనంతపురీమతల్లికబైటి, తోఁటలో నెలకొన్న తులసితరులు
పొన్నలు పొగడలు సన్నగన్నేరులు, కరవీరములు కర్ణికారతరులు
కేతకీచందన కృష్ణాగురు కదంబ, పాటలచాంపేయ పనసతరులు
క్రముకేక్షుకదళికా ఖర్జూరబదరులు, జాంబవసహకార జంభలములు
తే. నారికేళాదిఫలపుష్ప నగచయములు, శాలిసస్యాదులును జూచి సర్వగురుఁడు
చోద్య మందుచు నప్పురిఁ జొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. కందమూలపశువ్యఘననిర్ఝరోదక, దారుపుష్పఫలాది దానములను
ఈగిరు లీతరు లీస్థలవనుల, కుపకారములు సల్పు నూర్జితముగఁ
బద్మాకరంబు లపారగభీరోద, కాపూరితంబులై యఖిలసస్య
హేతువులై తృప్తిహేతువు లగు వీరి, కనుచు వర్ణించుచు యతివరుండు
తే. స్నానపానాదియోగ్యకాసారదివ్య, దీర్ఘికాపుష్కరిణ్యాదితీర్థములను
జూచి పొగడుచు నప్పురిఁ జొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోగమలర.

సీ. ప్రియునిఁ జెందెడువేడ్క బిడ్డపైఁ బ్రేమ, మదఁబెన్గ నాహరిమహిషి యిచటఁ
గదలక యుండినఁ గని దుగ్ధజలధియుఁ, దనముద్దు పట్టికై తరలి వచ్చి
తప్తజాంబూనదోదార నానావిధ, రత్నసంకలితమై రమణఁ జెంది
మిన్నుల వ్రాయుచు సన్నుతజనులకుఁ, గోరిక లిచ్చు నీకోటచుట్టు
తే. నిట్లు వసియించెనో యని యెంచఁ దగిన, పద్మసౌరభ గంభీర పరిఖ గురుఁడు
చూచి పొగడుచు నప్పురిఁ జొచ్చెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. నాల్గుగోపురములు నాలుగుమకుటముల్, నాల్గుద్వారంబులు నలుమొగములు
గల్గి యీసాలమై కమలజుఁ డే శేష, శాయిని గన నెడఁ బాయ కిచట
నుండెనో యనిమది నూహించుచును మణి, ప్రాకార మది దాఁటి పరమపదముఁ
బోలినయప్పురి భూరిసంపద లన్ని, యతిశేఖరుఁడు స్వకీయాశ్రితులను
తే. గూడి కోవెల కరుగుచు గోరి చూచి, యున్నగతిఁ బొగడువిధముల నుగ్గడింతు
ననుచు మద్భావపీఠపై నలరుచున్న, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 47

సీ. కులగిరు లన్నియుఁ గూడి మంత్ర మొనర్చి, హేమాచలజిగీష నిచటఁ జెంది
యీయనంతశయాను నీశు నారాధించి, బంగారుమేడలై పరిఢవిల్లి

యాత్మజాలాధ్వయాతాయాతపథ్వాసర్య, చందరితచేఁ దదుచ్చాఖ్రియ మాత్మ
సుమనోనిలయతఁ దత్సుమనోనిలయతను, దమరత్నమయతఁ దద్రత్నతటత
తే. మించి మేరువు నిట్లు జయించి విష్ణు, దాసవాసము లై యుండెఁదథ్య మనుచు
గురుఁడు పలుకుచుఁగోవెలఁ గరిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. బ్రాహ్మణు లిచ్చోట భగవదారాధన,రూపవైదికకర్మరూఢమతులు
రాజన్యు లార్వరరాతుల గెల్చియు, సాధువిరోధులఁ జంపువారు
వైశ్యు లనన్యప్రపన్నులు విహితవా,ణిజ్యాదిసంభృతనిఖిలధనులు
శూద్రు లిమ్మువ్వర కదోహవైష్ణవ,దాసుల కశ్రాంతదాస్యరతులు
తే. స్త్రీ లనంతశయానునిసేవఁ జేసి, భాగ్యవతు లాదు రనుచును భాష్యకర్త
యాన తిచ్చుచుఁ గోవెలఁ గరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వృత్రాసురుఁడు మ్రింగెవృషుతోడ నెద్దాని,సైంహికేయుఁడు పూర్ణచంద్రునట్లు
మేఘనాదుఁడు పోరమేటి మై యెద్దాని,దంతముల్ పెకలించి తండ్రి కిచ్చె
నాయభ్రమాతంగమస్మత్సమానమా, యనిధిక్కరించుచు హరిమహోత్స
వాంగము లీపట్టిహాయనమత్తమా,తంగపుంగవము లుత్తుంగతనువు
తే. లీయనంతశయాను రమేశుఁగొలిచి,యతిశయముఁజెందుని ట్లనియతివరేణ్యుఁ
డాన తిచ్చుచుఁ గోవెలఁ గరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 50
సీ. ఉచ్చైశ్శ్రవము తొల్లి యుగ్రాహవక్షోణి, నింద్రపరాభవం బేర్పరించె
నామానసోత్తర మాధారముగఁ జెంది, మేరువు వలగొను సూరహారులు
గరుడమారుతమనోఘనజవాతిగములు, సర్వకల్యాణలక్షణయుతములు
నీతురంగంబులం దీ శేషశాయిసే,వక వాహనంబు లవ్యాహతంబు
తే. లట్లనాధారధారితకాదిగతుల, సర్వలోకైకచారము సల్పు ననుచు
గురుఁడు పలుకుచుఁగోవెల కరిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. గోలోకమందున్నగోవు లన్నియుఁ గూడి,శ్రీకాంతునకుఁ బ్రీతిఁ జేయఁదలఁచి
యేకాంతభక్తితో నిచ్చట వసియించి, యెల్లప్పు డీజగదీశ్వరునకు
వెన్నలుజున్నలుఁ బెరుఁగుమీఁగడలును,హైయంగవీనము లాజ్యములును
జుట్టుఁబాయసములు జోర్కుదధ్యన్నము, లీభోగ్యవస్తువు లేర్పరింపఁ
తే. బాలు మేలుగఁబితికెడుపసులభక్తి, నహహ యెంతనిపొగడుదు ననియతీంద్రుఁ
డాన తిచ్చుచుఁ గోవెలకరిగె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 52
సీ. ప్రాసాదజాలనిర్గతధూపధూమముల్, హోమధూమచ్ఛట లొఱసి నెరసి
నీలమేఘములీల నింగిఁ గన్పింప సౌ,ధాగ్రకాంతలు శంపలట్లు మెఱయ
విపణివితర్దికావివిధరత్నప్రభా,చ్ఛట యింద్రచాపంబుసరణి నొప్ప
సకలవాద్యధ్వనుల్ స్తనితముల ట్లుండ, వర్షాగమభ్రాంతి బర్హికులము
తే. భూరికేకారవంబుతోఁ బురులు విచ్చి, యాడు నెప్పుడు నిప్పురి నాశ్రయించి

భక్తులివి యని యతిరాజు । పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె । మోదమలర.

సీ. భళి సద్దైవం కేశ । వాత్పర మని కీర,శారిక లిప్పురిఁ । జదువు చుండ
మఱియు సర్వం విష్ణు । మయ మని పలుకును, దాసోస్మి యనిపల్కు । దాసులఁగని
విద్రుమసోపాన । విలసితదీర్ఘికా,పుష్కరిణీస్ఫుర । త్పుష్కరాళు
లందుల్ల సద్రాజ । హంసకారండవ,చక్రవాకక్రౌంచ । సారసాళు
తే. లన్ని యీ శేషతల్పశ । యాంఘ్రిపద్మ,ముల భజింప వసించిన । మునివరేణ్యు
లని వచించుచు నరిగెన । య్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె । మోదమలర.

సీ. పటికంపుఁజలుపులఁ । బఱచి సమంబుగా, రచియించినట్టియా । రాజవీథి
త్రోవ కిర్వంకల । దొడ్డమేడలపంచ, వజ్రవితర్దికా । వళులయందుఁ
దత్తరంగస్ఫుర । ద్ధవళోర్ధ్వపుండ్రులు, తులసిపద్మాక్షస । ద్వలయధరులు
వైష్ణవుల్ గొంద ఱీ । ఫణిరాజశాయిన,త్కల్యాణగుణకథా । కలనములను
తే. బ్రొద్దుపుచ్చుచునుందు ర । హ్హాంతఁబోలుచు,నారికేళంపుఁబ్రాఁకుల । నడుమననుచు
గురుఁడుపలుకుచుఁ గోవెల । కరిగెననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె । మోదమలర.

సీ. నీలంపుగోడల । నిగ్గుల నొకవంకఁ, జీకట్లు గ్రమ్మి చీ । కాకుపఱుప
మఱువంక భిత్తుల । మలచినవజ్రంపుఁ,బలకలతళుకు లా । బెళుకు లగుచు
మేడలఁ గీల్కొన్న । మేలిరత్నంబుల,ఛాయ లాకాలిక । సంధ్య లీన
నీసందియము లన్ని । యెంబెరుమానారు, తనమేనికాంతులఁ । దఱచి యడఁచి
తే. రాజవీథులఁ జని చని । రంగు మీఱ, నొక్కచోటఁగటాక్షించె । నున్నతంపు
రత్నమయతప్తకాంచన । రథము ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె । మోదమలర. 56

సీ. మణిమకుటాంబర । మహితంబు షోడశ,చామీకరవికార । చక్రయుతము
స్వర్ణాంతరాళికా । చ్ఛాదనఫలకంబు, కాంచనాసనపద్మ । కర్ణికంబు
మరకతస్తంభసు । స్థిరగుంభితంబును, మేరుమందరశోభి । మిహిరసమము
మణిఘంటికాశత । మధురధ్వనియుతంబు, హాటకమయశిఖ । రాంచితంబు
తే. శ్రీకరోన్నతచిత్రపతాకనిచయ, మశ్వసూతసమన్విత । మతివిచిత్ర
మట్టిరథముఁగటాక్షించె । నార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె । మోదమలర.

సీ. పసిఁడిగుబ్బలిమీఁది । బాలార్కబింబంబుఁ, బోలగ్రకలశము । మోము గాఁగఁ
జలఘంటికాస్వన । ఝంకృతియుతపతాకా,శ్రేణు లాత్మపక్షములు గాఁగఁ
బ్రాలంబమౌక్తిక । బహుపుష్పమయదామ,సర్వాహరాదిభూ । షణము లమరఁ
దార్క్ష్యుఁ డీరథరూప । ధారి యై యీ శేషశాయికో వెలకడ । సతత ముండు
తే. నని తలంచెద నని మ్రొక్కి । యాత్మశిష్య
వరులతో గోపురముఁ జెంది । గురుఁడు మ్రొక్కి
చోద్యపడుచును గోవెలఁ । జొచ్చె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర, 58

సీ. రావణాదుల గెల్చి రాముఁ డీస్థలియందు, స్థాపించుపృథుజయస్తంభ మొక్కొ
రసనుండి వెల్వడు రత్నాంశుయుగ్దంష్ట్ర, తారకవారాహదంష్ట్రి యొక్కొ
భక్తులు వైకుంఠపద మొందఁ గట్టిన, బంగారుసోపానపంక్తి యొక్కొ
యని జను లూహింప నర్హ మౌ మణిమయ, గారుడస్తంభంబు కడను మ్రొక్కి
తే. కూరనాథాదిగురులతోఁ గోవెలకును, బ్రక్రమముఁ జేయుచును జూచెఁ బద్మనాభ
మందిరశ్రీల నాజగన్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 59
సీ. ఆమ్నాయములు గొంద ఱావృత్తి సలుపుచు, నొకచోట సేవించి రుడయవరుల
నన్యులు నామసహస్రంబుఁ జదువుచు, భజియించి రొక్కెడఁ బరమగురుని
శ్రీపుష్పకైంకర్యసిద్ధు లొక్కెడఁ జూచి, యలరుచు మ్రొక్కి రా యతివిభునకు
శారిక లొకచోట శౌరినామంబులఁ, జదువుచుఁ గనియె నా సత్త్వనిధిని
తే. నంద ఱిట్లు భజింప నా యార్యబుధప్రభుఁ, డమ్మురారివిమానాగ్రమందు వెల్గు
కనకమయరత్నశిఖరముఁ గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. వాచ్య మీబ్రహ్మము వాచక మగు వేద, మీవిమానము జ్ఞాన మీశిఖరము
నన్యోన్యసంబంధు లగు మూఁడువస్తువు, లిచ్చోట నెలకొన్న విట్ల ధ్రువము
లని పల్కి బోధమయప్రదీపం బనఁ, జాలువిమానాగ్రసక్తశిఖర
మావిమానము వెన్క నతిభక్తి సేవించి, బలిపీఠము భజించి ప్రణతి సల్పి
తే. గారుడపుఁబచ్చ చలుపలు గదిపినట్టి, భవనమందు వసించు సుపర్ణుఁ జూచి
స్వామికడ కేఁగె నయ్యతిస్వామి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. శారదపూర్ణిమాచంద్రమస్సహస్ర, ముదయించెనా మింట నొక్కసారి
వర్ణింపవచ్చు నె వ్వని మేనితో సాటి, యట్టియనంతుని యతులభోగ
శయ్యపైఁ బవళించు చక్కనివేల్పుల, రాయని రజతాద్రిరమ్యశిఖరి
సంసక్తవార్షికజలదమాలికభంగి, మూఁడువాళ్ల సమ్మోద మొదవఁ
తే. జూచి యాదేవదేవుని సుందరాంగ, ములను దివ్యవిభూషణములు వరాయు
ధములఁ గనుఁగొనె నమ్మహోదారుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. మహితమహానీలమయనగాగ్రస్థిత, లలితబాలార్కమండలముపగిది
నూహింపఁ దగిన సర్వోత్కృష్టరత్నసం, ఘటితకిరీటంబు గల్గుశిరము
నసితాభ్రమధ్యస్థితాష్టమీచంద్రాభ, కుటిలాలకావృతనిటలతటముఁ
దక్షిణోన్మీలితాంతఃస్థభ్రమరదివ్య, పుండరీకములను బోలుకనుల
తే. నవ్యకాంచనకళికాభనాసికయును, నీలమణిదర్పణాభకపోలములను
నుడయవరు గాంచి సంతస మొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. కుసుమబాణునివింటికొనలను నగఁ జాలు, కమనీయమగు కన్బొమలదోయి
శ్రీకారములఁ బోలు చెవులను ప్రేలెడు, మకరకుండలములమణిమయములఁ
జంద్రబింబామృతఝురి యనఁ జాలెడు, ముద్దుమోమున బొల్చు మొలకనవ్వు

బింబవిద్రుమముల బింబిండిపఱచి కా,ఱడవిపాలికిఁ బంచునధరపుటిని
తే. దక్షిణావర్తశంఖసుందరము గళము, శంఖచక్రాంచితోన్నతాంసద్వయంబు
గూఢజత్రులఁ గనియె నక్రోధుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. సుందరసుకుమారసుభగసువృత్తము, లిందిరాలింగనానందములును
మరకతపరిఘోపమానంబులును దివ్య,సౌరభచందనచర్చితములుఁ
గమనీయనవరత్నఖచితతప్తసువర్ణ,భూరికేయూరాదిభూషితములుఁ
బంచాయుధగ్రహణాంచితస్థలపద్మ,గర్భచారుద్యుతికరతలములు
తే. పుష్పపల్లవకోశాదిభూషితోరు,కల్పతరుశాఖలను బోలుఘనభుజములు
భాష్యకర్త భజించె నాపగిది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర. 65
సీ. గ్రైవేయమౌక్తికకలితహారావళుల్, తారావళులసొంపు తగ్గుపఱుపఁ
జలవైజయంతికాంతులసీసుగంధము, సాధుబృందములకుఁ జవులు దెలుప
నప్పారసన్మనోహారికౌస్తుభరత్న,దీప్తి తాపత్రయతిమిర మడఁప
శ్రీవత్సచిహ్నముఁ జెంత లక్ష్మీదేవి, మంగళాభరణంబు మాడ్కి వెలయ
తే. హేమరాజితచిత్రవేదీంద్రనీల,శకలకలితకవాటవక్షస్స్థలంబుఁ
గాంచి యతిపతి మించి సుఖించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. ఆరీతి నూర్ధ్వావయవములఁ గనుఁగొని, మధ్యమద్వారంపుమార్గమునను
లోపలి కేఁగి యాశ్రీపతిజగదేక,పావన మగుదివ్యపార్శ్వయుగము
నిఖిలజగజ్జాలనిత్యశుభావాస,కోమలవిలసితకుక్షితలము
శుభగభీరావర్తసుందరవిశ్వసృ,డ్జననకారణనాభిజలరుహంబుఁ
తే. గనకకాంచీగుణావృతకటితటంబు, భవ్యరత్నమయోదరబంధనంబుఁ
గాంచి యతిపతి మించి సుఖించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. పీతాంబరావృతపృథుజఘననితంబ, రాజరంభాదివిరాజదూరు
లను జూచి యానందఘనచిత్తుఁ డై మ్రొక్కి, యంతిమద్వారము ననుసరించి
వచ్చి లోఁ జొచ్చి యాపద్మనాభునిమహా,నీలకాహళములఁ బోలువర్తు
లానుపూర్వ్యలజంఘ లతిమనోహరజాను,శింజానమంజుమంజీరములను
తే. భవ్యకమఠోన్నతోజ్జ్వలప్రపదములను, స్థలసరోరుహరక్తాంఘ్రితలహలాది
సుభగరేఖల యతిపతి చూచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. భువనము లన్నియుఁ బూరిఁ బవిత్రములఁ గాఁ, జేసెదనని గంగ వాసిఁ దలఁచి
పద్మనాభునిపాదపద్మసర్వాంగుళీ,స్వచ్ఛనఖపరిభాచ్ఛలముఁ దాల్చి
బహుముఖములనిట్లు ప్రవహించుచున్నదో,యనఁదగునఖకాంతులమరఁ జూచి
యాదేవదేవునియాహ్లాదమయదివ్య,మంగళమూర్తిని మదిని నిలిపి
తే. శ్రీపరాంకుశమునిగతి నాపురాణ,పురుషు శేషశయానునిఁ బొగడి యతని
యాజ్ఞ దలఁదాల్చిమరలె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

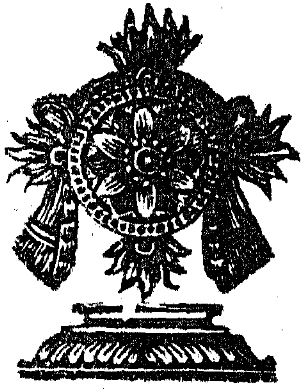
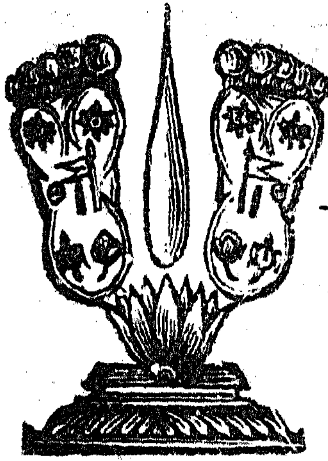
కవిరాజవిరాజితవృత్తము. సులలితబాలదివాకరవిగ్రహ ఽ శోభితదీనదయాజలధీ
కలమృదుభాషణ కంజదళేక్షణ ఽ కామితకల్పక కల్పయశా
జలరుహబీజస మంచితనలయవిశాలభుజాంతర సత్త్వనిధీ
విలసదనుగ్రహ విబుధపరిగ్రహ ఽ విష్ణుపరత్వసమిద్ధమతీ. 70

క. శ్రీమదనంతపురీమణి, ధామగతానంతభోగ ఽ తల్పశయ శ్రీ
కాముకహరిపదకమల, ప్రేమాతిశయా యతీంద్ర ఽ పృథుగుణసాంద్రా. 71

మాలినీవృత్తము. పరమశుభచరిత్రా ఽ పాపవల్లీలవిత్రా
స్ఫురితగుణనివేశా ఽ ప్రోల్లసద్దివ్యదేశా
పరిచరదనవద్యా ఽ పాలితబ్రహ్మవిద్యా
భరిత భవవిరక్తా ఽ బ్రహ్మసూత్రార్థవక్తా. 72

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవపరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబైనయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబున దిగ్విజయార్థంబుగా యతీంద్రులు ప్రార్థించుటయు నాసంయమీంద్రుండు శ్రీరంగరాజాజ్ఞచే శ్రీరంగధామంబునుండి వెడలి తిరుక్కోడందయు నళగరితిరుమలయు దర్భశయనంబును దిరునగరియుఁ దిరుక్కురుంగుడియుఁ దిరువణ్పరిశారంబును దిరువాట్టారంబును దిరువనంతపురంబును జెంది యాయాస్థలంబుల శ్రీహరిని సేవించి మంగళాశాసనంబుఁ జేసి ప్రతివాదివిజయం బొనర్చుటయు నన్నది చతుర్థోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

—:o:—

పంచమోల్లాసము.

క. బలవత్ప్రమాణతరో-జ్జ్వలకిరణసహస్రధూత పరవాదిమహా
చ్ఛలవాదాంధతమిస్రా, సులలిత రామానుజార్య సూర్య మహాత్మా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. బాహ్యమంటపమందుఁ బ్రతివాదులనుజూచి, బ్రహ్మతర్కములచే భంగపఱిచి
కైంకర్యములు కొన్ని గావింప నియమించి, యాశ్రితవర్గము లనుసరింప
మఱియు నప్పురిఁ బాసి మళయాళదివ్యదేశములకు మంగళాశాసనంబు
గావించి పాండురంగక్షేత్రమందున, విఠ్ఠలేశ్వరుఁ గాంచి వినుతి సల్పి

తే. రాజదుత్తరమథురాపురంబుఁ జెంది, బాలకృష్ణుని గనుఁగొని ప్రణుతి సలిపి
యల్ల వేపిపల్లెకరిగె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. రామకృష్ణులు ముందు రంజిల్లి రెచ్చోట, గోపికాఘోషగోకులముతోడ
బృంద తపం బొంది విధికృతి యద్రూప, మంది ముకుందుఁ డానందుఁ డాల్చె
నెందు గుల్మలతాదులం దొక్కటై పుట్టఁ, గోరె నుద్ధవుఁ డసంకుచితభక్తి
నెచ్చోటఁ దడ వుండె నిరవు చేసుక ముందు, శ్రీనాథమునిగురుశేఖరుండు

తే. అట్టిబృందావనముఁ జెంది యఖిలగురుఁడు, నందసూనునిఁ జూచి యానంద మొంది
కనియెఁ బావనయమునోపవనము ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. యమునాప్రవాహమం దవగాహన మొనర్చి, కాళియహ్రదతట కలితభవనుఁ
గాళియమర్దనుఁ గమలాక్షు సేవించి, గోవర్ధనాలయు గోపవేషుఁ
గనుఁగొని సాష్టాంగ కలిత ప్రణాముఁడై, పొగడి శ్రీద్వారకాపురముఁ జెంది
శ్రీప్రవర్షణగిరి శిఖరముపై నుండి, కుప్పించి యుఱికిన కుహక భయుల

తే. మాగధాహవవిముఖుల మహితబలుల, రామకృష్ణుల లోకైకరక్షకులను
గాంచి లక్ష్మణముని వినుతించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 5

సీ. గోవిందనామక పావనద్వాదశి, నెద్దాని నిశఁ గాంతు రెల్లవారు
శ్రీరామకృష్ణులు చేతనులను బ్రోవ, నెచ్చోట నెలకొని రిపటికైన

నెద్దానిఁ దలఁచిన । నెట్టిపాతకు లైనఁ, బావను లగుదురు । పాప ముడిఁగి
పుర మెల్ల ముంచి యం।భోరాశి హరియాజ్ఞ, నెద్దాని ముంపలే । దిప్పటికిని
తే. దేవదేవుఁడు నివసించె । దేనియందు, నట్టిద్వారవతీపుర । మమర హృదయ
దర్పణంబందుఁగనె నాత్రి।దండి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర.
సీ. పుడమిపాలంతుకఁ । బొల్పొందఁగాఁచన,కొనగొమ్ముపై ము స్త।కోలఁదిఁ దాల్చి
శ్వేతవరాహము । వెల్వడినబిలంబు, పుష్కరతీర్థమై । పుడమి వెలసె
నాపుష్కరాటవి । కరిగి యజ్ఞవరాహు, నర్చించి కని యయో।ధ్యాపురంబు
విశ్లేషభీతు లై । వివిధర్షు లర్థింప, నర్చాస్వరూపమై । యచట నున్న
తే. రాము సానుజు సీతాభి।రాము హనుమ,దాదిపరివృతు సరయూత।టాలయస్థుఁ
గాంచి వినుతించె శ్రీభాష్య।కర్తయనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె।మోద మలర.
సీ. అచటనుండి ప్రయాగ । కరిగి త్రివేణిని, స్నానపానాదుల । సత్కరించి
తీర్థీకరించి తత్। త్తీరనివాసుని, మాధవు వినుతించి । మఱియు గయకు
విచ్చేసి వటమును । విష్ణుపాదము గదా,ధరు భక్తిఁ గేల్మోడ్చి । తరలి వెడలి
వెడలు పామడ యంత । పొడవుసాలగ్రామ,నగమును గండకీ।నదిని మఱియు
తే. స్థలజజలజభిదాభిన్న।సౌమ్యరాసు,కృష్ణనృహరివరాహాది।విష్ణుదివ్య
మూర్తులను జూచెనా శేష।మూర్తియనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె।మోదమలర.
సీ. వైకుంఠపదమందు । వాసుదేవునిఁ జూచి, నైమిశాటవి రమా।నాథుఁ గాంచి
హరిని హరిద్వార।మందుఁ గన్నులఁ గని, కాశ్మీరదేశము।కడ సపాద
లక్షపర్వతను ల।లక్ష్యముగా దాఁటి, వెన్నముద్దలతో।శివ।వెంటఁ జనుచుఁ
దాలతమాలత।క్కోలహింతాలర, సాలసాలకదంబ।సరళవకుళ
తే. చంపకాశోకపున్నాగ।చందనాది,కమ్రఫలపుష్పపల్లవ।నమ్రశాఖ
శాఖులను జూచె సంయమి।స్వామియనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె।మోదమలర.
సీ. క్షీరాబ్ధిపతిసితా।సిత కేశములు రెండు, నిల నెవ్వరై జగ। మేలు చంద్రు
భరతవర్షంబందు । బహువర్షములనుండి, వసియించి రెవ్వ రి।వసుధఁ బ్రోవఁ
దమయూరువునఁ బుట్టు।తరుణిచేతను రంభ,గర్వమడంచుని।ష్కాము లెవ్వ
రాజేసినెల లొక్క।రని సల్పుచు సహస్ర,కవచుని గెల్చి రే।ఘనులు ముందు
తే. నాపురాణమహర్షుల । కాదికవుల, కభిమతావాస మగుబద।ర్యాశ్రమేంద్ర
ముడయువరు చూచిసంతస।మొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె।మోదమలర.
సీ. గురుశిష్యరూపముఁ।గొనిప్రాణులకుఁదానె,తిరుమంత్ర మొసఁగెడి।గురుఁడితండు
వ్యాసపరాశర।హరితనారదముఖ,తత్త్వార్థసారబో।ధకుఁ డితండు
యమనియమాసనా।ద్యష్టాంగయోగహృ,త్పుండరీక ధ్యేయ।పురుషుఁ డితఁడు
భారతవర్షైక।భాగధేయం బితఁ, డాగమాంతోక్తుల। కర్థ మితఁడు
తే. కంటి మీతనిఁ గన్నుల।కలవుదీఱ, మంటి మీదొడ్డమేలుగై।కొంటి మనుచు

గురుశిఖామణి వొగడె నాకొలఁది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. నయ మొప్ప నానరనారాయణుల నిత్య, మర్చింపఁ గొందఱు నాశ్రితులను
దీర్ఘప్రసాదప్రతిగ్రహాద్యర్హుల, శ్రీవైష్ణవుల నందు జెంద నిలిపి
యాహరిపాదోదితాత్యుష్ణజలపూర్ణ,కుండముఁ గనుఁగొని గురువరుండు
వసుధార యనుసమీపగ్రామ మీక్షించి, దివ్యసరస్వతీతీరశమ్య
తే. కాశ్రమంబుఁ గటాక్షించి యచటిబుధులు, తనదువైష్ణవధర్మసంస్థాపనంబుఁ
గాంచి హర్షింప నచ్చటఁ గదలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 12
సీ. అచటనుండి యతీంద్రుఁ డరిగి లసద్భట్ట,మంటపోపవనాద్యమహితలమునఁ
దనదాసులను నిల్పి తాఁ దగువారితో, భారతీభండారభవన మొంది
యాద్వారశాఖల హస్తాబ్జముల నూని, తన కభిముఖి యొకతరుణి నిల్వ
నతముఖుఁ డాయతిపతి త్రోవ యి మ్మన్న, నతని కిట్లని పల్కె నాలతాంగి
తే. యొక్కశ్రుతి కర్థ మడిగెద నున్నయట్లు, చెప్పఁ గలిగినఁ ద్రోవ యిచ్చెదను నీకు
సత్య మిది యని పల్కె నాసాధ్వి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. ఆశ్రుతి యెయ్యది యని యతఁ డడిగినఁ, దస్యయథేత్యాద్యుదారవేద
ఘనవాక్యమందునఁ గప్యాసశబ్దార్థ, పుండరీకపదార్థములను రెండు
గూర్చి యొక్కటిఁ జేసి గోవిందుకనులకు, సాటి వర్ణింపు వాగ్ధాటి మెఱయ
ననుచు యతీంద్రుని కావధూమణి పల్క,నందఱు వినుచుండ యతివరుండు
తే. విమలగంభీరసూక్తుల విస్తరించి, యాశ్రుతిప్రోతపదముల కన్నిటికిని
స్థిరవిశిష్టార్థ మొక్కటి చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 14
సీ. కమ్మన జలము లాకమ్ములఁ దన దగు,కరములచేఁ గ్రోలుకతన సూర్యుఁ
డాకపిపదమున కర్థమై చెల్లున, ట్లాసశబ్దము వికాసార్థపరమ
యది గాన శుభగభీరాంభస్సముద్భూత,పరిరూఢదృఢనాళబాలసూర్య
భానుసద్యస్స్ఫుటత్పావనపుండరీ,కములఁ బోలెడువాలుఁగన్నులమర
తే. నంతరాదిత్యవర్తికి హరికి ననుచు, యతిశిఖామణి పల్క నాయతివ యతని
కతిముదంబున మరల నిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. భాష్యంబుఁ గనిపింప వచ్చినవేళయం, దీశ్రుతివాక్యార్థ మేనె యడుగఁ
గపిగుదములఁ బోలు కన్నులు గలవాఁడు,కమలాక్షుఁడనుచు శంకరుఁడుపల్క
నదిసుత యింతవట్టాత్మ నేఁ గ్రుంగెద, నీప్రొద్దు నాదుశిఖ మొల్లఁ బాసె
నని పల్కె యాసతి యచటఁ గన్పడకున్న,నంద ఱక్కజపడి యాత్రిదండి
తే. నాథునకు భారతీశోకనాశనుఁ డని, నామ మొనరించి రాయతినాయకుండు
శుభసరస్వతీనిలయముఁ జొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆభట్టమంటపమందు సరస్వతీ,భండార మనురత్నభవనమందు
నేదేవి నెలకొని యిపటికైనను దన, కరపల్లవమునందుఁ గావ్య మునుప

దోషము లుండెనా దూరము పడఁ జిమ్ముఁ, గృతి లెస్స యైన నంగీకరించు
నట్టివాగ్దేవిని యతిరాజు గనుఁగొని, శ్రీభాష్య మిచ్చినఁ జేతఁ బూని
తే. తాన తలఁ దాల్చి యిచ్చి యీధరణి మీఱ
భాష్యకారులు మత్ప్రియభాష్య మిదియె
యని సరస్వతి పల్కె నాఘనున కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 17

సీ. పంకజపద మిలఁ బద్మమునకుఁబోలె, భాష్యకారపదంబు భాషకతన
యౌగికరూఢ మై యతిరాజునకుఁ జెల్లు, నది గాన నే తదీయాశ్రితులకు
నామ మై చెల్లు నీభూమి నిప్పటికిని, మఱియు సరస్వతి మదిని మెచ్చి
విమలహయగ్రీవవిగ్రహం బొక్కటి, యతిపతి కిచ్చిన నచటికుమతు
తే. లోర్వఁజాలక తర్కించి యుడయవరుల, కోడి చని యాభిచారిక హుతియొనర్చి
యష్టసాయక భుజకృత్య ననిపి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 18

సీ. ప్రహ్లాదుఁ గని కృత్య భగ్నయై చని తనుఁ, బంచుభార్గవులఁ గీడ్పఱిచినట్లు
శ్రీభాష్యకారుల సేవించి యాకృత్య, తిరిగి యాద్విజులఁ గీడ్పఱుపఁ జనిన
వేయువిధంబుల వెంగళులై వారు, నగ్నులై భగ్నులై నలఁకఁ జెందఁ
బుడమిఱేఁడదివిని యుడయవరంఘ్రులఁ, గని మ్రొక్కి ప్రార్థింపఁ గరుణ నతఁడు
తే. తనదుశ్రీపాదతీర్థ మందఱకి వారి, కనుపఁ గ్రోలి సుఖించి యయ్యవనివిబుధు
లాశ్రయించిరి యతిపతి యడుగు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. ఆప్రభావముఁ జూచి యాధరిత్రీవిభుం, డాయతిశేఖరు నాశ్రయించి
తనబలంబులతోడ ధరణీసురులతోడఁ, దక్కినవారితోఁ దగినభక్తి
నర్చించి యతిరాజు నంపఁగాఁ దా వచ్చి, రెండుప్రయాణము లుండి మరలి
గురుని వీడ్కొని తనపురిఁ జెందె నగ్గురు,వరుఁడు వారాణసీపురముఁ జెంది
తే. దేవదేవుని శ్రీపాదతీర్థ మనుచు, గంగ నవగాహన మొనర్చి కదలి వెడలి
క్రమముగా నీలశైలముఁ గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. శ్రీపురుషోత్తమక్షేత్రరత్నమునందుఁ, దనయాశ్రితుల నిల్పి తగినచోటఁ
గోవెలమంటపగోపురప్రాకార,ములు పుష్పవనములు పురపుసిరులు
తతమత్స్యకచ్ఛపేంద్రద్యుమ్నజలధిమా,ర్కండేయరోహిణీకుండచక్ర
తీర్థములు మహానదీశ్వేతగంగలు, వటపత్రశయకృష్ణు వటము చక్ర
తే. ధరు జగన్నాథు శ్రీసుభద్రాసహాయు, రాము నభిరాము నీలాద్రిధాముఁ గాంచి
యతినభోమణి తనచోటి కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆరాత్రి యతిపతి యాస్థలవైభవ, మంతఁ దలంచి ప్రహర్ష మొంది
శ్రీపాంచరాత్రప్రసిద్ధవైష్ణవధర్మ,ముల నందు నెలకొల్పఁ దలఁచినంత
నత్యంతపతితుల నైనఁ బవిత్రులఁ, గావింప బిరుదులు గట్టినట్టి

యీమామెదుట యుష్మఽదీప్సితధర్మము, లేవియు సరిపడ ఽ వివి నిజంబు
తే. గనుక మీరిటవచ్చు టే ఽ ఘనతమాకు, సత్యమిదియని యాజగఽత్స్వామియిట్లు
భాష్యకారులకనుమోదిలఁ ఽ బలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర.
సీ. ఏవిధంబున నైన ఽ నిది దివ్యదేశముఁ, గావింప వలె నని ఽ కదల కున్న
జన్మాంతరముల నిఽజభాషిత యిపు డిల, జనకుఁ డార్యుఁడు మామఽసచివుఁ డైన
యతిపతి నాహరి ఽ యలగరుత్మంతుండు, తన్నుఁ దాల్చినగతిఁ ఽ దగవహించి
శ్రీకూర్మధామముఁ ఽ జెందించి యాశ్వేత, కుండముకడ దించి ఽ కూర్మరూపి
తే. నైననను లింగ మని తల్చిఽయబుధు లిచట, నర్చఁ జేసెదరీ గాసిఽనడఁపుమనుచుఁ
బలికి యంతర్హితుం డయ్యెఽవరదుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెఽమోదమలర.
సీ. సత్యసంకల్పుండు ఽ సర్వస్వతంత్రుఁ డౌ, నీజగన్నాయకుఁ ఽ డింత చేసె
నని యెంచి రామానుఽజాచార్యుఁ డాశ్వేత, కుండములో దిగి ఽ కాండ మాడి
జల మూర్ధ్వపుండ్రంబుఽసంజ్ఞగా ధరియించి, భగవదాజ్ఞావిధిఁఽబజుపి యచట
శ్రీపరాంకుశముని ఽ చించక్రిందనుబోలెఁ, జందనద్రుచ్ఛాయఽయందుఁ జెంది
తే. కాంచెఁ గనుమోదిలఁ గటిమేనిఽకలిమివాని
సిగయు జన్నిదమును సిరి ఽ చిల్కువాని
బాలు వటులీలు సుగుణాలఽవాలు ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 24
సీ. ఆబ్రహ్మచారియు ఽ నల్లనల్లన డాసి, ప్రణతుఁ డై యాయతిఽభర్త నడిగె
నెందుండి వచ్చెద ఽ రెచ్చోటి కరిగెద, రిం దొంటిమై నుని ఽ కెందుకతనఁ
దిరుపగూడెచట నంఽతేవాసు లెచ్చోట, నప్పవిత్రత్రిదంఽడాదు లేడ
భైక్షాటనము సల్ప ఽ నక్షమ మిచ్చోట, శైవపాశుపతాదిఽసంకులంబు
తే. గనుక నిన్నియు నడిగితిఁ ఽ గరుణ గల్గి, శిష్యునకు వీని కున్నట్లు ఽ చెప్పఁ దగినఁ
జెప్పుమని మ్రొక్కి పలికెనాఽచిఱుతఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.
సీ. చవి గుల్కుపల్కులు ఽ చక్కనితిరుమేను, మొలకనవ్వుల నీనుఽముద్దుమోము
కౌపీనకటిసూత్రఽకరపల్లవస్థిత, పాలాశదండంబు ఽ బ్రహ్మసూత్ర
ముచితస్థలద్వాదఽశోర్ధ్వపుండ్రంబులు, దర్భపవిత్రంబుఁ ఽ దగినసిగయు
స్వాధ్యాయజపపరఽస్వాస్యపద్మంబును, గరుణారసముఁ జిల్కుఽకన్నుదోయి
తే. నన్నియును జూచి యతిరాజు ఽ హర్ష మొంది
యాత్మవృత్తాంత మంత నాఽయర్భకునకుఁ
జింత లన్నియు దిగనాడి ఽ చెప్పె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 26
సీ. వత్స వైష్ణవునకు ఽ వరసితమృత్కృత, చ్ఛిదోర్ధ్వపుండ్రముల్ ఽ సిరులవెంట
లవి లేక యుండిటి ఽ నమలమృత్తిక లేక, యన నొకగనిఁ జూపఽనచటఁ ద్రవ్వి

ధవళమృత్తికఁ గొని। ద్వాదశచ్ఛిద్రోర్ధ్వ, పుండ్రము లన్నియుఁ। బూసఁగఁ దాల్చి
శ్రీచూర్ణ మడుగ నా।క్షితి మఱొక్కెడఁ ద్రవ్వి, యావర్ణి దెచ్చియ్య।నది ధరించి
తే. యారగింప నిమంత్రించి। యతివరుండు
తగదు కుడువంగ యతికిఁ ద్రి।దండ ముడిగి
యనుచుఁ బలికెను గుహనార్భ।కునకు ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర. 27

సీ. స్వాదుఫలక్షీర।శర్కరాదుల నిత్య, మర్పించుచుండె నా।యర్భకుండు
శ్రీకూర్మధామముఁ। జెందె యుష్మద్గురుఁ, డచటికి మీ రంద।ఱరుగుఁ డనుచు
దేవాదిదేవుఁ డ।తిస్వతంత్రుండు శ్రీ,హరి సుభద్రామనో।హరుఁడు పలుక
మసగురు నెడఁబాపు।మాయావి యతనితో, మన కేమిపని యని।మాన్యులెల్లఁ
తే. దరలి శ్రీకూర్మ మొంది రా।దారకుండు
శిష్యుఁడై నాల్గుదినములు। చెంతఁ గొలిచి
కానరాఁడాయె యతిపతి।కనుల కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర. 28

సీ. ఆచార్యపురుషు లే।కాంగులు యతులును, గోత్తైమసానులుఁ। గొఱఁత లేని
సాతాను లతిశిత।సర్వసాధనపాణు, లతిశూరు లగునిత్యు। లధికబలులు
స్వస్వరూపజ్ఞాన।సంపన్ను లందఱు, నందఱు విజితకా।మాదిరిపులు
నంతిమోపాయని।ష్ఠాసక్తు లందఱు, నధిగతపరమార్థు। లంద ఱందు
తే. నష్టసేవధిఁ గనుఁగొన్న।నరులభంగి, నంద ఱానంద మొందిర।య్యార్యుఁ జూచి
యుడయవరు వారిఁ గనిహర్ష।మొందెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె।మోదమలర.

సీ. వేయుకరంబుల। విలసిల్లురవిభంగి, ఘనసింధువులఁ బాల।కడలికరణి
గ్రహతారతతులరా।కాకళానిధిమాడ్కి, నాత్మీయులను గూడి। యతివరుండు
విలసిల్లుచుండి యా।విష్కృతశక్తియై, శైవులఁ బిలిపించి। సాంత్వవచన
ములనూఱడించుచు।ముందటికథఁ జెప్పె, ఋషికుల్యకడఁ దొల్లి।ఋషులుహరిని
తే. నాదికూర్మాకృతిని జూపు। మనుచుఁ బొగడ
వాసి హరి దోఁచె నొకపుణ్య।రాశికరణి
ననుచు వారికిఁ బలికె న।య్యార్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోద మలర. 30

సీ. ఆశుద్ధసత్త్వకూ।ర్మాకారహరి యిట, నీశ్వేతశైలమై। యిపటికైనఁ
గనిపించుచున్నాఁడు। గనుక నల్దెసలకుఁ, గనఁబడు నిగ్గిరి। కమఠమట్లు
నిజసేవకులు తన్ను। నిత్య మర్చింప నీ, శ్వేతకుండాంతిక।క్షేత్రమందు
మహితసాలగ్రామ।మాలికాలంకృత, శ్రీకూర్మమూర్తియై। చెలఁగుచుండుఁ
తే. గనుక మాదేవుఁ డీతండు।గాన మీరు, శైవముఖ్యులు హరికర్చ।సలుపఁదగద

టనుచు వారికిఁబలికె నఽయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర

సీ. శ్రీభాష్యకారులఽశ్రీసూక్తు లన్నియు, విని పల్కి రాశైవఽవీరు లిట్లు
తడవులనుండి యీఽతనిఁ బూజ చేసెద, మభిమతశివలింగ ఽ మనుచు నమ్మి
వేయుమాటల కేమి ఽ వినుఁ డొకనిశ్చయ, మితనికోవెలవెన్క ఽ నేకభక్తి
మీ రుండిప్రార్థింప ఽ మీకభిముఖుఁడుగాఁ, దిరిగెనాయితఁడుమీఽ దేవుఁడనుచు

తే. శైవు లన విని యతిరాజు ఽ సంతసించి, శక్తిశూలాదిసాధనఽశైవతతికి
సమ్మతం బగుశపథంబు ఽ సలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.

సీ. పడమటిదెసనుండిఽప్రపదన మొదవ మా, కభిముఖుఁ డాయెనాఽహరి యితండె
యప్పుడు గుమిగూడి ఽ యస్మదీయబలంబు, లోకమూఁడుక్రోసులుఽయుష్మదీయ
జనుల వధింతురు ఽ సత్య మీశపథ మిం, దట్లు గాకుండెనా ఽ హరుఁ డితండె
యప్పుడు మాబలఽమట్లుగావింపుఁడీ, యనియతీంద్రుఁడు పల్క ఽ ననుమతించి

తే. శక్తిశూలాదిసాధనఽశైవబలము, కూర్మధామము మొదలు కాఽకుళముదనుక
యుద్ధసన్నాహ మేర్పడ ఽనుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽ మోద మలర.

సీ. కోవెలపడమటఁ ఽ గోశత్రయావధి, దక్షిణాశను సముఽద్రంబుదనుకఁ
గాలకింకరజయఽఘంటారవాంఘ్రిల, నాత్మకింకరుల దీఽర్ఘాసిధరుల
గుర్వర్థసంభృతఽసర్వార్థపూర్ణుల, సమరసన్నద్ధుల ఽ నమర నునిచి
యసహాయశూరుల ఽ నాయుధపాణులఁ, గొందఱ స్వస్థానఽగుప్తి కునిచి

తే. శ్వేతకుండావగాహముఁ ఽ జేసి తత్త,దుచితపదసర్పితద్వాదఽశోర్ధ్వపుండ్ర
విలసితుం డయ్యెనాయతిఽవిష్ణు వనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.

సీ. తిరుపవిత్రంబులు ఽ తిరుమణిత్తావళం,బులు బ్రహ్మసూత్రము ఽ బోరమెఱయఁ
బాణిపల్లవధృతఽవజ్రత్రిదండంబు, భవులపాపాద్రులఁ ఽ బగుల నడవఁ
గాషాయమృదుచేలఽకాంతిపుంజంబులు, పద్మరాగాంశులఁ ఽ బరిభవింప
ముఖపూర్ణచంద్రకౌఽముదిదరస్మితసుధా,సారము భవతాపఽశాంతి సలుప

తే. సిత శిలీముఖగరుదురుఽశ్రీల మించఁ, గూరరాడ్భాగినేయాదిఽగురులు గొల్వ
యతిశిఖామణి కోవెల ఽ కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.

సీ. వేయుమోములవేల్పుఽవిధమునఁ గనిపించుఁ, జనువేళ వైష్ణవఽజనుల కెల్లఁ
జక్రహస్తునిభంగి ఽ శైవుల కగపడు, సన్న్యాసిగతిఁ దోఁచు ఽ సాధువులకు
వాగీశ్వరునిమాడ్కి ఽ వక్తలమదిఁ దోఁచు, బ్రహ్మమట్లుండు సఽద్బ్రాహ్మణులకు
బహువిధంబుల నిట్లు ఽ భావితుఁడై వచ్చి, కోవెలలోఁ జొచ్చి ఽ గురువరుండు

తే. మధునిషూదనుతిరుచుట్టుఽమాలెయందుఁ
బ్రక్రమముఁ జేసి హరిపృష్ఠఽభాగమందు
నొక్కమృద్వాసనంబున ఽ నుండె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.

సీ. పద్మాసనస్థుఁ డాǂభాష్యకారగురుండు, ప్రపదన మొనరించి ǂ పలికె నిట్లు
భక్తవత్సల నీవె ǂ పరతత్త్వ మైతివే, నాదికూర్మాకృతి ǂ నైతి వేని
శ్రీశ భక్తులఁ బ్రోవ ǂ నిచట నుండితి వేని, శ్రీపతిత్వము నీకె ǂ చెల్లు నేని
శ్రీజగన్నాథ యీǂశ్వేతకుండముకడ, నీవు పల్కినపల్కు ǂ నిక్క మేని
తే. తిరిగి మమ్ముఁ గటాక్షింపు ǂ దీనపోష
యనుచుఁ బ్రార్థించుయతిపతి ǂ కభిముఖము గఁ
గూర్మనాథుండు దిరిగెను ǂ గూర్మి ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ǂ మోద మలర. 37

సీ. అంతట యతిరాజు ǂ హర్షించి నియమింప, నయ్యాత్మకింకరు ǂ లచటినుండి
వెల్వడి గుంపులై ǂ వేయువిధంబుల, శైవులతో దొడ్డǂసమర మొంది
శ్రీకూర్మ మాదిగా ǂ శ్రీకాకుళాంతము, ఋషికుల్యసాక్షిగాǂఋషులు మెచ్చ
శైవులఁ జెండాడి ǂ జయముఁ జేకొని వచ్చి, గురుపదాబ్జంబులఁǂగోరి మ్రొక్కి
తే. జయముఁ జెప్పిన విని యతిǂచక్రవర్తి, నిజకటాక్షసుధావృష్టి ǂ నెఱపినంత
నార్తిఁదొలఁగి సుఖించిరాǂయాత్మ లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెǂమోదమలర.

సీ. పాంచరాత్రాగమǂప్రథితక్రమంబునఁ, బ్రోక్షణ మొనరించి ǂ తత్క్షణంబ
దివ్యదేశముఁ జేసి ǂ దేశికేంద్రులతోడఁ, దీర్ఘప్రసాద ప్రǂతిగ్రహంబుఁ
జేసి యతీంద్రుఁడు ǂ శ్రీకూర్మనాథప్ర,కాశకుం డని దొడ్డǂవాసిఁ గాంచి
శ్వేతాంతరీప మీǂక్షేత్ర మాక్షీరాబ్ధి, యీ శ్వేతకుండ మǂహీంద్రశయుఁడు
తే. నాథుఁడనిరుద్ధుఁ డీకూర్మǂనాథుఁ డనుచుఁ, జెప్పి కొండఱ నాహరిǂసేవ కునిచి
యారమేశుని వీడ్కొని ǂ యరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెǂమోద మలర.

సీ. నాఁటినుం డిపటికైǂనను దూర్పువాకిటఁ,జని చూచు చుందురు ǂ సకలజనులు
కమలామనోహరుఁ ǂ గనకపీఠస్థితుఁ, బ్రత్యఙ్ముఖునిఁ గూర్మǂభర్త నచట
మనపూర్వగురు లెల్ల ǂ మన్నించి రనుచు మా,కీప్సిత మాక్షేత్ర ǂ మిపటికైన
వైష్ణవాన్వయులకు ǂ వరకూర్మధామము, దాఁటి పోరా దని ǂ తగ విధించి
తే. తరలి శ్రీరామతీర్థము ǂ దాఁటి పద్మ,నాభగిరికడ గోస్తనీǂనదిని గడచి
సింహగిరిఁ గాంచె సంయమిǂసింహుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెǂమోదమలర.

సీ. శీతలకల్లోలǂశీకరాప్యాయిత,తీరరుహానేకǂభూరుహంబు
నిత్యర్షిసంభృతǂనీవారధాన్యాది,షష్ఠభాగాంచితǂసైకతంబు
క్రౌంచకారండవǂకలహంసబకకోక,సంతతక్రేంకారǂసంకులంబు
ఫుల్లపద్మమరందǂభూరిపానోన్మత్త,భృంగాంగనాగీతǂమంగళంబు
తే. మత్స్యకూర్మాదివిహృతినిǂర్మలజలంబు, నైనపద్మాకరశ్రేష్ఠ ǂ మచటఁగాంచి
వాన మొందెను యతిరాజు ǂ వాసి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెǂమోదమలర.

సీ. ప్రహ్లాదు జలధిలోǂపల ముంచి యతనిపైఁ, బడవ్రేసె నద్దానిఁ ǂ బాపి తండ్రి

పాహి మాం శ్రీశ యఽన్నభక్తోక్తి విని వేగ, నుతికె నెద్దానిపై ఽ మురవిరోధి
నేత మెత్తినగతి ఽ నెయ్యదిప్పటికైనఁ, దూర్పున మిఱ్ఱుగాఁ ఽ దోఁచుచుండు
సింహాద్రినామంబు ఽ చెల్లు నెద్దానికి, సింహస్వరూపంబుఁ ఽ జెందుకతన
తే. ధార లిరువదినాలుగు ఽ దనరు నెందు, నట్టిసింహాద్రిచెంతల ఽ నత్తటాక
నికటమందున యతిరాజు ఽ నిలిచెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోదమలర.

సీ. ఆరాత్రి గడపి కఽల్యంబందు మేల్కాంచి, యాజ్ఞావిధి యొనర్చిఽయచట నున్న
శ్రీజనార్దనుఁ జూచి ఽ సింహాద్రిపై కెక్కి, కోవెలఁ జెంది యఽగ్గురువరుండు
తిరుచుట్టుమాలెలోఁ ఽ దిరిగి శ్రీభండార, మందు వసించుపఽద్మాలయకును
బ్రణుతి యొనర్చి సుఽపర్ణాలయముకడ, సేవించి లోఁ జొచ్చి ఽ శ్రీపురూరు
తే. మందిరంబందు నెలకొన్నఽసుందరాంగు, శ్రీవరాహనృసింహు సుఽశ్రీకుఁ జూచి
భూరివేదాంతసూక్తులఁ ఽ బొగడెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోదమలర.

సీ పాతాళమందు నాఽప్రహ్లాదుఁ డర్చించు, పాదపద్మంబులు ఽ భవహరములు
మోఁకాటిచెంతనఽమోఘమై ద్రవియించు, బోయతూపున నేయుఽగాయ మొకటి
సరసకేళులఁ జారుఽస్వర్ణచేలము మొల, జాఱనియ్యక పట్టుఽసవ్యకరము
పక్షిరాజుకు సుధాఽపానంబుఁ జేయించు, దక్షిణపాణిపఽద్మంపుసొంపు
తే. మూఁడుభంగులతిరుమేను ఽ మూఁడుకనులు
కుందపుష్పంపుఁజాయలఽగోలుసుజడలు
నటలు గని యుబ్బె నయ్యతిఽచంద్రుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 44

సీ. శ్రీమద్వరాహనృఽసింహప్రసాదంబు, లభియించి వెల్వడి ఽ లక్ష్మణార్యుఁ
డాస్థానమంటపఽమం దొకబ్రాహ్మణు, నతిరాజుని గృష్ణఽమార్య విష్ణు
భక్తుని గని యిట్లు ఽ పలికె మీ రీరాత్రి, గానము సేయ మీఽకనులమొగిని
హరి యాడ నతని నిఽట్లడుగుఁడీయెంబెరు, మానా రనెడుయతి ఽ మనయెడలకు
తే. వచ్చి దిగియుండె నతనికిఁ ఽ బరమపదము, కలుగునాకల్గదా యనిఽ తెలియనడిగి
తెలుపు మామాట మాకనిఽపలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.

సీ. నావంటిభక్తుఁ డీఽనరులందు లేఁ డని, గర్వితుఁ డై యుండుఽకత నతండు
నాశేషమూర్తిని ఽ యతిమాత్రుఁగా నెంచి, యుపకరించెద ననిఽయూహఁ జేసి
యట్లొనర్చెద నని ఽ యతఁడు పల్కినయంతఁ, దిరుచుట్టుమాలెలోఽదేశికేంద్రుఁ
డీశాన్యభాగమం ఽ దించుక కాలము, గోష్ఠి యొనర్చి సంఽతుష్టి వెనఁగఁ
తే. బ్రక్రమముఁ జేసి దిగివచ్చిఽవాస మొంది, యచ్యుతారాధనముఁ జేసిఽయారగించి
కడపె నారాత్రిపూర్వార్యఽకథల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెఽమోద మలర.

సీ. అంతటఁగృష్ణార్యుఁఽడారాత్రి హరిమ్రోలఁ, దాళంబు వీణె హాఽస్తములఁబూని
పాడ నానరహరి ఽ యాడుచుండెడువేళ, యతిరాజువృత్తాంత ఽ మంతఁ దెలుప

నతనికిఁ గలుగఁగా నాతఁడిచ్చినవారి, కందఱికిని మోక్ష మబ్బు ధ్రువము
అని హరి పలికిన నాకృష్ణమార్యుఁ డా,యతిపతి దొడ్డవాఁ డనుచుఁ దెలిసి
తే. హరిని వీడ్కొని తనగృహమందు నిద్ర,సల్పి ప్రొద్దునమేల్కాంచి సంధ్యవార్చి
దేవళముఁ జెందె నెప్పటి తెఱఁగున నని, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. యతిపురందరుఁ డంత సర్వాణీయచ్ఛాత్ర,సహితుఁడై యాహరిసదన మొంది
శ్రీవరాహనృసింహు సేవించి యాస్థాన,మందుఁ గృష్ణార్యుని నడిగె నిట్లు
మామాటలకు మాఱుమాట లేమనిమీకుఁ,జెప్పెనో హరివానిఁ జెప్పు మనిన
నీకు నీ విచ్చిననిఖిలచేతనులకు, మోక్షము గల దని మురహరుండు
తే. పల్కెనది గాన నిల మంచిభక్తిగలుగు,దొడ్డసన్న్యాసి వీ వని తోఁచె మాకు
ననుచుఁ బల్కెను గృష్ణార్యుఁ డతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. భక్తిసంపద్గర్వపరిపూర్ణుఁ డైనట్టి,యాకృష్ణమాచార్యు లన్నమాట
లాలకించి యతీంద్రుఁ డతని కిట్లని పల్కెఁ, గలుగునో లేదో మోక్షంబు నీకు
నడుగుమీ యాహరి నని పల్క నాతండు, భాష్యకారుల కిట్లు పలికె మరల
హరిని గన్నులమ్రోల నాడింపఁ గలమాకు,సంశయ మేమి మోక్షము లభింప
తే. ననుచుఁ బల్కిన నతనికి యతివరేణ్యుఁ, డడిగినను దప్పు లేదన నతఁడు హరిని
దెలియ నడిగెద నని సమ్మతించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. దేవాదిదేవుని తిరుచుట్టుమాలెయం, దీశాన్యభాగమం దించుకంత
కాలము వేదాంతఘనగభీరోక్తులఁ, గడపి యచ్చటినుండి కదలి గుడికిఁ
బ్రక్రమం బొనరించి భాష్యకారగురుండు, తిరుమల దిగి తనధిష్ణ్య మొందె
నాఁటనుండి ప్రదక్షిణము సేయ వైష్ణవు, లావిష్ణుమందిరమందు గురుఁడు
తే. గోష్ఠి సల్పినమూలకుఁ గోరి మ్రొక్క,చనుదు రిప్పటికైన రాజసుఁడు కృష్ణ
మార్యుఁ డారాత్రి హరికడ కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆరాత్రి హరికడ కరిగి కృష్ణార్యుండు, గీతవాద్యములచేఁ గృష్ణు జిష్ణు
సంతస మొందించి స్వామి మోక్షము మాకుఁ,గలుగునా కల్గదా తెలియఁ బల్కు
మని విన్నవింప నాహరి యూరకున్నంత, మరల నిట్లని యె నామాధవునకు
నూరకుండుట దేమి యుచితము మీ కని, కృష్ణార్యుఁ డన్న నావిష్ణు విట్లు
తే. పల్కె భక్తుఁడ వీవు నీ పలుకులకును, మదివిచారించి చెప్పెద మాఱుమాట
లనుచు సింహాద్రిపతి పల్కె నతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ముక్తినాసాస్మని ముల్లోకము లెఱుంగు,మూలస్మృతులు వేదజాల మెఱుఁగు
నాముక్తి యయ్యెఁ బరాయత్త మెట్లన్న,వినుము చెప్పెద నీకు విశదముగను
మాకు దక్షిణపిల్లుమహి రంగధామ మం,దహిరాట్ఛయాను నన్నడిగినంత
నంబెరుమానారు కిచ్చితి ముందు నే, నుభయవిభూతుల నూర్జితముగ
తే. నిచ్చెదను గాని మరల నే నేమి గొనను,గనుక సంశయ మయ్యె నీ కాంక్షఁ దీర్ప

భక్తవశ్యుఁడ నే నని § పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోదమలర. 52
సీ. అతనికి మఱియు ని § ట్లని పల్కె నాహరి, యుభయవిభూతుల § నుడయవరుల
కిచ్చిననాఁటనుం § డెవరి కైన నతండె, సకలసుఖంబు లొ§సంగుఁ గనుక
నేస్వతంత్రుఁడఁ గాను § నిశ్శ్రేయసం బీయ, నది గాన యతిపతి § నడిగి ముక్తి
కలదు లేదని చెప్పఁ§గర్త యాతఁడె కాన, నడుగుమీ నీవె పో § యతని ముక్తి
తే. యట్లుగాకున్న లేదని§యతఁడెనుడువు, నియ్యఁదగునని తోఁ చెనా§యిచ్చుముక్తి
ననుచు సింహాద్రిపతి పల్కె§నతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె§మోద మలర.
సీ. అంతఁ గృష్ణార్యుఁ డా§హరిసూక్తు లన్నియు, విని పల్కె మరల నా§విష్ణునిట్టు
లక్కటా యొక్కసన్న్యాసికై నావంటి,భక్తుని వంచింపఁ § బాడి యగునె
శైశవ మాది నా§స్వామివి నీ వని, నమ్మితి నిట్టియ§న్యాయ మెఱుఁగ
నాలగాపరికి యు§క్తాయుక్తభావన, కలుగనేరదు గదా § కలిగె నేని
తే. తప్పు లేమియు లేనిసీ§తావధూటి, యగ్నిఁ జొరఁజూతు రే రామ § యట్టినీకుఁ
జేయరానిప నే మని § చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. కలకాల మొకరీతిఁ § గలగీతములఁ బాడి, కవితయుఁ జెప్పి నీ§కడనె యుండి
నీనృత్యకేళికి § నిత్యసాహ్యముఁ జేసి, నిన్నుఁ గన్నులమోడ్చి § నే భజించి
నిఖిలలోకములలో § నే దొడ్డభక్తుఁడ, నని పేరు వడి మెప్పు § డాత్మ నిన్నుఁ
గడపముంగిటికల్ప§కం బని తలఁతు నా,ముంగొంగుపసిఁ డని § మురియుచుందు
తే. భక్తిభావన లన్నియుఁ § బదటఁ గలసె
మాయసన్న్యాసి ని స్నేమొ § మరులు కొల్పె
ననుచుఁ బలికెను గృష్ణార్యుఁ § డతని కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర. 55
సీ. వేయుఁ బల్కఁగ నేల § వినుము నీగర్వంబు, నిన్నింత చేసె నా§నేర మేమి
యాకారకత్రిత§యార్థపంచకబోధ, సంస్కారపంచక§శాలి యైన
ప్రపదనపరులకుఁ § బరమపదం బబ్బుఁ, దక్కిన భక్తు లు§దారమతులు
సుకృతులు మది నన్నుఁ§జూచి హర్షించుచుఁ, గాలముఁ గడపుచుఁ§గ్రమను పక్వ
తే. శుద్ధసత్త్వాత్మబోధాది§సుగుణు లగుచుఁ, గలితవేదవిదాచార్య§కరుణఁ బరమ
పదముఁ జెందెద రని హరి§పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. భువిఁ జరాచరరూప§ములు రెండు మా కగు,వినుము నీ కవి రెండు§విశదపఱుతుఁ
జరవిగ్రహము దొడ్డ§సన్న్యాసిరూప ము, ట్లచరరూపము విగ్ర§హాదికంబు
నస్మత్స్వరూపు రా§మానుజాచార్యాఖ్య,శాస్త్రోక్తయతి సదా§చారనిరతుఁ
గనుఁగొని లేచి మొ§క్కక యూరకుంటివి, పాడితి నని గర్వ§పడితి వీవు
తే. భక్తిభావనకతనఁ గ§న్పడితి నీకుఁ, బాడితివి గాన నాడితిఁ § బరమపదము
జ్ఞాననిష్పాద్య మని పల్కెఁ§జక్రి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోద మలర,

సీ. అగ్రవర్ణుల కిల § నర్హ్మము గాకను, నిత్యులపా లగు § నీకవిత్వ
మని నృహరి శపింప § నాకృష్ణమార్యుండు, మరల శాపం బిచ్చె § మాధవునకు
నీదువిమానము § నేలఁ గూలును గాక, యేడుదినంబు ల § ట్లేకరీతిఁ
గాలియుఁ గోవెల § కదల కూర్జిత మగు, మరల విమానంబు § మహిత మగును
తే. బలికి యీరీతి నావిష్ణు§భక్తుఁ డరిగె, హరియు భక్తునిశాపము § నాదరించె
భక్తవశ్యత గనిపించె § భవుల కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. కృష్ణమాచార్యుల§కీర్తన లన్నియు, నిత్యభోగ్యము లయ్యె § నేఁటి కైన
మఱికొన్నినాళ్లకు § మలికినే బనువాఁడు, మ్లేచ్ఛాధిపతి వచ్చి § మిన్ను రాయు
దివ్యవిమానముఁ § దెగటార్చి కోవెల, బారచాఁపులఁ దైల§భాసితములఁ
జుట్టించి కాల్చిన § సుడిసి యేడహములు, గాలి భక్త్యుక్తిచేఁ § గదల కుండె
తే. ముకురములభంగి దూరార్థ§ములను దెల్పు
దర్పణస్తంభములు మాసి § ద్రష్టలకును
నేఁటి కైనను దళ్కు గ§న్పించు ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర. 59
సీ. అంతఁ బశ్చాత్తప్తుఁ § డనితరగతికుఁ డా, కృష్ణమార్యుఁడు మదిఁ § గినుక మాని
సింహాద్రినాథుని§శ్రీపదాబ్జంబులఁ, గని మ్రొక్కి యర్చించి § కమలనయన
సర్వలోకశరణ్య § జగదార్తిహార భక్త, వత్సల సంశ్రిత§పారిజాత
తల్లియుఁ దండ్రియు § దాతయు దైవత, మెల్లచుట్టములు మా § కీవె యనుచు
తే. నాత్మఁ గడు నమ్మి యుంటి నీ§యంఘ్రులాన
నాదురుక్తుల మఱచి యీ§నన్నుఁ బ్రోవు
మనుచుఁ బ్రార్థించె నానృహ§ర్యక్షు ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర. 60
సీ. ఎల్లలోకంబుల § నేలెడుమాకు నీ, వంటిభక్తునిఁ బ్రోవ § బరువు గాదు
అపకారి నైనముం § దన్నృతమాడఁగ లేదు, పలుక నెప్పటి కైనఁ§బాడి దప్పి
యది గాన మునుపు నే § నన్నట్లు పోయి రా, మానుజాచార్యుల§నాశ్రయింపఁ
గరతలామలకము § గాదె మోక్షము నీకు, వత్స సందియపడ§వలదు చనుమ
తే. యనుచు సింహాద్రిపతి పల్కె § యనుపఁ గృష్ణ
సూరి సింహాద్రి దిగి వచ్చి § చోద్యపడుచుఁ
గాంచె యతిరాజబలముల§కలిమి ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర. 61
సీ. ధవళమృద్విరచిత§ద్వాదశచ్ఛిద్రోర్ధ్వ, పుండ్రమధ్యములందుఁ § బొలుపు మీఱఁ
బదునాల్గుపన్నెల§బంగారుచాయలు, గలుగుశ్రీచూర్ణ రే§ఖల ధరించి
తులసీసరోజాక్ష§కలితమాలికలను, లలితకంఠముల న§లంకరించి

గురుని కెల్లప్పుడు । కోరి దాస్యము సల్పు, శంఖచక్రాంకిత।చారుభుజుల
తే. యతుల నేకాంగులను బీత।పతుల నిట్లు, సంఖ్య లేనట్టి వైష్ణవ।సంఘములను
జూచి యక్కజపడెఁ గృష్ణ।సూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నె।మోదమలర.
సీ. వేణుపత్రముఁ బోలు।విలసదచ్ఛిద్రోర్ధ్వ, పుండ్రవల్లిక ఫాల।మున వెలుంగఁ
దులసీజలజబీజ।విలసితమాలికా, యుగళము గళమునఁ । దగిలి మెఱయ
జిహ్వాగ్రనర్తన।శీలనారాయణ, పదమునఁ బెదవులు । గదలుచుండ
స్ఫటికాక్షమాలిక । స్ఫుటముగాఁ ద్రిప్పుచు, దౌవారికుల వేత్ర।ధరులఁ జూచి
తే. కృష్ణమార్యుండు నీదువా।కిటికి వచ్చి, యున్నవాఁడని తెల్పుఁడీ । యుడయవరుల
కనుచు వారికిఁ బల్కెఁ గృ।ష్ణార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె।మోదమలర.
సీ. ఆవేత్రపాణులు । యతిభూపతిని జూచి, ప్రణతులై యతనికిఁ । బలికి రిట్లు
స్వామి యాకృష్ణమా।చార్యు లిచ్చట వచ్చి, యున్నవాఁ డని వారు।విన్నవింప
నాకృష్ణమాచార్యు । లనెడుబ్రాహ్మణునితో, మా కేమిపని లేదు।మదిఁదలంప
నని యతీంద్రుఁడు పల్క।నామాటవిని వచ్చి, వేత్రపాణులు చెప్ప।విని యతండు
తే. తిరిగి సింహాద్రినృహరిని । దేవదేవుఁ
గాంచి యామాటలను విన్న।వించినంత
హరియుఁ బ్రత్యుత్తరముఁ జెప్పె । నతని కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 64
సీ. ఆచార్యశబ్దము । యతిపతికే కాని, తక్కినవారికిఁ । దగదు గనుక
నాచార్యపదమున । కభిమానపడక నీ, పేరుమాత్రమె విని।పింపు మనుచు
మరల నంపింప నా।మాడ్కి నాతఁ డొనర్ప, నూరక యుండిరా।యుడయవరులు
హరి కతఁ డది దెల్ప।హరి యడియేన్ కృష్ణ, దాసుఁడ నని పల్కఁ।దగును నీకు
తే. ననుచు బోధించి పంచిన।నతఁడు మరల, సింహశైలము దిగివచ్చి।శ్రీయతీంద్రుఁ
గొలుచుదౌవారికుల కిట్లు । పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె।మోదమలర.
సీ. సద్వేత్రధరులార । సంయమీంద్రునకు మా, విజ్ఞప్తిఁ జెప్పుఁడీ । విశదముగను
ద్వారమందునఁ గృష్ణ।దాసుఁ డున్నాఁడని, గురునకుఁ బల్కుఁడీ। కరుణ ననిన
దౌవారికులు యతి।దైవతమును గని, కేలుఁదమ్ములఁ దలఁ । గీలుకొల్పి
ద్వారములోఁ గృష్ణ।దాసుఁడు దేవర, వారి సేవింపను । వచ్చి యుండె
తే. ననుచుఁ బల్కినవారి క।య్యతివరేణ్యుఁ, డతనిఁ దోడ్కొనిరం డని।యానతిచ్చె
వార లాతనిఁ దోడ్కొని।వచ్చి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె । మోద మలర.
సీ. పుట్టుదరిద్రుండు । భూరిసేవధిభంగి, జాత్యంధకుఁడు నిరీ।క్షణము మాడ్కి
ధన్వాధ్వనీనుఁడు । ధారాసలిలమట్లు, వికలపాదుం డంఘ్రి।విహృతికరణి
నాకృష్ణమార్యుండు । యతిపతిసన్నిధిఁ, జెంది యానందించి । సిరి వహించి
దండప్రణామంబు।దగఁ జేసి యున్నంత, నతనిఁ గటాక్షించి । యతివరుండు

తే. పంచసంస్కారములు నర్థపంచకంబు, నాకృతిత్రయ మాది గా నఖిలహితము
లాచరించి వచించె ని ట్లతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 67

సీ. ప్రహ్లాదుఁ బ్రోచి యీపర్వతాగ్రమునందు, హరియొకపుట్టలో నమరియుండ
వరపురూరవచక్రవర్తి యీనృహరికి, నొకదారుమంటప మొనరఁ జేసె
లాంగూలగజపతి లక్షణయుతముగా, మందిర మది చేసె సుందరము గ
సన్న్యాసి యొక్కఁ డంచ త్రివేణిని దెచ్చి, గంగధారాదులఁ గలుగఁ జేసె
తే. సహహా సింహాద్రివిభవ మెం తైనఁ గలదె
యిందు మావాఁడ వై యుండు మెల్లకాల
మనుచుఁ బలికెను యతిపతి యతని కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 68

సీ. తనసన్నిధిని దాస్యధన మపేక్షించిన, కృష్ణసూరిని బుజ్జగించి కృపను
స్వస్వరూపోచితసకలకైంకర్యము, లీహరికే చేయు మిచట నిలిచి
మాకభీష్టం బిది మఱుమాటఁ జెప్పక, మాయజ్ఞ సలిపిన మంచి గలుగు
నని యతీంద్రుఁడు పల్కనాకృష్ణసూరియుఁ, బ్రక్రమం బొనరించి ప్రణతిఁ జేసి
తే. గురునివీడ్కొనిచని సింహగిరివరాహ, నృహరికభిమతకైంకర్యనిరతుఁ డగుచుఁ
గడపి కాలము మోక్షము గాంచెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. ఏసూరి రజకునియింట మృతానుజు, నడపించెఁ బితృకాననంబుదనుక
నా బ్రహ్మరుద్రుల కైనఁ గన్పడనట్టి, నృహరి నాడించెను నిత్య మెవ్వఁ
డెవనిశాపమున సర్వేశునిగుడి యైన, నేడహములు కాలె నేకరీతి
నట్టికృష్ణార్యుని కైన లక్ష్మణముని, నాశ్రయింపక ముక్తి యమర దయ్యె
తే. నట్టిరామానుజార్యుల నాశ్రయింప, కున్న కుమతికి మోక్షేచ్ఛ యుదధివింధ్య
పర్వతప్లవకాంక్ష గాఁ బరఁగు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.70

సీ. శ్రీభాష్యకారుల శ్రీపాదతీర్థ మీ, పద్మాకరం బని పథికు లైన
సంప్రదాయకులు తజ్జలము లుజ్జీవించి, చనుదు రిప్పటి కైన సంతతంబు
నచటనుండి యతీంద్రుఁ డాహరి వీడ్కొని, తనబలంబులతోడఁ దరలి వెడలి
యాంధ్రనాథాదిదివ్యక్షేత్రపతు లెల్ల, నతనికిఁ గనిపింప నందఱికిని
తే. మంగళాశాసనముఁ జేసి మహిమ మెఱయ, గౌతమినిఁ గృష్ణవేణిని గడచి వెడలి
శ్రీకరాహోబలస్థలిఁ జెందెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.71

సీ. క్రిందియహోబలమందు నృసింహునిఁ, బ్రహ్లాదవరదుని భక్తిఁ జూచి
యెగువహోబలమున కేఁగుచు భార్గవ, నారసింహునిఁ ద్రోవ నడుమఁ గాంచి
కారంజనృహరిని గనులార సేవించి, శఠకోపసూరుల శరణ మొంది
గరుడాద్రిని హిరణ్యకశిపుమర్దను రమా, కౌస్తుభశ్రీవత్సకలితవక్షు
తే. భవ్యభవనాశిని నిగతబ్రహ్మకుండ, నవ్యమణిగృహవాసుని నారసింహుఁ

గాంచి ప్రణమిల్లి గురుఁడుసుకీర్తిం చెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. చెంచునాయకిఁ గాంచి శ్రీదేవిని భజించి, పావననృహరికిఁ బ్రణతిఁ జేసి
శుద్ధధారాకుండ చూతతీర్థంబుల, రాజద్వారాహాతీర్థంబు గాంచి
శ్రీవరాహనృసింహుఁ జేమోడ్చియరిగియో, గానందనరహరి యంఘ్రిఁ బొగడి
సచ్ఛత్రవటనృకేసరియంఘ్రులకు మ్రొక్కి, జ్వాలానృసింహుని సన్నుతించి

తే. యుక్కుఁగంబముఁ బొడగని యుగ్రదైత్యు, రచ్చగుబ్బలి శరభమాకరణపుఁగొండ
గాంచి యతిరాజు మరలి యేతెంచెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. శ్రీమదహోబలశ్రీనారసింహుని, వీడ్కొని యతిరాజు వేడ్క నచటఁ
దన దాసజనులతోఁ దరలి పినాకినిఁ, గడచి సోమవరంపు గనుమ దాఁటి
యరిగెనిప్పటికైన నాకనుమను జను, బుధులెల్ల మ్రొక్కిడి పోదురిచట
నంత లక్ష్మణగురుం డాతిరుపతిఁ జెంది, తన్నుఁ గన్గొని మ్రొక్కు ధన్యజనుల

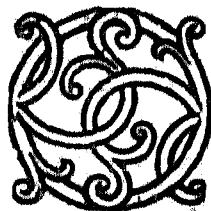
తే. శీతలాపాంగసుధఁ జిల్కి సేమ మడిగి, తిల్లగోవిందరాజు సుస్థిరుని జూచి
సన్నుతించివృషాద్రికిఁ జనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 74

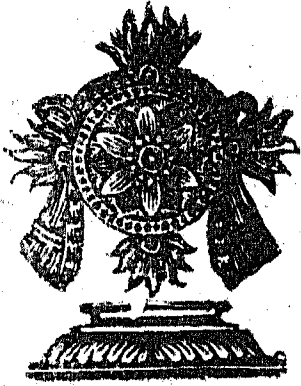
సుగంధివృత్తము. మందహాససుందరాస్య మాననీయ తిల్లగో
విందరాజసత్పదారవిందవందనార్చనా
చందనాగురుప్రియాళు చంపకాదివృక్షజు
ష్టాందిరాంజనాద్రినాథ మానితా యతీశ్వరా. 75

మాలినీవృత్తము. స్థిరగిరివృషధామా చిత్తముద్రాభిరామా
గురుపదపరిచారా క్రోధలోభాదిదూరా
యురుతరశుభలీలా యూర్ధ్వపుండ్రేద్ధఫాలా
పరమపదనిదానా భాష్యకారాభిధానా. 76

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయ ప్రణీతం బైనయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబునయతీంద్రుండు తిరువనంతపురంబు విడిచి విచ్చేసి మళయాళదేశంబులను శ్రీపాండురంగక్షేత్రంబును మథురానగరంబును గోకులబృందావనంబును గాళియహ్రదంబును గోవర్ధనాద్రియు ద్వారకయును బుష్కరారణ్యంబును దిరువయోధ్యయును బ్రయాగయు గయ యుసాలగ్రామాద్రియును వైకుంఠస్నానంబును నైమిశాటవియును హరిద్వారంబును బదరికాశ్రమంబును గలాపగ్రామంబును వసుధారయుశమ్యకాశ్రమంబునుగనుంగొని యాయాక్షేత్రంబులభగవద్విగ్రహంబులం గాంచి మంగళాశాసనం బొనర్చి యచటనుండి భట్టమంటపంబున కేతెంచి సరస్వతీభండారద్వారంబునఁ గనఁబడువాణితో సంభాషించి తన్మందిరాంత

రాశింబుఁ జొచ్చి శ్రీభాష్యంబుఁ బరిగ్రహించి మెచ్చిన భారతిచే బహుమతిఁ గాంచి యచట వాదినిరసనంబు సేయుటయుఁ దద్దేశాధిపతి యచటిబ్రాహ్మణులతో యతీంద్రు నాశ్రయించుటయు వారణాసిపురంబు డాసి భాగీరథిం దీర్థీకరించుటయు నచటనుండి శ్రీపురుషోత్తమక్షేత్రంబుఁ జెందుటయు శ్రీజగన్నాథవాహనుండై యతీంద్రుండు శ్రీకూర్మక్షేత్రంబుఁ జెందుటయు శ్వేతకుండంబుకడ బ్రహ్మచారిరూపియై నరహరి గురున కుపచరించుటయు నచట నిజాశ్రితసమాగమనంబుఁ జెందుటయుఁ గూర్మనాథునిఁ బ్రకాశింపఁ జేయుటయు శైవవిజయంబును సింహాద్రిగమనంబును శ్రీవరాహనృసింహసందర్శనంబును గృష్ణమార్యుండు యతీంద్రు నాశ్రయించుటయు శ్రీమదహోబలక్షేత్రంబున శ్రీవరాహనృసింహుని సాక్షాత్కరించుటయు శ్రీపురిఁ జెంది తిల్లగోవిందరాజునకు మంగళాశాసనం బొనర్చుటయు నన్నది పంచమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

—:o:—

షష్ఠోల్లాసము.

క. క్షేమంకరగుణనామ,స్తోమా వేంకటవరాహసురుచిపదాబ్జ
ప్రేమా ప్రామాణికను,త్రామా రామానుజా త్రిదండిలలామా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. ఆజ్ఞావడవెడల్పు సమరు నేయద్రికి, ముప్పదామడచాఁపు దప్ప కుండ
వేంకటశైలంబు వృషభాద్రి నారాయణాద్రి సింహాద్రి శేషాద్రి యంజ
నాద్రియు శ్రీశైలమల్లు తీర్థాద్రి యీ,నామధేయముల నేనగము దాల్చు
నేయద్రిశిఖరము నీక్షించువారికిఁ, బాతకంబులఁ బాపి భాగ్య మిచ్చు
తే. నెందు వసియించు హరి తనయిల్లువిడిచి, యెద్ది కలియుగవైకుంఠమీధరిత్రి
నట్టిశేషాద్రి కరిగె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

సీ. కపిలపంచాయుధఘనశేషసత్పర్షి,గోగర్భవైకుంఠకులిశతీర్థ
గరుడసుదర్శనాకాశగంగాపాప,నాశనసనకసనందనాజ
కాయరసాయనస్కందవిష్వక్సేన,వామనతుంబురువరవృషాది
గురునామములు షష్టికోటితీర్థము లెందు, విలసిల్లు సంతతవృద్ధిఁ జెంది
తే. స్వామిపుష్కరిణీతీర్థచక్రవర్తి, స్నానపానార్హమై యుండు సతత మెందు
నట్టిశేషాద్రి కరిగె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. బ్రహ్మాదిదేవతాపరమర్షిసంఘము, లేపొద్దు హరిఁ గొల్చు నెందు నిల్చి
శేషశేషాశనాశీవిషాశనముఖ్య,సూరు లెం దుందురు సుఖముఁ జెంది
* పదుగురుసూరులుఁ బాడి రేయద్రిని, గులశేఖరుం డెందుఁ గోరె జన్మ
మురుపరస్పరవైరముడిగిజంతువు లెందు,మురరిపు భజియించి ముక్తిఁ జెందుఁ
తే. జెలఁగి యేయద్రి ప్రత్యక్షశేషుఁ డయ్యుఁ
జర్మచక్షుష్కులకుఁ దోఁచు శైలమట్టు

* తొమ్మండ్రుసూరులే పాడి రని గ్రంథాంతరముల నున్నది.

లట్టి శేషాద్రి కరిగె నయ్యార్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 5

సీ. తిరుమలపై కెక్కి । దేవాదిదేవుని, తిరువీథులను నాల్గు । తిరిగి వచ్చి
ధవళధనుర్గత।ద్వాదశియరుణోద,యపువేళ సకలగం।గాదితీర్థ
ములు తమపాపవి।మోచన మొనరింప, నం దవగాహన । మొందు చుండు
బంగారుమేడలు।ఫలవృక్షములు కొన్ని, యేపుష్కరిణిచుట్టు।హెచ్చి యుండు
తే. నట్టిపుష్కరిణీస్వామి । నాశ్రయించి, యతికులస్వామి నీ రాడ । నవధరించి
శ్రీకిటిస్వామికోవెలఁ । జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె।మోద మలర. 6

సీ. మహితవరాహాగ్ర।మంటపమందు ను, ఖాసనాసీనుఁ డా।యతివరుండు
కేశవాదికనామ।కీలితశరరిపు, ద్వాదశగాథలఁ । దగఁ బఠించు
చును బదిరెండును । శుద్ధోర్ధ్వపుండ్రము,లను దత్తదర్హ్వాస్థ।లములఁ దాల్చి
తులసీనలినబీజ।వలయముల్ ధరియించి, తిరుచుట్టుమాలెలోఁ । దిరిగి వచ్చి
తే. యజ్ఞవారాహదేవుని।హరిని గాంచి, మ్రొక్కి వినుతించి యతనిక।న్నోల నిలిచి
యతులతీర్థప్రసాదము।లందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె।మోద మలర. 7

సీ. ఆహరి వీడ్కొని । యతిరాజు వెల్వడి, మహనీయరథయాన।మంటపములు
మణిసహస్రస్తంభ।మంటపగోపుర, ద్వారదేహళులను । దగ భజించి
వేంకటేశుం డెట్టి।సంకటముల కైన, దుర్గాధిపతి గానఁ । దొలఁగఁ డింట
నన్యులు రంగరా।జాదు లీతనిపంచఁ, జెందుదు రిడుమలఁ । జెందినపుడు
తే. గానముందొకసారిరం।గప్రభుండు, వచ్చి యెందుండెఁ బండ్రెండు।వత్సరములు
నట్టిశ్రీరంగమంటప । మందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర. 8

సీ. స్వర్ణగారుత్మత।స్తంభము మణిమయ, బలిపీఠమును గాంచి । ప్రణతిఁ జేసి
యలరంగమంటప।మాస్థానమంటప, మతిభక్తితో మ్రొక్కి । యతివరుండు
కోశభాండాగార।గురుధాన్యశాలలుఁ, దైలాజ్యముఖరస।ద్రవ్యపూర్ణ
శుభగృహములఁ గొన్ని । చూచుచు రెండవ, ప్రాకారమునకొక్క।ప్రక్రమంబు
తే. నల్పి యామునతటవాసి।శౌరికడను, బుష్పమాల్యంబులను జేర్చు।పుణ్యనిధుల
వినతులను జూచి కరుణించి।వెడలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె।మోదమలర.

సీ. తొండమా నని యెడు।దొడ్డరాజొక్కఁడు, పగతురచే బలు।బాధఁ జెంది
శతకోటితీర్థంబు।సన్నిధిగుహలోన, నర్ధరాత్రపువేళ । నరుగుదెంచి
యందంపుఁదూఁగుటు।య్యాలలోఁ బవళించి, శ్రీభూమినీళలు । చేరి కొల్వ
విలసనశీలుఁ డా।వేంకటేశునిఁ జూచి, వినుతించి తనయార్తి । విన్నవింప
తే. భక్తవత్సలుఁ డతనికి । భయముఁ బాపి, శంఖచక్రము లిచ్చెను।శత్రుహతికి
నృపతి యహితులఁ దెగటార్చి।నెగ్గె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె।మోదమలర.

సీ. శ్రీభూమినీళలు । శ్రీవేంకటేశుని, మంతనమందున । మరులు కొల్పి

సమయమందున వచ్చుఽచక్రవర్తిని జూచి, వ్రీడను జెంది యాఽక్రీడ విడిచి
వక్షస్స్థలమునందు ఽ వాపీనిలయమందు, శ్రీమహాసనమునఁ ఽ జెందుకతనఁ
దాసు ధరించుపూఽదండ లాహరియు నా,బావిలో విలసిల్లుఽభార్య కొసఁగుఁ
తే. గానఁ బూలియ్యరేరి కేఽకాల మచట, నట్టితో మాలెబావికిఽయతివరేణ్యుఁ
డంజలి యొనర్చి ముందఱి ఽకరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. ముందఱిమంటపఽమున కేఁగి యట నిల్చి, సౌమ్యనారాయణాఽచలశిఖరము
గనుఁగొని ప్రణమిల్లి ఽ గారుడస్తంభస,ద్బలిపీఠములకుఁ బ్రఽదక్షిణముగ
వచ్చి చాంపేయకఽద్వారదేహళి మ్రొక్కి, దాఁటి విమానప్రఽదక్షిణమున
కరుగఁ దలంచి మేఽయార్ సన్నిధిని గాంచి, యాస్వామి సేవించిఽయచటనుండి
తే. వచ్చి బంగారుతలుపులఽబావిఁ జూచి, భాష్యకారుండు తిరుమట్టఽపల్లిఁ జెంది
విష్ణుపత్నిని గని మ్రొక్కిఽవెడలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెఽమోద మలర.
సీ. కల్యాణమణిమయఽకల్యాణమంటపా,స్థానము వలగొని ఽ జరగి వచ్చి
యన్వర్థనామక ఽ మానందనిలయాఖ్య, దివ్యవిమానంబుఁ ఽ దేఱి చూచి
దివ్యవిమానాయఽతే నమో యనిమ్రొక్కి, పరిమళాంచన్మంటఽపంబుఁ జూచి
బ్రహ్మరుద్రేంద్రాదిఽబహుసురార్చితదివ్య, మణిభూషణములున్నఽమఱుఁగు లెఱిఁగి
తే. మాన్య సూత్రవతీశు నఽమస్కరించి, తొట్టితీర్థపుశంకలఁ ఽ దొలఁగఁ ద్రోచి
సూరితిలకుండు తనచోటిఁ ఽ జూచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర.
సీ. నాథు యోగానందఽనరకేసరిని గాంచి, యాడి యాడీత్యాదిఽమార్యసూక్తి
వినిపించి మణిమయఽవిహగేంద్రనిలయము, వలగొని ముఖమంటఽపంబునడుమ
నయ మొప్ప దండప్రఽణామముల్ గావించి, జయవిజయులకనుఽసంజ్ఞఁ బడసి
పలుగాడితలుపులఽబంగారువాకిటి,గడపను గని మ్రొక్కి ఽ కడచి యచట
తే. శేష శేషాశనాదుల ఽ సేవఁ జేసి, యంజనాద్రీశుదివ్యశఽయ్యాదికంబు
సంయమీంద్రుండుగని మ్రొక్కిఽసాఁగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెఽమోదమలర
సీ. గడప గాఁ బడియుండి ఽ కనియెద నీదొండ,పండుఁబోలధరముఁ ఽ బరమపురుష
కోనేట సుఖియించుఽకోకాదిపక్షులం, దొకపక్షి నయ్యెద ఽ నుర్వినాథ
నీపైఁడికొండపై ఽ నే నొక్క శై యుందు, స్థిరచరాదులయందు ఽ దేవదేవ
యిట్లు ప్రార్థించె ముం ఽ దేకులశేఖరుం, డతనినామాంకిత ఽ మైనగడప
తే. దాఁట రా దని యతిరాజుఽతలఁచెఁ గనుక, నిత్యకింకరులే తక్కఽనేఁటి కైన
దాఁట రావెంచిగడపను ఽ దాసు లనుచు, వాదిభీకగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. ధృవకౌతుకోత్సవఽదీప్తస్నపనచక్రి, బేరాదిభేదముల్ ఽ పెక్కు గలుగు
వేంకటేశునిపాదఽపంకజయుగళము, నక్షత్రములఁ గేరుఽనఖరములను
బలుకూర్మములఁ బోలుఽప్రపదములనుబూను, శింజానమంజుమంఽజీరములను
దాసుల రక్షింపఁ ఽ ద్వరపడుహరినీల, కాహళాకారజంఽఘాయుగంబుఁ

తే. గదళికాస్తంభగంభీర కనకచేల, పరివృతోరుద్వయంబు నావర్తనాభిఁ
గాంచి హర్షించె నాయతి కాంతుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. సూర్యకటారంపు సొంపుతోఁ గీల్కొన్న, కాంచీగుణావృత కటితటంబు
సర్వలోకములకు సదన మానుదరము, నతిసుందరవళిత్రయాతిశయముఁ
దారావళులయందుఁ దారాధిపతిఁ బోలు, ఘనహారములయందుఁ గౌస్తుభంబు
శ్రీవత్సలాంఛనాంచిత మానురస్స్థల, మలమేలుమంగ తాయారు నచటఁ
తే. గలితభూషణకల్పశాఖాసమాన, శంఖచక్రగదాఖడ్గ శార్ఙ్గసహిత
భుజములను జూచి యతిరాజు పొంగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. కంబుసుందరదివ్య కంఠ మున్నతపీన, చార్వంసములు గూఢ జత్రువులును
వైజయంతీపుష్ప వరతులసీదళ, మహితసాలగ్రామ మాలికలును
బింబప్రవాళాధ రంబు సుందరమంద, హాసముఁ బుండరీ కాక్షియుగము
మకరకుండలదీప్తి మహితగండయుగంబు, శ్రీకారములఁ బోలు చెవులు భవ్య
తే. నవ్యచాంపేయకలికాభ నాసికయును, విలసితభ్రూలతాదివ్య విభ్రమములఁ
గాంచి యతిరాజు మిగుల హర్షించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. రమణీయకర్పూర రచితోర్ధ్వపుండ్రంబు, నీలాలకావృత నిటలతటము
శారదపూర్ణిమా చంద్రమండలముతో, సాటి మీఱినముఖ సరసిజంబు
నీలాద్రిశిఖరస్థ బాలసూర్యునిఁ బోలు, తపనీయమకుటముఁ దలను జూచి
వేంకటేశునిదివ్య విగ్రహ మీరీతి, నాపాదమస్తక మనుభవించి
తే. సంతసించి యతీంద్రుండు సంస్తుతించి, జైత్రయాత్రాశ్రమం బెల్ల జాఱ విడిచి
పేద పెన్నిధిఁ గన్నట్లు పెరిఁగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శ్రీపాదమాదిగా శిరముపర్యంతంబు, శ్రీపాణిముని భంగి సేవఁ జేసి
భట్టనాథోక్త మాపల్లాండుఁ బాడి యా, శౌరికి మంగళా శాసనంబుఁ
జేసి కేల్గవ మోడ్చి సేవించు యతిపతి, కంజనాద్రీశుఁ డి ట్లనుచుఁ బలికె
భాష్యంబు రచియించి భారతి మెప్పించి, ప్రతివాదుల జయించి భవులఁ దీర్చి
తే. మంచి మా కొనరించు సన్మంత్రి వీవె
కనుక నిచ్చితి భూతియు గంబు నీకు
శయనగృహమందు నని పల్కె శౌరి యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 20
సీ. శ్రీశఠకోపంబు చెలు వొందుతీర్థప్ర, సాదాదులను గొని సంయమీంద్రుఁ
డంజనాద్రీశుని నలమేలుమంగను, స్వగురుని వీడ్కొని జరిగి వచ్చి
తిల్లగోవిందుని తిరువడి సేవించి, యాత్మీయులను గూడి యచటఁ గదలి
చోళసింహపురంబుఁ జొచ్చి యతీంద్రుండు, ఘటికాద్రినృహరిని గాంచి మించి
తే. గృధ్రపుష్కరిణీతీర గృహనివాసు, విజయరాఘవుఁ గని మొక్కి వెడలి విభవ

యుక్తసత్యవ్రతక్షేత్ర మొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. బహుపుష్పపల్లవ ఫలభారనతశాఖ,తరుపతత్ఫలరసో ద్యానవనము
కలహంసబకకోక కారండవాకీర్ణ,పద్మాకరభ్రమ ద్భ్రమరరవము
జాలాధ్వచరదర్క చంద్రమణిప్రాసాద,రత్నగుగ్రాజిత రాజపథము
హరిపాదకమలసే వాసక్తమానస,స్త్రీపురుషాంచితా శేషగృహము
తే. శత్రుషడ్వర్గనిత్యప్ర శాంతికరము, ధన్యపశుపక్షిమృగకుల తరునగాఢ్య
మైనకాంచీపురముఁ జూచె నార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. వేగవతీనది విమలోదకంబుల, నవగాహన మొనర్చి యతివరుండు
కాలార్హకృత్యముల్ గావించి కూరేశ,దాశరథ్యాదిస త్తములతోడఁ
గోవెల కేఁగుచు గోపురాంగణహైమ,మణిషోడశస్తంభ మంటపంబు
గని మ్రొక్కి వలగొని ఘనగోపురద్వార,కనకదేహళి మ్రొక్కి కడచి వచ్చి
తే. బ్రహ్మయాగోదితుం డగు వరదుఁ డెందు, ననిశ వాసముఁ గైకొనె నాయనంత
పుష్కరిణిఁ జూచి మిగుల నుప్పొంగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. శాతకుంభస్తంభ సాహస్రగుంభిత,పల్లవోత్సవమంట పంబుఁ జూచి
పుష్పవనంబులఁ బోరిఁ జూచుచును వచ్చి, శ్రీశఠారిపదాబ్జ సేవఁ జేసి
పుణ్యకోటివిమాన మును జూచి చేమోడ్చి, పదుగురుసూరుల భక్తిఁ గొల్చి
వాహనమంటప వరగారుడస్తంభ,బలిపీఠములఁ జూచి ప్రణతిఁ జేసి
తే. దాఁటి రెండవద్వారము తప్తహేమ,మణిమయస్తంభగుంభిత మంటపముల
శ్రీయతీంద్రుఁడుచూచి హర్షించెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. వరద నారాయణ వాసుదేవ రమేశ, యని పల్కుచిల్కల నాదరించి
వైశాఖమాసోత్స వమున నవాహ్నిక,దీక్ష నెందు వహించు దేవరాజు
ఆమహారత్నది వ్యస్తంభగుంభిత,మహనీయకల్యాణ మంటపంబుఁ
గన్నులపండువు గాఁ జూచి సాష్టాంగ,దండప్రణామముఁ దగ నొనర్చి
తే. దర్శనస్థాపనార్థము తన్నుఁ జూచి, ప్రపదనం బాచరించిన పరమగురుని
యామునార్యునిగని మ్రొక్కె నార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. కృష్ణుండు దేవితోఁ గ్రీడించుమాధవీ,మల్లికామాలతీ మంటపముల
హరి పెరుందేవితో ననిశముఁ గ్రీడించు,బంగారుకృత్రిమ పర్వతములఁ
గరిగిరివరదుఁడు కలిమికొమ్మను గూడి, విహరించుపుష్పద్రు వీథికలను
వరదురచ్చకు నగు బాలకల్పద్రుమా,ల ఖచితరత్నశి లాతలముల
తే. దివ్యవిద్రుమసోపాన దీర్ఘికలను, హస్తిగిరినాథదివ్యమ హాసనంబు
నుడయవరుచూచియాహ్లాద మొందెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. పాకగృహాంతిక బహుకూటములయందు, నవధాన్యరాసులు నగసములు
నూతుల నించిన నూనె తేనె ఘృతంబుఁ, బసిఁడిబానలనిండఁ బాలుఁ బెరుఁగు

గూనల డాపినఽగుడశర్కరాదులు, సత్తింత్రిణీఫలఽసంచయములు
సర్షపతిలవిశ్వఽసరసార్ద్రకమరీచి, కైలాలవంగాదిఽజాలసురభి
తే. గంధవచ్చందనాగురుఽఖండములును, జూచి యతిరాజు హర్షించిఽచోద్య మంది
శ్రీపెరుందేవికోవెలఁ ఽ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర. 27
సీ. ఆపెరుందేవి తాఽయారుకోవెలయందు, మణికుట్టిమాస్థానఽమంటపమున
రతనంపుఁజాయల ఽ రంజిల్లువరదుని, మహిమతిర్మంజనఽమంటపంబుఁ
గనుఁగొని చేమోడ్చిఽఘనదేహళిని దాఁటి, తిరుచుట్టుమాలెలోఁ ఽ దిరిగి వచ్చి
గర్భగృహద్వారఽకనకదేహళికడఁ, గేలుఁదమ్ములఁ దలఁ ఽ గీలుకొల్పి
తే. శ్రీపెరుందేవితాయారుఽసేవఁ జేసి, సంయమీశ్వరుఁ డానందఽజలధి మునిఁగి
పూర్వదేశికసూక్తులఁ ఽ బొగడె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.
సీ. దేశాంతరము చని ఽ తిరిగి వచ్చినతన,తనయుని జూచిన ఽ తల్లికరణి
భాష్యకారు నిజాంఘ్రిఽపద్మప్రపన్నునిఁ, జేతనోద్ధరణైకఽశీలుఁ జూచి
పరమహర్షముఁ జెందిఽవరదునిదేవియు, మిగులఁ గటాక్షించి ఽ మేలొసంగి
శఠకోపతీర్థప్రఽసాదాదు లిప్పించి, బహుమాన మొనరించి ఽ పంచినంత
తే. నల్లనల్లన దిగి మేడ ఽ యతివరుండు, వచ్చిమూఁడవ ప్రాకారఽవరముఁ జూచి
శిష్యగణములతో సంతఽసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర. 29
సీ. యతిభూమిపతి తురీఽయావృతి మణిదీప్త,హాటకద్వారదేఽహళిని దాఁటి
యత్తియూరా నని ఽ యార్యులు పొగడిన, నరకేసరిని జూచి ఽ నతి యొనర్చి
నవరత్నభూషణఽనవ్యమాల్యక్షౌమ,కోశగృహంబులఁ ఽ గొన్ని చూచి
కరిగిరి వలగొని ఽ కనకమయంబు లౌ, మెట్లెక్కి యామేడఽమీఁది కేఁగి
తే. తిరిగి తిరుచుట్టుమాలెలోఽదేవదేవు, వెనుకఁ బ్రణమిల్లి వచ్చి యాఽవేదవేద్యుఁ
గరిగిరీశునిఁ గన్నులఁ ఽ గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.
సీ. కమనీయనవరత్నఽఖచితకిరీటుని, నీలాలకావృతఽనిటలతటుని
నవ్యకాంచనకోశఽనాసాపుటాంచితుఁ, బుండరీకాక్షు సుఽభ్రూవిలాసు
మకరకుండలరుచిఽమహితకర్ణకపోలు, మందస్మితాంచితఽమధురభాషు
విద్రుమబింబాదిఽవిలసితాధరపుటుఁ, గంబుకంధరదివ్యఽకంఠకలితు
తే. రత్నకంకణకేయూరఽరాజదూర్మి,ముఖ్యభూషణభూషితఽభూరిభుజునిఁ
గరిగిరీశుని యతిరాజుఽగాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. శంఖచక్రగదాసిఽశార్ఙ్గముల్ గలవాని, రమణీయభుజశిఖఽరములవానిఁ
గంఠికామౌక్తికఽఘనహారములవాని, దివ్యకౌస్తుభమణిఽదీప్తివాని
సిరియు శ్రీవత్సము ఽ నురమునఁ గలవాని, మహనీయతులసిదాఽమములవాని
నలువను గన్నట్టిఽనాభిపద్మమువాని, నవరత్నకాంచీగుఽణంబువాని
తే. రాజరంభాతుల స్తంభఽరాజమాన,కనకచేలావృతోరుయుఽగంబువానిఁ

గరిగిరీశుని యతిరాజు గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. మఱియు నార్తులఁ గని మన్నింపఁ బరు గిడు, కమనీయజంఘాయుగంబువాని
శింజానమంజుమంజీరజానులవాని, లలితసత్పార్ష్ణిగుల్ఫములవానిఁ
బ్రథితకూర్మోన్నపమ ప్రపదాబ్జములవానిఁ, జుక్కల నగుగోళ్ల సొబగువాని
స్థలపద్మసిభపాదతలములు గలవాని, దాసధనాంఘ్రిపద్మములవాని
తే. శ్యామసుందరసుకుమార సత్యనిత్య, దివ్యమంగళవిగ్రహదీప్తివానిఁ
గరిగిరీశుని యతిరాజు గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. సత్యవ్రతక్షేత్ర సౌభాగ్యసముదయ, మర్థులపాలిటి యమరతరువు
కాంచీపురీనిత్య కల్యాణసేవధి, కరిగిరి నెలకొన్న కాలఘనము
ఆర్తులపాలిటి యమృతసముద్రంబు, నఖిలసద్గుణముల కాటపట్టు
బ్రహ్మయాగఫలంబు భక్తవశ్యం బగు, వరదునితిరుమేని వరుసఁ జూచి
తే. పొగడి బహుమతుఁడై యతిభూవిభుండు, గురునిఁ దిరుకచ్చినంబిని గోరి చూచి
వారియనుమతి వెల్వడి వచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అష్టాదశస్థాన హరివిగ్రహములను, గాంచి నుతించి యా కాంచి నుండి
శ్రీభూతపురిఁ జెంది సిరితోడ విహరించు, శౌరిని గేశవు సదయుఁ జూచి
తిరుశఠకోపంబు తీర్థప్రసాదము, లర్థించి కైకొని యతివరేణ్యుఁ
డతని వీడ్కొని చని యాత్మశిష్యులతోడ, భవ్యవీక్షారణ్య పదముఁ జెంది
తే. దివ్యహృత్తాపనాశినీ తీరమందు, సీతతో శేషతల్పము: జెంది యున్న
వీరరాఘవు సేవించి వెడలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. భవ్యభక్తారామ పద మొంది యచ్చట, భక్తవత్సలుఁ గని ప్రణుతిఁ జేసి
తిరుసీర్మలకుఁ జని దివ్యాలయములందు, హరిపంచవిధవిగ్రహములఁ జూచి
భట్టనాథోక్తులఁ బ్రస్తుతిఁ గావించి, తత్ప్రసాదముఁ జెంది తరలి వెడలి
భూరిమహీసారపురి కేఁగి యచ్చట, మాధవుఁ గాంచి నమస్కరించి
తే. భార్గవాన్వయుఁ జక్రాంశు భక్తిసార
సూరిఁ గని మ్రొక్కి చనియె నాసూరివంశ
జలధిఁ బొలిచినసంపూర్ణ చంద్రుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 36

సీ. భాగినేయునిజన్మ పదముఁ గటాక్షించి, కైరవిణ్యాఖ్యపుష్కరిణి చెంత
మణిమయగోపుర మంటపప్రాకార, బహుమహోత్సవదివ్య భవనమందు
శ్రీరుక్మిణీసమాశ్లిష్టపార్శ్వునిఁ బార్థ, సారథిని భజించి సన్నుతించి [గాంచి
శ్రీమయూరపురంబుఁ జెందియం దుదయించు, మహదాహ్వయునిసూరి మణిని
తే. మ్రొక్కి యర్చించి పొగడి సమ్మోదమంది, శ్రీసహాయునిఁ గేశవుఁ జెందికొలిచి
మల్లపురి కేఁగె నాజగన్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. భూతయోగినిమల్లి | పురియందుఁగని మ్రొక్కి, యతని కారాధనీ | యాచ్యుతునకు
జోహారుఁ గావించి | సూరులతోఁ గూడి, యాభూతపురిఁ గాంచి | యచటనుండి
కాంచీనగరి కేఁగి | కరిగిరివరదుని, మరల సేవించి స | న్మాన మొంది [మపురుషుఁ
మధురాంతకముఁ జెంది | మణిమయాలయమందుఁ, బద్మాకరముఁ బ్రోచు | పర
తే. బ్రీతిఁగని మ్రొక్కి వినుతించి | పెరియనంబి, తనకనుగ్రహ మొనరించు | తావుచూచి
సంతసించి యతీంద్రుఁడు | జరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర.

సీ. శ్రీవిల్లిపుత్తూరు | సేవింపఁ జనుచును, యతిరాజు మార్గమ | ధ్యమునఁ జూచె
వాఁగుల వంతల | వరసాగరంగను, నదుల ధాతువిచిత్ర | నగవరములఁ
దాలతమాలత | క్కోలహింతాలర, సాలసాలార్జున | సరళతరులఁ
గుందకురంటక | కోవిదారంబుల, లుంగలవంగ నా | రంగములను
తే. జందనాగురు కేసర | చంపకములఁ, బాటలీ కేతకీస | త్త్రపర్ణములను
బ్లక్షజంబూవటామ్లజం | భలముల నని, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోదమలర. 36

సీ. అభ్యాగతుం డగు | యతిపతిని సశిష్యుఁ, బుష్పభ్రమరదృష్టి | పూర్తిఁ జూచి
యమ్మహామహున కు | ద్యత్ప్రసూనశాఖాగ్ర, కరములఁ జేమోడ్చి | ఖగరవముల
స్వాగతం బడిగి పు | ష్పాసారములఁ బాద్య, మర్పించి విగులచే | నర్ఘ్య మిచ్చి
తమనీడ గొడుగుగా | ధరియించి యమృతక, ల్పములైనబహువిధ | ఫలములొసఁగి
తే. తోఁచ నడచినభ్రమ మెల్లఁ | దొలఁగునట్టు, లతిథిసత్కారములఁ జేసె | నట్టితరులు
వానిజన్మమె సఫల మీ | వసుధ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర.

సీ. తమవైరముల మాని | దారుణమృగములు, గుంపులై తన్నుఁ గ | న్గొని భజింపఁ
బర్వతంబులు తన్ను | భజియింపఁ దలఁచియు, ఘనభక్తివివశతఁ | గదలకుండఁ
బౌరజానపదాది | బహుధన్యచేతను, లందంద తనయంఘ్రు | లాశ్రయింప
నదనదీహ్రదసరో | నలినీవరము లాత్మ, కమలదృక్తతిఁ దన్నుఁ | గని సుఖింప
తే. నల్లనల్లనఁ జని సిరి | తల్లియుల్లు, విల్లిపుత్తూరునగరిమ | తల్లిఁ జెంది
క్రొల్లపతిచెను దనసేవ | గురుఁడటంచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర.

సీ. అన్నస్వామిని మన | సనుభవింపఁ దలంపఁ, డీయుపేంద్రుం డింద్రు | నింట నుండి
మనజోలిఁ దలఁపరు | మది నైన వైష్ణవు, లని యీకొలంతల | నడఁపఁదలఁచి
కటివేల్పు శ్రీపాద | కమలముల భజించి, తత్ప్రసాదముఁ గాంచి | ధరణి మించి
రమ్యనందనచైత్ర | రథముఖదేవతా, రామము లీపురా | రామరూప
తే. మొందెనో కాక సర్వర్తు | యుక్తపుష్ప, పల్లవాదికలక్ష్మి యీ | పగిది నెందుఁ
గల్గు నని పల్కె నాయతి | కాంతుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె | మోదమలర.

సీ. గారుత్మతోపల | ఘటితశైలోపమ, సేతుబంధుసురదుర్గ | శేఖరములు
స్ఫటికామలోదక | పరిపూరితంబులు, మధ్యతీరస్వర్గ | మంటపములు
స్వవిమలకల్లోల | చలడోలికోల్లస, ద్రాజహంసాదివి | రాజితములు

మకరందపాన ప్రక్రమ త్తభృంగాంగనా, సంగీతకలరవ సంగతములు
తే. కూర్మమీనాదియాదోవిశేషఘూర్ణితములు, నార్యసేవ్యములచటిపద్మాకరములు
యతిశిఖామణివీక్షించె నచట ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. కాంచనసోపానకమలనీలోత్పల, దివ్యసౌగంధికదీర్ఘికలును
మణిమయారోహణమధురోదకాంభోజ, సక్తాళిగీతపుష్కరిణిచయము
శ్రీవిష్ణుచిత్తపుత్రీస్వయంవరకథా, గాయకశ్రీనృత్తకమలసలము
కదళీసమావృతఘననాగవల్లీవ, నేక్షువనంబు లిక్షేప్సితములు
తే. సంతతను యోజనత్రయ మాయతము గ, విష్ణుచిత్తుండు చేసినవిరులతోఁటఁ
గాంచియతిరాజు మదిసంతసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. ఆతోఁటలోపల నతిసౌరభంబు లౌ, చందనాగురుపారిజాతములను
బొన్నలఁ బొగడల భూరిచంపకములఁ, గేతకీకాశ్మీరకేసరములఁ
గర్ణికారకదంబకరవీరపాటలీ, మల్లికామాలతీమంటపముల
ఫుల్లహల్లకసితాంభోజనీలోత్పల, సౌరభమిళితకాసారములను
తే. సరసతులసీవనంబు లసంఖ్యములను, బహువిధామృతరసఫలపాదపములఁ
గాంచియతిరాజు మది సంతసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. అవతరించి కుశధ్వజామ్నాయరవమున, మును వేదవతి హరిఁ బొందలేక
మరల నుర్వి జనించి మైథిలి యై రాము, పత్ని యై విశ్లేషబాధఁ జెంది
శ్రీవిల్లిపుత్తూర శ్రీవిష్ణుచిత్తుని, తులసీమహాటవిఁ దోఁచి మరల
రంగేశుసతి యై యరక్షణం బైనఁ దా, నెడఁబాయ కుండెఁ బ్రాణేశుఁ గూడి
తే. యట్టియాముక్తమాల్యద్రాఖ్యలక్ష్మి, యవతరించినతులసీమహావనంబుఁ
గాంచి యతిరాజు మది సంతసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. విష్ణుచిత్తుఁడు ముందు విరులసరంబులఁ, గూర్చుచోటీక్షించికూర్మి మ్రొక్కి
యాతోఁట వెల్వడి యప్పురాంతికమందు, మాధవువిజయార్థమంటపములఁ
బాథోధిగంభీరబహునీరపూరిత, పద్మసౌగంధికోత్పలపరిఖల
స్ఫాటికమణిమయాచలనిభప్రాకార, వప్రాదిపరివృతపట్టణంబుఁ
తే. దప్తచామీకరాంచితధవళరత్న, కీలితానేకగోపురకీలితంబుఁ
గాంచి యతిరాజు మది సంతసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. అలకామరావతు లచ్యుతప్రీత లై, యవని నీపురవర మైన వొక్కొ
కాక వైకుంఠ మీకలిచేతములఁ బోవ, నుర్వినిప్పగరూపమొందె నొక్కొ
యట్లు గా కున్న నీహరిమహోత్సవపరం, పర లెట్లు విలసిల్లు వసుధ నిందు
నని వితర్కించుచు నప్పురీతిలకము, నల్లనల్లనఁ జొచ్చి యతివరుండు
తే. హరిని గనఁ జను గంగయో యని తలంపఁ, దగుమహోహీరకుట్టిమధరణిరాజ
వీథిఁ గనుగొనెఁ బ్రాసాదవీథి ననును, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. చంద్రసూర్యావతంస సుస్ఫురన్మణిమయ, వరసత్ప్రభూమికా భవనములను
గమనీయకాంచన కమలనీలోత్పల, దళచారుతోరణ ద్వారములను
గారుత్మతస్తంభ ఘటితవజ్రోపల, స్థాపితద్వారవి తర్దికలను
రజతభిత్త్యాలేఖ్య రాజత్పరవ్యూహ, విభవాంతకాత్మాది విలసితముల
తే. వజ్రపంజరగతహరి వాసుదేవ, రామనామామృతాస్వాద రాజకీర
శారికలఁ జూచె నాయతి చంద్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. తుంగసౌధోద్గత ధూపధూమాగ్రవి, భ్రాంతినర్తితగృహ బర్హిణముల
రాశీకృతస్వర్ణ రజతనానారత్న, విలసితబహువస్తు విపణికలను
నభ్యస్యమానశ స్త్రామ్నాయఘోషవ, న్మాణవకాశ్రిత మంటపముల
నవరత్నఖచితనా నారత్నచిత్రిత, రత్నసానూపమ రథయుగంబుఁ
తే. జూచుచును రథవీథులఁ జుట్టి తిరిగి, మాడతిరువీథివైష్ణవ మందిరముల [లర.
నుడయవరు చూచి యానంద మొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమ

సీ. మహితస్వదాస్యనా మము లుచ్చరించుచు, వందనంబులు సేయు వైష్ణవులను
గరుణాకటాక్షవీ క్షణముల వీక్షించి, కుశలము లడుగుచు గురువరుండు
చూచి పంచాయుధ సుసుచిరద్వారపా, ర్శ్వములను రత్నక వాటములను
నాలేఖ్యలిఖితప రాంకుశపరకాల, విష్ణుచిత్తాద్యార్య విగ్రహముల
తే. ద్రవిడవేదవిదంగనా రచితరుచిర, రంగవల్లీవిరాజద్గృ హాంగణముల
శౌరికైంకర్యనిరతవై ష్ణవుల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 51

సీ. సన్నిధితిరువీథిఁ జక్కఁగాఁ జూచుచుఁ, గోవెల వలగొని గోపురంబుఁ
గని మ్రొక్కి లోఁ జొచ్చి గారుత్మతస్తంభ, బలిపీఠములకడఁ బ్రణతిఁ జేసి
ప్రక్రమం బొనరించి పదుగురుసూరులఁ, గన్నులపండువు గా భజించి
యందఱాళ్వారుల కభిమానపుత్రి యా, భట్టనాథునిముద్దు పట్టిఁ జూచి
తే. మ్రొక్కి పొగడిన నద్దేవి ముదముఁ జెంది, తనదుతోఁబుట్టు వితఁడని తలఁచి మదిని
బలికె నిట్లని యతిభూమి భర్త కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. పంచదారయుఁ దేనె పండ్లు మంచివి గూర్చి, నూఱుబానలవెన్న నోటిచవికి
సిరి కాటపట్టైన తిరుమాలిరుంజోలె, నంబి కర్పించితి నాదుమదిని
ఆనామనోరథ మన్నా యొనర్చితి, వని నిన్ను మది మన యయ్య మెచ్చె
సర్వజ్ఞ నీవు నా కైసైదోడవై యుండఁగా నేమికొఱంతలు గలుగు మదిని
తే. ననుచు వినుతించి బహుమతు లాచరించు, శూడికొడుతను జెలియలిఁ జూచి గురుడు
సంతసించుచు హరిఁ జూడఁ జనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. గర్భగృహంబునఁ గనిపించు వడపెరుం, గోయిలునుడయాను గోపరూపు
హరిఁ జూచి పొగడి తిర్వాలవట్టము తీర్థ, శఠకోపమును సత్ప్రసాద మంది

వీడ్కొని వెల్వడి విమతుల నిరసించి, యచటిసూరులకు భాష్యార్థ మొసఁగి
శిష్యవర్గముతోడ శ్రీముష్ణమున కేఁగి, శ్వేతయజ్ఞవరాహ సేవఁ జేసి
తే. వెడలి చాంపేయవనమందు విలసమాన, వీరనారాయణపురంబు విభవ మెల్లఁ
గన్నులింపొంద యతిరాజు గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. అప్పురి హరిరత్న హాటకగోపుర, మంటపప్రాకార మందిరములఁ
జూచి యాహ్లాదించి జోహారుఁ గావించి, ప్రక్రమం బొనరించి భక్తి నందు
మహనీయగుణజాలు మన్నారురాజగోపాలు శ్రీరుక్మిణీ భావలోలు
నాపాదమస్తక మనుభవించి నుతించి, శఠకోపతీర్థ ప్రసాదములను
తే. స్వీకరించియతీంద్రుఁడా క్షేత్రమందు, శేషికైంకర్యములయందు సేమ మరసి
శ్రితబుధాళికి భాష్యంబుఁ జెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అత్యంతభక్తిమ యష్టాంగయోగము, శ్రీనాథముని యెందుఁ జేసె ముందు
నచ్చోట నిలిచి యాహ్లాదించి వలగొని, చేమోడ్చి యచ్చటి శిష్యజనుల
మన్నించి భక్తితో మన్నారురాజగోపాలుని వీడ్కొని బయలుఁ జెంది
పాండ్యదేశస్థిత బహుదివ్యదేశము, లన్నియు సేవించి యతివరుండు
తే. ఠీవి జీవేశభిదను జాటించి దెసల, జయముఁ జేకొని శ్రీరంగ శాయికడకు
వచ్చె మరలియు మాన్యులు మెచ్చ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. సస్యమాలికలచే సాంద్రమై విలసిల్లు, భవ్యకావేరిగర్భస్థలమున
సద్రత్నగోపుర స్ఫాటికప్రాకార, సత్ఫకకల్పద్రు సంవృతంబు
పద్మకోశోజ్జ్వల ప్రణవరూపామ్నాయ, శిఖరదివ్యవిమాన శేఖరంబు
మరకతమణిమయ మహనీయబలిపీఠ, గారుత్మతస్తంభ కలితముఖము
తే. మణిమయస్తంభగుంభిత మంటపంబు, మధురగీతము శ్రీరంగ మందిరంబుఁ
జెంది యతిపతి జోహారుఁ జేసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. గంగతో వాదాడి కావేరి యెవ్వని, గర్భమందు లభించెఁ గాంతు దీఱ
నాద్యస్వయంవ్యక్త మాలయ మెవ్వాని, కిక్ష్వాకుకులధన మెవ్వఁ డయ్యెఁ
బదుగురాళ్వారులుఁ బాడి రెవ్వనియంఘ్రి, గురుపరంపర కాది గురుఁ డెవండు
బ్రహ్మకారాధ్య మౌ పరదైవతం బెవ్వఁ, డారంగపతి నమృ తాబ్ధికరణిఁ
తే. గాంచియధ్వశ్రమంబెల్లఁ గడలుద్రొక్క, సంయమీశ్వరుఁ డానంద జలధియందుఁ
జాల నోలాడుచును నుతి సల్పెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 58
సీ. పరభక్తదళు కొత్తఁ బల్లాండుఁ బాడి యా, శ్రీపాణయోగి వచించినట్లు
శ్రీపాద మాదిగా శిరముపర్యంతము, శ్రీరంగనాథుని చెలువుఁ జూచి
తదనుభవ ప్రౌఢితో దార మహానంద, పరవశుఁడైన శ్రీ భాష్యకారుఁ
గూర్మిఁ గటాక్షించి గురుహర్షమున మించి, దరహాసచంద్రికో దారమధుర
తే. సారగంభీరసూక్తుల గారవించి, రంగు మీఱంగ శ్రీరంగ రాజశౌరి

పలికె నిట్లని యాయతి ¶ భర్త కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ¶ మోద మలర.
సీ. పరతత్త్వ మీ వేను ¶ బరజీవభేదము, రాద్ధాంత మని భాష్య ¶ రత్న మిట్లు
రామానుజా నీవు ¶ రచియించి దెసలను, బాహ్యకుదృష్టుల ¶ భంగపఱిచి
భారతిచేఁ జాల ¶ బహునుతులను గాంచి, దివ్యదేశములను ¶ దీరుపఱిచి
మందచేతనులను ¶ మాకు భవ్యులఁ జేసి, యస్మజ్జయధ్వజ ¶ మైతి వీవు
తే. మఱియు నాప్రాణపద మైన ¶ మంత్రి వీవె, కనుక నిచ్చితి భూతియు ¶ గంబు నీకు
నేలు మది యని పల్కె రం ¶ గేశుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ¶ మోద మలర.
సీ. ఆసూక్తులను విని ¶ హర్షించి యతిపతి, పలికె నిట్లని రంగ ¶ పతికి మరలి
స్వామి దేవరకృప ¶ సకలము సమకూడుఁ, దక్కు వే మగును నీ ¶ దాసులకును
నీయాజ్ఞఁ దలఁ దాల్చి ¶ నీయనుగ్రహముచే, నీపని సలుపుచు ¶ నే సుఖింతు
నని పల్కు యతిపతి ¶ కారంగపతి మెచ్చి, శఠకోపతీర్థప్ర ¶ సాదములను
తే. బరమకృపచేత నిప్పించి ¶ పంచె నంత, యతిశిఖామణి వెల్వడి ¶ యాలయప్ర
దక్షిణముఁ జేసి చనెఁ దన ¶ తావున కని, వాదిభీకరగురుఁ డనె ¶ మోదమలర.
సీ. సకలవైష్ణవులు పా ¶ ర్శ్వములందు వెనువెంట, నుపనిషదుక్తుల ¶ నుగ్గడింప
వీథివీథులయందు ¶ వివిధచేతను లుపా, యనపాణులై తన ¶ యంఘ్రిఁ గొల్వ
వైష్ణవపోషణ ¶ వరగుణభూషణ, పరమతభంజన ¶ బహుపరాక
టని వేత్రపాణులు ¶ తనమ్రోల వినుతింప, నృత్తగీతధ్వని ¶ నింగి నెరయ
తే. సాంద్రతరకీర్తి యతిలోక ¶ చక్రవర్తి, వచ్చి తనమఠ మొందెను ¶ వసుధ గెలిచి
శిష్యులర్ఘ్యాదివిధులను ¶ జేసి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ¶ మోద మలర.
సీ. ఆడియా డనినఁ బ్ర ¶ త్యాషాఢమునదృష్టి, రహి యగం గృహముక ¶ రైందుకరఁగి
యిశదుఃఖగీతంబు ¶ హెచ్చుగాఁ బాడి క, న్నీర్మల్గి కన్నుల ¶ నీరు గాఱ
వెంగువంత టనాడి ¶ స్వేచ్ఛ వెదకియొక్క, నృహరికో వెలఁజొచ్చి ¶ బహువిధముల
వాణుదల్నొనటిపై ¶ వడి మెందుకొని వాడు, వాడు నీలోకము ¶ వాడు ననుచు
తే. నాట లాడుచు బాలకు ¶ లాడి యాడి, యనెడుపాట కపార్థమి ¶ ట్లనివచింప
శ్రీయతీంద్రుఁడు విని వ్యథఁ ¶ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ¶ మోద మలర.
వ. అంత యతీంద్రుం డాశ్రితవర్గంబుతో నొక్కనాఁ డొక్క తిరువీథియం దేతెంచు చున్న సమయంబున నొక్కయెడ ద్రవిడదారకు లందఱుఁ బెంపుగా గుంపుగూడి క్రీడ లాడు చుండ నం దొక్క ప్రగల్భార్భకుండు బాలకులారా 'ఆడియా' డీత్యాదిపాశురంబున కర్థంబు విశదంబుగా వివరించెద సావధానమనస్కులై వినుం డనుచుఁ దన్మధ్యప్రదేశంబునం గూర్చుండి యాచార్యత్వంబు వహించి వారి నుద్దేశించి యాడి యాడి యనఁ బ్రత్యాషాఢమాసంబునందు నగంగరైం దన మెందుగాఁ గురియుదండివర్షంబుచే విధ్వస్తంబులై గృహంబులు కరఁగిపోవ యిశపాడిప్పాడి యన రోదనాత్మకగీతంబులు సారెసారెకుం బ్రవ

ర్తింపంజేసి కన్నీర్ మల్గి యనఁ గన్నులవలన రుదితాశ్రుధార లొలుక నేడ్చి 'యెంగుంనాడియాడి' యన శీతవాతాహతి కోర్వలేక నివసింప నంతటఁ జోటు వెదకి వెదకి యొకనృసింహాలయంబు పొడగాంచినరసింగా వెన్న యన నరసింహా యనుచు 'నివ్వాణుదలే' యన ముఖలలాటాదులు మోఁదుకొనుచు వాడువాడు మన నాహారంబు గానక జనంబు మిగుల శోషించె నని యప్పిన్నవాఁ డి ట్లపార్థంబుగా వర్ణింప నాకర్ణించి మిగుల వగచి లక్ష్మణార్యుండు మిగులుస్వామి లందఱు వినఁ దిరుక్కురుహప్పిరాన్ బిళ్లా నెడునిజాభిమానపుత్రునిం గటాక్షించి యి ట్లనియె. 64

సీ. నారాయణుఁడు తననాభిపద్మంబున, బ్రహ్మను నిర్మించి ప్రాఁజదువుల
నతనికిఁ దెలిపిన ట్లాత్మాంశమున నమ్మ,యాళ్వారిఁ బుట్టించి యగ్గురునకు
ద్రవిడోపనిషదర్థతత్త్వముఁ దెలుప నా,తఁడు నాథముని కిది దయ నొసంగె
నాతఁడు పుండరీకాక్షున కది దెల్పె, నది రామమిశ్రుల కతఁ డొసంగె
తే. నాళవందారు కాయర్థ మతఁడు దెల్పెఁ, గూరమాలాధరాదిసద్గురుల కతఁడు
దెలిపె నని లక్ష్మణార్యుండు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. కూరమాలాధరగురుఁడు మా కొసఁగె నా, ద్రవిడోపనిషదర్థతత్త్వ మట్లు
రహస్యోపదేశపరంపరాప్రాప్త మీ,యర్థంబు వ్యాఖ్యగా నలర కున్న
బహ్వపార్థంబుల బాలమూఢాదులు, వర్ణించెదరు తిరువాయిమొళికి
ననుచుఁ దిరుక్కురుహప్పిరాన్ బిళ్లాను, కాయతీంద్రుం డొక్కవ్యాఖ్యసలుపు
తే. మని విధించిన నిజదేశికాజ్ఞ నతఁడు, రమ్యపదముల విష్ణుపురాణసంఖ్య
చెలఁగ నారాయిరప్పడిఁ జెసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అక్కురు కేశుఁ డావ్యాఖ్యానరత్నము, నెంబెరుమానారు కెదుట నునుప
నమ్మహాత్ముఁడు చూచి హర్షించియావ్యాఖ్య, భాష్యంబుతోడుతఁ బ్రవచనంబు
సలుప నియోగింప సకలవైష్ణవు లట్లు, సలిపిరి యతిరాజశాసనమున
నవని నాయుభయవేదాంతము లిప్పటి, కైన సద్భక్తితో నధికరింప
తే. సత్త్వమాస్తిక్య మలరంగ సద్గురూప,సదన మొనరింతు రేసదాచారపరులు
వారె పో నిత్యసూరులు వసుధ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

స్రగ్విణీవృత్తము.

మంగళావాసనన్నామనసీయోదయా, సంగతాసంగదోషజ్ఞచూడామణీ
యింగితాభిజ్ఞ భక్తేష్టసంధాయకా, రంగరాజప్రియారామ రామానుజా.

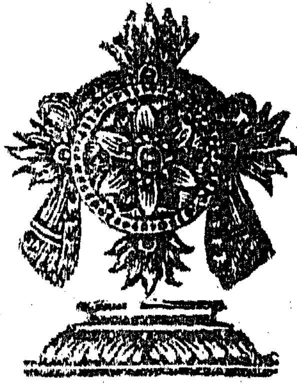
క. మూకాపవర్గదాయక, శ్రీకస్తురిరంగదివ్యసేవధిలాభ
ప్రాకటవిభవతృణీకృత,భూకాంతా శాంతహృన్నభోదినకాంతా. 69

మాలినీవృత్తము. హుతహవనిరవద్యా యుల్లసద్గద్యపద్యా
సతతవిజయకీర్తీ సర్వవేదాంతపూర్తీ

వితరణగుణశీలా ♦ వేదవృక్షాలవాలా
పతితకుమతిదండా ♦ భాగినేయత్రిదండా. 70

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవపరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ ప్రణీతం బైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబున శేషాద్రియందు శ్రీవేంకటేశుని శ్రీపురియందుఁ దిల్లగోవిందరాజును ఘటికాచలంబుననరకేసరిని గృధ్రసరసీతీరంబున శ్రీవిజయరాఘవుని హస్తిగిరియందు వరదుని భూతపురియందుఁ గేశవస్వామిని వీక్షారణ్యంబున వీరరాఘవస్వామిని భక్తారామంబున భక్తవత్సలునిఁ దోతాచలంబునఁ బంచవిధుండగుశ్రీహరినిమహీసారపురంబున శ్రీభక్తిసారమునులను దదారాధితుండైనహరిని భాగినేయునిజన్మస్థానంబును గైరవిణీతటంబున శ్రీపార్థసారథినిమయూరపురంబునమహదాహ్వయయోగినిఁ దదర్చనీయుండగు కేశవస్వామిని మల్లపురంబున భూతయోగీంద్రునిఁ దదారాధనీయశౌరిని మరల భూతపురీశుని గాంచీపురంబున వరదుని నష్టాదశస్థితభగవన్మూర్తులను మధురాంతకవాసి యగుపద్మాకరరక్షకహారిని శ్రీవిల్లిపుత్తూరుఁ జెందివడపెరుంగోయిలుడయా ననియెడిపరమపురుషుని శ్రీముష్ణంబున యజ్ఞవరాహదేవుని మన్నారుకోవెలరాజగోపాలుని మఱియుఁ బాండ్యదేశంబునం గలదివ్యదేశాధిష్ఠితభగవన్మూర్తులను సేవించి మంగళాశాసనంబు లొనర్చి యెల్లదిక్కుల జీవేశ్వరభేదనారాయణపారమ్యాదిస్వసిద్ధాంతంబులఁ జాటించి మగిడి శ్రీరంగధాముని సేవించి యతీంద్రుండు నిజమతం బొంది యొకనిమిత్తంబుచే నారాయిరప్పడిఁ జేయించి ప్రవర్తింపఁ జేయుం డని శిష్యులకు నియమించుటయు నన్నది షష్ఠోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

—:0:—

సప్తమోల్లాసము.

శ్రీకావేరీగర్భ
ప్రాకారాంతరవిహార భవ్యవిచారా
శ్రీకరగురుగోష్ఠీయుత
రాకేందుముఖాబ్జసుందరా యతిరాజా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. శ్రీరంగరాడ్జయశ్రీవహధ్వజ మనఁ, జాలురామానుజాచార్యవరుఁడు
శ్రీరంగమున శ్రితక్షేమకృన్మఠమందుఁ, గూరనాథాదిసద్గురుమతులకు
భాష్యగుహ్యార్థముల్ పలుమాఱు దెలుపుచు,సుఖగోష్ఠి చేసుండఁ జోళరాజు
శైవతముం డైనస్వపురోహితునిఁ గూడి, శైవశాస్త్రము నమ్మి జడత గ్రమ్మి
తే. యట శివాత్పరతరం నాస్తి యనుచు నెల్ల
వైష్ణవులచేత వ్రాయింపవలసి వాఁడు
పిలువ నంపించె వైష్ణవబృందము నని
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 3

సీ. స్వవిషయవాసు లౌసకలవైష్ణవులును, వచ్చి యాచోళభూపతిని జూచి
వాఁ డీసునను శివాత్పరతరం నాస్తి యన్వచన మీయాకుపై వ్రాసిచనుఁడు
వ్రాయ రేని మదీయవసుధలో నుండక, కట్టుపుట్టములతోఁ గడచి యరుగుఁ
డని పల్క విని కొంద ఱాభాసవైష్ణవుల్, వృత్తుల గృహముల విడువలేక
తే. చోళభూపతి చెప్పినసుద్దు లెల్ల, వ్రాసి రతిహేయవిషయప్రవణుల కేల
తలఁపులో నిల్చు వైష్ణవధర్మ మనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 4

సీ. పాపిష్ఠభూపతిపంచ నుండఁగరాదు, తద్దత్తవృత్తులఁ దలఁపరాదు
గురుధర్మశాస్త్రమీకోలఁదని ఘోషించుఁ, గాన నీచోళుని గలుషమయుని
విడిచి యెచ్చటకైన వెడలుద మని తల్చి, వైష్ణవోత్తము లెల్ల వలసదీసి

ముందు యాదవు లెల్ల ౯ మూర్ఖునిఁ గంసుని, విడనాడి పోయినక౯ విధముదోఁప
తే. గాంచి తిరుమల యదుగిరి౯ కడకుఁ జనిరి, పాపకర్ముండు చోళుఁ డా౯ పగిదిఁ జేసి
తన్నుఁ గృతకృత్యుఁ గాఁ దలఁచె౯ ధరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె౯ మోదమలర.
సీ. ఆచోళభూపతి౯ యగ్రమందున నిల్చి, పరఁగ నాలూరాను ౯ పలికె నిట్లు
లాభానవైష్ణవు ౯ లట్లు వ్రాసిన నేమి, సకలసద్వైష్ణవా౯ చార్యులైన
రామానుజార్యుల౯ రవ్యాహస్తములచే, వ్రాయింప వశమె యా౯ బ్రహ్మకైన
నని పల్కఁ గను విని ౯ యల్లి చోళోర్వీశుఁ, డాత్మీయభటుల రా౯ మానుజులను
తే. బట్టి తెండని పన్ప న౯ ప్పాపిభటులు, వచ్చి శ్రీరంగధామముఁ ౯ జొచ్చి యందు
యతిశిఖామణిమఠమున ౯ కరిగి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె౯ మోద మలర.
సీ. ఆరాజభటులు రా౯ మానుజశ్రీమఠ, ద్వారమందున నిల్చి ౯ తఱిమి యుఱిమి
రామానుజార్యుల ౯ రమ్మని రాజాజ్ఞ, యయ్యె నాతని బైటి ౯ కనుపుఁ డనిన
నతిహర్షమున యతి౯ పతికిఁ దిర్మంజన, మర్పించు చున్నకూ౯ రాధిపుండు
నతిరహస్యంబు గా ౯ నావార్త నొక వైష్ణ, వాగ్రణిచే విని ౯ యచటినుండి
తే. యవ్వలకు నేఁగి వెల్లల ౯ నచట విడిచి, తనగురునరుణవస్త్రత్రి౯ దండములను
దాల్చి యారాజభటులతోఁ ౯ దరలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె౯ మోద మలర.
సీ. యతివేషధారి కూ౯ రాధిపుఁ డొంటిగా, వెడలెఁ గదా యని ౯ పెరియనంబి
యత్తుళాయమ్మయా౯ నాత్మపుత్రికతోడ, నమ్మహాత్ముని గూడి ౯ యరిగినంత
యతిరాజు నీ రాడి ౯ యంతర్మరం బొంది, తనదు కాషాయత్రి౯ దండములను
ధాతురిల నడుగ దా౯ శరథికూరేశుల, కృత్య మంతయు నంబి౯ కృత్య మంతఁ
తే. దెలియఁ బల్కఁ న విని సర్వ౯ దేశికుండు, కూరనాథుని వెల్లలఁ ౯ గొని ధరించి
గాసిపడుచును రంగేశుఁ ౯ గనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె౯ మోదమలర.
సీ. ఆరంగనాథుని౯ యడుగు నెత్తమ్ములఁ, గని మ్రొక్కి పొగడె నీ౯ కరణి గురుఁడు
సమునకు నీ కెందు ౯ శత్రుమిత్రులు లేరు, ధర్మవిరోధిత౯ త్పరులు దక్కఁ
బరమవైదికధర్మ౯ బాహ్యకుదృష్టులౌ, దనుజాంశనృపతుల౯ తలలఁ దఱుగ
నే కాక చక్రాది౯ నిఖిలాయుధములు నీ, బాహాశోభార్థమా ౯ పరమపురుష
తే. నీపరవ్యూహవిభవాది౯ నిఖిలదివ్య, మంగళాకృతు లార్యుల ౯ మనుచుకొఱకుఁ
జేసి తివని యతిపతి ౯ చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౯ మోద మలర.
సీ. బహువిధంబుల నిట్లు ౯ ప్రస్తుతు లొనరించు, శేషమూర్తికి యతి౯ శేఖరునకుఁ
బ్రణతార్తిహరుఁడు శ్రీ౯ రంగధాముఁ డనుప్ర, సన్నుఁడై కరుణ౯ నీసరణిఁ బల్కె
సత్యంబుఁ బలికెదు ౯ సజ్జనోత్తమ నీకు, నీవారికైనను ౯ నేర్పు దొలఁగి
నాబాహులైన న౯ న్యాయం బొనర్చినా, ఖండించెదను వాని౯ గాంతుపడక
తే. చోళరా జెంతమాత్రుండు ౯ చూడ నిపుడు
కాల మీక్షించు చున్నాఁడఁ ౯ గాన వానిఁ

జంప నని పల్కె నారంగ శౌరి యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 10

సీ. నీ వీడ నుండక నేఁడె యేఁగుము తండ్రి, కాల మేరికి నైన గడపరాదు
కాలంబు నేనె కన్కను సర్వజగము లీ, కాలవశ్యము లగుఁ గల్ల గాదు
మేలునాటికిఁ బొమ్ము మేలు నీ కగు నన్నఁ, బ్రణతి యొనర్చి శ్రీరంగపతికి
దాశరథ్యార్యాదిధన్యులు త్వరపెట్ట, విడిచి యారంగము వెడలె గురుఁడు
తే. అంత యతిపతి గురుశిష్యులయిన పెరియ, నంబి కూరేశుఁడును జోళనగరి బైట
నుపవనస్థలి నొకచోట నుండి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వారు వచ్చినవార్త చారులు చెప్పఁగా, నాలించి చోళుఁ డిట్లనుచుఁ బల్కె
రామానుజుల నిందు రప్పించితిని శివా, త్పరతరం నాస్తి యన్వాక్య మతని
చేత వ్రాయించెద ఖ్యాతిగా నన విని, పలికె నాలూరాను వాక్య మిట్లు
వచ్చినవాఁడు శ్రీవత్సచిహ్నగురుండు, గాని రామానుజమౌనిరాజు
తే. గాఁ డతనిఁ బిల్వ శక్యంబు గాదు నీకు, నప్రమేయప్రభావుఁడా యతివరేణ్యుఁ
డనుచుఁ బలికిన నలిగె నయ్యధముఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. కనలి నభ్రాష్ట్రము కరణి మో మేర్పడఁ, గన్నుల నిప్పులు గడఁగి రాలఁ
బేరల్కతోఁ బండ్లు పెటపెటఁ గొఱుకుచు, మృదులాసనంబుపై మిట్టిపడుచుఁ
బాపిష్ఠుఁ డౌ భూమిపాలుఁడు రామాను, జార్యుల రప్పింప నతిరయమునఁ
బ్రకటనిశాటనోద్భటులను భటులను, బంచిన వారేఁగి భాష్యకార
తే. దేశికేంద్రుఁడు చనుచున్న తెరువెఱింగి, తోడనే తెంచి కనుచూపుదూరమందుఁ
జూచిరా వైష్ణవాంభోజసూర్యు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆరాజభటుల నదూరచారులఁ జూచి, యీపాతకులవల్ల నేమిరొఱంత
వచ్చునో యీయతివల్లభున కని, శిష్యు లందఱు మదిఁ జింత గలుప
నిసుక చేరెఁడు పట్టి యెంబెరుమానారు, భట్టనాథోక్తప్రబంధమందుఁ
గొడుమళై య్యనియను గురుగాథ పఠియించి, చల్లించె శిష్యహస్తమున నదియుఁ
తే. బరశురాముని స్వర్గసోపానసరణి, పరిఖ యై తోఁచు శ్రీరామబాణమట్లు
ఘోర మై తోఁచె నాత్రోవ వారి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పాండవదూతను బట్టఁ దలంచిన, ధార్తరాష్ట్రుల ప్రయత్నంబు మాడ్కి
నాజి సౌమిత్రి బ్రహ్మనిగ్రహశక్తిపై, నతులాతికాయప్రయత్నమట్లు
వాసిష్ఠకరధృత బ్రహ్మదండంబుపై, వరకౌశికాస్త్రప్రపంచమట్లు
పరమభక్తుం డైన ప్రహ్లాదుపైఁ బంచు, నిద్ధశుక్రసుతోగ్ర కృత్యయట్లు
తే. సంయమీంద్రునిపైఁ బాపజాతినృపతి, దురభిమానంబుచే సల్పు ద్రోహవితతి
యాత్మనాశైకకారణ మయ్యె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అడుగు ముందఱికిడ నవశులై మరలి యా, రాజసేవకులు మార్గమునఁ జనుచు

మంత్రవాదముఁ జేసి § మాయఁ గల్పించి యీ, బాఁపలు మనచేతఁ § బట్టువడక
చని రని పలుకుచు § స్వపురంబునకు నేఁగి, రాయతీంద్రుండు మ § హాత్ముఁ డంత
శ్రీదాశరథ్యాది § శిష్యులతోఁ గూడి, పడమటిదెసత్రోవ § బహుళదుర్గ
తే. ఘోరకాంతారగిరినదీ § పూరములను, జారుసౌరభపద్మకా § సారములను
గడచి చను చుండె నబ్బలు § కాన ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె § మోద మలర.
సీ. పాశురం బొక్కటి § పఠియించి యతిరాజు, పిడికెఁడుమన్నెత్తి § పృథివిఁ జల్ల
నది హెచ్చి పగవారి § నందఱ నోడించి, సంయమీంద్రునిభ § క్తజనులఁ బ్రోచెఁ
గాన నాళ్వారుల § ఘనదివ్యసూక్తుల, న్నిల మహామంత్రము § లెంచి చూడ
నది గనుక నే కదా § యస్మదాచార్యులు, పదుగురార్యులసత్ప్ర § బంధములను
తే. వ్యాఖ్య లొనరించి మనబోఁటి § యాశ్రితులకుఁ
దెలియఁ దగినట్టియర్థముల్ § దేటపఱిచి
చేసి యుపకృతి బలువాసిఁ § జెంది రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. ఛాత్రులతోఁ గూడఁ § జని యతిపతివారి, నెడఁబాసె దిగ్భ్రాంతి § పొడమినట్లు
తెరువు దప్పి చరింపఁ § దిరుమలనల్లాను, సంబంధు లైనని § షాదవరులు
తమతమపొలములు § దగిలి బాగొనరింప, గుంపుగా నొకచోటఁ § గూడియుండి
యెదుటిగుబ్బలికడ § నేతెంచుచున్నట్టి, వైష్ణవు నొకరిని § వారు చూచి
తే. యుచితదేశసముల్లస § దూర్ధ్వపుండ్ర, ముల నిరీక్షించి వైష్ణవ § ముఖ్యుఁ డనుచుఁ
జేరఁ జని మ్రొక్కి యిట్లువ § చించి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె § మోద మలర.
సీ. ఎందుండి వచ్చెద § రెటకు విచ్చేసెద, రని యమ్మహాత్ముని § నడుగ నతఁడు
శ్రీరంగమునునుండి § చేరితి మిచ్చోటి, కని పల్క మరల వా § రడిగి రిట్లు
రామానుజాచార్య § రత్నము కుశలియే, శ్రీరంగపతి మేలె § సిరికి శుభమె
యని యడిగిన వారి § కాతఁ డిట్లని పల్కె, నేమిరంగేశుఁ డింక § కేటిసిరులు
తే. చోళుబాధల కోర్వక § శుక్లవస్త్ర, ధారియై యతివరుఁడు త్రి § దండ ముడిగి
చనియె నాతని వెదకెద § ననియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె § మోద మలర.
సీ. అతికఠోరము లైన § యావాక్యముల విని, హా కష్ట మిది యని § యార్తిఁ జెంది
నాఁటనుండియు షడ్ర § సంబు లాహారంబు, వర్జించి పొలములోఁ § బనులు మాని
యావ్యాధసత్తము § లచ్చోట నట్లుండి, రంత నాఱవదిన § మందు రాత్రి
పెడిదంపుజడివానఁ § దడిసి కాఱువిడలో, వడవడ వడఁకుచు § బడలి యొడలి
తే. తడిమడుంగులు బెడఁగొందఁ § బిడిచి ముడిచి, యొక్క గిరికడ నున్నట్టి § యుడయవరుల
శిష్యు లేతెంచి మరలి భ § జించి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.
సీ. నష్టమౌ స్వేష్టధ § నంబుఁ జూచినమాడ్కి, స్వగురునిఁ బొడగాంచి § సంతసించి
తమ రొందువర్షబా § ధలఁ దలంపక మదిఁ, దమదుకష్టముఁ జూచి § తాప మొందు

శ్రీదాశరథ్యాదిశిష్యులఁ గనుఁగొని, సంయమీశ్వరుఁడు దా సంతసించి
యెదుట నించుక వెలుఁ గీక్షించి యచటికి,నన్ను దోడ్కొనిచనుఁ డన్నవార
తే. లాయతీంద్రునిఁ దోడ్కొని యచటి కేఁగి;యగ్నికడనున్న యానిషాదాధిపతులఁ
జూచి యిట్లని పలికి రాసూరు లనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వత్సకులార యీవహ్ని నపేక్షించి, వలి గొని వచ్చితి మలసి సొలసి
యీవహ్నికడకుఁ ద్రో వెట్లని యడుగ నా,వనచరులును వచ్చి వారిఁ జూచి
వసుధామరులు వీరు వలిగొని యున్నారు, వాంఛితము లొనర్పవలయు వీరి
కనితల్చి యనలము నత్యుజ్జ్వలముఁ జేసి,పొడిమడుంగులొసంగితడిపటములు
తే. శుష్కములఁ జేసి యిచ్చినఁ జోద్య మొంది, శీతబాధల విడనాడి ప్రీతిఁ జెంది
యగ్నిచుట్టు వసించి రయార్యులనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శుష్కేంధనములచే జ్వత్తిల్లు చున్నట్టి,పావకార్చులు రాత్రిఁ బవలు సేయ
నావ్యాధసత్తము లమ్మహాత్ములఁ గాంచి, యెందుండి వచ్చితి రిచటి కనిన
శ్రీరంగధాముని చెంతనుం డిచటికి, వచ్చితి మిట్లని వారు పలుక
నెంబెరుమానారి కేమికొ అంతలు, లేవు గదా యని లెస్స యడుగ
తే. మీర లెంబెరుమానారుసూరి నెల్లు,దెలియ నేర్చితి రది మాకుఁ దెలుపుఁడనిన
వారి కిట్లని పలికి రావ్యాధు లనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 23
సీ. తిరుమలనల్లానుగురు నాశ్రయించియీ,యాత్మల కొకహిత మడుగ నతఁడు
మది నెప్పుడెంబెరుమానారుపాదార,విందమే శరణంబు వేఁడుఁ డిదియె
పరమహితం బని పలుక నయ్యతిపతి, నెఱిఁగితి మని వనచరులు పలుక
మన్నించి యెంబెరుమానా రితం డని, చూపిరి వారి కాసూరు లంత
తే. రాజదానందబాష్పధారలను గురుని,యడుగుఁదమ్ములఁ గడుగుచునతులభక్తి
నముగ్రలై మ్రొక్కి రావ్యాధనాథు లనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. సూరులవల్లను జోళబాధ లెఱిఁగి, వగచి యాసంయమివల్లభుఁడును
దచ్చిఖ్యతతికి క్షుద్బాధోపశాంతికై, యరాత్రి యనుగుణ మైనయట్లు
కటుకులు గానివి గా నేర్చి గంటెకంకులు జుంటితేనియల్ కొత్తచట్లు
నావనచరు లియ్య నాకంకులను వేఁచి, నైపుణ మొప్పఁగా నలిచి చెరిగి
తే. చెన్నుగాఁ దేనెతోఁ గూర్చి శ్రీధరాది గురుపరంపర కర్పించి గురునితోడ
నారగించిరి దాశరథ్యాదు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.25
సీ. ఆరాత్రి సుఖనిద్ర నచ్చోటఁ గావించి, యరుణోదయపువేళ నార్యరచిత
వరనుతి మేల్కాంచి గురుపంక్తిని దలఁచి, హరిశ్వాసనంబుల నాచరించి
శ్రీరంగమందలి సేమంబు తమకును, దమ సేమ మచ్చోటిదాసులకును
దెలియఁగలందుకుఁ దేటగా లిఖియించి, శ్రీముఖం బొక్కటి చేతి కిచ్చి
తే. యాత్మసన్నిధివైష్ణవులందు నొకరి,నానిషాదులయం దొక్కయర్హతముని

నిరువురను గూర్చి పంచె యతీశుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఎవ్వానిపదపద్మ మేపొద్దు దలఁపుఁడీ, యనుచు నస్మద్గురుం డాన తిచ్చె
నెవ్వానివిపదుక్తి యీమనచెవిఁ బడ, నార్తిఁ బస్తుండితి మాఱునాళు
లట్టిమహాత్ముండు యతిలోకనాథుండు, పరదైవతము మన పరమగురువు
వెంగళు లైనట్టి పంగులపైఁ బాఱు భాగీరథికొలందిఁ బరమ కృపను

తే. వచ్చి ప్రత్యక్ష మయ్యెనీ పశుసములకు, నేఁడు ధన్యుల మైతిమి నిక్కమనుచుఁ
దలఁచి సంతస మంది రా దాసు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. నల్వదేవురు జగన్మాన్యు లార్యులు గొల్వ, యతిరాజు పయన మైయరుగువేళ
నానిపాదాగ్రణు లందఱు సాష్టాంగ,దండప్రణామముల్ దనరఁ జేసి
తళిగ నర్పింపఁగాఁ దలఁచి యుల్లములన, య్యార్యులఁ దోడ్కొని యరిగి యచటి
యద్రికిఁ బడమట నర్ధయోజన మేఁగి, తమ్మేలుదొరయిల్లు నెమ్మిఁ జొచ్చి

తే. యతఁడు లేకున్న నాతని సతినిఁ జూచి, యస్మదాచార్యులే తెంచి రనుచుఁ జెప్పి
వారిఁ జూపించి రాతని వనిత కనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 28

సీ. ఈయుడయవరుల కీప్రొద్దు పెరుమాళ్ల,తళిగకుఁ దగినట్టి ద్రవ్యములను
మాదొర కెఱిఁగించి మాసంబళములందు, వారి యుంచిరియొనఁగు మవశ్యమనుచు
నేలికసానికిఁ దేర్పడఁగాఁ జెప్పి, యొప్పించి యతిభక్తి నుడయవరుల
స్వాముల వలగొని చాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి, వీడ్కొని యరిగి యవ్విపినచారు

తే. లుచితవృత్తి సుఖించుచు నుండి రంత, సంధ్య పొడమిన వనచరస్థపతి యలసి
వేఁటఁ జాలించి యేతెంచె వీటి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. వనచరస్థపతియు వచ్చి జలము లాడి, తనభార్య చెప్ప నంతయును దెలిసి
బాఁపలు మనయింటఁ బస్తుండి రని తల్చి, యాఁకొని యుండియు నశనముడిగి
భృత్యుల నిర్వురఁ బిలిచి యిట్లనియె నీ,బాఁపనపల్లి కీ బ్రాహ్మణులను
దోడ్కొని చని మీరు వేడ్కతో వీరికిఁ, దళిగకు వలసిన ద్రవ్యములను

తే. వాసి నిప్పించి యాఁకంటి గాసి దీఱ, భోజనము సేయు యోగంబు పొందుపఱిచి
రండు పొం డనె నావ్యాధ రమణుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. తమదొరయానతిఁ దలఁ దాల్చి రామాను,జాచార్యులను దదీయాశ్రితులను
వెంటఁ బెట్టుక కూఁత వెట్టుదూరముపోయి, యొకచిన్నపల్లెటూ రొనరఁ జొచ్చి
యందుఁ గట్టిళవారి యనియెడు బ్రాహ్మణ,సదనమందునఁ జోటు గుదురుపఱిచి
తళిగకు వలసినద్రవ్యము లన్ని యొసంగఁ గట్టడిఁ జేసి స్వాములార

తే. పచన మొనరించి సాపడి పవ్వళింపుఁ
డనుచు మ్రొక్కిడి యరిగి రయ్యటవిచారు
లుడయవరులతోడ నార్యు లందుండి రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 31

సీ. ఆయింటివిప్రుని కభిమత యగుపత్ని, తనయింట వైష్ణవో త్తములఁ జూచి
యెవ్వరిసంబంధు లెచట కాశ్రయించితి, రెందుండి వచ్చితి రిచటి కనిన
మానిని యెంబెరుమానారుసంబంధు, లము తత్పదాశ్రితులము ధరిత్రిఁ
బ్రత్యక్షుపై కుంఠపదమునుం డిచటికి, వచ్చితి మనిన నవ్వనిత సంత
తే. సించి సేవించి వారల సేమ మడిగి, యారగింప నిమంత్రింప నంత వారు
వలదు మా కని పలికి రా వెలఁది కనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమ్మోద మలర.
సీ. మన్నించి యెంబెరుమానారుశ్రీపాద, మాశ్రయించితిఁ గాన నతఁడె తండ్రి
చెలియల నైతి నా కొల్లఁది మీ కది గాన, నారగింపుఁడి సందియంబు లుడిగి
యని పల్క యతిపతి నాశ్రయించితి వెందు, నని సూరు లడుగ నయ్యతివ చెప్పె
దేవమాతృక మైన దేశము గాన ముం, దిం దనావృష్టిఁ బై రెల్లఁ జెడిన
తే. గాసిపడలేక వచ్చి రంగమున నొక్క,మచ్చుపైఁ జోటు గల్గిన మగనితోడ
నుంటిమనిపల్కెనావాలుఁగంటి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమ్మోదమలర.
సీ. ఆరంగధామున కఖిలకైంకర్యముల్, సలుపుచు సంయమిచక్రవర్తి
మాధుకరం బేడుమందిరములఁ గొన, విచ్చేయఁగాఁ దిరువీథులందు
నకలంకభక్తితో నకలంకనాటియా,ళ్వా నాది గాఁ గల బ్రహ్మవేత్త
లాదిఁగి సేవింప నే నొకనాఁడు చూచి య,స్మద్దాసగృహమున మాధుకరము
తే. సంగ్రహింపంగ వచ్చిన సమయమందు,మచ్చుపై నుండి దిగి ద్వారమధ్యమందు
వచ్చి యుండితి ననియె నవ్వనిత యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమ్మోద మలర.
సీ. ఆఁడుసాహసమున నడ్డమై గవనిలో, నున్నన న్నీక్షించి యుడయవరులు
ధర నిరీక్షించుచుఁ దరుణి తొలఁగి వి మ్మన్నఁ, బలికితి నిట్లని భయము విడిచి
యతి వీవు మాధుకరాన్నైకభోక్త వీ,నిన్ను రాజులు బుధుల్ నిలిచి కొల్వ
నేమి కారణ మిది యెఱిఁగింపు మనిపల్క, మాకడ నొకదొడ్డమంత్రమునికిఁ
తే. జేసి మ మ్మనుసరింతు రశేషసుజను, లనిన నా కది చెప్పుట కర్హ మేనిఁ
జెప్పుమనియంటిననియెనా చెలువ యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమ్మోద మలర.
సీ. ఆమాట విని గురుఁడప్పు డీయాత్మనకా,మంత్రము కృపఁ జేసి మఱమఁ జెందె
మందబుద్ధిని గాన మఱచితి నామంత్ర, మంతట మద్దేశ మతిశయించి
పండిన దన విని పయన మై నాథర్త, త్వరపడ నెట్లు మద్గురుని మరలఁ
జూచెద నని మది శోకింప నొకనాఁడు, మాధుకరార్థ మస్మన్నివాస
తే. మందిరంబున కేతెంచి మరలె గురుఁడు,మూర్తిగొన్నట్టిమద్భాగ్య మో యనంగ
ననుచుఁ బలికెను వారి కా యతివ యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమ్మోదమలర.
సీ. ఆమిద్దెపై నుండి యప్పుడే దిగి వచ్చి, యెంబెరుమానారు కెదుట నిలిచి
పరమకారుణిక నీకరుణ లభించిన,మంత్ర ము మఱచితి మగిడి దాని
నెఱిఁగింపుమని వేడ గురుపరంపరతోడఁ,గూర్చి యామంత్రమా గురుఁడొసంగ

నంత నర్చార్థమై యర్థింపఁ దనదివ్య,పాదుక లిచ్చి నివాస మొందె
తే. నట్టిననుఁ గన్నతండ్రి మా యతివరేణ్యుఁ, డలరుచున్నాఁడొ లేఁడొ మా యన్నలార
తెల్పుఁడీ యని పల్కె నద్దేవి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. అట్లు కొంగుపిరాట్టి యన్నమాటల మది, నరసి యథార్థము లని తలంచి
యాగురుభక్తికి హర్షించి తిరుబోన, మొనరింపు మనుచు నయ్యువిదఁ బనిచి
యీసాధ్వి యాచార మీక్షించి రమ్మని, యొకవైష్ణవునిఁ బంచి రుడయవరులు
మఱుఁగున నొదిఁగి యామాన్యుఁ డీక్షింపఁగా, సమ్మార్జన మొనర్చి సదనమలికి
తే. యంఘ్రిపాణులఁ గడిగి యట్లాచమించి, యతులమంత్రమయస్నాన మాచరించి
ధౌతవస్త్రముఁ దాల్చె నాతరుణి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. గురుపరంపరఁ దాల్చి తిరువాయిమొళి నోరఁ, బలుకుచు నూతన భాండములను
శాల్యోదనము మంచిశాకములను ముద్గ,సూపముఁ బాయసాపూపములను
దీయచారును బాల తిమ్మనపులిచారు, సరసంపుజిగురుఁబచ్చళ్లొనర్చి
వేఁడారకుండను వెదురుగంపలఁ బ్రసా,దముఁ జేర్చి యన్నిద్రవ్యములఁ గల్పి
తే. ధౌతపాణ్యంఘ్రులై తొల్లి దాల్చువలువ, వదలి మఱియొక పరిశుద్ధపటముఁ గట్టి
తళిగ సన్నిధిఁ జేర్చె నాతరుణి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. తిరుమట్టపల్లికి వరకవాటము మూసి, సన్నిధిదీపంబుఁ జక్కఁ జేసి
సన్నిధి మ్రొక్కిడి సంయమీంద్రునిదివ్య,పాదుకాద్వయ మెత్తి భక్తి నెత్తిఁ
గన్నుల నొత్తు కమనీయపీఠమం,దుంచి పైఁ బుష్పంబు లుంచి మఱియు
ధూప మర్పించి సంతుష్టి నస్మద్గురు,భ్యో నమో యని యగ్రభూమిఁ దళిగ
తే. నింపుగా భక్తితో నారగింపుఁ జేసి, నాతి కర్పూరనీరాజనం బొనర్చి
మంత్రపుష్పముఁ బెట్టె నామాడ్కి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. మాతండ్రి యెంబెరుమానారు నినుఁ దక్క, వేఱెఱుంగ నటంచు వేడ్క మ్రొక్కి
తలుపు దగ్గఱఁ ద్రోసి తనమల్లెసాలలో, నున్నవైష్ణవుల కాసన్నుతాంగి
మ్రొక్కిడి నిలిచిన మునుపు కోవర మున్న,సూరి యేతెంచి యాసుదతి నడత
గురుని తిరుచ్చెవి గుసగుస జపియింప, హర్షించి యాతఁ డాయబల నడిగెఁ
తే. దల్లి నీ వాచరించిన తళిగ క్రమము, మాకు వివరింపుమా యనుమాన ముడిగి
యనిన యతిపతి కతివ యిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. నీయనుగ్రహమున నివ్వటిల్లిన సదా,చారము సలుపుచు సతత మచట
భాష్యకృత్పాదుకాపరదైవతమునకు, నర్పించి కాని యన్నాదు లేమి
స్వీకరింపమి నిప్పు డాకొలఁదిని దళి, గాచరించితిని మా యయ్యలార
వేఁడి యాఱకమున్నె వేగ భుజింపుఁడీ, యాఁకొంటిరి దెపాద్య మనుచుఁ బల్కె
తే. నుడయవరు పల్కె నీగురుఁడొసఁగినట్టె, పాదుకలఁ జూపు మనినంతఁ బడఁతి దెచ్చి
చూప నిట్లని పల్కె నాసూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

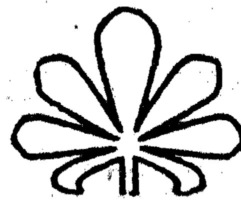
సీ. ఈవైష్ణవులయందు నెంబెరుమానారు, గలఁడో లేఁడో చూచి తెలియు మనిన
నుజ్జ్వలద్దీపంబు నొకకేలఁ గీల్కొల్పి, పెఱకేలఁ బాదుకల్ బిగిఁ దగిల్చి
సన్నిధిస్వాముల చరణాబ్జములకు య,తీశుపాదుకలకు హెచ్చు తగ్గు
గని యంత శ్రీయతీంద్రునిదివ్యపాదార,విందము లందులఁ గందు కొలుప
తే. నించుకైనను హెచ్చుత గ్గేమి లేక, సరిపడినఁ జూచి యాసతి సంతసించి
భక్తి వారికి నిట్లని పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 43
సీ. యతిలింగములు లేనికత సందియము గాని, యాయతీంద్రుఁడె యితఁ డరసిచూడ
నని పల్కుచున్నట్టి యద్దేవి తెలివి కా,శ్చర్యముఁ జెంది రాచార్యులెల్ల
మహిలోన నెంబెరుమానారు నేనె కా,నా యని యాయతినాథుఁ డనిన
కొంగుపిరాట్టి మద్గురుఁ డితఁ డని నిశ్చ,యించి యంఘ్రులఁ బడి యేడ్చి హర్ష
తే. బాష్పధారల గురుని శ్రీపాదములను, గడుగ నాతండు హర్షించి గారవించి
కన్నుఁగవనీరు దుడిచెను గరుణ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. మన్నించి ముందు సన్మంత్ర మొక్కటి నీకుఁ, జెప్పితి దాని నీచిత్తమందు
మఱవకుండితి వేని మాన్య లీ దేశికు, లాదరించెదరు నీ యన్న మనుచుఁ
జెప్పి గురుండు నా చెవినూఁదు మహామంత్ర, మన్న నాసతి యట్లు లాచరింప
శంక లింకేటి కీ సాధ్వి పెట్టినయన్న, మతిపవిత్రము భోగ్యమని గురుండు
తే. దేశికేంద్రుల కెల్లను దెలియఁ జెప్పి, యొక్క రమణీయహరిమూర్తి కొసఁగనట్టి
యన్నముల మేము భుజియింప మనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. అద్దేవి యర్పించు హైయంగవీనము, పాలు చక్కెర మంచి పండ్లు తనకు
నిత్యసమారాధనీయదైవత మైన, వరదున కర్పించి గురువరేణ్యుఁ
డారగించినమీఁద నలవిదురాన్నము, హరి క్రియ నాసాధ్వి యన్నములను
స్వాము లారాత్రి ప్రసాపడి నిద్రింప, సద్భక్తిఁ దళిగ ప్రసాద మెత్తి
తే. భద్ర మొనరించి తళిగలు పరిహరించి, శుద్ధిగావించి మచ్చుపై సుఖశయానుఁ
డైనభర్తను లేపె నయ్యతివ యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. చేర్చి ముం దునిచిన శ్రీపాదతీర్థము, స్వపతికి నొక్కవైష్ణవునిచేత
నిప్పించి తా సంగ్రహించినతళిగప్ర,సాద మద్దేవి యొసంగ నతఁడు
సాపడి సెజ్జపై శయనించి తనచెంతఁ, గూర్చున్న భార్యను గూర్మిఁ జూచి
వీ రెవ్వరని పల్కవిని యస్మదాచార్యు, లని తనమగని క య్యతివ దెలుప
తే. నతఁడు నీవేల సాపడవైతి వనిన, గురుఁడు పస్తుండ సాపడఁ గూడ దనుచు
నుంటి నిట్లని పల్కె నయ్యువతి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తళిగ ప్రసాదంబుఁ దగ భుజించుటకత, గురుపాదతీర్థము గ్రోలుకతన
సత్త్వాధికతఁ జెంది సాధుబ్రాహ్మణుఁ డతం, డాత్మపత్నినిజూచి యనియె నిట్లు
నీవు గోరినపని నెఱవేర్చెదను దానిఁ, దెల్పు మన్నను సతి దెల్పెఁ బతికిఁ

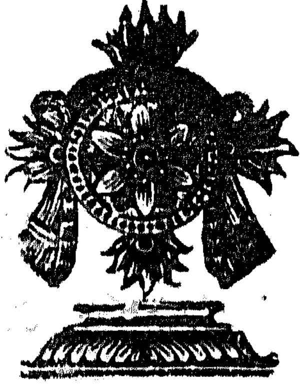
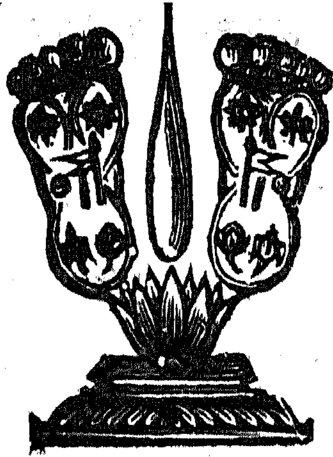
బ్రియ యీయతీంద్రుని శ్రీపాదపద్మము, లీ వాశ్రయించుటే యిష్ట మనిన
తే. నతఁడు యతిపతిశిష్యుఁడ నగుదుననుచుఁ, జెప్ప శపథముఁ జేయించి చింత మాని
పడఁతి యవ్వడె లేచి సాపడియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. భక్తసంగతి లేని పాపి కజ్ఞతగతి, నానిశీథధ్వాంత మతిశయించె
గురుపరాయణులఁ గన్గొన నానిశీథినీ, తరుణికన్ను లనంగఁ దార లొప్పె
నంత నతద్ధ్వాంత మడఁచుగురుజ్ఞాన, దీపంబుగతి సుధాదీప్తి పొడమె
సద్గురూపాసకు మదరివర్గముఁబోలె, దీపర్క్షతతి తొంటి తెలివిఁ దప్పె
తే. గురునిపదపాణితలచేల కరములట్లు, తూర్పుదెస రక్తకాంతులు తొంగలించెఁ
బరమశోభన మాసుప్రభాత మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పూర్వదిక్సతి కేలఁ బాలు పొందఁ గీలించు, పద్మరాగంబులబంతి యొక్కొ
వాసరశ్రీకాంత వక్షస్థ్సలి ధరించు, ప్రథిత మాబంగారుపతక మొక్కొ
విప్రులు మందేహవిహతికై పంచిన, దివ్యతర బ్రహ్మతేజ మొక్కొ
జగదేకరక్షకై శార్ఙిపంపునఁ దోఁచు, శర్మకరం బైనచక్ర మొక్కొ [దలఁప
తే. పద్మినీకాంతలోలినోముపంటయొక్కొ, జక్కువలభాగ్యమో యని జనులు
భువనలోచనుఁడుదయాద్రిఁ బొడిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అంత సన్నిధివైష్ణవాగ్రేసరులు సుప్ర, భాతస్తవంబుల భక్తి నుడువ
నీరజాక్షుఁడు యోగనిద్రను విడిచిన, కరణి రామానుజగురువరేణ్యుఁ
డల్లన మేల్కాంచి యార్యపంక్తిఁ దలంచి, ధవళవస్త్రోత్తరదర్భశయ్యఁ
గూర్చుండ నంత నాగొంగుపిరాట్టియు, నిజభర్తతో సుఖనిద్ర విడిచి
తే. మచ్చువైనుండి దిగివచ్చి మగనితోడ, మొక్కిముద మొప్పలక్ష్మణమునులకిట్లు
విజ్ఞులక్కజపడ విన్నవించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. యతిరాజ పుడమి నీయవతార మస్మద్వి, ధాత్మరక్షకుఁ గదా యరసి చూడఁ
గాన ముందీనన్నుఁ గరుణించినట్ల మ, ద్భర్తను గరుణింపఁ దగుదు వీవు
మీకనుకూలుండు మృదువరి మిమ్మాశ్రయించ నీతండు దలంచెఁ గనుక
నేఁడు మద్గృహమందు నిలిచి యీనాభర్త, కఖిలహితంబుల నాచరింపు
తే. మనుచు నాసతి ప్రార్థింప యతివరుండు, పాలు చక్కెర గలిపినపగిది వీర
లిరువు రొకటైన మే లని యెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఉడయవ రాసాధ్వియుచితోక్తి కొడఁబడి, కాలోచితక్రియాకలనమునకు
స్వాములతో నేగ నరసి కేఁగనయంత, సమార్జనాదులు సదనమందుఁ
గోమ రొప్పఁ జేసి సాంకురపూర్ణకుంభముల్, దనగృహద్వారవితర్దులందు
నిలిపి నీలోత్పలజలజరసాల ప్ర, వాళతోరణలసద్ద్వారపార్శ్వ
తే. కలితకదళీశుభస్తంభవిలసనములు, వరగృహాంగణకృతరంగవల్లు లిట్టి
రంగు లొనరించెఁ గొంగుపిరాట్టి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. ఆయతబాహువుల్ హంగుళములతోఁడ, శాఖోపశాఖలసరణి మెఱయ
నుచితస్థలోల్లసదూర్ధ్వపుండ్రావళుల్, విమలవల్లికలతో వియ్య మంద
నధరబింబముఁ బాదహస్తాబ్జతలములుఁ, జిగురుటాకులజిగిసిరి వహింప
మందస్మితము పుష్పమంజరిగతిఁ దోఁప, శుభదంతనఖకోశసుమము లమర
తే. లలితజంగమకనకకల్పక మనంగఁ, దగినయతిరాజు కాల్యకృత్యములఁ దీర్చి
వచ్చు చుండెను విబుధులు మెచ్చ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. ఆగృహమేధిబ్రాహ్మణుఁడు కట్టళవారి, యనువాఁడు జానపదాదిహితుఁడు
యతిరాజు కెదురుగాననిపించెఁ బంచమహావాద్యములు మృదంగాదు లంత
బ్రహ్మఘోషము భవ్యబహువాద్యఘోషంబు, నృత్తగీతరవంబు నింగి నెరసి
యఖిలలోకంబుల కానంద మొనరింప, సంయమీంద్రుఁడు వాససదన మొంది
తే. వేత్రమయపీఠమందుండి ఛాత్రులకును, రమ్యభాష్యాబ్ధిమగ్నార్థరత్నవితతి
నూర్జితంబుగఁ గృపసేయుచుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. కొంగుపిరాట్టియు గురునియానతి భర్త, కభ్యంజనస్నాన మార్చినంత
నతఁడూర్ధ్వపుండ్రసంధ్యాదిక్రియలు సల్పి, కనియతీంద్రునిపాదకమలములకుఁ
బ్రణతి యొనర్ప నాబ్రాహ్మణోత్తమునకుఁ, గనదురుకృపఁ బంచగవ్య మిచ్చి
యన్నశుద్ధి యొనర్చియాహారనియమంబు, గావించి పంచసంస్కారములను
తే. సల్పి సర్వహితోపదేశము లొనర్చె, నాసతీమణిభక్తిచే నలరి విశద
కీర్తివిస్ఫూర్తి యాశేషమూర్తి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.
సీ. అయిదాఱుదివసము లం దుండి నవ్యకా,షాయ త్రిదండముల్ సంగ్రహించి
స్వామి సన్నిధి నుంచి సద్భక్తి సేవించి, యుచితమంత్రంబుల నుచ్చరించి
యాకావిచేలము లా త్రిదండాదులు, యతిరాజు తొల్లింటియట్లు దాల్చి
యాదంపతులఁ దనయంఘ్రిప్రపన్నుల, నతిమధురోక్తుల నాదరించి
తే. యాశ్రితులతోడ వెల్వడి యచటనుండి
తీవ్రగతి యొప్పఁ బడమటిదెసకు నడచి
కాంచెఁ గన్న్రోల వహ్నిపుష్కరిణి ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 57
సీ. ఆవహ్నిపుష్కరిణ్యభిధాన మాగళ,గ్రామంబులో వాసరములు కొన్ని
గడపి యచ్చటనుండి కదలి సూరులతోడ, లక్ష్మణముని మిథిలాపురంబుఁ
జెంద నాయూర నశేషమనుష్యులు, శైవశాక్తాదిదుస్తంత్రరతులు
గాన నగ్గురువరుఁగనుఁగొన రాకున్న, హితము వారి కనుగ్రహింపఁ దలఁచి
తే. సంయమీంద్రుండు సద్గుణజలధి యైన, దాశరథిసూరివరున కుదారమధుర
వాక్య మొక్కటి పల్కె నీపగిది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. ఈయూరివా రెల్ల నే రేవులో నీరు, గ్రోలుదు రా రేవుగుఱుతుఁ జూచి

యచటికి నీ వేఁగి ౹ యానీటిలో నీదు, గురుపదాబ్జము లుంచి ౹ కొంతతడవు
నిలువుమా యని భాగి౹ నేయుని యతిరాజు, నియమింప నాతండు౹ నిలిచె నట్టు
లంత నాయూరివా ౹ రంద ఱాదాశర, థ్యార్యునిపాదతీ౹ ర్థామృతంబుఁ
తే. గ్రోలి తెలి వొంది సకలదు౹ ర్గుణము లుడిగి
వచ్చి మఱునాఁడు సంయమి౹ వసుమతీశు
శ్రీమదంఘ్రుల శరణముఁ ౹ జెంది రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోద మలర. 59
సీ. పంచసంస్కారాది౹ బహుహితంబులు వారి, కందఱ కొనరించి ౹ యతివరుండు
వపడంతవరమంత్ర౹ వదభిచారక్రియ, వడుగనంబిని దన౹ పదసరోజ
పటుతరచ్ఛాయోప౹ పన్నునిగాఁ జేసె, సాత్త్విక శ్రీపాద౹ జలముక తన
మే లంది యాయూరు ౹ మిథిలసాలగ్రామ, నామము ధరియించె ౹ నాఁటనుండి
తే. యంత సంయమిభూపాలుఁ౹ డచటినుండి, పండితులతోడ వేంచేసి౹ తొండనూరుఁ
జెంది యుద్యానభూమి వ౹ సించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ౹ మోదమలర.
స్వాగతవృత్తము. వాదికైరవదివా౹ కరరూపా, మోదమానబుధ౹ ముఖ్య యపాపా
వేదబోధనత౹ విఠ్ఠలభూపా, యాదరాదిరహి౹ తాతిదురూపా. 61
క. మిథిలాపురనిత్యవస, ద్వ్యధిరాజ్ఞ జడాంధమూక౹ బాలాతివయో
వ్యథితఖలకుబ్జచేతన, విధివత్సంశ్రితపదాబ్జ ౹ విమలచరిత్రా. 62
మాలినీవృత్తము. తరుణరవిసురూపా ౹ దర్శితానంతరూపా
సరసిజదళనేత్రా ౹ సర్వదుర్వాదిజైత్రా
పరిమళమిళితాంగా ౹ బ్రహ్మవాద ప్రసంగా
స్థిరచరహితకారీ ౹ దివ్యదేశోపకారీ. 63
గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవపరవాదిభయం
కరాచార్యాభిమతాచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్రపవిత్రోభయకవిమిత్ర
వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైనయా
చార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబున గురు
గోష్ఠీపూర్తియుఁ జోళరాజుదుర్వృత్తకథనంబును జోళదూతాగమనంబును
గూరేశుండు గురువేషధారి యై పరమగురునితోఁ జోళపురంబున కేఁగుటయు
యతీంద్రుఁడు ధవళవస్త్రంబులం దాల్చి మేలునాటికివిచ్చేయుటయు నాలూరా
నువలనఁ జోళరా జెఱింగి సంయమీంద్రునికడకు నిజభటులం బంపించుటయు
యతీంద్రుండు నిజప్రభావంబుచేఁ జోళభటులకు మార్గనిరోధనంబుఁ జేయుట
యు స్వాములు గురుని విశ్లేషించి మార్గాంతరంబునఁ జనుటయుఁ దిరుమల
నల్లానుసంబంధు లైననిషాదులు గురునికష్టంబు విని యాఱుదినంబు లుపవసిం
చుటయు గురుండువర్షబాధఁ జెంది యొకగిరికడ నిజశిష్యులం గూడుకొనుటయు
గు

నిషాదులం గలసి భాషించుటయు నవ్వనచరులు యతీంద్రుని బరమగురునిగాఁ దెలిసి పూజించుటయు గురుండు శ్రీరంగధామంబునకు శ్రీముఖంబుఁ బంచుటయు నిషాదస్థపతి కట్టళవారి యనియెడుబ్రాహ్మణునియింట గురునికిఁ దళిగకుపచరించుటయు నాకట్టళవారి యనుబ్రాహ్మణుండు స్వధర్మపత్ని యగుకొంగుపిరాట్టి పురుషకారంబున యతీంద్రు నాశ్రయించుటయుఁ గొంగుపిరాట్టియింట గురుండు త్రిదండకాషాయాదులు పరిగ్రహించుటయు గురుండు వహ్నిపుష్కరిణిఁ బ్రవేశించి కొన్నిదినంబు లుండుటయు నచటినుండి మిథిలాపురంబునకుఁ జనుటయు గురుఁ డాభిచారికప్రయోగంబున వడుగనంబిని స్వవశునిఁగాఁ జేసికొనుటయు యతీంద్రుం డచ్చటినుండి తొండనూరనుమహాపురంబుఁ జెంది యుద్యానభూమిని వసించుటయు నన్నది సప్తమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

—:O:—

అష్టమోల్లాసము.

క. వరవిఠ్ఠలనృపతిపురం, దరతనయావిష్ట ఘోరతరభూతసమా
చరితోన్మాదనివర్తక, చరణకమలసలిలశక్తిసాంద్ర యతీంద్రా. 1

వ. అవధరింపుము.

సీ. విలసితయశుఁడు విఠ్ఠలదేవరాయఁడ, ప్పుడ మేలు చుండఁ దత్పుత్రి నొక్క
బలవద్గ్రహము పూని బాధింపఁగా భూత, వైద్యులా రాజాజ్ఞ వచ్చి చూచి
పాశమాయాంకుశ ప్రబలబీజోల్లస, దాదిమధ్యాంతము లట్లు సాధ్య
నామగర్భితములు భీమ షడంతము, లుచ్చాటన ప్రయోగోచితములు
తే. నుగ్ర శాబరతంత్రయంత్రోదయములు
ఘోరమంత్రములును గొన్ని గొణిగి గొణిగి
విసిగి చాలించి చెప్పక వెడలి రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. క్షితిఁ గృతఘ్నునకుఁ జేసినలగ్గుల ట్లాగ్ర, హాంబుపై మంత్రవీర్యంబులుడుగఁ
బరునిపైఁ బంచిన బలములు విఱిగిన, ట్లానృపాలుఁడు ఖిన్నుఁ డై నయంత
దిక్చేల యై యుంటఁ ద్రిమ్మరుతనయను, జూచి తల్లియుఁ జాల శోక మంద
నంత నక్షయపాత్ర కచటి కేతెంచిన, ధీరవర్యుఁడు తొండనూరినంబి
తే. మదిని దుఃఖించు నారాజమహిషిఁ గాంచి
శోక మే మని యడుగ నా సుదతి చెప్పఁ
దెలిసి యద్దేవి కిట్లని పలికె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. రంగధామమునుండి రామానుజార్యుండు, వచ్చి యీనగరోపవనమునడుమఁ
బసిఁడికల్పక మున భాసిల్లుచున్నాఁడు, సర్వజ్ఞుఁ డస్మదాచార్యుఁ డతఁడు
ముం దొక్కచో రాజనందనఁ బూనిన, విప్రరాక్షసు విడిపించె నతఁడు

కావున నతఁ డనుగ్రహదృష్టిఁ జూచెనా, నీకన్య కీగాసి నిలువ దనుచు
తే. నుడువుచున్నట్టియాతొండనూరినంబి,మాటలాలించి యారాజమహిషితనదు
భర్త కెఱిఁగింప నతఁ డిట్లుపలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. ఏమహాత్ముఁడు పాపునీపిశాచకృతార్తి, మత్పుత్రి కాతండె మనకు గురువు
సత్య మీపలు కని సతికానృపతి పల్కఁ,గులగురువుల నంతఁ బిలువననుప
వచ్చినదూతకు వా రిట్లు పలికిరి, ముందు ఢిల్లీశుఁ డీభూమిపతిని
బట్టి యొక్కంగుళి గొట్టివైచెను గాన, నిట్టిహీనాంగునియింట మేము
తే. వచ్చితిన నొల్లమనుచును వార లనిన, పలుకు లారాజునకు దూత పలికినంత
నమ్మహీశుఁడు వారిపై నలిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. అప్పు డానృపతి కిట్లని పల్కె నిజసతి, మననంబి చెప్పినమాట నీకు
హిత మనితోఁచె నాయతిపతియంఘ్రుల, సంశ్రయించెద మింక జాగుమాని
యని పల్కతనసతియతిమృదుసూక్తి సం,భావించి విఠ్ఠలదేవనృపతి
వచ్చి సేవించి కల్పద్రుమమధ్యస్థ,పారిజాతపలాశిపగిది నచట
తే. దేశికేంద్రులనడుమను దేజరిల్లు,సంయమీంద్రునిఁ బొడగాంచి సంతసించి
పుడమిఁ జాఁగిలఁబడిమ్రొక్కి పొగడె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. కడుఁబిచ్చుకుంటిపై గంగ పొర్లినగతి, భవదాగమం బగు భవులకడకు
నీదేశ మీపుర మీమేము మీరాక, నతిపవిత్రుల మైతి మయ్య నేఁడు
గాన మాయింటికిఁ గరుణతో విచ్చేసి, యందఱికి ననుగ్రహంబు సలుపఁ
దగుదు నీ వని పల్కి ధరణి సాష్టాంగప్ర,ణామము సేయుభూనాయకునకు
తే. మంగళాశాసనముఁ జేసి మధురసూక్తి, నాదరించి యతీశ్వరుఁ డంతరంగ
భక్తులౌవైష్ణవుల కిట్లు పలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. రాజధానికిఁ జనరాదు యతీశ్వరుఁ, డని వచించును శాస్త్ర మది దలంచి
పురి మేము చొర మని గురుశిరోమణి పల్కఁ,సూరిరత్నము తొండనూరినంబి
మొదలైనదేశికముఖ్యు లాయతిరాజు,చెవియందు గుసగుస చెప్పి రిట్లు
క్షితిపాలుఁ డితఁడు మీశ్రీపాదపద్మము, లాశ్రయించెద ననియాత్మమహిషి
తే. తోడ శపథంబుఁ జేసి సంతోషమలర,వచ్చె నిచ్చటి కని చెప్పివారు మఱియు
మంచిమాటలఁ గొన్ని వచించి రనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. దేవరవారి కంతేవాసి యితఁ డాయె,నా మనపను లన్ని సేమ మొందు
నీమేలునా డెల్ల నితనియధీనము, గాన యాదవగిరికనకసౌధ
నాయకుఁ డగుతిరునారాయణస్వామి,సంప్రోక్షణాదులు చక్కఁబడును
గాన నీనృపతియగారంబునకు మీరు, విచ్చేయ వలె నని విన్నవింప
తే. నమ్మహాత్ములవిన్నప మాలకించి, యతిశిఖామణి వారంద అనుసరింప
వచ్చె నావిఠ్ఠలేశునివసతి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 10

సీ. పరదైవతంబు గా ఽ భావించి యాలక్ష్మ,ణార్యుని నర్ఘ్యపా ఽద్యాదివిధుల
నర్చించి యానృపుఁ ఽ డతనిఁ గొల్వఁగ నంత, సన్నిధిసూరు లా ఽసంయమీంద్రు
శ్రీపాదతీర్థము ఽ శిరముపైఁ బ్రోక్షించి, ముమ్మాఱు ద్రావింప ఽ మొదటిచిత్త
విభ్రమం బుడిగి యా ఽవిట్ఠలేశునిపుత్రి, కనకాంబరము గట్టి ఽ కలితరత్న
తే. భూషణంబులు మాల్యముల్ ఽ పొసఁగఁ దాల్చి
సంయమీంద్రుని సేవించి ఽ జనకికడకు
వచ్చి నిలిచె సదస్యులు ఽ మెచ్చ ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 11
సీ. పత్నీసుతామాత్య ఽబంధుమిత్రబలాఢ్యుఁ, డారాజు యతిరాజు ఽ నాశ్రయింప
నతఁ డతనికి హిత ఽ మార్చి నామం బిచ్చె, రస విష్ణువర్ధన ఽరాయఁ డనుచు
నంతఁ బండ్రెండువే ఽ లారాజగురువులు, కితవులు శుష్కతా ఽర్కికులు నైన
క్షపణులు వచ్చి యా ఽసంయమీంద్రుని నుద,యార్కుని మందేహు ఽలట్ల డాసి
తే. కోరి మాశిష్యధనముఁగై ఽకొంటివీవు,గానమాతోడ వాదంబుఁ ఽబూనుమనుచుఁ
గర్కశంబుగఁ దర్కింపఁ ఽగదిసి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽమోద మలర.
సీ. అంత సన్నిధివైష్ణ ఽవాగ్రణు లాయతి,భర్తకుఁ జేమోడ్చి ఽ పలికి రిట్లు
మెఱసిన వెఱచెదు ఽనరు లుర్విఁ బిడుగుల,పాలఁ బడ్డకొలందిఁ ఽదేలు కొదుఁగు
వారు దారుణసర్ప ఽవక్త్రంబునను బడు,సరణి సంకిళ్లకు ఽ జడియువారు
బొందలోపలఁ బడ్డ ఽపోలికఁ బరవాది,నొకని నైనను జూచి ఽ యొదుఁగుమేము
తే. క్షపణతర్కచ్ఛటాఘోర ఽశస్త్రనిహతి,పాలు గాకుండఁ బ్రోచి నీ ఽపరమకృపను
విశ్వరూపివి గమ్మని ఽ వేఁడి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ఽ మోద మలర. 13
సీ. మహనీయమణిమయ ఽమంటపం బొక్కటి, దవ్వులఁ గని యాత్రి ఽదండపాణి
నిష్కళంకసుధాంశు ఽనిజకీర్తిమూర్తులఁ, బోలువల్కలమయ ఽభూరిపటము
నామంటపముచుట్టు ఽ నమలవజ్రమయంపు, భిత్తిఁ బెట్టినయట్లు ఽబిగియఁ గట్టి
యందఱుఁ గనుఁగొన ఽనామంటపముఁ జొచ్చి, శేషస్వరూపంబుఁ ఽజెందియపుడు
తే. వృద్ధిఁ బొందెను వామన ఽవిష్ణు వట్లు, విస్మయముఁ జెంద నాబ్రహ్మ ఽవేత్తలెల్ల
నాస్వరూపముఁ దలఁచెద ఽ ననిశ మనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽమోద మలర.
సీ. వేయిమస్తకముల ఽవెలయుమానికముల,కాంతులు దెస లెల్లఁ ఽ గప్పుకొనఁగ
ఫూత్కారవాతవి ఽస్ఫూర్తులు జగదుగ్ర,దురితతూలము లన్ని ఽ తొలఁగనడువ
ధవళతరాత్మీయ ఽధన్యవిగ్రహకాంతి, కమల మీబ్రహ్మాండ ఽఘటము నిండఁ
గలధౌతగిరిపార్శ్వ ఽకాలమేఘముఁబోలె, నీలచేలముకటి ఽనిగ్గు దేలఁ
తే. జూచి యాదివ్యమంగళ ఽశుద్ధసత్త్వ,విగ్రహము సర్వవేదాంత ఽవేద్య మనుచు
జ్ఞాను లందఱు సన్నుతి ఽ సల్పి రనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽమోద మలర. 15
సీ. ఖరదూషణాదులం ఽదురు మూలబలములం, దొక్కొక్కవైరికిఁ ఽ బెక్కురాము

లైతోఁచి యారాముఁ దండఁ గెలిచిన, శ్లోకాకి యయ్యు యతీంద్రుఁ డంత
యూర్ధ్వపుండ్రయజ్ఞోపవీతశిఖాత్రి, దండకాషాయాదిధారు లయిన
విగ్రహంబుల నూర్లవేల లక్షలఁ గోట్ల, నొక్కొక్కనికిఁ జూపి యుక్తిశతముఁ
తే. దర్కసాహస్రములఁ జెప్పి తగ జయింప, వాదు లాశ్చర్యజలధిలో వాలలాడి
చాల వినుతించి రాయతిస్వామి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఉర్వి యత్ఫణములం దొకతల నొక్కెడఁ, దెల్లావగింజయ ట్లుల్లసిల్లు
యత్ఫణామణిఘర్షణానలజ్వాలలుఁ, గాల్చు నీజగ మంత్యకాలమందు
నరయ నెవ్వానిదివ్యాంశోదితుఁడు మహా, కాలుండు సంహారకర్త యయ్యె
నెవ్వనితిరుమూర్తి నేప్రొద్దు నర్చించె, దరు నాగకన్య లుదారభక్తి
తే. నాయనంతుని సంకర్షణాభిధాను, శేషమూర్తిని నిన్ను భజింతు రెవరు
వారె కృతు లని పొగడిరా వాదు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. భవమహాజలధిలోఁ బలఁ బడి హిత వేమి, దెలియ లేనట్టియీ దీనజనుల
కాచార్యరూపి వై యవతరించిన శేష, మూర్తి వీవే గతి కీర్తి వెలయ
మ మ్ముద్ధరింపుమీ మహదుగ్రసంసార, వారాశిమధ్యంబువలన ననుచుఁ
బం డ్రెండువే లైన ప్రతివాదు లందఱుఁ, జాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి సన్నుతించి
తే. శరణ మొందినసంయమిచంద్రుఁ డంత, విడిచి నిజరూపమా తెర వెడలివచ్చి
యెప్పటట్లుండి భాష్యముఁ జెప్ప ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అంత లక్ష్మణముని యాచేతనుల కెల్లఁ, బంచసంస్కారాదిబహుహితంబు
లాచరించిన ధన్యు లైవారు స్వాచార్యు, నర్చించి తమయిండ్ల కరిగి సంత
విష్ణువర్ధనుఁ డదివిని విస్మయముఁ జెందెఁ, జోద్యమందిరి చూచి సుజను లచట
మననంబి యాచరించిన దైవతం బితఁ, డీయుపకృతి మన కితఁడు చేసె
తే. ననుచు యతిపతి యచ్చటి హారికి నంబి, తంబిరా ననునామంబుఁ దా నొసర్చి
నృహరిమణిమందిరంబున నిలిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. యతివరుం డానృసింహాలయంబందు శ్రీ, భాష్య మాశ్రితులకుఁ బలుకుచుండి
ధరియింప సితమృత్తు తక్కువై చింతింప, నారాత్రి కలలోన యాదవాద్రి
నాయకుఁ డగుతిరునారాయణస్వామి, భవ్యుఁడై కనిపించి పలికె నిట్టు
లీనేను మీరాక కెదురుచూచుచు నుంటి, ఘనఘనాప్తికిఁ జాతకంబు కరణి
తే. రమ్య యాదవగిరిశిఖరంబుపైని, మఱుఁగుపడి యున్న నన్ను లక్ష్మణమునీంద్ర
బయలుపడఁ జేరరమ్మని పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. రామప్రియుఁడ నేను రామానుజుఁడ వీవు, మనకుఁ జుట్టఱిక మీమాడ్కిఁ గదిసెఁ
గాన నీసంబంధగౌరవంబె తలంచి, వేగ విచ్చేయుమీ జాగు మాని
శ్వేతమృత్తిక యదుశిఖరిపై వలసిన, యంత గల్గును మీకు నచట మాకు
వల్మీకకాననావరణబంధముఁ బాపు, బాలసూర్యుఁడు తమఃపటలమట్లు

తే. మాటఁ లేటికిఁ బదివేలు । మాకు నీవె, సర్వనిర్వాహకుండవు । సత్యమనుచుఁ
దెలిపి పొడసూపఁడాయె నా । దేవుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె । మోదమలర.
సీ. యతిపురందరుఁ డంత । నల్లన మేల్కాంచి, యాస్వప్నదృష్టనా । రాయణీయ
దివ్యమంగళమూర్తి । భవ్యసుధోక్తుల, సారెసారెకుఁ దల్చి । సంతసించి
శిష్యుల కెల్లను । జెప్పిన విని వారు, సంతుష్టులై రంత । సంయమీంద్రుఁ
డరుణోదయపువేళ । నవగాహనముఁ జేసి, హరిశాసనము లన్ని । యాచరించి
తే. వచ్చి సింగరికోవెలఁ । జొచ్చి యందు, విష్ణువర్ధనరాయని । వేడ్కఁ జూచి
యొప్పుగా స్వప్న మతనికిఁ । జెప్పెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.
సీ. విష్ణువర్ధనధరా । విభుఁ డాయతీంద్రుని, స్వప్నము విని చాల । సంతసించి
వివిధసైన్యములతో । వెనువెంట నడవంగ, ముందఱ వైష్ణవ । ముఖ్యు లరుగ
నందఱనడుమను । యతిభూమిపతి యొప్ప, సూరీంద్రసురవృత । శౌరిమాడ్కి
నట్టివైభవముతో । యతిరాజు జరగుచు, నతిక్రమించి ఘోరకా । ననము లెల్ల
తే. మిట్టపల్లము లన్నియు । మట్టుపఱచి, త్రోవ దిద్దించె యాదవ । గ్రావమునకు
సేవ్యజలవృద్ధిత్రోవలోఁ । జేసెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె । మోదమలర. 23
సీ. ఎద్దానిశుభనామ । మెట్టిపాతకి యైన, నుడివినఁ బాపము । చెడి సుఖించు
యద్దివ్యశిఖరప । ద్మాకరాబ్జము లర్క, మోర్ధ్వాంశువులు సోఁకి । యుల్లసిల్లు
నెందు నిత్యనివాస । మొంది లక్ష్మీపతి, వైకుంఠపురముపై । వాంఛ విడిచె
సురలు మహర్షులు । సూరు లెందువసించి, యర్చింతురిందిరే । శాంఘ్రియుగముఁ
తే. క్రూరజంతువు లన్యోన్య । వైరముడిగి, యనిశ మెందు సుఖించున । య్యాదవాద్రి
చెంత కేతెంచె యతిసభా । కాంతుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర.
సీ. వేయిమోములతోడ । వెలయుచిల్వలఱేఁడొ, వేదమయుం డగు । విష్ణురథుఁడొ
వైకుంఠధామమో । వసుధ నీయదుగిరి, కాక శ్రీహరి యేల । కదలఁ డిందుఁ
గల్యాణములకుప్ప । కలుషాంబుధికిఁ దెప్ప, యప్పనికొప్పగు । యాదవాద్రి
పార్థత్రికోటిగం । గాదితీర్థములకు, నభిమతవిషయ మీ । యాదవాద్రి
తే. యర్థిజనకామధేను వీ । యాదవాద్రి, యస్మదాచార్యసేవ్య మీ । యాదవాద్రి
యనుచుయతిపతి పొగడెనా । యద్రి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె । మోదమలర.
సీ. యతివరుం డాయాద । వాద్రిమూర్ధమునంటఁ, దెరువుఁదీర్పించియా । సరణి వెంటఁ
బసిఁడిసోపానంపుఁ । బంక్తిఁ గట్టించెను, భర్మమధ్యమమంట । పంబు లమర
నర్చిరాదిక మార్గ । మట్లది సొంపారె, నాత్రోవ నెక్కుచు । యతివరుండు
నిరుగెలంకులఁ జూచె । నిభసింహశార్దూల, శరభసూకరరురు । హరిణములను
తే. గవయగండక చమరీవృ । కప్లవంగ, శల్యభల్లుకగోపుచ్ఛ । సైరభాది
వైరదూరమృగౌఘముల్ । వరుస ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోదమలర.
సీ. మఱియు లుంగలవంగ । మాతులుంగములను, దుంగనారంగమ । ఘూకములను

జందనమందార చాంపేయ కేతకీ, పాటలీ కాశ్మీర పనసతాల
నక్తమాలకదంబ నారికేళములను, జంబూవటప్లక్ష చమరకములఁ
దాలతమాలత క్కోలహింతాలర,సాలసాలాంకోల సరళతరులఁ
తే. శింశుపాశోకఖర్జూర సింధువార
జంభలోదుంబరాశ్వత్థ సర్జకాది
తరులఁ బొడగాంచె యతిసుధా కిరణుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 27
సీ. దక్షిణదిక్సతి దాల్చినతిలకమో, భూదేవి చేసిన పుణ్యఫలమొ
యని జను లూహింప నర్హమా యదుగిరి, ఋతువులాఱెప్రొద్దు స్థితి వహించు
కతన వృక్షము లన్ని ఘూర్ణితర్పణపుష్ప,ఫలపల్లవాదిక భరముఁ దాల్చి
నమ్రములై వందనంబు లాయతిభర్త, కాచరించెడుమాడ్కి నలరు చుండ
తే. భవ్యమకరందఫలరస పానమత్త,చిత్రపత్రిరుతస్థితిఁ జెలఁగు చుండ
నద్రిపై కేఁగుచుం డెన య్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. సోనవాన లొకచోట జోరునఁగురియఁగా,నచట మయూరము లాడుచుండు
మఱియొకచోఁ దియ్య మామిడితరులపై, శుకపికనికరము సొక్కుచుండఁ
గమలాకరములందుఁ గలహంసకలరవ,కలకలం బొకచోటఁ గర్ణ మాను
వకుళపుష్పమరంద పానమదభ్రమ,ద్భ్రమరము లొకచోటఁ బాడు చుండు
తే. మల్లికామాధవీజాతి వల్లికలను, మెలఁగునునుగాలి యొకచోటఁ జెలఁగునట్టి
యద్రిపై కేఁగుచుండెన య్యార్యుఁడనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. శిఖరము లన్నియు శిరములుగాఁ దోఁప, శైవాలమేఘ కేశంబు లొప్ప
సాళిపద్మము లన్ని సాక్షిముఖంబులు, చాంపేయకోశ నాసలు దలిర్ప
బహుదీర్ఘసర్పముల్ బాహుశాఖ లెలర్ప, ఘనగహ్వరములువ క్త్రంబులమరఁ
బ్రత్యంతగిరు లన్ని పాదము లట్లుండ, వృక్షరోమంబులు విస్తరింపఁ
తే. బురుషసూక్తోక్తపురుషుఁడీ గిరిశరీరి, యనుచు నెమ్మదిఁదలఁచెద ననుచుయాద
వాద్రిపై కేఁగు చుండెన య్యార్యుఁడనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. స్ఫటికవైదూర్యవ జ్రమయప్రపాతంబు, పద్మరాగాంచిత ప్రస్థయుతము
లసదింద్రనీలశి లాతలకలితము, గోమేధికవికార గురుశిఖరము
మహనీయమరకత మణిమయకటకంబు, విద్రుమమౌక్తిక విసర మిట్లు
నవరత్నమయ యదు నగరాజ మొప్పారెఁ,దహరాభ్రమధ్యమ దహనసూర్య
తే. చంద్రమండలమధ్యస్థ సర్వభూష, సురుచిరాకార వైష్ణవ జ్యోతిమాడ్కి
నని తలంచెద ననియెన య్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. నారాయణుఁడు హరి నరుల నందఱఁ బ్రోవ, యదుగిరిరూపియై యలరె నిచటఁ
బతితోద్ధ భక్తులఁ బాలింప నిచ్చట, బహునదీరూపయై పద్మ యొప్పె

నిరువుర సేవింప నిచట వసించిరి, స్థిరచరరూపు లై సురలు మునులు
నీయద్రికడనుండు నెవ్వాఁడు వాఁడె పో, ధన్యుండు ముక్తిసుందరికిఁ బ్రియుఁడు
తే. నిట్టియదుగిరివిభవ మహీంద్ర శాయి, దక్క నెవ్వఁ డెఱుంగు నిర్ధరణి ననుచు
నమ్మహీధ్రముపై కెక్కె నార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. వరబహుధాన్యసంవత్సరపుష్యమా,సమునందు శుక్లపక్షమున వేడ్క
యదుగిరిపై కెక్కి యార్యులతో వేద,పుష్కరిణీతీరభూమి విడిసి
దర్శనాదుల నెద్ది దారుణపాపముల్, వాపి శుభంబుల భవుల కిచ్చు
ముందు దత్తాత్రేయమునిహరి దేనిపైఁ, గావిపుట్టములను గట్టికొనియె
తే. నట్టిపరిధానశిలకడ నతనిఁబోలె, లక్ష్మణార్యుండు కావిచేలముల పుగుడఁ
గట్టి యొప్పారె నాయోగికరణిననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. యాదవాచల మంత యరసి చూచినఁ దిరు,నారాయణస్వామిచారుదివ్య
మంగళమూర్తి యేమాటునఁ గనిపింప, కున్న లక్ష్మణముని చిన్నఁబోయి
స్వప్నములో మాకు స్వామి చెప్పినమాట, సత్యముగా కున్న సర్వశక్తుఁ
డగుభగవంతునియద్వితీయప్రభా,వమున కొక్కకొ అంత వచ్చుఁ గాదె
తే. యనుచుఁ జింతించి పవళించుయతివరునకు
స్వప్నమందున యదుగిరిస్వామి మరలఁ
గన్నులకుఁ దోఁచి పల్కె నీకరణి ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 34
సీ. ప్రాకారదక్షిణభాగంబునను భవ్య,నవ్యచాంపేయవనంబుకడను
శ్రీదకల్యాణిదక్షిణపశ్చిమాశను, శ్రీమదున్నతతులసీద్రుమంబు
పెనఁగొని వర్ధిల్లు పెనుపుట్టలోపల, నుండితి మఱియొకసూక్తి వినుము
ముందు శ్వేతద్వీపమున నుండి గరుడుండు, సితమృత్తు దెచ్చి యీక్షితిధరమున
తే. భవ్యకల్యాణసరసికిఁ బశ్చిమోత్త, రాశ నిక్షేప మొనరించె నదిమదాజ్ఞ
నక్షయం బయ్యెననిహరి యనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. ఈనీదుదిగుబసకెదుట బాలకతుల,సీద్రుమావళి వెంటఁ జెలఁగి నడుమ
లలితప్రవాళకోమలమంజరీకృత,మహనీయతులసీద్రుమంబుక్రిందఁ
గూటంబులకొలందిఁ గోమలొప్పారఁగా, గట్టుపోలికఁ దోఁచుపుట్టనడుమ
వసియించి తిది యానవాలు చెప్పితి నీకు, సంయమీశ్వర చింతసలుప నేల
తే.ననుచుజవిగుల్కుపల్కులనానతిచ్చి,యంత బొడసూపడాయెనయ్యచ్యుతుండు
స్వప్న మట్లుండె నది యతిస్వామి కనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అంతఁ బ్రత్యక్షసమాకార మాకలఁ, గాంచి మేల్కాంచి సుఖించి మించి
యాతోఁపఁ జను దెంచి యార్యశేఖరులతో,నాపుట్టఁ బొడగాంచి హరిఁదలంచి
ప్రక్రమ ప్రణతుల భక్తితోఁ గావించి, సజ్జనవిజయఘోషము చెలంగ

దెప్పరంబుగఁ బుట్టకప్పు విప్పి పసిండి,కోవెలలో యదుగ్రావ దేవు
తే. నీలనిర్మలమణికాంతినిధిని జూచి, శ్రీయతీశ్వరుఁ డఖిలదేశికులతోడ
భూరివేదాంతసూక్తులఁ బొగడె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ధరణిపై ద్వాదశోత్తరసహస్రాఖ్యాక,శకమున బహుధాన్యసమమునందు
ఘనపుష్యశుక్లపక్షచతుర్దశీగురు,వారపునర్వసూతారయందు
నవయదుగిరితిరునారాయణస్వామి, దివ్యమంగళమూర్తి దెసలు పదియఁ
దనమహోదయమునఁ దద్దయు వెలుఁగొందఁ, గనఁబడె నందఱకనుల కంత
తే. శంఖభేరీమృదంగనిస్సాణవేణు, పటహకాహళవీణాదిభవ్యవాద్య
ఘోషముల నిండె రోదసీకుహర మనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. ధన్యుఁ డావిష్ణువర్ధనరాయనృపతిని, బిలిచి చూప నతండు ప్రీతుఁ డయ్యె
నంత నాహరివిగ్రహమునకుఁ బాలతో, నభిషేక మొనరించి యాత్మహస్త
ముల మూఁడుదినములు ముద మొప్పఁబూజించి,చారుకల్యాణిపుష్కరిణిపశ్చి
మోత్తరదిశయందు నురుత్రిదండముచేత, గీసినఁ బాలవారాశిఁబోలె
తే. శ్వేతమృత్సాకరము దోఁపఁ జింత లుడిగి
దివ్యకల్యాణసరసిలోఁ దీర్థ మాడి
యచట సితమృత్తు గొనియె నయ్యార్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 39

సీ. ఆశ్వేతమృత్తిక నభిమతదైవత, మగువరదునికను మొగిని బెట్టి
యొప్పించి యది గొని యూర్ధ్వపుండ్రంబులు, తత్తదంగంబులఁ దగధరించి
కేలఁ ద్రిదండంబుఁ గీలించి కోవెల, మణిమయప్రాకారమంటపములు
గోపురంబులు నాల్గు గోమ రొప్పఁగట్టించి, పుష్పవనంబులఁ బొందుపఱచి
తే. వాపికూపతటాకోపవనము లన్ని, చక్కఁ జేయించె మక్కువ జిక్కహరికి
సంతసముఁ జేసె నాయతిస్వామి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. మణిమయప్రాకారమందిరద్వారవి,తర్దికాంగణధన్యతరజనంబు
పణ్యప్రసారితాగణ్యనానారత్న,హాటకరజతాదికాపణంబు
బ్రహ్మఘోషస్ఫురద్బహువిధవైష్ణవ,ద్విజబాలవటుబహిర్వేదికంబు
కలకంఠశుకశారికాకలకంఠాది,పత్రిచిత్రోక్తికల్పద్రుమంబు
తే. సిరికి హరి కాటపట్టగుపురవరంబు, యదుగిరీంద్రముపైఁ జేసె యతివరుండు
హరిధ్రువస్థాన మొనరించుకరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆతిరునారాయణాహ్వయపురమునం, దసదృశచిత్రదివ్యాలయమున
శ్రీపాంచరాత్రప్రసిద్ధక్రమంబున, సంప్రోక్షణాదు లాశార్ఙ్గపాణి
కాచరించి శఠారి కంతరంగుఁడు గాన, యతిపతి యతని సత్కృతులనొకటి
యొరునాయగం బను తిరువాయిమొళ్రి తిరు, నారాయణుని కర్పణంబుఁ జేసె

తే. నాఁటనుం డిపటి కైనను బాటలవియె,పదియుఁబాడుదురార్యులు భక్తినచట
విదితనిత్యానుసంధానవేళ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 42

పంచచామరవృత్తము.

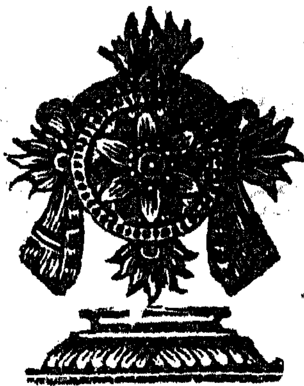
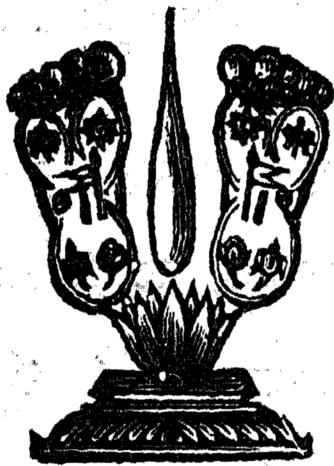
ప్రభావదంఘ్రిపంకజ ప్రపన్నవిష్ణువర్ధనా
ప్రభావవైభవాశ్రిత ప్రపంచచేతనావనా
ప్రభూతయాదవాద్రిరాట్సభావిభూతికారణా
ప్రభావభాస్కరోదయ ప్రభాసితాంబుజాననా. 43

క. సదయహృదయ మృదుభాషణ, విదితాఖిలవేద్య లోకవిశ్రుతచరితా
యదుగిరిహరిసురతరువర,పదసన్నిధిలాభహేతుపావననామా.

మాలినీవృత్తము.

ప్రశమితదురవస్థా బద్ధపద్మాసనస్థా, దశశతకర తేజా దర్శనాసక్తరాజా
వశగయదుగిరీశా వర్ధమానప్రకాశా, విశదపరమహంసా వేదవిద్యావతంసా.

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమత చ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్రకణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైనయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబున విఠ్ఠలదేవనృపతి యతీంద్రు నాశ్రయించుటయు నమ్మహాత్ముండు విశ్వరూపంబుఁ జూపించుటయు క్షపణుల జయించి శిష్యులఁ గావించుకొనుటయు యదుగిరీశ్వరుండు స్వప్నంబునఁ దనయభీష్టంబు యతీంద్రున కెఱింగించుటయు యతీంద్రుండు యదుగిరికి విచ్చేయుటయు స్వప్నసాక్షాత్కృతుం డగునారాయణునిసూక్తులచే వల్మీకస్థితు నారాయణుని లభించుటయు శ్వేతమృత్స్నాకరంబుగురుండు గనుఁగొనుటయు హరిమందిరపురాదికంబు బాగుసేయించుటయుఁ దిరునారాయణస్వామికి సంప్రోక్షణంబు సేయించుటయు నన్నది యష్టమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

—:o:—

నవమోల్లాసము.

శ్రీయదుగిరిలక్ష్మీనా
రాయణపాదారవిందరంజితపూజో
పాయా నిర్జితమాయా
ఛాయాతతసర్వదిగ్విరాజా యతిరాజా. 1

ఢిల్లీవిజయము.

సీ. శ్రీరంగరాజభట్టారకార్యుని నిత్యపూజన మొనరింపఁ బొసఁగ నునిచి
సంతతపక్షమాసమహోత్సవంబులు, సేయించుచును యతిక్షితిమహేంద్రుఁ
డుచితకల్యాణమహోత్సవ మొనరింప, నంచితోత్సవబేర మమర కున్నఁ
జింతించి శయనింప శ్రీపతి యతనిస్వప్నమునందుఁ గనిపించి పలికె నిట్లు
తే. మామకోత్సవబేర రామప్రియుండు, నల్ల ఢిల్లీశునింట రంజిల్లుచుండె
నతనిఁ దెమ్మని పల్కె నయ్యజితుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. అంత మేల్కాంచి ప్రత్యక్షసమస్వప్న,దృష్టవిష్ణూక్తు లాదేశికులకు
విష్ణువర్ధనరాజవృషభున కెఱిఁగింప, నందఱు విని చాల హర్ష మొంది
పొగడి ప్రార్థించిన భూరిప్రభావుండు, యతిరాజు ఢిల్లీప్రయాణమునకు
సంకల్ప మొనరించి సన్ముహూర్తమునందు, సర్వదేశికులతోఁ జనెడివేళ
తే. రమ్యమాల్యవదగమున రామభద్రు, హరిబలంబులగతియాదవాద్రిగురుని
కోట్లతరబడి బలములు గూడె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 3
సీ. బాణతూణీయుగబాణాసనాఢ్యులు, పరశుపట్టిసభిండిపాలధరులు
ముసలగదాశూలముద్గరశంఖచ,క్రాంకుశప్రాసకుంతాంచితులును
బాశతోమరదండపరిఘచ్ఛురీఖేట,ఖడ్గకుఠారాదికలితకరులు
పృథుశౌర్యధైర్యులవీచ్యవయస్కులు, నతిసాహసప్రియు లధికబలులు
తే. నిత్యగురుదాస్యనిరతులౌ నిత్యులఖిల, దేశములనుండి యతిరాజు దెసకువచ్చి

ప్రణతు లొనరించి నిలిచిరి భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అగ్రేసరులు నిత్య లాహవార్భటిమీఱ, సకలవాద్యములతో జరుగుచుండఁ
ద్వైవర్ణికులు బహుధనధాన్యముఖవస్తు, నాయకు లగుచును నడుమ నడువ
శరచాపముఖసర్వసాధను లగుకుల, శేఖరుల్ దనచుట్టు చెంది కొల్వ
విష్ణువర్ధనరాజు వెనువెంట రథవాజి, కుంజరాదులతోడఁ గూడి యరుగ
తే. నడుమ సంయమిచంద్రుండు నరసురర్షి, మధ్యగతుఁడై నయాత్రేయ మానినృపతి
పగిదిసొంపారెఁ దనతను ప్రభల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. కరటిఘీంకారముల్ కలభబృంహితములు, హయరత్న హేషిత హలహలములు
చక్రనేమిధ్వనుల్ విక్రమోద్భటభట, క్ష్వేళితంబులు మత్తసింధురముల
ఘంటారవంబులు కాహళపటహస్వ, నంబులు శంఖనినాదములును
భేరీమృదంగగంభీరనాదంబులు, కలితవీణావేణుకలరవములు
తే. స్వస్తివిజయప్రబంధఘోషంబు లన్ని, గలిసి బ్రహ్మాండ మంతట వెలసి మెలసి
గురునిజయధాటిఁ దెల్పెనం దఱకు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. చార్వాకపర్వతశతకోటిసంకాశ, పాషండఖండన బహుపరాకు
బౌద్ధమతధ్వాంతబాలదివాకర, పాపవిధ్వంసన బహుపరాకు
పరమమాయావాదఫణిపన్నగాశన, భవరోగభంజన బహుపరాకు
బహుమతవ్యాఘాత పటుశుష్కతరుదావ, పావకమండల బహుపరాకు
తే. అనుచు సాతానిదాసు లయ్యవసరమునఁ, బసిఁడిబెత్తులు చేఁబూని పరమభక్తి
గురునికను మ్రోలఁ బొగడుచు జరగి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. హరిని దెచ్చుట కేఁగు నక్రూరునకుఁ దొల్లి, శుభచిహ్నములు పొడసూపినట్లు
రామప్రియునిఁ గొని రానేఁగుయతిపతి, జైత్రయాత్రారంభసమయమందు
బంధుమిత్రులఁ బంచు బంధువులకొలంది, యనుకూలవాయువు లనుసరించె
దక్షిణాక్షిభుజోరుపక్షము లదరెను, ధృతిఁ దార్క్ష్యయుగళము తీర్చికట్టె
తే. నట్టిశకునములను గని యతివరుండు, కరతలస్థితఫలముగాఁ గార్యసిద్ధిఁ
దలఁచి యాదవగిరినుండి తరలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. సర్వజ్ఞుఁ డయ్యును సర్వశక్తుం డయ్యు, సంశ్రితవాత్సల్యజలధి శౌరి
సీతాసతిని ముందు చెఱఁబడు టాదిగా, బెడిదంపుటిడుమలఁ బెట్టుకతనఁ
దాఁ దురుష్కునియింటఁ దప్పక చెఱఁబడె, స్వకృత మేలతొలంగు స్వామికైన
నీతని చెఱఁ బాప నెంబెరుమానారు, దక్క నెవ్వాఁ డుర్వి దక్షుఁ డనుచుఁ
తే. దలఁచు వేడ్కల హేతువాదంబు లిట్లు, సల్పుచును ద్రోవ నడచిరి సత్త్వనిధులు
వారిఁ దలఁచెద మదిలో నవశ్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. రావణుం డాత్మకారాగృహస్థితు నింద్రు, సద్భక్తి బ్రహ్మ కొసంగినట్లు
మనగురుస్వామికి మగిడి రామప్రియు, నిచ్చెనా ఢిల్లీశుఁ డిల సుఖించు

నియ్యకున్నను సంయమీశునియాజ్ఞచే, ఢిల్లీపురీఫుల్లవల్లిఁ బెఱికి
యమునాసతికిఁ గంఠహారయష్టిగఁ జేసి, రామప్రియుని యతిరాజున కిడి

తే. యమ్మహాత్మునితో యాదవాద్రి మరలఁ, జెందియుండెద మగ్గిరిచెంత ననుచు
నిశ్చయముచేసి నడచిరి నిత్యు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. సాంబుఁ దెచ్చుటకుఁ బ్రలంబారి సబలుఁడై, హస్తినాపురమున కరిగినట్లు
బహుబలంబులతోడ బాణపురంబున, కనిరుద్ధుఁ దేనేఁగుహారియుఁబోలెఁ
జిత్రగుప్తుల కైనఁ జెప్పశక్యముగాని, సేనలతోఁ గూడి శ్రీయతీంద్రుఁ
డల్ల ఢిల్లీపురి కరుగుచు మలయద, ర్దురగిరులను గ్రామపురవరముల

తే. జనపదంబులఁ గేరళీసంజ్ఞికముల, లలితఫలపుష్పపల్లవాలంకృతముల
వివిధతరువులఁ జూచుచు వెడలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

సీ. కావేరిఁ గృష్ణను ఘనగౌతమిని సహ్య, పర్వతేంద్రముఁ దుంగభద్ర దాఁటి
కర్ణాటదేశముఁ గడచి మహారాష్ట్ర, రమ్యభూముల భీమరథిని దాఁటి
కొన్ని ప్రయాణముల్ గుఱుతుగాఁ జనిచని, కురుభూమివనిత కాభరణమట్టు
లెల్ల దేశములకుఁ దల్లిపోలిక నిత్య, మలరారుఢిల్లీమహాపురంబు

తే. ముందుబలకృష్ణపదరజఃపూత మిప్పు, డట్లు రామప్రియున కిష్టమైనదనుచుఁ
గాంచి యతిభూమిపతి తిలకించెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. దశయోజనాయతధరణిపై నెలకొని, యమునానదీతట మాశ్రయించి
కోటలు కొమ్మలు కొమరొప్పవాకిండ్లు, గంభీరపరిఖలు గలిగి తురగ
గజరథపాదాతికలితమై బహురత్న, ధనహేమరజతసౌధముల మెఱసి
నృత్తగీతంబుల నిఖిలవాద్యంబులఁ, బుష్పవాళులఁ బుష్కరిణుల

తే. వెలసి యమరావతినిమించి కలిమికొమ్మ, కాటపట్టైనయప్పుర మాశ్రితా??
తోడ యతిరాజు చూచె సంతుష్టి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. వానరసేనల వర్ణింపవచ్చును, గురుబలంబుల లెక్క గొనఁగవచ్చు
ఘనదేవసైన్యముల్ గణుతింపఁ గావచ్చు, యతిసార్వభౌమునిప్రతన లన్ని
వాగీశ్వరుని కైన వర్ణింప నలవి గా, వట్టిసేనలు ఢిల్లిచుట్టు విడిసె
యతిపురందరుఁ డంత యమునోపవనమునఁ, బాండువల్కలమయపటకుటీర

తే. మధ్యనిర్మితవేదికామధ్యతలము, నందు మృద్వాసనాసీనుఁ డై వసించి
యుచితగోష్ఠి యొనర్చుచు నుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.

సీ. అంత ఢిల్లీశునియనుజీవు లగుగూఢ, చారు లేతెంచి యాసైన్యములను
గనుఁగొని తమరాజుకడ కేఁగి నమ్రులై, కేలు ఫాలస్థలిఁ గీలుకొల్పి
యభయము యాచించియతనియాజ్ఞ లభించి, భయనయముల మించిపలికి రిట్లు
రాజాధిరాజ విభ్రాజద్యశశ్ఛత్ర, రాజరాజీవాళిరాజబిరుద

తే. చిహ్నములు నీక చెల్లు నీక్షితితలమున, నిట్టినీపురి ముట్టడి చుట్టి యుగ్ర
బలము నెలకొనె నని చరుల్ పలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. వాఁడిముల్కులఁ బోలు వారిపల్కుల కల్గి, యారాజు చారుల కనియె నిట్లు
లెక్కలో లేరు నిలింపు లైనను మాకు, మనుజు లెంతటివారు మమ్ము గెల్వఁ
గావున మదిని శంకలు మాని మీరిర్వు, రాసేనలో నుపాయమునఁ జొచ్చి
వా రెవ్వ రిచటకి వచ్చినపని యేమి, వారిదేశం బెద్ది వసతి యెచట
తే. నన్నిటి నెఱింగి రం డని యధిపుఁ డనుప, విప్రచిహ్నములను దాల్చి వేగ వారు
వచ్చి యతిరాజుసైన్యముఁ జొచ్చిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. కెంపులు అవలుఁ జెక్కినయొంటిరుద్రాక్ష,పోఁగులు చెవిగవఁ బొసఁగఁ దాల్చి
పద్మపత్త్రాకృతి ఫాలస్థలము లస,చ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రముల్ చెందఁ దీర్చి
వెల్లజన్నిదములు డొల్లుదోవతులును, దలల నుష్ణీషముల్ దగ ధరించి
స్ఫటికాక్షమాలలు జళజళఁ ద్రిప్పుచు, శంభో మహాదేవ జలజనయన
తే. వరదనారాయణముకుంద వాసుదేవ, యనివచించుచు గూఢచారాగ్రసరులు
వచ్చి యతిరాజుసైన్యముఁ జొచ్చి రనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. పురముబాఁపల మని బొంకుదు రొకచోటఁ, గనిపింతు రొక్కెడఁ గవితసొంపు
సాముద్రికత్వము జరుపుదు రొకచోట, నర్థింతు రొక్కెడ నర్థులట్లు
పండితులట్లు సంభాషింతు రొకచోట, గణుతింతు రొక్కెడ గ్రహగతులను
నలుదెసలను జూచి నయనభాషలచేత, నెంచుదు రాసేన నెఱుఁగనట్లు
తే. పలువిధంబుల నీరీతి బలములందుఁ, దిరుగుచారులఁ జూచి సందియముఁ జెంది
యింగితజ్ఞులు సైనికు లెఱిఁగి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 18
సీ. తొల్లి శ్రీరామభద్రునకు లంకను గపుల్, శుకసారణులఁ బట్టి చూపినట్లు
సైనికు లాగూఢచారుల నిరువురఁ, దిట్టుచు మొట్టుచుఁ బట్టి తెచ్చి
యతిసార్వభౌముని యగ్రమందున నిల్పి, చేమోడ్చి తత్క్రియల్ చెప్పి రిట్లు
వేగుఁ జూడఁగ నీడ కేఁగుదెంచిరివీరు, మాయబాఁపలు వీరిఁ గాయరాదు
తే. గాన వీరికి దండమొక్కటి విధింప,నుచితమనిపల్కు యోధుల కుడయవరులు
చెప్పి రొకసూక్తి కనికర మొప్ప ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. స్వామికార్యములందు జాగరూకత గల్గు,చారు లుత్తములు సంశయములేదు
రాజాజ్ఞచే వీరు బ్రాహ్మణలింగముల్, ధరియించి మనసేనఁ దిరిగి రిట్లు
తెలిసి వీరిని బట్టి తెచ్చితి రిది మీకు, మంచిది మఱియొక మాట వినుఁడి
యిచ్చయించితి మేని యిల దేవదానవ, సేన లైనను గోటఁ జిమ్మఁగలము
తే. గాన శంకలు కడఁజిమ్మి గరిమ వీరి, కస్మదీయబలంబుల నన్ని చూపి
విడువుఁ డని పంచె నాయతివిష్ణు వనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అంత సేనాధ్యక్షు లాచారులకుఁ దమ,బలము లన్నియుఁ జూపి పంపినంత

యతిరాజు దెసకు సాష్టాంగప్రణామముల్, గావించి యీతని కరుణ మనము
బ్రతికివచ్చితిమని పలుకుచు వెఱపుచేఁ, దిరిగిచూచుచు వేగ పురముఁ జొచ్చి
సప్తాంగలక్షణ సభఁ దన్ను సరిదొర, లెన్న నొడ్డోలగ మున్నవానిఁ
తే. దమనృపాలునిఁ గని ఫాల తలములందుఁ, గరతలంబులఁ గీలించి కడు నుతించి
ప్రణిధు లారాజునకు నిట్లు పలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. స్వపరరాష్ట్రములందు సర్వార్థములు చార, వరులవల్ల నెఱుంగ వలయు రాజు
కావున నృపతికిఁ గన్నులు చారులు, వా రవంచకులు గా వలయుఁ బతికిఁ
బ్రియవాక్యవక్తలు పెక్కండ్రు సులభుల, ప్రియపథ్యవక్త లీ పృథివి నరుదు
విన్నంత కన్నంత విన్నవించెద మని, యభయము యాచింప నమ్మహీశుఁ
తే. డభయ మిచ్చి యెఱింగిన యర్థమెల్లఁ, జెప్పుఁ డని వారి నియమింపఁ జింతమాని
ప్రణిధు లిట్లని పలికి రా ప్రభున కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. రాజాధిరాజ నీ రాజదాజ్ఞాపుష్ప, మాలిక దలఁ దాల్చి మాంద్య ముడిగి
వేల్పుల కైనఁ బ్రవేశింప శక్యము, గానియీబలుకోట గవను దాఁటి
పట్టణప్రాకార పరిఖ కద్దరిఁ జుట్టు, ప్రాకారమ ట్లున్న పరబలంబుఁ
జొచ్చి త్రిమ్మరు చున్న సురుచిర బ్రాహ్మణ, వేషధారుల మమ్ము వేగ తెలిసి
తే. పట్టుకొని దండనాథుండు కట్టి కొట్టి, నెట్టుకొనిపోయి యొక యతినేత యెదుట
నిలిపె నని రాజునకుఁ జరుల్ వలికిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. సిగలు జన్నిదములు ఛిదోర్ధ్వపుండ్రముల్, తులసీనలినబీజ వలయములును
సమలక్షణంబు లా సభ్యుల కందఱ, కని విశేషము విను మవనినాథ
ధవళపవిత్రత్రి దండకాషాయాది, గురులాంఛనాఢ్యులు కొందఱందుఁ
గటి వెల్లపుటములు కావిముడుంగులు, కొందఱు పైఁ గప్పు కొందు రందు
ధవళపరిధానసంవ్యాన ధరులితరులు, మఱియుఁ జతురంగబలముల గుఱుతు మీఁదఁ
జెప్పెద మటంచుఁ జారులు చెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఘనపర్వతములందుఁ గనకాద్రిపోలిక, వేల్పులనడుమను విష్ణునట్లు
యతిలక్షణములకు నఖిలసద్గుణముల, కాటపట్టైన మహాత్ముఁ డొక్కఁ
డా సభాసదులయం దలరారు చున్నవాఁ, డతఁడె రాజఁట వారి కందఱికిని
నాయతీంద్రుని తేజ మప్రమేయం బతఁ, డొక కేలఁ బుస్తక మూని పట్టి
తే. జ్ఞానముద్రను వెఱ కేలఁ బూని శిష్య, తతికిఁ దత్త్వముఁ దెలుపుచుఁ దాను గానఁ
బడియె మా కని చారులు నుడివి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వేగుఁ జూడఁగ వచ్చు వేషధారులు గాని, వీ రగ్రజన్ములు గారు గాన
దండింపఁ దగు నని దండనాథుఁడు చెప్ప, నతని కిట్లని యెన్నయ్యతివిభుండు
వేల్పుల కైనను వెఱవనిమీర లీ, వేగులవారికి వెఱవ నేల

మనసేన లన్నియుఁ ఽ గనిపించి వీరిని, సాఁగ నంపింపుఁడీ ఽ వేగ మనిన
తే. దండనాథుండు గురుసూ క్తిఁ ఽ దలను దాల్చి
బలములను జూపి మముఁ బంచె ఽ బయటి కనుచుఁ
బుడమిఱేనికిఁ జారులు ఽ నుడివి రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. వర్ణించెదము చూచిఽవచ్చినక్రమ మెల్ల, వినుము మహారాజ ఽ కినుక మాని
యాసైన్యముల కొక్కఽయంతము గనిపింప, దేఱులు మున్నీటిఁ ఽ జేరునట్లు
నలుదెసలను వచ్చుఽబలము లాసేనలోఁ, గలియుట కెడ మేమి ఽ గానఁ బడదు
పర్వకాలములందుఁ ఽ బాథోధిపగిదిని, వర్ధిల్లుచున్నది ఽ వారిబలము
తే. సేనలను బిల్వఁ జేసన్నఽచేసినట్లు, గాలి నసియాడుపడగలు ఽ గలిగి యలరు
బలముఁ జూచితి మని చరుల్ఽపలికిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెఽమోద మలర.
సీ. మలలు మొగిళ్లనిఽమదిఁ దలంపఁగఁజాలు, మదగజంబుల కందుఁఽగొదవ లేదు
మఱియు నందతిమనోఽమారుతకాంభోజ, సైంధవాశ్వములకు ఽ సంఖ్య లేదు
బంగారుకొండలోఽబలువిమానంబులో, యనఁ దగురథము లెఽన్నఁ దరంబె
కాలమృత్యువు నైనఽఖండింపఁగలశూర, సంహతు లన్నియు ఽ సా మెఱుంగుఁ
తే. జూచివచ్చినయర్థముఽదాఁచ కిట్లు, చెప్పితిమి గాన క్షమియింపఁ ఽ జెల్లు నీకు
సామి యని యూర కుఁడిరిఽచారు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెఽమోద మలర.
సీ. ఆమాట లాలించిఽయల్క మొల్క లిడంగ, ఘనగభీరాత్ముఁడు ఽ గాన యోర్చి
నెమ్మి నాచరులను ఽ ర మ్మని కను గీఁటి, వేగ సభాస్థలి ఽ విడిచి వెడలి
మేరుమందరములఁ ఽ గేరెడుచంద్రార్క, శేఖరప్రాసాదఽశిఖర మెక్కి
తనపట్టణముచుట్టుఁఽబెనఁగొని యొకమహా, జలధిపోలిక నున్నఽబలముఁ జూచి
తే. విస్మయావిష్టచిత్తుఁడై ఽవెఱఁగుపడుచుఁ, జరులకాత్మీయపార్శ్వగఽచరుల కిట్లు
పలికె ఢిల్లీశుఁ డఖిలభూఽభ ర్త యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెఽమోద మలర.
సీ. చరులార యీమహాఽసైన్యములకు రాజు, బాఁపఁడు యతి హరిఽభ క్తుఁ డనుచు
వింటిమి మీ రన ఽ విప్రసన్న్యాసికి, మాతోడిపని యేమి ఽ మఱియు నతని
కీమహాసైనికు ఽ లెట్లిరి వశ్యు లిం, దెవ్వరిదేశము ఽ నేధరిత్రి
బలశౌర్యవంతు లీఽబలములం దెవ్వరు, వీరివర్ణాశ్రమఽవివృతి యెట్లు
తే. కోశదండసమృద్ధి యీఽగురున కెట్లు, గలుగ నేర్చెను దెలిసినఽకొలఁది మీరు
తెలుపుఁడీయనియారాజుఽపలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.
సీ. వీరిసేనలయందు ఽ విన్నవృత్తాంతంబుఁ, జెప్పెద మవనీశ ఽ చి త్తగింపు
పాలవారాశిలో ఽ ఫణిరాజు హరితోడఁ, బ్రీతిఁ బంతము లాడి ఽ భూతపురిని
నాసూరి కేశవఽభూసురాగ్రణివల్లఁ, గాంతిమతీదేవిఽగర్భమునను
జనియించి రామానుఽజఖ్యాతిచే దొడ్డ, సన్న్యాసి యైనఁ దత్సద్గుణముల

తే. కోడి వశవర్తులయిరి యీయోధులెల్ల, వినుము వీరల దేశాదివివృతి యనుచుఁ
బలికి రారాజునకు నిజప్రణిధు లిట్లు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 31

సీ. రాకాసుధాకరశ్రీకవల్కలమయ, పటకుటీరాంగణప్రాంతములను
జందనాగురుచారుసుందరతరుబద్ధ, భవ్యమంటపమధ్యభాగమునను
దెలిపట్టుమేల్కట్టు వెలయుచుఁ బైనొప్పు, నతిమృదువేత్రమయాసనమునఁ
జుట్టు భాగవతులు జొత్తిల్లు చుండంగ, సూరిమధ్యస్థితశౌరిమాడ్కి

తే. నమరి పేరోలగంబున్న యతివరేణ్యుఁ, డతఁడె రామానుజాచార్యుఁడవనినాథ
యనుచుఁ జూపించి రాచారులతనికనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. రాజసత్తముఁడు వరాహధ్వజుండును, విష్ణువర్ధనరాజవిశ్రుతుండు
శతసహస్రఖ్యాతచతురంగవాహిని, గొలువంగ నేతెంచి గురునితోడఁ
దమశరీరప్రాణధనము లార్యున కిచ్చి, రితని యోధాగ్రణు లిట్టివార
లితఁడు కర్ణాటరాజ్యేందిరారమణుండు, తొండనూరనుపురి నుండువాఁడు

తే. విమలవేదాంతతత్త్వవివిత్సనితఁడు, స్వగురుసన్నిధిఁ బాయఁడోసార్వభౌమ
యనుచు వాక్రుచ్చి రాచారులతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. లంక సాధింపఁ దలంచి ముం దెవ్వఁడా, యబ్ధిపై నడపించె నశ్వరత్న
మెవ్వాఁడు సాక్షాత్కృతేందిరారఘురామ, లక్ష్మణుం డఖిలవిలక్షణుండు
కేరళరాజ్యలక్ష్మీవిభుం డెవ్వాఁడు, కోలపట్టణవాసి గుణజలనిధి
యట్టిశ్రీకులశేఖరావనిపతికుల, జాతుఁ డీతఁడు మీనకేతనుండు

తే. ఘోరచతురంగబలముతోఁ గూడివచ్చి, గురునిపనులందుఁ బ్రాణముల్ గోరఁడల్ల
వాఁడె కనుమని చారులు పలికిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. ఘనవింధ్యగిరివార్ధిగర్వ మెవ్వఁడు తొల్లి, సమయించె నక్కుంభసంభవుండు
సౌస్నాతకుండయ్యు సవనావభృథమునం, దెవ్వానిగృహమున కేఁగుదెంచె
నట్టిపాండ్యునియింటఁ బుట్టి యీతఁ డనంత, పద్మనాభుని పాదపద్మయుగళ
మర్చించి దుర్జయుఁ డైనవాఁడు కిరీట, మకుటమాంధాత రామప్రభుండు

తే. కోట్లు తరబడి సేనలఁ గూడి వచ్చి, గురుని కభిమత మొనరింపఁ గోరి యిచట
విడిసెఁ గనుఁగొను మని చరుల్ నుడివిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర

సీ. అతనికిఁ బడమట నంజనాభశరీరు, లసహాయశూరులు నమితబలులు
బాణబాణాసనతూణీరధారులు, మలయపర్వతమహామందిరులును
వరనిషాదులు వీరు గురునికార్యములందు, బహుమతి సేయరు ప్రాణములను
మఱియు వీరలు తొండమండలవనశైల, సదనులైనట్టి నిషాదపతులు

తే. వృషభగారుడవేదాద్రివితతగహన, గోచరులు వీరు ప్రాణముల్ దాఁచ రనిని
మఱియువినుమని పలికిరాచరు లటంచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. తుండీరమండలధూర్వహుం డీరాజు, సింహధ్వజుఁడు దృప్తసింహబలుఁడు

వరదునిచే ముందు ఽ వర మొందుకత నాజి, వేల్పుల కైనను ఽ వెఱవఁ డితఁడు
శతలక్షసంఖ్యాక ఽ చతురంగవాహినీ, సహితుఁ డై వచ్చి యీ ఽ సంయమీంద్రుఁ
గొలుచు చున్నాఁడు గ ఽ న్గొనుమీ నృపాలక, నని పల్కి తిరిగి యి ఽ ట్లనిరి చరులు
తే. వీర లాంధ్రాధిపతులు స ఽ ద్వీర్య నిధులు, వీరిచతురంగబలముల ఽ వి స్తరంబుఁ
జెప్ప లే మని చారులు ఽ చెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. ఇతఁడు కళింగాధి ఽ పతి మాధవాఖ్యుఁడు, డీయతీంద్రునిశిష్యుఁ ఽ డింద్రసముఁడు
కలితశస్త్రాస్త్రిండు ఽ గటవిధానుఁ డసంఖ్య, దారుణసేనతోఁ ఽ దరలి వచ్చి
స్వగురుకార్యములందు ఽ జాగరూకతఁ జెంది, యున్నాఁ డితనిఁ జూడు ఽ మూర్వినాథ
వింధ్యాద్రినిలయులు ఽ వీరు కిరాతాధి, పతు లసంఖ్యులు యమ ఽ భటులవంటి
తే. వారుధానుష్కులాహవ ఽ శూరులాత్మ, గురునిపనులందుఁ బ్రాణముల్ ఽ గోరరధిప
వీరిఁ గనుమని పలికి రా ఽ చారు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. జాజుగందముఁ బూసి ఽ చల్లాడములు దాల్చి, జిగికాసెకోకలు ఽ బిగియఁగట్టి
ఖండాయతులు విచ్చు ఽ కత్తులు చేఁ బూని, దండిగాఁ దన వెంటఁ ఽ దగిలి కొల్వ
లక్షణయుతుఁ డై న ఽ లాంగూలగజపతి, యింటఁ బుట్టినయుత్క ఽ లేశ్వరుండు
నపరిమితోల్లస ఽ దత్యుగ్రచతురంగ, వాహినీసహితుఁ డై ఽ వచ్చి యచట
తే. స్వగురుఁ డై నట్టియతిచక్ర ఽ వర్తియెదుటఁ
గొలుచు చున్నాఁడు వీఁడె క ఽ న్గొను మధీశ
యనుచుఁ జారులు వర్ణించి ఽ రతని కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 39.
సీ. మును భట్టమంటప ఽ మున నున్నబ్రాహ్మణుల్, దద్రాష్ట్రపతి యాత్రి ఽ దండపాణి
కభిమతశిష్యు లై ఽ యలరార నానృపుం, డాత్మీయబలముతో ఽ నరుగు దేర
ముందు ద్రోణాచార్య ఽ ముఖ్యులకరణి నా, బ్రాహ్మణు లేతెంచి ఽ భక్తితోడ
శరచాపదివ్యాస్త్ర ఽ శక్తులై యిటఁ దమ, రాజుతో నీయతి ఽ రాజుచెంత
తే. వాస మొందిరి గురుకార్య ఽ వాంఛఁ జేసి, వీరినందఱిఁ జూడు ము ఽ ర్వీశ యనుచుఁ
బ్రణిధు లారాజవరునకుఁ ఽ బలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. భారతీదేవిచే ఽ భాష్యము మెప్పించి, యే తేరఁగా నీయ ఽ తీంద్రుఁ జూచి
పూజించి శిష్యుఁడై ఽ పొలుపారు ఘనుఁడు రా, మానందయోగీంద్రుఁ ఽ డరుగు దేర
ద్వాత్రింశదాయుధ ఽ ధరులు జటాధారు, లూర్ధ్వరేతస్కులు ఽ యోగరతులు
ఘనపీతమృత్తికా ఽ కల్పితచ్ఛిదోర్ధ్వ, పుండ్రులు శూరులు ఽ భూరిభుజులు
తే. నతనిశిష్యులు వీరంద ఽ ఱరుగు దెంచి, గురునితోడుత యతిపతిఁ ఽ గూడి రనుచుఁ
బ్రణిధు లారాజమౌళికిఁ ఽ బలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.
సీ. వీరు నాగా లని ఽ పేరు గాంచినవారు, వీరినివాసముల్ ఽ విను మిళేశ
శ్రీపురుషోత్తమ ఽ క్షేత్రసాలగ్రామ, చారుపుష్కరహరి ఽ ద్వారములును

నైమిశాటవి నరఽనారాయణాశ్రమ, కాశి గయా ప్రయాఽగ త్రివేణి
వరచిత్రకూట గోఽవర్ధన గోకుల, ధన్యబృందావన ఽ ద్వారవతులు
తే. మథుర గంగయు యమునయు ఽ మహదయోధ్య
హరికి సిరి కిష్ట మావేంకఽటాద్రి యనుచు
భూపతికిఁ జెప్పి రాగూఢఽపురుషు లనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.

సీ. శ్రీహరిగుణములు ఽ క్షితిరేణువులు మింటి, చుక్కలన్నియు లెక్కఽకెక్కు నేని
యీనిత్యచేతను ఽ లెన్నంగఁబడుదురు, వీరివర్తనములఽతీరు వినుము
కలనైన గురుదాస్యఽకల్యాణకాంక్షచే, శుష్కతృణంబు గాఁ ఽ జూతు రితర
మరిషట్కజయముచే ఽ నలరారు చుండియు, గురునికార్యములందుఁ ఽ గోరరసువు
తే. లఖిలసాధనధారులు ఽ నమలమతులు, వీరివాసస్థలంబును ఽ వినుము మీఁద
ననుచుఁ జారులు వచియించిఽ రతనికనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽ మోదమలర.

సీ. యదుగిరి నారాయఽణాద్రి సత్యవ్రత, క్షేత్ర వీక్షారణ్య ఽ సింహగిరులు
సరసరంగస్థలి ఽ చంపకాటవి ధన్వి, పురము శ్రీముష్ణము ఽ గరుడనగము
కురుకతిరుక్కురుంఽగుడి యనంతపురంబు, తోతాద్రిఘటికాద్రి ఽ భూతపురియు
నలరు భక్తారామ ఽ మళహిరితిరుమల, పాండురంగము కూర్మఽభద్రగిరులు
తే. వేగవతి తామ్రపర్ణి కాఽవేరి మఱియు, దివ్యదేశంబులును బుణ్యఽతీర్థములును
వీరి కిర వని చెప్పి రాఽచారు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.

సీ. వీరు వచ్చినపనిఽతీరు మే ముఱుఁగము, చెప్పఁగా వినలేదు ఽ సేనలందు
మాట లేమందువు ఽ మాబోఁటివారి కా, యతిచక్రవర్తిసఽభాంతరమున
విన్నంత కన్నంత ఽ వినిపించితిమి గాని, మిథ్యఁ జెప్పఁగలేదు ఽ మేరఁ దప్పి
కాన వాగ్దోషముల్ ఽగణుతింపకను నేత్ర, భూతులమగుమమ్ముఁ ఽ బ్రోవుమనుచుఁ
తే. జారు లతినమ్రులై మ్రొక్కఽసత్య మనుచుఁ, బరబలోద్ధతికథనోత్థఽపరిభవంబు
నోర్చి తల యూఁచి రాజూరఽకుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెఽ మోదమలర.

వ. అని పల్కుచారులమాటలు విని రా జాత్మగతంబున.

సీ. సన్న్యాసిగతిఁ దోఁచుఽచక్రహస్తుఁడె కాని, యతిమాత్రుఁడే యితఁఽడరసిచూడ
నని తనమది నెంచి ఽ యామేడ దిగివచ్చి, మణివిచిత్రాస్థానఽమంటపమున
హాటకరత్నసింఽహాసనాసీనుఁ డై, పేరోలగం బుండి ఽ బింక మలర
సాటిరాజులు మంత్రిఽసత్తములు పురోహి, తులుగురువులు ప్రకృఽతులు వినంగ
తే. వీరవిస్మయరసకృతఽవిక్రుతు లాత్మ, ధైర్యమునఁ గ్రమ్మిమందస్మిఽతమునమోము
చెలువుగులుకంగ రాజిట్లు ఽ పలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽ మోద మలర.

సీ. భిక్షురా జొక్కఁడు ఽ భీమపరార్థసం, ఖ్యాతసద్రథహయఽగజభటాది
మహితసైన్యములతో ఽ మనపట్టణముఁ జుట్టి, విడిసినాఁ డీదొడ్డఽవింత వినుఁడు

బాఁపనతబసి యీపగిది ముట్టడిఁ జుట్టఁ, గారణ మేమియుఁ గానఁబడదు
గాన మీమీబుద్ధికల్పనాబలమున, మంచియుపాయ మూహించుఁ డొకటి
తే. యతులషాడ్గుణ్యచతురుపాయములదండ, నీతిఁ దెలియంగమీరతినిపుణులంచుఁ
బలికె సభ్యుల కాభూమిభర్త యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. రాజుమాటలు విని రక్కసులట్ల విజృంభించి సభలో వజీరులందుఁ
గొంద ఱిట్లని పల్కి రందఱ మేటి కీ, బాఁపనసన్న్యాసిబలము గెల్వ
మఱియొకఁ డనియెను మద్బాణవృష్టి నీ, బిచ్చపుబాఁపల మచ్చుమాపి
రాజుల నందఱ రణములోఁ దునుమాడి, దాసరవాండ్ర వెందలలఁ దఱిగి
తే. యుఱిమిబైరాగులనుబోరఁదఱిమియుద్ధ, భూమిమృత్యువుకొకపానభూమిఁ జేసి
గెలిచివచ్చెద నిదె యని పలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. చెలఁగి వేఱ్వేఱ వజీరు లిట్లని పల్క, రాజున కిట్లు హుంరావు లనిరి
సన్న్యాసితోఁ బోరుసర్వార్థములఁ బాపు, నదిగాన నొకయుపాయంబు వినుఁడు
దేశము లన్ని జప్తీ సేయ రాజులు, గొలిచెద రీనిన్ను గురుని మాని
బాఁపలవృత్తులఁ బాపినఁ జెడుదురు, బైరాగు లుండరు భైక్ష్య ముడుపఁ
తే. గొండపాలెము లన్నియుఁ గొల్లగొనినఁ, గోయరాజులు విడుతురు గురునినంత
వెడలు నీయతి యొకఁ డని నుడివి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

సీ. పీరుజాదాలందుఁ బెద్ద లొకొంద ఱ, ద్వైతులు పలికి రాధరణిపతికి
నాకాశ మొక టయ్యు నది జలకలశము, నందు బహుత్వముఁ జెందుపగిది
వస్తు వొక్కటి యయ్యు నిస్తులానాద్యవి, ద్యోపాధిచే భేద మొంది తాన
బాధ్యబాధకతాదిబహుభావములఁ జెందుఁ, గాన నీయెల్లయుఁ గల్ల యగును
తే. నిజ మెఱింగిన సుఖములు నివ్వటిల్లు, ననుచుఁ బలికిన వినికొందఱందుఁ దత్త్వ
వేత్త లిట్లని రద్ధరావిభున కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. తెరమీఁదిబొమ్మలఁ దిరుగ నాడించి, తనరు నాటకసూత్రధారిపగిది
మాయ యన్యవనికమఱుఁగున నందఱి, హృత్పద్మముల జగదీశుఁ డుండి
యీభూతములఁ దనకిష్టమైనట్లుగా, భ్రమణ మొందించును బహువిధముల
మనయత్న మఫలము మహితేశ్వరాజ్ఞచేఁ, గా నున్నయర్థము గాకపోదు
తే. కానియర్థము లేమియుఁ గావు గాన, నతనియందు భరన్యాస మర్హ మనుచుఁ
జెప్పి రారాజునకుఁ గొందఱప్పు డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. అంతఁ బకీరులం దర్వాణీయులు కొంద, ఱిట్లని రాయవనీశ్వరునకుఁ
గంటిమి వింటిమి తొంటిసన్న్యాసుల, నీప్రభుత్వముఁ గాన మెవ్వరికిని
సంగ మేమియు లేనిసన్న్యాస మేడ చి, త్తక్షోభకరణ మీధ్వజిని యేడఁ
గాన సన్న్యాసిలింగములు దాల్చినదొడ్డ, యతిగానియితఁడు సన్న్యాసిగాఁడు
తే. కపటయతితోడ నైనను గలహ మొరద, రాదు రాజునకంటివారెల్ల సల్పఁ

బంపు మమ్మని తిరి గిట్లు ఽ పలికిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.

సీ. ఘనదేవగిరిమహాఽకాళకేదారగం,గాద్వారకాశిగోఽకర్ణవాసు
లున్నతవిగ్రహు ఽ లూర్ధ్వరేతస్కులు, ద్వాత్రింశదాయుధఽధరులు భస్మ
సంచయోద్ధూళితఽసర్వగాత్రులు దిగం,బరులు జటాజూటఽభారధరులు
సకలవైష్ణవరిపుల్ ఽ శైవసన్న్యాసులు, వర్షాశనములకై ఽ వచ్చినారు

తే. వారి మాటోడఁ బంపినఽ వారు మేముఁ, గలిసి వైరులఁజెండాడిఽకపటయతిని
బట్టి తెచ్చెద మని వారు ఽ పలికి రనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోద మలర.

సీ. కడు విమర్శింపక ఽ కార్యముఁ జేసెనా, చేటు వాటిల్లు నేఽమేటికైనఁ
గాన విచారించి ఽ కార్యము చేసెదు,ఘనునిఁ దానె వరించుఁ ఽ గలిమివెలఁది
యనుచు భాజీలుపఽల్కినయుక్తుల విని, సరదార్లు పలికిరి ఽశౌర్య మలర
నీతు లన్నియు రణఽభీతులకే కాని, శూరుల కేటి కీఽసుద్దు లన్ని

తే. దురమునకుఁబంపు భుజములఽదురద దీఱ,నఱికివైచెదమరులనుఽనాథయనుచు
నలుక దళుకొత్త మఱియును ఽబలికి రనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె ఽమోదమలర.

సీ. ఆసేతుహిమవన్మఽహామహీమండల,సామ్రాజ్య మేలుభూఽస్వామి వీవు
నవలక్షచాపభృఽన్నాథుఁ డౌవీరప్ర,తాపరుద్రుని చెఱఁ ఽ బాపుబలిమి
బిచ్చపుబాఁపలు ఽ బీదరాజులు గొల్వ, భిక్షుఁ డొక్కఁడు వచ్చిఽ బీర మొప్ప
రాజదేవేంద్ర నీఽరాజధానికిఁ జుట్టు, ముట్టడించిన నెత్తి ఽ మొట్టినట్టు

తే. గాదెయింకేలనయవాక్యఽగౌరవములు,మనవిగైకొమ్ము సెలవిమ్ముఽమాకునను చు
నలుక దళుకొత్తమఱియును ఽ బలికి రనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె ఽమోదమలర.

సీ. గండశైలము లెత్తి ఽ కందుకంబుల నాడు, బాహువుల్ కండూతిఽపాలు చేసి
యని సేయ కుండుట ఽ యర్హము గాదది, గానఁ బంచుము మమ్ముఁఽగలహకేళి
కనిశ మాయుధశక్తిఽకర్చమాత్రమె కాని, పోరోగిరపుఁదిండి ఽ పొసఁగ లేదు
గాన శత్రులఁ ద్రుంచి ఽ ఘనభూతభేతాళ,కూశ్మాండగోమాయుఽఘూకకాక

తే. గండభేరుండముల కెల్లఽగాఢతృప్తిఁ, జేసెదము రక్తమాంసాదిఽసిద్ధ ననుచుఁ
బుడమిఱేనికి సరదార్లు ఽ నుడివి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెఽమోదమలర.

సీ. మఱియుఁ గొందఱుశూరఽమానులు మదగర్వ,పర్వతారూఢులై ఽ పలికి రిట్లు
మమ్ముఁ బంపుము రాజఽమార్తాండ ఖండనం,బున కెవ్వరేల మఽద్భుజబలమున
రథముచే రథము గుఽఱ్ఱముచేత గుఱ్ఱము, గజముచే గజము నీఽల్గంగ నడిచి
ముష్టినిష్ఠురఘాతఽములఁ దలప్రహతులఁ, బదజానునిహతుల ఽ భటులఁ జంపి

తే శూరమానుల రాజులఽపేరడంచి, పోర దాసరిబాఁపల ఽ బీర మడఁచి
వచ్చెద మటంచు వారు వాఽక్రుచ్చిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెఽ మోదమలర.

సీ. రాజభిజ్ఞుం డయ్యు ఽ రాజధర్మం బని, మంత్ర మొనర్చిన ఽ మంత్రు లిట్లు
తనమతమబుద్ధికిఁ ఽ దగినట్లు పేర్కొన, ఘనశూరపాదముల్ ఽ గడపినంత

విని తనమనమున ƒ వీరు దూర మెఱుంగ, రని తలంచి నిజాన్వƒయ ప్రదీప
మైనవాని నయూసƒయాతికోవిదుఁ బర,మార్థవేత్తను దనƒయంతికమున
తే. నున్నివాని కఫీ రనుƒపిన్నవాని, నన్న నీ కేమి దోఁచిన ƒ దన్న నాతఁ
డానరేంద్రున కీరీతి ƒ ననియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ƒ మోద మలర.
సీ. అర్కేందుదిక్పాలƒకాంశములను రాజు, జనియించు ననియును ƒ శార్ఙ్గపాణి
గాకున్న నరపతి ƒ గాఁ డనియును శాస్త్ర,వేత్తలు చెప్పఁగా ƒ విందుఁ గాన
నవని సాక్షాద్విష్ణు ƒ వగుసార్వభౌముఁడ, వీఁ వెఱుంగనియర్థ ƒ మేమి లేదు
నీయాజ్ఞ నైనను ƒ నే నెఱింగినయంత, చెప్పెద నది కృపఁ ƒ జిత్తగింపు
తే. మనుచుఁ బుంభావ మొందినƒహరిపదాబ్జ,భక్తి గలుగుకఫీరుఁ డƒరక్తశాలి
బహునయోక్తుల సభ కిట్లుƒపలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెƒమోద మలర.
సీ. అత్యంతదుర్జ్ఞేయ ƒ మైనరాజనయంబుఁ, దెలియు టరిది యెట్టిƒదిట్టకైనఁ
దెలిసెనా యది మదిఁ ƒ దోలఁగ కుండ ధరించి,సందియపడక నిƒశ్చకము లుడిగి
సమయముఁజూచి నిƒజస్వామి కెఱిఁగించు,వాఁడెపో సన్మంత్రిƒవరుఁడు పుడమిఁ
దెలిసి హితోక్తులఁ ƒ బలుకక నృపతికి, మంచిమాటలనాడు ƒ మధ్యముండు
తే. నట్టినీతి యెఱుంగకƒయఖిలవేత్త్రు, తాభిమానము గలవాఁడెƒయధమమంత్రి
యని కఫీరుఁడు రాజునƒకనియె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె ƒ మోదమలర.
సీ. ముఖ్యకార్యములందుƒమొదటిమంత్రినిగూడి, భూపతిమంత్రంబుఁƒబూనఁగఁ జేసి
తేలినయర్థము ƒ పాలింపవలెఁ గాని, సాహసకృత్యముల్ ƒ సలుపరాదు
సాహసప్రియులైనƒసంశప్తక ప్రహ, స్తమహోదరేంద్రజిƒత్ప్రభృతు లెల్ల
నరవానరులఁ దాఁకిƒనాశ మొందరె ముందు, శలభము లగ్నిలోƒ సమసినట్లు
తే. గాన స్వపరబలాబలƒజ్ఞాన మరసి, సామదానాదులను రాజు ƒ సలుప మేలుఁ
జెందు నని యక్కఫీరుఁడు ƒ చెప్పె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనెƒమోదమలర.
సీ. భరతవర్షక్షితిƒపాలు రందఱు మును, పొదిఁగి నీయాజ్ఞలో ƒ నుందు రిపుడు
మనజాతినృపతులుƒమఱియు హూణులు దక్కఁ, దక్కినన్నృపు లెల్లƒలెక్కలేని
చతురంగబలములుƒసమకూర్చుకొని వచ్చి, యుండి రిచ్చట నీత్రిƒదండియాజ్ఞ
మఱియుఁ గడిందిపోƒటరులగుంపుల కెల్ల, సంఖ్యయెవ్వఁ డెఱుంగుƒస్వామిదక్క
తే. నిట్టిబలములు గొలువఁగా ƒ నిచట నున్న
యితఁడు సన్న్యాసిమాత్రుఁడే ƒ యెంచి చూడ
నని వచించె కఫీరుఁ డాƒఘనున కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ƒ మోద మలర.
సీ. కైజీతముల కైనఁ ƒ గట్టుబల్లెకు నైనఁ, గొలుచుపోటరు లిట్టిƒగొలువ గొందు
జీవితాశలు మాని ƒ చెంది రాముని గొల్చు,వానరుల ట్లున్నƒవారు వీర
లారామునిఁ డీలక్ష్మƒణార్యులై నారు గాఁ,బోలుఁ గాతున్న నీƒపోలతీ యెట్లు

సంభవించును భువి సన్న్యాసిమాత్రున, కదిగానఁ బ్రత్యక్షహరి యితండు
తే. మనపురగ్రామవిషయోపవనములందు, నితఁడు చేసినయపకృతు లేమి గాన
మని వచించెను నృపతి కయ్యనఘుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. శక్తిత్రయము గల్గు సార్వభౌముఁడ వీవు, జితకాశు లీసీవ జీరు లెల్ల
నిట్టినీ వీయతి కెదురెత్తి చని పోరి, గెలిచితివా యేమి కీర్తి గలుగు
గెలు పబ్బదాయెనా గేలి దప్పదు గాన, సన్న్యాసితోఁ బోరు సలుపఁ గూడ
దమ్మహాత్మునితలం పరసి చూచినమీఁద, నాతఁడు యుద్ధభిక్షార్థి యైనఁ
తే. బోరవచ్చును గాకున్నఁ బూజ చేసి, యతనియిష్టము సమకూర్చి యనుపవచ్చు
ననుచుఁ బల్కెను నృపతి కయ్యనఘుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. కత్తిగట్టె తెంచి కడు మోహరించిన, గురువులతో నైన దురము దగును
గురువుల కెదిరించి దుర మొనర్చిరి గాదె, కురుపితామహుఁడు ఫల్గునుఁడుముందు
గూఢాపకారిని గురువును విశ్వరూ, పాఖ్యుని ద్రుంపఁడే యమరవిభుఁడు
పాండవమధ్యము బవరాన గెల్వఁడే, స్వతనూభవుఁడు బభ్రువాహనుండు
తే. వేయుమాట లికేటికి వేగ నొక్క, మంత్రి ననిచిన సర్వము మనకుఁ దెలియు
ననిన విని రాజు సభ్యుల కనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. చారులవల్ల నా సంయమీంద్రుని సాధు, భావ మెల్లను మాకు బయలుపడెను
సౌధాగ్రముననుండి సాక్షాత్కరించితి, మమ్మహాత్మునిఁ దద్బలాతిశయము
నారాయణుఁడు జగన్నాథుఁ డీయతిరూపి, యైనవాఁ డఖిలలోకావనార్థ
మని మాకుఁ దోఁచిన యర్థమే యాకఫీ, రుఁడు చెప్పెఁ గావున రూఢమిదియె
తే. యనుచుఁ బలికిన రాజున కాసభాంత, రాళసంస్థితు లభ్యస్త రాజనీతు
లొప్పఁగా నొక్కమఱుమాటఁ జెప్పిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. ముందయోధ్యవసిష్ఠ మునిసూక్తి రామభూ, కాంతునిమాటతోఁ గలసినట్లు
హరిసభాంతరమునం దారామసూక్తితో, హనుమదుక్తులు చెలువందినట్టు
లీకఫీరుఁడు పల్కు హితవచనంబులు, మీసూక్తితో నైక్యమై భజించె
నిరుపురవాక్యము లేకార్థకము లైన, నదియె ప్రామాణిక మర్థ మండ్రు
తే. గానఁదగువారిఁబంచిత కాంక్షితంబుఁ, దెలిసినసమకూర్చినను మేరు ధీర మనకు
సేమ మగునని సభ్యులు చెప్పిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఈరీతి నిర్ణయ మేర్పరించినమీఁద, మంత్రులఁ బంపంగ మదిఁ దలంచి
పండితరాయని భగవంతరాయని, రావించి యిట్లని రాజు పల్కె
మీరుమా కాప్తులు మిత్రులు మంత్రులు, బాహుదృగ్భూతులు పండితులును
గానఁ బంపెద మిమ్ముఁ గడువేగ చని యాయ, తీంద్రునియభిమత మెఱిఁగి వచ్చి
తే. మాకుఁ దెలియంగఁ బలుకుఁ డీమర్మ ముడిగి, యనుచుఁ బంచిన వారిర్వు రతులను
యతిశిఖామణిఁ [illegible]రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. [తులు

సీ. ద్విజులు మహారాష్ట్రదేశీయు లశాంత,గోబ్రాహ్మణార్థానుకూలమతులు
వారవాణోష్ణీషవరహారకుండలాం,గదకంకణోర్మికాకల్పధరులు
కటిబంధఘటితాతిపటుకటారాంచితు, లఖిలపురాణశాస్త్రార్థవిదులు
మంత్రు లాయిర్వురుమణిశిబికల నెక్కి, తగుపరిజనులతోఁదరలి వచ్చి [జేసి
తే. సంయమీంద్రునిబొడగాంచిస్వశుభగోత్ర,నామములఁజెప్పుచునువందనములఁ
యతనియనుమతిఁగూర్చుండి రచట ననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.

సీ. అంతఁ బండితరాయఁ డర్ఘ్యోపహారము, లర్పించి కేల్మోడ్చి యనియె నిట్టు
లెచటనుం డిచ్చోటి కేతెంచితిరి మీర, లీరాజుతోఁ బని యేమి మీకు
శిష్యుల మగుమాకుఁజెప్పంగఁ దగు నెట్టి,గుహ్యమైననుజగద్గురుఁడ వీవు
వేదవైదికధర్మవిస్ఫూర్తికై హరి, వ్యాసదత్తాత్రేయు లైనయట్లు
తే. పరమవైదికధర్మముల్ బయలుపఱప, నీస్వరూపముఁ జెందెనునిక్కమనుచు
భాష్యకారుల కామంత్రి పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. భగవంతరాయఁడు భక్తితోఁ జేమోడ్చి, యంత యతీంద్రుని కనియె నిట్లు
బౌద్ధపాషండాదిబహువిధదుర్మతాం,తర్ధ్వాంత మణఁపఁగాఁ దలఁచి శౌరి
మింట సూర్యునిగతి మేదినిపైఁ దాను, సంయమిరూపియై సంచరించుఁ
గానఁ గన్నులవిందుగా నిన్ను నారాయ,ణాత్మునిఁ గనుఁగొంటిమయ్య నేఁడు
తే. మేము ధన్యుల మైతిమిమీయభీష్ట,మానతిచ్చిన సల్పెద మనుచుఁ బలుక
యతిశిఖామణి వారికిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. తావు మా కలరంగధామ మచ్చటనుండి, యాదవగిరికడ కరుగుదెంచి
యచటి కచ్చోటినుం డేఁగుదెంచితిమి మా, కెవ్వరితోఁ బను లేమి లేవు
సద్గుణములుగలసార్వభౌముఁడు గాన, నీనృపుఁ గనుఁగొన నిచ్చ పొడమె
సారవిచారులు సాధువిధేయు లీ,ధరణీశునకు హితకరులు మీరు
తే. గానమాయీప్సితములున్న కరణిమీకుఁ,జెప్పితిమివేగచనియిట్లుసేయుఁడంచుఁ
బలికియతిరాజు వారినిబనిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. కన్నులపండువుగా యతీంద్రునిఁ జూచి, యాతనితో మాటలాడి వాణి
సఫలతఁ జెందించిసద్భక్తి ముమ్మాఱు, వందన మార్చి యానంద మొంది
యచ్చోటినుం డమ్మహాత్ముని వీడ్కొని, తమరాజుకడ కేఁగి తగినయట్లు
వినయము లొనరించి వేడ్కసన్మంత్రు లా,యిరువురు యతిపతియీప్సితార్థ
తే. మంత నరపతి కెఱిఁగింపనతఁడు సంత,సించి వారికి బహుమతిఁ జేసి సంశ
యంబు లన్నియు విడిచి యిట్లనియెననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

సీ. నయనగోచరుఁ డగునారాయణుఁడె కాని, కర్మందిమాత్రుఁడు గాఁ డితండు
మనయం దనుగ్రహమొనరింప మనపురి, కేతెంచినాఁ డితం డెంచిచూడఁ
గావున మీ రేఁగి కడువేడ్క నమ్మహా,త్ముని మనయింటికిఁ దొడ్కురండు

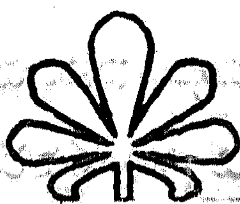
పొందని మరల నాపండితరాయుని, భగవంతరాయునిఁ బంచె నృపతి
తే. తాను యతిపతి కెదురేఁగఁదలఁచినిలిచె, నంత సచివులు వారిద్దఱురిగి తిరిగి
చూడ్కు లలర యతీంద్రునిఁ జూచిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. ఆయతీంద్రునికి సాష్టాంగప్రణామముల్, సేసి యాసచివులు చెప్పి రిట్లు
రామానుజార్య మారాజు మీ యడుగునె, త్తమ్ముఁగనుఁగొనఁదలఁచిమిమ్ముఁ
దోడుకరమ్మని మమ్ముఁ దోరమ్ముగాఁ బంపెఁ, గాన విచ్చేయుఁడీకరుణతోడ
నని వారు ప్రార్థింప యతిరాజు దత్పురి,కడ కేఁగ సమకట్టి కదలినంతఁ
తే. దగువజీరులతో రాజధాని వెడలి, ఢిల్లియేలిమీఁడు పురజనులెల్లఁ దన్ను
మెచ్చ యతిరాజు కెదురుగా వచ్చెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. బాలార్కమండలప్రభల నంబరమట్లు, తనమేనిరుచుల నద్ధరణి మెఱయఁ
దనచుట్టు సూరులు తగ భజించుటఁ జేసి, పరవాసుదేవునిభావ మమర
యతిశతైకాంతిసాహస్రసంస్తుతులచేఁ, దనయతీంద్రత్వమ్ము జనులు తెలియఁగ
సకలచేతనులును స్వవశులై యునికిచేఁ, దనయమానుషశక్తి ఘనత కెక్క
తే. నురఁటు లిరువంకలను సూరివరులు వీవ, ధవళతరమైనయాతపత్రంబునీడ
వచ్చె యతిరాజు ద్రష్టలు మెచ్చననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. మఱియుఁగొందఱుబుధుల్మకరతోరణబిరు, దాంకముల్చేఁబూనియరుగ మొగిని
మఱికొంద ఱాశ్రితుల్ మణివేత్రపాణులై, ప్రజల నందఱఁ బరంపరలుదీర్పఁ
గరఘంటికాశంఖకాహళంబులు మ్రోయ, వేణువీణాగీతవిభవ మొప్ప
స్వామి పరాకు హెచ్చరిక శ్రీరంగరా,జవిజయధ్వజ యతిసార్వభౌమ
తే. భారతీశోకనాశన బహుపరాక,టనుచుఁ గొందఱు ముందఱ వినుతి సల్ప
వచ్చె యతిరాజుసుజనులుమెచ్చ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. ఆమ్నాయములు శిష్యులై వెంట నేతేర, వచ్చుదత్తాత్రేయపరమయోగి
కలిభక్తిఁ గార్తవీర్యార్జునుం డెదురేఁగు,గతి నెదుర్కొని యతిపతిని జూచి
సద్భక్తి మ్రొక్కిడి సకలోపచారముల్, సేసి యిట్లని ధరాధీశుఁ డనియె
సకలశుభంబులు సమకూడె మీశుభా,గమనంబుచే మాకుఁ గలుష ముడిగె
తే. మీరు నిస్పృహులైనను మీయనుజ్ఞ, నొక్కపనిఁ జేయ వేడుకచిక్కె మాకు
నిష్టమెఱిఁగింపుఁ డనియె ఢిల్లీశుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. ఆరాజువినయోక్తులాలించి యతిరాజు, హర్షించి మఱుమాటలతని కనియె
నరనాథ నీసద్గుణంబులు విన్నట్లు, నీయెడఁ గనఁబడె నేఁడు మాకు
మును కాకరుద్రుని ముక్కంటిగాఁ జూచి, భీతిల్లుతల్లికిఁ బ్రీతితోడ
స్వముఖపద్మమునందు శంఖచక్రములను, జూపి తద్భయ మెడఁబాపి తీవు
తే. రాజమార్తాండవే రాజరాజ నీవు, నలువునత్కారముల మది సంతసించె
మఱియు వినుమనిపల్కె నమ్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

సీ. ధరణీశ మా కిష్టదైవత మగునొక, హరివిగ్రహము భవదాలయమున
నున్నది దానిమాకొసఁగుమంతకు మించ, నేపదార్థములయందిచ్ఛ మాకు
లేదన్న రాజు సమ్మోదించి మామంది, రములు మీపాదాబ్జరజముచేతఁ
బావనంబులు చేసి భవదభిమత మగు, హరివిగ్రహముఁగొని యరుగుఁ డనిన
తే. సంయమీశ్వరుఁ డందుకు సంతసించి, యమ్మహారాజుతోఁ బురి కరుగుదేరఁ
జూచి రందఱు యతిరాజసూరి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. నరసార్వభౌముఁ డాగురుసార్వభౌముని, నయనాగ్రపథమున నడచి యరుగఁ
బట్టణ మంతయు బహువిధాలంకార, పూర్ణమై దేవేంద్రపురిని గేర
వీణావిపంచికా వేణుమృదంగాది, నాదతాళోచితనాట్య మొప్పఁ
బంచమహావాద్యపటహభేరీశంఖ, కాహళధ్వని కాండఘటము నిండ
తే. సూతమాగధవందులు ప్రీతిఁ బొగడ, రాజపథమున సంయమిరాజు చనుచు
జనులకన్నులపండువు సలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 78
సీ. బహువిధోపాయనపాణులై సజ్జను, లడుగునెత్తముల కర్చ సేయ
రంగుగా ముత్యాలు రచియించి పౌరపు, ణ్యాంగనల్ మంగళహారతు లియ్యఁ
బ్రాసాదజాలరంధ్రములచే సేవించి, సతులుకొందఱు సుమాంజలులు సల్పఁ
గరుణాకటాక్షవీక్షణముల నందఱ, లక్షించి యాపురలక్ష్మిఁ గాంచి
తే. విస్మయముఁజెంది ఢిల్లీశు వినయమునకు, సంతసించుచు యతిలోకచక్రవర్తి
యమ్మహారాజుగృహమున కరిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఇతఁడటే మునురాచయింతిఁ బూనిన బ్రహ్మ, రాక్షసోత్తమునకు మోక్షదాత
యితఁడటే యలవేంకటేశ్వరునకు మును, శంఖచక్రము లిచ్చు సద్గురుండు
ఇతఁడటే మును కూర్మపతిని బ్రతిచీన, ముఖునిఁగాఁ ద్రిప్పిన మునివరుండు
ఇతఁడటే మును భాష్యమిం పొందరచియించి, భారతి మెప్పించు భవ్యమూర్తి
తే. యితఁడటే రంగరాజున కిష్టమంత్రి, యితనిఁ దలఁచినసమకూడు నిహపరంబు
లని పరస్పర మనుకొని రతివ లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 80
సీ. మనరా జితని కిట్లు వినయ మొనర్చిన, మన మూర కుండరా దని తలంచి
పారసీకతురుష్కపల్లవయవనహూ, ణాదులౌ మ్లేచ్ఛులు యతివిభునకు
మొక్కిఁ డిమక్కువ జిక్క రాజాజ్ఞచేఁ, దొలఁగి శ్రేణులుదీర్చి కొలుచుచుండ
నింద్రాయుధద్యుతు లీనుమహాధన, రత్నసంఘటితతోరణము దాఁటి
తే. యామభేరీఘటీఘంటికాలయములఁ, గడచి ప్రజల హజారము కడను నిల్పి
యంతయతిరాజు మితశిష్యుఁ డయ్యెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆరాజు మితశిష్యుఁ డై నయతీంద్రునిఁ, దోడ్కొని చనువేళఁ దోఁచె నతఁడు
ప్రతికూలమతులకుఁ బ్రళయార్కబింబము, గతి భక్తులకు హరికరణిఁ దోఁచె
నట్లాగురుఁడ్వహముఁ డరిగి యంతస్సభా, మంటపమధ్యస్థమణివితర్దిఁ

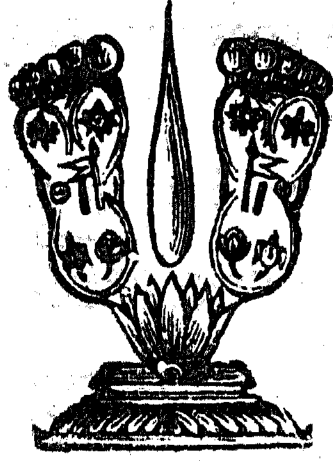
జిత్రమృదుస్ఫారవేత్రాసనమునందుఁ, గూర్చుండి యున్నయగ్గురుని విష్ణు
తే. బుద్ధి రత్నసుమాదులఁబూజఁ జేసి,చాలఁబ్రియవాక్యములఁ జెప్పిసత్కరించి
భక్తి నారాజరా జిట్లుపలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర. 82
సీ. ఔరంగజీబు ముందఖిలదైవతవిగ్ర, హములఁ దెప్పించి యీయాలయమునఁ
జెఱఁబెట్టినాఁడ యీచెఱ విడిపింపంగ, నెవ్వఁడుఁ దలఁపలే దింతవట్టు
విష్ణుఁడో శేషుఁడోవిహగనాయకుఁడో సూ,త్రవతీశుఁడోయో త్రిదండినాథ
నీస్వరూపముఁ జెంది నేఁడు మాగృహమున,కీపనికై వచ్చెనిది ధ్రువంబు
తే. అట్లు గాకున్నఁ గలనైననన్యుఁ డిటకు,నేఁగుదెంచునెయీపనికెంచి చూడ
నని యతీంద్రునకనియెనయ్యధిపుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. అదె చెఱసాల మీరం దేఁగి మీవిగ్ర,హంబుఁ గైకొనిబసకరుగుఁ డనినఁ
జని చెఱసాలలో సకలవిగ్రహముల, నరసి చూచిన యాదవవాద్రిపతికిఁ
దిరుమేనికాంతిచే దీప్తైనవిష్ణువి,గ్రహ మొక్కటైనను గననికతన
రామప్రియుఁడు గానరాఁడాయె నని మదిఁ, గుందుచువచ్చి యగ్గురువరుండు
తే. స్వజనసంవృతుఁడై స్వనివాసమొంది,స్వప్నగతుఁడై నయదుగిరిస్వామిసూక్తి
నంస్మరించుచు నుండెనాస్వామి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. అంత సాయంతనహరిశాసనముఁ దీర్చి, జలధిగట్టున రామచంద్రునట్లు
కాళిందికడ మృదుకాషాయచేలముఁ, బఱచినకుశశయ్యఁ బవ్వళించి
కలలోనఁ గనిపించి పలికిననీసూక్తి,.సత్యము గా కున్న శక్తి కొక్క
కొఱఁత వచ్చును గాదె గోవింద యదుగిరి,నాథ రామప్రియ నలిననేత్ర
తే. నీవు గనఁబడవైతివి నేఁడు మాకుఁ, జేయఁగలకృత్య మెట్టిదోచెప్పు మింక
నని తలంచుచునిద్రించెనార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అంత రామప్రియుండా రాత్రి యతిరాజు,కలలోనఁదోఁచియీకరణిఁ బలికె
గురువర నీకు నేఁజెఱసాలలోఁ గనం,బడనైతి ననుచింతఁ బాయు మచటి
కేదువాకిండ్లు దాఁ టేఁగి యంతఃపుర,మణిమయప్రాసాదమందిరమునఁ
బగడంపుఁగోళ్లను బసిఁడిపట్టెలఁ జూడఁ, దగుహంసతూలికాతల్పమునను
తే. మోహనాంగిని సుల్తానుముద్దుపట్టిఁ, గూడి వేడుకతోఁ గ్రీడ లాడుచున్న
నన్నుఁగొను మనిపలికెనావెన్నుఁడనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.
శా. సత్యశ్రీయదుశైలనాథకథితస్వప్నార్థసంభావితా
శ్రీత్యత్యద్భుతభావికార్యకలనాభృత్యప్రియాపాదనా
సత్యజ్ఞానసుఖస్వరూప నృహరీ స్వామిత్వసంస్థాపనా
నిత్యజ్ఞానఘనా నిరస్తకుహనా నిష్కామ రామానుజా. 87
క. రామప్రియపరితోషక, భీమభటరథేభతురగభీకరసేనా
భూమభువనేశపరివృత, రామానుజ యోగిరాజరాజ మహాత్మా. 88

మాలినీవృత్తము. సరసలసదపాంగా ! సత్త్వయుక్తాంతరంగా
పరిమితమృదుభాషా ! పాపపాథోధిశోషా
విరచితహరికార్యా ! వేదవిత్పద్మసూర్యా
గురుజలనిధిచంద్రా ! గుప్తమంత్రా యతీంద్రా. 89

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వాసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబైనయాచార్యసూక్తిముక్తావళియనుమహాప్రబంధంబునందుమధ్యమభాగంబున స్వప్నదర్శనంబును ఢిల్లీప్రయాణారంభంబును నిత్యసైన్యసమాగమనంబును జతురంగబలాన్వితుండై యతీంద్రుండు ఢిల్లీపురంబునకుఁ దరలి విచ్చేయుటయు నప్పురిఁ జెంది ముట్టడించి యమునాతీరంబున స్వసైనికులతో వసియించుటయుఁ జారులు చెప్ప నావృత్తాంతంబు రాజెఱుంగుటయు రాజప్రేరితులయినగూఢచారులంబట్టి దండనాథుండు యతిభూపతికిఁ జూపుటయు లక్ష్మణయోగీంద్రుండు స్వసైన్యంబులం జూపి వారిని వెడలం బంపు మనుటయు రాజు తనచేతం బ్రేషితులయిన గూఢచారులవలన సంయమీంద్రుని సైన్యప్రాభవంబెఱింగి మహోన్నతప్రాసాదం బెక్కి నిరీక్షించుటయు నారాజున కాచారులు యతీంద్రుని సేనావైభవం బెఱింగించుటయు ఢిల్లీశ్వరుండు ప్రాసాదంబు దిగి వచ్చి యాస్థానమంటపంబుఁ జెందుటయు, నతండు తనసభాసదులతో మంత్రం బొనర్చుటయు వజీరులు మొద లయినసభ్యులు శూరాలాపంబులఁ బలుకుటయుఁ గఫీరు మొద లయిననయజ్ఞులనీతివాదంబులును రాజాప్తమంత్రుల నిరువురం బంచి యతిస్వామివృత్తాంతం బంతయు నెఱుంగుటయు ఢిల్లీశ్వరుండు తగినవజీరులతో యతీంద్రు నెదుర్కొని సత్కరించి తనగృహంబునకుఁ దోడ్కొని చనుటయు నమ్మహీశుండు తనగృహంబున యతీంద్రు నర్చించి మీయభీష్టవిగ్రహంబుఁ గైకొమ్మని విన్నవించుటయు నగ్గురువరుండు చెఱసాలయందు రామప్రియుండు గనంబడ కున్న నిజపరివారంబుతోఁ దనశిబిరంబుఁ జెందుటయు గురుం డారాత్రి స్వప్నంబునఁ గనంబడుహరిసూక్తిచే రామప్రియుం డున్నతా వెఱుంగుటయు నన్నది నవమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

—:o:—

దశమోల్లాసము.

క. యమునాకృతావగాహన, యమలచ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్ర యలినీలశిఖా
విమలోపవీత యతివర, కమనీయతర త్రిదండ కాషాయధరా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. అట్లుస్వప్నముగాంచి యల్లన మేల్కాంచి, హరిసూక్తిఁ దలఁచుచు యమున కరిగి
నీరాడి కాల్యముల్ నెఱవేర్చి రాజును, గనుఁగొని పల్కె నీ గతి యతీంద్రుఁ
డస్మదీప్సితవిగ్రహము యుష్మదంతఃపు, రమునందె యున్నది రాజరాజ
దాని మాకియ్యంగఁ దగు నన్న విని వేగ, చని తనయవరోధసదన మరసి

తే. ప్రాణపదమైనతనముద్దుపట్టిహంస, తూలికాతల్పమునను దక్కేళికైన
ప్రతిమనీక్షించి రా జిట్లు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. మాయమ్మ యీబొమ్మమన కుంప రా దమ్మ, హిందూలబొమ్మ నీ కెందు కమ్మ
మానికంబులచేత మనయిమాములమంచి, బొమ్మలఁ దీర్పించి పోసఁగ నిత్తుఁ
జదలమానికమట్లు చందమామను జేసి, యమర నిప్పించెద నాడుకొమ్మ
కారానిబొమ్మతోఁ బోరామి నీకింత, గారాదు నామాట గారవింపు

తే. మమ్మరో నీవు వేఁడినసొమ్ము లిత్తు, బొమ్మ నిమ్మని సుల్తాను బుజ్జగించి
ప్రాణపదమైనసుతకిట్లు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. పడుకటవింతలు పైఁబడ నెలకొల్పు, కల్యాణమయదీపకళిక యనఁగ
ననిశముఁ దనకోర్కులన్నియు సమకూర్ప, వచ్చి తోఁచినకల్పవల్లి యనఁగ
ధార్మికుం డని తల్చి తనయింటఁ గనఁబడు, నక్షీణసామ్రాజ్యలక్ష్మి యనఁగఁ
దనయింట నెప్పుడుఁ దనయగాఁ జూపట్టు, స్వవిరాజదుత్సాహశక్తి యనఁగ

తే. మదిఁ దలంపఁగఁ దగునక్కుమారిఁ జూచి, బొమ్మ నిమ్మని సుల్తాను బుజ్జగించి
మధురసూక్తుల నడిగె నీమాడ్కి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. పూర్ణచంద్రునిఁ బోలు ముఖపద్మమునఁ దర, స్మితమమృతపుజాలు చెలువుగులుక

మంతనంబునఁ దనమగనిసొంపుఁ దలంచి, మాటిమాటికిఁ దనమది సుఖింప
రతిరహస్యము లన్ని రామప్రియునికడఁ, జదివినప్రౌఢిమ సందడింప
సిగ్గు నిగ్గులఁ దేర శృంగార మలరంగఁ, దన సెజ్జపజ్జఁ జేతనవుఁబసిఁడి
తే. బొమ్మగతి నిల్చి యాముద్దుగుమ్మ కేలుఁ, దమ్మి నొసటను గీలించి తండ్రి కిట్లు
భక్తితో నొక్కమఱుమాట పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. సర్వజ్ఞ యీబొమ్మ సాటిబొమ్మలు లేవు, గాన నీబొమ్మపైఁ గాంక్ష పొడమె
నేబొమ్మ లేమిటి కీబొమ్మ నాకడ, నుండ నిచ్చిన సుఖ ముండె దేను
బలుమాఱు నేఁ బల్కఁ బాడిగా దీప్రాణ, పదమైన ప్రతిమను వదలఁ జాల
నని పుత్రి మ్రొక్కిడ నందు కొడంబడి, వాత్సల్యవివశుఁడై వచ్చి తనదు
తే. సభను మింట నభోమణిసరణి నొప్పు
సంయమీంద్రుని బొడగాంచి చతురమధుర
పటునయోక్తుల రాజిట్లు పలికె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 7
సీ. యతిరాజ మీవిగ్రహంబు మాయంతఃపు, రమున నున్నది యది రాదు మీకు
నతఁడు మీదైవత మాయెనా మీర లి, చ్చటనుండి పిలిచిన జరగి వచ్చి
మీకడ నిల్చెనా మీరు గైకొనుఁ డని, రాజన నాయతిరాజు పలికె
క్షోణీశ యతఁ డున్నచోటికి మేము రాఁ, దగునేని వచ్చి మాదైవత మగు
తే. నతని రావించుకొనిపోదు మనిన నృపతి, యతివరేణ్యునిఁ దనదు శుద్ధాంతమునకుఁ
దోడుకచనియెను బరమసంతుష్టి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆరాజుతోఁ గూడి యతఁడు పురముఁ జొచ్చి, యందుసుందరమణి మందిరమున
పైఁడిగుబ్బలిమీఁద విద్యుల్లతను గూడు, నీలజీమూతముఁ బోలువాని
శేషతల్పమున లక్ష్మీలోలుఁడై యొప్పు, భగవంతుఁ డని నమ్మఁ దగినవాని
ధవళతరచ్ఛాయ నవహంసతూలికా, శయ్యపై దేవితో నెయ్య మొప్ప [డి
తే. నున్న రామప్రియుని జూచి యుత్సహించి, యతని పడుకఱమొగసాల యందయుం
పిలిచె నిట్లని యతిరాజు ప్రీతి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 9
సీ. నష్టసేవధి తన నయనగోచర మైన, సంతసించెడుధనస్వామిపగిది
దేశాంతరమునందుఁ జిరముగా వసియించు, తనపుత్రుఁ గనుగొన్న తండ్రికరణి
నమృతముఁ గన్నక్షుధార్తునికై వడిఁ, జంద్రునిఁ బొడగన్న జలధిమాడ్కి
రామప్రియునిఁ జూచి ప్రేమతో నుప్పొంగి, నిన్నుఁ గన్నులఁ గంటిమన్న నేఁడు
తే. నిన్ను నెడఁ బాసియదుగిరి చిన్నఁబోయి, యున్న దది గాన రమ్మన నన్నతండ్రి
యనుచు యతిరాజు మఱియు నిట్లని యెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. భానుబింబము లేని పగటిచందంబున, రేఱేని నెడఁబాయు రేయిపగిది
భవదీయపురి నిన్నుఁ బాసి జొత్తిల్లదు, రామభూపతి లేని రాష్ట్రమట్లు

కల నీవు గనిపించి ఽ పలికినపలుకులు, కల్లగా వాయెనా ఽ యుల్ల మలర
రమ్ము రామప్రియ ఽ నెమ్మి నామాటఁ గై,కొమ్మి యీపిన్నతఽనమ్ము మాని
తే. లక్షణాఢ్యను యదుగిరిఽలక్ష్మినిచ్చి, పెండ్లిచేసెద నీ వింకఁ ఽ బెద్దతనము
దెచ్చుకొమ్మని గురుఁడు వాఽక్రుచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ఽ మోదమలర.
సీ. జన్మాంతరమునందు ఽ సైదోఁడితండు మా, కీయర్చ్యయం దిప్పుఽడెనసి చూడ
శ్వశురుండు సన్మంత్రిఽశాలికుం డార్యుఁడీ,తండు పిల్చినఁ బోకఽయుండ రాదు
మంతనంబున నన్ను ఽ మరుకేళికలఁ దేల్చు,నీమోహనాంగి నేఽ నెట్లు విడిచి
చనియెద నిది రథఽసంధి సంధిలెఁ గదా, యని తనమనమున ఽ మనన మొంది
తే. పరమధర్మముగురుపదఽభక్తియనుచు,మదినినిశ్చయమొంది రాఽమప్రియుండు
తాను యతిరాజుకడ కేఁగఁఽదలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెఽమోదమలర.
సీ. తల్పమధ్యమునుండి ఽ ధరణిపై కుఱికిన, ముజ్జగంబులు తనఽబొజ్జఁ గదల
మణినూపురంబులాఽమ్నాయములొరయంగ,గంటలమొలనూలుఽగల్లుమనఁగఁ
గుండలంబులకాంతిఽమండలం బొకదొడ్డ,మండసంబై యిల్లు ఽ నిండి మెఱయ
మొల్కనవ్వులచిన్నిఽమోముముద్దులుగుల్క,దనరత్నముకుటముఽతళుకులొత్తఁ
తే. బంచవార్షికబాలునిఽపగిది వచ్చి, యతిశిఖామణికుడితోడ ఽ నధివసింపఁ
జూచి యక్కజపడె రాజఽసోముఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర.
సీ. అంత రామప్రియు ఽ నాహ్లాదమయుఁ జూచి, యొప్పుగాఁ గౌఁగిటఽనప్పళించి
శిరము మూర్కొని చిన్నిఽచెక్కిళ్ల దువ్వుచుఁ, బెన్నిధిఁ గన్నట్టిఽపేదపగిది
యతిపతి హర్షింప ఽ నప్పుడు యతిరాజ,సంపత్కుమారుఁ డీఽస్వామియనుచుఁ
దిరునామ మొక్కటి ఽ దేశికేంద్రు లొనర్ప, నదినుత యిప్పటి ఽ కైన నతని
తే. కదియె తిరునామ మయ్యె నఽయ్యతివరేణ్యుఁ
డతని పేర్కొని తనబస ఽ కరిగి యందుఁ
జింత దిగనాడి సౌఖ్యముఁ ఽ జెందె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర.

14

సీ. సకలగుణాధారు ఽ సమ్మోహనాకారు, సంపత్కుమారు నంఽచద్విహారుఁ
బ్రాణాధికప్రియుఁ ఽ బతి నెడఁబాసి కం,దర్పునిబాణవేఽదనలఁ జెంది
క్షణమొక్కయుగముగాఽజరుపుచుఁ బటముపైఁ, బ్రాణేశువ్రాసితఽత్పాదపద్మ
ములకు నర్చించి తఽన్మూర్తి కన్గవత్రోవ, భావ మొందించి కెఽమ్మోవి యాని
తే. యతనికౌఁగిలిఁ జెందినఽయట్లు కొంత,తడవుచింతించి విరహాగ్నిఽతాపమడఁచు
సంగనామణి యమ్మోహఽనాంగియనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెఽమోదమలర.
సీ. రాత్రి చెల్వప్పిళ్ళఽరాయఁ డేతెంచెనా, యమునకు జాతర ఽ లాచరింతు
సంపత్కుమారుతో ఽ సల్లాప మబ్బెనా, వేంకటేశుని కూరఽవిందు చేతు
రామప్రియునితోడ ఽ రతికేళి గల్గెనా, పాండురంగని కుత్సఽవం బొనర్తు

మగిడి నామగనితో * మదనోత్సవము లన్ని, సమకూడెనా దేవ * సమితిఁగొల్తు
తే. నని తలంచుచు నెమ్మది * నతనుబాణ,వేదనల కోర్వఁ జాలక * ఖేద మొందు
నంగనామణి యమ్మోహ * నాంగియనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె * మోదమలర.
సీ. అమ్మ నీనెమ్మోగ * మల రారు చుండు ము, న్నకలంకపూర్ణసు * ధాంశునట్లు
నీహారవృత మైన * నెత్తమ్మిచాడ్పున, ముఖమారుతావృత * ముకురమట్లు
పొలుపార దిప్పుడు * లలిత మా కెమ్మోవి,వేఁడియూర్పుల సోఁకి * వాడి యుండెఁ
గేతకీవళముపైఁ * గిసలయంబుకొలంది, జెక్కిటఁ జేఁ జేర్చి * చింతపడఁగఁ
తే. గారణం బేమొ చెప్పుమీ * కమలనేత్ర,యని మృదూక్తులనమ్మోహ * నాంగికిట్లు
ప్రాణపద మైనయొక చెలి * పల్కెననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె * మోదమలర.
సీ. చెలియపల్కులు విని * చింతించి యించుక,తడవున కిట్లని * తరుణి పల్కెఁ
జిన్నరహస్యముఁ * జెప్పెద చెలి యది, బైల్పుచ్చఁదగదు నా * ప్రాణ మాన
చెఱసాలనుండి సుం * దరతరహరివిగ్ర,హంబు నేఁ దెచ్చి శ * య్యాలయమున
మణిమయాసనముపై * మహనీయశయ్యపైఁ,దూఁగుటుయ్యేలలపై * రాగ మొప్ప
తే. నుంచి దివ్యాంబరములఁ గ * ట్టించి మంచి,పూలదండలు నవరత్న * భూషణంబు
లంచితంబుగ నర్పింతు * ననియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె * మోదమలర.
సీ. క్రీడింప ని ట్లొక * నాఁడు రాతిరి నీల,మేఘంపుఁజాయల * మేనివాఁడు
మస్తకంబునరత్న * మకుటంబుగలవాఁడు, మొలకనవ్వులముద్దు * మోమువాఁడు
కరుణారసముఁ జిల్కు * కనుదోయి గలవాఁడు, కరధృతశంఖచ * క్రములవాఁడు
మకరకుండలహార * మంజీరములవాఁడు, బంగారుచాయల * పటమువాఁడు
తే. భువనసమ్మోహనాకార * పురుషుఁడొకఁడు, గానఁబడియెను నాకన్నుఁ * గవకునెదుట
నని చెలికిఁ జెప్పెనమ్మోహ * నాంగి యనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె * మోదమలర.
సీ. రుచిరదరస్మిత * భ్రూవిలాసకటాక్ష, మధురోక్తులను నన్ను * మంచితనము
చేసి మన్మథకేళి * కాసించి యధరామృ,తం బాని పరిరంభ * ణంబు బొనర్చి
నన్నుఁ గౌఁగిటఁ జేర్చి * నామానధన మెల్లఁ, జూఱఁబుచ్చినలోక * సుందరుండు
గురుఁడు పిల్చిన నన్ను * విరహానలముపాలు, చేసిపోయెనిఁకేమి * సేతునకట
తే. మగువమగవారినమ్మంగ * దగునె వారి, మాట లన్నియువడగండ్ల * మూటలరయ
నని చెలికిఁ జెప్పె నమ్మోహ * నాంగి యనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె * మోదమలర.
సీ. ఈసాధ్విదురవస్థ * నేమి చూచెద నని, యరిగెనో యన సూర్యుఁ * డస్తమించె
నంత సంధ్య చెలంగె * నపరదిగంగనా,భరణనామణి * ప్రభ యనంగఁ
దనవైరిగ్రుంకిన * ధ్వాంత మల్లన దోఁచె, జారకామినులు త * స్కరులు మెచ్చ
విరహిణులను గాము * వేదనపా ల్సేయ, రాత్రి వర్తిలెఁ గాళ * రాత్రి యనఁగ
తే. నంత నమ్మోహనాంగి యే * కాంతమునను,గంతుకరముక్తనిశితల * తాంతబాణ
బాధఁ జెందుచుఁ జెలి కిట్లు * పల్కెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె * మోదమలర.

సీ. సఖి నన్ను నాతండ్రిǂసంపత్కుమారునిఁ, దక్క నన్యుల కియ్యఁǂదలఁచె నేని
నాప్రాణనాథునిǂనామ మేఁ దలఁచుచుఁ, దప మొంది విరహోగ్రǂదహనశిఖల
దేహ మాహుతిఁ జేసి ǂ దేహాంతరముఁ జెంది, తాపము లన్నియుǂధరణి విడిచి
జీవితేశునిఁ జెంది ǂ శ్రీపదాబ్జములకు, నర్చ సేయుచు సుఖ ǂ మనుభవింతు
తే. నిక్క మీమాట నీయానǂనీరజాక్షి,యని చెలికిఁ దెల్పి యమ్మోహǂనాంగి మదన
బాణసంహతి సంతాపǂపడియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెǂమోదమలర. 21

సీ. సరసపద్మదళంబు ǂ లురముపైఁ బఱపిన, వాడుఁ జన్గవకొనǂవేఁడి సోఁకి
మహదుష్ణనిశ్శ్వాసǂమారుతపంక్తిచే, ఘనహారవల్లికల్ ǂ కందువాఱుఁ
గలితనీలోత్పలǂకర్ణపూరంబులు, బాష్పధారల నార్ద్రǂభావ మొందు
సరసరంభాదళాంǂచత్తాళవృంతాని,లము దోఁచు గ్రీష్మానిǂలంబుపగిది
తే. మదనుఁ డాతీర్థపాదుఁడై ǂమండలీకృ,తేక్షుచాపంబు చేఁబూనిǂయింతిపైని
దెప్పరపుఁబూవుఁదూపులǂగుప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ǂ మోద మలర.

సీ. సతి ప్రతిపద్గతǂచంద్రరేఖయుఁబోలె, స్థితకళామాత్రావǂశిష్ట యగుచు
స్మరశరానలశిఖాǂసంతప్తహృదయ యై, గురుశీతశైవలǂగుచ్ఛతతుల
సితబిసకిసలయǂచ్ఛేదమాలికలచే, సరసచందనపంకǂచర్చికలను
హిమజలసేవచే ǂ హిమవాలుకామయ,ధూళిపాళీసముǂద్ధూళనములఁ
తే. జంద్రకాంతశిలాతలǂశయనములను, గాంతరంభార్ద్రదళతాళǂవృంతములను
గడపె నారాత్రి కొండొకǂకాల మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెǂమోదమలర.

సీ. సౌధాగ్రవిలసితǂచంద్రశాల సఖీజ,నావృత యై యుండి ǂ యాలతాంగి
నిండుచంద్రునిఁ జూచి ǂ నెచ్చెలి కీరీతిఁ, జందోపాలంభోక్తిǂశతము నుడివెఁ
బాలవెల్లిని దొల్లి ǂ హాలాహలములు రెం, డసితసితజ్వాల ǂ లై జనించెఁ
గబళించె హరుఁడాద్యǂగరళ మన్యవిషంబు,వేల్పు లెందఱుఁదిన్నǂవృద్ధిఁ జెందుఁ
తే. గాన నిర్మూల మైనది ǂ గాదు పుడమి, నెట్టిపాపముఁ జేసిరోǂయింతి పాంథు
లనుచు వాక్రుచ్చె నమ్మోహǂనాంగి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెǂమోదమలర.

సీ. విరహిణీమారణాǂవిర్భూతదురితపం,కకళంకుఁ డౌమహాǂకలుషి వీఁడె
హాలాహలప్రళǂయానలంబునకు సై,దోడుగాఁ బుట్టుఘాǂతుకుఁడు వీఁడె
చండభాస్కరకరǂజ్వాలావళులతోడఁ, గూడినదుర్నిరీǂక్ష్యుండు వీఁడె
బడబానలము తాను ǂ బాధోధిసరిపొత్తు, సలుపు చుండెడుపాపǂజాతి వీఁడె
తే. రాహుదంష్ట్రాగ్రవిషమయǂదేహి వీఁడె, యభ్రిపితృవనికొఱవిదǂయ్యంబు వీఁడె
యని చెలికిఁ బల్కెనమ్మోహǂనాంగి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెǂమోదమలర.

సీ. జలధిలో మును వీఁడు ǂ జనియించువేళ మం,దరగిరి వడి వీనిఁ ǂ దాఁకె నేని
గ్రహణకాలమున స్వǂర్భానుండు కబళించి, తృప్తుఁ డై గ్రద్దన ǂ ద్రేఁపె నేని
శర్వుండు చేతివిǂషముఁ దిని వీనిని, నాలుక రుచిఁ జెంద ǂ నములె నేని

యసితపక్షం బను§నపమృత్యు వైన నీ, పాపకర్ముని రూపు§మాపె నేని
తే. కుంభభవుఁ డబ్ధితోఁ ద్రావి § కూడవీని, విడువఁడే నింత పొసఁగునే§విరహిజనుల
కకట విధి యరి యని దేవి§యనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె§మోదమలర.
సీ. చెలులార యొకమాటఁ § జెప్పెద వినరమ్మ, వెన్నెలబయలికి § వేగ యొక్క-
మించుటద్దముఁ దెచ్చి § యుంచుఁడీ చంద్రుండు, చోరుఁడాయద్దముఁ§జొచ్చినంత
వంచన సేయక § పొంచుండి చిక్కని, కోలచే వ్రేయుఁడీ § గుఱు తడంగ
మణిపంజరములలో § మన ముంచి పెంచిన, రమ్యకేళీచకో§రవ్రజంబు
తే. విడువుఁడీవీని వెన్నెల§వేగ క్రోలుఁ, గుంభభవుఁ డబ్ధి నొకగ్రుక్కఁ§గ్రోలుకొలఁది
ననుచు వాక్రుచ్చె నమ్మోహ§నాంగియనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె§మోదమలర.
సీ. మనకర్ణపూరత§మాలపల్లవములు, చంద్రునిలో మృగ§శాబమునకు
మేపుద మమ్మ యా§మృగము దా వర్ధిల్లి, మండలం బంతయు § నిండిమాపు
విరహిణీహత్యకు § వెఱవనిపాతకి, ద్విజరాజచే వీఁడు § తెలిసి చూడ
రాహువక్త్రగుహాంత§రాళాంధతనములోఁ, దిరిగెడు మెఱుఁగుడుఁ§బురుగు వీఁడు
తే. వీని కేటికి మన మింత § వెఱవవలయు, నని మనోజశరవ్యథ § నాలతాంగి
మగిడి చంద్రునిఁ బల్కె నీ§మాడ్కి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోదమలర.
సీ. కలశాబ్ధి నీజన్మ§కారణ మమృతము, కౌస్తుభమణి లక్ష్మి § కల్పతరువు
కామధేనువు శ్వేత§గజరాజ ముచ్చైశ్శ్రవంబు తోఁ బుట్టువుల్§వరుస నీకు
హైమవతీభర్త § కవతంస మీ విట్టి, విభవయుక్తుఁడ వయ్యు § విరహిజనుల
వలరాజుతోఁ గూడి § చలపట్టి బాధింప, ధర్మువు గాదు సు§ధామయూఖ
తే. యని శశిని దూఱి యమ్మోహ§నాంగి మింట
దూరగతుఁ డైనచంద్రుని§దూఱఁ గూడ
దనుచు హృద్గతు స్మరుఁ దూల§నాడె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర. 30
సీ. మన్మథ విరహిణీ§మారణదోషంబు, హరునిక్రోధాగ్నిగాఁ § బరిణమించి
నిన్ను భస్మముఁ జేసె § నీ వంతటనె పోక, కూరగ్రహంబవై § గుండెగాల
మైతివి విరహుల § కక్కటా హరి సిరి, యేముహూర్తమున ని§న్నిట్లు గనిరొ
బ్రహ్మయు నీ విట్టి§పాతకి వని యెంచి, కుసుమబాణములఁ జే§కూర్చె నీకు
తే. నవియుఁ జాల నొసంగక § యెదె యిచ్చె, నంత కెజగమ్ము లిట్టట్టు§లై తపించు
నని మరుని దూఱె నమ్మోహ§నాంగియనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె§మోదమలర.
సీ. త్రిభువనమోహనో§దితపాతకంబుచే, నతనుమహాభూత § మైతి వీవు
విరహామలీమస§దురవస్థ గలవారిఁ, గాసి పూనవు కలి§కలుష మీవ
సతి యగురతి దేవి§సౌభాగ్యమహిమచేఁ, బలుమఱుఁ జచ్చియు § బ్రతికి తీవ
యెల్లజగంబుల§నేఁచితి చాలదా, మరణ మొందియుఁ బుష్ప§శర దురాత్మ

తే. ఘోరనారాచముల నీక § కుసుమశరము
లిచ్చె బ్రహ్మాయు నీక్రౌర్య § మెఱిఁగి యంత
కింత చేసితి వనిమె న§కాంత యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర. 32

సీ. ఆనందమయు లైన§యాదిదంపతులనె,మ్మదిలో జనించిన§మహిమ గల్గి
యిట్టిదుష్కృత్యము § లేల చేసెద విది, ధర్మువు గాదు కం§దర్ప నీకు
మది నెడఁబాయఁడ§స్మత్స్వామిసంపత్కు,మారుఁడుమార యా§కారణమున
నీప్రయత్నము లెల్ల§నిష్ఫలంబులు గాని, నెఱవేఱ విచ్చోట § నిజము మదన
తే. యనుచుఁ గామోపలంభో§క్తులాడికంటఁ,గూరుకేమియుఁగానక § తాఱి సురభి
పుష్పదామాద్యలంకార§పూర్తియుడిగి, హరిహరీయనివగచె నా§తరుణియనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర. 33

సీ. ఈపూర్ణచంద్రిక § లీవసంతారామ, మీరత్నవేదిక § లీవిచిత్ర
రమ్యపంజరగత§రాజకీరశుకాది, మధురభాషణము లీ§మణివిమాన
చంద్రశాలానర్ఘ్య§శయ్యాసనాదు లీ,క్రీడాద్రు లీవల్ల§కీరవములు
రమణఁ జెల్వొప్పిళ్ల§రాయఁ డేతెంచి నఁ,గూడెనా యివి సుఖ§క్రీడ కగును
తే. తెలియ రాఁడాయె విభుఁ డేను § సేయుదునని, కలితకలకంఠకాకలీ§కలరవంపు
సొంపు పెంపార నేడ్చె నా§సుదతి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె§మోద మలర.

సీ. అదె శంఖ మదెచక్ర§మని మిన్నుఁజూపున,ట్లదె విభుఁడేతెంచె§ననుచు లేచుఁ
జెక్కిటఁ జేదమ్మిఁ § జేర్చి చింతించును, మ్రొక్కును సొక్కు ను§లిక్కిపడును
జెలువుఁడా రమ్మని§చీరును బ్రేమతోఁ, గటకటా విధి యెంత§కఠినుఁ డనును
బతిరూపు మదిఁ జూచి § పకపక నగు నది, గనరాకపోయినఁ§గరము వగచుఁ
తే. జంద్రకాంతవితర్దిపై § శయన మొందు, మగిడి లేచి చరించు ను§న్మత్తపగిది
నంగనారత్న మమ్మోహ§నాంగి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోదమలర.

సీ. అంతట నిజకేళి§కారామసరసర, సాలపల్లవసమా§స్వాదమత్త
కోకిల లన్ని యా§గుబ్బుగాఁ బడి కుహూ, యని పంచమముఁ బల్క § నాలకించి
యుల్లంబు జల్లన § నొల్లఁబో నప్పల్ల,వాధర మూర్ఛిల్ల § నాళి యొకతె
చల్లెను గొజ్జెంగ§జల మొక యలివేణి, చందనం బలఁదెఁ గు§చంబులందుఁ
తే. తాళవృతంబుచేఁ ద్రిప్పెఁ § దరుణి యొకతె
యంఘ్రితలములఁ బుప్పొడి § యద్దె నొకతె
సాధ్వి కిట్లుపచారముల్ § సలిపి రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర. 36

సీ. పద్మాక్షి కన్నీరు § పన్నీటఁ దుడువుము, కదళీదళంబుచేఁ § గాంత వీవు
కనకవల్లి రచింపు § కర్పూరతిలకము, మందయాన యలందు § చందనంబు

వలిపెంపుఁజెంగావి చలువ గట్టు శుభాంగి, యురమున బిసహార మంచుసుమతి
కల్యాణి మేను చెంగల్వ ఱేకుల నొత్తు, కమ్మనిపూఁదేనె కలికి చిలుకు
తే. మొత్తు మఱచేతులను నాఁచు గుత్తు లుర్వి
హంసి వెల్లిదమ్మిపుప్పొళ్ల సంప్రీతలము
లొత్తు మని పల్కి రాళు లన్యోన్య మనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 37
సీ. సహచరీజను లిట్లు సంభ్రమోక్తులఁ బల్క, నక్కలకలరవ మాలకించి
రమ్యకన్యాంతఃపురమునఁ గోలాహల, మే మని తలిదండ్రు లిరువు రడుగ
నా ప్రసఖీజన మక్కన్యయభిమత, మెఱిఁగింపఁ దెలిసి ధాత్రీశ్వరుండు
తన దేవితో వచ్చి కనుఁగొని తనముద్దుపట్టి కిట్లొకమాటఁ బలికెఁ బ్రీతి
తే. నమ్మ హిందూలదైవత మైనబొమ్మ, వారు చేకొని పోయిన వగవ నేల
ననినఁ గన్నియ తండ్రి కిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. క్షితిని బ్రత్యక్షదైవతములు తలిదండ్రు, లట్టిమీహితవాక్య మమృతసదృశ
మైనను నాచిత్త మాబొమ్మపై మర్లుకొన్నది తిరుగ దిం కెన్నఁటికిని
నావిగ్రహాకార మైనవాఁ డరయంగ, నారాయణుఁడె కాని నరుఁడుగాఁడు
నాప్రాణపద మైననాథుఁ డాతఁడె మహాత్మా నన్నతని కీయఁ దలఁప వేని
తే. దక్షకన్యక యోగాగ్ని దాహ మొంది, హరునిఁ జెందినగతి నేను హరిని జెందు
దాన నని పల్కె నక్కన్య తండ్రి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. అట్టిగారాబంపుఁబట్టిపల్కులు విని, హర్షచింతాన్వితుం డై నృపుండు
సామి నీయిష్టము సమకూర్చునని కూఁతు, నుచితమృదూక్తుల నూఱడించి
చని తనమేడలో శరదిందుచంద్రికో,జ్జ్వలహంసతూలికా శయ్యయందు
శయనించి నిద్రింప సంపత్కుమారుండు, కలలోనఁ గనిపించి పలికె నిట్లు
తే. పద్మ నీపుత్రి హరి యేను బాలకడలి
వీవు గావున నీసుత నిమ్ము మాకు
సందియము మాను మని పల్కె శార్ఙ్గి యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 40
సీ. సరసుఁ డౌ యతిరాజసంపత్కుమారుఁ డా, యతిసార్వభౌమున కనియె నిట్లు
తెల్లవాఱిన నేఁగి ఢిల్లీశు నడిగి నా, యిల్లాలిఁ దోడ్కొ ర మ్మల్ల మలర
దాని నేఁ బాసి యర్ధక్షణం బైనను, సౌఖ్య మొందను జుమీ సంయమీంద్ర
కాన నన్నద్దేవి కడ కైనఁ బంపు నీ, కోడలి నిట కైన నేఁ దోడి తెమ్ము
తే. రెంటిలో నొక్కపని సేయ కుంటి వేని
తపసి నై యుందు యామునతటమునందు
సత్య మని పల్కె గురున కాస్వామి యనుచు

వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 41

సీ. ఈహరిప్రియ నెంతో యేఁచితి నని శశి, వెఱచినట్లపరాద్రి మటుఁగుఁజొచ్చెఁ
బ్రియునిదుర్దశఁ జూచి భీతిఁ జెందినగతిఁ, గలువలు తారలు తెలివిఁదొలఁగెఁ
బద్మినికై రవి పంచినదూతియో, యన నొప్పెఁ దూర్పున నరుణకాంతి
త్వర మోహనాంగి చెల్వప్పిళ్లరాయనిఁ, బ్రీతిఁ గూర్చెదుపరంజ్యోతియనఁగఁ
తే. బొడమె నుదయాద్రి నామ్నాయమూర్తి యంత
మోహనాంగియు నల్లన మూర్ఛఁ దెలిసి
పతిపరాయణ యై యుండె భక్తి ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 42

సీ. అంత ఢిల్లీశ్వరుం డల్లన మేల్కాంచి, యర్హకృత్యంబుల నాచరించి
సంయమీంద్రునిడాయఁ జనఁదలంచినయంత, యతిరాజు మేల్కాంచి యమునకరిగి
కాల్యకృత్యము లన్ని గావించి వేగ చెల్వప్పిళ్లరాయని వాంఛితంబు
సమకూర్పఁ దలఁచి యాత్మోపాలుకడ కేఁగఁ, జూచి ప్రత్యుత్థాన మాచరించి
తే. ప్రణతిఁ గావించి యర్పించి భక్తిఁ దనదు
రత్నమయ మైనయంతిపురమున కధిపుఁ
డమ్మహాత్మునిఁ దోడ్కొని యరిగె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 43

సీ. స్ఫటికంపుగోడలు పగడంపుసోపానములు వజ్రకుట్టిమ భూతలములు
చారుగారుత్మత స్తంభగుంభితమణి,మంటపవేదికా మందిరములు
లంబమానేంద్రనీలవాన్వితమౌక్తిక,జాలకీలితము లౌ మేలుకట్లు
రత్నపంజరగత రామనామామృతా. స్వాదతత్పరకీర శారికలును
తే. రత్నశింజానమంజీర రమణికులము, నలరునచ్చోట నమ్మోహనాంగిగృహముఁ
జొచ్చె సుల్తానుతో యతిసూర్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. అంత యతీంద్రుఁ డయ్యవనీశుఁ డర్పించు, హాటకరత్నవేత్రాసనమునఁ
గూర్చుండినంత నగ్గురునకుఁ గేల్మోడ్చి, యారాజు తనస్వప్న మంతఁ దెలుప
నమ్మహాత్ముఁడు విని హర్షించి కొనియాడి, యప్పార్థివేంద్రున కనియె నిట్లు
పాలవెల్లికి హరిపగిదిఁ జెల్వప్పిళ్ల,రాయఁడు నీ కల్లుఁ డాయె నింకఁ
తే. బరమకల్యాణి నీముద్దుపట్టి నతని
కిమ్ము విఘ్నమ్ము లన్ని పోఁజిమ్ము దొడ్డ
యశముఁ గొమ్మని పల్కె నయ్యార్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 55

సీ. రాజేంద్రుఁ డాయతిరాజుసూక్తుల విని, హర్ష మొంది తలంచె నాత్మ నిట్టు
లల్లుఁడు బొమ్మ వియ్యంకుఁడు బాఁపన,సన్న్యాసి యీపెండ్లి సలుపుటెట్లు

చుట్టంబు లీపనిఁ జూచి యే మందురు, తల్లి యుల్లము నుల్లసిల్లు నట్లు
వచ్చి యిచ్చుటకిఁ జెల్వప్పిళ్ళరాయఁడు, గనిపించి కన్నియకరముఁ బూని
తే. పెండ్లి యాడిన మా కతిప్రీతి యగును, నీకుసంకల్ప మెట్టిదో యెఱుకపడద
యని తలంచుచునుండె నయ్యధిపుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. సర్వజ్ఞుఁ డాయతిచంద్రుఁ డారాజున, కానందియముఁ బాప నాత్మఁ దలఁచి
యక్రూరునకుఁదొల్లి హరిమాడ్కి స్వస్వరూ, పముఁజూపఁజూచె నప్పార్థివుండు
వేయిమస్తకముల వెలయుమానికముల, బెళుకుల దెస లెల్లఁదళుకు లొత్త
మకరకుండలహారమకుటాంగదోర్మి, సీ,లాంబరకాంచీగుణాద్యశేష
తే. భూషణాంచితు నొకమహాపురుషుఁ గాంచి
యూరుపీఠిని సంపత్కుమారు శుద్ధ
సత్త్వవిగ్రహుఁ గాంచె భూజాని యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. సుందరసుకుమారసురుచిరదివ్యమం,గళమూర్తిఁ గని మ్రొక్కి కడు నుతించి
సందియంబులు మానిస్వతనయకడ కేఁగి, కమలగాఁ దోఁచునక్కన్యఁజూచి
కడు సంతసించి యక్కన్నియఁ దోడ్కొని, వచ్చి చెల్వప్పిళ్ళ కిచ్చె నృపతి
యల్లుని నక్కన్యతల్లి గన్గొని మ్రొక్కి, నిరుపమానందసంభరిత యయ్యె
తే. నాదిదంపతు లాయిర్వు రట్లు గలియఁ, దల్లిదండ్రులయుల్లము లుల్లసిల్ల
సిరులు పొంపారఁగాఁ బెండ్లిఁ జేసిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. మూఁడంజలులు దివ్యముక్తాఫలము లెత్తి, యొకరిశిరంబుపై నొకరు గుప్పి
పసిఁడిపూవులదండభర్తకంఠమునందు, రంగుగా నమ్మోహనాంగి యునిచె
రమణఁ జెల్వప్పిళ్ళరాయఁడు మౌక్తిక,హార ముంచెను మోహనాంగిమెడను
అట్లు చెల్వప్పిళ్ళ కర్పించి యామోహ,నాంగిని దలిదండ్రు లతిముదమునఁ
తే. జూచుచున్నంతయతిరాజసూరి యెప్ప,టట్లు గనిపించె నక్కన్యయట్లుదోఁచె
దేవి నృపుఁడదికలయట్లు దెలిసి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. రత్నజాంబూనదరజతధనౌఘము, లతిమృదుక్షౌమదివ్యాంబరములు
నవరత్నఖచితనానావిధాభరణమ్ము, లురుచిత్రకంబళాస్తరణములును
చామరమణిమయాసనతల్పదాసదా,సీధేనుశతములు చెలులగుములు
కర్ణాటరాజ్యము గజరథాశ్వభటౌఘ, మాత్మజ కవి యన్నియరణ మిచ్చి
తే. యనుఁగుఁగోడలు నీ కిది హారికిఁ బత్ని
యనుచు యతిభూపతికిఁ జెప్పి యప్పగించె
ధార్మికుం డగుసులతాను ధన్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 50
సీ. బహుధనంబులచేత భక్తితో యతిపతి, నర్చించి పంచె నయ్యధిపుఁ డంత

సెలవిండు పోయివచ్చెద నని మ్రొక్కెడి, యడిగిన నమ్మోహనాంగిఁ జూచి
తలిదండ్రు లిరువురు తగినట్లు దీవించి, యమ్మ నిన్నెడఁబాపి యరనిమేష
మైన సహింపలే మన సుత యిట్లనె, హరితోడ నేను మీయతిపథముఁ
తే. జెంది కనిపించెదను మీరు చింతమాని, యుండుఁడని తల్లిదండ్రుల నూఱడించి
భర్తకడ కేఁగఁదలఁచెన ప్పఁడతియనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. రాజసేవకు లంతి రత్నమయం బైన, యందలం బొక్కటి యచట నునుప
నురుకృపఁ జుట్టాల నూఱడించుచుఁ బిత్రు, గేహమంతటఁ గటాక్షించివచ్చి
యావాహనం బెక్కి యద్దేవి విచ్చేయ, దేవతాదుందుభుల్ దివిని మొరసెఁ
గురిసెఁ బూవులవాన ధర నృత్తగీతమం, గళవాద్యవందిమాగధకలోక్తి
తే. రవము లింపార మొగి యతిరాజు నడవఁ
దండ్రి చుట్టాలు వెనువెంటఁ దగిలి కొల్వ
శుభద నక్కన్య నందఱుఁ జూచి రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 52
సీ. ప్రాసాదజాలరంధ్రములఁ గన్గొని సతుల్, పూలుగుప్పుచుఁ గన్యఁ బొగడిరిట్లు
పాలవెల్లికి ముద్దుపట్టియై సిరి పుట్టి, శ్రీహరియురమునఁ జెందె ముందు
త్రేతాయుగంబున సీత యై యాలక్ష్మి, శ్రీరామభద్రు భజించె మరల
మహి ద్వాపరమున భీష్మకపుత్రియై రను, మగిడి కృష్ణునకగ్రమహిషియయ్యెఁ
తే. గలిని నీరాజకన్య యై కాంతుదీఱ, మహిషియయ్యెను సంపత్కుమారశౌరి
కని పరస్పర మనుకొని రతివ లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. రమణీయపటకుటీరముఁ జొచ్చి యద్దేవి, యందు మాణిక్యసింహాసనమునఁ
గూర్చుండినంత సద్గురుశిరోమణి యిదె, యమ్మ నీబొమ్మని యప్పగింప
నాయమ్మ యాబొమ్మ నతిముదమ్మునఁ గొని, కౌఁగిటఁ జేర్చి యంకమున నుంచి
పసిఁడిడోలికలలోపల హంసతూలికా, తల్పమునందుఁ దాఁ దగినయట్లు
తే. మారసుకుమారు సంపత్కుమారుఁ గూడి
పరమసుఖ మందఁ దత్పాదపద్మములను
గురుని సైనికు లతిభక్తిఁ గొలిచి రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 54
సీ. యతిరాజుతోఁ గూడ నరుగుదెంచిన సూరి, జనులకు నృపులకు సైనికులకు
బహుమతు లొనరించి పైన మొక్కటి చని, యల్లునిఁ గూఁతును ననిపి వచ్చి
కలకాల మాదంపతులఁ దలంపున నిల్పి, సుల్తానుభక్తితోఁ జూచుచుండె
నంత యతీశ్వరుం డాదంపతులతోడఁ, దనబలంబులఁ గూడి తరలి త్రోవఁ
తే. గ్రమముగాఁ గొన్నిదినములఁ గడపి వచ్చి
సకలకల్యాణవాద్యఘోషము చెలంగ

సిరుల కిర వైనయదుగిరిఁ । జెందె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర.

సీ. నయ మొప్పఁగాఁ దిరు।నారాయణపురోప,వనముల బలములు । వాస మొంద
నాదివ్యదేశస్థు । లంద ఱెదుర్కొని, సేవింప వారల।సేమ మడిగి [లఁ బొగడఁ
యార్యులు కనుమోడ్పుల।నామ్నాయములసూత, వందిమాగధులు పా।ర్శ్వము
బటహకాహళశంఖ।పంచమహావాద్య, వేణువీణానృత్త।వివిధగీత
తే. కలితరవములు బ్రహ్మాండ।ఘటము నింపఁ
దారయుతుఁ డైనసంపత్కు।మారుతోడఁ
జొచ్చె నప్పురి లక్ష్మణ।సూరి యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 56

సీ. కన్నులపండువు । గా ధన్యు లందఱు,కని మ్రొక్క వీథులు । కలియఁ దిరిగి
వచ్చి కోవెలఁ జొచ్చి । తెచ్చినస్వామికి, సంప్రోక్షణాదులు । చక్కఁ జేసి
రామప్రియుని యతి।రాజసంపత్కుమా,రుని బుధు లెల్లను । రూఢిఁ బొగడఁ
నారాజపుత్రికి । యాదవగిరిలక్ష్మి, యని యొకతిరునామ । మాచరించి
తే. వరుస నారాయణునియుత్స।వముల కెల్ల, నధిపతిని జేసి రామప్రి।యాఖ్యహరిని
యతిశిఖామణి కృతకృత్యుఁ।డాయెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె।మోదమలర.

సీ. సరసుని యతిరాజ।సంపత్కుమారుని, యదుగిరిలక్ష్మిని । నతనిసతిని
జారువిగ్రహుఁ దిరు।నారాయణునిఁ జూచి, బహుమతిఁ జేసి భూ।పతులఁ బంచి
దివ్యదేశములందు । దృఢభక్తిజీవితా,శలు మాని మాయాజ్ఞ । సలుపుకతన
వరదుఁడ నైతి మీ।వాంఛిత మొఱఁగింపుఁ, డని నిత్యులకు గురుఁ । డానతీయఁ
తే. గలితకల్యాణితీర్థావ।గాహనంబుఁ, జొచ్చి శ్రీహరికోవెలఁ । జూచుటయును
నడిగితిమి వరము లని వారు।నుడివిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె।మోదమలర.

సీ. ఏఁడాది కొకపరి । మూఁడుదినంబులు, కల్యాణిలో నవ।గాహ మార్చి
హరిమందిరముఁ జొచ్చి।యాదవాద్రీశునిఁ, గనుఁగొనుఁడనియతి।కాంతుఁడనిన
నాఁటనుం డిపటి కై।ననుఁ బ్రతివర్షము, నిత్యులు కల్యాణి।నీట మునిఁగి
తైలామ్లఫలశాలి।తండులంబు లొసంగి, యదుగిరీశుని జూచి।యరుగనవియు
తే. గురునిజనక్షత్రమునఁ బుళో।గిర మొనర్చి
స్వామి కర్పింతు రిట్లింత । సలుప రేని
క్రిములు గన్పించి కల్యాణి । సమయు ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె । మోద మలర. 59

సీ. అట నిత్యపక్షమా।సాయనహాయన, పల్లవోత్సవముల । బాగుపఱిచి
సంపత్కుమారుని।సన్నిధిఁ దీర్థప్ర,సాదములను సాధు।జనులతోడ
ననుభవిం చటమీఁద । యదుగిరికోవెల, కాణాచికారుల । ఘనుల నేఁబ

దిరువురఁ బిలిపించి ఽ హీతపంచసంస్కారము లొనర్చి వారికిఽ ముఖ్యములగు

తే. దాస్యనామము లొసఁగి త్రిఽదండపాణి
కరుణ సంపత్కుమారు కైంఽకర్యములను
వారివారికిఁ దగ నిచ్చెఽ వరుస ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనెఽ మోద మలర. 60

సీ. అచటఁ జెల్వప్పిళ్లెఽ నర్చించుచును మఱి, యొకటిఁ గట్టించి యంఽదుండి స్వపద సంశ్రితులైనయాఽచార్యులు యతులును, సాతానివైష్ణవుల్ ఽ సత్త్వరతులు కొత్తెపమ్మలు తన్నుఁ ఽ గొలువంగ వారిని, మాల్యాదిపారోపఽమార్జనాది కైంకర్యములు కొన్నిఽగావింప నియమించె, నిత్యమిచ్చట నుండుఽనిర్మలాత్మ

తే. కులకు మా కున్నగురువృత్తిఽ గలుగ నేర్చి
నలరుఁ బురి తిరునారాయఽణాఖ్య ననుచు
నుడయవరు చెప్పి యచ్చటఽ నుండె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనెఽ మోద మలర. 61

వ. నుతియును మోహనాంగియు యదుగిరిలక్ష్మియు బీబీనాంచారునని శుభాభిధానంబులు గలఢిల్లీశ్వరునిపుత్రి నిజవివాహమహోత్సవానంతరకాలంబునందుఁ దల్లిదండ్రులచే ననుజ్ఞవడసి యంతఁ జతురంగబలసమేతుం డై నిజసహోదరుండును నపరిమితాక్షయబలసమన్వితుం డగుసంయమిసార్వభౌముండును దనతోడ నేతేరఁ జనిచని యాదవాచలసమీపంబున రత్నమయం బగునిజదివ్యచతురంతయానంబునందు స్వకీయదివ్యస్వరూపంబు ధరియించి యప్రాకృతదివ్యమంగళవిగ్రహుం డగుసంపత్కుమారునితోడం గలిసి విలసిల్లుచుఁ జర్మచక్షుష్కులగు ప్రాకృతజనులకుం జూ పడ దయ్యె నప్పు డయ్యతీంద్రుండును దదీయాశ్రితులును నాఢిల్లీశ్వరునికుమారుండును బరమాశ్చర్యంబును జెంది యాదవాద్రికిఁ జనిరంత సంయమీంద్రుండు సంపత్కుమారసంప్రాప్తిదానంతర కాలంబునం దర్చారూపిణి యగునద్దేవిని రామప్రియశ్రీపాదసాన్నిధ్యంబునం బ్రతిష్ఠించి తత్సహోదరుని బహువిధంబుల సత్కరించి పంపనతం డాదంపతులం జూచి హర్షించి గురువరునిచే ననుజ్ఞాతుం డై ఢిల్లీపురంబునకేతెంచి తండ్రినిం గాంచి నిజసహోదరీవృత్తాంతం బంతయు నెఱింగింపనతండు హర్షశోకాన్వితుండై యభిజ్ఞులచే బోధితుం డై ధైర్యం బవలంబించి యతీంద్రునికడకు బహుధనంబులఁ బంపి సంతసించుచుండెనమ్మహావైభవంబంతయు నెఱింగి సుల్తానునకు ముద్దుపట్టియగు కఫీరుదాసుం డనునొకమహాత్ముండు యాదవాచలంబునకేతెంచి భగవద్రామానుజమునీంద్రుం గాంచి నమస్కరించి యతనియనుమతిచే నిజసహోదరీసహితుం డగుసంపత్కుమారుని భజించి శ్రీరామానుజయోగీంద్రునియాజ్ఞ చే శ్రీరంగంబునకుం జను దెంచి యందు శ్రీరంగనాథుని భజించి భక్తిపూర్వకంబుగా ననేకవిధం

బుల సన్నుతించి మోక్షం బిమ్మని యర్థింప నద్దేవాదిదేవుం డతనికిం బ్రసన్నుండై
వత్సా యిద్దివ్యదేశంబున నేను బ్రపన్నమోక్షప్రదానైకదీక్షితుండనై యున్న
వాఁడను శ్రీపురుషోత్తమక్షేత్రంబునందుఁ బతితపావనదీక్ష యొనర్చియుండితి నిట్లు
నల్పుటకుం గారణం బేమనియంటివేని వివరించెద సావధానచిత్తుండవై వినుము
మచ్చక్రసంబంధంబు లేక చేతనుల కపవర్గం బొసంగనని నియమంబు చేసితిం గా
వున నిద్దివ్యదేశంబునందుఁ బంచసంస్కారపరు లగు ప్రపన్నులకు ముక్తి యిచ్చెద
నప్పురుషోత్తమక్షేత్రంబునందు మచ్చక్రదర్శనంబుచే నెట్టిపతితులకైన నిశ్శ్రే
యసం బొసంగెద మచ్చక్రోపహతుల కెచ్చోటనైన మోక్షంబు సమకూర్చె
దం గాన నీ వా నీలాద్రికిం జని యందు నిత్యనివాసం బొనరించితివేని యందు
నీయభీష్టంబు సిద్ధించు నని మిగుల నాదరించి యనుప నతండు భగవదాజ్ఞ శిర
సా వహించి యద్దేవదేవునిచే ననుజ్ఞాతుండై చనిచని మార్గమధ్యంబునఁ గళిం
గదేశాధీశ్వరునిచే నర్చితుండై చనుదెంచి నీలాచలంబునందు సుభద్రాబలభద్ర
సమేతుండై బ్రహ్మదారుస్వరూపుండైన శ్రీజగన్నాథునిం గాంచి సాష్టాంగప్రణా
మం బాచరించి బహుభంగుల వినుతించి యాస్వామికిం ద్రికాలంబులందు శ్రీ
మాల్యకైంకర్యోచితంబుగా నొకయారామంబు రచియించి తదభివృద్ధితత్ప
రుండై యుండె నంత నొక్కనాఁ డతనిస్వప్నంబున నద్దేవుండు తన్నుం బొడ
సూపి నీకు మోక్షం బొసంగెద నన్న దేవా భవత్పుష్పవనపాలకునకు ముక్తి
యొసంగవలయు నని ప్రార్థింప వాఁ డతిచపలచిత్తుండు గాన మఱియొక జన్మంబున
వానికి మదీయలోకం బిచ్చెద వానిచిత్తచాంచల్యంబు నీకుం బ్రభాతంబునం
దెలియంబడు నని యానతిచ్చి యంతర్హితుండై చని యొక లులాయరూపంబు
ధరియించి యత్యంతతీక్ష్ణశృంగాగ్రంబులచే నప్పుష్పవనం బంతయు భగ్నం బొ
నర్పం జూచి యతిరోషభీషణాకారుండై యవ్వనపాలకుండు లోహవేష్టితంబగు
దృఢతరదండంబుఁ గొని నిర్దయుండై తదీయావయవంబు లన్నియు భగ్నంబు
లగునట్లు తఱిమి యడువ నమ్మహిషం బంతర్హితం బయ్యె నంత నుషఃకాలంబు
నందుఁ గఫీరుదాసుం డల్లన మేల్కాంచి నీలాద్రినాథునిం దలంచి కాల్యకృత్యం
బులఁ గావించి భగవదాలయంబుల కేతెంచిన నద్దేవుండు రుధిరార్ద్రసర్వగా
త్రుండై తన్నతనికిం గనిపించి భగవత్ప్రసూనపుష్పవనపాలకునికృత్యం బిది
యని తెలిపి మఱియొకజన్మంబునం దవ్వనపాలకుని కపవర్గం బిచ్చెదనని యాద
రోక్తుల నూఱడించి యతనిం బంచె మఱియొక వాసరంబునందు గోధూమచూ
ర్ణంబుచే భక్ష్యవిశేషంబులు రచియించి నిజాలయంబునం దుంచి ఘృతశర్క
రార్థంబుగాఁ బణ్యవీథికిం జనుదెంచిన సమయంబున నీలాద్రినాథుండు సారమే
యస్వరూపంబు ధరియించి యం దొకభక్ష్యంబుఁ గొని పోవుచుండం జూచి
యతండు దేవా శుష్కభక్ష్యం బారగించితివేని నీకుం గుక్షిబాధ వాటిల్లుం

గావున నాయం దనుగ్రహంబుచే మదర్పితాజ్యశర్కరతోడం గూడ నాభక్ష్యం
బారగింపు మని ప్రార్థించుచు నతిద్రుతగతి నతనివెనువెంట నంటి యేతెంచు
చున్నయబ్బక్తాగ్రణిం గని యతని సముద్రతీరంబునకు రావించి యచట శంఖ
చక్రగదాధరుం డై కిరీటాదినూపురాంతదివ్యభూషణభూషితుం డై శ్యామసుం
దరసుకుమారదివ్యమంగళవిగ్రహుం డై లక్ష్మీసమేతుం డై నిజరూపదర్శనం
బిచ్చి యమ్మహాత్మునకు మోక్షం బొసంగి పౌరులకావృత్తాంతం బంతయుం దెలి
పి నిజమందిరంబుం జొచ్చి సుఖం బుండె నంత నప్పౌరజనంబులు వెంపుగాగుం
పులు గూడి సముద్రతీరంబున కేతెంచి ఢిల్లీశ్వరునకుం బ్రియపుత్త్రుం డై నయ
క్కఫీరుదాసుకళేబరంబు వీక్షించి విస్మయముం జెంది విధ్యుక్తప్రకారంబుగా
నతనికిం జరమసంస్కారంబు లొనరించి రమ్మహోదధిసమీపంబున స్వర్గద్వారం
బుకడ నతనియాశ్రమం బిప్పటి కైనను సర్వజననయనగోచరం బై యుండు
నంత ఢిల్లీశ్వరుం డావార్త విని నిజపుత్త్రపుత్త్రీవిశ్లేషంబుసహింపలేక పెద్దయుం
బ్రొద్దు పరితపించి విద్వజ్జనులచే బోధితుం డై చిత్తస్వాస్థ్యంబు లభియించి ధన
కనకవస్తువాహనాదిబహుద్రవిణంబులచే నిజపుత్త్రీసమేతుం డగుసంపత్కుమా
రునికిం బ్రీతిగా శ్రీరామానుజయోగీంద్రు నర్చించి స్వమందిరంబునం దానం
దించుచుండె నని కొంద ఱభిజ్ఞులాన తిత్తు రనుచు శ్రీవాదిభీకరగురుం డస్మదీయ
జిహ్వాగ్రసింహాసనాసీనుం డై యాన తిచ్చె నంత. 62

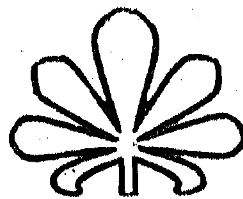
సీ. మఱియుం దొల్లి సనత్కు।మారుండుసత్యలో,కమునుండియానంద।ఘనవిమాన
గతుని నారాయణుం। గృతయుగంబునం దెచ్చి, తీవి నిగ్గిరిం బ్రతి।ష్ఠించుకతన
నారాయణాద్రి యీ।నగమయ్యెం ద్రేతద,త్తాత్రేయయోగీంద్రుం।డాగమములు
శిష్యులై కొలువంగ। జెంది యీవేదపు,ష్కరిణీతటంబున। సతతవేద
తే. సంతతాధ్యయనాదులు।సలుపుకతన, వేదగిరి యని యీయద్రి। విదిత మయ్యె
నని యతీంద్రుండు శిష్యుల। కనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుండ నె।మోద మలర.
సీ. ద్వాపరాంతమునందుం। దగినట్లు హరి నిందు, శ్రీరామకృష్ణు ల।ర్చించుకతన
యాదవాచల మని। యమరుం బేరీయద్రి, కనియతీంద్రుండు పల్క।విని సమస్త
బుధు లిట్లు పలికిరి। పుడమి నీయదుగిరి, హరియర్చనము జీర్ణ।మైన మరలి
యుద్ధరించియతీంద్రుం। డురుభక్తిసంపత్కు,మారుం బ్రతిష్ఠించి।మహిమ మెఱయ
తే. నిత్య మఖిలోత్సవంబులు। నెఱపుకతన, యాదవాద్రికియతిశై।లమ నెడునామ
మలరె నని పల్కి రయ్యార్యు।లంద ఱనుచు, వాదిభీకరగురుండ నె।మోద మలర.
శా. శ్రీరామానుజయోగిరాజ నిజపు।త్రీభూతరామప్రియా
పారావారగభీర యాదవగిరి।ప్రాసాదమధ్యస్థల
శ్రీరామాకుచకుంభశుంభదురుకా।శ్మీరాంచితోరస్స్థల
స్ఫారశ్రీహరిపాదపల్లవసమా।స్యాసక్త భక్తప్రియా. 65

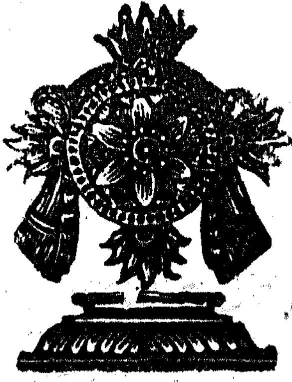
క. చండపాషండదుర్మత,ఖండనపత్రిదండ కరకమల శిఖా
మండలమండన వక్షో, మండలయజ్ఞోపవీత మహనీయగుణా. 66

మాలినీవృత్తము. కృతవిజయపవిత్రా కేశవాచార్యపుత్రా
హృతనతభవపాశా హృష్టకర్ణాటదేశా
ధృతినియమితమారా దీప్తసంపత్కుమారా
ప్రతిపదహరిగేయా భారతీభాగధేయా. 68

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవపరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమభాగంబునఁ బ్రభాతంబునకు ననుష్ఠానంబు దీర్చి యతీంద్రుండు ఢిల్లీశునిఁ గటాక్షించి మా యభీష్టదైవతవిగ్రహంబు మీయంతఃపురమున నున్నది దాని నిప్పింపుమని యడుగుటయు రాజు తనపుత్రీతల్పంబున నాహరివిగ్రహంబుఁ జూచి యిమ్మని కూఁతు నడుగుటయు నమ్మోహనాంగి యాహరివిగ్రహం బియ్యనని తండ్రికి విన్నవించుటయు రాజు మీరు ప్రార్థించిన వచ్చె నేని మీవిగ్రహంబుఁ గొనిపొం డని యతీంద్రుని నంతఃపురంబునకుఁ దోడ్కొనిచనుటయు నగ్గురుశిఖామణి మోహనాంగితల్పంబుపై రామప్రియునిఁ గనుంగొని పిలుచుటయు నద్దేవాదిదేవుండు బాలకరూపంబు ధరియించి వచ్చి యతిస్వామికుడితొడయందుఁ గూర్చుండుటయు సంయమీంద్రుం డబ్బాలకునకుఁ జెల్వప్పిళ్లయని తిరునామం బొనర్చుటయు గురుండాహరినిగొని నిజనివాసంబునకువిచ్చేయుటయునమ్మోహనాంగి ప్రియుం డైనహరిని విశ్లేషించి స్మరదశలచే నార్తిఁ జెందుటయు మంతనంబునఁ దన్నడిగినయొకప్రాణసఖికి సంపత్కుమారునితోఁ దాననుభవించినరతిరహస్యం బెఱింగించుటయుఁ జందోపాలంభంబును మన్మథదూషణంబును నమ్మోహనాంగి మూర్ఛితయై మరల సంజ్ఞఁ జెందుటయు నకోలాహలరవంబు విని తలిదండ్రులేతెంచి యక్కన్నియ నూఱడించుటయు నారాత్రి రాజునకు స్వప్నంబునఁగనిపించి చెల్వప్పిళ్ల తనయభీష్టం బెఱింగించుటయు నద్దేవాదిదేవుండు తనమనోరథంబు గురుని కెఱింగించుటయు మఱునాఁడు సంయమీంద్రుండు కాలోచితకృత్యంబులఁదీర్చి యమ్మహీపాలునీక్షించుటయు సంతసించి యారాజదేవేంద్రుండుగురుశిఖామణినిగన్యాంతఃపురంబునకుఁ దోడ్కొనిచనుటయు లోకాపవాదభీతిచేసందియపడురాజేంద్రునకు యతీంద్రుండు నిజస్వరూపంబుఁ జూపుటయు నమ్మోహనాంగికల్యాణోత్సవంబును నక్కన్నియ సంయమీంద్రునినివాసంబునసంపత్కుమారునితోసంశ్లేషించిసుఖించుటయుయతీంద్రుండుస్వసైన్యంబులంగూడి యాదంపతులతో యాదవాచలంబుఁ బ్రవేశించుటయు నందు సంపత్కుమారునకు

సంప్రోక్షణం బాచరించి ప్రతిష్ఠించుటయు నద్దేవితోడ నద్దేవదేవునకుఁ గల్యాణాదిమహోత్సవంబులు గావించుటయు సర్వభూపతులను బహుమతిపురస్సరంబుగా వారివారి దేశంబుల కరుగుటకు నాజ్ఞాపించుటయు నిత్యచేతనులకు వరంబిచ్చుటయు నేఁబదిరువురుకోవెలకాణాచికారుల మగిడి సంస్థాపించుటయు నిజాశ్రితుల కందఱకుఁ దగిన కైంకర్యంబులు నియమించుటయు యతిరాజమఠనిర్మాణంబును గక్షీరుదాసునిచరిత్రంబును యాదవాచలమాహాత్మ్యకథనంబు నన్నది దశమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

ఏకాదశోల్లాసము.

శ్రీమన్నారాయణగిరి
భూమేధ్ధసనత్కుమారకపుణ్యవిమాన
క్షేమస్థాపితహరిపద
తామరసహృదంబుజా త్రిదండధరకరా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. శ్రీయాదవాచలశ్రీపతియాజ్ఞచే, బౌద్ధాలయంబైన పద్మగిరికిఁ
జని యందు బౌద్ధాదిశాస్త్రపుస్తకతతి, యగ్నికాహుతి చేసి యతులశక్తిఁ
గలుగానుగుల వారివిలయముఁ జెందించి, మరల యాదవగిరిమఠముఁ జెంది
యందుఁ బండ్రెండుహాయనములు వసియించి, శ్రీభాష్య మాశ్రితచేతనులకుఁ
తే. బలుకు చుండంగ శ్రీరంగపదమునుండి
యప్పుడొక వైష్ణవోత్తముఁ డరుగుదెంచి
గురునిఁ గనుఁగొని మ్రొక్కెడుఁ గూర్మి ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 3

సీ. ఆవైష్ణవునిఁ జూచి యాదరించి యతీంద్రుఁ, డెందుండి వచ్చితి రిచటికనిన
శ్రీరంగధాముని చెంతనుండి చటికి, వచ్చితి ననియె నావైష్ణవుండు
రంగేశుచెల్వము రంజిల్లుచున్నదా, కొఱఁత చెందక యని గురుఁడు పల్క
వరగుణ దేవరవారు లేనికొఱంత, గాని రంగశ్రీకి గ్లాని వేఱు
తే. గాన మని వైష్ణవుఁడు పల్క ఘనుఁడు గురుఁడు
తొల్లి చోళునికడ కేఁగుదూరదర్శి
యైనకూరేశువృత్తాంత మడిగె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అడిగినగురున కయ్యార్యుఁడు కూరేశు,వృత్తాంత మిట్లని విన్నవించె
రాజభటులు వేగ రమ్మనఁ గూరేశ,గురుఁడు పూర్ణార్యునిఁ గూడి యరిగి
చోళునిఁ గనవాఁడు చూచివ్రాయుము శివా,త్పరతరంనాస్తియన్వచన మనిన
శ్రుతులు పురాణముల్ స్మృతు లితిహాసము,లన్నియు గుమి గూడి యఖిలదైవ
తే. తోత్తముండు మహాయోగిసత్తముండు,శౌరి నారాయణుం డని చాటెననుచుఁ
బలికెఁ గూరేశుఁ డనియె నా ప్రాజ్ఞుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. చాఁచెనొక్కఁడు తనచరణాంబుజము దాని, భక్తితోఁ గడిగెను బ్రాజ్ఞుఁ డొకఁడు
తలఁ దాల్చె నొక్కఁడా జలములఁ బ్రీతితోఁ, వారియం దధికుఁ డెవ్వాఁడు నీవె
యరసి చూడుము నృపా యది గాక గజరాజు, మొఱయిడె నేమని మొఱ్ఱ యాల
కించి యేతెంచి రక్షించె నాతని నెవ్వఁ, డవి యని నెమ్మది నరసి చూచి
తే. యధికుఁ డెవ్వాఁడొ వేల్పులయందు దెలియు,మనివచించెను గూరేశుఁ డవనిభర్త
కనుచు వాక్రుచ్చె గురునకయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. శూలికైనను దమ్మిచూలికైనను జన్మ,నాశముల్ సెప్పు నామ్నాయవితతి
సర్వతోముఖము లాసఫలహేతువులచేఁ, దత్త్వము దెలియంగఁ దలఁచియొఱసి
నారాయణునికంటె వేఱొక పరతత్త్వ,మేర్పరింపంగ లేఁ డెట్టికృతియు
నది గాన నీవృథాయాసము వల దని, బహువిధంబులఁ గూరపతి వచింపఁ
తే. జోళుఁ డామాట విని కూరసూరిమణికి,నలుక మదిఁ బెన్గ ని ట్లని పలికెననుచుఁ
బలికె నావైష్ణవుఁడు యతిభర్త కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వక్తవు దొడ్డవిద్వాంసుఁడ వది గాన, నోగిఁ జెప్పెదవు గొంటెయుక్తు లిట్లు
మాకేటి కీమాట లాకుపై నీవు మే,మన్న వాక్యము వ్రాసి యరుగు మనుచు
నాకు గంటముఁ జేతి కాన్నృపుఁ డిడ శివా,త్పరతరం నాస్తి యన్వచన మొక్క
పంక్తిగా వ్రాసి యాపంక్తి వెంటను 'ద్రోణ, మస్తి తతః పర' మ్మనుచు వ్రాసి
తే. యిచ్చినను జూచి యాయర్థ మెఱిఁగి యలిగి, చోళుఁ డిట్లనెఁ గూరేశసూరి కనుచుఁ
బలికె నావైష్ణవుఁడు యతిభర్త కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ప్రభు వని మాపట్ల భయముఁ జెందక యితం,డపహసించి ఛలోక్తి యాకుపైని
వ్రాసె వీరిని దృష్టి దీసి పంపుం డని, భటతతి క్షాత్రబంధుఁ డనిన
నీవు మహావీరశైవుఁడ వీనిన్నుఁ, జూచినచూడ్కులఁ గాంచ ననుచుఁ
గన్నులు రెండును ఘననఖాగ్రములచేఁ, జీల్చివైచెను గూరశేఖరుండు
తే. పెరియనంబికి నద్దశ జరపి భటులు, వారిఁ బురి దాఁటఁ బంచి రావరుసననుచుఁ
బలికె నావైష్ణవుఁడు యతిభర్త కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అటమీఁద వారిర్వు రత్తుళాయమ్మతోఁ, జెలికదూరము చనఁ జేనిగట్టు
దాఁటి పోలేక వేదనఁ జెంది యానంబి, శ్రీకూరపతితొడ శిరముఁ జేర్చి
యాత్మజతొడపయి సంఘ్రిపద్మము లుంచి, పవళింపఁ గని వారు పలికి రిట్లు

స్వామి దేవరువారు | జనన మొందిననాఁట,నుండి కోవెల బాసి|యుండ లేదు
తే. గాననట కేఁగఁదలఁచితి| రేనిమిమ్ముఁ,దోడుకపోయెదమని వారు|నుడివిరనుచుఁ
బలికె నాఁవైష్ణవుఁడు యతి|భర్తకనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె| మోద మలర.
సీ. కూరేశ్వరునిఁ దన|కూఁతును గనుఁగొని, పరమగురుం డిట్లు| పలికె మరలఁ
జరమకాలం బని|యెఱిఁగి కోవెలఁజెంది, విడిచితి నేని యీ|యొడలి నచటఁ
బరమపదముఁ జెందఁ|బెరియనంబియుముందు,కోవెల కేఁగినా|కొలఁదిమనము
రంగధామముఁ జెంది | యంగము వదలినఁ, గాని వైకుంఠము|గలుగదనుచు
తే. వైష్ణవులుశంకపడుదురు|వసుధనింక,ననిగురుఁడుపల్కి మగిడియి|ట్లనియెననుచుఁ
బలికెనావైష్ణవుఁడు యతి|భర్తకనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె|మోద మలర.11
సీ. గురుకృపచే న్యస్త|భరులకు మొదటనే, సిద్ధమామోక్షముఁ | జెందుటకును
గాలము దేశముఁ | గాంక్షింపఁ దగ దని,శ్రీమహాపూర్ణులు | చెప్పి రిట్లు
త్వన్నగతాష్టోత్తర|శతదివ్యదేశము, లాళవందారిది|వ్యాంఘ్రిపద్మ
యుగ్మమే మాకని|యొక్కింత ధ్యానించి, తత్పదుకాద్వయిఁ|దలనుమదిని
తే. నక్కననుజేర్చి గురునిపై|మక్కువలర,నాళవందారిదివ్యాంఘ్రి|లందెననుచుఁ
బలికెనావైష్ణవుఁడు యతి|భర్తకనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె|మోద మలర.12
సీ. కూరేశుతో నంతఁ | గొందఱు వైష్ణవు, లచ్చోటఁ గూడి పూ|ర్ణార్యులకును
సాధుమత బ్రహ్మ|మేధసంస్కారముఁ, జేసి యాకూరేశు | వాసి నొక్క
తోట్ల నెక్కించి సం|తుష్టితోడ వహించి, దుష్టబాధలు లేని|తోవ రాత్రు
లందుఁ దోడ్కొనిచని|యత్తుళాయమ్మతో, శ్రీరంగధామముఁ| జేర్చి యతని
తే. యాజ్ఞఁ జెందియథేచ్ఛవా|రరుగనిండ్ల,కత్తుళాయమ్మ కూరేశుఁ|డరిగిరనుచుఁ
బలికెనావైష్ణవుఁడు యతి|భర్తకనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె|మోద మలర.13
సీ. అంతఁ గూరాధిపుఁ | డక్కటా పూర్ణార్య,తిరుమేనిభంగి నీ|దేహ మేల
పోదామె ననిచాల|ఖేదించి యొకనాఁడు,పాణిపద్మములచేఁ | బండుకొనుచుఁ
గోవెలకడ కేఁగ | దేవాలయముద్వార,పాలకు లతనికిఁ | బలికి రిట్లు
లెంబెరుమానారు|సంబంధు లెవ్వరు, కోవెలఁ జొచ్చిపోఁ | గూడ దీవు
తే. నతనిసంబంధి వైతివా | యరుగు మగిడి
యట్లు గా కున్న గుడిఁ జొర | మనిరి వార
లని యతీంద్రుని కనియె న|య్యార్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె|మోద మలర. 14
సీ. ఎంబెరుమానారు|సంబంధి వైనను, జ్ఞానాధికుఁడవు | గాన నీవు
కోవెలఁ జొరు మని|కొంద ఱన్నను విని, వీనులు మూసి యా|జ్ఞాని యనియె
నెంబెరుమానారు|సంబంధ ముడిగి యా,నంబెరుమాళ్ల నె|న్నఁటికి మేము
సేవింప నొల్లము | భావింప నెంబెరు,మానారుసంబంధ | మూనపఱచు

తే. మాదుజ్ఞానాధికత్వము మంటఁ బెట్టి,కాల్పనాయనిపల్కి యఘ్నుఁడుచనియె
ననియతీంద్రునకనియె నయ్యార్యుఁడనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. ఆవైష్ణవునిసూక్తి లాలించి దుఃఖించి, పెరియనంబికిఁ దొలి గురువరునకుఁ
బదపడి తిరుచూర్ణ పరిపాలనము తిరు,వధ్యయనాదిక మాచరించి
కూరేశునకు దృష్టి కొఱఁత చెందెనుగదా, యనియతిపతి గుందనార్యు లనిరి
సామి కూరేశుఁడు సేమముగాఁ దిరు,మేనితో నున్నాఁడు గాన యిట్లు

తే. కూరనాథునకై చింత గూడ దనుచు, నార్యులన్న యథాపూర్వ మాశ్రితులకుఁ
బలుకు చుండెను యతిపతి భాష్యమనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. ఉర్వి ధనుర్జ్యేష్ఠ నుదయించి యామునా, ర్యాంఘ్రిపద్మంబుల నాశ్రయించి
యమ్మహాత్మునికృప నఖిలవేదాంతర,హస్యార్థము లెఱింగి యతివరునకు
న్యాసవిద్య యొసంగి యతిపతిరక్షకై, చోళభూపతిసభఁ జొచ్చి యచట
నారాయణుఁడు జగన్నాథుండుపరతత్త్వ, మతనికంగములన్య లమరులనుచు

తే. శుద్ధసిద్ధాంత మొనరించి చోళనృపతి, నీతశారీరబాధఁ దృణీకరించి
పూర్ణగురుఁడాత్మగుర్వంఘ్రిఁ బొందెననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

పెరియనంబి-త.శ్లో॥ ధనుర్జ్యేష్ఠాసముద్భూతం యామునాఙ్ఘ్ర్యబ్జసంశ్రయమ్।
యతీన్ద్రప్రథమాచార్యం మహాపూర్ణ మహం భజే॥

సీ. రుచిరసద్వైశాఖ రోహిణిజనియించి, కల్యాణగుణముల కలిమి వెలసి[గాంచి
యామునాచార్యది వ్యాంఘ్రిపద్మము లాశ్రయించితత్కృపమంచి హితముఁ
మంత్రరాజము చరమశ్లోకతాత్పర్య, మెంబెరుమానారు కెఱుకపఱచి
పరమపదంబున కరుగఁ దలంచిన, గోష్ఠీపురీపూర్ణ గురునిఁ జూచి

తే. సన్నిధిస్వాములందఱు సాఁగిమ్రొక్కి, చిత్తమున మీతలంపెద్ది చెప్పుఁడనిన
నాశ్రితుల కిట్లు పలికె నయ్యార్యుఁడనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. దివ్యమాచక్రవర్తితనూజుమదిలోన, శల్యమయ్యెను నొకశకునిచరిత
మని పల్కి నిర్భరుఁడై తిరుక్కోట్టియ్యూరి,నంబి యామునపద నలిన మొందెఁ
బక్షిపాతైనప్రపన్నపరిత్రాణ,సరణి చాల దటంచు జాలిపడిన
స్వామి రంజిలుతలం పేమి వేఱొకటి మా,కని గురూక్తులకర్థ మనుచుఁ దెలిసి

తే. జ్ఞాననిధియైన తెర్కుయాళ్వానుతోడఁ, గలిసిగురునకుఁ జరమకైంకర్యములను
సన్నిధిస్వాము లందఱు సలిపి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 19

తిరుక్కోట్టియూరినంబి-త.శ్లో॥ వృషభేరోహిణీజాతం యామునార్యపదాశ్రయమ్।
గోష్ఠీపూర్ణం యతీన్ద్రస్య ద్వితీయంగురు మాశ్రయే॥

పెరియతిరుమలనంబి-త.శ్లో॥ చైత్రే స్వాతీసముద్భూతం శ్రీరామాయణబోధకమ్।
వన్దే శ్రీశైలపూర్ణార్యం తృతీయం యతిరాడ్గురుమ్॥

తిరుమాలెయాణ్డాన్-త. శ్లో॥ మాఘేమఖాయాంసంభూతం ద్రావిడామ్నాయబోధక
తురీయార్థ్యం యతీన్ద్రస్య మాలాధరగురుంభజే॥ [మ్।

తిరువరంగప్పెరుమాళ్-త. శ్లో॥ ద్రావిడామ్నాయచరమోపాయదం యతిశాసితుః।
జ్యేష్ఠాయాం వృషభే జాతం వన్దే శ్రీరఙ్గదేశికమ్॥

తిరుకచ్చినంబి-త. శ్లో॥ మృగశీర్షోదితం కుమ్భే యతిరాజోపకారకమ్।
శ్రీకాఞ్చీపూర్ణమనఘం వరదైకాన్తినం భజే॥

వ. అంత నట యతిరాజు నిజమఠంబుననుండి యాశ్రితులకు వేదాంతరహస్యార్థంబులఁ దెలుపుచు నొక్కనాఁడు మారొన్నిల్లామూరుదిచ్చిరియాండానను నొకమహాత్మ వైష్ణవు రావించి మీరు శ్రీరంగధామమునకు విచ్చేసి యందుఁ గూరేశుని క్షేమంబరసి యచ్చటివిశేషంబు లన్నియుఁ దెలిసి వచ్చి మాకెఱింగింపుఁడని పంచె నంత. 20

సీ. అపుడు మారుధిసిరియాండాను యతిపతి, యాజ్ఞచే నరిగి కొన్నహములకును
శ్రీరంగపద మొంది శ్రీవత్సచిహ్నమి, శ్రులఁ జూచి ప్రణమిల్లి పలికె నిట్లు
స్వామి దేవరవారిసేమము దెలిసి ర, మ్మని నన్నుఁ బంచెను యతివరేణ్యుఁ
డన విని హర్షించి యతని యతీంద్రుఁగాఁ, దలఁచి పూజించి విద్వన్నుతుండు

తే. కూరపతి యాదవాద్రిని గురుఁడు సలుపు
దివ్యచరితములను మాకుఁ దెలుపు మనిన
నతని కవి యన్ని చెప్పె నయ్యార్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 21

సీ. ఆండానువల్ల నిజాచార్యవృత్తాంత, మెఱఁగి హర్షించి కూరేశుఁ డనియె
భువనములకుఁ బ్రాణభూతుఁడౌ యతిరాజు, మేలుగానుండుటే చాలుమాకుఁ
గన్నులుమాత్రమే గాసిఁ జెందినవి మా,కిది యెంతమాత్రమీయిడుమలందు
నని పల్కి కూరేశుఁ డనుప మారుధిసిరి,యాండాను చోళుఁ డత్యంతపాపి

తే. మెడనుబొడమిన వ్రణమునఁగడునుక్రిములు, చాలఁబడి బాధఁబెట్టినఁ జచ్చెననుచు
వీను లలరంగఁ బ్రియవార్త విని మెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. కూరేశు వీడ్కొని కోవెలనుం డేఁగి, సురనిమ్నగను గొన్న చోళపురముఁ
జొచ్చి చోళుఁడు మెడపుచ్చిచచ్చెనటంచుఁ, బురివినఁబడుచోళుమరణవార్త
వీనుల కింపుగా విని సంతసించె మా,రుధిసిరియాండాను రుచిరబుద్ధి
నమ్మంగియమ్మాళు నచ్చటఁ గని మ్రొక్కి, యతనితో శ్రీయాదవాద్రికరిగె

తే. గళముప్రుచ్చుటచేఁ గ్రిమికంతుఁడనుచు, నామమా చోళునకునయ్యెనాఁటనుండి
సజ్జనద్రోహి కెట్లగు సౌఖ్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 23

సీ. అంతట నొకనాఁ డహర్ముఖంబున యతి, స్వామి కల్యాణిపుష్కరిణికడను
సంశ్రితజనులతో స్నానసంధ్యాద్యను, ష్ఠాన మొనర్ప నాసమయమునను

మారుథియాండానుమాన్యుఁ డౌనమ్మంగి, యమ్మాళు వచ్చి యాయతివరునకుఁ
బ్రణతు లొనర్చి తత్పాదాబ్జములు తమ, భాస్వదానందబాష్పములఁ దడిపి
తే. యాత్మనేత్రాంబుజములచే నర్చఁ జేసి, కేలుఁదమ్ములఁ దలలపైఁ గీలుకొలిపి
భక్తిఁ గొనియాడి పలికి రీపగిది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. కుశలులై యున్నాఁడు కూరనాథగురుండు, రంజిల్లుచున్నాఁడు రంగపతియు
ఖలుఁడు చోళుఁడు కుత్తుకను బట్టు వ్రణములోఁ, బురుగులు పడ మెడ మురిగి చచ్చె
నని వారు పల్కిన విని చాల హర్షించి, వారిఁ గౌఁగిటఁ జేర్చి గారవించి
దూరదేశమునుండి మీర లేతెంచి యీ, ప్రియవార్తలను వినిపించు కతనఁ
తే. దగిన ప్రత్యుపకారము ద్వయము దక్క, వేఱు లే దని యతిపతి వారి కపుడు
మంత్రరత్నముఁ జెప్పెను మగిడి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. అన్వర్థ యయ్యెఁ గల్యాణియం దీప్రియ, వార్త వింటిమి వీరివలన మే మ
టని పల్కి యటమీఁద నాశ్రితజనులతో, నద్రిపై కెక్కి దివ్యాలయమునఁ
బద్ధాసహాయునిఁ బ్రహ్లాదవరదుని, సుందరనృహరిని జూచి మ్రొక్కి
క్షితిని హిరణ్యకశిపుఁ ద్రుంచి భక్తోప, మాభూతుఁ బ్రహ్లాదు మనిచినట్లు
తే. మహిని గ్రిమికంఠచోళుని మచ్చమాపి, కూరపతిఁ బ్రోచితివి భద్రగుణసముద్ర
యనుచు నరహరిఁ బొగడెనయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. సన్నిధిఁ దీర్థప్రసాదముల్ గైకొని, నరహరి వీడ్కొని తిరిగి యరిగి
నరముఖనుత తిరునారాయణునిఁ గన, సంపత్కుమారుని సొంపు జూచి
చేమోడ్చి వినుతించి సెల విచ్చినను బోయి, వచ్చెదనని యతివరుఁడు పలుకఁ
గలకాల మిచట మాకను మ్రోల నేయుండు, మని శౌరి పలుక నయ్యార్యుఁ డనియె
తే. మునుపు శ్రీరంగమున నుండు మని విధించి, మగిడి యిట్లను టేమన్న మాధవుండు
కోవెలకు నేఁగ సెలవిచ్చె గురున కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. అటఁ బ్రయాణోన్ముఖుం డై యతీంద్రుం డేఁబ, దిర్వురు సూరుల కిట్టు లనియె
మీర లందఱు తిరునారాయణునకుఁ జెల్వప్పిళ్ళ కర్హకాలములయందు
సకలకైంకర్యముల్ సలుపుచు నుండుఁడీ, మమ్ముఁ దలంపున మఱవ కెప్పు
డని సంయమీశ్వరుఁ డాన తిచ్చిన విని, యాయేఁబదిర్వు రిట్లనిరి గురున
తే. కస్మదీప్సితదైవత మయిన నిన్ను, విడిచి యిట నుండు టే మని విన్నవింప
యతిశిఖామణి వారి కిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. అర్థించితిరి గాన నర్చాకృతి ధరించి, యుండెద మీయిష్ట మొసఁగ నిచట
నని పల్కి శిల్పశాస్త్రాభిజ్ఞు నొక్కనిఁ, బిలిపించి యార్యుఁడు పలికె నతని
కస్మదాకృతితుల్య మైనబింబముఁ జేసి, తెమ్మన్న నాశిల్పి దెచ్చి యిచ్చె
నం దాత్మశక్తిలో నణుమాత్ర ముంచిన, నాబింబ మనియె నిట్లందఱికిని
తే. నవని నీసంయమీంద్రుని యపరమూర్తి, నే నిచట మిమ్ము రక్షింప నిలిచినాఁడ

నమ్ముఁడీ యనె బింబము నెమ్మి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. యాదవాచలవాసు లంద ఱాసూక్తుల, వీనుల కింపు గా విని సుఖంప
మదిలోన సంపత్కుమారుని దలఁచినఁ, బుత్రవాత్సల్య ముప్పొంగ గురుని
కడు గామ డై తోఁచు నట్లు రంగేశుని, దండ్రిని దలఁపఁ ద్రిదండపాణి
కామ డొక్కడుగుగా నరుగఁ దలం పగుఁ, బితృవత్సలత్వము పెనఁగ మదిని

తే. నిట్లు కొన్నిదినంబుల కేఁగుదెంచి, రంగధామము గని యతిరాజు మొక్కి-
చెలఁగి కావేరితీర్థముఁ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. కావేరితీర్థావగాహనం బొనరించి, యుచితక్రియలు సల్పి యున్న తన్ను
నచ్చోటివైష్ణవు లతిభక్తి సేవింపఁ, గరుణించి వారితోఁ బురముఁ జొచ్చి
ముఖ్య మౌరంగేశుముఖమంటపముఁ జెంది, జోహారు చేసి లోఁజొచ్చి మెచ్చి
శ్రీరంగధాముని శేషశయానుని, శ్రీభూమినీళాదిసేవ్యచరణు

తే. దివ్యసుందరసుకుమారదీప్తదేహు, శంఖచక్రగదాఖడ్గశార్ఙ్గధరుని
గాంచి గురుఁడుసుఖించి నుతించెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. కన్నులపండువు గాఁ దన్ను సేవించి, యలరారుయతిపతి కనియె శౌరి
ఖలచోళకృతబాధ గాసిఁ జెందితి వీవు, కాలము దప్ప దేఘనుని కైన
నని రంగపతి పల్క విని సంయమీంద్రుండు, విన్నాణముగ నిట్లు విన్నవించె
స్వామి మీ రిట శేషశయ్యపైఁ బవళించి, యోగనిద్రారతి నుండుకతన

తే. నీతు లెట్లగు నుభయవిభూతులందు, ననుచుఁ బల్కనయతిరాజు నవధరించి
బహుమతులొసఁగె శ్రీరంగభర్తయనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. శఠకోపతీర్థప్రసాదనిర్మాల్యముల్, తిరువాలవట్టము దెచ్చి యియ్య
స్వీకరించి భజించి చేదమ్మిఁగవ మోడ్చి, వెన్నుని వీడ్కొని వెడలి వచ్చి
కోవెల వలగొని గోపురప్రాకార,మణిమయమంటపమందిరములఁ
దిరువీథులను బుష్పతరుశాఖలను బిక, శారికాకీరమయూరములను

తే. విమలహేమమణిద్వారవేదికలను, జూచుచును వచ్చి కూరేశసూరివరుని
యింటిముంగిటి కేఁగెయతీంద్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. కూరనాథుఁడు తనగురుఁ డగుయతిపతి, కెదు రేఁగుదెంచి యహీనభక్తి
ధరణిపై సాష్టాంగదండప్రణామంబుఁ, గావింప యతిరాజు కరుణఁజూచి
గ్రుచ్చెత్తి కౌఁగిటఁ గూర్చి యోవత్స నీ, కక్కటా దృష్టి లేదాయెననుచు
బహుదుఃఖపడిన నేభాగవతునిబొట్టు, వెక్కిరించితినో యీవికృతిఁ గంటి

తే. ననుచుఁ గూరేశుఁ డన విని యయ్య నీవు
నట్టివాఁడవు గా విది యస్మదీయ
పాపఫల మని యతిరాజు పలికె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఇట్లాడించి కూరేశుని వీడ్కొని, యచటివైష్ణవులతో నరిగి తనదు
మఠ మొంది యందు లక్ష్మణమునితోఁబోయి,వచ్చినక్రమమెల్ల వైష్ణవులకుఁ
దెలుపుచు నుండఁ దద్దేశీయవైష్ణవు, లందఱు నచ్చోటి కరుగుదెంచి
చూపు కూరాధిపసూరికి లేదాయె, పెరియనంబియుఁ జెందెఁ బరమపదము
తే. స్వామిసంకల్ప మిట్లుండె సంయమీంద్ర
కంటి మీనిన్న నేఁటికి మంటి మనుచు
మంచిమాటల నిట్లు వచించి రనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. ౩౫

వ. ఆసమయంబునఁ జోళకృతభాగవతోపద్రవంబునకు దుఃఖించుచున్నసంయమీంద్రునకు వ్రణక్షారన్యాయంబున దుష్టకృతభగవదుపద్రవవార్త వినఁబడియె నంత. 36

సీ. సిరి దొలంగినతిల్లచిత్రకూటమునుండి, గోవిందరాజులు తావు దొలఁగి
తిరుపతిఁ జెంది సుస్థిరత నున్నాఁ డని, విని గురుఁ డచటికి వేగ వచ్చి
యతనిఁ బ్రతిష్ఠించి యంజనాద్రీశునిఁ, గని మ్రొక్కి వరదునిఁ గాంచి మగిడి
చెందె రంగము ముందు చెప్పితి మీసంప్ర,దాయమా మీఁదఁ ద్రిదండపాణి
తే. కూరనాథునిఁ బిలిపించి కూర్మి నీవు, వరదరాజును బొగడు మవశ్యమనుచుఁ
జెప్పి యతని నొడంబడఁ జేసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత స్వదృష్టిలాభార్థంబు సంయమీంద్రునిచే నియమితుండై కూరనాథగురుండు స్వాచార్యాజ్ఞం దలం దాల్చి వరదరాజస్తవం బాన తీయం దలంచె. 38

శ్లో॥ స్వస్తి హస్తిగిరిమస్తశేఖర స్సంతనోతు మయి సంతతం హరిః। నిస్సమాభ్యధికమభ్యధత్త యం దైవమౌపనిషదీసరస్వతీ. అనియుపక్రమించి, శ్లో॥ నీలమేఘనిభమఞ్జనపుఞ్జశ్యామకున్తలమనన్తశయం త్వామ్। అబ్జపాణిపద మమ్బుజనేత్రం నేత్రసాత్కురు కరీశ సదా మే॥ అనియెడియీశ్లోకంబునందు సదా దర్శనయోగ్యం బగునప్రాకృతదివ్యవిగ్రహదృష్టి నీదాసునకనుగ్రహింపవలయునని విజ్ఞాపనంబు సేయ నారాత్రి యమ్మహాత్మునిస్వప్నంబున. 39

సీ. కాలమేఘముఁబోలు నీలదేహమువాఁడు, కరుణారసముఁ జిల్కు కనులవాఁడు
హాటకరత్నకిరీటశిరమువాఁడు, మొల్లనవ్వులు గుల్కు మోమువాఁడు
శ్రీవత్సకౌస్తుభ శ్రీయుతోరమువాఁడు, కనకాంబరము మొలఁ గల్గువాఁడు
పంచాయుధస్ఫురద్బాహుశాఖలవాఁడు, పొడసూపె యొకమహాపూరుషుండు
తే. నేను గరిగిరివరదుండ నీయభీష్ట,మియ్య వచ్చితిఁ గూరేశ యిష్ట మడుగు
మనినఁ గూరేశుఁ డతనికి ట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అప్రాకృతం బైన యాత్మీయదివ్యమంగళవిగ్రహంబు నా కన్నుఁగవకుఁ
గనఁబడుఁ గాక నీకరుణచే నేవేళ, నని మ్రొక్కి ప్రార్థింప ననుమతించి

యద్దేవతావిభుం డంతర్హితుం డయ్యె, నంత మేల్కాంచి కూరాధిపుండు
నానందభరితసర్వాంగుఁడై సుప్రభాతం బైనఁ గాలోచితక్రియలను
తే. జేసి యాస్తుతి సంపూర్తిఁ జేసివ్రాసి, వరదరాజస్తవం బాత్మగురునికడకుఁ
దెచ్చి ప్రణమిల్లి స్వప్నముఁ దెలిపెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. ఆస్తుతి వినిపింప నంతయు విని గురుం, డాకూరనాథున కనియె నిట్లు
నిందాపదృష్టిలో నీ వెప్పటట్లుండ, వాంఛించి నీచేత వరదరాట్స్త
వంబుఁ జెప్పించి తత్ఫలము నే నేమియుఁ, గాననైతిని గానఁ గరిగిరీశు
కడ కేఁగి యాహరికను మ్రోల నీస్తుతి, వచియింప నీదృష్టి వచ్చు మగిడి
తే. యనుచుఁ బల్కయతీశ్వరుఁడచటనుండి, తానెకూరాధిపతికిఁగైదండ యిచ్చి
తోడుకచనియెను గరిగిరికడకు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. కరిగిరిపైకెక్కి వరదునిసన్నిధి, గురుఁడు గన్గొనఁ గూరకులగురుండు
స్తోత్రము చెవులకు సొంపుగా వినిపింప, నంతయు విని హరి సంతసించి
యభిమత మిచ్చెద నడుగు మన్నను గూర, పతిరమాభర్తకుఁ బలికె నిట్లు
నే లభించుఫలంబు నెమ్మి నాలూరాను, కి మ్మన్న వరదుఁడు సమ్మతించె
తే. నప్పుడొక్కరితో మాటలాడుచుండి, యతివరుఁడు వారిసూక్తుల నాలకింప
కంతమీఁదట విని యిట్టులనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. వరద సర్వజ్ఞ మద్వాంఛిత మెఱిఁగియు, నాయెడ నీ విట్లు సేయఁ దగునె
కూరశేఖర నీకుఁ గూడునా యింతస్వా, తంత్ర్యము నాయీప్సితంబు దెలిసి
యని పల్కి చింతించు యతిశిఖామణిఁ జూచి, కరిగిరివరదుఁ డీకరణిఁ బల్కె
నను నినుఁ బొడగన నయనము లిచ్చితి, యతిరాజ యీకూరపతికి ననిన
తే. యంతఁ గూరేశుఁ డాహరియవయవముల
సొమ్ము లివి యవి యని కేలఁ జూపి గురుని
గాంచి తల్లక్షణముల వచించె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 44
సీ. అంత సంతసమొంది యాహరిపీడ్కొని, మగిడి రంగముఁ జెంది మఠమునందుఁ
గూరేశునకుఁ గృప గోదగాథాతిశ, యార్థ మానతి యిచ్చు నవసరమున
రమ్య మానారునరంబాళి లనుపాట, కర్థ మెఱింగి య ట్లాచరింప
నళగరితిరుమల కరిగి ఘృతప్లుత, పాయసనవనీతభాండశతము
తే. శౌరి కర్పించి విల్లిపుత్తూరి కరిగి, వడపెరుంగోయిలుడయాను వరదుఁ గాంచి
గోదఁ గనిమ్రొక్కియతిరాజు కూర్మి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. అద్దేవికోవెల నణ్ణా యనుచుఁ బిల్చి, బహుమతు లొనరించి పంచినంతఁ
దిరునగరికిఁ జను గురుని శఠారిని, గని మ్రొక్కి పొగడి తత్కరుణఁ జెంది
తే. తిరిగి రంగేశుఁ దద్దేవినిగని మ్రొక్కి, స్వమఠ మొంది సుఖించు సమయమునను

యతిరాజునకు నైనకయంతేనివానులు, క్షేమంకరులు వారికనామధేయ
తే. ముల జగత్త్రియపాపనిర్మోచనముల, నఖిలవైష్ణవలోకకర్ణామృతములఁ
దెలియఁ బలికెదనే విన్నకోలఁదిననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనేకమోద మలర.

వ. అమ్మహాత్ములదివ్యనామక్రమం బెట్టి దనిన:—

1. కూరత్తాళ్వాన్, 2. మాడభూషియాళ్వాన్, 3. గోమఠత్తాళ్వాన్, 4. శట్టలూరిశిరియాళ్వాన్, 5. అనందాళ్వాన్, 6. నిడాఘూరాళ్వాన్, 7. అరణప్పురత్తాళ్వాన్, 8. నెయ్యుండాళ్వాన్, 9. ఉక్కలాళ్వాన్, 10. వేదాంతియాళ్వాన్, 11 నడువిలాళ్వాన్, 12. పిళ్లప్పిళ్లైయాళ్వాన్, 13. మిళహాళ్వాన్, 14. కారంజియాళ్వాన్, 15. ఈణ్ణియాళ్వాన్, 16. కోయిలాళ్వాన్, 17. తిరుక్కోవలూరాళ్వాన్, 18. తిరుమోహూరాళ్వాన్, 19. అకలంగనాట్టాళ్వాన్, *1 ముదలియాండాన్, 2. పెరియాండాన్. 3. సిరియాండాన్. 4. అమ్మంగియాండాన్, 5. మారుథిప్పెరియాండాన్, 6. మారొన్నిల్లా మారుథిసిరియాండాన్, 7. సోమాసియాండాన్, 8. కందాళైయాండాన్, 9. ఈశ్వరాండాన్, 10. ఈణ్ణియాండాన్, 11. కురంజిపూరిసిరియాండాన్, 12. ఆళవందారాండాన్, 13. అయ్యారాండాన్, *1 కిడాంబియాచ్చాన్, 2. సిరియాచ్చాన్, 3. కణ్ణియనూరిసిరియాచ్చాన్, 4. కొంగిలాచ్చాన్, 5. ఈచ్చంబాడియాచ్చాన్, 6. ఎన్నాచ్చాన్, 7. అయిప్పిళ్లైయాచ్చాన్, 8. తూప్పిర్ప్పిళ్లైయాచ్చాన్, *1. అరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానార్, 2. తొండనూర్నంబి, 3. మరుథూర్నంబి, 4. మళపూర్నంబి. 5. శొట్టనంబి, 6. కురువినంబి 7. తిరుక్కురుంగుడినంబి, 8. వంగిపురత్తునంబి. 9. ముడుంబనంబి, 10. శ్రీపరాంకుశనంబి, *1. శ్రీపరాంకుశభట్టర్, 2. వరుందరుంబెరుమాళ్ భట్టర్, 3. అణ్ణగియమణవాళభట్టర్, 4. శ్రీపరాశరభట్టర్, 5. శ్రీవేదవ్యాసభట్టర్, 6 శిరుప్పుళిదేవరాజభట్టర్, 7. తిరువరంగభట్టర్, 8. గోవిందభట్టర్ 9. నంబియూరిల్ శ్రీరంగరాజభట్టర్, 10. ఉళ్లూరిల్ పెరియభట్టర్, 11. వరుందరుంబెరియపెరుమాళ్ భట్టర్, *1. శట్టంబల్లిజియ్యర్, 2. ఈచ్చంబాడిజియ్యర్ 3. తిరువేంగళంజియ్యర్, 4 కులశేఖరజియ్యర్, 5. ఆళ్కొండుపల్లిజియ్యర్. 6. తిరుమశ్రీశైజియ్యర్, 7. సాలగ్రామజియ్యర్, 8. తిరుప్పుళింగుడిజియ్యర్, 9. శ్రీగోవిందజియ్యర్, 10. తిరుమాలిరుంజోలైజియ్యర్ 11. తిరుముట్టంజియ్యర్, 12. తిరునెన్నూరుజియ్యర్, 13. తిరువడంధైజియ్యర్, * 1. తిరునారాయణపురత్తరయర్, 2. పెరుమాళ్ కోయిల్ వరుందరుం పెరుమాళరయర్. 3. రాజనారాయణప్పెరుమాళరయర్, 4. తిరువరంగప్పెరుమాళరయర్, 5. తిరువేంగళత్తరయర్, 6. తిరువాయ్మొళ్ళియరయర్, 7. పిళ్లైత్తిరునరయూరరయర్, 8. తిరుక్కురుంగుడియరయర్, 9. తిరునగరియరయర్, 10. తిరుక్కణ్ణపురత్తరయర్, 11. తిరువనంతపురత్తరయర్, 12. రాజమహేంద్రప్పెరుమాళరయర్ 13. విల్లి

పుత్తూరరయర్,*1.ఆళ్వాన్ కొండుఅమ్మంగియమ్మాళ్,2.ముడుంబయమ్మాళ్,3.పరిత్తికొ్కిల్లైయమ్మాళ్,4.ఉక్కలమ్మాళ్,5.శొట్టయమ్మాళ్*1,హారీతకులతిలకరాన ఆసూరిప్పెరుమాళ్, 2. కిడాంబిప్పెరుమాళ్, 3. అమ్మంగిపెరుమాళ్, 4. మునిప్పెరుమాళ్, 5. పట్టినిపెరుమాళ్, 6. వడమునిపెరుమాళ్, *1. తిరుమలైనల్లాన్, 2, ఎంబార్, 3.కరాంజిసోమయాజియార్,4. పెరియకోయిల్ వళ్లలార్, 5. అలంకారవేంగడవర్, 6. తిరుక్కురుహప్పిరాన్‌పిళ్లాన్, 7.ఆరుకాట్టిపిళ్ళాన్ 8. రామానుజపిళ్ళాన్, 9. తిరునగరిప్పిళ్ళాన్,10.గోమఠత్తియ్యర్, 11.వైత్త మానిధిశిరియయ్యర్, 12. పెరియయ్యర్, 13. అణియరంగత్తముధనార్,14. కుమాండూరళయవల్లి, 15. కుమాండూరిపిళ్లై, 16.నంబికురుందేవర్,17.అంబత్తిరువురియెంబెరుమాన్ శెల్వప్పిళ్లై,*చాత్తాధవర్కళిల్,1.కులశేఖరప్పెరుమాళ్ దాసర్, 2. పట్టర్‌ఫిరాన్‌దాసర్, 3. పహవెల్లిదాసర్, 4. శ్రీవిల్లిపుత్తూర్‌దాసర్, 5. శ్రీనారాయణదాసర్, 6. శ్రీగోవర్ధనదాసర్,7. తిరువళుధివళనాడుదాసర్, 8. శ్రీరామానుజదాసర్, 9. పిళ్లైయొరంగావెల్లిదాసర్, 10.వందర్,11. శొందర్, 12, రామానుజవెళ్లైక్కారల్, *సత్తైత్తుముదలికళ్ ముప్పూరితిరునామములు, 1. తిరువరంగదాసర్, 2. తిరుమాలిరుంజోలైదాసర్, 3. వానమామలైదాసర్, *కొంగిల్‌ముదలికళ్ ముప్పూర్, 1. అళ్గియమణవాళదాసర్, 2, తిరువేంగడదాసర్, 3. పేరరుళాళదాసర్, *తిరుమళిల్‌కొత్తత్తుముదలికళ్ ముప్పూరు, 1. యతివరచూడామణిదాసర్, 2, యతిరాజదాసరు, 3. ఇళయాళ్వార్‌దాసర్. * పాండ్యనాట్టిల్ ముదలికళ్ ముప్పూరు, 1. మహిళలంగాలదాసర్, 2. శ్రీశఠకోపదాసర్, 3. పిళ్లైతిరువాయిమొళ్రిదాసర్, *స్థానత్తారిల్, 1. సేననాథబ్రహ్మారాయర్, 2. వీరసుందరబ్రహ్మారాయర్, 3. జగన్నాథబ్రహ్మారాయర్,4.వీరరాఘవబ్రహ్మారాయర్,పిళ్లైయుడైందయుడయార్ తిరువంజనమెడుక్కుంతుయ్యముని వేళం,శ్రీభండారంకావల్, 1. తిరువరంగమాళిక్కైయరయర్,2, ఆండవర్, 3. అరియవర్, 4.అముథుపడియారిప్పర్,*అమ్మమార్కళిల్, 1. తిరువనందపురత్తమ్మై, తిరువాట్టాత్తమ్మై, 3.తిరువణ్బరిశారత్తమ్మై 4. మున్నినాల్‌కోయల్‌ప్పారుత్తమ్మై, 5. తిరునరయూరమ్మై, 6, తిరుకణ్ణపురత్తమ్మై, 7. తిరుప్పదిశ్రీకార్యంశెయ్యుమమ్మై,8.ఆండాడమ్మై,*1.నాయకత్తేవియార్ 2. ఉయ్యప్పెరుందేవియార్, 6. పెరిమపెరుందేవియార్, 4. సిరియపెరుందేవియార్, *శ్రీపెరుంబూదూరితిరువరంగంతిరుకొడందయిల్ తూయ్యవాయిరంకొంగిల్. 1. పెరియపిరాట్టియార్, 2. అత్తుళాయమ్మై, 3. అమ్మంగి4. కూరత్తాండాళ్, 5 . దేవకీపిరాట్టియార్, 6.యతిరాజవల్లియారు,7. పంగయచ్చొల్లియార్ 8.పొన్నాచ్చియార్, 9. యన్నిళైవంచియారు,10. చూడికుడుత్తాళ్, 11. తిరుప్పావైపాడినాళ్,— అమ్మహాత్ములయుదుంజతుస్ప్రతిసింహాసనస్థితులగునాచా

ర్యపురుషులెవ్వరన్న.—కూరత్తాళ్వాన్. 1. ముదలియాండాన్, 2. అరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానార్, 3. కిడాంబియాచ్చాన్, 4. తిరుమలనల్లాన్, 5. అనందాళ్వాన్, 6. ఎంబార్, 7. ఆళవందార్ కుమారర్ శొట్టనంబి, 8. పెరియనంబికుమారర్ పుండరీకర్, 9. తిరుక్కోట్టియూరినంబికుమారర్ తెక్కాడాళ్వాన్, 10. తిరుమాలై యాండాన్ కుమారర్ సుందరత్తోళుడయాన్, 11. పెరియతిరుమలనంబికుమారర్ రామానుజంబిళ్లై, 12. తొండనూర్నంబి, 13. మళుధూర్నంబి, 14. మళువూర్నంబి, 15. తిరుక్కురుంగుడినంబి, 16. కురువనంబి, 17. ముడుంబనంబి, 18. శ్రీపరాంకుశనంబి, 19. వడుహనంబి, 20. వంగిపురత్తినంబి, 21. పిళ్లతిరుమలనంబి, 22. పిళ్లైప్పిళ్లయాళ్వాన్, 23. నిడాధూరియాళ్వాన్, 24. యంగళాళ్వాన్, 25. శట్టలూరిశిరియాళ్వాన్. 26. ఈణ్ణిప్పిళ్లయాళ్వాన్, 27. నెయ్యుండాళ్వాన్, 28. మిళహాళ్వాన్, 29. మారుధిప్పెరియాండాన్, 30. ఈశ్వరాండాన్, 31. జియ్యరాండాన్, 32. శిరుప్పల్లి దేవరాజభట్టర్, 33. ఉల్లూరిపెరియపెరుమాళ్ భట్టర్, 34. శ్రీరంగరాజభట్టర్, 35. ఉక్కలాళ్వాన్, 36. పరిత్తికొక్కలైయమ్మాళ్, 37. అమ్మంగియమ్మాల్, 38 నడివిలాళ్వాన్, 39 గోమరత్తాళ్వాన్, 40. తిరుక్కోవులూరాళ్వాన్, 41, తిరుమోహూరాళ్వాన్, 42. వేదాంతియాళ్వాన్, 43. కోయిలాళ్వాన్, 44. అరణపురత్తాళ్వాన్, 45. కొంగిలాచ్చాన్, 46. ఈచ్చంపాడియాచ్చాన్, 47. కణ్ణియనూరిసిరియాచ్చాన్, 48. శట్టంబల్లిజియ్యర్, 49. ఈచ్చంపాడిజియ్యర్, 50. తిరువెళ్లరజియ్యర్, 51. ఆళ్కొండపల్లిజియ్యర్, 52. తిరునగరప్పిళ్లై. 53. కరాంజిసోమయాజియాన్, 54. అలంగారవేంగడవర్, 55. నంబికురుందేవర్, 56. పిళ్లయుడందుడయార్, 57 తిరుక్కురుహప్పిరాన్ పిళ్లాన్, 58. పెరియకోయిల్ వళ్లలార్, 59. తిరుక్కణ్ణపురత్తాచ్చాన్, 60. ఆసూరిప్పెరుమాళ్, 61. మునిప్పెరుమాళ్, 62. అమ్మంగిప్పెరుమాళ్, 63. కుమాండూరియళియవల్లీ రామానుశప్పిళ్లై. 64. మారొన్నిల్లామారుధిచ్చిరియాండాన్, 65. సోమాసియాండాన్, 66. ఈణ్ణిప్పిళ్లైయాండాన్, 67. పెరియాండాన్, 68. కురంజిపూరంజియ్యరాండాన్, 69. అమ్మంగియాండాన్, 70. ఆళవందారాండాన్. 71. కిళాంబిప్పెరుమాళ్, 72. ఆరుకాట్టిప్పిళ్లాన్, 73 పిళ్లతిరునారాయణపురత్తరయర్, 74. ఈక్రమంబుగాసప్తశతిసంయమీంద్రులచే, జతుస్సప్తతిసింహాసనస్థితు లగునాచార్యపురుషులచేనేకాంతిద్వాదశసహస్రంబులచే నసంఖ్యాతు లగుచాతనిదాసులచే శతత్రయసంఖ్యాకు లైనకొత్తైపమ్మలచే నగణితంబు లయినరాజసమూహంబులచే నిరంతరసేవ్యమానశ్రీపాదారవిందుం డగుసంయమిసార్వభౌమున కనవరతంబు కూరత్తాళ్వాను ముదలియాండాను నేళాధూరాళ్వాను నవలంబనదండస్థానాపన్నులై యుండు రరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానారాచార్యనియోగంబున భగవదారాధనంబు సలుపుదురు

కిళాంబిప్పెరుమాళును గిళాంబియాచ్చానును దిరుమడపల్లికైంకర్యనిర్వాహకు
లై యుందురు వడుగనంబి యభ్యంజనంబునఁ గైంకర్యంబు సేయుచుండును గో
మఠచ్చిరియాణ్డాను శ్రీపాదుకాసమర్పణోత్థానకైంకర్యనిరతులై యుందురు
పిళ్లైయొరంగావిల్లిదాసర్ కైదండ యొసంగుదు రమ్మంగి క్షీరసక్తసమర్పణంబు
సేయు చుందురు ఉక్కలమ్మాళ్ తిరువాలవట్టకైంకర్యంబులు సలుపుచుందురు
ఉక్కలాళ్వార్ భక్తపాత్రోత్థానకైంకర్యంబు సేయు చుందురు మారుధి
యాండాన్ తిరుక్కావేరీకైంకర్యంబు సలుపు చుందురు మారొన్నిల్లామారు
థిచ్చిరియాండాన్ మఠంబునకుఁ దండులసూపశాకఘృతక్షీరదధ్యాదిసమర్పణ
రూపకైంకర్యసక్తులై యుందురు తుయ్యముని తిరుమంజనకైంకర్యంబు సేయు
చుందురు తిరువరంగమాళిగైయార్ శ్రీభండారకైంకర్యాసక్తులై యుందురు
వండరుం శిండరుం రాజసేవాలబ్ధం బగుధనంబుఁ దెచ్చి శ్రీమఠకైంకర్యంబునకు
సమర్పింతురు రామానుజవెళక్కారల్ తిరుమేనిసంరక్షణతత్పరులై యుందు
రకలంకనాట్టాణ్డాన్ ప్రతిపక్షనిరసనాసక్తబుద్ధులై యుందు రీక్రమంబున
నిత్యకైంకర్యపరులగు నిమ్మహాత్ములయందు వడుగనంబి యతీంద్రునితిరువడిత్తామ
రలే ప్రాప్యప్రాపకంబు లని విశ్వసించి తదీయశ్రీపాదుకలే నిరంతరం బారాధించు
చుందు రట్టియెడ నొక్కనాఁడు. 47

సీ. సంయమీంద్రునితోడ జరుగుచుఁ ద్రోవలోఁ, వాఁక యడ్డం బైన వడుగనంబి
కంఠప్రమాణోదకము దాఁటుచును దన, శిరమునఁ బెరుమాళ్ల తిరువగూడ
పై యతీంద్రునిదివ్యపాదుకాద్వయ ముంచి, దరిఁ జెందఁజూచి త్రిదండపాణి
వడుగా యి దేమన వడుగనంబియుఁ బల్కె, నీస్వామి నాతల నిలిచి యున్న

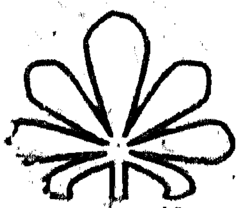
తే. నింక నాయిష్టదైవత మెచటికేఁగు, ననిన నిదియొకయధికార మనుచుఁ దలఁచి
గురుఁడు కరుణించి యతనితో జరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమోదమలర,

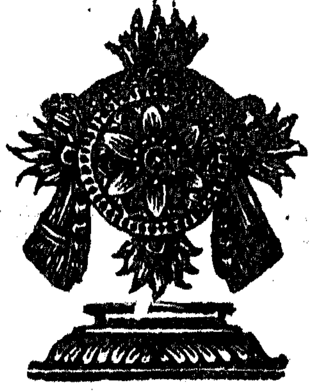
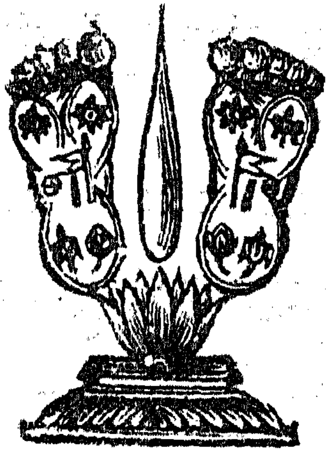
శా. రాకాచంద్రముఖారవింద పరిపూర్ణస్వాంత విజ్ఞాతను
శ్లోకప్రాక్తనదేశికేంద్రవిభవా శుద్ధస్వభావ స్తవా
వైకుంఠాశ్రిత సేవ్యపాదకమలా వాదీంద్రతూలానిలా
శోకధ్వాంతదివాకరా శుభకరా సుశ్లోక రామానుజా. 49

క. శ్రీకర భక్తవశీకర, భీకరసంసారగహనభేదకుఠారా
ప్రాకటతత్త్వవిచారా, శ్రీకేశవపుత్ర సూరిసేవ్యచరిత్రా. 50

మాలినీవృత్తము. నిగదితహరిపద్యా నిర్మలస్వాంతవేద్యా
విగళితభవపాశా వేదమార్గప్రకాశా
యగణితగుణధామా యాశ్రితాంభోజసోమా
జగదఘదమచంద్రా సత్త్వసాంద్రా యతీంద్రా. 51

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్రకణ్వసగోత్రపవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందుమధ్యమభాగంబునఁ బద్మగిరిప్రవేశంబును బౌద్ధవిజయంబును మగిడి యతీంద్రుండు యాదవాద్రిం బ్రవేశించుటయు నందుఁబండ్రెండుహాయనంబులుండుటయు శ్రీరంగధామంబునుండి యొకవైష్ణవుం డరుగుదెంచి యతీంద్రునకుఁ గూరేశువిజయం బెఱింగించుటయుఁ బంచాచార్యచరమవార్తాశ్రవణంబును మారొన్నిల్లామారుధిచ్చిరియాండా ననుదేశికోత్తమునిఁ గోవెలకుఁ బంచి యతనివలనఁగల్యాణీపుష్కరిణీతీరంబునందుఁ గూరేశునిసేవం బెఱింగి క్రిమికంఠునిమరణవార్త వినుటయు యాదవాద్రినివాసులైనశ్రీవైష్ణవులచేఁ బ్రార్థితుండై యతీంద్రుండద్దివ్యదేశంబునందుస్వకీయార్చాబింబప్రతిష్ఠాపనంబు సేయించుటయుఁదిరునారాయణస్వామిచే ననుజ్ఞాతుండై యతీంద్రుండు శ్రీరంగధామంబుఁ జెందుటయు రంగధామునకు యతీంద్రుండు మంగళాశాసనం బొనర్చి శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రుల నాదరించుటయు నమ్మహాత్ముండు గురునియోగంబున వరదరాజస్తవంబొనర్చి స్వప్నంబున వరదునిఁ గాంచుటయుఁ గూరేశసహితుండై యతీంద్రుండు కరిగిరి కరిగి వరదునిసన్నిధి వరదరాజస్తవంబుఁ జదివించుటయు నద్దేవదేవుండు మెచ్చి నాలూరానుని కపవర్గంబును గూరేశునకు దివ్యదృష్టియొసంగుటయు మగిడిశ్రీరంగంబుఁ జెంది యచటనుండి యళగరితిరుమల కరిగి యందుగోదాదేవిమనోరథం బీడేర్చుటయు నచటనుండి శ్రీవిల్లిపుత్తూరికిం జని వడపెరుంగోయిలుడయానునకు మంగళాశాసనంబుఁ జేసి గోదాదేవిని భజియించిన నద్దేవియుఁ గోవెలయణ్ణా యని యతీంద్రునిఁ బిలిచి యతనికి బహుమతు లొనర్చుటయు యతీంద్రుని తిరువడిత్తామరలాశ్రయించిన మహాత్ములదివ్యనామంబులు చెప్పుటయు నాంధ్రపూర్ణప్రభావోపక్రమంబు నన్నది యేకాదశోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

మధ్యమభాగము.

ద్వాదశోల్లాసము.

రంగపతిపదాంబుజ
సారంగ శుభాంతరంగ ✱ సాత్త్వికవిద్యా
పారంగత సంయమికుల
సారంగ సదంతరంగ✱సరసిజభృంగా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. ఉడయవ రొకనాఁడు ✱ వడుగనంబికిఁ దన,తళిగ ప్రసాదము ✱ దయ నొసంగ
రెండుచేతులఁ బట్టి ✱ నిండారుభక్తి నా,తం డారగించి హ✱స్తములఁ దలను
దుడుచుకొన్నను యతి✱ధూర్వహుండది చూచి,హస్తముల్ గడిగికొ✱మ్మన్న నట్లు
చేసి యామఱునాఁడు ✱ శ్రీహరిగుడిఁ జెంది,స్వగురుండు భగవత్ప్ర✱సాదమియ్య
తే. నదిభుజించి కరద్వయ✱మపుడె కడుగ,నార్యుఁ డేమిది యన్న మీ✱యాజ్ఞ యనిన
నతనినిష్ఠకు ముద మందె✱నార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె✱మోదమలర.

సీ. తిరువీథు లేతెంచు✱హరిఁ గన నొకనాఁడు, వడుగనంబియతి✱వరుఁడు పిలువ
నీస్వామిఁ గన నేఁగ ✱ నాస్వామికై కాఁచు,పాలిది పొంగిపో ✱ వా మహాత్మ
యన్నఁ దద్గురుభక్తి ✱ కార్యుఁ డక్కజపడి, మఱియొకప్పుడు పెరు✱మాళ్ల సేవ
కరిగి రంగేశుని✱యక్షిసౌందర్యముఁ, గను మన్న నానంబి ✱ గాంచి మగిడి
తే. గురునిదళుకొత్తుకన్నులఁ ✱ గోరి చూచి
యస్మదార్యామృతముఁ గన్న✱యక్షియుగళ
మన్య మేమియుఁ గన నొల్ల✱దాయె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ✱ మోద మలర. 4

సీ. తనయింటికొకనాఁడు ✱ తన్నుఁ గన్గొనఁ దొంటి,చుట్టాలు వచ్చినఁ ✱ జూచి వారి
నన్నపానాదుల ✱ మన్నించి పంచి, యా,మఱునాఁడు తా నున్న✱మందిరమున

వారు ముట్టినయట్టి। వస్తువు లన్నియుఁ, బరిహరించి స్వకీయ। భవన మంత
యలికించిపూయించి। యాంధ్రపూర్ణార్యుఁడు, చనుదెంచి తానెదా। శరథియింటఁ
తే. బెరటఁబడి యున్న భాండముల్ । పెక్కు దెచ్చి
కొ్రొత్తఁ బెట్టించెఁ దొల్లింటి। కులమువారి
పొత్తుభాగవతుల కెట్లు । పొసఁగు ననుచు
వాదిభీకరగురుఁడనె । మోద మలర. 5
సీ. మేలునాట వెలుంగు। మిథిలసాలగ్రామ,నగరియం దొకనూయి। నర్చి యందు
భక్తితో గురుని శ్రీ। పాదతీర్థం బుంచి, యతని శ్రీపాదుక । లచట నిలిపి
కొమరొప్పఁ బై నొక। కోవెలఁ గట్టించి, నిత్య మర్చించుచు । నిఖిలలోక
పావనం బాచార్య। పాదతీర్థం బది, యారగించుచుఁ గాల । మట్లు గడపి
తే. వడుగనంబి నిజచ్ఛాత్ర। వరులఁ జూచి, సలుపుఁడీపూజయిచ్చోట। సతతమనుచుఁ
జెప్పి యార్యపదాబ్జముల్ । చెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె। మోద మలర.
సీ. ముందు శ్రీశఠకోప। ముని వేంకటేశున, కఖిలకైంకర్యము । లాచరింపఁ
బ్రార్థించె నిప్పుడీ। పను లన్ని నెఱవేర్పఁ, గలసాత్త్వికుఁడు మాకుఁ । గలిగెనేని
యాతఁడే యస్మదీ। యస్వామి యని యతి,పతి వైష్ణవులు వినఁ। బలికె నంత
శ్రీమదనంతదే। శికమణి లేచి సాష్టాంగ ప్రణతిఁ జేసి । యనియె నిట్లు
తే. లాజ్ఞ యిచ్చినఁజని వేంక। టాద్రిపతికి, నిత్యకైంకర్య మొనరింతు । నిక్కమనిన
యతివరుఁడుపంచెనయ్యనం। తార్యననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె। మోదమలర.
సీ. చని వేంకటేశుని । గని మ్రొక్కి యతనికి, సకలకైంకర్యముల్ । సలుపుచుండి
హరికిఁ దా నొనరించు। తిరునందనవనంబు, చెంతల నొకదొడ్డ। చెరువుఁ ద్రవ్వఁ
దలఁచి యారంభించి । తానె త్రవ్వుచు నుండ, దారకుల్ గర్భిణి। తనదు దేవి
మంటితట్టలు మోయ । మాయావి వేంకటా, చలభర్త భక్తవా। త్సల్యజలధి
తే. యర్భకాకృతి నాబాలు। రందుఁ దోఁచి, తట్ట లెదు రందుకొని వేగ। తాన తెచ్చి
కట్టపైఁ గుమ్మరించును । గరుణ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె । మోదమలర.
సీ. అలసి మెల్లన ముసు। పరుగు దెంచెద రిప్పు, డేతెంచెదరు వేగ । మే మిది యని
యడిగిన గురునకి । ట్లనిరివా రొక దార,కుఁడు తట్ట లెదు రందు। కొనియెఁ గాన
వేగ వచ్చితి మని । వీఁడె వాఁ డని చూపఁ, జూచి పల్కెననంత। సూరి యిట్లు
మాయబాలకుఁడ వై । మావృత్తికిటు లేల, యొడిఁగట్టుకొంటివే। వాంఛ గలిగె
తే. నేని వేఱొకతట్టఁ జేఁ। బూని మట్టి, మోయు మన్నను గనిపింపఁ । డాయెఁ దన్ను
భక్తవశ్యుండు వేంకట। భర్త యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె। మోదమలర. 9
సీ. ఒకనాఁడనంతార్యుఁ । డురుతరతులసికా,ననములో దళములఁ। దునుము చుండఁ
గర మొకసర్పము । గఱచిన నీరాడి, యెద గురునిఁ దలంచి । యెప్పటట్లు
విరులదండలఁ గూర్ప । విని పిలిపించి ల,క్ష్మణుఁడు నీతలం । పేమి యనినఁ

గఱచినభుజగము ఘన మైన దాయెనా, విరజలో నీరాడి హరిని గొలుతుఁ
తే. గఱవఁబడుభోగి లోకవాసి గలిగెనేని, నీదుకోనేటనీరాడి నిన్నె కొలుతు
నని హరికిఁబల్కె నయ్యనంతార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. తిరువయోధ్య కనంతగురుఁడు సంశ్రితులతో, విచ్చేయువేళ శ్రీవేంకటేశు
దివ్యప్రసాదపాథేయముఁ గొనిపోయి, యలసి యాత్రోవలో నారగింపఁ
దలఁచి చాలఁబిపీలికలఁ బ్రసాదమునందుఁ, జూచి యిట్టు లనంతసూరి పలికె
నిత్యసూరులు వీరు నిత్య మాయద్రిపై, వాసిగా సుఖపడువారు గాన
తే. వేగ మీ రీ ప్రసాదము వేంకటాద్రి, నుంచి రండని శిష్యులఁబంచ వార
లట్లు చేసిరి నిజదేశికాజ్ఞ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 11
సీ. ఒకనాఁడనంతార్యుఁడొంటిమైమణిమంట,పమునందుసురభిపుష్పములఁగూర్చ
హరి పిల్వఁ బంచిన నతఁడు చలింపక,కుసుమదామము లన్ని గూర్చి తెచ్చి
యర్పించినను గనియాజ్ఞ మీఱితి వేమి,యనిహరియడుగ నయ్యార్యుఁడనియెఁ
బరువు దప్పినవిరుల్ పరిమళింపవు నీది, యాన మీఱిన భీతి వీని కేమి
తే. యిరువురము సంశ్రయించితి మిగ్గిరీంద్ర, మస్మదార్యాజ్ఞమీపని కైనవీని
కాజ్ఞ పని యేమియనియెనయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. శ్రీరంగమున నిట్టిశిష్యులతోఁ గూడి, సంయమీంద్రుఁడు గోష్ఠిసలుపుచుండ
గురునకుఁ జెప్పక కూరేశుఁ డొకనాఁడు, రంగేశుఁజూచియుప్పొంగి పొగడి
యతఁడు ప్రసన్నుఁడై యభిమత మిచ్చెద,వేఁడుకొమ్మనఁ గూరవిభుఁడుపలికె
నీప్సితార్థము మున్నె యిచ్చితి వది గాన,మగిడి నిన్నర్థింపఁ దగునె యనిన
తే. నేఁడు గురునాన నీయాన నీవు గోరి,కొమ్ము మఱియొక వర మిత్తుఁగూరనాథ
యనిన హరి కిట్టుకూరేశుఁడనియెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. భవదనుభవనిత్యబలవద్విరోధి యీ, ప్రకృతిబంధముఁ బాపి భవదుదార
సతతానుభవము నొసంగు మన్ననుహరి,యదిదక్క వేఱొక్కటడుగుమనిన
నంతకంటె మఱొక్కటడుగ నొల్లదుమది, యన్న రంగేశుఁడుహర్ష మొంది
నీకు నీవారికి నీవారివారికి, నపవర్గ మిచ్చితి నని వచించి
తే. చారుశఠకోపతీర్థప్రసాదమాల్య,చందనము లాలవట్టము సత్కరించి
బహుమతియొనర్చెకూరేశుఁబంచెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. అర్చిరాదికగతి కగ్రిమశృంగార, మట్లాయలంకృతి యులర వచ్చి
మనికిపట్టుకుఁ బోక మరియొకచోనున్న, కూరేశుకృత్యముగురుఁ డెఱింగి
కాషాయచేల మాకాశంబునకు నెగఁ,జిమ్మి త్రిదండముఁ జేతఁ బూని [యె
యాడుచుండఁగఁజూచియార్యులందఱుస్వామి, యేమిదియనసంయమీంద్రుఁడని
తే. వింటి మొకదొడ్డశుభవార్తవీనులలర, నదియునెదియన్నఁజెప్పెదనాలకింపుఁ
డనియె యతిరాజు నిజసంశ్రితాళికనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. శౌరి కూరేశుని సంబంధసంబంధి, జనులకు మోక్ష మొసంగె నరయ
మాకు సంబంధ మామాన్యునితో నుండుఁ, గావున మోక్ష మేకలుగు ననుచు
సంతసించెద నని సంయమీంద్రుం డన, నార్యు లందఱు విని హర్ష మొంది
సచ్ఛిష్యునకు సదాచార్యున కొక తార, తమ్యము లే దని తలఁచి రప్పు
తే. డంతఁ గూరేశగురునకై చింతపడుచు, నమ్మహాత్ముని గనుఁగొన యతివరుండు
వైష్ణవౌఘముతోఁ గూడ వచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. చను దెంచి కూరేశుఁ గని గురుఁ డనియెనీ, కర్థమానను బాసి యరుగ ననుచు
నామాట విని యమ్మహాత్ముఁ డూరక యున్న, నాశయ మే మని యార్యు లడుగ
సూరులు మును చను వారిపిమ్మటివారి, కెదురేఁగు మర్యాద యెందుఁ గలదొ
యానిత్యభూతిమర్యాద గీడ్పడ కుండ, ముందఱ చేరి యం దుండు నేని
తే. మిమ్మెదుర్కొనవచ్చు నామీఁద ననిన, నచటి క్రమ మేమి యిది యొక యద్భుతంపు
నిష్ఠ యని పల్కె సంయమినేత యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. గురుఁ డంతఁ గరుణఁ జేఁ గూరేశు చెవియందు, ద్వయమూఁద సూరులీవైన మేమి
యన మీ రెఱుంగరీ యవని రాకొమరుని, వదనము కర్పూరవాసనలను
విడిచిన జిహ్వ ద్రవింపనిపగిది నీ, యధికారి మోము ద్వయాక్షరములఁ
బరిమళింపక యున్నవరట గట్టురసజ్ఞ, యనిమూఁపు నిమురుచు హస్తమునను
తే. బ్రాణభూతుని నిన్నెడఁ బాసి యెట్లు, జీవితంబు ధరింతు నన్నీవు కూడఁ
దోడుకచను మని యతిపతి నుడివె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అని యిట్లమ్మహాత్ముని విశ్లేషంబునకు సహింపనోర్వక పెద్దయుం బ్రొద్దత్యంతార్తిం జెంది సంశ్రితవిశ్లేషాసహిష్ణుండును వైష్ణవకులాలంకరిష్ణుండు నగు నయ్యతివిష్ణుండు శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రుల నుద్దేశించి వత్సా! శ్రీవైకుంఠంబున దివ్యరత్నమయ శతసాహస్రస్తంభగుంభితంబును సమకాలసముదితానేకబాలభాస్కరప్రభావిభా సమానంబు నగు దివ్యాస్థానమంటపమధ్యభాగంబునందు రజతాచలశిఖరంబు నం బొడమి లెక్కకశక్యంబులైన చక్కనిక్రొక్కాఱుమెఱుంగులం గలసి మెలసి విలసితం బగు సజలజలదమండలంబుపోలిక దివ్యయోగపర్యంకగతంబును నిజఫణామణిమండలసంతతదేదీప్యమాననిరుపమానమహామణిప్రభాపటలప్రభాసమానదశదిశావకాశం బగు శ్రీమదనంతమహాభోగిభోగతల్పంబునం బ్రసారితసవ్యపదారవిందుండును గుంచితదక్షిణశ్రీపదారవిందుండును జానున్యస్తసవ్యేతరపాణిపల్లవుండును నాగభోగవిన్యస్తసవ్యకరకమలుండును ననవరతవిరాజమాన దివ్యరత్నమయకిరీటచూడామకరకుండలగ్రైవేయహారకౌస్తుభకేయూరకటకోర్మికాకటిసూత్రపీతాంబరశింజానమంజుమంజీరాద్యపరిమితదివ్యభూషణభూషితుండును వైజయంతీవనమాలాలంకృతుండును లక్ష్మీసంలక్షితవిశాలవక్షఃస్థలభ్రాజమానశ్రీవత్సలాంఛనుండును శంఖచక్రాదిదివ్యాయుధదీప్యమానదీర్ఘవృత్తభు

జభూషితుండును శ్రీభూనీళాదిదేవీసహస్రంబులతో విలాసంబులందగిలి క్రీడిం
చుభక్తత్రాణపరాయణుం డైననారాయణుని పురుషదృష్టిచిత్తాపహారియగురూ
పౌదార్యాదికల్యాణగుణగణం బతిరయంబున నిన్నాకర్షించుచున్నదినే నేమి
సేయం గలవాఁడ నప్పరమపదనాథుండును దద్దివ్యలోకనివాసులేమిభాగ్యంబో
నరించిరో పుడమి నిచ్చోట యోగనిద్రారతి నున్నశ్రీరంగనాథుండును నిద్దేశ
వాసులు నేమిపాపం బొనర్చిరో తెలియంజాల నని పలికి మహాఫలానుభవంబు
నకుం జనుకృతార్థులకుఁ జిత్తవైకల్యనిమిత్తంబు లగువికలోక్తు లాడం జనదు
గావున వత్సా పరమపదంబునకుం బొమ్మని వీడుకొలిపి గాఢాలింగనం బొనర్చి
ప్రేమవిహ్వలితసర్వావయవుండై యున్నసమయంబున, శ్లో॥ యో నిత్య మచ్యు
తపదామ్బుజయుగ్మరుక్మవ్యామోహత స్తదితరాణి తృణాయ మేనే। అస్మద్గురో
ర్భగవతోస్య దయైకసిన్ధో రామానుజస్య చరణౌ శరణం ప్రపద్యే॥ అని యిట్లు
తీర్థతనియ విన్నవించి యాయెంబెరుమానారుతిరువడిత్తామరలు తిరునేత్రంబుల
శిరంబున నురంబున నాని శ్రీపాదతీర్థంబుఁ జేర్చి యమ్మహాత్ముని శ్రీహస్తంబుచే
గ్రహించి త్రివారం బారగించి పర్వకాలంబున నమృతకిరణకౌముదీజుష్టంబగుదు
గ్ధాబ్ధిచందంబునఁ బరమానందభరితసర్వాంగుండై యుప్పొంగి శ్రీవత్సాంక
మిశ్రుండు కృతాంజలిపుటుండై స్వాచార్యునిం బంచి కతిపయదూరం బనుగ
మించి యతనిచే ననుజ్ఞాతుండై సాష్టాంగంబుగా సేవింప ననుగ్రహించి య
తీంద్రుండు నిజనివాసంబునకుం జనియె నంతఁ గూరేశుండు నిజగృహంబునకుం
జని దేవీరత్నంబు నీక్షించి నీతలంపెట్టిదనిన నా సాధ్వి స్వామీ దేవరవారిచిత్తాను
వర్తినై మదీయస్వాంతం బుండుఁగాని యన్య మెఱుంగ నేరదని విన్నవించి సే
వించి సాంజలియై యున్న యద్దేవి వినయోక్తులకు హర్షించి శ్రీపరాశరభట్టారకుని
శ్రీరామప్పిళ్లనుం బిలిచి వత్సకులారా శ్రీరంగనాథుండును శ్రీరంగనాయకియు
విచ్చేసియుండ మీకుం గొఱంత లేవియు సంభవింపవు శ్రీరంగరాజానుగ్రహం
బున జనియించి వర్ధిల్లుచున్నార మతండే మాకు రక్షకుం డనితలంచియుండక
యెంబెరుమానారుతిరువడిఘళే తంజ మని విశ్వసించి యుండవలయును. భవజ్జ
ననియైనయీసాధ్వికి విధేయులై యుండి శ్రీమహాభాగవతులయందుఁ ద్రివిధ
కరణంబులచే నించుకైన నపరాధ మాచరింపక వారియం దనురక్తి సలుప
వలయు నని యానతిచ్చిన నిజశ్రీపాదంబులయందును సాష్టాంగదండప్రణామం
బాచరించి దుఃఖించుచున్నకుమారుల నిరువురం గ్రుచ్చి యెత్తి తన శ్రీహస్తం
బున నమ్మహాత్ములకన్నీరు దుడిచి మీరు ప్రకృతిసంబంధమే ప్రధానంబుగాఁ
దలంచి దుఃఖించితి రేని యెంబెరుమానారుసంబంధంబు దూషించినవార లగుదు
రాత్మసంబంధంబుఁ దలంచి క్లేశించితి రేని నుఱుఁగుపఱుప నశక్యం బగుమ
దీయసంబంధం బెఱింగి స్వస్థచిత్తులై యుండం దగు నని యక్కుమారుల నిరు

పురనూఱడించి పుళ్లపుళ్లయూణ్ణ్వానను మహాదేశికునియూరుప్రదేశంబున శిరం
బుంచి స్వదేవీరత్నం బయినయాండాళమ్మయూరుభాగంబున శ్రీపాదపద్మము
లుంచి యెంబెరుమానారుతిరువడిత్తామరలే ధ్యానించుచుఁ బరమపదంబునకుం
జనియె నంత సంయమిశేఖరుం డావార్త విని వేగ విచ్చేసి కూరేశకుమారు
లగుశ్రీవ్యాసపరాశరభట్టారకుల నూఱడించి కూరేశున కంతిమకైంకర్యంబు
సేయ నియమింప జ్యేష్ఠపుత్త్రుం డగుశ్రీపరాశరభట్టారకుండు తిరుమాలయుఁ
దిరుప్పరివట్టంబును జాత్తుపడి మొదలగుకోవెలపరికరంబులతో నచ్చటిశ్రీవైష్ణ
వబృందంబు రావించి, శ్లో॥ సర్వకర్మాణి సూత్రేణ గాయత్ర్యావైష్ణవేన చ।
నారాయణానువాకేన స్నాపయే త్పితరం సుతః॥ అన్నప్రకారంబుగా నకూ
రేశగురునకుఁ దిరుమంజనంబు సమర్పించి కేశవాదినామంబులద్వాదశోర్ధ్వపుం
డ్రంబులు ధరియించి యలంకరించి శ్రీచూర్ణపరిపాలనంబు గావించి యాచర
మవిగ్రహంబు విమానంబునం దుంచి బ్రహ్మవిదగ్రేసరు లగుశ్రీవైష్ణవులు
వహింపఁ బంచమహావాద్యంబులతోఁ దోడ్కొనిచని తిరుక్కావేరీగర్భంబునం
దుంచి, శ్లో॥ కేశవార్పితసర్వాఙ్గం శరీరం మఙ్గళావహమ్।సర్వథా న దహేద్విప్రో
బ్రహ్మమేధవిధిం వినా॥ అనుశాస్త్రక్రమంబున భగవద్దాసులగుముముక్షువులు
తిరుమేను విడిచిన నచ్చరమవిగ్రహంబు బ్రహ్మమేధసంస్కారంబు దక్క వేఱొ
క్కవిధిచే సంస్కరింపం దగదు గావున,శ్లో॥ బ్రహ్మమేధ మితిప్రోక్తం మునిభి
ర్బ్రహ్మతత్పరైః। మహాభాగవతానాం హి కర్తవ్యో విధి రుత్తమః॥ అనుహారీ
తస్మృత్యుక్తక్రమంబున శ్రీమహాభాగవతోత్తముం డగుశ్రీవత్సాంకమిశ్రుని
బ్రహ్మమేధసంస్కారవిధిచే సంస్కరించి యామీఁదనవశ్యకరణీయంబు లగుకృ
త్యంబుల శాస్త్రోక్తక్రమంబుగా ననుష్ఠించి యంతట సంయమీంద్రునిఁ దదీ
యు లగుమహాత్ములను నిజగృహంబునకుఁ దోడ్కొనివచ్చి,శ్లో॥ నాతఃపరతరం
తీర్థం వైష్ణవాంఘ్రిజలాచ్ఛుభమ్। తేషాం పాదరజఃపుణ్యం గఙ్గామపి పునాతి హి॥
అని శాస్త్రప్రసిద్ధం బగుమహావైభవంబు గలశ్రీమహాభాగవతశ్రీపాదతీర్థంబ
ర్థించి స్వీకరించి, శ్లో॥ శుభాదా ద్విజవర్యైశ్చ సర్వసంపచ్ఛుభావహామ్। సహ
స్రశాఖాధ్యయనం కారయే ద్వైదికోత్తమః॥శ్లో॥ అశుభాన్తే విశేషేణ ద్రావిడీ
బ్రహ్మసంహితా। అధ్యేతవ్యా ద్విజవరై రాశౌచమలనాశనీ॥ అనియు,శ్లో॥ వృ
ద్ధావాదౌ తు యేచాన్తే ద్రావిడీ బ్రహ్మసంహితా। అధ్యేతవ్యా ద్విజవరై రాద్యా
గీతసహస్రికా॥ అనియు బ్రహ్మాండపురాణంబునం జెప్పంబడుం గావునఁ దిరువా
యిమొళి యనుదివ్యప్రబంధం బనుసంధించి పుష్పాంజలియొనర్చి చాత్తుగావిం
చి, శ్లో॥ యథా తుష్యతి దేవేశో మహాభాగవతార్చనాత్। తథా న తుష్యతే
విష్ణు ర్విధివత్స్వార్చనా దపి॥ అనుశాస్త్రక్రమంబుగా శ్రీమహాభాగవతతదీ
యారాధనం బాచరించి వారలకు సకలసత్కారంబు లొనరించి కృతార్థుం డయి

యుండె నంత ॥ కూరత్తాళ్వారితిరునక్షత్రతనియను.—పుష్యమాసంబున హ
స్తనక్షత్రంబు గావున, శ్లో॥ మకరే హస్తనక్షత్రే సర్వనేత్రాంశసమ్భవమ్। శ్రీ
మత్కూరకులాధీశం శ్రీవత్సాఙ్కముపాస్మహే॥ శ్లో॥ అగ్ర్యం యతీంద్రశిష్యా
ణా మాద్యం వేదాన్తవేదినామ్। శ్రీపరాశరభట్టార్యమ్మహోపకృతి మాశ్ర
యే॥ శ్లో॥ శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రేభ్యో నమ ఉక్తిమధీమహి। యదుక్తయస్త్రయీ
కణ్ఠే యాన్తిమఙ్గళసూత్రతామ్॥ అని యాశ్రితు లిట్లు తనియనులు విన్నవించి
రంత. 19

సీ. మఱునాఁడె యెంబెరుమానారు చనుదెంచి, భట్టరయ్యను జెట్టఁబట్టి తోడుక
చని రంగభర్తయాస్థానమంటపమునఁ, బ్రణమిల్లి శ్రీరంగపతిని డాసి
సేవించి యద్దేవదేవుని శ్రీపాద,పద్మముల్ సూపె నబ్బాలకునకు
భట్టరా శ్రీపాదపద్మములను జూచి, హర్షింప నతని కిట్లనియె శౌరి
తే. వత్స మీతండ్రి లేఁడని వగవ వలదు, నన్నె మీతండ్రిగా మది నమ్మియుండు
మనుచు వాక్రుచ్చె హరి భట్టరయ్యకనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. మత్పుత్రుఁడని యభిమానించి హరిద్ర, తీర్థ మిప్పించి సందియము దీఱ
మహి రంగరాజాభిమానపుత్రుం డని, ఖ్యాతుఁడౌనట్లనుగ్రహముఁ జేసి
యున్న శ్రీహరిఁ జూచి యుడయవరనియె దీ,ర్ఘాయు విమ్మీవె యీయర్భకునకు
విద్యఁ జెప్పెదనన్న విని యు నూరక యుండి, బహుమతు లొనరించి పంచె శౌరి
తే. యంత భట్టరు నెంబారు కప్పగించి, విద్యఁ జెప్ప నియోగించి వేగ వచ్చి
మఠమునం దుండె నాజగన్మాన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అయ్యవసరంబున సంయమీంద్రుండు నిజపదాబ్జాశ్రితులగు దాశరథ్యాదిమహా
దేశికులకు భగవద్విషయంబు ప్రసాదించుచుండె నట్టియెంబెరుమానారు ప్రభా
వంబు బయల్పుచ్చు మహత్త్వ లెవ్వ రన్న వివరించెద శ్రీరంగనాథుఁడును శ్రీవేం
కటేశుండును గరిగిరివరదుండును యాదవాద్రీశుండును నళహరిస్వామియుఁ దిరు
క్కురుంగుడినంబియు శ్రీశఠకోపసూరీంద్రుండును శ్రీమన్నాథమునివరుండును
శ్రీయామునాచార్యవర్యుండును బెరియనంబియుఁ దిరుక్కోట్టియూరినంబియుఁ
దిరుమలనంబియుఁ గూరమాలాధరగురుండును నాళ్వాత్తిరువరంగప్పెరుమాళరయ
రనుమహాదేశికుండును మఱియు నెంబెరుమానారుతిరువడిఘ ళాశ్రయించిన చ
తుస్సప్తతిసింహాసనాధిపతులును బ్రహ్మరాక్షసుండును మూక వైష్ణవుండును మొద
లయినస్వామిస్వాములు వీరియందు విభూతిద్వయం బుడయవరులకు స్వాధీనం
బుగా నొసంగుకతన శ్రీరంగధాముండు యతీంద్రప్రభావప్రకాశకుం డయ్యె నీ
సంబంధిసంబంధుల కెవరి కేది లిఖితంబు వ్రాసి పంపించిన మోక్షం బిచ్చెద నని
ప్రతిజ్ఞ యొనర్చినకారణంబున శ్రీవేంకటేశుండును రామానుజమాహాత్మ్య
ప్రకాశకుం డయ్యె మఱియును. 22

సీ. దేశికోత్తములతోఁ దిరుమల కేఁగుచు, యతిరాజు మార్గమధ్యమున నిల్వఁ
దుంబయూర్కొండయం దొక్క గోపాంగన, దివ్యదధ్యాజ్యముల్ దెచ్చి యిచ్చి
యారగించినమీఁద యతిపతిఁ గని దధిక్రయ మడిగిన యతిరాజు కృపను
వరదార్య యాగోపవనితకు శ్రీపాద,తీర్థప్రసాదముల్ దెచ్చి యొసఁగు
తే. మనిన వరదార్యుఁ డార్యాజ్ఞ నట్లొనర్పఁ, బాదతీర్థప్రసాదానుభవముచేత
జ్ఞానవతియయ్యె నాగొల్లచాన యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. ఇను మొకరసమున హేమించుపగిది శ్రీ,పాదతీర్థము సోఁకి పాపజాతి
స్వస్వరూపజ్ఞానసంపన్నయై పల్కె, నీకు సద్గురునకు నెయ్యి వెరుఁగు
కలిగిన ట్లిచ్చితిఁ గాని తత్క్రియ మేటి, కపవర్గ మిమ్ము మహాత్మ యనిన
వేంకటేశుఁడు దక్క వేఱొకఁ డెట్లిచ్చు, మోక్ష మంచును శేషమూర్తి పలుక
తే. నతఁడు నీమాట విను ననియార్యు లనఁగ, వింటిఁ గావున నతని పేరింట నొక్క
లిఖిత మిమ్మని యడిగె నాలేమ యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. సర్వజ్ఞ వేంకటశైలనాయక సత్ప్ర,సంగ నీసమయము సంస్మరించి
యీగోపసుందరి కిమ్ము మోక్షం బని, లిఖిత మార్యుఁడు వ్రాసి లేమ కియ్య
నాలేఖఁ గైకొని యతిరయంబున వచ్చి,కొండపై కెక్క నాగోపసాధ్వి
కెదురుకొండలరాయఁ డెదురుగా నేతెంచి, యాలిఖితముఁ జూచి యాదరించి
తే. మోక్షమిచ్చెను నాగొల్లముద్దియకును, గాన యతిరాజమహిమప్రకాశకుండు
వేంకటేశ్వరుఁ డయ్యె నీవిధమున నని, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 25
సీ. స్వప్నములో యాదవప్రకాశకునకు, యతిపతిసంబంధి వై తరింపు
మనుచుఁ జెప్పిన కతయాజ్ఞమూర్తి వచించు, తర్కమునకుఁ బ్రతితర్క మొదవఁ
దడఁబడి పొగడు త్రిదండికిఁ గనఁబడి, శ్రుతిఁ దెల్పి జయ మిచ్చు కతనఁ గంచి
వరదుఁడు యతిరాజవైభవ మెఱిఁగించె, నట్లు యాదవగిరిహరియుఁ గలను
తే. దోఁచి యతిపతి రమ్మని తోడుకపోయి, మహిని నతనికి సంపత్కుమారుఁ డయ్యెఁ
గాన విదితముఁ జేసెఁ దద్గిరిమ నను, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 26

వ. అళగరిస్వామి సంయమీంద్రుని ప్రభావం బెఱింగించిన తెఱం గెట్టి దనిన వివరించెద నొక్కయవసరంబున నద్దివ్యదేశవాసి యై లోకరక్షకుం డగు పుండరీకాక్షుం డెంబెరుమానారుసంబంధు లగువారి కరుళప్పాడిడ నాయిండే ననుచు శ్రీవైష్ణవులు నిటలతటఘటితాంజలిపుటు లగుచు విచ్చేయఁ బెరియనంబి తిరువంశంబున నవతరించిన స్వాములు కొందఱు రాకున్న నాశౌరి వారి నుద్దేశించి మీరలు మదీయాజ్ఞోల్లంఘనంబు సేయుటకుఁ గారణం బేమి తెలుపుం డనిన దేవా యతీంద్రుఁ డస్మద్వంశాలంకారభూతుం డయిన మహాపూర్ణార్యుల శిష్యుండు గావునఁ దత్సంబంధంబు ప్రధానంబు చేసి మీరు పిలిచితిరి గావున నమ్మహాత్మున నాచార్యవంశ్యుల మగుటం జేసి పనివినక యుంటిమి గాని వేఱొకతలంపు

న లేదని వారు విజ్ఞాపనం బొనరించిన విన నవధరించినయత్తుగరిస్వామియు దశరథవసుదేవాదిరాజసత్తములు నాయందుఁ బుత్రప్రపత్తిఁ జేసినవిధంబున నున్నది మీ పెంబెరుమానారునం దొనర్చినశిష్యప్రతిపత్తి యని యాన తిచ్చి మఱియొకనాఁడు కిడాంబియాచ్చా ననుదేశికేంద్రునిఁ గటాక్షించి మీ కభిమతం బగునొకపద్యంబుఁ బఠియింపు మనిన నతండు, శ్లో॥ అపరాధసహస్రభాజనం పతితం భీమభవార్ణవోదరే। అగతిం శరణాగతం హరే—అని యాశ్లోకంబు పఠించిన నెంబెరుమానారు సకలచేతనులకు గతి యై యుండ మీ కిట్లు పఠింప నర్హంబు గా దని యాన తిచ్చెం గావున నత్తుగరిస్వామి యతీంద్రుని ప్రభావప్రకాశకుం డయ్యె మఱియును దిరుక్కురుంగుడినంబియు శ్రీపరాంకుశయోగీంద్రుండును శ్రీమన్నాథమునివరుండును శ్రీయతీంద్రునిమాహాత్మ్యంబు ప్రకటితంబు గాఁ జేసినక్రమం బెట్టి దనిన. 27

సీ. కోరి తిరుక్కురుంగుడినంబి యతిరాజు, నాశ్రయించి రహస్య మరసెఁ గాన
బైలువెచ్చె గురుని ప్రభావ మట్లు శఠారి, తనమానసమునఁ ద్రిదండపాణి
శాంతు భవిష్యదాచార్యు నేతోత్సవ,శ్రీకరు సాక్షాత్కరించి మించి
కండో మనుచుఁ బాడెఁ గాన యతీంద్రుని,దివ్యప్రభావంబు తేటపఱచె
తే. శఠజిదాత్తభవిష్యదాచార్యవిగ్రహార్చచేఁ దెల్పెనంయమీంద్రాతిశయము
నెల్లవారికినాథమునీంద్రుఁ డనుచుఁ, వాదిభీకరగురుఁ డనమోద మలర. 28

వ. అట్లాభవిష్యదాచార్యవిగ్రహంబు నాథపద్మాక్షరామయామునార్యాదిదేశికులచేఁ గ్రమార్చితంబై శ్రీరంగంబునందు భగవద్రామానుజచరమవిగ్రహసన్నిధానవర్తి యై యుండు నని శ్రీమహాపూర్ణదేశికోత్తముం డిమ్మహాత్మునిమహిమ యెల్లవారికిఁ దెల్లముగా నెఱింగించినతెఱం గెట్టిదనిన. 29

సీ. దాశరథ్యార్యాదిదేశికోత్తములతోఁ, గూడి మహాపూర్ణగురునియింటి
కెంబెరుమానారు లేగుదెంచినఁ జూచి, వైరియనంబియు లేచి ప్రేమతోడ
ధరణిపై సాష్టాంగదండప్రణామముఁ, గావించి మిగుల సత్కార మొదవఁ
జూచియిట్లనియెఁ దత్సుతయత్తుళాయమ్మ,యయ్యమీ శిష్యుఁడు యతివరేణ్యుఁ
తే. డితని కిట్లాచరించితి వేమి యనిన, హరికి ముం దుద్ధవాక్రూరు లట్లు గురుఁడ
నైతి నీతని కనియె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నమోదమలర.

సీ. కావేరిలో నవగాహన మొనరించి, వైష్ణవౌఘముతోడ వచ్చుచుండఁ
దిరువీథిలో యతిదేవుఁడు గనుఁగొని, స్వగురుఁడు భక్తితోఁ జాఁగి మ్రొక్క
నతఁడు సానుగ్రహ మంజలిఁ గావించి,చన స్వామి దే మని స్వాములడుగ
నార్యుతలంపున కర్హ మదే యని, యతిరాజు పల్క నయ్యార్యు లతని
తే. కాతలం పెట్టిదో చెప్పుమనిన వారి, కస్మదాచార్యు లాయర్థమాన తియ్య
నర్హ లని పంచె వారినయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నమోదమలర.

సీ. పూర్ణార్యుఁజూచి యాబుధజను ల్పేమోడ్చి, సంశయమడుగ నాసభ్యుఁడనియె
యామునార్యుఁడు వైష్ణవాన్వితుఁడై వచ్చు, చున్నట్లుదోఁచిన నుడయవరుల
కతిభక్తి మొగిక్కితి నాళవందారుపి,మ్మట నార్యపూర్తి లక్ష్మణమునీంద్రు
లకుఁ గల్గిన ట్లన్యులకు లే దనుచుఁ జెప్పి, సచ్ఛాత్త్రునకు సదాచార్యునకును
తే. వాసి లే దనిగురుఁ డెంచివరకుమారుఁ, బుండరీకాఖ్య సంయమిభూమిపతికి
శిష్యుఁగాఁ జేసిమోదముఁ జెందెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
వ. తిరుక్కోట్టియూరినంబి యీయతిక్షితీంద్రుని వైభవంబుఁ దెలిపిన క్రమం బెట్టి
దనిన. 33
సీ. తిరుమంత్ర మొకనాఁడు దేశికుల్ వినుచోట, గోష్ఠీగహానపూర్ణ గురువరుండు
పిలిపించి యరసి యాభిక్షుభూపాలుని,పరసమృద్ధికి మెచ్చి పరమకృపను
మాపాలియెంబెరుమానారె ర మ్మని, పిలిచి కౌఁగిటఁ జేర్చి ప్రీతిఁ జెంది
మహిలోన నెంబెరుమానారె దర్శన,మని మనశాస్త్రముల్ వ్యవహరించు
తే. ననుచు శ్రీవైష్ణవుల కెల్ల నానతిచ్చెఁ, గాన యతిరాజవిభవ ప్రకాశకుఁడన
నమ్మహాదేశికుం డుర్వి నయ్యె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 34
సీ. గోవిందమిశ్రులు గురునికై పఱచి యా,పరపువై ముమ్మాఱు పొరలి లేచి
నిలిచిన సంయమినేత కటాక్షించి, తిరుమలనంబికిఁ దెలుప నతఁడు
పిలిచి గోవిందమిశ్రుల కిట్లు పలికెను, గతి యొద్ది గురుతల్పగామి కనుచు
నరకమే గతి యని గురుని కాతఁడు పల్క,నిట్లేల చేసితి వెఱిఁగి యెఱిఁగి
తే. యనుచుగురుఁడానతిచ్చిన నాలకించి, సత్త్వనిధియైనయెంబారు సద్గురునకు
మగిడియొకమాట పల్కనీమాడ్కి ననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. చీమ కుట్టక గడ్డిచిద్రుపల నోరయక, తిరుమేను పాన్పుపై మెఱయుచుండ
దేవరవారు నిద్రించినఁ జాలును, వీఁడు దుర్గతి కేమి వెఱవఁ డనుచు
నెంబా రనినసూక్తి కెంబెరుమానారు, హర్షింప నతని కిట్లనియె నంబి
యయ్య శ్రీరామాయణార్థముఁ దెలియుచు, నొక్కసంవత్సరముంటి విచట
తే. నీకుఁ దగువస్తువొకటియ్య లేకపోతి,ననుచుఁ జింతించుగురునకయ్యతివరుండు
వినతి చేసిట్లు దా విన్నవించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. స్వామి మీసన్నిధిసకలవస్తువులందు, దాసున కొకటియ్యఁదలఁచి తేని
యనఘుని నెంబారు నంబుధారాపూర్వ, మడియేని కిమ్మని యతివరేణ్యుఁ
డడిగిన నాతని కాతిరుమలనంబి, యెంబారు నొసఁగి యతీశభాను
రాంఘ్రిపద్మములందు నాత్మతనూజు రా,మానుజార్యాదుల నాశ్రయింపఁ
తే. జేసెఁగావున సంయమిక్షితిమహేంద్రు,వైభవము తేటపఱచెను వైష్ణవులకు
నమ్మహాత్మునిఁ దలఁచెద నాత్మ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. మఱియుఁ దిరుమలయాండాను త్రిదండమండలేశ్వరుని ప్రభావంబుఁ దెలియ వివ

రించినక్రమం బె ట్లన్న నకూ్కరమాలాధరగురుండు యతీంద్రునకుఁ దిరువాయ్
మొழிకర్థం బొనర్చుచున్నసమయంబున యరియక్కాలత్తుళ్లే యనుపాశు
రంబు ప్రస్తుతంబైనయప్పాట కొకయర్థం బమ్మాలాధరగురుండు వచింప యతీం
ద్రుం డుపకారస్మృతివిషయంబుగా మఱియొకయర్థంబుఁ జెప్పిన విని తిరుమా
లెయాండా నిట్టివిశ్వామిత్రంబు రచింప నేర్చిననీకు సంప్రదాయార్థంబులు వినఁ
బని యేమి యని యుపరితనగ్రంథంబుఁ జెప్పక చాలించిన మఱికొన్ని దినంబు
లకు గోష్ఠీపూర్ణుండు విచ్చేసి రంగపతికి మంగళాశాసనం బొనర్చి మాలాధరదే
శికేంద్రునిఁ గని సముచితసంస్కారం బొనరించి యమ్మహాత్మునిచే సమర్చితుం
డై సముచితాసనంబునం గూర్చుండి యమ్మాలాధరగురుండు దెలుప నతీతవృ
త్తాంతం బంతయుఁ దెలిపి యగ్గురూత్తము నుద్దేశించి మహాత్మా మన మిరువుర
మాళవందారుసన్నిధిని తిరువాయ్మొழியర్థం బెఱుంగుచుండ యరియక్కా
లత్తుళ్లే యనుపాట ప్రస్తుతం బైన నప్పాశురంబునకు యామునాచార్యుండు
మన మిరువురము నాకర్ణింప నొకయర్థంబుఁ బ్రసాదించె నంతట మీ రాచమ
నార్థంబు విచ్చేసితిరి కావున రెండవయర్థంబు మీచే శ్రుతంబు గాదయ్యె నప్పు
డే నాయర్థంబు విని యుండితి యతీంద్రుం డస్మచ్ఛ్రుతం బయినయర్థంబె యు
పన్యసించె నీయతీంద్రున కాళవందారు నెమ్మదిం దోఁచినయర్థంబే కాని వేఱొక
యర్థంబు ప్రసిద్ధంబుగాదు గావున నీయర్థంబు ప్రామాణికతమంబని యొప్పంద
గు నదియునుం గాక సాందీపనికడఁ గృష్ణుం డధ్యయనం బొనర్చినట్లుగాదె యీ
యతీంద్రుండు మీకడఁ దిరువాయ్మొழியర్థం బాకర్ణించుట యని తిరుకోట్టి
యూరినంబి వాక్రువ్వ విని విస్మయం బంది తిరుమాలెయాండా నాసంయమీం
ద్రునిం జూచి యతీంద్రా నీవొక్కనాఁడైన నాళవందారుతో సంభాషించి యె
ఱుంగవమ్మహాత్మునితిరువుళ్లంబున నున్నయర్థం బెల్లెఱింగితివన్న యతీంద్రుండు
కరకమలంబులు మోడ్చి యద్దేశికేంద్రు నుద్దేశించి మహాత్మా యామునాచా
ర్యవర్యున కే నేకలవ్యుండఁ గానో యని యానతియ్య విని హర్షించి యదియొ
కయవతారవిశేషం బని నిశ్చయించి భక్తిపూర్వకంబుగా సాష్టాంగదండప్రణా
మంబు గావించి మహాత్మునితిరువడిత్తామరలయందు సుందరత్తోళుడయా ననునిజ
కుమారశేఖరు నాశ్రయింపఁ జేసెం గావునఁ దిరుమాలెయాండాను సంయమీం
ద్రునివిభవంబు ప్రకాశింపఁ జేసె నింక నాళ్వారుతిరువరంగప్పెరుమాళరయరు య
తీంద్రునివిభవంబు బైల్పుచ్చినక్రమం బెట్టి దనిన యతీంద్రుం డాఱుమాసంబు
లు తిరువరంగగురునిదివ్యభవనంబున వసియించి తిరువాయ్మొழி మొదలైనది
వ్యప్రబంధంబు లధికరించుచు సకలవిధకైంకర్యంబులు సలుపుచుండి యొక్క
నాఁ డభ్యంజనం బొనర్చి యతిసౌరభ్యయుక్తం బగుపుకుమారతలహరిద్రాచూ
ర్ణంబున నుద్వర్తనం బొనర్ప సత్యారతిహర్షయుక్తుండై యగ్గురుండు వత్సా స

న్నను నాసర్వంబును స్వాధీనంబు గాఁ జేసికొంటి వని సుప్రసన్నుండై పంచ
మోపాయనిష్ఠ యుపదేశించి తిరువాయ్మొళ్ళియరయరను నిజకుమారకు నయ్య
తీంద్రుని శ్రీపాదాబ్జంబులం దాశ్రయింపం జేసెం గావునఁ దిరువరంగగురుఁడు సం
యమీంద్రుని వైభవం బెల్లవారికిం దెల్లమి గాఁ జేసె మఱియును బ్రహ్మరాక్ష
సుండును మూకబాలకుండును యతిస్వామి తిరువవతారక్రమం బెఱింగించిన తెఱం
గెట్టి దనిన. 38

సీ. నీకడఁ జదువుచు నిత్యసూర్యగ్రణి, యున్నాఁడు లక్ష్మణయోగి యతఁడు
మన్ముక్తికారణమహిమాఢ్యుఁ డని యాదవప్రకాశకునకు విప్రరాక్ష
సుఁడు చెప్పెఁ గావునఁ బుడమి యతీంద్రుని,విభవ మెఱింగిరి వివిధజనులు
కంచిలో ముం దొక పంచవార్షికమూక, బాలుఁ డేఁడాది గన్పడక మగిడి

తే. యెల్లవారికిఁ గనఁబడి యిచట శేషుఁ, డవతరించెను లక్ష్మణఖ్యాతి ననియెఁ
గానమూఁగయుఁ దెలిపెఁ దద్గరిమ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. మఱియు నమ్మహాత్ముని శ్రీపాదాబ్జంబు లాశ్రయించిన మహాదేశికులతని ప్రభావంబు
బైల్పుచ్చిన ప్రకారం బెట్టిదనిన వివరించెద వడుగనంబి యాచార్యపదంబు డయ
వరులకే ముఖ్యవాచకం బగుటం జేసి యెంబెరుమానారు తిరువడిగళే తంజ మని
యానతిచ్చె మఱియును గణ్ణియనూరిసిరియాచ్చాన్ సచేలస్నానపూర్వకంబుగా
నార్తిచే నవసన్నుండై దివ్యాజ్ఞఁ బెట్టి యెంబెరుమానారు తిరువడిగళే శరణమ్మ
ని యుండుఁ డని యాశ్రితుల కుపదేశించె-నరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానారు
శ్రీయతీంద్రుని యాజ్ఞచేఁ దమ తిరువడిత్తామర లాశ్రయించిన యాచ్చానునకు
ననంతాళ్వానునకుఁ దొండనూర్నంబికి మరుధూర్నంబికిని హితోపదేశం బొనర్చి
యుడయవరొక పిచ్చికమెడఁ దాళఫలంబు గట్టినగతి యిట్లొసరించితిరి మీరలెం
బెరుమానారు తిరువడిగళే శరణమ్మని నమ్మి యుండుఁ డని యానతిచ్చెఁ బిళ్లెపు
ళ్లయాళ్వాన్ తన్నాశ్రయించిన యెళివిలాళ్వానాభిజాత్యాదిమదంబుచే గర్విం
చి మనోవాక్కాయకర్మంబులచేఁ బరుల నిరాకరించు చుండ నెఱింగి యొకపర్వ
కాలంబునఁ దదీయకరణత్రయం బాచార్యదక్షిణగాఁ దనకతనిచే ధారాదత్తం
బుఁ జేయించుకొని శ్రీమహాభాగవతులయం దానుకూల్యకరసుండవై యుండు
మని నియమించిన నతం డట్లాచరింప నశక్తుండై యొకవివిక్తస్థలం బాశ్రయిం
చి యస్మదాచార్యులయెడ నార్ద్రాపరాధి నైతి నని దుఃఖింపఁ దెలిసి యమ్మహా
త్ముం డేతెంచి వత్సా నీకు దుఃఖపడఁ గారణం బేమి యనియడుగఁ దనమనో
గతం బైనయర్థం బతం డాయార్యున కెఱుకపఱుప విని యద్దేశికేంద్రుం డతని
నుద్దేశించి రాజదండభయంబుచేఁ బరుల విషయంబుగాఁ గాయికాపరాధంబు
మనుష్యునకు సంభవింపనేరదు. శ్లో॥ యదీచ్ఛసి వశీకర్తుం జగదేకేన కర్మణా। ప
రాపవాదసస్యేభ్యో గాశ్చరన్తీర్నివారయ ॥ అని యిట్టి న్యాయంబునఁ బరాపవా

దవాక్యంబు లుడిగియుండు మింక మానసాపరాధంబు లుదయించెనేని యను తాపంబుఁ జెందిభగవద్రామానుజచరణారవిందంబులే శరణం బని యధ్యవసించితి వేని యాయధ్యవసాయంబు,శ్లో॥జ్ఞానాగ్ని స్సర్వకర్మాణిభస్మసా త్కురు తేర్జున । నహి జ్ఞానేన సదృశం పవిత్ర మిహ విద్యతే॥ అనియెడుభగవదుక్తిక్రమంబు గామానసికాపరాధంబుల నశింపఁజేయు ననియానతిచ్చి నిజనివాసంబునకుం జనియె నంత నతండు స్వగురూపదిష్టక్రమంబునఁ గాలంబుజరపుచుఁగృతార్థుం డయ్యె మిళహాఝ్వానొక్కనాఁడుఛందోమయుండైనగరుత్మంతునియంశంబుచే నవతరించినదాశరథిసూరిపురందరునితో శాస్త్రవాదంబు సేయ నుత్సహించిన మనము శపథం బొక్కటి చేసికొనియెద మని ముదలియాండా నాన తియ్యఁ బరాజితుండు జేతను వహించుటే శపథం బని యతండుపలుకనీయర్థంబు సమీచీనం బని దాశరథిసూరి యంగీకరించి విశిష్టాద్వైతపక్షం బవలంబించి బలవత్ప్రమాణతర్కశతంబుల నుడువ నవి యన్నియును వధియించి బహువిధంబుల ఖండించి యబాధితబహుప్రమాణతర్కసహస్రంబులుపన్యసించి సిద్ధాంతంబు స్థాపింప నతండు ప్రత్యుత్తరముఁ జెప్పలేక 'విజితోస్మి'యని నిజభుజస్కంధపీఠంబున వైనతేయుండు విష్ణునిగతి వహించి కొంతదూరంబు చని యలసి మహాత్మా భవదీయశ్రీపాదంబు లాశ్రయించెద నన్నుంగరుణింపుమని ప్రార్థింప 'సాధవో దీనవత్సలాః' అనియెడు న్యాయంబునఁబరమకారుణికుండైన యవ్వాధూలకులాలంకరిష్ణుండును డిగ్గి యతనిం దోడుకొని చని యెంబెరుమానారుతిరువడిత్తామరలాశ్రయింపం జేసి యిమ్మహాత్ముని శ్రీపాదపద్మంబులె ప్రాప్యప్రాపకంబు లని విశ్వసింపు మని విధించె నంబారు శ్రీపరాశరభట్టారకార్యనుద్దేశించి వత్సా నీవు శ్రీరంగరాజున కభిమానపుత్రుండ వనియుఁ శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రుల కభిమతసుతుండ వనియు సమస్తవేదవేదాంగవేదాంతాదిపారంగతుండ వనియును మదిఁ దలంచి ప్రమాదంబుఁ జెందక సర్వదేశకాలావస్థలయందు నెంబెరుమానారుతిరువడిగళే శరణ మ్మనుచు నమ్మి యుండు మిది యె పరమహితం బని యానతిచ్చె శ్రీపరాశరభట్టారకుం డొకసమయంబున నంజియ్యరు నీక్షించి నీవు వేదాంతి యనువిఖ్యాతనామధేయంబుఁ గలవాఁడ వనియు మ మ్మాశ్రయించితి వనియు మా కాచార్యదక్షిణగా బహుద్రవ్యం బర్పించితి వనియు మోస మొందక సర్వకాలంబులయందు శ్రీరామానుజపదాంబుజంబులే శరణ మని విశ్వసించి యుండు మని యుపదేశించె నంజియ్యరు నంబిళ్లనుం గటాక్షించి లోకాచార్యుండ వని పేరు గాంచితి వనియుఁ దిరువాయ్మొళికి వాఖ్యానం బొనర్చితి వనియును స్వకీయాతిశయంబుఁ దలంచి పరాకుపడి యుండక నీ వెంబెరుమానారుతిరువడిగళే శరణ మ్మనినమ్మి యుండు మని యాజ్ఞాపించె మఱియొకనాఁడు నంబిళ్లై శివక్కరప్పిళ్లైకడం జని

యొకవైష్ణవగృహంబున నిద్రించి యాశివక్కరప్పిళ్లకై దండగొని మగిడి చను
చున్నసమయంబునం దొకవైష్ణవుండు తద్గృహద్వారవేదికయందు శయనించి
త్రోవ కడ్డంబుగా శ్రీపాదంబులు సాఁచి సుఖసుప్తుం డై యున్న వీక్షించి పా
దంబులు ముడుచుకొమ్మని శివక్కరప్పిళ్ల పలుక నంబిళ్లవినవధరించి భగవద
నుగ్రహంబుచే నిఖిలాజ్ఞాననివర్తకం బై ననిరతిశయనిర్మలజ్ఞానంబు లభించి శ్రీ
పరాంకుశమునీంద్రుండు శ్రీమహాభాగవతవిషయంబుగాఁ దిరుత్తాళ్ వణంగి యని
యానతీయ నీవట్లనం దగునా యని యతనిహస్తంబు పరిత్యజింప నతండు శివ
క్కర యనుతనయగ్రహారంబునకుం జని యందుఁ గొన్నిదినంబులు గురుండుత
న్నుఁ బరిహరించె నింక నేనేమి సేయం గలవాఁడ నని యనుతపించుచుఁ దిరిగి
నంబిళ్లసన్నిధి కేతెంచి సాష్టాంగప్రణామం బాచరించినిటలతటఘటితాంజలిపు
టుండై మహాత్మా యుభయనదీమధ్యస్థనరకరగృహీతరజ్జుయంత్రప్రక్షిప్తపాషా
ణం బానదీనిర్ఝరమధ్యదేశంబునం గూలుపోలిక భవదీయపాణిపల్లవత్యాగవేగం
బున సంసారసాగరమహాప్రవాహంబునం బడితి నింక నీదాసచేతనున కేమిగతి
యని యత్యార్తుం డై విన్నవింప 'క్షమాసారాహిసాధవః' అనియెడిన్యాయం
బున క్షమాసముద్రుండైనయద్దేశికేంద్రుండు తదీయాపరాధంబు క్షమియించి
యింక నెల్లప్పుడు యతీంద్రశ్రీపాదపద్మంబులేయుపాయోపేయంబులుగానమ్మి
యుండు మనుచు నియోగించె నెంబెరుమానారున కభిమానపుత్త్రుం డైనశ్రీకు
రుకేశగురుండు సిరిభుత్తూరనునగ్రహారంబునకుం జనుదెంచిన వేదశాస్త్రపారంగ
తుం డైనసోమాసియాండానద్దేశికేంద్రునికడఁ బ్రేమపూర్వకంబుగా శ్రీభాష్యం
బధికరించినపిమ్మట నక్కురుకేశగురుండు మగిడి చనుచుండఁ గొంతదూరంబతనిన
నుగమించి మహాత్మా యడియేనికొక పరమహితం బుపదేశించి నీవు భాట్టప్రాభాక
రాదిశాస్త్రంబులయందు సర్వజ్ఞుండ ననియు శ్రీభాష్యప్రవర్తకుండ ననియు నీ
వాసిఁ దలంచి ప్రమాదంబుఁ జెందక సర్వకాలంబులయందు సంయమీంద్రుని
చరణారవిందంబులే శరణం బని విశ్వసించి యుండు మని విధియించె గోమఠత్తా
ళ్వార్ తమసన్నిధియందు కాకంపాటియాచ్చాంబిళ్ల యాదరపూర్వకంబుగా శ్రీ
భాష్యం బధికరించి యొకహితంబు దాసునకనుగ్రహింపు మని వేఁడుకొనిన నతం
డతనికి నెంబెరుమానారుతిరువడిగళే శరణం బని విశ్వసించి యుండు మనియుప
దేశించె నంగళాత్త్వా నొక్కంపాడియాచ్చాంబిళ్లనుం జూచి యార్యసత్త
మా శ్రీరంగనాథుండు నీయెడఁ గోపం బుంచినవేళ నీమది నేమి తలంచితివని
యడుగ నెంబెరుమానారుతిరువడిగళే శరణం బని విశ్వసించి యుండితి ననియ
తం డతని కానతిచ్చె నెళాధూరియమ్మాళాత్మీయశ్రీపాదంబు లాశ్రయించినపన్ని
రువురుశ్రీవైష్ణవులు తనసన్నిధిని శ్రీభాష్యం బధికరించి భక్తిరూపోపాయంబును
సాపాయం బని విన్నవింప వారికిఁ బ్రపదనం బుపదేశించిన నది దుష్కరం బని

వారనిన నట్లాయె నేని యెంబెరుమానార్ తిరువడిగళేశరణం బని యధ్యవసించి
యుండుఁ డని యానతిచ్చె నడివిలాత్తాళ్వాఁ తిరునారాయణపురంబునకరిగి యందు
వంగిపురత్తాచ్చి మొదలైనభాగవతోత్తములకు శ్రీభాష్యంబు ప్రసాదింప వారీ
యర్థంబు గ్రహింపలే మనినశ్రీభాష్యప్రవర్తయయినయెంబెరుమానారుతిరువ
డిగళే శరణం బని నమ్మి యుండుఁ డని యాన తిచ్చె శ్రీవేదవ్యాసభట్టారకుండు
యాదవాద్రికిం జని యందుశ్రీరామానుజమునిసన్నిధానంబున నేఁబదిర్వురుసూ
రులకుశ్రీభాష్యార్థం బుపన్యసింప వారీయర్థంబు భాగీరథీప్రవాహంబుగతిదురవ
గాహం బని విన్నవింప నట్లాయె నేని మనకుం గులదైవతంబై నయెంబెరుమా
నార్ తిరువడిగళే శరణం బని నమ్మి యుండుం డని యానతిచ్చె నడివిల్ తిరువీథిప్పి
ళ్లైభట్టారకుండును దనయాశ్రితుల కట్లుపదేశించె వడుగనంబియెంబెరుమానా
రుతిరువడిగళేశరణ మనియు నంబెరుమాళ్ తిరువడిగళేశరణ మనియు ననుసంధిం
చుకూరేశదాశరథ్యాదులనుం జూచి యిరుకరయ రని వాక్రుచ్చె నిట్లు భగవ
ద్భాగవత ప్రకటీకృత ప్రభావుం డైనసంయమిసార్వభౌమున కసంఖ్యేయభగవద
వతారంబులందు రామకృష్ణాద్యవతారంబులకుఁ బ్రాధాన్యంబు గలుగుకోలఁది
హారవల్లియందునాయకరత్నంబునకుంబోలెఁ బూర్వాపరాచార్యమధ్యంబునఁ
బ్రాధాన్యం బవ్యాహతం బై విలసిల్లుఁగావునను త్తారకత్వవిశిష్టకృపామాత్రప్ర
సన్నాచార్యుండై నయమ్మహాత్ముని విషయంబు గాఁ జేయుకైంకర్యంబు పరమప్రా
ప్యం బగు నది గాన నగ్గురుశిఖామణియర్చితుండై సంతసించె నేనియష్టోత్తరశత
దివ్యదేశావిష్కృతదివ్యమంగళవిగ్రహుండగుశ్రీమన్నారాయణుండారాధితుం
డై మిగుల సంతోషించు 'చరితం రఘునాథస్య శతకోటిప్రవిస్తరమ్' అని
యెడున్యాయంబుగా భగవద్రామానుజచరితం బంతయు నెవ్వఁడెఱుంగుననస్మ
దాచార్యానుగ్రహంబుచే బుద్ధిగోచరం బైనయంత యాక్రమంబుగా విన్న
వించితిం గావున బాలకులకలభాషణంబులు వినియుల్లసిల్లుతల్లిదండ్రులగతిశమ
దమక్షమావాత్సల్యాదికల్యాణగుణభూషితు లగుశ్రీమహాభాగవతులువిననవధ
రించి వాగపరాధంబులు క్షమియించి యీదాసచేతనునియం దనుగ్రహంబుసే
యం దగుదురు మఱియును. 40

సీ. అంతటనొక్కనాఁ డాసంయమీంద్రుండు, తనమానసమునందుఁ దలఁచెనిట్లు
మర్త్యుండు నూఱేండ్లుమనె నేని పూర్ణాయు, విరువదియేండ్లుమాకెక్కువయ్యె
నరుచి యీసంసృతియందు జన్మించెను, నీపదాబ్జంబులనేడ నన్నుఁ
జేర్చుకొమ్మని యతిశేఖరుండు ప్రపత్తి, సలిపిన శ్రీరంగశాయి సుప్ర
తే. సన్నుఁడై యిట్లు పల్కెనుసంయమీంద్ర, కాలమానముజో లేమిఘనుఁడవీవు
తడవిచట నుండు మనిహరి నుడివెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. ఆర్తిచే యతిపతి యారంగపతిఁ జూచి, యర్థింప నతఁ డిట్లు మడుగు మనిన

సదయ నాసంబంధి సంబంధులకు నిమ్ము, నే లభించుపదంబు నీరజాక్షు
యని యడిగిన హారి యావర మిడి నేఁటి, కేడవనాఁడు నీ వీశరీర
ముడిగి నన్నొందుమా యుడయవ రేయని, బహుమతుల్ లొసరించి పంచినంత
తే. సంయమీంద్రుఁడు చను దెంచి స్వపుర మొంది
సకలహితములు సన్నిధి సాత్త్వికులకుఁ
జెప్పి మూఁడుదినంబులు చెంద ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 42

సీ. ఆహితోక్తులు విని యార్యులు భయపడి, స్వగురువిశ్లేషము సైఁప లేక
యాత్మయాత్రయు దేహయాత్రయుఁ జాలించి, యుండఁదలంపఁ డ్రిదండపాణి
దెలిసి వారికి నాన తిచ్చె నిట్లనుచును, మీరు దల్చినపని సూరులార
యాచరించితి రేని యస్మదీయాచార్య,పరమదేశికుల శ్రీపాద మాన
తే. యస్మదన్వయ ముడిగి శఠారిమతియుఁ, గలఁచి సూరులగోష్ఠికిఁగాక క్రిందు
పడుదు రని వారి కార్యులు పలికిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. గురునిసూక్తులు విని వెఱచి దేశికులింక,మాకేమిగతియన్న మాన్యుఁడనియెఁ
బదపడియొకఁడు ప్రపన్నుఁడై నను నీశ్వ,రాయత్తమగుఁ దదీయాత్మయాత్ర
దానికి వగవంగఁదగదు దుఃఖించెనా,యాత్మార్పణముమిథ్యయగునుధ్రువము
ఆత్మకర్మాధీన మగుదేహయాత్రయు, వగవ రా దందుకు వగచె నేని
తే. వాఁడు నాస్తికుఁడగునని వరకృపావి,ధేయుఁడగులక్ష్మణార్యుండు దెలుపఁ దెలిసి
భక్తి గురునకు వారిట్లు పలికి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. యతీంద్రా యీశ్వరాధీనం బైనయాత్మయాత్రయందుఁ గర్మాయత్తంబగు దేహయాత్రయందుఁ జేతనున కన్వయంబు లే దని యాన తిచ్చితిరి యింక వీనికిఁ గాలయాపనం బెట్టి దని దేశికేంద్రు లడిగిన వారి కమ్మహాత్ముం డి ట్లనియె నుపాయత్వబుద్ధిమాని పరమప్రాప్యంబగుభగవత్కైంకర్యంబునందన్వయించియుండవలయు నక్కైంకర్యం బెట్టిదనిన వివరించెద శ్రీభాష్యంబధికరించి ప్రవచనంబొనర్చుటయు నట్లు సేయ నశక్తుం డాయె నేని శ్రద్ధాపూర్వకంబుగా శ్రీశఠకోపసూక్తు లధికరించి ప్రవర్తింపం జేయుటయు నందుల కశక్తుండాయె నేని శ్రీరంగాదిదివ్యదేశంబులయందునిత్యనివాసం బొనర్చి జాత్యాశ్రయదుష్టనిమిత్తంబు లగుపదార్థంబులం బరిత్యజించి పరిశుద్ధంబు లగు ద్రవ్యంబులు సంగ్రహించి యందు భగవంతునకుఁ బ్రీతిపూర్వకంబు గా నారాధనంబు సేయుటయు నదియుఁ జేయ నోపఁ డేని సార్వకాలంబు మంత్రరత్నార్థమననంబుఁ జేయుటయు న ట్లొనర్పం జాలం డేని శ్రీయాదవాచలంబునం దొక్కకుటీరంబు నిర్మించుకొని యందు వసించుటయు నట్లు సేయం జాలఁ డేని వీఁడుమదీయుం డని యభిమానంబు గలుగుజ్ఞానాధికుం డైనయొక్క శ్రీవైష్ణవునియభిమా

నంబునం దోదఁగి వర్తించుటయు నట్లు ప్రవర్తించునధికారులకు ముందె తెలిసింగి వర్తింపం దగువిషయంబులు మూఁడమ్మూఁడువిషయంబు లెట్టివి యని న విశదపఱచెద ననుకూలాత్ములు ప్రతికూలప్రాణులు ననుభాయ్యచేతనులు నిమ్ము వ్వరియం దనుకూలు రెవ్వరన్న శ్రీవైష్ణవులు ప్రతికూలు రెట్టివా రన్న భగవద్ద్వేషు లనుభాయు లెవ్వరన్నసంసారులనుకూలాత్ములంజూచినఁజందనకుసుమ తాంబూలంబులమహనీయపూర్ణచంద్రికనుమలయమారుతంబును నభిమతవిష యంబునుం గన్నచందంబునంజూచి సంతసింపవలయుఁ బ్రతికూలప్రాణులంజూచిన సర్పాగ్నివిషాదులకోలందిఁ జూచి వెఱచి దూరంబు గా వర్తింప వలయు ననుభాయులం జూచినఁ గాష్ఠలోష్టాదుల తెఱంగున నుపేక్షాపూర్వకంబు గాఁ దృణీకరించి వర్తింప వలయు ననుభాయు లనుకూలించి రేని వారలకాత్మజ్ఞానం బుపదేశించి యనుగ్రహంబు సలుప వలయుఁ గాకున్నవారిని గటకటా యని కృపాదృష్టి నవలోకింప వలయు నిట్లొనర్చుటకుం బ్రతిబంధకం బర్థకామప్రావీణ్యం బని తన మది నెఱుంగ వలయు నర్థకామపరవశుం డై శ్రీవైష్ణవులఁ గని యాదరింప కున్న సార్వభౌముం డగురాజు తాఁగనుంగొన్నపుత్త్రు నవమానించి నం గనలుచందంబున సర్వేశ్వరుండునుంగరం బలుగునర్థకామంబులనిమిత్తంబు గాఁ బ్రతికూలుర నాదరించిన సార్వభౌముం డగురాజేంద్రునిమహిషి యొడిగట్టి భైక్ష్యం బెత్త రాజున కవద్యావహంబు గావున నాసార్వభౌముండలిగినట్లు సర్వేశ్వరుం డతిక్రుద్ధుం డగు నర్థకామార్థసిద్ధికై యనుభాయుల నాదరించిన వరరత్నంబునకు వరాటకంబునకు వాసిగనంబడనట్లు తనకుదయుంచిననిర్మలజ్ఞానంబు చెడుం గావున వీనిని మహోపకారుం డగువారియాదరింపఁ డనినిజాశ్రితు లైనయద్దేశికేంద్రులకు సంయమీంద్రుం డాన తిచ్చె నంత.

సీ. శ్రీరంగనాథునిచెంతకు భట్టారకార్యునిఁ దోడ్కొని యరిగి మొదటఁ దిరుమాల శఠకోపతీర్థప్రసాదాది, బహుమతు లన్నియు భట్టరయ్యకిప్పించి పిదప యతీంద్రుఁడు తాఁ గొని, దర్శనస్థాపనదక్షుఁ డీతఁ డిఁకమీఁద నని దేశికేంద్రుల కెల్లను, బల్కి భట్టరు కిట్లు పల్కె వత్స

తే. మేలునాఁటను వేదాంతి మేటిపండితుఁడు గలఁ డతనిదర్శనధూర్వహుని గఁ జేయు మీ పని యతిపతి చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమ్మోదమలర.

సీ. కృప భట్టరార్యులకేలూతఁ బూనుక, సాత్త్వికాఘముతోడ స్వమత మొంది శ్రీమదర్చన మార్చి శ్రీవైష్ణవుల కెల్ల, శ్రీపాదతీర్థము చెంద నిచ్చి యఖిలవైష్ణవజనులారగించినమీఁద, దాశరథ్యార్యాది దేశికులకు నార్యులఁ గొందఱనప్పగించి మదంఘ్రు, లాన మీ రవివేక మాచరింప

తే. వలదు మమ్మెడఁబాసిన వగపుఁజెంది, యనుచు లక్ష్మణయోగీంద్రుఁ డానతిచ్చి తనదువిభవముఁ జాలింపఁదలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమ్మోదమలర.

సీ. అర్చకపరిచారకాదిరంగేశ్వర, కైంకర్యపరు లంతఁ గాంచి గురునిఁ
జేమోడ్చి యున్నంత శ్రీయతీంద్రుఁడు వారి,కంజలి గావించి యనియె నిట్లు
మాయపరాధముల్ మదిఁ దల్పఁబోకుఁడీ, మాకు రంగేశునిమాఱు మీర
లని పల్కు యతిపతి కనిరి వా రిట్లని, యఖిలాత్మజీవాత్మ లైనమీకుఁ

తే. దప్పు లె ట్లగు మిముఁ బాసి ధరణి నింక
బ్రతికెదము మేము జీవచ్ఛవంబు లనఁగ
ననుచు దుఃఖింప నార్యుఁ డి ట్లనియె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 48

సీ. కలిహరుం డిల కలంకారభూతుం డగు,శ్రీరంగపతి మీకు సేమ మొసఁగ
యోగనిద్రాసక్తభోగిరాట్ఛయనుఁ డై, యున్నాఁ డతని కిఁదుయోగ్యకాల
ములయందుఁ గైంకర్యములు సేయుచును మది,మమ్ముఁ దలంపుచు నెమ్మినమ్మి
యుండుఁడీ యని చెప్పి యుడయవ రాత్మవి,శ్లేషభీరువు లైన చేతనులకుఁ

తే. బలికె ని ట్లని భయపడవలదు మిమ్ముఁ, బ్రోవ సర్వాత్మకుండ నై నే వసింతు
నిచట ననిపల్కె నాసంయమీంద్రుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. పూర్ణదేశికపదాంభోజముల్ శిరమునం, దురముపై నతిబాహువుల నద్ది
యామునగురుపదతామరసంబులు, ధ్యానించుచును మది యతివరుండు
ఎంబారుతోడ వైనినింపొంద శిరముంచి,యాంధ్రపూర్ణులతోడ నంఘ్రులుంచి
కరపద్మముల పోడ్చి కరుణాకటాక్షవీ,క్షణసుధ నాశ్రితసస్యములను

తే. దడిపి కనుమోడ్చి తిరుమేను విడిచి వెడలి, సర్వచేతనరక్షైకసాంద్రశక్తి
శేషుఁ డై రంగధామునిఁ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. స్వవియోగ మోర్వఁగఁ జాలనిబుధులకై,యలరాముఁ డర్చాత్ముఁడైనయట్లు
వాసుదేవత్యక్తభాసురాంగము బ్రహ్మ, దారు వై నీలాద్రిఁ దనరినట్లు
రామానుజార్యచరమవిగ్రహము రంగ,పతికడ నర్చగాఁ బరిఢవిల్ల
నలభూతపురి వేంకటాద్రి యాదవగిరి, శ్రీరంగములయందు శ్రీయతీంద్రుఁ

తే. డాదిమధ్యాంతిమార్చాత్ముఁడై వసించె, ధరణి నిప్పటి కైనను ధన్యులైన
వారు సేవింపఁ గలవారు వారి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. తలఁపఁ బంచాశదుత్తరనవశతశక,విభవవత్సరచైత్రవిమలషష్ఠి
గురువారమున భూతపురి నార్ద్రఁ గేశవ,క్షితిదేవునకుఁ గాంతిమతికిఁ బుట్టి
చేతనరక్షకై క్షితి నూటయిరువది,సంవత్సరము లుండి శకము వేయు
డెబ్బదియేండ్ల చే కీవిగా విలసిల్లు, మతివిభవతపస్వీమాసమునను

తే. దశమి శశివారమున నార్ద్రతారయందు, శేషమూర్తియతీంద్రుఁడ శేషరక్షఁ
జేసి శ్రీరంగధామునిఁ జెందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 52

వ. తదనంతరవృత్తాంతం బెట్టి దనినఁ జరమోపదేశనియమనచరమతదీయానువర్త

నాది శేషధర్మజ్ఞానానుష్ఠానంబులు పరమాచార్యుం డగు శ్రీయామునాచార్య వర్యునకే యర్హతమంబులు సంసారిస్థితియం దరుచిని వేదనంబును దదనుగుణంబుగా భగవత్పాదారవిందంబులాశ్రయించి తదుపదిష్టచరమార్థనిశ్చయాత్మక జ్ఞానంబుకలిగి యుండవలయు నని యుపదేశించుటయుఁ జరమకాలపర్యంతంబు స్వాభిమానాంతర్గతుల కుపకారార్థంబుగా వృత్తివిశేషం బొనతిచ్చుటయుఁ జరమదశయందు స్వాభిమతచరమాధికారస్పర్శవిశేషంబును బూర్వాపరగురుపరంపరాహారయష్టిమధ్యగతనాయకరత్నం బగు శ్రీరామానుజమునీంద్రునకే చెల్లుంగానఁ దదీయదివ్యచరితంబు శ్రీరామకృష్ణచరిత్రంబులమాడ్కి శ్రీవైష్ణవులకు సదానుసంధేయం బగు. 52

మొదలియాండార్-త. శ్లో॥ చైత్రే పునర్వసూజాతం యతిరాజపదాశ్రయమ్।
వాధూలకులధౌరేయం వన్దే దాశరథిం గురుమ్॥

తీర్థ-త. శ్లో॥ పాదుకే యతిరాజస్య కథయన్తి యదాఖ్యయా।
తస్య దాశరథేః పాదౌ శిరసా ధారయా మ్యహమ్॥

తిరుక్కురుహాప్పిరాన్ పిళ్ళాన్ తనియను.

శ్లో॥విఖ్యాతో యతిసార్వభౌమజలధేశ్చన్ద్రస్సమత్వేన యః
శ్రీభాష్యేణ యదన్వయాస్సువిదితా శ్శ్రీవిష్ణుచిత్తాదయః।
వ్యాఖ్యాం భాష్యకృదాజ్ఞయోపనిషదాం యో ద్రావిడీనాం వ్యధా
త్పూర్వం తం కురుకేశ్వరం గురువరం కారుణ్యపూర్ణం భజే॥

కిళాంబియాచ్చాన్ తనియను.

శ్లో॥ శ్రీవిష్ణుచిత్తచరణామ్బుజసంశ్రయాయ, చేతోమమస్పృహయతే కిమతఃపరేణ।
నోచేన్మమాపియతిశేఖరభారతీనాం, భావః కథంభవితుమర్హతి వాగ్విధేయః॥

నడాదూరియాళ్వాన్ తనియను.

శ్లో॥యస్మిన్వదన్ యతివరస్యముఖాత్ప్రణీతంనిష్కామమేవనిదధేనిగమాన్తభాష్యమ్
తస్మైవ్రతం భగవతఃప్రియభాగినేయం వన్దే గురుం వరదవిష్ణుపదాభిధానమ్॥

సోమాసియాండార్-త. శ్లో॥ నౌమి లక్ష్మణయోగీన్ద్రపాదసేవైకసాధనమ్।
శ్రీరామం క్రతునాథార్యం శ్రీభాష్యామృతసాగరమ్॥

నడివిలాళ్వాన్-త. శ్లో॥ యేన ప్రోల్లసతే నిత్యం గార్గ్యవంశమహామ్బుధిః।
మన్మహే తు సదా చిత్తే మధ్యమార్యం కళానిధిమ్॥

అరుళాళప్పెరుమాళ్-త. శ్లో॥ కార్తికే భరణీజాతం యతీన్ద్రాశ్రయ మాశ్రయే।
జ్ఞానప్రమేయసారాభివక్తారం వరదం గురుమ్॥

అనంతాళ్వాన్-త. శ్లో॥ చైత్రే చిత్రాసముద్భూతం రామానుజపదాశ్రయమ్।
వన్దే శ్రీమదనన్తార్యం కల్యాణగుణసాగరమ్॥

శ్లో॥ అఖిలాత్మగుణావాస మజ్ఞానతిమిరాపహమ్।
ఆశ్రితానాం సుశరణం వన్దేఽనన్తార్య దేశికమ్॥

యాచ్చార్-త. శ్లో॥ యో వై వైష్ణవ శేషత్వపర్యన్తం పరమాత్మనః।
శేషత్వ మాతనో జ్ఞేయం యజ్ఞేశం తం సమాశ్రయే॥

వడుగనంబి-త. శ్లో॥ రామానుజార్యచరణప్రవణం పరదేవవత్।
పరిపూర్ణ మహం వన్దే పరజ్ఞానపయోనిధిమ్॥

డెబ్బదినలుగురు సింహాసనస్థులసముదాయ-తనియన్లు.

శ్లో॥ రామానుజార్యశ్రుతిమౌళిభాష్య మర్థం రహస్యద్రవిడశ్రుతేశ్చ।
సంప్రాప్య తే నైవ గురూకృతార్థాన్ భజే చతుస్సప్తతిపీఠసంస్థాన్॥

వ. మారొన్నిల్లామారుధిచ్చిరియాండాన్ తనయంతిమదశయందుస ర్వేశ్వరునిసంశ్రితవాత్సల్యంబుఁ దలంచెనేని చేతమునకు దుఃఖింపం బని లేదు-తనసుకృతదుష్కృతంబులు దలంచెనా యించుకైనను సుఖింపఁ డని యానతిచ్చె. 54

త. శ్లో॥ జ్ఞాతుం కూరకులాధిపం క్రిమిగళాత్ప్రాప్తాపదం ప్రేషిత
శ్రీరామావరజేన కోసలపతిం దృష్ట్వా తదీయస్థితిమ్।
ప్రత్యాప్తస్త్వరయాపరాన్తకపురాత్కల్యాణవాపీతటే
యోఽసౌ మారుతి రిత్యశంసి విబుధై స్తస్మై నమః కుర్మహే॥

వ. మరుధూర్నంబి చరమకాలంబున మూఁడుజన్మంబులందుఁ దనకుమహాపరాధం బొనర్చినశిశుపాలదంతవక్త్రులనుదనపదంబునకుం జేర్చుకొనియె నట్టిభగవంతుం డనంతజన్మంబులందు ఘోరాపరాధంబు లొనరించినన న్నెట్లు విడుచు ననియె నీసూక్తికిం దాత్పర్యంబుసమాశ్రయణంబునకు ముందు తానాచరించిననిఖిలాపరాధంబు లుపహారంబులై యీశ్వరస్వీకారంబునకు హేతుభూతంబు లని యెఱుంగ వలయు-శ్రీధనుర్దాసుండును దనయవసానకాలంబున శ్రీవైష్ణవులనం దఱినిం బిలిపించి తదీయశ్రీపాదతీర్థం బుజ్జీపించి యపరాధక్షమాపణంబుఁ జేసికొని మదీయవిశ్లేషంబు సహింపలేక యవివేకం బొనరింపవల దని పొన్నాచ్చియారున కాజ్ఞాపించి శ్రీరామానుజశ్రీపాదంబులఁ దనశిరంబుననురంబునఁదిరునేత్రంబులం దుంచుకొని యమ్మహాత్మునిందలంచుచుఁ దిరునాటికింజనియెనంతఁ దద్దేవి యగుపొన్నాచ్చియారును దద్విశ్లేషజనితదుఃఖంబు సహించుకొనిద్వారసమ్మార్జనప్రోక్షణరంగవల్లీ ప్రభృతినానావిధాలంకారంబులు స్వగృహంబునకుం గావించి శ్రీయతీంద్రుండును శ్రీమహాభాగవతులును నిత్యస్నానం బాచరించు కావేరీతీర్థఘట్టంబునకుం జని యం దవగాహనంబుఁ జేసిమంత్రరత్నం బనుసంధించుచుఁ దీర్థఘటంబెత్తుకొనివచ్చి యచ్చరమవిగ్రహంబున కభిషేకంబొనర్చి శ్రీవైష్ణవులతోడం గూడి శ్రీచూర్ణ పరిపాలనంబొనర్చికోవెలనుండి కొనివచ్చు తిరుమాల తిరుప్పరివట్టము మొదలగుభగవచ్ఛేషభూతమంగళద్రవ్యంబులచే

శ్రీవైష్ణవాలంకారంబు లాచరించినఁ దచ్ఛేషభూత శ్రీచూర్ణాదిదివ్యద్రవ్యంబులు స్వాము లందఱు అంగీకరించి తదీయభవ్యచరమవిగ్రహంబు దివ్యవిమానంబునం దుంచి యీశ్వరు లేకాంతు లాచార్యపురుషు లాదిగాఁ గల శ్రీమహాభాగవతులు నూత్తందాది యనుసంధించుచుఁ గొనిపోవు చుండ నప్పొన్నాచ్చియారును నతని దివ్యవిమానంబు చూపడుదనుక ద్వారప్రదేశమునం దుండి కృతాంజలిపుటయై సేవించుచు నది కనఁబడ కున్న నమ్మహాభాగవతవిశ్లేషజనితసంతాపం బోర్వ లేక మోహంబుఁ జెంది పుడమిం బడి తిరుమేను విడిచి తిరునా డలంకరించె నంత నా వృత్తాంతం బెఱింగి స్వాము లందఱును మగిడి విచ్చేసి యాసత్యవతికి శ్రీచూర్ణ పరిపాలనాదిచరమకృత్యంబు లొనరించి యప్పిళ్లైయొఱంగావెల్లి దానునితోడం గూడఁ దిరుప్పళ్లి యెనర్చి రని సంప్రదాయప్రసిద్ధంబు. 55

ధనుర్దాసుని-త.-శ్లో॥ జాగరూకధనుష్పాణిం పాణౌ ఖడ్గసమన్వితమ్।
రామానుజస్సర్వవేదిం రాద్ధాంతార్థప్రకాశకమ్॥
శ్లో॥ భాగినేయద్వయాయాతభాష్యకారభయాపహమ్।
రంగేశమఙ్గళం కుర్వన్ ధనుర్దాస మహం భజే॥

వ. నంబితిరువళిధినాడాదాసుండాత్మీయచరమదశయందుఁ దనవిశ్లేషంబు సహింప లేక దుఃఖించునిజాంఘ్రిపద్మసంబంధి నొకసాత్త్వికునిం జూచి యోమంద ప్రజ్ఞా ప్రాప్తం బైన కాలం బుపేక్షించి యస్మదాచార్యుం డగు శ్రీపరాశరభట్టారకార్యుని వేదాంతవ్యాఖ్యానవైఖరీస్వనం బాకర్ణించుచున్నఁ దదాకర్ణనప్రతిబంధకంబుగా నేల యేడ్చెద వని యాన తిచ్చెం గావునఁ దదీయాభిప్రాయంబున సదాచార్యవ్యాఖ్యానవచనస్వారస్యాసక్తి యపవర్గప్రాప్తియం దరుచిఁ బుట్టించు నని ప్రాజ్ఞులచేఁ దెలియం దగు మఱియును పిళ్లైతిరువధివళనాట్టరయరు తమ యంతిమ సమయంబునందుఁ గ్లేశింప నిజసాన్నిధ్యవర్తులగు స్వాములందఱు పరస్పరముఖావలోకనంబు సేయ నమ్మహాదేశికుండు వారియభిప్రాయంబుఁ దెలిసి ప్రాజ్ఞులారా సంసారిచేతనుల ప్రభూతదుఃఖంబుఁ దలంచి వచ్చితిఁ గాని వేఱేమియు వీనికి దుఃఖకారణంబు లేదది యెట్లంటి రేని సకృత్ప్రణామరూపం బగు ప్రపత్తిరూప సులభోపాయంబుచే నత్యంతహేయసంసారంబుఁ బాసి పరమపురుషార్థలక్షణదుర్లభమోక్షంబు లభియించెద మని యెఱుంగక యధోగతియందుఁ బడుదు రని దుఃఖించితి నని స్వాభిప్రాయంబుఁ దెలిపె నాసూక్తి యాలకించి వారందఱు మిగుల సంతసించిరి గాన బరదుఃఖాసహిష్ణుత్వంబును బరసమృద్ధ్యేకప్రయోజనత్వంబు నీరెండును శ్రీవైష్ణవుల కసాధారణధర్మంబు లని తెలియ వలయు మఱియు శ్రీరామానుజపదచ్ఛాయాభూతుం డగు గోవిందమిశ్రుండు స్వకీయగురుచరమావసరంబునందుఁ దదనుగ్రహంబుచేఁ దదీయదివ్యశ్రీపాదపద్మయుగంబు శిరసావ

హించి యమ్మహాత్మునియాజ్ఞ చేఁదత్ప్రిసాదలబ్ధార్థవిశేషంబులు గొన్ని శ్రీపరాశరభట్టారకార్యప్రముఖమహాదేశికులకుం బ్రతిపాదించుచుఁ గొన్ని దినంబు లుండి నిజాచార్యవిశ్లేషజనితార్తి సహింపలేక తల్లినిం బాసిన స్తనంధయశిశువుమాడ్కి మిగుల దుఃఖించుచు నొక్కనాఁడు శ్రీరంగరాజశ్రీపాదసన్నిధికిం జనితద్దివ్యమంగళవిగ్రహం బాపాదమస్తకం బనుభవించి ప్రేమపూర్వకంబుగా నతని సన్నుతించి యతనియనుగ్రహంబుచేఁ దద్దివ్యతీర్థప్రసాదాదిబహుమతి లభించి మోక్షలక్ష్మీప్రాప్తికై యతనిచే ననుజ్ఞాతుండై తద్దివ్యవిమానంబునకుం బ్రదక్షిణప్రణామంబులాచరించి శ్రీరామానుజమఠద్వారంబుకడ కేతెంచి యచటం గూరనాథప్రణీతంబగుయోనిత్యమచ్యుతేత్యాదిశ్లోకంబులం బఠించి భక్తిపూర్వకంబుగా సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి స్వకీయమఠంబున కరుగుదెంచి యందు భగవదారాధనంబు గావించి పెరియభట్టరు మొదలగుశ్రీమహాభాగవతుల శ్రీపాదతీర్థంబుఁ జీవించి వారలారగించినపిమ్మట భగవద్భాగవతశేషంబగుప్రసాదలేశంబు స్వీకరించి పద్మాసనంబు రచియించి శ్రీవైష్ణవులఁ గొందఱినిం బరాశరభట్టార్యున కప్పగించి కరకమలంబులు ముకుళించి తిరునేత్రనిమీలనం బొనరించి ధ్యానారూఢనిజాచార్యదివ్యమంగళవిగ్రహంబుఁ దలంచుచుఁ బరమపదంబలంకరించె నంత శ్రీపరాశరభట్టారకుం డాచార్యవిశ్లేషంబుచేఁ బెద్దయుంబ్రొద్దు దుఃఖించి స్వాములు కొంద ఱూఱడింప ధైర్యం బవలంబించి తదీయానుజుం డగు సిరియగోవిందగురుని శ్రీహస్తంబుచే బ్రహ్మమేధవిధానంబున ఖననాదియతిసంస్కారంబులు చేయించి యగ్గురునకుం దిరువధ్యయనమహోత్సవంబు సలిపె శ్రీవకుళభూషణ నాథ యామునయతీంద్రప్రముఖపూర్వాచార్యు లందఱు కాలతత్త్వస్థితిపర్యంతం బాశ్రితచేతనసంరక్షణార్థంబుగా లీలావిభూతి నలంకరించి యుందురు గాన పెద్ద లందఱు వారికిఁ దీర్థదివసం బాచరింప రిది పరమ
56
రహస్యం బని శ్రీవాదిభీకరుం డానతిచ్చె.

శ్లో॥ పుష్యే పునర్వసూజాతం వన్దే గోవిన్దదేశికమ్।
రామానుజపదామ్భోజద్వన్ద్వప్రవణమానసమ్॥
రామానుజపదచ్ఛాయా గోవిన్దాహ్వానపాయినీ।
తదాయత్తస్వరూపా సా జీయాన్మద్విశ్రమస్థలీ॥

సీ. శ్రీభూతపురనాథ ఽ సేవ్యేభగిరినాథ, రాజద్వశీకృత ఽ రంగనాథ
వేంకటాచలవాస ఽ వేదవిన్నిజదాస, రమణీయతరహాస ఽ రవివికాస
భవ్యగుణాధార ఽ పరమతత్త్వవిచార, యఘుగిరీశశరీర ఽ యఘువిదూర
కల్యాణనిభకాయ ఽ ఖండితహరిమాయ, కరుణావిధేయ సత్క ఽ విసహాయ
తే. సంయమీశ్వర లక్ష్మణా ఽ చార్యధుర్య, కూరరాడ్దాశరథ్యాది ఽ గురుసమర్చి
తాత్మపదపద్మములఁజూప ఽ వయ్యయనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోదమలర.

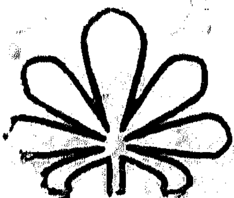
శా. శ్రీమద్రంగపతి ప్రధానసచివా శ్రీయోనిదానోత్సవా
నామోచ్చారణమాత్రపాపహరణా నారాయణప్రీణనా
కామక్రోధభవాంధకారతపనా కల్యాణసంస్థాపనా
హైమప్రోల్లసితత్రిదండకర భక్తారామ రామానుజా. 58

సుగంధివృత్తము. బాలసూర్యవిగ్రహా ప్రపన్నభూర్యనుగ్రహా
ఫాలభాసురోర్ధ్వపుండ్ర బ్రహ్మసూత్రమండితా
నీలలోలసచ్ఛిఖా వినీతసత్త్వవత్సుఖా
శాలితారుణోత్తరీయశర్మదా యతీశ్వరా. 59

మాలినీవృత్తము. సకలభువనపాలా సాధుహృత్పద్మలోలా
వికసితనిజకీర్తీ విస్ఫురచ్ఛోపమూర్తీ
సుకవినుతచరిత్రా శుద్ధగాంగేయగాత్రా
ప్రకటితహరికార్యా భవ్యరామానుజార్యా. 60

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాది భయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయ కవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బయినయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందు మధ్యమ భాగంబున శ్రీమదాంధ్రపూర్ణమాహాత్మ్యంబును శ్రీమదనంతగురుప్రభావం బును శ్రీవత్సాంకమిశ్రచరమవైభవకీర్తనంబును శ్రీపరాశరవ్యాసభట్టార కులను శ్రీరంగనాథుండు పుత్రస్వీకారంబుఁ జేయుటయు శ్రీరంగరాజశ్రీపరాం కుశనాథయామునప్రముఖ భగవద్భాగవతాచార్యసముదాయంబు శ్రీయతీం ద్రునివిభవంబు బైలుప్పుచ్చుటయు భగవద్రామానుజచరమమహోత్సవప్రద ర్శనంబును దాశరథ్యాది దివ్యసూరిచరమసూచనంబు నన్నది సర్వంబును ద్వాదశోల్లాసము.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి మధ్యమభాగము ముగిసెను.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

ఉత్తరభాగము.

ప్రథమోల్లాసము.

శ్రీ భూనీళావిలస
త్స్వామిభవయుతరంగరాజకరంజితహృదయా
బ్జా భువనయతివిభూషణ
శ్రీభూతపురీనివేశ శ్రితకూరేశా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

భట్టరువారి ప్రభావము.

శ్రీపరాశరభట్టరు-త. శ్లో॥ వైశాఖమాస్యనోరాధాజాతం భట్టార్యదేశికమ్।
గోవిన్దయతిపాదాబ్జచఞ్చరీక మహం భజే॥
శ్రీపరాశరభట్టార్య శ్శ్రీరఙ్గేశపురోహితః।
శ్రీవత్సాఙ్కసుత శ్శ్రీమా న్ఛ్రేయసే మేస్తు భూయసే॥

సీ. శ్రీపరాశరగురు శేఖరుం డంత శ్రీ,రంగధామమున మెఱుంగు మీఱ
దర్శనస్థాపన దక్షుండై సాత్త్విక,సంఘముతో గోష్ఠి సల్పుచుండ
నటఁ దీర్ఘవాసిబ్రాహ్మణుఁ డొకఁ డేతెంచి, యద్దేశికునిఁ జూచి యంజలించి
యాసూరియుభయవేదాంతగోష్ఠీపూర్తి, కాశ్చర్య మందుచు నతని కనియె

తే. మేలు నాఁటను మీవంటి మేటిపండి,తుండు వేదాంతి యని యొకఁ డుండు ననుచు
భట్ట రామాట విని యిట్లు పలికె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె యాదమలర.

సీ. బాడబ నీయున్కిపట్టీల నేనాఁట, నెచటి కేతెంచితి విచటి కేమి
పనికి వచ్చితివి యాపండితుం డేపాటి,వక్తయై యేశాస్త్రవాద కేళు

లందు మత్తర్కశాస్త్రాహతిని సహించు, నతనిబుద్ధిప్రతిభాదు లెట్టి
వని భట్టరన విని యావిప్రుఁ డతనికి, నాదుదేశము మేలుకోనాఁడు తీర్థ
తే. యాత్ర సేయంగ వచ్చి రంగాధిపతిని, గాంచి నినుఁ గన నిచటి కేతెంచినాఁడ
ననుచువాఁ డుచ్చి మఱియు నిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. ఆమ్నాయములయందు నతఁడు రుద్రసముండు, కాణాదపాణినిగౌతమోక్తి
శాస్త్రములందుఁ దత్సదృశుఁ డంత స్తంత్ర, మంతయుఁ గేళీగృహం బతనికిఁ
బాతంజలామృతపానమత్తుఁ డతండు, వేదాంతవిద్యావివిక్తబుద్ధి
వాగీశ్వరునిమాడ్కి వక్తృబుద్ధిప్రతిభాదుల హెచ్చెవ్వఁ డతనికంటె
తే. ధరణి నాతనితోఁ బోరఁదగినధీరుఁ, డెవ్వఁ డీనన్నుఁ దక్క బుధేంద్ర యనుచు
భట్ట రాలింపఁ బల్కె నాదిట్ట యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
వ. అంతఁ బరాశరభట్టారకుం డవ్వేదాంతిని జయించి దర్శనోన్ముఖునిఁ గాఁ జేయం దలంచి యావిప్రు నుద్దేశించి శ్రీరంగంబునందు భట్టరని యొక ప్రబలవిద్వాంసుండు గలం డతండు నీతోడం దర్కింప నుత్సహించి యున్నవాఁ డని వేదాంతికిం దెలియఁ బల్కుమనుచు నుచితసత్కారం బొనరించి పనుప నతండమ్మేలునాఁటికిం జని యందు వేదాంతినిం గాంచి నమస్కరించి యిట్లనియె. 6
సీ. ప్రాజ్ఞ పరాశరభట్టారకుం డను,పండితేంద్రుఁడు చోళమండలమునఁ
గనకాపగాదివ్యగర్భస్థితం బగు,శ్రీరంగ మనుమహాక్షేత్రమందు
నున్నాఁడు నీవాసి విన్నాఁడు నీతోడ, విన్నాణముగ వాదవిలసితంబు
సేయఁ గలం డని చెప్పిన వేదాంతి, విని విస్మయముఁ జెంది వేగ పోయి
తే. శాస్త్రములు భట్టరేమేమిచదివినాఁడొ, తెలిసిరమ్మని మగుడి యాద్విజునిఁ బనుప
నతఁడు శ్రీరంగపదమున కరిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆజన్మిగట్టు భట్టార్యునిఁ గని మ్రొక్కి, యతనికి వేదాంతి యన్నమాట
లన్నియుఁ జెప్ప నయ్యార్యుఁ డాకర్ణించి, మోమునె త్తిమ్మిని మొలకనవ్వు
చంద్రబింబమునందుఁ జవిజాలుపోలికఁ, దళుకొత్త నతనికిఁ బలికె నిట్లు
దండితిరుక్కురుందాండహం తిరునెడుం,దాండహమనెడువిద్యలను రెంట
తే. నధిక మొందితి నేను వేదాంతికంటె,నన్యవిద్యలు దీటు మాకతని కనుచు
భట్టరని యాద్విజోత్తముఁ బంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. వేగ నావిప్రుఁ డావేదాంతికడ కేఁగి, యప్పరాశరభట్ట రాన తిచ్చు
శ్రీసూక్తు లన్నియుఁ జెప్పిన విని యతం డక్కజపడి తనయాత్మయందు
వేదశాస్త్రశ్రౌతవివిధపురాణేతిహాసస్మృతులయందు నరసిచూడ
నీశబ్దములు రెండు నెచ్చటఁ గనఁబడ, వీపదంబుల కర్థ మించుకైనఁ
తే. దెలియ లేనైతి నని మదిఁ దేటఁ దొలఁగి, మన్మతస్థాపనాచార్యశబ్ద మెట్లు
చెల్లు నిఁక మాకు నని చింతఁ జేసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

సీ. పరఁగఁ బరాశరభట్టారకుం డంత, సంయమీంద్రుఁడు త్రమచరమదశను
మహిని వేదాంతి నస్మద్దర్శనాంతర్గ,తాత్మునిఁ గాఁ జేయుమనుచుఁ జెప్పెఁ
గాన తచ్ఛాసనకైంకర్య మొనరింతు, నని తలంపున నెంచి హారిని గాంచి.
వినుతించి వేదాంతివిజయార్థ మై వీని, కాజ్ఞ యి మ్మని వేఁడ హరి యతనికిఁ
తే. బుత్ర తావకజిహ్వాగ్రమున వసింతు, వాద మొందిన నప్పరవాది నీకు
శిష్యుఁ డగుఁ బోయి రమ్మని చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమోదమలర.
వ. ఇట్లు శ్రీరంగనాథుండు శ్రీపరాశరభట్టార్యుని కాజ్ఞాపించి నిజాలయాధికారికి
స్వప్నగతుం డై యిట్లనియె. 11
సీ. మహి రంగపతి కభిమానపుత్రుఁడు పరా,శరభట్ట రని యెల్లజను లెఱుంగ
మద్దివ్యభూషణమణిమయచతురంత,యానసితాతప త్రాదు లన్ని
భట్టరు కర్పించిపంచుమా యతని మే,ల్కాంఁటి కంచు రమావధూటివిభుఁడె
యాన తిచ్చి యదృశ్యుఁడై నపిమ్మట గుడి,యధికారి మేల్కాంచిహరిఁ దలంచి
తే. కాల్యములఁ దీర్చి యేతెంచి కని పరాశ,రార్యవర్యుని జైత్రయాత్రానుకూల
వేష మొనరించి పంచెను వేడ్కననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. ద్వాదశాంగములందుధవళోర్ధ్వపుండ్రముల్, శ్రీచూర్ణరేఖలు చెన్నుమీఱఁ
గమనీయనవరత్నఖచితతప్తసువర్ణ,వరకిరీటము ప్రభ శిరము మెఱయ
మకరకుండలనద్ధమణిగణకాంతిమం,డలము చెక్కులమీఁదఁ జెలువుగులుక
హారాంగుళీయకేయూరకంకణకటి,సూత్రద్యుతులు మేన సొబగు మీఱ
తే. క్షౌమసంవ్యానపరిధానశాలి యైన,యప్పరాశరభట్టారకార్యుఁ డొప్పెఁ
జోళరాడ్భ్యామునార్యునిలీల ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.13
సీ. మాన్యులు కొనియాడ మాణిక్యశిబికాధి,రూఢుఁడై కూరేశ్వరునిసుతుండు
చనువేళఁ బాండురశతశలాకచ్ఛత్ర, మార్యుఁ డొక్కఁడు పూనెనతని కెలన
ధవళచామరము లాతని కిరుగడలను, వీచు చుండిరి బ్రహ్మవేత్త లిరువు
రగ్రభాగమున వేశ్యాంగన లాడిరి, కొందఱు పలికిరి గుణకథాళు
తే. లమితదుందుభిముఖ్యవాద్యములు మొరసెఁ, బరఁగఁ గస్తూరిరంగనిపగిది వేడ్కఁ
జూచి రద్దేశికేంద్రుని సుజను లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అట్లద్దేశికసార్వభౌముండు శ్రీరంగధామంబు విడిచి ప్రతీచీనమార్గంబున
జనుచు. 15
సీ. మార్గమధ్యమునందు మహనీయసురభినా,నాపుష్పఫలనమ్రనగవరముల
శరభసింహవ్యాఘ్రచమరాదిమృగకీర్ణ, బహుళధాతువిచిత్రపర్వతముల
నాళిమద్గ్రామాగ్రహారపట్టణముల, సంఫుల్లపద్మాకాసారములను
బుష్కరిణుల బహుపుణ్యస్రవంతులఁ, జూచుచుఁ జని చని సూరివరుఁడు
తే. రాజదుద్యానలక్ష్మీపురంబుకడను, గమలకైరవకల్హారఘనసుగంధ

కలితకనకాపగను బొడఁగాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఁ బ్రమోద మలర.

వ. అప్పు డప్పరాశరభట్టారకార్యుం డేతెంచినాఁ డని విన నవధరించి భగవద్రామానుజప్రియశిష్యుం డగుశ్రీమదనంతదేశికుం డెదు రేఁగుదెంచి శ్రీకావేరీతీరంబున నక్కూరేశాభిమతపుత్రునిం గాంచిన నమ్మహాత్ముండయ్యార్యసత్తమునకు సాష్టాంగదండప్రణామం బాచరించి పాణిపల్లవంబులు ముకుళించి ప్రహ్వుం డై యున్నం గటాక్షించి యనంతార్యుం డక్కూరేశగురునికుమారునిం బ్రేమపూర్వకంబుగా గాఢాలింగనం బొనరించి కూరకులప్రదీపా నీ వతిసుకుమారుండవు జననంబు మొదలు గాఁ బ్రవాసకష్టంబు లెఱుంగవు దుర్గమం బైనయిగ్గిరిగహనప్రదేశంబున కేల విచ్చేసితి వని యాదరపూర్వకంబుగా నడిగినఁ దొల్లి యెంబెరుమానారు వేదాంతిని మద్దర్శనాంతఃప్రవిష్టునిఁ గాఁ జేయు మని యానతిచ్చెం గావున శ్రీరంగరాజానుజ్ఞాతుండ నై వచ్చితి నని విన్నవింప నాకర్ణించి యగ్గురువరుం డప్పరాశరభట్టారకుని స్వమందిరంబునకుం దోడ్కొని వచ్చి మిగుల సత్కరించి పరిజనసహితుం డగునప్పరాశరభట్టారకున కాతిథ్యంబు గావించిన నాహారీతకులతిలకుండు ప్రహృష్టాంతరంగుండై యనంతార్యునితోడం గూడిలక్ష్మీపురాపరనామధేయం బగునాసిరిభేత్తూరు విడిచి తిరునారాయణపురంబునకుం జనుదెంచి.-శ్లో॥ యాదవాద్రిం జిగమిషా యేషాం కేషాంచ విద్యతే। తేషాం దేశే యమభటా నాగచ్ఛన్తి కదాచన॥ అనున్యాయంబున నెట్టివారైన యాదవాద్రికిం జన నిచ్ఛగించిరేని వారిదేశంబునందు మఱచి యైన యమకింకరులు సంచరింప నొల్ల రట్టిమాహాత్మ్యంబు గలిగి,-శ్లో॥సహస్రశిఖర స్సోయం సాక్షాచ్ఛేషాత్మకో గిరిః। వైకుణ్ఠాదపి యత్రాహం రమయాసహితో రమే॥ అనియెడుపురాణవచనంబుచే శ్రీవైకుంఠక్షీరసాగరాదినిజావాసస్థానంబులకంటె శ్రీమన్నారాయణునకు నిత్యక్రీడామందిరం బై శేషస్వరూపం బై, శ్లో॥ వైకుంఠవాసిన స్సర్వే శేష శేషాశనాదయః।తిర్యక్త్వావరజన్మాని శ్రయన్తేయదుభూధరే॥ అనుప్రమాణంబుచేఁ జేతనాచేతనరూపంబులు దాల్చి యాశ్రయించునసంతగరుడవిష్వక్సేనాది నిత్యసూరుల కాటపట్టయి యున్నశ్రీయాదవాచలంబుఁ జెంది ముక్తపురుషుండు శేషతల్పారోహణంబు సేయుభావనచేనమ్మహాద్రికిం జని యందు శ్రీకల్యాణపుష్కరిణియం దవగాహనంబు గావించి కేశవందమరిత్యాదిశ్రీశఠకోపదివ్యసూరిప్రణీతద్వాదశగాథ లనుసంధించుచు శ్రీచూర్ణరేఖాంచితంబులగుధవళతరద్వాదశచ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రంబులులలాటాదిద్వాదశాంగంబులయందు ధరించి విచ్చేయుఁదద్దివ్యదేశవాసులగుద్విపంచాశద్దేశికోత్తములు శ్రీశఠకోపంబుఁ బురస్కరించుకొని యనేకకల్యాణవాద్యఘోషంబుతో నెదుర్కొనినం జూచి భక్తితోడం బ్రణమిల్లి యాశఠకోపంబు శిరసా వహించి యప్పురంబుఁ జొచ్చి తిరువీథిప్రదక్షిణం బాచరించి భగవన్మందిరంబు డాసి చ

తురాననగోపురంబునకుం జేమోడ్చి బలిపీఠంబుకడ సాష్టాంగప్రణామంబుఁ జేసి శ్రీభాష్యకారులసన్నిధి కేతెంచి యోనిత్య మచ్యుతేత్యాదిశ్లోకం బనుసంధించి భక్తితోడం బ్రణామంబు లొనర్చి తదీయతీర్థప్రసాదాదు లన్నియు లభించి మించి యద్దివ్యాలయంబునకుం బ్రదక్షిణంబు సేయుచు,-శ్లో॥ పశ్చాదపి **విమాన**స్య ప్రాకారాన్తరమధ్యతః। సుదర్శనశ్చ లక్ష్మీశ్చ వర్తేతే సర్వకామదౌ॥ అను ప్రమాణంబునఁ దద్విమానప్రతీచీనభాగంబునఁ బ్రాకారంబునకంతఃప్రదేశంబున మణికీలితతప్తచామీకరనిలయంబులందుల్లసిల్లుచున్న సుదర్శనస్వామినియదుగిరిలక్ష్మినిం జూచి శ్రీమదనంతవిమానంబునకుం గేల్మోడ్చి ముఖమంటపంబున కరుగుదెంచి యందు సాష్టాంగప్రణామంబుఁ జేసి యచటఁ బరాంకుశపరకాలాది దివ్యసూరుల భజియించి రామప్రియునిసన్నిధికిం జని సుల్తానుముద్దుపట్టితోడం గూడ నాసంపత్కుమారునిఁ గన్నులపండువు గాఁ గనుంగొని తద్దివ్యమంగళవిగ్రహం బాపాదమస్తకం బనుభవించి యచటఁ దీర్థప్రసాదాదు లుజ్జీవించి వెల్వడి శ్రీవిష్వక్సేనులకడకుం జని యతనిం గొనియాడి ద్వారపాలకులయనుమతిచే గర్భగృహంబుకడ కరిగి యందుఁ దిరునారాయణస్వామిని గన్నులారం గని శ్రీవిష్ణుచిత్తోక్తమంగళాశాసనగాథాదశకంబుఁ జదువుచు మంగళాశాసనం బొనర్చి తదనుగ్రహంబుచేఁ దిరుమాలెయుఁ దిరుప్పరివట్టంబుఁ దీర్థంబు శ్రీశఠకోపంబును గ్రహించి యతనిచే ననుజ్ఞాతుండై భగవన్మందిరంబు వెల్వడి వచ్చి శ్రీమదనంతదేశికునితోడం గూడ వేదాంతి యున్నగ్రామంబుస కనతిదూరప్రదేశంబుఁ జెంది యందు జయజయ శ్రీమద్వేదమార్గప్రతిష్ఠాపనాచార్యాజయోభయవేదాంతాచార్యాజయశ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రాభిమతసుతా జయ శ్రీరంగరాజకుమారా జయశ్రీరంగనాయకీకమలాలాలితదివ్యమంగళవిగ్రహా జయాదిమబ్రహ్మసహోదరా జయశ్రీరంగనాథకృపాలబ్ధబ్రహ్మరథాధిరూఢా జయాభంగమహోత్తుంగపతంగపుంగవతురంగారూఢవీరనారాయణబిరుదాంకా జయపక్షద్వయప్రపన్నకూటస్థా జయాభేద్యశైవస్తంభవిదారణాజయ హారీతాన్వయపయఃపారావారరాకాసుధాకరాజయ పరమవైదికలోకాగ్రేసరా జయ పరవాదిమదహస్తిపంచాననా జయ శ్రీపరాశరభట్టారకా అని యాశ్రితులు తనబిరుదులం బొగడుచుండ శంఖభేరీమృదంగవేణువీణాపటహకాహళాదికల్యాణవాద్యఘోషంబులు చెలంగ రత్నమయశిబికారూఢుండై యుభయపార్శ్వంబుల శ్వేతచామరతాళవృంతాదులు వీవనమూల్యరత్నఖచితకోటీరహారకేయూరకటకాంగుళీయకకటిసూత్రదివ్యమాల్యానులేపనక్షౌమోత్తరీయపరిధానాద్యలంకృతుండై ముక్తాతపత్రచ్ఛాయ నేతెంచుసమయంబున. 17

సీ. ఇరువురుబ్రాహ్మణు లేతెంచి యచటికి, భట్టార్యుఁ గని మ్రొక్కి పల్కి రిట్టు
లెచటనుండి యిచటికి నేతెంచితిరి మీర, లని యడిగిన వారి కతఁడు పల్కె

శ్రీరంగ మనుమహా ǀ క్షేత్రమునం దుండి, వేదాంతి నీక్షించి ǀ వాద మొంద
వచ్చితి మని యన ǀ వా రిట్లు పల్కిరి, యిట్టివేషముతోడ ǀ నెట్లు మీర
తే. లతనిగృహమున కేతెంచి ǀ యతనిఁ గాంచి, శాస్త్రవాదంబు సల్పంగ ǀ శక్తు లనిన
భట్ట రిట్లని వారికిఁ ǀ బల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ǀ మోదమలర.
సీ. విప్రప్రవరులార ǀ వేదాంతికడ కేఁగ, నడ్డ మే మని వారి ǀ నార్యుఁ డడుగఁ
దద్బహిర్ద్వార ǀ వితర్దులందుఁ దదీయ, శిష్యప్రశిష్యు ల ǀ క్షీణమతులు
వాక్పతితో నైన ǀ వాదింపఁ గలవారు, దండిగాఁ బండితు ǀ లుండి యెట్టి
వక్తల నైనను ǀ వడిసుళ్లఁ బెట్టించి, ద్రొమ్మి చేసి జయించి ǀ త్రోలఁగఁ ద్రోతు
తే. రట్టిచోటికి మీ రిట్టు ǀ లరుగఁ దగునె, యొక్కబలవదుపాయము ǀ దక్క ననుచు
బ్రాహ్మణులు భట్టరయ్యకుఁ ǀ బల్కి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ǀ మోదమలర.
సీ. ఆయుపాయం బెద్ది ǀ యని భట్ట రడిగిన, బ్రాహ్మణు లతనికిఁ ǀ బల్కి రిట్లు
విత్తవంతుఁడు గాన ǀ వేదాంతి యన్నసత్రం బిడి తద్వామ ǀ పార్శ్వమున నొక్క
మండపంబున నాలు ǀ మతములకై యొక, యాసనం బుంచి యం ǀ దధివసించు
నాతని కడ కేఁగ ǀ నన్యయోగము లేదు, సత్త్రాశికై వడిఁ ǀ జనుట దక్కఁ
తే. గాన నీ వింక సత్త్రాశి ǀ కరణి నరిగి, యతనిఁ గను మని బాడబు ǀ లనిన నాల
కించి భట్టరు కడు సంత ǀ సించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ǀ మోదమలర. 20
సీ. ఊరికి దవ్వుల ǀ నుద్యానవనమునం, దాత్మీయపరివార ǀ మంత నిల్పి
శ్రీమదనంతదే ǀ శికునితో నీర్కావి, వలిపంబు మొలఁ గట్టి ǀ జిలుఁగుపుట్ట
మొకటి వక్షంబునం ǀ దునిచి కేల్దమ్మియం, దుదపూర్ణకలశంబు ǀ కుదురుపఱచి
సత్రభుగ్జనులతోఁ ǀ జని వార లన్నసత్రముకడ కేఁగిన ǀ దానచటికిఁ
తే. జనక వేదాంతి యున్నట్టి ǀ శాలకడకు, నప్పరాశరభట్టార్యుఁ ǀ డరుగఁ జూచి
పలికె వేదాంతి యతని కీ ǀ పగిది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ǀ మోదమలర.
సీ. దారకయన్నస ǀ త్రపుఁద్రోవ యదె చను, మని యతం డన విని ǀ యమ్మనీషి
కన్నభిక్షార్థమై ǀ యరుగుదెంచినవాఁడఁ, గా నని యబ్బుధా ǀ గ్రణి వచింప
నాతఁ డేభిక్షయం ǀ చడుగ నయ్యార్యుఁడు, వాదభిక్షం బి ǀ మ్మవశ్య మనిన
సత్త్రాశి వైనను ǀ జదు విను మంతైనఁ, గలవాఁ డితం డని ǀ తలఁచి యాతఁ
తే. డెట్టిపండితుఁడైన నా ǀ యెదుట నుండి, శాస్త్రములయందు వాదము ǀ సలుపఁ జాలఁ
డితఁడు సాహసికుం డని ǀ యెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ǀ మోద మలర.
వ. అట్లా వేదాంతి తనతలంపునం దలంప మత్తమాతంగాధిష్ఠితమందరాద్రిప్రస్తం
బుపైకిం జౌకళించునకుంఠితకంఠీరవంబుచాడ్పునఁ దద్విద్వదుషితం బగుమ
హోన్నతమంటపమధ్యంబున కతిరయంబున నేతెంచి నిజపాణిపల్లవస్థితం బగు
జలకలశంబు నీర్కావిపావడంబుఁ జుట్టి స్వస్తికాసనాసీనుం డై నిజతేజోమండ
లంబున రోదసీకుహరంబు నిండి యుల్లసిల్లుచుండ వేదాంతశాస్త్రోపన్యాసంబు

న కుత్సహించునగ్గురుకుమారకునిం జూచి తొల్లి యొకతీర్థవాసి బ్రాహ్మణునిచే
మాకుం దెలుపంబడుపరాశరభట్టారకుండ వీవ్వరో యని యడుగ నాతం డా
నన నద్దూరదర్శియు నిజాసనంబువిడిచి ప్రత్యుత్థానం బొనరింప నిట్లేల చేసితి
వని భట్ట రనిన నిన్ను జయించితి నేనియు నీయాసనంబుపైఁ గూర్చుండనర్హుండ
నయ్యెద నట్లుగాకున్న నీషద్దర్శనాసనంబుతో మాకుం బ్రయోజనంబుగనఁ
బడదని వక్కాణించి యమ్మహాత్ముని యెదుట సుఖాసనాసీనుండయి యున్నయమ్మ
నీషిశ్రేష్ఠునిం గాంచి హర్షించి యా శ్రీరంగరాజాభిమానపుత్రుం డస్మద్వాక్యం
బులు కొన్ని ముందఱ నాకర్ణింపు మని పల్కి ప్రావృట్సమయసముద్వేలోల్లోల
మహోత్తుంగతరంగరంగద్గంగాతరంగిణీప్రవాహంబు తెఱంగున నుప్పొంగువా
క్యౌఘంబుచేఁ బ్రసంగం బుపక్రమించి ప్రత్యక్షానుమానోపమానశబ్దాదిప్ర
మాణంబు లన్నియు విశిష్టబోధజనకంబులుగావున నిర్విశేషచిన్మాత్రబ్రహ్మబోధ
జనకంబులుగా నేరవు నిర్గుణశ్రుతు లన్నియు హేయగుణరాహిత్యంబుఁ జెప్పుం
గావున బ్రహ్మం బనంతకల్యాణగుణాకరంబు తత్త్వమస్యాద్యద్వైతవాక్యంబు
లన్నియు విశిష్టాద్వైతపరంబు లిది సిద్ధాంతం బని చెప్పి స్వోక్తార్థోపపాదనసమ
ర్థంబుగా నబాధితబలవత్తర్కప్రమాణసహకృతగ్రంథసహస్రం బుపన్యసింప
విని యావేదాంతియు నాగ్రంథం బంతయు ననువదించి ఖండించి స్వరాద్ధాంత
స్థాపకబహుతర్కప్రమాణజటిలంబుగా నపరిమితగ్రంథం బుపన్యసించె నట్లన్యో
న్యగ్రంథఖండననిర్వహణపూర్వకంబుగా హరి హరియును గిరి గిరియును కరి కరి
యుం బోరుతీరునఁ గర్మానుష్ఠానస్వాపకాలంబులు దక్కఁ దక్కినయవసరంబు
లందుఁ బరస్పరజిగీషచే బ్రహ్మతర్కప్రమాణశస్త్రచ్ఛటలం బ్రబలవాదాహవం
బొనరించువారికిం దొమ్మిదివాసరంబులుగడచె నంత శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రసుతుండు
మహావాతసముద్ధూతతుంగతరంగపార్వణసముద్రంబుమాడ్కి విజృంభించియ
బాధితంబులైన బహుయుక్తిప్రమాణంబు లుపన్యసింపం గనుంగొని పరమా
శ్చర్యరసాబ్ధిమగ్నుండై ప్రత్యుత్తరంబు వచింపం దోఁచక మహాత్మా శ్రీరంగ
నాథుండు భవద్రూపంబున వచ్చి నన్ను జయించెం గాన మన్మానసంబు మిగుల
సంతసించె నింక వీనిని నిజచ్ఛాత్రునిఁగా స్వీకరించి యనుగ్రహింపు మని య
కృత్రిమప్రేమప్రేరితమనస్కుండై నిజపాదపద్మసమీపంబునం దార్తుండై సా
ష్టాంగప్రణామంబు చేసి లేవకున్న యావిద్వచ్ఛేఖరునిం గటాక్షించి ప్రహర్షించి
గ్రుచ్చి యెత్తి కౌఁగిటం జేర్చి సుధామధురోక్తుల నూఱడించి యతనికిం బంచ
సంస్కారంబు లొనరించి యర్థపంచకం బుపదేశించి యాకారత్రయసంపత్తి
యుం గలుగఁ జేసిన నవ్వేదాంతియును భాగవతోత్తముండై నిజాచార్యుండైన
యప్పరాశరభట్టారకు నమూల్యరత్నాభరణామూల్యలేపనాంబరాదులచే నలం
కరించి బహుధనం బర్పించినం బ్రహర్షించి యగ్గురుసార్వభౌముం డతనిం జూచి

వత్సా సర్వకాలంబులందు శ్రీవైష్ణవనిష్ఠాగరిష్ఠుండ వై తదీయారాధనంబు స ల్పుచు శ్రీపరాంకుశపరకాలాదిదివ్యసూరిప్రణీతదివ్యప్రబంధంబులన్నియు నధి కరింపు మని యానతిచ్చి తన్మందిరంబు వెల్వడి యనంతాహ్వానుతోడం గూడ విచ్చేయు చున్న నతం డమ్మహాదేశికుని వెనువెంటం జని గ్రామబాహ్యారామం బునం దమ్మనీషిభాషాపతిమహాటోపంబుఁ జూచి విస్మయంబుఁ జెంది ప్రహృష్టాం తరంగుం డై యుండె నంత. 23

సీ. వెల లేనిమానికంబులు గీలుకొల్పిన, తపనీయమకుటముఁ దల ధరించి
మహనీయమణినద్ధమకరకుండలములు, శ్రీకారములఁ బోలుచెవులఁ దాల్చి
ఘనరత్నతరళముక్తాహారములఁ గంబు,గళమునఁ గీలించి కాంచనాంగ
దంబుల భుజమున ధరియించి కరములం, దుజ్జ్వలకటకము లూని వ్రేళ్ల
తే. దివ్యదూర్మికలను గూర్చి దివ్యవస్త్ర,కలితకటితటి నవరత్నఖచితకనక
భవ్యకటిసూత్ర ముంచెను భట్టరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

సీ. తిరుమేనియం దట్లు దేదీప్యమాననా,నావిస్సమాభరణములఁ దాల్చి
శుద్ధకాంచనమణిశోభితశిబికయం, దెక్కి యావిద్వన్మహేంద్రుఁ డరుగ
ధవళాతపత్ర మాతనిమస్తకంబుపై, వేడ్కతో నొకబ్రహ్మవేత్త పూనె
విమలచామరతాళవృంతముల్ వీచుచు, నిరుగడలను ధన్యు లేఁగ నగ్ర
తే. భాగమున మత్తకరిపై నభంగగరుడ, వీరనారాయణాహ్వయవిజయబిరుద
సుందరధ్వజ మూనిరికొంద అనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 25

సీ. సర్వతోముఖము లౌజయశబ్దములతోడ, వివిధవాద్యధ్వని వియ్య మొంద
భట్టారకార్యునిపరవాదివిజయము, నెల్లలోకములకు నెఱుకపఱప
నమ్మహాత్మునిసిరి యంతయు నీక్షించి, తనలోన వేదాంతి తలఁచె నిట్లు
తొలిజన్మములయందు దొడ్డతపం బేమి, చేసితినో యిట్టు వాసి గన్న
తే గురునిఁ జెందితిఁ బ్రపదనపరుఁడనైతి,సఫలమయ్యెను మామకజన్మమనుచుఁ
దలఁచి యతఁ డేఁగెగురునితోఁ గలిసియనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

సీ. తనవాహనము వెంటఁజను దెంచువేదాంతి, గురుని నకూర్రేశగురుసుతుండు
చూచి యిట్లనియె నోసూరిసత్తమ నీవు, సర్వజ్ఞుఁడవు గాన సారెసారె
కేను నీ కెఱిఁగింప నేల మాయావాద, రతి మాని శ్రీయతిరాజశుద్ధ
రాద్ధాంతనిర్వాహరంజితబుద్ధి వై, సాత్త్వికజనులతో సంగ మొంది
తే. యింటికడ నుండు మిఁక నిలు మేఁగు మనుచు
గురుఁడు నియమింప నతనికిఁ గూర్మి మ్రొక్కి
ప్రక్రమముఁ జేసి చనియె నాప్రాజ్ఞుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 27

సీ. చనిచని శ్రీపరాశరభట్ట రీక్షించె, దుంగశృంగసహస్రమంగళంబు

సద్వృత్తఫలపుష్పశాలిశాఖాగ్రస్త, పత్రిచిత్రరుతాఢ్యబహునగంబు
సురభిపద్మోత్పలశోభితప్రవనదీ, పరమపావనతీరభాసురంబు
సంత్యాజితాన్యోన్యజాతివైరమృగంబు, సిద్ధదేవర్షినిషేవితంబు
తే. వనహుతాశనముఖదోషవర్జితంబు, నైనయదుగిరిపైన్నృహర్యక్షనిలయ
రంజితద్వారమణిగోపురంబు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర. 28

వ. అంత నప్పరాశరభట్టారకుం డయ్యాదవాద్రిని డాసి యప్పర్వతోపరిభాగంబున
కుం జని యందు. 29

సీ. స్ఫటికవజ్రోపలస్థగితగోపుర యుత, ప్రాకారపరిఖాదిపరివృతంబు
సూర్యచంద్రవతంసశుభరత్నకీలిత, ప్రాసాదమాలికాభాసురంబు
ధన్యనానాజనాధారరథ్యా రాజ,వీథీసమృద్ధిమద్విపణికంబు
సురభిపద్మాకరసురుచిరదీర్ఘికా,రమ్యపుష్కరిణీవిరాజితంబు
తే. హరివిహారసమంచితోద్యానశతము,భూరినారాయణాహ్వయపురముఁ జూచి
శ్రీపరాశరసూరి హర్షించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర. 30

వ. అంత నత్తిరునారాయణపురంబునం దొక్కయెడ నిజపరివారంబు నిల్పి శ్రీమ
దనంతదేశికప్రముఖశ్రీమహాభాగవతులం గూడి యమ్మహాద్రియం దనవరతవి
రాజమానంబులును శ్రీనారసింహవరాహసీతారణ్యజ్ఞానాశ్వత్థపంచమహాభాగ
వతశ్వేతమృత్స్నాకర పరిధానశిలాభిధానంబు లగుసప్తక్షేత్రంబులు సేవించి వేద
పుష్కరిణియు దర్భతీర్థంబును బలాశతీర్థంబును వేదవతీమహానదియును వైకుంఠ
గంగాతీర్థంబును నారాయణతీర్థంబును మైత్రేయకుండంబుననియెడుసప్తతీర్థంబు
లనవగాహించి యేతత్తీర్థమధ్యగతయగుతిరుక్కల్యాణియందవగాహనం బాచరిం
చి తత్కాలోచితకృత్యంబు లొనరించి తొంటిచందంబున భగవత్సేవయొనర్చి
యద్దేవదేవుని వీడ్కొని నిజపరివారపరివృతుం డయి యచటనుండి సిరిభేత్తూరి కే
తెంచి యందు శ్రీమదనంతదేశికుని నిల్పి యమ్మహాత్మునిచే ననుజ్ఞాతుండై యా
లక్ష్మీపురంబు విడిచి ప్రయాణక్రమంబునఁ గొన్నిదివసంబులకు మగిడి శ్రీరంగ
ధామంబు జెంది యందుఁ గవేరకన్యాప్రవాహంబునందు నీ రాడి తత్సమయో
చితకృత్యంబు లన్నియుఁ గావించి యచటి కెదు రేఁగుదెంచిన శ్రీరంగవాసుల
నందఱ నాదరించి స్వకీయపరిచ్ఛదసమేతుం డై యద్దివ్యదేశవాసులతోడం గూడ
భగవన్మందిరంబుఁ జొచ్చి శ్రీరంగనాథుని సేవించి తదనుగ్రహంబుచేఁ దదీయ
తీర్థశఠకోపప్రసాదాదు లన్నియు లభించి మిగుల నానందించి తదీయాజ్ఞఁ బడ
సి యమ్మహాభాగవతవ్రాతంబుతో నాత్మీయదివ్యభవనంబునకరుగుదెంచి తల్లికిం
బ్రణమిల్లి యద్దేవిచే ననుగృహీతుం డై నిజాశ్రితులతోడం గూడి వేదాంత
కాలక్షేపం బొనరించుచు సుఖం బుండె నాసమయంబున. 31

సీ. వేదాంతి మేల్నాఁట సాదరంబుగఁ దదీ,యారాధనము సల్ప నతనియింటి

కధ్వశ్రీమూర్తులై యాఁకొని యొక్కనాఁ, డిరువురువైష్ణవు లేఁగుదెంచి
యతనిభార్యలఁ జూచి యన్నమర్థించిన, నన్నము లేదని యనృత మాడి
వేదాంతి నీ రాడ విచ్చేసినాఁ డతఁ, డున్నచోటికిఁ జనుఁ డన్నలార

తే. యనుచుఁ దత్సతు లిర్వురిట్లలిగి పలుక, విని క్షుధాతురులై వారు వేగయతనిఁ
జూచి యావార్తఁజెప్పి రాసూరి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. భార్యలదౌష్ట్య మాభాగవతులు దెల్పఁ, దెలిసి వేదాంతి స్వాధిష్ణ్య మొంది
యావైష్ణవుల సరసాన్నపానాదుల, సంతుష్టులను జేసి సాఁగఁ బంచి
పత్నీయుగంబుతో భాషింప నొల్లక, యతివివిక్తస్థల మాశ్రయించి
పూర్వతపఃఫలపూర్తి బ్రాహ్మణుఁడనై, పద్దర్శనాచార్యసంజ్ఞఁ జెంది

తే. కాలపూర్ద్వారలోభము గాలఁ దన్ని, యన్నదానముఁ జేసితి నని తలంచి
మఱియుఁదనలోనఁబల్కె నీమాడ్కిననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. మఱియు సర్వోపకారకమం బగుగృహస్థాశ్రమం బవలంబించితర్పణరూపంబ
గుఋషియజ్ఞంబును స్వాధ్యాయరూపం బగుబ్రహ్మయజ్ఞంబు నౌపాసనవైశ్వదే
వాంగబలిరూపం బగుభూతయజ్ఞంబు నతిథిభోజనస్వరూపం బగుస్వయజ్ఞంబును
బితృోద్దేశకృతకర్మాత్మకం బగుపితృయజ్ఞంబునివిహుతాహుతాప్రహుతప్రాశితబ
లిదానాపరనామధేయంబు లయి పంచమహాయజ్ఞంబు లనంబడు.-శ్లో॥ అహన్య
హని యే త్వేతా నకృత్వా భుఞ్జతే స్వయమ్। కేవలం మలమశ్నన్తి తే నరా
నాత్రసంశయః॥ తస్మాత్స్నాత్వాద్విజో విద్వాన్కుర్యాదేతాన్దినేదినే। తతో
న్యథాతుభుఞ్జానైవ ప్రాయశ్చిత్తీయతే ద్విజః॥ అను నానుశాసనికపర్వవచనంబుల
చే నేవిప్రులైనఁ బ్రతివాసరం బీపంచయజ్ఞంబు లాచరింపక భుజించి రేని యా
ద్విజు లభక్ష్యభక్షకు లగుదురు గావునఁ బ్రాజ్ఞుం డగుబ్రాహ్మణుండు స్నాతుం డై
యిప్పంచమహాయజ్ఞంబు లొనరింపవలయు నట్లు సేయఁ డేని ప్రాయశ్చిత్తార్హుం
డగు నని చెప్పంబడుం గాన నిదియుఁ దక్కినవై దికక్రియ లన్నియు నల్పు చుం
డియుధనయావనమదంబుచేఁగామాంధుండనై నివృత్తిధర్మంబులఁదలంపక యి
రువురుభార్యలంగలసిమెలసిమదనతంత్రపరాయణుండనై కొన్ని రాత్రులు జరుపు
చున్న సమయంబున సర్వచేతనసంరక్షణార్థంబుగా శ్రీరంగధామంబునందు శేష
తల్పంబుపై యోగనిద్రారతిం బవళించి యున్న భగవంతుఁ డగుశ్రీరంగనాథుం
డు.-శ్లో॥ సాక్షాన్నారాయణో దేవః కృత్వామర్త్యమయీంతనుమ్। మగ్నా
నుద్ధరతేజన్తూ న్కారుణ్యాచ్ఛాస్త్రపాణినా॥ ఆచార్యస్స హరిస్సాక్షాచ్చరరూపీ
నసంశయః॥ అనియెడుప్రమాణంబున శ్రీపరాశరభట్టారకార్యస్వరూపంబు ధరి
యించి “వత్సం గౌరివధావతి” యనుక్రమంబుగా గోవత్సన్యాయంబున వీనినన్వే
షించుచు నిచ్చోటికే తెంచి మహానుగ్రహంబుచే శాస్త్రహస్తంబుల సాఁచి
సంసారసముద్రమగ్నుండ నగున న్నుద్ధరించి నివృత్తిధర్మైకతత్పరునిం గావించి

తదీయారాధనం బాచరింపు మని నియమించి మగిడి శ్రీరంగంబునకు విచ్చేసె నే నిట్టివాఁడ నై యుండియు,-శ్లో॥ బలవా నింద్రియగ్రామో విద్వాంస మపి కర్షతి॥ అనియెడు న్యాయంబున క్షుద్రత ముండ నై సంశయంబుల కావర్తంబును నవినయంబులకు భవనంబును సాహసంబునకుఁ బట్టణంబును దోషంబులకు సన్నిధానంబును గపటశతంబుల కాకరంబును నప్రత్యయంబులకు క్షేత్రంబును స్వర్గద్వారంబునకు విఘ్నంబును నరకపుంజంబునకు ముఖంబును సర్వమాయాప్రకాండంబునకుఁ గరండంబును బ్రాణిలోకంబునకుం బాశంబు నై విద్యుల్లతలచాంచల్యంబును నతినిశితంబు లగు శస్త్రంబుల తీక్ష్ణతయు గరుడానిల శైఘ్ర్యంబునుం గలిగి స్వసృష్టిసమృద్ధికై బ్రహ్మనిర్మితం బై చతుర్దశభువనంబు లాక్రమించి యున్న స్త్రీయంత్రం బెఱింగి యెఱింగియు నెఱుక చెడి లుబ్ధకప్రసాదితజాలంబునం గీలుకొను బాలమృగంబు పోలిక ననాద్యవిద్యాసంచితాపరిమితపుణ్యాపుణ్యరూపకర్మపాశబద్ధుండ నై కాలవేగవివశుండ నై యాయోషిద్యంత్రంబునందు నియంత్రితుండ నైతి నదియునుం గాక దేవమనుష్యతిర్యక్స్థావరవిలక్షణుండ నై జ్ఞానానందామలత్వాదిగుణాకరుండ నై భగవచ్ఛేషభూతుండ నై యుండియు,-శ్లో॥ నాదత్తే కస్యచిత్పాపం న చైవ సుకృతం ప్రభుః। అజ్ఞానేనావృతం జ్ఞానం తేన ముహ్యన్తి జన్తవః॥ అనియెడు గీతోక్తక్రమంబుగా క్షణక్షరణస్వభావాచేతనదేహాత్మాభిమానరూపాజ్ఞానతిమిరతిరోహితస్వస్వరూపుండ నై జాత్యంధుండు పురస్థితవస్తు వీక్షింప లేనికరణిఁ దత్త్వహితపురుషార్థరూపపదార్థవిమర్శనంబు సేయ నేరక వార్షికవాహినీవ్యూహమానాహీనఫేనసంబంధతృణకాష్ఠప్లవంబుకై వడిసంతకూటమిగతిం గూడి స్థూలజలూకాజాలంబు రక్తపానం బొనరించు మాడ్కి సంపత్కాలంబున సర్వస్వాపహారకం బై విపత్సమయంబునం దరతుకం బైన బాంధవాభాససముదాయంబుతో సహవాసంబుఁ జేసితి నింక.-శ్లో॥ జ్ఞానేన తు తదజ్ఞానం యేషాం నాశిత మాత్మనః। తేషా మాదిత్యవజ్జ్ఞానం ప్రకాశయతి తత్పరమ్॥ అను గీతోక్తన్యాయంబున నస్మదాచార్యప్రసాదలబ్ధస్వరూపజ్ఞానప్రదీపంబుచే సర్వానర్థమూలకారణం బయిన పూర్వోక్తాజ్ఞానాంధతమంబుఁ బాసి గురుకృపాతిశయంబుచే విషయవైరాగ్యనిశితశరాగ్రంబుచే నయ్యోషాయంత్రంబు భేదించి నిర్గమించి మరలి వైతండికవేగవద్భవార్ణవబంభ్రమ్యమాణభయంకరమహావర్తంబునం బడి చెడక సన్న్యసించి స్వదేశికసాన్నిధ్యంబుఁ జెంది తత్కైంకర్యంబు సల్పుచు సుఖం బుండెద నని నిశ్చయించి యేకాంతమందిరంబు వెల్వడి వచ్చి శ్రీరంగయాత్రార్థం బుద్యమించినం జూచి శరీరసంబంధు లడ్డగింప వారిసమ్మతిచే నున్న ధనం బంతయు మూఁడుభాగంబు లొనరించి స్వభార్య లిరువురకు రెండంశంబు లొసంగి స్వాచరితతదీయారాధనప్రతికూలంబును నవ్యభోగ్యతారూపంబునకు విరోధియు నగువి

హితవిషయంబుఁ బరిత్యజించి శాస్త్రోక్తక్రమంబుగాఁ దురీయాశ్రమంబుఁ బరిగ్రహించి యవశిష్టధనభారంబు లన్నియుఁ గూడఁదరలించుకొని మితపరిజనంబుతో స్వగ్రామంబు విడిచి శ్రీరంగాభిముఖుం డై చనిచని లక్ష్మీపురాపరనామధేయంబు గల యాసిరిపేత్తూరుఁ జెంది యందు. 34

సీ. విద్వద్వరేణ్యుఁ డా వేదాంతవేద్యుఁడు, శ్రీమదనంత దే శికునిఁ జూచి
చాఁగిలఁబడి మ్రొక్క సజ్జనాగ్రణి యతం, డతనిఁ గౌఁగిటఁ జేర్చి యాదరించి
మాన్యభోగము సౌకుమార్యము కలిమియు, జ్ఞాన మక్రోధము శమము దమము
సత్యము శీలము శౌచము గురుభక్తి, యానృశంస్యము మొద లైనమేలి
తే. గుణము లన్నియు నీతోడఁ గూర్మి నల్ప, సాహసముఁ జేసినీవిట్లు సన్న్యసించి
కష్టపడ నేటి కనిపల్కెఁ గరుణ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. చెమటపట్టినవేళ విమలోదకములయం, దవగాహనముఁ జేసి యాఁక లైన
సమయమునందుఁ బ్రసాపడి భట్టరు, చరణాబ్జయుగళమే శరణ మనుచు
నమ్మిన వైకుంఠనాథునిసభ నిన్నుఁ, దొలఁగఁ ద్రోసెడివారు గలరె యనుచుఁ
బలికి యనన్యప్రపన్ను నివ్వేదాంత, వేద్యుని బ్రహ్ముని వీఁపు ద్రువ్వి
తే. వత్సతిరుమంత్రమునఁ బుట్టువ్వయమునందు, మించివర్ధిల్లు మనుచు దీవించి పంచె
నార్యసేవితుఁ డయ్యనంతార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అట్లమ్మహాత్మునియాజ్ఞ లభించి వే, దాంతవేద్యమనీషి యచటనుండి
కదలి యతిద్రుతగతి నేఁగుదెంచి శ్రీ, విరజభావనను గావేరి దాఁటి
ముక్తుఁడు వైకుంఠమునకుఁ జేరుకోలంది, శ్రీరంగధామముఁ జెంది యందు
భక్తిఁ బరాశరభట్టారకార్యునిఁ, గస్తూరిరంగనికరణిఁ గాంచి
తే. ధనసమూహము మనమును దత్పదార
విందములయందు నర్పించి వేడ్క మ్రొక్కఁ
జాల హర్షించె నాగురుస్వామి యనుచు
వాదభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 37
సీ. భట్టరు తనపాదపద్మములందుఁ బ్ర, ణామము సల్ప సన్న్యాసి నతని
గ్రుచ్చెత్తి కౌఁగిటఁ గొనుచు నంజియ్యరే, కుశలమా నీ కని కూర్మి నడుగ
నాఁటనుండి యతఁడు నంజియ్యరని మూఁడు, జగములయందుఁ బ్రశస్తిఁ గాంచి
యద్దేశికునికడ నతులవేదాంతర, హస్యము లన్నియు నధికరించి
తే. యమ్మహాత్మునిసన్నిధి నఱనిమేష, మైన నెడఁబాయనొల్లక యతఁడె పరమ
దైవతం బని నెమ్మదిఁ దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. భట్టార్యు నొకనాఁడు ప్రణమిల్లి యడిగెను, నంజియ్య యీరీతి నయ మెలర్ప
శౌరి యాచంద్రపుష్కరిణిచెంత ననంత, పర్యంకతలమునఁ బవ్వళింప
నేమినిమిత్తమో యెఱిఁగింపు మన విని, యమ్మహాదేశికుఁ డతనిఁ జూచి

నలఁగి యోనారాయణా కావుమని కరి, మొఱ్ఱఁబెట్టినమీఁద మునుపు సరసి
తే. కడకుఁ జనుదెంచె నేమొఱ యిడకమున్నె
కరుణ నను బ్రోవఁ జంద్రపుష్కరిణిచెంతఁ
బవ్వళించెను హరి యని పల్కె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 9

సీ. మఱుఁగుగా నాదునెమ్మదినున్నయర్థము, నిన్నుండిబయలొందనేఁటికనుచుఁ
దనగురుఁ డనిన డెందమునందు వేదాంత, వేద్యుఁడుంచెను బ్రహ్మవేత్త లెల్ల
హరి యొనర్చినసకలావతారములు మ, మ్ముద్ధరించుట కని యుల్లములను
గణుతించు చుందురుగాని యస్మద్దేశి,కుఁడు మాకు నొప్పెసీకొలఁదిననుచు
తే. మఱియు నొకనాఁడు భట్టరామాన్యతముని
యూరుతలమున శయనించి యురగశయ్య
శ్రీనివాసునిపగిది నిద్రించె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 40

సీ. తనదేశికునిసుఖతరనిద్ర కేమియు, భంగము రాకుండ భక్తి మీఱ
నంగమం బైని నసియాడనీయక, యద్రియట్లుండె వేదాంతవేద్యుఁ
డార్యు లాతనిఁజూచి యక్కజపడి మెచ్చి, యాభావ్యవిషయ మైయతనిమాస్క
నిశ్చలస్వాంతులై నిఖలకైంకర్యముల్, సేసి రేని స్వరూపసిద్ధి గలుగు
తే. శిష్యులకు నని తమతమచిత్తములను, దలఁచి రాభట్టరంత నిద్రను దొలంగి
యాత్మశిష్యునిగురుభక్తి కలరెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. మఱియు నొకసమయంబున. 42

సీ. శ్రీపరాశరసూరి సేతువుకడ కేఁగి, శ్రీధనుష్కోటిఁ దీర్థీకరించి
తిరిగివచ్చుచు నొకదినమునఁ ద్రోవలో, భూరికాననమునఁ బ్రొద్దు గ్రుంక
పాధిరుక్కడి యనుపల్లె నొక్కెడ నొక, యేనాదివానింటి కేఁగు దేరఁ
గటికిచీఁకటి దోవఁ గనలేక మనయింటి, పంచ కేతెంచి రీబాఁపనయ్య
తే. లిట్టివారికిఁ జోటు నే నియ్యకున్న, మంచి వాటిల్ల దంచుఁ దలంచివాఁడు
స్థలముఁ జూపించె వారి కందఱికి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. తమభక్ష్యవస్తుజాతము లేమి లేకుండఁ, జేసి యిల్లొక్కటి శీఘ్రమొసఁగి
ఖట్వ మొక్కటి బాగుగావించి యిచ్చిన, భట్టరందు వసించి భావమునను
మనవైభవ మెఱింగి మనకిట్టి సత్క్రియ, సల్ప లేదీ వనచరవరుండు
ఖ్యాతికై వీఁడిట్లుగావింప వే దస్మ, దుపకృతిఁ జెంది యిట్లుపచరించి
తే. నాఁడుగాఁడు మఱే మననాగృహంబుఁ, జెందువారి నుపేక్షింపఁజెల్లదనుచు
నిట్లొనర్చెను వీఁ డనియెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. మర్త్యమాత్రున కభిమాన మిట్లుగడిన, సంశ్రితవిషయమై స్వామి కస్మ

దీయాభిమానము నేయ మింతింతని, చెప్ప శక్యమె యని చింతఁ జేసి
వింత లే మిచ్చట వినిపింపు మని భట్టరడుగ నావ్యాధుఁడు నుడివె నిట్లు
సామి నే వేఁటకై చని కాన నొకకొండముచ్చుపిల్లను బట్టి తెచ్చుచున్నఁ
తే. గనుల నీ రూర నడరి నాకన్నుమొగిని, దల్లి మ్రొక్కెడ దయ దానిపిల్ల నెడలి
వచ్చి తే నింటికని వాఁడు పల్కెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లప్పరాశరగురుం డక్కిరాతవరునికనికరంపుఁబలుకుల కలరి నంజియ్యారు నుద్దేశించి వత్స 'మా మేకం శరణం వ్రజ' యని యక్కొండముచ్చుపిల్ల కొక్కరుపదేశించినారు కాగ 'అరిః ప్రాణా న్పరిత్యజ్య రక్షితవ్యః కృతాత్మనా' అనున్యాయంబునఁ దనశత్రుం డైన శరణాగతుం డాయె నేని బుద్ధిమంతుఁ డైనవాఁడు తనప్రాణంబు లైన విడిచి వానిం గావవలయునని యివ్వనచరున కైన నొక్కరుపదేశింపలేదు గాన దేశకాలాదినియమంబు లేక యవ్యవధానంబుగాఁ బ్రపదనం బెట్టివారి కైన ఫలించు నిది ప్రమాణసిద్ధం బని యాన తిచ్చి యారాత్రి సుఖంబుగా నిద్రించి ప్రభాతం బైన మేల్కాంచి గురుపరంపరఁ దలంచి నిజపరివారంబుతో శ్రీరంగంబున కరుగుదెంచి నిజనివాసంబునం దాత్మచ్ఛాత్రవర్గంబునకుఁ దొంటిచందంబున నుభయవేదాంతరహస్యార్థంబుఁ దెల్పుచు
సుఖంబుండె నయ్యవసరంబున. 46

సీ. చోళభూపతి వీరసుందరబ్రహ్మరాయఁడు రంగనాథరమాధిపతికిఁ
బ్రాకార మొక్కటి రచియించుచున్న పిళ్లప్పిళ్లసూరియాలయమునడుమ
నడ్డముగాఁ జోఁప నది పడఁగొట్టించి, కట్టింపఁ దలఁప నాకలుషవార్త
భట్టరు విని వచ్చి పరకాలముని తొల్లి, భక్తాంఘ్రిరేణులభవన మడ్డ
తే. మైనఁ గునిఁ బెట్టి కట్టించెనట్లు నీవు, సలుపు మార్యులమంగళాశాసనంబు
హరికిఁ గా పగువేఱుగాదసియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అంతఁ జోళసామ్రాజ్యలక్ష్మీమదోన్మత్తుండగువీరసుందరబ్రహ్మరాయనృపాలుండు నూ॥ ఆచార్యవదాచార్యపుత్రేవృత్తిః॥ అనియెడుశాస్త్రార్థం బాచరింపక స్వాచార్యపుత్రుండై నయప్పరాశభట్టారకుని పరమహితామృతంబు గులుకుపలుకు లాత్మదోషవశంబున వేఁడిములుకులపోలిక నసహ్యంబులై తోఁచిన మిగుల నలిగి యామహాదేశికునియాజ్ఞ నతిక్రమించి మహావాతనిర్ధూతదగ్ధపటన్యాయంబున భాగవతాపచారాగ్నిదగ్ధుండు భగవన్నిగ్రహార్హుండు ఘూమాంగుతాతివేగంబునఁ బ్రణష్టస్వరూపుం డై చెడు నని సజ్జనులవలన వినియు నట్లు సేయ నొల్లక పిళ్లప్పిళ్లయాళ్వా ననుమహాభాగవతునిమందిరంబును మచ్చుమాపి ప్రాకారంబు గట్టించి యప్పరాశరసూరికత్యంతోపద్రవంబులు సల్పుచున్న సద్గురుశిరోమణియు, శ్లో॥ త్యజేదవృత్తికాం భూమిం వృత్తిం సోపద్రవాం త్యజేత్। త్యజేత్పాపిష్ఠరాజాన మ్మాయాబన్ధూ న్పరిత్యజేత్॥ అనువచనార్థంబుఁ దలంచి పాపిష్ఠతముం డైన

యారాజునుదదధ్యుషితప్రదేశంబుతోవిడిచి తిరుక్కోట్టియ్యూరను ద్రవిడనామంబు గలగోష్ఠీపురంబునకు విచ్చేయుచు మార్గమధ్యంబున దు వడఁగాడ్పుచే సుడివడి యొకవృక్షచ్ఛాయ నాశ్రయించి తనయంతేవాసులయందుఁ దనఁటంత రంగచ్ఛాత్రుం డగువేదాంత వేద్యుం డీపద్ధారగతుండై వచ్చుచుండ నంజియ్యారే యని యుచ్చైస్స్వరంబునఁ బిలువ నతం డాలకించియతిత్వరితగతి నేతెంచితుత్పిపాసార్దితుండై నస్వాచార్యునింజూచి వ్యధితాంతఃకరణుండై శ్రీరంగరాజభుక్తావశిష్టంబును బావనత్వభోగ్యత్వాదిగుణసంపన్నంబునమృతోపమానంబును నైన దధ్యోదనంబును నతిశీతలతీర్థంబులు సమర్పింప నారగించి యమ్మహాత్ముండు విగతాధ్వశ్రముండై స్వాచార్యుం డివ్విభూతియందు వర్తించు కాలంబునందయనువర్తనవిశేషంబులం దదీయకైంకర్యంబులు సలుప వలయు ననియెడుశాస్త్రార్థంబుఁ దెలిసి యిమ్మహాత్ముం డిట్లు నన్ననుసరించుచున్నవాఁ డని తనమనంబునఁ దలంచి ప్రహృష్టాంతరంగుండై కొన్నియర్థవిశేషంబు లతని కుపదేశించి స్వపరిజనులతోడం గలసి గోష్ఠీపురంబుఁ బ్రవేశించి యం దొక్కనివేశంబునందు వసియించె నంత. 48

సీ. అంతట నొక్కనాఁడమ్మహాత్మునిఁ జూచి, సాత్త్వికుం డొకఁ డిలఁ జాఁగిమొక్కి-
తిరువృత్తమున కర్థ మెఱిఁగించి యది సంత, యొప్పుగా వీనికిఁ జెప్పు మనిన
నంజియ్యారే రంగనాథునిఁ బాసిన, నాఁ డాది నేఁటికైనను మదీయ
సర్వేంద్రియంబులు శక్తిహీనము లయ్యెఁ, గావునఁ దిరువృత్తమీవె యితని
తే. కాన తిమ్మని గురుఁ డనఁ నతఁ డతనికి,నున్నయట్లర్థ మెఱిఁగించి యొక్కసారి
సంత చెప్పెను దిరువృత్తమంత యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేమోదమలర.

వ. అంత మఱియొక వాసరంబునందప్పరాశరగురుండుతనమానసంబున శ్రీరంగక్షేత్రంబును శ్రీరంగనాథునిం దలంచి తదేకాంతస్వాంతుండై, శ్లో॥ పూగీకణ్ఠద్వయసరససస్నిగ్ధనీరోపకణ్ఠామ న్తర్మోద స్తిమితశకునానూదితబ్రహ్మఘోషామ్। మార్గేమార్గే పథికనివహై రుఞ్ఛమానాపవర్గాం పశ్యేయం తాం పున రపి పురీం శ్రీమతీం రఙ్గధామ్నః॥ పూగీకంఠదఘ్నమధురస్నిగ్ధనీరోపకంఠంబును నంతర్మోదస్తిమితశకునానూదితబ్రహ్మఘోషంబును బ్రతిమార్గసమాగతపథికనివహోఞ్ఛమానాపవర్గంబునునగుశ్రీరంగనాథరాజధానీరత్నంబును మఱియు, శ్లో॥ కస్తూరీతిలకోర్ధ్వపుణ్డ్రకలితం కర్ణాన్తలోలేక్షణం కిఞ్చిద్విస్మితకోమలాధరపుటం ముక్తాకిరీటోజ్జ్వలమ్। పశ్యన్మానసపశ్యతోహరతరం పర్యాయపఙ్కేరుహం శ్రీరఙ్గాధిపతేః కదానువదనం సేవేయభూయోప్యహమ్॥ కస్తూరీతిలకోర్ధ్వపుండ్రంబును గర్ణాంతలోలలోచనంబులునుమందహాసమధురాధరపుటంబునుముక్తారత్నకిరీటోజ్జ్వలంబును బశ్యన్మానసపశ్యతోహరతరంబును బర్యాయరుపద్మంబు నగుశ్రీరంగనాథునితిరుముఖమండలంబును మరల నెన్నఁడు సేవించెద నని యీరెండు శ్లో

కంబుల నాన తిచ్చి యాత్రిపడుచున్నసమయంబున. 50

సీ. ఆసురప్రకృతి యా నావీరసుందర, బ్రహ్మరాయఁడు యమ పట్టణమున
కతిథి యై చనె నని యప్పరాశరసూరి, శిష్యులు విని మదిఁ జింత పూని
యాత్మోత్తరీయము లంబరమున కెగఁ, జిమ్మి పట్టుచుఁ గేలుఁ దమ్ము లెత్తి
యాడుచుఁ బాడుచు నరిగి భట్టరుతల్లి, యైనయాండాళమ్మ కమ్మహిమకు

తే. మరణవార్త యెఱింగింప మదిఁ గలంగి
తనగృహముఁ జొచ్చి వాకిటి తలుపు మూసి
చాల నెలుఁగెత్తి యేడ్చె నా సాధ్వి యనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ప్రమోద మలర. 51

సీ. హర్షించువేళ నీ యార్తి యే మనుచు వా, రడుగ నాండాళమ్మ యబ్బ్రభాళి
కాత్మానుసంబంధి యయ్యు నీవీరసుం, దరుఁడు భట్టరుకడ దారుణాప
చారముఁ జేసి పశ్చాత్తాప మైనను, జెందక మరణముఁ జెంది ఘోర
కాలకింకరపాశ కర్షణతర్జన, తాడనాదుల డస్సి దండధరుని

తే. యుగ్రమార్గగతి క్లేశ మొంది చెంది, యతనియానతి బహువిధ వ్యథలఁ బొందె
ననుచు వగచితి నని చెప్పె నప్పు డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ప్రమోద మలర.

సీ. అంతఁ బిళ్లప్పిళ్ల యాత్మానుసూరి గో, ష్ఠీపురంబునకు వి చ్చేసి యందు
భట్టార్య సేవించి ప్రమదంబు నిండార, నారాజమృతవార్త నానతియ్య
నద్దేశికేంద్రుఁడు హర్షించి యతనితో, నాశ్రితతతితోడ నచటినుండి
వచ్చి శ్రీరంగముఁ జొచ్చి రంగేశునిఁ, గన్నులపండువు గా భజించి

తే. సన్నుతులు చేసి తీర్థప్రసాదముఖ్య, బహుమతులఁ గాంచి యాత్మీయ భవన మొంది
యుల్ల మలరంగ మ్రొక్కెడుఁ దల్లి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ప్రమోద మలర.

సీ. అంతట నమ్మణి యాఖ్యా ననెడిసూరి, దూరదేశమునుండి చేర వచ్చి
భట్టార్యుఁ బొడగాంచి ప్రణతిఁ గావించి యీ, యాత్మ కెయ్యది తంజ మనిన నతఁడు
హరి నెఱుంగుట తంజ మది యెట్టి దనఁ దదీ, యుల నెఱుంగుట యది యొరసి చూడఁ
బరమభాగవతుల భగవత్స్వరూపులఁ, గాఁ దలఁచుట యింత కంటె వేఱు

తే. శరణ మేమని పల్కె నా సాత్త్వికుఁడు, నిదియె పరమార్థ మని మది నెంచి మగిడి
యమ్మహాత్ముని వీడ్కొని యరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ప్రమోద మలర.

సీ. న్యగ్రోధబీజము నందు వటంబట్లు, ప్రణవమునందు శబ్దవ్రజంబు
సరణిఁ దదీయ శేషత్వసంపదయందు, సకలార్థలాభము సంభవించు
నని మదిఁ దలఁచుచు నమ్మణియాఖ్యాను, చనినపిమ్మట నొక్క సమయమునను
విలసితవిభవుఁడు వీరశిఖామణి, వల్లరాయఁడు వచ్చి యుల్ల మలర

తే. నప్పరాశరభట్టార కార్యుఁ జూచి, నయ మెలర్పంగ సాష్టాంగ నతి యొనర్చి
భక్తి నద్దేశికుని కిట్లు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ప్రమోద మలర.

సీ. రాజకృత్యముల నరక్షణం బైనను, దెలిపి చిక్కదు మదిఁ దెలివి లేదు
భట్టరే భగవంతుఁ డిట్టినామన మున్కి, పట్టుగా నుండును పాయ మొకటి
యాన తిమ్మని నృపుఁ డడిగిన దక్షిణ,సింధుతీరమున నీచిత్త మునిచి
తేటగా లోదృష్టి మాటిమాటికిఁ జూడ, నాఁటినాఁటికి నలవాటుపడుచు
తే. నాటపట్టగు నీమది హరికి ననుచు, నమ్మహాత్ముఁడు చెప్పఁ దదాశయంబుఁ
దెలియ లేఁడాయె నానరదేవుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అట్లవ్వాక్యంబుల కాశయంబుఁ దెలియలేక డోలాయమానమానసుం డగురా
జేంద్రున కద్దేశికేంద్రుం డిట్లనియె. 57
సీ. పరఁగ డెబ్బదికోట్లప్లవగగోలాంగూల, భల్లూకయూథాధిపతులు గొల్వ
నబ్ధి కిద్దరి నొకయమృతసముద్రము, కరణిఁ దమ్మునితోడఁ గలసి యుండి
యద్దరి నరవానరాదిభక్షకుఁ డైన, రాక్షసేశ్వరుఁ డుండ రణమునందు
నేన యారావణు నిరసించెదను నేనె, కుంభకర్ణాదులఁ గూల్తు ననుచుఁ
తే. బగలు బీరంపుఁబలుకులఁ బలికి రేయి, నిద్రఁ జెందెడుమర్కటానీకపతుల
స్వామి రక్షించు ననియె నాసభ్యుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. ఆరక్షణప్రకారం బెట్టి దనిన. 59
సీ. ఇది రాక్షసులభూమి యిందు మీ రందఱు,శాఖామృగంబులు స్వామి యనుచు
నమ్మి నాయెడ భరన్యాసంబుఁ జేసి నిర్భీతు లై రాత్రి నిద్రించి రిట్లు
రజనీచరులవల్ల రక్షించెదను వీరి, నని యెంచి బాణబాణాసనాది
సాధనంబులఁ దాల్చి సౌమిత్రితోడ రా,ఘవుఁడు కోదండదీక్షాగురుండు
తే. హరిబలంబులచుట్టును దిరిగి ప్రోచు, నతనిశరచాపములె తఁజమనుచు మదిని
దలఁపు మని భట్టరతనికిఁ బలికె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ధృతిఁ ద్రిభువనవీరదేవరాయనృపాలుఁ, డొకదినంబున నభియుక్తముని
భట్టార్యుఁ బొడగాంచి ప్రణతిఁ గావించి మా,మందిరమున కొకమాఱు మీరు
వచ్చి పోఁ డనుచు వాక్రుచ్చిన విని యమ్మ,హాత్ముఁ డారాజున కనియె నిట్లు
శరణాగతత్రాణబిరుదాంకితుఁడు హరి, నన్నుఁ జే విడిచిన నాఁటి కైన
తే. నతనిదివ్యాలయపుఁబంచటరుఁగు విడిచి, రాజభవనవితర్దికి రాము నుమ్మ
టంచు భూపతి కనియె నయ్యార్యుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. భువనత్రయేశుఁడు పురుషోత్తముఁడు దేవ,దేవుఁడు హృదయైకభావనీయుఁ
డాత్మపదప్రదుఁ డామ్నాయవేద్యుఁడు, నారాయణుఁడు నిజనాథుఁ డుండఁ
గతిపయగ్రామాధికారి నల్పార్థదు, గర్భజన్మాద్యార్తికలితదేహు
నొకపురుషాధము నుర్విలో సేవకై, వెదకుచు నుంటిమి వెఱ్ఱివాండ్ర
తే. మైతిమని కుందుదురు కవు లాత్మయందుఁ,బరమతత్త్వవిదగ్రణి భట్టరవని
కాంతు నామాడ్కి నను నేమి వింత యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. కోవెల కరిగి యగ్గురువరుం డొకనాఁడు, స్వామిసన్నిధికి నాసక్తి నేఁగ
నమ్మహాత్మునిరాకయర్చకుఁ డెఱుఁగక, యతనిపైఁ గలుషవాక్యములఁ బల్క
నామాటలకు నెదురాడఁ బూనినతన, యాశ్రితునకు భట్ట రనియె నిట్లు
పలుమాఱు వత్స మత్పాపము లన్ని నే, హరికిఁ జెప్పిన సాక్షినతఁడు గోరె
తే. శౌరికడ నేఁటి కీతఁడు సాక్షి యయ్యె, నిట్టియుపకారివైఁ గోప మేల నీకు
ననుచు శిష్యున కీరీతి ననియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. శ్రీపరాశరగురుశిష్యరత్నము సోమ, యాజి వైష్ణవుఁ డొకఁ డరుగుదెంచి
స్వగురునిఁ గని మ్రొక్కి స్వామి పీనికి శ్రీమ, దారాధనక్రమం బాన తిమ్మ
టంచుఁ బ్రార్థింప నయ్యార్యుఁ డాఛాత్రున, కుడయవరుల నిత్య మొసఁగిరంత
స్వాచార్యవీడ్కొని యతఁ డింటికరిగి యా, క్రమముగా భగవదారాధనంబు
తే. సంతతము యామమాత్రము సల్పుచుండి, కొన్నిదినములకే తెంచి గురునిమరలఁ
గాంచి రెన్నాళ్లతత్పూజ గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
వ. అద్దేశికేంద్రుం డాచరించుతిరువారాధనక్రమం బెట్టి దనిన. 65
సీ. నిర్మలోదకముల నీరాడి ధౌతవ, స్త్రయుగంబు ధరియించి ద్వాదశోర్ధ్వ
పుండ్రంబులను దీర్చి పూర్వదేశికపంక్తిఁ, దలఁచుచుఁ దిరుమణిత్త్రావళములఁ
దాల్చి తత్కాల్యకృత్య మొనర్చి పెరుమాళ్ల, కారగింపొనరించి యాప్రసాద
మార్యులతో నమ్మహాత్ముఁడు సాపడి, భగవద్గుణానుభవంబు సల్పు
తే. నట్టినిజగురునా సోమయాజిచూచి, స్వామి విన్నప మొక్కటి సలుపవలయు
నభయ మిచ్చినఁ జేసెద ననియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. వత్సక వెలి పేల వాక్రుచ్చుమా నీవి, వక్షితం బని యార్యవర్యుఁ డనిన
నడియేని కొంజాము తడ వగునట్లుగా, నారాధనక్రమ మాన తిచ్చి
యతిలఘుక్రమముగా హరి కర్చ మీరు చే, సితి రది యే మని శిష్యుఁ డడుగ
వేదశాస్త్రములందు వెదకిన నీ కింత, కంటెఁ దక్కువవిధిఁ గాన నైతిఁ
తే. గాన నీ కిటు చెప్పితిఁ గపట ముడిగి, యరసి చూచిన మా కిదియైనసలుప
సత్త గనఁబడ దనియె నాసభ్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. జ్ఞానానుగుణముగా ఛాత్రుల కుపదేశ, మాచార్యు లొనరింతు రందుకతనఁ
గొంటెగిత్తకు గుదికొయ్య గట్టినమాడ్కి, స్రగ్గంధయోషాదిసక్తుఁ డైన
యతనికి సర్వేంద్రియములచ్యుతార్పకు, నగునట్టులాక్రమ మార్యుఁ డొసఁగె
భగవదేకాంతి యాభట్టార్యుఁ డస్మద్వి, ధోజ్జీవనార్థమె యుచితకర్మ
తే. మాచరించెను గాకున్న నతని కేల, కర్మములజోలి యాశుభాకారభరితు
నమ్మహాత్మునిఁ దలఁచెద నాత్మ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
వ. అంత నొక్కవాసరంబున నప్పరాశరదేశికేంద్రు నొకచేతనుఁడు గాంచి నమ
స్కరించి శ్రీవైష్ణవు లితరదేవతలననుసరింపకుండుట కేమి కారణం బనియడుగఁ

బ్రమాణవిరోధం బున్నయెడఁ గదా సందేహం బుదయించు నీయర్థంబునందుఁ బ్రమాణంబులకుఁ బరస్పరవిరోధంబు లేనికతన సందియంబు వాటిల్ల దది యెట్లంటివేని సత్త్వప్రచురులను రజస్తమఃప్రచురు లనువర్తించుట విడిచి వారలు వీరి నెట్లనువర్తింతురు కావున నాలయస్థితదేవతాంతరంబులను గుణదోషజ్ఞానంబుచే శ్రీవైష్ణవు లనుసరింప రని గురువరుం డాన తిచ్చె మఱియును. 69

సీ. పరమపావన మైన భట్టార్యశ్రీపాద, తీర్థ మాతని కేమి తెలియ కుండఁ
దల్లి యాండాళమ్మ తచ్ఛిష్యవరుని చేఁ, జేర్పించి సిత్యము స్వీకరించు
నాకృత్య మొక వైష్ణవాగ్రణి దెలిసి యో, యమ్మ నీ కే మిది యర్హ్మ మనిన
నన్న్యులకడ నున్న హారితన కైనట్లు, తనయింటఁ గలుగు శ్రీధరుఁడు తనకుఁ
తే. దీర్ఘయోగ్యుఁడు గాకున్న దివ్యబోధ, ఘనులు సుతశిష్యులును దీర్ఘకరులు గారె
యనుచు వాకుఱిచ్చె నద్దేవి యతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. మఱియొకవాసరంబునందు రజస్తమఃప్రచురదేవతారాధనతత్పరుం డైనయొక స్వర్ణకారుండు నిజభుక్తావశిష్టం బైనచూర్ణం బొక నాగవల్లీదళంబునం దుంచి శ్రీరంగనాథుమంటపస్తంభంబునం దొక్కెడం జెక్కి చనినఁ దన్మంటపావలోకనకౌతూహలంబునం జేసి యభినవయౌవనసుందరసుకుమారశరీరుండును భట్టార్యశ్రీపాదాశ్రితుండును నగు నొకభాగవతకైంకర్యకుమారుం డేతెంచి యందు విహరించుచు నాచూర్ణంబు గనుంగొని భగవన్మందిరస్థితంబు గావున భాగవతశేషంబు గాఁ దలంచి పరిగ్రహించి తాంబూలచర్వణం బాచరించి తదనుభవంబుచే రజస్తమోదూషితస్వాంతుం డై నటవిటగాయకులం గూడి యొకదినంబునం దపూర్వవయోరూపవిలాసభాసమాన యగు నొకదేవదాసినిం జూచి మోహించి తత్సంగమం బపేక్షింపఁ బరాశరగురుచరణసరసీరుహంబు లాశ్రయించినయద్దేవదాసీరత్నంబు మహాత్మా నీవు పెరియభట్టార్యునిసంబంధివి నేను నీతోడం గూడిన నాపై నద్దేశికేంద్రుం డలిగిన మత్స్వరూపంబు నశించుం గావున నగ్గురువరునితో సంబంధంబుఁ బాపికొనివచ్చితివేని నీతోడం గూడి విహరించెద నని పలుక నాలకించి తదీయదర్శనీయావయవాసక్తచిత్తుం డై యతిత్వరితగతి నేతెంచి నిజాచార్యునిం జూచి యి ట్లనియె. 71

సీ. భట్టార్య నీతోడఁ బని లేదు మా కింకఁ, జనియెద నెందైన సత్య మనుచుఁ
బరుగెత్తఁ గనుఁగొని పరమకారుణికుఁ డా, భట్టార్యుఁ డతనికిఁ బలికె నిట్లు
వెంగలి వై నన్ను విడిచినప్పటి కైన, వత్సక నిన్ను నే వదల ననుచు
బలవంతు లగు భాగవతుల నిర్వరఁ బంచి, పట్టి తెప్పించి యాభట్టరతని
తే. గాఢసంశ్లేష మొనరించి గారవించి, రమ్యబోధ మొనర్ప విరక్తిఁ జెంది
భక్తి నతఁ డాత్మగురు నెడఁ బాయఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. పల్లకిలో నెక్కి భట్టార్యుఁ డొకనాఁ, డరుగంగ నంజియ్య రతని కెఱుక

పడకుండఁ దత్పృష్ఠభాగమునం దుండి, యాందోళికాదండ మంసమునను
బూనుచు నడుగులు పుడమిపైఁ దడఁబడ, నిడి నడచినఁ దనయొడలు గదల
భట్ట రెఱింగి యాపల్లకిలో నుండి, యుర్విపై గుప్పున నుఱికి యతనిఁ
తే. గౌఁగిటను జేర్చి కరుణతో గారవించి, సౌమ్య యతివేషమున కిట్టి సాహసంపుఁ
బని విరుద్ధము నత మనిపల్క నసుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అట్లుపలుకు చున్నయాచార్యునిసూక్తు లాకర్ణించి యతఁ డతని కిట్లనియె. 74
సీ. స్వామి తావక దాస్యసామ్రాజ్యసంసిద్ధి, కంతరాయము గృహాస్థాశ్రమంబు
యతివేష మనుకూలమనుచు నెంచితిఁ గాని, యిది విరుద్ధం బనియెఱుఁగనైతిఁ
గాన దేవరవారికైంకర్యమునకు వి: ద్వేషి యానీయతివేష మేల
యని తనమోఁకాల నాని త్రిదండము, విఱువఁ బూనినఁజూచి వేగ గురుఁడు
తే. వత్స నంజియ్య రే యిట్టి పని యొర్పఁ, దగదు నీకని వారించి దాంతు శాంతు
నతనిఁ దనవెంటఁ దోడ్కొనియరిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. భట్టరు శ్రీమహాభాగవతవ్రాత, పరివృతుఁడై యొకవాసరమున
వేదాంతవాక్యార్థవివరణ మొనరింప, నం దొక వైష్ణవుఁ డస్మదీయ
పుణ్యాతిశయముచేఁ బొడగంటి నీగోష్ఠి,నన సిరియాచ్చానుఁ డతనిగాంచి
శౌరినిర్హేతుకజాయమానకృపాక,టాక్షవీక్షణముచే నక్షయర్ధిఁ
తే. జెందుఁ బ్రపదనపరుఁ డనిముందు మీఱ, లాన తిచ్చితి రిప్పు డిట్లనుటదగునె
యనిన నూరక యుండె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
వ. అదియునుం గాక మఱియొకసమయంబున. 77
సీ. రంగనాథుఁడు దక్కరక్షకుఁ డన్యుఁడు, గాఁ డని తలఁచి సంగము దొలంగి
బాహ్యోపవనమునఁ బారుదేవళములో,పలఁ జొచ్చి కాష్ఠముపగిది నుండి
కాళబత్తుఁ డొకండు కడునిష్ఠ ముఁడుప,పాసము లొనరించి శ్రీసఖుండు
రేయారగించినపాయసం బతనికిఁ, దెచ్చి యిచ్చు నొరుండు దెలియకుండఁ
తే. దండ్రి చేసినపని దయఁదనయుఁ డెఱిఁగి,నట్లుభట్టార్యుఁడాకృత్యమాత్మఁ దెలిసి
సంతసించెను దననుదిసతత మనుచు వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అంతటఁ గొన్నాళ్లఁ కాకాళబత్తుఁడు, పరమపదంబున కరిగె ననుచు
సంశ్రితు లనఁ బరాశరసూరి విని దర,స్మిత మొనరించి లక్ష్మీసఖునకు
తళిహ మోయఁగఁ బుట్టుతలనొప్పి నేఁటికిఁ, దీఱెనా యన నది దెలియలేక
యాశ్రితు లడుగ రంగాధిపుఁడాటుమా,సములనుండియుఁ బాయసం బతనికిఁ
తే. బరమకృప రాత్రి యిడు ననిభట్ట రనిన, నతనిసర్వజ్ఞతకు విస్మయమ్ముఁజెంది
వారు మ్రొక్కిడి పొగడి రాసూరి ననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
వ. మఱియు నద్దివ్యదేశమునందు శ్రీరంగనాథుం డెవ్వరి కైన ముక్తియొసంగెనేని
వార లప్పరాశరభట్టార్యునకుఁ దమ్ముం బొడసూపిచనుచుండుటం జేసియొక్కనాఁడ

రుణోదయకాలంబునం దమ్మహాత్ముం డనుష్ఠానార్థంబుగాఁదిరుక్కావేరికిం జనుచు
సుప్రసన్నసూర్యాయుతప్రకాశమానం బగుదివ్యవిమానంబు నభోభాగంబునం
బొడగాంచి యున్నంత నొకసారమేయం బతండు వీక్షించు చుండ స్వశరీరంబు
విడిచి స్వకీయప్రభాపటలప్రకాశితదశదిశావకాశస్వరూపంబుతో నవ్విమానం
బెక్కి శ్రీవైకుంఠపురంబునకుఁ జనియె నమ్ముక్తాత్మునుంగటాక్షించి శ్రీరంగ
నాథు నుద్దేశించి కేలుఁదమ్ముల ముకుళించి.-

శ్లో॥ నజాతు పీతామృతమూర్ఛితానాం నాకౌకసాం నన్దనవాటికాసు।
రఙ్గేశ్వర త్వత్పురమాశ్రితానాం రథ్యాశునా మన్యతమో భవేయమ్॥

అనుశ్లోకంబున నమృతపానమూర్ఛితు లగు దేవతలనందనవాటికల నివాసం బొక్క
నాఁటికైన దాసునికిం బ్రసాదింప వలదు శ్రీరంగరాజ భవత్పురంబాశ్రయిం
చినరథ్యాశ్వవర్గంబునం దన్యతమంబ నయ్యెద నని ప్రార్థించెనంత. 80

సీ. పెంపుగాఁ గుమతులు గుంపులై యేతెంచి, భట్టార్యుతో శాస్త్రవాద మొంద
నసహాయశూరుఁ డౌనల రామభద్రుండు, ఖరదూషణాదిరాక్షసుల నోర్చు
కరణి సహస్రముఖంబులౌ తర్కశ, స్త్రములచే వారి నందఱను గెలిచి
జనకాత్మజను రామచంద్రుఁ డొందినయట్లు, జయలక్ష్మి నప్పరాశరగురుండు
తే. కలిసివిలసిల్లుచుండెడి రంగస్థలమున, నంతఁ బ్రతివాదు లపజయమంది కుంది
తత్ప్రతారణ మొనరింపఁదలఁచి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

వ. ఆవంచనక్రమం బెట్టి దనిన. 82

సీ. మంత్రబలైకనియంత్రితం బగుదొడ్డ, ఫణి నొకఘటములోఁ బట్టిపెట్టి
ఘటమున కొకఖండపటము వాసెన గట్టి, భట్టార్యునకు మ్రోలభాండమునిచి
యిందులోఁగలవస్తువేమి చెప్పుమటంచుఁ, బ్రతివాదు లడుగ నాభట్టగురుఁడు.
ధవళనవాతపత్త్రం బొక్కటం దున్న, యది యనఁ దెలిగొడు గందుఁ జూచి
తే. విస్మయావిష్టచిత్తులై విమతు లతని, సఫలవాక్ఛక్తిఁ గని రంగశౌరి యతఁడె
యనితలఁచిమ్రొక్కివీడ్కొనియరిగిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

వ. అంతఁ దిరువరంగత్తముధనా రొకదినంబున భట్టార్యు నుద్దేశించి మహాత్మా నీ
వకూరేశగురున కౌరసపుత్త్రుండ వమ్మహాదేశికుండు విద్యవలన నన్నుఁ బుట్టిం
చెఁ గాన మజ్జన్మం బభ్యర్హితం బని సదుక్తవాచకంబుగాఁ జెప్పుమనియొక
వైష్ణవునిం బంచిన నతం డేతెంచి యగ్గురుని కట్లు విన్నవించిన నతండువినియా
సందేశవాక్యం బతిసమీచీనంబ యైనను తా నిట్లనుసంధించుటం జేసిస్వరూపా
నుచితంబుగాఁ దోఁచంబడు నని యాన తిచ్చె మఱియు నొకవాసరంబునందు
శ్రీరంగనాథుం డొకదివ్యమంటపంబునందు నిజపరివారపరివృతుండై యొడ్డోల
గం బున్నసమయంబున శ్రీపరాశరభట్టార్యుండు తిరువాలవట్టంబు సమర్పించు
చున్నసంశ్రితులకు సంధ్యావందనకాలం బతిక్రమించె నని విన్నవింపనమ్మహాదే

శికుండును.-

శ్లో॥ మత్కర్మ కుర్వతాం పుంసాం యది కర్మ విలుప్యతి।
తత్కర్మ తే ప్రకుర్వన్తి త్రిస్రఃకోట్యో మహర్షయః ॥

అనియెడు భగవన్ముఖోదితవచనంబుచేఁ దదీయకైంకర్యైకనిరతులగువారికి సంధ్యావందనాదికర్మవైకల్యదోషంబు సంభవింప దని పల్కె. మఱియు నొకసమయంబున శ్రీరామానుజాచార్యదివ్యాజ్ఞచేఁ దిరుక్కురుహప్పిరాన్పిళ్లా నాన తిచ్చిన యాఱాయిరప్పడి భట్టరువా రానంజియ్యరునకుం బ్రసాదింప నతండు సంశయంబులేమియు లేకుండ నధికరించి స్వాచార్యాజ్ఞచేఁ దిరువాయ్మొళ్ళికి నవసహస్రసంఖ్యాతం బగువ్యాఖ్యానం బొనరించి యర్థతుణం బైన నమ్మహాదేశికు నెడఁబాయక తత్కైంకర్యంబు సల్పు చుండె నంత. 84

సీ. కల్యాణకర మైన కౌశిక ద్వాదశి, నాఁడు రంగక్షమానాయకుండు
దేవీసమేతుఁ డై దివ్యత రాస్థాన, మంటపమధ్యస్థ మణివితర్ది
దివ్యసింహాసన దేదీప్యమానాష్ట, దళపద్మకర్ణికాతలమునందుఁ
బేరోలగం బుండి ప్రీతి నాకర్ణింప, సూరు లందఱు విని చోద్య మంద
తే. శ్రీపరాశరగురుఁడు కౌశికపురాణ, మమృతరస మొల్క దివ్యభావార్థములను
గులుకుపలుకులు దళుకొత్తఁ బలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. పెద్దయుఁగాల మా పెరియభట్టార్యుని, క్షితిసర్వచేతనోజ్జీవనార్థ
ముంపఁగా వలసియు నుచితకథాశ్రవ, ణాహ్లాదపారవశ్యమ్ముఁ జెంది
శఠకోపతీర్థప్రసాదాదిబహుమతి, సేయించి యగ్గురుశేఖరునకుఁ
బల్కె రంగేశుఁడు వత్స నిన్మెచ్చితిఁ, బరమపదంబున కరుగు మనుచు
తే. నంత సద్గురుఁ డాసూక్తులాలకించి, హర్ష మొంది నిజాశ్రితు లార్తిఁ జెంద
ననునయోక్తుల వారి కిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. పుత్త్రులారా యీవిభూతి విభూతి మ, ద్భాగ్య మిట్లున్నది వగవ మీకుఁ
బని లే దనుచుఁ బల్కి ప్రణమిల్లి రంగేశ, నీపదంబున కేను నేఁడ చనుచు
దివ్యకస్తూరికాతిలకోర్ధ్వపుండ్ర మీ, లలితశుభభ్రూవిలాస మిట్టి
మందస్మితాస్యమీ మధురాధరోష్ఠమీ, కనుదోయిసొబగు గందుఁగాన నేని
తే. పట్టివైకుంఠపుర మొక్క తట్టు వెల్లఁ, గించుకొని వత్తు నీకడ కంచితముగఁ
బంత మిది యని పల్కె నాభట్ట రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. భట్టార్యునకు నిజాభరణపీతాంబర, స్రగ్దామచందనచామరాది
బహుమాన మొనరించి బ్రహ్మరథం బెక్కి, చను మని శ్రీరంగశౌరినుడువ
నవ్విమానం బెక్కి యార్యసత్తములతో, నప్పరాశరగురుఁ డరుగువేళ
బ్రహ్మఘోషముతోడ బహువిధకల్యాణ, వాద్యఘోషం బొప్ప వారవనిత
తే. లాడి పాడుచు నుండ నయ్యార్యవరుఁడు, రంగధామునికై వడి రాజవీథిఁ

దిరిగి నిజమందిరమున కేఁతెంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
వ. అట్లు భగవదనుగ్రహపాత్రప్రచరమూలంక్రియాలంకృతుం డైనయగ్గురువరుం
డా బ్రహ్మరథం బుడిగి యప్పరివారంబుతో నిజగృహంబుఁ జొచ్చి యందు. 89
సీ. తల్లికి సాష్టాంగదండప్రణామంబు, సల్పినఁ జూచి యాసాధ్వి పుత్ర
యానందమయలోకమందుమా యనుచు దీవించిన నతఁడు వచించె నిట్లు
లమ్మరో యీదాసుఁ డర్థించినది యదే, యని పల్కె శ్రీహరి కర్పఁ జేసి
యద్దేశవాసు లౌనఖిలవైష్ణవులకు, సాపడఁ బెట్టించి చాఁగి మ్రొక్కె
తే. ఫాలతలమున నిజపాణిపల్లవంబు, లుంచి గోవిందగురునిఁ దలంచి యతని
పాదపద్మములను జెందె భట్ట రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.90
91
వ. అంత.
సీ. తల్లి యేతెంచి యాతనయుని వీక్షించి, నెమ్మోము చెక్కులు నివిరిశిరముఁ
దివిరి కన్నులనీరు దేక పుత్త్రునిమహా, దైశ్వర్యమునకుఁ దాహర్ష మొంది
దివ్యదప్రాకృతదివ్యమంగళతర,మూర్తివై వైకుంఠమునకుఁ జేరి
మాతండ్రి యాతిరుమామణిమంటప,మున శేషపర్యంకమున వసింపు
తే. శ్రీసఖుని నీవు చెందినశేషి యతఁడు,శిరముమూర్కొని కౌఁగిటఁజేర్చినిన్నుఁ
గూడి సుఖపడుఁ బొమ్మని పీడెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. అంతట నంజియ్యా రాదిగాఁ గలశిష్యు, లంద ఱార్తి వహించియరసి తెలిసి
పెద్దలచరమము పెండ్లితో సమ మను, లౌకికవార్త కల్యాణి యనుచుఁ
దలఁచి భట్టార్యునితమ్ముఁ డౌ వ్యాసభ,ట్టార్యునిచే నమ్మహాత్మునకును
బ్రహ్మమేధాద్యుత్సవం బంత సేయించి, వ్యాసగురుం డట్టు లాచరించె
తే. ఘోరుమని యేడ్వఁగనితల్లి పుత్ర నీవు,భ్రాతృసుఖ మోర్వవై తివిజ్ఞాతివగుట
ననినఁ దప్పోర్వమని యెనయార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. ఆచార్యకైంకర్యయాగావభృథ మార్చి, మునుకిడుకొనివచ్చి మూలనున్నఁ
బెరటివాకిటినుండి బిసబిస నేతెంచి, మఠమునం దొక్కెడ మఱుగుఁ జెంది
యున్నవేదాంతిని గన్నులఁ గనుఁగొని, యార్యు లిదే మని యడుగ నతఁడు
క్రొత్తవితంతు వేకోలఁదని వర్తించు, నట్లు నేఁ డే నుంటి ననియె నంత
తే. రంగనాయకితో రంగరాజశౌరి, తనదుపుత్త్రునిఁ బరమపదంపువార్త
విన్న దాసులు వినిపింప వినియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.
సీ. తమ కభిమానపుత్రకుఁ డైనభట్టార్యు, నాదంపతులు పాసి యార్తిఁ జెందఁ
పద్మనీలోత్పలపత్త్రంబులను హిమ,కణములకై వడిఁ గనుల వెంట[ములు
బాష్పబిందువులొల్కఁబలుమాఱు వెచ్చని, యూర్పులఁ బుష్పమాలోత్కర
వాడఁగా నీరాడిపరచుచు మునుకిడి, యుపవాస మాదిన ముండి రంతఁ
తే. బదిదినంబులు గడచినపిదప నమ్మహాత్మునోదరుఁ డైనట్టి వ్యాసగురుఁడు

వారి నిరువుర వీక్షింప వచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లేతెంచి. 96

సీ. వ్యాసభట్టారకుం డాపురాతనదివ్య,దంపతులను రంగధామగతుల
సేవించి తనయార్తి చిందఱవందఱై, చెడ బడలిక మాని కడు నుతింప
వారు ప్రసన్నులై వత్స నీవింక మీ,యన్న చన్నాఁ డని చిన్నఁబోకు
మున్నాఁడు మిన్నంది కన్నాఁడు మారూపు,మన్నాఁడతం డింక మహికి రాఁడు
తే. తల్లిదండ్రులమై మేము దనరుచుండ, నేమి నీకుఁ గొఱంతగు నిందునందు
ననుచుఁ బల్కిరి వారిర్వు రతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లు శ్రీరంగనాయికామనోహరుం డతనిమృదుమధురగంభీరానునయోక్తుల నూఱడించి. 98

సీ. పెరియభట్టరుకు ము న్పరిధవమెయ్యది,యర్హమా నది యెల్ల నతనితమ్ముఁ
డగువ్యాసభట్టార్యు కర్పింప నతఁ డొంది,రంగు మీఱఁగ బ్రహ్మరథము నెక్కి
సాత్త్వికుల్ తనవెంట స్వస్తి చెప్పుచుఁ జన, నృత్తగీతరవంబు నింగి నెరయ
బహువిధమంగళవాద్యఘోషం బొప్పఁ, జనుదెంచి నిజశుభసదన మొంది
తే. తల్లి వీక్షించి మ్రొక్కిడి తనగృహమున, దర్శనము నిర్వహించుచుఁ దనరుచుండె
నతని నెమ్మదిఁ దలఁచెద ననిశ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. శ్రీపరాశరగురు శేఖర గోవింద, సంయమిచ్ఛాత్ర యంచచ్చరిత్ర
వివిధవిద్వజ్జనవిరచితనుతపాత్ర, మహితరంగేశాభిమానపుత్ర
కూరకులాధీశగురుకుమార సుమేరు,ధీర సారాగమస్థిరవిచార
యుష్మదీయచరిత్ర మున్నట్లు దెలిసి వ,క్కాణింప శక్యమా కవుల కైన
తే. దేశికులు చెప్ప విన్నంత దెలిసినంత, తేటపఱచితి బాలుర తెలివి కిట్టి
సాహసం బోర్వు మోక్షమాసార యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

శా. పూర్వార్వాగ్గురుపంక్తిహారగమణీ భూతాఖ్యపూర్ణాగ్రిమణీ
దుర్వారాఘతమిస్రబాలతరణీ దుఃఖార్తచిన్తామణీ
సర్వానర్థజుషద్భవాబ్ధితరణీ సర్వజ్ఞచూడామణీ
చార్వాకాదిమదేభదారుణసృణీ సద్భిక్షులోకాగ్రణీ. 101

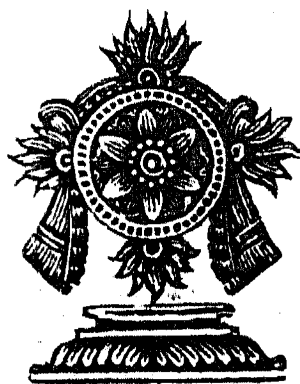
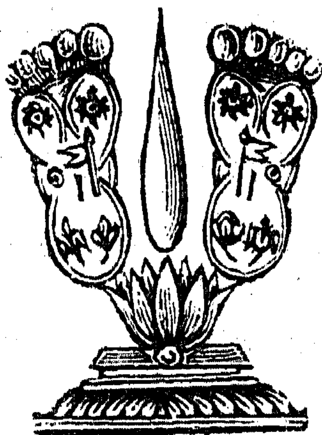
క. శ్రీద పరాశరగురువర, వేదావ్యాసాద్యవినుత విశ్రుతచరితా
గోదాగ్రజ రామానుజ, యాదవగర్వాపహార యదుశైలవరా. 102

మాలినీవృత్తము. వ్యవసితపురుషార్థా వ్యాసవాఙ్నిశ్చితార్థా
భువనసుజనవేద్యా పుండరీకాక్షహృద్యా
కవిజనపరితోషా ఖండితాశేషదోషా
చ్యవనరహితమూర్తీ చక్రవాళాంతకీర్తీ. 103

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజ కరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభ

యుంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్త్రాపస్తంబసూత్రకణ్వసగోత్రపవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం దుత్తరభాగంబున వేదాంతసూరివిజయంబు నతండు సన్న్యసించి గురుకులవాసం బొనర్చుటయు ధనుష్కోటిఁ దీర్థీకరించి మగిడి విచ్చేయు చుండ శ్రీపరాశరగురున కొకవనచరుం డుపచరించుటయు సద్గురునకు వానితో జరిగినసంవాదంబు నద్దేశికుండు మరల నిజనివాసంబుఁ జెందుటయు వీరసుందరబ్రహ్మరాయఁ డపచారపడుటం జేసి పెరియభట్టార్యుండు గోష్ఠీపురంబునఁ గొన్నిదినంబు లుండి యారాజుకాలంబు జరగినపిమ్మట మరలి శ్రీరంగంబుఁ బ్రవేశించుటయు సద్గురుం డమ్మణియాళ్వారనుసాత్త్వికునకుం బరమార్థంబుఁ దెలుపుటయు వీరశిఖామణివల్లరాయని కయ్యార్యుండు తత్త్వబోధం బొనర్చుటయు నమ్మహాత్ముండు త్రిభువనదేవవీరరాయనివాక్యంబు నిరాకరించుటయు నర్చకునికలుషవాక్యంబు లయ్యార్యుండు సహించుటయు సోమయాజి యగువైష్ణవున కా బ్రహ్మవిత్తముండు శ్రీమదారాధనక్రమం బుపదేశించుటయు దేవతాంతరభజననిషేధంబును భాగవతశ్రీపాదతీర్థవైభవంబును దుష్టవస్తుస్వీకారదోషభూయస్త్వంబును సదాచార్యపరిగ్రహప్రాబల్యంబును నాచార్యకైంకర్యాతిశయంబును నిర్హేతుకజాయమానభగవత్కటాక్షవ్యతిరిక్త పుణ్యాతిశయనిషేధంబును గాళబత్తునిముక్తిక్రమంబును భట్టార్యునిసర్వజ్ఞత్వ ప్రశంసయు సద్గురునివక్తృత్వవిభవంబును బరవాదిభంజనంబును దదీయవాక్ఛుద్ధిప్రసిద్ధియు శ్రీరంగామృతగురుసందేశవాక్యంబు స్వరూపానుచితం బనుచుభట్టరెంచుటయు భగవత్కైంకర్యాధిక్యంబును భట్టార్యునిసన్నిధి నంజియ్యరాఱాయిరప్పడి యధికరించుటయుఁ దదీయాజ్ఞచేఁ డా నొంబదునాయిరప్పడి యానతిచ్చుటయు నప్పెరియభట్టార్యునిచరమమహోత్సవంబును నన్నది ప్రథమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

ఉత్తరభాగము.

ద్వితీయోల్లాసము.

వేదాంతిగురూద్వహా
భావాంబుజరాజహంస పారమహంస్య
శ్రీవిలసిత రామానుజ
పావనతరదివ్యనామ భక్తారామా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

నంజియ్యారుగారిప్రభావము.

నంజియ్యారు గారితిరు-త. శ్లో. ఫాల్గునోత్తరఫల్గున్యాం జాతం వేదాన్తినమ్మునిమ్।
శ్రీపరాశరభట్టార్యపాదరేఖామయం భజే ॥
నమో వేదాన్తివేద్యాయ జగన్మఙ్గళహేతవే।
యస్య వాగమృతాసారపూరితం భువనత్రయమ్ ॥

సీ. పెరియభట్టార్యుని పిమ్మట దర్శన,స్థాపనమునకుఁ ద్రిదండపాణి
యెంబెరుమానారె యితఁ డాయెఁ గాఁబోలు,ననఁదగు నంజియ్యా రార్యునాజ్ఞ
నాఁగిఁ దా నొనర్చిన యొన్బదునాయిర,ప్పడి పట్టెఁడాకుల పై లిఖింపఁ
బడి యున్న నది చూచి బాగు మీఱఁగ నిది,వ్రాయఁ గల్గినధీర పరుఁడు పుడమి
తే. నెవ్వఁ డేర్పడు నని మది నెంచి తనకు,నంతరంగతరచ్ఛాత్రు నడుగ నతఁడు
పలికె నాత్మీయగురున కీ పగిది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదనులర. 3

సీ. వసుధలో నంబూరి వరదరా జని పేరు, గలవాఁడు పంచసంస్కారపరుఁడు
సంఖ్యావదగ్రణి శాంతుఁడు మేధావి, లిపు లెఱింగినవాఁడు లేఖకుండు
నగువిప్రుఁ డొకఁడు హేమాపగాదక్షిణ,తీరమునందుండి దినదినంబు
నరుదెంచి యిందు విద్యార్థిబాలకులకు, శాస్త్రపాఠముఁ జెప్పి జరగుఁ దిరిగి

తే. యాతఁ డీగ్రంథ మంతమీ యాజ్ఞఁ బడసి,వ్రాసి యర్పించి దేవర వారికృపకుఁ
బాత్ర మగునని పల్కె నా ఖాత్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. ఆమాట లాలించి హర్షించి యగ్గురుం, డాతని రావింపు మన నతండు
వరదరాజును జూచి గురుఁడు ర మ్మనె నన,నతఁడు సంతోషించి యరుగుదెంచి
వేదాంతివేద్యుని వీక్షించి వందన, మాచరించి యనుగ్రహంబు గాంచి
యు లి గావించి యతనికన్నొగి నున్న, గురుఁడు కటాక్షించి కుశల మడిగి
తే. వత్సనీ వొక గ్రంథము వ్రాసి చూపు,మనినవినిపద్య మొక్కటి యతఁడువ్రాసి
చూపినను జూచె నాద్యవ్యసూరి యనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అట్లా గ్రంథంబుఁ గటాక్షించి యగ్గురువరుం డవ్వరదరాజు నుద్దేశించి. 6
సీ. వ్రాలు ముత్తియములజాలుఁ బోలును గాని, బాలక వైష్ణవశ్రీలు నీకుఁ
జాలవు గావున శఠవైరిసూక్తుల, వ్యాఖ్యాన మిది వ్రాయ నర్హ మగునె
ఫాలోర్ధ్వపుండ్రము బాహులతిరుచిహ్నములు వైష్ణవత్వసంపూర్తి కగునె
యని యాన తియ్య నార్యావర్తదేశీయ, షట్సహస్రద్విజచక్రవర్తి
తే. కణ్వవంశామృతాబ్ధిరాకాసుధాక,రుండు నంబూరివరద రాట్పండితుండు
ప్రణతుఁడై యగ్గురున కిట్లు పలికె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆచార్యసత్తమ యడియేని కేరీతి, భువి వైష్ణవత్వసంపూర్తి కలుగు
నట్టిక్రమం బీవె యాచరించిన ధన్యు,తముఁడు వీఁ డగు మీకు దాసలాభ
మగు నని తెలివికిఁ దగునట్లు నంబూరి, వరదరాజమనీషి పలుక గురుఁడు
పంచసంస్కారార్థపంచకాకారత్ర,యాంతిమోపాయాదు లైనహితవు
తే. లన్నికృపచేసి యాగ్రంథమంత యతని,కాత్మమతిరూఢ మగునటులానతిచ్చి
వత్స లిఖియింపు మిది యని పలికెననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
వ. అట్లగ్గురువరుం డాగ్రంథంబు లిఖియింపు మని విధించుట మహాప్రసాదం బని
తలంచి యమ్మహామేధావి నిజగురున కిట్లనియె. 9
సీ. ఆర్య దానునియగ్రహారమ్మునకుఁ జని, యందుండి యీగ్రంథ మందమొప్ప
వ్రాసి తెచ్చెదను దేవరవారిసన్నిధి, కని పల్కి వరదుఁ డయ్యార్యునాజ్ఞ
నొంబదినాయిర మొకయలేఖముతోడఁ, గైకొని చని యేటికడను రెండు
పుస్తకంబులు నిజమస్తకంబునఁ దాల్చి, యుత్తరీయంబుచే నొగి బిగించి
తే. కట్టి కావేరిలోఁ జను కాలముునను, గొ్రత్తజల మేఁగుదెంచినఁ గొంతదూర
మీఁతనీ రానియందతఁ డీఁదె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
వ. అప్పు డాశ్రితవాత్సల్యపరాయణుం డగునారాయణుండు తన కాత్మభూతుం
డైన యవ్వరదరాజాభిధాన దివ్యసూరివిలక్షణమేధాప్రతిభాద్యార్యగణనీయ
గుణగణం బెల్ల వారికిం దెల్లమిపఱుపం దలంచె నయ్యవసరంబున. 11
సీ. నీలాభ్ర ముదయించి నింగి సూర్యునిఁ గప్పెఁ, జీఁకటి దృష్టిఁ జీకాకుపఱుప

తుణములో నయ్యేటిజల ముబ్బ నీఁదర,గాడ్పులు నలుదెసల్ గ్రందుకొనఁగ
నమితగంభీరోదకావర్తభీకరా,ఘమునందు ఘనతరంగములు పొడమి
ధారునఁ దాఁకినఁ దనతలపుస్తక,ద్వయ మేటఁ బడిన నవ్వరదసూరి
తే. యలమృకండుసుతుండు లయాబ్ధిఁ గడచి,నీలశైలేశుదయ నొకకూలమొందు
పగిది హరికృప నొకమిట్టఁ బట్టె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేమోద మలర.
వ. అంత. 13
సీ. మేఘ మొక్కటి యైనమింటఁ గన్పడ దయ్యె,సుప్రకాశంబయ్యెసూర్యబింబ
మనుకూలవాయువు లల్లనల్లన వీచెఁ, గావేరి యెప్పటికరణి నుండె
నప్డు డావరదరాజాభిధానమనీషి, యతిరహస్యస్థలి నాశ్రయించి
యఖిలలోకోజ్జీవనార్థ మస్మద్గురుం, డాన తిచ్చినగ్రంథ మంత యేటఁ
తే. ద్రోచితిని నక్కటా గురుద్రోహి నైతి,నిట్టియపరాధ మొనరించియెట్లుతిరిగి
గురునిఁ గనియెద నని గోడుగుడిచెననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనేమోదమలర.
సీ. అట్లార్తిచేఁ గుందునతనికి హరికృపఁ, దెలివి మించిన నార్తిదొలఁగె నంత
నస్మద్గురుండు ముం దాన తిచ్చినగ్రంథ, మంత లిఖించెద నని తలంచి
యలిఖిత మార్జించియందు గ్రంథమువ్రాసి,వరదుఁడుకొనిపోయిగురునకియ్య
నతఁ డది వీక్షించియందుఁ గొన్నివిశేష,ములు చూచి లెక్కించి మొదటికన్న
తే. గ్రంథవశతియధికముఁ గని యిదేమి,యనిన భయపడి భక్తితోనంజలించి
గురునియాచించెనభయముఁ వగదుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేమోదమలర.

——◆ నంబిళ్ళగారివైభవము. ◆——

నంబిళ్లగారి-త.శ్లో॥ కార్తికే కృత్తికాజాతం వేదాన్తిపదసంశ్రియమ్।
కలయామి కలిధ్వంసదాసం జ్ఞానామృతార్ణవమ్॥
సీ. వెఱవక చెప్పుమా వరద యున్నట్లు నీ,వని గురుఁ డాతని కభయ మీయఁ
జాఁగి మ్రొక్కిడి ముందుజరగినవృత్తాంత,మంత శిష్యుఁడు చెప్ప నాలకించి
నంజియ్య రాతని నంబిళ్ల యోయని, హర్షించి కౌఁగిట నప్పళింప
నాఁటనుండి యతండు సంబిళ్ల యని తిరు,నామముఁ గాంచె నీభూమి నంత
తే. దాస్యనామము కలివైరిదాసుఁ డనుచుఁ, జేసి సకలహితంబులు చెప్పి యతనిఁ
దనదుసన్నిధి నుంచెఁ ద్రిదండి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేమోద మలర.
సీ. నంజియ్య రర్ధతుణం బైన నంబిళ్ల, నెడఁబాయ కతనికి హితముఁ దెల్పు
న ట్లతం డయ్యార్యు నరనిమేషం బైనఁ,బాయక తత్పదాబ్జములఁ గొలుచు
న ట్లుండి నంబిళ్ల యార్యున కిట్లనెఁ, బ్రాజ్ఞ యుపాయాంతరముల కరయఁ
బలుప్రమాణంబులు గలవనుష్ఠాతలు, చాల నుందురు ఋషిచ్ఛందసమితి
తే. యంగవిన్యాసకరతలన్యాసములును,బహువిధంబులు గలవు ప్రపత్తికవియుఁ
గొంచె మేమని యతఁడు శంకించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనేమోదమలర.

వ. అట్లు పలుకు చున్న శిష్యరత్నంబు పలుకు లాలకించి యగ్గురువరుం డతని కిట్లనియె.

సీ. ఇరువురుజతగూడికొ యేఱు దాటఁగ నందు, మోస మొందె యొకండుకోమునిఁగె నేని
యన్యుఁడు చేయిచ్చికొయతని నద్దరిఁ జేర్చు, టకుఁ బ్రమాణాపేక్షకొయొకటిగలదె
విను మైనఁ జెప్పెద కొ శ్వేతాశ్వతరముఖో, పనిషత్తులందుఁ బ్రపత్తి గలదె
సంసారులందు యకొజ్ఞులు కొంచె మైనట్లు, నల్లు రేగురులు సన్న్యాసు లైన

తే. పగిది నందఱు ప్రపదనపరులు పుడమి, న్యాసవిద్యకు సరుదు ఋకొష్యాదికంబు
ననుచునంబిళ్ళ నియె నకొయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెకొమోదమలర.

సీ. వైష్ణవుఁ డెట్లుండ కొ వలె నని నంబిళ్ళ, యడిగిన నంజియ్యా కొ రనియె నిట్లు
వత్స వైష్ణవుఁ డైనవాఁ డుర్వి నర్చావ, తారమునం దె సద్భక్తి గలిగి
తనదారపుత్రపౌత్రకులందుఁ గలప్రీతి, శ్రీవైష్ణవులయందుఁ కొ జేర్పవలయు
భాగవతులు తన్నుఁ కొ బరుషవాక్యంబులఁ, బలికిరా యోర్చి తత్పాదపద్మ

తే. ములకు మ్రొక్కుడవలెఁగాని కొయలుగ రాదు, వసుధ వైష్ణవుఁ డిట్లుండకొవలె నటంచు
నార్యుఁ డన విని నంబిళ్ళ కొ యలరె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెకొమోదమలర.

సీ. భవ్యశారీరకకొభాష్య మార్యునికడ, సద్భక్తి నంబిళ్ళ కొ చదువు చున్న
నొకనాఁడు తిరుఓలనకొ మొనరించి సంశ్రితుల్, గురుని కెఱుఁగింపఁకొగూర్మి నతఁడు
హారికర్పసల్వమాకొయనుచునంబిళ్ళ కా, నతియియ్యనముగ్ధ్యుఁడై కొయతఁడు భగవ
దారాధనక్రమ కొ మడియేని కేమియుఁ, దెలియ దం చనిన నకొద్దేశికుండు

తే. శ్రీద్వయో త్తరవాక్యముఁ కొ జెప్పి శౌరి, కర్ఘ్యపాద్యాదులర్పించి కొ యారగింపు
సేయుమని ప్రీతి నతనికిఁ కొ జెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెకొమోదమలర.

సీ. విగ్రహంబులు చాల కొ విలసిల్లు చుండెనా, యారగిం పేరీతి కొ నాచరింపఁ
దగు నని నంబిళ్ళ కొ తనగురు నడిగిన, సర్వమంగళమూర్తికొశాలిపదము
శ్రీద్వయోత్తరవాగ్వికొశేషణంబుగఁ జెప్పి, యారగిం పొనరింప కొ నర్హ మనుచు
నంజియ్య రన విని కొ నంబిళ్ళ మరలియు, హరియవతారము కొ లవని నేల

తే. నల్పెనసిపల్కభక్తాపకొచారపరులఁ, జంపుటక ధాత్రి నుదయించెఁకొజక్రపాణి
యనుచు నంబిళ్ళకనియెనకొయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెకొమోదమలర.

సీ. స్వామి భాగవతాపకొచార మెట్టిది యని, నంబిళ్ళ యడుగ నాకొన్య భరుఁడు
భాగవతులఁ జూచి కొ ప్రకృతిమంతులు వీరు, తమతోడ సములని కొ తలఁచు టిద్ది
యదియెపో భాగవకొతాపచార మటంచుఁ, బలికిన నంబిళ్ళ కొ దెలిసి మరలి
భగవద్గుణానుభకొవం బెట్టి దని యన, విషయాంతరము లన్ని కొ విడిచి చేయు

తే. భగవదనుభవమెయ్యది కొ పరఁగ నదియె, భగవదనుభవ మనఁబడుకొజగతి ననుచు
జియ్యరతనికిఁ గరుణతోఁ కొ జెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెకొమోదమలర

సీ. ధృతినూటఱుమాఱులుకొతిరువాయిమొజ్ఞి కర్థ, మానతిచ్చెను పిళ్ళకొకార్యవరుఁడు
చెన్ను మీఱ శతాభికొషేకము లతనికిఁ, జేసి నంబిళ్ళయు కొ వాసి కెక్కెఁ

పెరియవాచ్చాంబిళ్ళ పిళ్ళెయళకియపెరుమాళ్ళజియ్యరు యీయుణ్ణిమాధవుండు
శ్రీకృష్ణపాదదేశికుఁ డాదిగాఁ గల, వైష్ణవోత్తములెల్ల వచ్చి యంత
తే. నాశ్రయించిరి నంబిళ్ళయంఘ్రియుగము, భద్రదీపోదితప్రదీపంబుపగిదిఁ
బృథ్విగురునకు మించె నంబిళ్ళయనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. అతనియాశ్రితులయం దాచార్యులే పర, దైవతం బనుచు డెందమున నమ్మి
వెలయుపిన్బళహారర్ పెరుమాళ్ళజియ్యరు, తనతిరుమేనుస్వాస్థ్యము దొలంగ
నాప్తుల నిరువుర నంతేనివాసులఁ, బిలిపించి వారిని బ్రీతిఁ జూచి
ఆళిమళచ్చంకు మని యెదుతిరువాయి, మొళి యనుసంధించి మురవిరోధి
తే. పాదపద్మములందుఁ బ్రపత్తి సల్పఁ, డనుచుఁ జెప్పిన వారల ట్లాచరింప
నతని దేహ మనామయ మయ్యె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.
సీ. వైష్ణవుల్ గొంద ఱావార్త నాకర్ణించి, నంబిళ్ళ నీక్షించి నతి యొనర్చి
జ్ఞానవయోవృద్ధశాలి పిన్బళహారార్, పెరుమాళ్ళజియ్యరు పృథివి దాను
బలునాళ్ళు మనలఁ బ్రపత్తి సేయించినాఁ, డతనిభావం బెమొయార్య తెలియు
మని వారలనవిని యతఁడు పిన్బళహారార్, పెరుమాళ్ళ దేశికుఁ బిలిచియాతఁ
తే. డాలకింపఁగ నచటిబుధాళిఁ జూచి, మీరు మీమీమనీషానుసారముగను
నతనిభావముఁ దెల్పుఁడీ యనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
వ. అట్లు నంబిళ్ళసూక్తు లాలించి యద్దేశికేంద్రులు తమతమమనీషార్థం బుపన్య
సింప నిశ్చయించి వేర్వేఱ నిట్లనిరి. 27
సీ. సకలశాస్త్రములందు సర్వజ్ఞుఁ డగుపిళ్ళ, యెంగళాళ్వా నార్యపుంగవుండు
శ్రీరంగనాథుసిరియందు సంగము, విడువలేఁ డితఁ డని నుడివె నంత
మాన్యుఁ డమ్మంగియమ్మా ళనుబుధవాళి, నంబిళ్ళగోష్ఠిని నయ మెలర్పఁ
గన్నవానికి రుచి గల్గునాదేశవి. శేషముగం దైన సిద్ధ మనుచు
తే. మధురమృదుభాషఁబల్కె నమ్మంగిపెరియ, మొదలియారను దేశికముఖ్యుఁడంత
నొప్పుమీఱఁగ నొకసూక్తిఁ జెప్పెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. పెరియభట్టరు ముందుపరమపదంబున, కరుగు మంచును హారియానతియ్యఁ
గస్తూరికాతిలకంబు నెమ్మోమును, గరుణారసముఁ జిల్కుకన్నుదోయి
యందు నీయెడఁ గాననైతినా వైకుంఠ,పుర మెక్కుతట్లెల్లఁ బెటికి తొల్లి
తిరువడి యోషధిగిరిఁ బోలెఁ జేఁదాల్చి, తిరిగి నీకడ కేఁగుదెంతు ననియె
తే. నిమ్మహాత్ముని తాత్పర్యమిట్టి దనుచుఁ, దోఁచె దాసుని కనియె నాదూరదర్శి
ప్రీతిఁ దత్సూక్తు లాలించెపిళ్ళయనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
వ. అట్లు తత్సూక్తు లాకర్ణించి నంబిళ్ళపిన్బళహియపెరుమాళ్ళజియ్యరునుద్దేశించివ
త్సాయిద్దేశికోత్తములానతిచ్చినసూక్తులన్నియుభవదభిప్రాయంబనుసరించినవా
యని యడుగ నమ్మేధావితిలకంబందొకయర్థంబైననుమదీయతాత్పర్యానుగుణం

బుగాదని తోఁచంబడియె నని విన్నవింప నావార్తలాలకించి తిరునారాయణపె
రుమాళరయ యితండు తా నుపక్రమించినకైంకర్యంబు పరిపూర్ణంబు గావలె
నని తలఁచె ననియె నంత నంబిళ్ళపిన్బళహియపెరుమాళ్ళ జియ్యరున కిట్లనియె.

సీ. నీయభిప్రాయము నే నెఱింగితి దానిఁ, దెలిపెద నని పిళ్ళ పలికె నంత
స్వామి దేవరవారు సర్వజ్ఞులైనను, విను మేనె యది మీకు విశదపఱతు
నభ్యంజనస్నాన మాచరించినమీఁద, ధౌతవస్త్రయుగంబుఁ దాల్చి మీరు
స్నానశాలఁ జరింప జయ్యాన తిరుముఖ,మండలమునమంచిమౌక్తికములఁ

తే. బోలుఘర్మోదలవములుపొడమసురఁటి,వీచుచునుగొన్నినాళ్ళుండవేడ్కఁ పుట్టఁ
జేసి తిట్లని పల్కె నాశిష్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

వ. అట్లు పిన్బళహరార్జ పెరుమాళ్ళజియ్యరు తనయభిప్రాయంబుఁ దెలుపనంబిళ్ళనిజ
సంశ్రితులతోడ నతనియాచార్యనిష్ఠకు సంతసించె నంతపిన్బళహియపెరుమాళ్ళ
జియ్యరు స్వదేశికునింజూచి మహాత్మాస్వరూపోపాయపురుషార్థంబులెట్టివని య
డుగ శేషత్వంబుస్వరూపంబు ప్రపత్తియుపాయంబు,కైంకర్యంబు పురుషార్థంబు
అని యగ్గురువరుం డాశిష్యరత్నంబున కుపదేశింపనతండాకర్ణించియగ్గురువర్యు
నుద్దేశించి దేవా దాసునకు మఱియొకవిధంబుగాఁదోఁచుచున్నదియెట్లంటిరేని
భవదీయపాదారవిందంబులం దనవరతదాస్యం బాచరించుచు ధన్యతముల నను
సరించి వారికిఁ జేయుకైంకర్యం బడియేనికి స్వరూపంబమ్మహాత్ములయభిమానంబు
దాసున కుపాయంబు వారిముఖోల్లాసంబు వీనికిఁ బురుషార్థం బని తోఁచె నని
విన్నవించిన విన నవధరించి యతనిభాగవతనిష్ఠకుఁ బ్రహర్షించె నంత శ్రీరంగ
రాజ గోష్ఠీతుల్యం బగునంబిళ్ళగోష్ఠీవైభవంబుఁ గనుంగొని సహింపక కందాడ
తోళప్ప రసూయాపరుం డై యుండె నంత నొక్కదినంబున. 32

సీ. వాధూలకులదుగ్ధవారాశిరాకాసు,ధాకరుం డైనకందాళముదలి
యాండాను కాత్మజుం డైనకందాడయాం,డానుకు సుతుఁడుదృణావ్రితుండు
తోడప్ప రనుసూరిధూర్వహుం డొకనాఁడు, కోవెలకేతెంచి దేవదేవు
మధుసూదనునిఁ గాంచిమంగళాశాసన, మాచరించి నిజాలయమున కరుగు

తే. వేళ నంబిళ్ళ శ్రీవైష్ణవాళితోడ, స్వామిసన్నిధి కే తేర సత్త్వనిధిని
నమ్మహాత్మునిఁ జూచె తోడప్ప రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. రంగనాథునిపాదరాజీవములకడ, నంబిళ్ళ నీక్షించి నయముఁ దొలఁగి
కడువేఁడిములుకులకరణి వీనుల కసహ్యాము లౌదురుక్తి సహాస్యములను
తోడప్ప రన విని తోషింపకయు స్వామి, లావార్తఁ దద్దేవి కాన తియ్య
నకటకటా యెంత యన్యాయవార్తనే, వింటి నీపొద్దని వెఱఁగుపడుచు

తే. నలిగి గృహకృత్యముల మాని యతనిదేవి, దివ్యభూషణములఁదీసి తేటఁబాసి
చీఁకటిలు సొచ్చి పవళించెఁ జింత ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

సీ. అంతఁ గోవెలనుండి యరుగుదెంచి నిజాల, యమునందు తోడప్పు రాత్మసతిని
గానక తొల్లింటికరణి మాత్పత్ని నా, కెదురు రాలే దిది యేమి యనుచుఁ
జింతించుచును జని చీఁకటిగృహములోఁ, గల్యాణమణిదీపకళికఁ బోలె
విలసిల్లుభార్యను వీక్షించి మున్నీవు, నా చెట్టఁ బట్టిననాఁటనుండి
తే. యఖిలధర్మములందు నన్ననుసరించి, దైవతంబుగ ననుఁ జూచితరుణి యిప్పు
డలిగి యిట్లుండు టేమని యడిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత నక్కాంతారత్నంబు భర్తృవాక్యంబు లాలకించి యతని కిట్లనియె. 36

సీ. అవని శరారాతియపరావతారము, నంబిళ్ళ యని జగన్మాన్యు లనిరి
యమ్మహాత్మునియెడ నపచారపడి యను, తాప మొందుట కైనఁ దలఁప వైతి
వగ్నిసన్నిధిని మాయయ్య మీకీదేహ, మర్పించె యుష్మదాయత్త మదియె
యాత్మయార్యాధీనమయ్యెఁ గావున నిప్పు, డతనిపాదాబ్జద్వయంబుఁ జెంది
తే. సుఖము గాంచెద నింక నీజోలి దాసి, కేల నీమేను నీకిష్ట మెట్లొ యట్లు
చేసికొమ్మని యద్దేవి చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అదియునుం గాక మహాత్మా సర్వజ్ఞుండవు: గాన నీవెఱుంగని ధర్మవిశేషంబు లేదు
శ్లో. 'పద్మకోటిశతేనాపి నక్షమామి కదాచన' అను భగవదుక్తన్యాయంబునఁ
బద్మకోటిశతహాయనంబుల కయిన భాగవతాపచారంబు భగవంతుండు క్షమి
యింపం డని ముందు మీ రానతీయ వినియుండితి మీ రిప్పు డిట్లాచరించుట
కస్మద్దోషంబె నిమిత్తం బని యద్దేవి యూరకుండె నంత నద్దేశికేంద్రుండు తన
యాత్మలో మొదలియాండానునకు సాక్షాత్పౌత్రుండ నని యాభిజాత్యాభి
మానంబుచే నహంకరించి నంబిళ్ళయెడ నిరర్థకంబుగా మహాపరాధంబుఁ జేసి
తి నని యనుతాపపడుచు తనదేవిం జూచి యిట్లనియె. 38

సీ. అభిజనవిత్తవిద్యామదాంధత మీఁదు, గానక నంబిళ్ళ గారివిషయ
మార్గాపరాధుఁడ నై భయలజ్జలు, మదిఁ బెనఁగఁగ నెట్లు మగిడి యతనిఁ
గనుఁగొనియెద సాధ్వీఘటక వై నీవు నా, తోడ వచ్చితి వేని దురితహరుని
నంబిళ్ళ నీక్షించి నాపాప ముడిపెద, ననుచు నాతోడప్పు రానతియ్య
తే. దేవిహర్షించి కేలఁ బ్రదీప మొకటిఁ, బూని నంబిళ్ళ యింటికిఁ బోఁ దలంచి:
భర్తతో నిల్లు వెల్వడి వచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. స్వామిసన్నిధినుండి సాత్త్వికౌఘముతోడ, నంబిళ్ళ తనసదనంబుఁ జెంది
యావైష్ణవుల నిండ్ల కనిపి యతీంద్రత్రి, దండాయమానుఁ డౌదాశరథికిఁ
బౌత్రుఁడు పరమపవిత్రుఁడు తోడప్పు, రతనియం దపచార మాచరించు
పాపి యాపీని కాప్రాజ్ఞునికృప దక్క, వేఱొక్కగతి లేదు వెదకి చూడ
తే. ననుచుఁ బరితాపపడుచు నాహార ముడిగి, కట్టుపుట్టమె ముసుఁగిడి కదలి రేయి
యతని గేహంబువాకిటి కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. వచ్చి తద్గృహబహి। ర్ద్వారదేహళికడఁ, బడియుండె నంబిళ్ళ। జడునికరణి
నంత నాదంపతు। లవ్వేటి కేతెంచి, యీక్షించి యతని మీ। రెవ్వరనిన
ఘనుఁడు నంబిళ్ళయఁ। గలివైరిదాసుఁడ, నని విన్నవింపఁ దో। డప్ప రనియె
బహుదురహంకార। పరుఁడుమూఢుఁడువీఁడు, మనయింటివాకిట। మార్ఖ్యమాచ
తే. రించఁబడియున్నవాఁడిట్లు। చంచలాక్షి, చూఁడుమనుచును దోడప్ప। రాడుమాట
కార్తుఁడై పల్కె నంబిళ్ళ। యతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోదమలర.
సీ. సర్వజ్ఞ నీవు సా। క్షాత్పుత్రుఁడవు దాశ, రథి కట్టినీ కప। రాధినైన
దాసుని కింక నీ। దయ దక్క వేఱొక్క, గతి లేదు గాన నీ। కరుణఁ జెందఁ
బడి యుంటి నిట్లని। పల్కె నంబిళ్ళత, త్పాదపద్మములందుఁ। బ్రణతి సల్ప
నతఁడు సంతోషించి। యమ్మహాత్మునిఁ దన, కౌఁగిటఁ జేరిచి। గారవించి
తే. కొండతికి దేశికుఁడవీవు। ముందు వత్స, యిపుడు జగదేకగురుఁడవై। హెచ్చివేయు
హాయనంబులు మను మని। యనియెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోదమలర.
సీ. భూమి లోకాచార్య। నామము చెల్లెను, నంబిళ్ళగారికి। నాఁటనుండి
యంత దంపతు లిర్వు। రమ్మహాత్మునిఁ దమ, వెంటఁ దోడ్కొనిచని। యింటనుంచి
యభ్యంజనోద్వర్త। నాభిషేకము లార్చి, ధౌతవస్త్రము లియ్యఁ। దాల్చియతఁడు
ధవళోర్ధ్వపుండ్రముల్। దాల్చియాజ్ఞయొనర్చి, హరి కర్చ గావించి। యాదరించె
తే. నంతఁ దోడప్పరతనితో। నాగమాంత, గోష్ఠి సల్పుచుఁ గాలము। కొంత జరపి
యతని లాలించి యింటికి। ననిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె। మోదమలర.

వ. అట్లు కందాడతోడప్పరుచే బహుమానపూర్వకంబుగా ననుజ్ఞాతుండై నిజమందిరంబు ప్రవేశించి యందు సంశ్రితులతోడం గూడి వేదాంతగోష్ఠియొనర్చుచుఁ బ్రహర్షించునంబిళ్ళవైభవంబుఁ జూచి పుత్రైశ్వర్యంబుఁ గాంచియానందించు తరంద్రిమాడ్కి వేదాంతివేద్యగురుండు ప్రహృష్టాంతరంగుం డగుచు నూఱుహాయనంబులు గడపి చరమకాలంబు ప్రాప్తంబైనయంతనశక్తిచేఁ బవళించియుండఁ గుట్టికొ్కఅయిల్లైయాళ్వా రేతెంచి ప్రణామంబాచరించిమహాత్మా నీవభియుక్తతముండ వయ్యు నంతిమదశయం దిట్లాడకుండుట యేమియుచితంబు ద్వయమనుసంధింపరాదా యని విన్నవింప ముం దామంత్రరత్నం బెల్లప్పు డేననుసంధింపకయుండితి నేనియిప్పుడా ప్రపదనమంత్రంబు మాకనుసంధేయంబే యగును మనస్స్వాస్థ్యంబును దేహదార్ఢ్యంబును ధాతుసామ్యంబునుం గలిగియథేచ్ఛం దిరుగుచున్నకాలంబునం దన్మంత్రరత్నానుసంధానంబు మాని కరణపాటవంబు దప్పిపడియున్న వేళనా యమ్మంత్రరత్నం బనుసంధించుట వైష్ణవుండైనవాఁ డాచార్యరుచిపరిగృహీతంబై యనుష్ఠానప్రకాశంబై సద్వయంబర్థానుసంధానపూర్వకంబుగా సర్వకాలంబులందు వచింపవలె నని యగ్గురువరుం డానతియ్య విని యతండు లజ్జించి నిరుత్తరుండయ్యె నంత నవ్వార్త లాలించి తెరొక్కళ్వారుభట్ట

రద్దేశికోత్తమునికిం బ్రణమిల్లి యార్యసత్తమా మీయపేక్షితం బెయ్యదియాన తిచ్చిన దాని సమర్పించెద నని ప్రార్థింప నద్దివ్యసూరిశేఖరుండును వత్సా యస్మదీయమఠద్వారాంగణంబునకు శ్రీరంగనాథుండు విచ్చేసి యడియేనికిసర్వస్వదానం బొనర్చిన సేవింప నపేక్షించితి ననివాక్రుచ్చిన విని యబ్భట్టార్యుండును నావృత్తాంతంబు తిరుమలత్తండయాళ్వాని కెఱిఁగింప నతండాయర్థంబు శ్రీరంగనాథునకుం దెలుప నద్దేవదేవుం డాశ్రితవాత్సల్యవివశుండు గావున వేగవిచ్చేసి సంశ్రితసహితుం డగువేదాంతివేద్యునకుఁ బ్రసన్నుండై సర్వస్వదానంబొనర్చిన నద్దేశికేంద్రుండును సేవించి కృతార్థుం డయ్యె నంత నంబిళ్ళయు నిజాచార్యునకు సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి యొకహితం బానతి మ్మని యడుగ నయ్యార్యవర్యుండు నీశ్వరుం డీయాత్మకిష్టవినియోగార్హుండు గాఁడు సర్వేశ్వరునకీచేతనుండు యథేష్టవినియోగార్హుం డగు నని యెఱుంగు మనుచుఁ బలుక నంబిళ్ళయు సుప్రసన్నమనస్కుండు గాక మౌనం బవలంబించినఁ దెలిసి యగ్గురువరుండు పుత్త్రాభవస్థానసగతం బైనయర్థంబు బైల్పుచ్చు మని వచింప సంతసించి నంబిళ్ళయు దేవా యొకవైష్ణవుండు పరమపదంబున కరిగె నేని యప్పు డచ్చట నున్న ప్రపన్ను లెట్లుండు రని యడుగ నద్దేశికోత్తముండును దృప్తుం డార్తుం డగు నార్తుండు దృప్తుం డగునని పలికి మఱియు నస్మదాచార్యుం డైనభట్టారకుండు నన్నొకనాఁ డుద్దేశించి వత్సా వేదాంతి యని పేరు గలవాఁడను వేదశాస్త్రంబు లన్నియుం జదివినవాఁడను వక్తలయందు శ్రేష్ఠుండను బహుధనం బాచార్యదక్షిణగా సమర్పించినవాఁడను జిరకాలంబు గురుకులవాసంబుఁ జేసివిశేషార్థంబు లన్నియు గ్రహించినవాఁడ నని గర్వించి ప్రమాదంబుఁ జెందియుండక యెంబెరుమానారుతిరువడిఘళేశరణ మ్మని విశ్వసించి యుండు మని యానతిచ్చెం గావున నీవును గురుకులవాసంబుఁ జేసి నూఱుమాఱులు భగవద్విషయం బధికరించి నిజాచార్యునకు శతాభిషేకంబు లొనరించితి నని ద్రవిడవేదాంతంబులందుఁ బ్రబలపాండిత్యంబు గలవాఁడ ననియునహంకారపడక యెంబెరుమానారుతిరువడిఘళే తంజ మని నమ్మియుండు మని నియమించి నంబిళ్ళ మొదలైన దేశికోత్తముల శ్రీపాదతీర్థం బుజ్జీవించి వార లారగించినపిమ్మట భగవత్సేనాపతిమిశ్రులయుత్సంగంబునందుఁ దిరుముడి యుంచుకొని పిన్నళహియ పెరుమాళ్ళజియ్యారు నంకంబుపై శ్రీపాదంబులు సాఁచుకొని ఫాలవిన్యస్తపాణిపల్లవపుటుం డై భట్టరు తిరువడిత్తామరల స్మరించుచుఁ దిరునాడలంకరించె నంత నక్కలివైరిదాసగురుం డాదిగాఁ గలమహాదేశికు లందఱు నాచార్యవిశ్లేషజనితదుఃఖంబు చేమిగుల నార్తి వహించి యున్న సమయంబున నంబిళ్ళ తనలోనం దానె తెలిసి యెంబారునకు భట్టార్యునిగతి నంజియ్యారునకు యథాశాస్త్రంబుగా బ్రహ్మమేధసంస్కారం బాచరించి యతిసంస్కారవిధిక్రమంబుగాఁ దిరుప్పళ్ళి యొనర్చి తీర్థతిరువధ్యయ

నాదిమహోత్సవంబు సల్పె నంతిమదశయందు భగవంతుండు స్వామత ద్వారా జిరంబున కేతెంచి సర్వస్వదానం బాచరించుటయు భగవద్విషయంబు శతావృత్తు లానతిచ్చి శతాభిషేకంబులు కొన నవధరించుటయు నాచార్యానువర్తనప్రతిబంధకపుత్రమిత్రకళత్రక్షేత్రధనదేశవాసాదు లన్నియు రుచివాసనలతో విడిచి స్వాచార్యునకు నిత్యనివాసం బగుదేశంబు తనకుఁ బరమప్రాప్యం బని తలంచి యచ్చోటి కేతెంచి తనసత్తనద్దేశికేంద్రునకు శేషపుచ్చి తత్కైంకర్యంబు యాత్రగా సల్పుచు నదియె సత్తాధారకం బని నిశ్చయించి యుండుట యిమ్మహాత్మునకే చెల్లు నని శ్రీవాదిభీకరగురుం డానతిచ్చె నంత. 44

వ. సర్వస్వదానం బెట్టి దనిన. 45

సీ. సర్వస్వదానము శౌరి చేయుట తన,యొడ లెల్లఁ జూపుట యున్నయట్టు
లాచార్యు లాదాన మాచరించుట చర,మార్థవిశేషము లన్ని యిడుట
యాత్మ కీశుఁడు నియోగార్హుఁడు గాఁ డంట, ఫలితచేతనునకుఁ గలుగదనుట
యీశ్వరవినియోగ మీయాత్మ యనుటయు,ఫలితాభిమానియుఁ బరుఁడె యనుట
తే. యార్తుఁడతిదృప్తుఁడగుటయిష్టార్థముడిగి, స్వతనురుచిమానిప్రాప్తి నిశ్చయము
చెంది,సంతసించుట యనియెనాసభ్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద

వ. దృప్తుం డార్తుం డగుట యెట్టి దనిన. [మలర.

సీ. దృప్తుఁడు తన కిష్టదేహితో నెడఁబాసి, యార్తుఁ డయ్యును శరీరావసాన
పర్యంత మాత్మాంగపటురుచి మానక, తుదిఁగాయ ముడిగిసంతుష్టిఁ గనుట
యని చెప్పి నంబిళ్ళ యమ్మంగియమ్మాళు, పరమపదంబున కరిగె ననుచు
విని వారియింటికి విచ్చేయఁ దద్దేవి, సుప్రసన్నాస్య యై జొత్తిలంగఁ
తే. జూచిసన్నిధివైష్ణవుల్చోద్యమంది,స్వామియిట్లుండు టేమి యీసాధ్వియనుచు
నడుగ నంబిళ్ళ వారి కిట్లనియె ననుచు, వాదభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

సీ. అమ్మాళు తనకు ముందపకార మొకటైనఁ, జేయ లేదది గానఁజింత మాని
యతనిఫలావాప్తి కానందపడియె ని,ద్దేవి యం చని యె నద్దేశికుండు
ఒకనాఁడు వైష్ణవుండొకఁడార్యపద మొంద, నతనిదారసుతాదులార్తిఁజెంది
నంబిళ్ళపదనలినములందుఁ బడి యేడ్వ, నతసి నిట్లే మని యార్యు లడుగ
తే. నిష్టవస్తువు నెడఁ బాసియిచట నుండ, రోసి యానందలోకమువాసిఁ దెలిసి
దానికై యేడ్చిరనియె నసిద్ధాంతుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.

సీ. ఈయర్థములు రెండు నిచ్చోట నే యను,ష్ఠానపర్యంతము సత్త్వజలధి
నంబిళ్ళ చూచి వైష్ణవులతోఁ జని తిరు,వెళ్ళరులక్ష్మిని విశదభక్తి
సేవించి తిరిగి విచ్చేయ నభోమణి, పడమటిదెస వ్రేలఁబడియె నంతఁ
గావేరి యుల్లోలకల్లోలమాలికా,వర్తశతంబుల వనధిమాడ్కిఁ
తే. బొంగి ప్రవహింప మేఘాళినింగి నెఱయ, నంధతమసౌఘ మంతటనతిశయిల్లె

భూరిదిగ్భ్రాంతి జనులకుం బొడమెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 51

వ. అయ్యవసరంబున.

సీ. ఓడయం దొక కైన నేడఁ జూపడకున్న, రంగరాట్సేవ కారాత్రి చనఁగ
నంబిళ్ళ దలఁచి బానలతెప్పపై నెక్కి, సంశ్రితతతితోడ జరుగుచుండ
భారాతిశయముచేఁ బ్లవము నట్టేటను, మజ్జనోన్ముఖమైన మదిఁ గలంగి
కర్ణధారుఁడు బోధఘనులార యీయందు, నలువురు ముప్వురై నను విచార
తే. ముడిగి దిగ వేగ దరిఁ జేర్తునుడుప మట్లు, గాక పోయిన మిమ్ము బల్గాసి చెందు
ననిన దిగఁజాల రం దొక్కరై నననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. వారియం దొకసత్త్వవతిని నిరీక్షించి, స్థూలాంగి యీయమ్మ దొలఁగ నేని
తెప్ప యీనీటిపైఁ దేలి కూలముఁ జెందు,నని నావికుఁడు పల్కనార్యలెల్ల
విని యూరకుండ నావెలఁది లేచి సమస్త,చేతనోజ్జీవనహేతువైన
నంబిళ్ళ యిప్పుడీనది దాఁటునా భవ,జలధి దాఁటించు నస్మద్విధాత్మ
తే. శతము సనిపల్కి జీవితాశను దొలంగి, యాత్మ నంబిళ్ళతిరువడియం దెనిల్పి
వడి గుభాలున నట్టేటఁ బడియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. అక్కటా యీప్రాణి యస్మద్గతం బేటఁ, బడె నని నంబిళ్ళ బాధపడఁగ
భారము లఘువైనఁ బ్లవ మల్లనల్లనఁ, దీర మొందిన వారు దిగినయంత
నాపగారయముచే నాసాధ్వి చని చని, దైవవశంబున దరికిఁ జేరి
వారివార్తల విని వచ్చి తీరముఁ జెంది,తిని నూరులార చింతింప కుండుఁ
తే. డనుచు వాక్రుచ్చి యేతెంచునార్యుఁ గాంచి,యిట్లు నేదరిఁ జెందుటకేమి హేతు
వన్న నంబిళ్ళ గురుభక్తియనియె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 55

వ. అదియునుం గాక.

సీ. ఆచార్యులే దైవమనుచు నమ్మినవారి, నేప్రొద్దుఁ బ్రోచు లక్ష్మీశుఁ డనుచుఁ
బలికి నంబిళ్ళ యాభాగవతులఁ గూడి, నిజగృహంబున కేఁగి నిత్య మచట
శ్రీలక్ష్మణార్యులసిద్ధాంతమే నిర్వ,హించుచు నుండ నాయింటిపొరుగు
నం దొకసాత్త్వికునాలయమునకుఁ ద,త్సబ్రహ్మచారియు సద్గుణాఢ్యుఁ
తే. డైనశ్రీవైష్ణవుం డొకఁ డరుగుదెంచి, యుచితవృత్తిని సేవించి యూఱడించి
పల్కె నీరీతి నాజ్ఞానవతికి ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 56

సీ. చెంది నంబిళ్ళ గోష్ఠీమంటపమునందు, స్వామి యుండఁగఁ జోటు చాలదయ్యె
నర్హణీయుఁడు మనకాచార్యుఁ డాతఁడు,స్థలము విశాలము గలదు నీకు
నొకనివేశంబు చోటొసఁగుమం చతనికి, వనిన నాసాధ్వి యిట్లనియె నతని
కీరంగపదమునం దెట్టిప్రాజ్ఞులకైన, నొకటింటికైనఁ జో టొసఁగు టరుదు
తే. గాన మామకగురుపదకమలములను, జేరుపర్యంత మీస్థల మేఱ కియ్య
ననుచు వాక్రుచ్చె నాసతి యతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఆమాట విన వచ్చి యతఁడు నంబిళ్ళకుఁ, దెలిపినఁ దెలిసి యద్దేశికేంద్రుఁ
డా సాధ్వి రావించి యమ్మ నీ కొక్కతె, కింత చోటేల మా కిందుఁ గొంత
చోటు కాలక్షేపకూటసమృద్ధికై, యి మ్మని యడుగఁగా నింతి మగిడి
పరమపదంబులోపల దాసి కొకనివే,శ మొసంగి కొమ్మి యీస్థల మటంచుఁ
తే. బలుక వైకుంఠనాథుఁ డా పనియొనర్ప, నాథ్యుఁ డనుచు మగురుఁ డన నతఁడు నీకు
వశ్యుఁ డగునని పల్కె నా వనిత యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. కావున దాసి కాంతా వీవె యి మ్మన, నయ్యార్యుఁ డిచ్చెద ననుచుఁ బలుకు
మాటమాత్రము విని మది సంతసింపదు, పరుని పేరిటఁ దాళపత్ర మొకటి
వ్రాయించి నీదుచే వ్రాలుతో నిమ్మన, నఖిలలోకస్వామి యైన హరికిఁ
గలివైరిదాసుఁడు పలుకువిన్నప మిది, యీ యమ్మ క్రయ మిచ్చె నిది గ్రహించి
తే. తగినచోటిమ్ము పరమపదంబునందు, నీమెకని పత్రికను వ్రాసి యిచ్చె నతఁడు
దానిఁ దలఁ దాల్చిచనియె నా ధన్య యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆర్యుఁ డా సాధ్వి యధ్యవసాయ మీక్షించి, హర్షించి పత్రిక యందు హరికి
నీవర్ష మీమాస మీపక్ష మిన్నవ, యహమునం దన్నవ యామమునను
ముక్తి యీ సతికిమ్ము మునివంద్య యని వ్రాసి, యదిగొని తన యింటి కరుగుదెంచి
యాచార్యసన్నిధి నా ప్రొద్దు మఱునాఁడు, చరణాబ్జతీర్థప్రసాదసేవఁ
తే. జేసి మూఁడవ నాఁ డభిజిన్ముహూర్త, మునను గురుని దలంచుచు ముక్తిఁ గనియె
గురుఁడు వ్రాసినవేళ నాగరిత యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అంత మఱియొక్క వాసరంబునందు. 61
సీ. మనుజుఁ డేయర్థము మది నిల్పి ప్రకృతిని, బాసి శ్రీవైకుంఠపదముఁ జెందు
నాయర్థ మెఱిఁగింపు మని మహాభారత, భట్టరగ్గురునకుఁ బలుక నతఁడు
భువి నుపాయోపేయములు శ్రియఃపతి యని, తెలిసి తదర్థోపదేష్టృచరణ
సరసిజంబుల నమ్మి సంయమీడ్భాష్యోక్త, సిద్ధాంత మతిసమీచీన మనుచుఁ
తే. దలఁచి రామాయణోక్తుల ద్రవిడవేద, వాక్యములఁ బ్రొద్దుపుచ్చెడి వైష్ణవుండు
తనువు సడలిన హరిఁ జేరుననియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. మఱియొక వాసరంబున. 63
సీ. శిష్యులు పాండ్యదేశీయులు కొందఱు, వైష్ణవు లేతెంచి స్వగురు వైన
నంబిళ్ళగారిని నయ మొప్ప సేవించి, తంజ మెయ్యది యది దాసులకును
దెలుపు మం చడుగ నద్దేశికోత్తముఁడును, దక్షిణాబ్ధితటంబె తంజ మనిన
తంజ మచ్చట సైకతంబులా వనములా, వాడలా యెవి యని వార లనిన
తే. స్వామునెత్తిమ్మిఁ జిఱునవ్వు మొలక లెత్త, సర్వలోకైకగురుఁడును సద్గుణాఢ్యుఁ
డైన నంబిళ్ళవారికి ట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. చక్రవర్తిసుతుండు సౌమిత్రితోఁ గూడి, హరిబలంబులతోడ నచట నుండి

రేయి వాసరులు నిద్రింపఁగా వారితోఁ, గనుమూసి నిద్రించుకరణిఁ గొంత
దడ వుండి లేచి యాతమ్ముఁడు దా వింట, నమ్ము లెక్కించి సైన్యమ్ము చుట్టి
తిరుగుచుఁ బోవుచునద్దేవుని శార్ఙ్గకో,దండమే తలఁప మీఁ కండ యగును
తే. నిద్రఁ జెందినవానరానీక మట్లు, స్వప్రయత్నము విడిచిన సర్వశేషి
దానె కాపాడుననియె నాధన్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
వ. మఱియు నొక్కవాసరంబున. 66
సీ. నారాయణుని దక్క వేఱొక్కవేల్పును,గొలువరు వైష్ణవుల్ గురువరేణ్య
యట్టివా రితరు లాసగ్నీంద్రు లాది గాఁ, గలనిలింపుల వైదికక్రియలను
భజియించు టే మని బ్రాహ్మణుఁ డొక్కఁడు, నంబిళ్ళ నడుగ నాతనయు విదుండు
హరి కన్యదేవత లంగము లనుచు, విశేషశాస్త్రోక్తులు చెప్పఁ గాన
తే. నిత్యనైమిత్తికములందు నిఖిలదేవ, తార్చ భగవదుపాసన మగుటఁ జేసి
యది విరుద్ధము గానేరదనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అట్లమ్మహాత్ముని సూక్తు లాలకించి యావిప్రుండగ్గురువరు నుద్దేశించి యాచార్యసత్తమా నిత్యనైమిత్తికాదికర్మంబులం దగ్నీంద్రాదిదేవతారాధనంబు సేయుచు నాలయంబులయందుఁ గృతప్రతిష్ఠులైన దేవతల మీ రారాధింపకుండుట కేమి నిమిత్తం బని యడుగ నద్దేశికోత్తముండును మంత్రపూతంబులైన యాహవనీయగార్హపత్యదక్షిణాగ్నులు సమస్తద్విజులకా రాధనీయంబులును శ్మశానాగ్నులుపరివర్జనీయంబులు నైనయట్లు నిత్యనైమిత్తికాదికర్మంబులఁ బ్రసిద్ధు లగు నిలింపు లర్హణీయులు దేవళంబులందుఁ బ్రతిష్ఠింపం బడినయన్యదైవతంబు లనర్చనీయంబు లగు నెట్లంటివేని నిత్యాదులయం దన్యదేవతలును భగవత్ప్రకారబుద్ధిచే నారాధించుటం జేసి తదుపాసనంబు భగవదుపాసనం బగు నని విశేషశాస్త్రప్రసిద్ధిగల దాలయప్రతిష్ఠలయందుఁ బరావరతత్త్వవ్యత్యయంబు సల్పు తామసపురుషులచే వేదవిరుద్ధాగమమంత్రతంత్రప్రక్రియచే స్వతంత్రబుద్ధిచేతం బ్రతిష్ఠితంబులగు దేవతాంతరంబులు భగవత్ప్రకారబుద్ధిచే నుపాసింపంబడవు గావున హేయంబు లగు నదియునుం గాక సత్త్వగుణాత్యంతవిరోధితమోగుణప్రచురుండుగావున రుద్రుండు ముముక్షువులకు దూరతరపరివర్జనీయుండు మఱియును నిత్యనైమిత్తికాదులయం దితరదేవతోపాసనం బామ్నాయచోదితం బైనయట్లాలయంబులందు భగవత్ప్రకారబుద్ధిచే దేవతాంతరంబుల నారాధింప విశేషశాస్త్రవిధి చూపడదు గావున దేవతాంతరవిహితభగవత్ప్రకారభూతాలయస్థాన్యదేవతాభజనం బైన ననర్థకం బని యానతిచ్చె నంత. 68
సీ. తొల్లి యొక్కెడ కేఁగి తూర్ణ మేతెంచుచు,నంబిళ్ళ మార్గము నడచి యలసి
యొకపల్లెఁ జొచ్చి యందుచిత మైనట్టిచోఁ, టమరకున్నను దదుద్యానభూమి
శ్యామకోమలపలాశాకీర్ణశాఖాస,హస్రపత్రిరవాకులంబు

భవ్యజలాకీర్ణ పద్మాకరాంతిక, వర్తి మహోన్నత వటకుటంబుఁ
తే. గాంచి తచ్ఛాయలను విశ్రమించి యచట, నచ్యుతారాధనము చేసి యారగించి
మించి స్వాములతోడ హరించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అప్పు డా శ్రీవైష్ణవు లమ్మహాత్ముల కిట్లనిరి. 70
సీ. ఛాయాప్రదానాది సత్కారవిధుల నీ, శాఖి దేవరవారి సంశ్రితులకు
నధ్వశ్రమముఁ దీర్చి యాతిథ్య మొనరించెఁ, గాన భాగవతాగ్ర గణ్యుఁ డొక్కఁ
డేమినిమిత్తమో యెఱుఁగలే మిమ్మహా, వటమై వసించె నీ వటమునందుఁ
బ్రకృతిబంధముఁ బాపి పరమపదం బియ్యఁ, దగుదు వీయాత్మ కౌదార్య మొప్ప
తే. ననుచు సన్నిధి వైష్ణవు లంద ఱైక, కంఠ్య మొప్పార నంబిళ్ళగారి నిట్లు
ప్రార్థనలు చేసి రత్యంత భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. నంబిళ్ళగారు విజ్ఞప్త మాలకించి మం, దస్మితం బొనరించి దయను లేచి
ముద మొప్ప వటము నా మూలాగ్ర మీక్షించి, తన దీర్ఘ బాహుదండములు సాఁచి
యాలింగనముఁ జేసి యస్మదార్యానుగ్ర, హంబుచేఁ బరమపదంబునకును
జను మని పల్కి యా స్వాములతోఁ గూడి, శ్రీరంగధామముఁ జేరి యందు
తే. శ్రీమహాభాగవతులకుఁ జెన్ను మీఱ, ద్రావిడామ్నాయసూక్త్యర్థ తత్త్వ మనిశ
మొసఁగుచుండెను గనికర మొప్ప ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. నంబిళ్ళ యాలింగనం బొనర్చిన నాఁడె, యాకు వ్రాలెను మఱ్ఱిమ్రాఁకు కంత
నావృక్ష మున్మూల మై నిశీథమునందు, దారుణధ్వనితోడ ధరణిఁ గూలె
నిర్ఘాతనిష్ఠుర నిస్వనం బది విని, యా పల్లెయం దొక యువనిసురుఁడు
వెఱచి విస్మయ మొంది వేశ్మము వెల్వడి, చూడ నం దొక మహాజ్యోతి వెడలి
తే. వేయుచంద్రులరుచి మించి విన్ను గప్పి, చనినఁ గన్నులఁ జూచి యా జన్ని గట్టు
చిత్తమలరంగ జనులకుఁ జెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
వ. అంత నొక్కనాఁడు తిరువాయ్మొళ్ళి యనుసంధించువారిని భగవద్గీతాపారా
యణంబు సేయువారలనుం గనుంగొని యెట్లాచరింపవలెనని నంబిళ్ళ నొక సా
త్త్వికుం డడుగ నమ్మహాత్ముం డతని కిట్లనియె. 74
సీ. ఒక వైష్ణవుని యింట నుత్సవం బగుచున్న, వైష్ణవు లిరువురు వచ్చి యొకరు
ముద మొప్పఁ దిరువాయిమొళ్ళి యనుసంధింప, నొక వైష్ణవుఁడు గీత లుగ్గడింపఁ
జూచి యా గృహమేధి సుతున కనియమించి, తిరువాయిమొళ్ళి పల్కు దేశికునకుఁ
దళిగ కుఁదగు ద్రవ్యతతి సమర్పింపుము. పడెఁడు బియ్యము స్వయంపాక మిమ్ము
తే. భవ్యగీతానుసంధానపరున కనుచు. వాసి యుభయుల కీరీతి వసుధఁ గానఁ
బడియె ననుచును నంబిళ్ళ పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
వ. మఱియొక్క దివంబునఁ బరగోష్ఠియందు శ్రీవైష్ణవుం డెట్లు బహుమతుం డగు
నని యొక సాత్త్వికుండు నంబిళ్ళ నడుగ నద్దేశికేంద్రుం డేతదర్థవిషయంబుగా

నొకపూర్వవృత్తాంతంబు గల దీప్రశ్నంబునకు నదియే ప్రత్యుత్తరం బగు నది యాకర్ణింపుము. 76

సీ. అఖిలవిద్యాతత్త్వజ్ఞుఁ డగుమిళహోత్త్వాను, పృథివీశునింటను పెండ్లి యైన
సంభావనార్థము చని రాజసభయందు, విచ్చేసి యున్న భూవిభుఁడు చూచి
బహువిధద్రవ్యముల్ పండితుల కొసంగి, యతని కే మియ్యక యరుగు మనిన
వేదము లెఱుఁగనో వాదముసేయంగఁ, జాలనో సకలశాస్త్రములయందు
తే. హేతు వేమి యుపేక్షింప నిట్లు నన్ను, నని యతం డనవిని నృపుఁ డనియెనిట్టు
లనుచు నంబిళ్ళ పలికె బుధాళి కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లు దేశికోత్తమునిసూక్తు లాకర్ణించి రా జతని కిట్లనియె. 78

సీ. సర్వజ్ఞుఁడవు వేదశాస్త్రములం దెన్న, నార్యవైష్ణవుఁడ వం చరసి తెలిసి
యి ట్లుపేక్షించితినీకుఁ జను మని నృపుఁ, డన నమ్మహాత్ముఁడు హర్ష మొంది
వీర లందఱియందు విష్ణుదాసుల మని, మ మ్ముపేక్షించుట మాకు సేమ
మని రాజునకుఁ బల్కి యాత్మోత్తరీయము, నింగికిఁ జిమ్ముచు నృత్య మాడి
తే. యరిగె నది గానఁ బరగోష్ఠియం దుపేక్ష
యతులబహుమతి యగువైష్ణవాన్వయులకు
ననుచు నంబిళ్ళ పలికె బుధాళి కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 79

వ. మఱియును. 80

సీ. వసుధ దరిద్రుఁ డొకవైష్ణవుఁ డొక్కఁడు, యాచకవృత్తిచే నరిగి యొక్క
పంటకళ్లములోనఁ బని సేయ నొకబట్ట,తలపంట కాఁపును దనరఁ జూచి
యళిగరున్నికరనీలాలకావళి పాల,తలనాట్యకేళీవిధాన మొదవ
సిగముడి విడి జాఱి చెన్నుగా మూఁపున, నసియాడ నిట్టిసాహసపుఁ జెయ్దు
తే. మాతపంబున కోర్చి సేయుంగఁ దగునె
యనుచుఁ బ్రియవాక్యములఁ బల్కి నతఁడు మెచ్చె
ననుచు నంబిళ్ళ పలికె బుధాళి కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 81

వ. మెచ్చి యతం డతని కే మిచ్చె నని యడుగ వారల కమ్మహాదేశికుం డిట్లనియె.

సీ. మంచిధాన్యముద్రోణమాత్రము వాఁడియ్య, గట్టిగానవిమూటగట్టి యతఁడు
గొనిపోవ నొక్కఁడు గనుఁగొని ధాన్యము,నెవ్వఁడిచ్చెనొ వాని నెఱుకపఱుపు
మనవైష్ణవుఁడు ధాన్యమాబట్టతలపంట, కాఁపిచ్చె ననవాఁడు కళముఁజెంది
యావార్తదెలుపనుగ్రాకారుఁడై వాఁడు,కాలదండముఁబోలు కిడిఁదియినుప
తే. కట్లపెనుఁగోలఁ జేఁబూని గదలి వేగ, తనపదన్యాసములు సోఁకధరణియద్రువ
వచ్చె ననిచెప్పె నంబిళ్ళవాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర. 82

సీ. దాసరిబాఁపఁడా తరల కచ్చుట నిలు, నిలుము దండాహతి నిన్నుఁ గూల్తు
నని వాఁడు పల్కనయ్యార్యుఁడుపద్మయు,గంబుపైఁదుమ్మెదల్ గ్రమ్ముగతిని
నీకన్నుగవ గప్పి నిగనిగ మెఱయుచు, నీలాలకంబులు నృత్తమాడ
నసితదీర్ఘశిరోరుహములు విముక్తబంధములై కటిస్థలిఁ దాఁకి వ్రేల
తే. వచ్చి ననుఁ జూచి కోపింప వత్స నీకుఁ, దగునె దయగలవాఁడవు దాత వనిన
వాఁడుహర్షించెనని పిల్ల పల్కెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర. 83

సీ. అట్లిచ్చకపుమాట లతఁ డుగ్గడింప నాకర్ణించి తనమది కాఁక యుడిగి
ప్రీతినాతనివాఁడు పిలుచుకపోయిసాం,పొప్పమూఁటఁడుధాన్య మొసఁగెమగిడి
కపటప్రియోక్తుల ఘాతుకుఁ డగుకాఁపు, హర్షించి యతని కిట్లాచరింప
సిరి బోరఁగలవాఁడు శేషియు నారాయణుఁడు తన్ను భక్తిసన్నుతియొనర్చు
తే. ధన్యజనుల కభీష్టప్రదాయకుండు, గాక యెట్లుండునని సర్వలోకగురుఁడు
పలుక విని సంతసించిరి ప్రాజ్ఞు లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర. 84

వ. అంతఁ గొన్నిదినంబుల కాజగద్గురుండు తనతిరుమేనియందుఁ దిరునోవు చాత్తు
కొనియున్న సమయంబున. 85

సీ. వైష్ణవుఁ డొక్కఁడు వచ్చి నంబిళ్ళను, జూచి కేలోడ్చి యోశుభగుణాఢ్య
దేశికోత్తమ నీదుతిరుమేను డస్సిన, దే మన నార్యదేవేంద్రుఁ డనియె
గురుకృపచే మంచిగుణ మొక్కటైనఁ జొప్పడు నేని యామేనుబడలుననుచు
జ్ఞానభక్తివిరక్తిశాంత్యాదిగుణములు, మించఁ బ్రకాశింప నంచితాత్ముఁ
తే. డైనయధికారి భగవద్గుణానుషక్త, చింత నుండినమేను శోషించు ననుచుఁ
దెలిసె నార్యునిభావము ధీరుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. మఱియును. 87

సీ. సాత్త్వికుం డొక్కఁడు చనుదెంచి యొకనాఁడు, నంబిళ్ళనీక్షించి నతియొనర్చి
మాన్యమీకారోగ్యమా యని యడిగిన, మల్లయుద్ధముఁ జేయ మదిఁదలంచి
యరిగెదనా వీని కధికతరారోగ్య, మేటికిఁ గోవెల కేఁగి మగిడి
సదన మొందుచు నుంటిఁ జాలునీయారోగ్య, మనుచునగ్గురువరుఁ డానతియ్య
తే. పిని ప్రపన్నున కారోగ్యవిలసితంబు, గూడ దని యప్పు డాజగద్గురునిభావ
మాత్మలోపలఁ దెలిసె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

వ. అట్లు తిరుక్కలిహిన్నదాసగురుం డశక్తుం డై యున్నవిధం బెఱింగి యొకశ్రీవై
ష్ణవుం డేతెంచి తదీయశ్రీపాదపద్మంబులకుఁ బ్రణామంబు గావించి యద్దేశికో
త్తముం డనుభవించుచున్నప్రబలామయజనితశ్రమంబుఁ జూచి వెఱచిన నత
నిం గటాక్షించి వత్సా యీదృగ్విధం బైనవాతవ్యాధి యస్మదభిమతంబుగావున
నీ విట్లు వెఱచుటకుం బని గానఁబడ దని యాన తిచ్చెం గాన. 89

శ్లో. కృతకృత్యాః ప్రతీక్షన్తే మృత్యుం ప్రియమివాతిథిమ్॥ అనియెడు పంచమవేదోక్తన్యాయంబునఁ గృతార్థులగువారు ప్రియాతిథినిం జూచినట్లు మృత్యువునుం బ్రతీక్షించుచు నుండెద రని యగ్గురువరునకుం దాత్పర్యంబనుచు నెఱింగి యతం డూరకుండెనంతఁ బుళ్లయెంగళాళ్వా నమ్మంగియమ్మాళనుసూరు లిరువురావృత్తాంతంబెఱింగి యేఁగుదెంచి యమ్మహాత్ముని సేవించి యతనికష్టంబుఁజూచిసహింపలేక పుళ్లయంగళాళ్వాననుమతిచే యమ్మంగియమ్మాళనుసూరిసత్తముం డొక భగవన్మంత్రంబా నంబిళ్ళశ్రమనివృత్తికై పఠింపం దలంప నజ్జగద్గురుం డది యెఱింగి యిది స్వరూపవిరుద్ధం బైనకృత్యంబు. మీర లాచరింపవల దని నివారింపవారును భవన్నిమిత్తంబుగా దాసుల మాచరించిన స్వరూపవిరుద్ధం బెట్లగునని నఁ దిరుమంత్రంబునకు వివరణంబై చరమశ్లోకంబునకు వివరణం బై యున్న ద్వయంబు దక్కఁ దక్కినమంత్రంబు లన్ని పంచాక్షరీసమంబు లై ప్రపన్నుల కనాదరణీయంబు లగు నని యగ్గురువరుం డానతియ్య నాకర్ణించి వా రిరువురు యుష్మదారోగ్యలాభంబునకై ప్రపదనం బాచరించెద మని వాక్రువ్వ నదియును స్వరూపవిరుద్ధం బగు నెట్లంటి రేని స్వవిషయవ్యాధినివృత్త్యర్థంబుగాశరణాగతి యొనర్చి రేని యత్యంతపారతంత్ర్యం బగుతనస్వరూపంబునకు హానిసంభవించుఁబరవిషయవ్యాధిశాంత్యర్థంబుగాఁ బ్రపత్తిఁ జేసె నేనిపరాత్పరుండగుభగవంతుని సర్వజ్ఞానసర్వశక్తులకుఁ గొఱంత వాటిల్లుఁ గావున స్వపరవిషయవ్యాధివిమోచనంబునకై సాధనాంతరానుష్ఠానం బొక్కటియైన సలుపఁగూడదనియ ద్దేశికేంద్రుం డానతియ్య విని వా రిరువు రయ్యార్యునిశ్రీసూక్తి విశ్వసించి తదాచరణప్రయత్నంబుఁజాలించియున్నఁగొన్నిదినంబుల కావాతవ్యాధివిశేషంబు తనంతట శాంతిఁ బొందె నంత భగవంతుఁ డైనయానర్వలోకగురుండరోగదృఢగాత్రుండై తొంటిచందంబున భగవద్విషయం బాశ్రితసంఘంబునకువక్కాణించు చున్నసమయంబున శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రగురునకుం బౌత్రుం డై శ్రీపరాశరభట్టార్యున కభిమానపుత్రుం డగునడువిల్ తిరువీథిప్పిళ్లభట్టార్యుం డాజగద్గురుని జ్ఞానభక్తివైరాగ్యవైభవంబును భాగవతసమృద్ధియు సర్వలోకపరిగ్రహంబును శిష్యసంపత్తియు నాలోకించి సహింపక యసూయపడు చుండె నయ్యవసరంబున. 90

సీ. అలపరాశరసూరి కభిమానపుత్త్రుఁడు, కూరేశపౌత్త్రుఁడు గుణపయోధి
మధ్యమవీథికుమారభట్టార్యుఁడు, ద్వేషిసహాయుఁ డై భావ మలరఁ
గనకడోలిక నూఁగఁ గావేరి నీరాడి, వచ్చుచు నంబిళ్ళ వారియింటి
కరిగి యస్మత్పరమాచార్యపుత్త్రుఁ డీతం డని మ్రొక్క నాతండు చూచి
తే. భద్రమా పిళ్లనీ కనిపల్కఁ గాని, యాభిజాత్యాదిగర్వము ననుసరించి
యంజలియు నైనఁ గావింపఁ డతనికనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.

సీ. బ్రహ్మవిత్తము లైనఽబహువిధచ్ఛాత్రులు, వెనువెంట నేతేర ఽ వేగ వచ్చి
నిత్య మానంబిళ్ళ ఽ నిర్మలభక్తితో, నతనిఁగన్గొని మ్రొక్కి ఽ యరుగఁజూచి
యందఱు గని తనఽసుందరీమణితోడ, రత్నడోలిక నూఁగుఽ రాజసాత్ము
నిత నిట్లు గని మ్రొక్కఽనేమికారణ మని, యాత్మసంశ్రితులైనఽయార్యులడుగ
తే. నతఁడు మఱుమాటఁ జెప్పక ఽ యాత్మగృహముఁ
జొచ్చి యందు శఠారాతిఽసూరిసూక్తి
భావ మాశ్రితులకుఁ దేటఽపఱచు ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె ఽ మోద మలర. 92
సీ. రంగేశుఁ డేకవాసఽరంబున తిరువీథి, విచ్చేయ నంబిళ్ళ ఽ వచ్చి కాంచి
ప్రణతికై సందేహఽపడిన సద్గురువును, జూచి య దే మని ఽ సూరు లడుగ
నొక దేవినే కూడి ఽ యున్న సద్గురునకు, మ్రొక్కరా దంటిరి ఽ ముందు మీర
లిరుగెలంకులభార్య ఽ లిరువురు గలవాని, కిప్పు డే మ్రొక్కెడ ఽ నెట్లు మీకుఁ
తే. దోఁచునోయని మదిశంక ఽదోఁచి యిట్లు, సంశయించుచు నున్నాఁడఽస్వాములార
యనిన లజ్జించి రయ్యార్య ఽ లంద అనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెఽమోదమలర.
వ. అట్లాగురువరుం డానతియ్య విని యాభాగవతోత్తము లందఱు దేవీసమేతులై నయాచార్యులును దత్పుత్రపౌత్త్రాదులును శ్రీమన్నారాయణస్వరూపు లని తలంచి మేధావి యగు ప్రపన్నుండువారిం బ్రణిపాతనమస్కారప్రియవాక్యాదుల సంతోషింపంజేయ వలయు ననుచునిమ్మహాదేశికునకుం దాత్పర్యంబని యెఱింగ యపరాధక్షమాపణంబుఁ జేసికొని రంత నంబిళ్ళయు నద్దేవదేవునికి సాష్టాంగ ప్రణామం బాచరించి తత్ప్రసాదలబ్ధశ్రీశఠకోపమాల్యాదిబహుమతి లభించియ నుజ్ఞఁ బడసి నిజగోష్ఠీమంటపముం జెంది యందు ద్రావిడామ్నాయవ్యాఖ్యాన వైఖరీసమేతుండై సంశ్రితులతోడ నానందించు చుండె నంత నొక్కనాఁడు న డువిల్ తిరువీథిప్పిళ్ళభట్టార్యుండు రాజాస్థానంబునకుం జనుచుమార్గమధ్యంబునం దాచార్యదేవుం డగుపింబళహారా పెరుమాళ్ళుజియ్యరునుం జూచి తోడరమ్మని యతనిం దోడ్కొని చని చోళరాజుసభామంటపంబుఁ గాంచి యం దమ్మహీపాలునిచే యథాశాస్త్రంబుగానర్చితుండై యొకమృదుతరశుభాస్తరణంబునందు నిజసంశ్రితులతోడ విలసిల్లుచున్నసమయంబున బహుశ్రుతుం డైనయారాజసత్తముం డాబ్రహ్మవిత్తమునింజూచి తదీయవిద్యావైదుష్యజిజ్ఞాసచే మహాత్మా శ్లో॥ ఆత్మానం మానుషం మన్యే రామం దశరథాత్మజమ్॥ అనెడున్యాయంబునఁ దనపరత్వంబు బయలుపుచ్చక తన్ను మనుష్యమాత్రునింగాఁ దలంచుచక్రవర్తికుమారుండు, శ్లో. 'మయాజ్ఞప్తో గచ్ఛలోకానను త్తమాన్' అని జటాయువునకెట్లు పుణ్యలోకంబు లొసంగె నని యాక్షేపించి వ్యావహారికపురుషులతోడంగూడి యించుక కాలంబు రాజకృత్యంబులువిచారించు చున్నసమయంబున నారా

జొనర్చినయాక్షేపంబునకు సమాధానంబు దోఁచక యబ్భట్టార్యుండు పింబళహా
రార్ పెరుమాళుజియ్యరునుం జూచి వత్సా నంబిళ్ళ యీయర్థం బెట్లు నిర్వహిం
చు నని యడుగ నతం డద్దేశికోత్తమునకు 'సత్యేన లోకా న్జయతి' అను వచనా
ర్థంబు స్మరింపం జేసె నంత నబ్భూజానియు రాజకృత్యంబు విచారించుకొని య
ద్దేశికునికభిముఖుండై యస్మత్కృతాక్షేపంబునకు సమాధానం బానితిమ్మనియ
గ్గురువరేణ్యు నడుగ నతండు స్వకీయసత్యవ్రతవిజితంబులై స్వవశంబులై యు
న్నపుణ్యలోకంబులు చక్రవర్తిసుతుండు జటాయువున కిచ్చె నని సమాధానం
బు చెప్ప నాకర్ణించిమిగులం బ్రహర్షించి యానృపాలసత్తముం డద్దేశికోత్తము
నకు ముద్రితాముద్రితహేమసముదాయంబును నమూల్యరత్నభూషణరాంకవ
క్షౌమాంబరాదిబహువిధద్రవిణంబు లర్పించిన నద్దేశికసార్వభౌముం డవియన్ని
యుం గొని వచ్చి యజ్జగద్గురునిం జూచి భక్తిపూర్వకంబుగాఁ బ్రణామంబుగా
వించి భవదీయగోష్ఠీసుధాసముద్రంబునందుఁజిందినయొకబిందువు రాజసభాస్తా
రులఁ గెలిచి తెచ్చినయీద్రవ్యంబు లన్నియు మీరు పరిగ్రహింపుం డని సమ
ర్పించి తదీయశ్రీపాదపద్మంబు లాశ్రయించి యర్థక్షణంబైన నమ్మహాదేశికునివి
శ్లేషింప నొల్లక భజించుచున్న సంతసించి యగ్గురువరుండును బూర్వాచార్యో
పదేశపరంపరాప్రాప్తంబులై నిజమానసగతంబులై నజ్ఞాతవ్యార్థంబు లన్ని
యుం దెల్పి భగవద్విషయం బుపక్రమించి యానతిచ్చుచుండె నంత. 94

సీ. దినదినమొక్కొక్క § తిరువాయిమొఴి కర్థ, మాజగదాచార్యు § లానతియ్యఁ
బగ నెల్ల విని వచ్చి § భట్టరాగ్రంథము, రాత్రులందు లిఖించు § రంగు మీఱ
నట్లాయిరప్రబం § ధార్థము విని వ్రాయఁ, దగ శ్రీమహాభార § తంబుపగిదిఁ
జారుసపాదల § క్షగ్రంథమై యొప్ప, నాపుస్తకము లన్ని § యాత్మగురుని
తే. సన్నిధానమునందుంచి § సాఁగిమ్రొక్కి, యతనియనుమతికను మొగి § సధివసింప
నదియుఁదుదముట్టఁజూచెన § య్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె § మోదమలర.
వ. అట్లు నంబిళ్ళ కటాక్షించి నడివిల్ తిరువీథిప్పిళ్ళ భట్టార్యున కిట్లనియె. 95
సీ. భట్టార్య నీవు మా § పటివేళలందు, మా, యనుమతి వడయక § యాత్మతంత్ర
తనె శ్రీమహాభార § తం బంతవ్యాఖ్యను, వ్రాసి తెచ్చితి విది § వాసిఁ గనదు
వసుధ శిష్యార్యవ్య § వస్థయు దీనికి, జరగనేరదు గాన § జాగు మాని
పత్రము లన్ని వి § సూత్రములుగఁ జేయు, మని గురుం డన నతం § డట్లొనర్పఁ
తే. గాంచి నంబిళ్ల యతివివి § క్తస్థలంబు, నందుఁ బత్రవ్రజం బుంచి § యందు మించ
మంచి నున్నపునీరుఁ జ § ల్లించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె § మోదమలర. 96
సీ. అట్లు కొన్ని దినంబు § లరిగినపిమ్మట, గుట్టుగా నొకపుట్ట § పెట్టె నచట
నాపుట్టమట్టి లో § కార్యుఁడు కావేరి, యుదకములం దుంచ § నులగముండ
పెరువాయన నెడొక § తిరువాయిమొఴివ్యాఖ్య, పత్రములన్నియు § బయలుఁ జెంది

యెదు రెక్కి ఘరముపైకనే తేరఁగనియవి, గొని తెచ్చియుంచి యగ్గురువరుండు

తే. రమణ శ్రీకృష్ణపాదార్యకరచిత మైన, కలితషట్త్రింశసంఖ్యసద్గ్రంథమునను
జేర్చి రని మామకార్యులకె చెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెక మోద మలర.

వ. తదనంతరం బానంబిళ్ళ తనకుం బ్రియశిష్యుండగు పెరియవాచ్చాంబిళ్ళనుం బిలిచి తిరువాయిమొళికి నీ వొకవ్యాఖ్యానంబు సేయు మనినియమింపనతండు శ్రీమద్రామాయణంబు కరణి నిరుపత్తినాలాయిరప్పడి రచియించి యగ్గురునకుం గనిపింప నతండు వీక్షించి సంతసించె నంత శ్రీపాదాపరనామధేయుం డగువడక్కుత్తిరువీథిప్పిళ్ళ ప్రతిదినంబు దివాభాగంబులయందు నొక్కొక్కతిరువాయిమొళికి నిజాచార్యుం డగునంబిళ్ళ యర్థం బానతియ్య విని తనమానసంబున ధరించి యాగ్రంథం బంతయు రాత్రులందు లిఖింప శ్రుతప్రకాశికమాడ్కి షట్త్రింశత్సహస్రసంఖ్యాసంఖ్యాతగ్రంథంబైన నాపుస్తకసముదాయంబు నాత్మగురుని సన్నిధి నుంచ నతం డాగ్రంథం బంతయుఁ గటాక్షించి తనమనంబునం దీగ్రంథం బతివిస్తృతంబు నతిసంకుచితంబును గాక సర్వాలంకారశోభితం బగుభద్రగజంబుకైవడి సర్వాభియుక్తశ్లాఘనీయార్థసంపన్నం బై శ్రుతప్రకాశికభంగి షట్త్రింశత్సహస్రసంఖ్యాసంఖ్యాతగ్రంథబంధురంబై యొప్పుచున్నదని యావ్యాఖ్యఁ గటాక్షించి మదీయానుమతి లభింపక యిట్లేల లిఖించితి వని యొకనెపం బిడియాగ్రంథంబు పరిగ్రహించి నిజమందిరంబునం దుంచినంత నాయర్థం బెఱింగి యీయుణ్ణిమాధవప్పెరుమాళ్ళనుసూరిసత్తముండు భక్తిమీఱ శ్రీరంగశౌరినిం బ్రార్థింప నతం డర్చకముఖంబుగా నీయభీష్టంబుఁ జెప్పుమనిన శ్రీకృష్ణపాదార్యవిరచితం బగునీదుముప్పత్తాఱాయిరగ్రంథంబు శ్రీలోకగురునికడ నున్నయది దాసునికిం గలుగున ట్లనుగ్రహింపుమని విన్నవింప శ్రీహరియు నట్లొనర్చెదనని యానతిచ్చి యొక్కనాఁడు సాత్త్వికబృందంబుతో నంబిళ్ళ తన్ను సేవింపనే తేరం జూచి యమ్మహాత్మునకు శ్రీశఠకోపతీర్థప్రసాదపుష్పమాల్యచందనాది బహుమతి సేయించి యభిజ్ఞసత్తమా నీకడ నున్నముప్పత్తాఱాయిరప్పడి యనుతిరువాయిమొళివ్యాఖ్యానంబు యీయుణ్ణిమాధవప్పెరుమాళుకొసంగుమని యర్చకముఖంబుగా నాజ్ఞాపింప మహాప్రసాదం బని యద్దేశికేంద్రుం డాభగవదాజ్ఞ శిరసావహించి తన కంతరంగశిష్యుం డగునమ్మాధవార్యున కాగ్రంథం బొసంగె నతం డతనికుమారునికిం బ్రసాదించె నాక్రమంబుగా సంప్రదాయపరంపరాప్రాప్తంబై యది యస్మదాదిపర్యంతంబయ్యె మఱియు నొకనాఁ డొకవైష్ణవుం డేతెంచి నంబిళ్ళనుం గాంచి సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి కరకమలంబులు ముకుళించి దాసునికి భగవద్విషయం బానతిమ్మని ప్రార్థింప నయ్యార్యసత్తముం డనుమతించి నిజచ్ఛాత్రుం డై బ్రహ్మవిత్తముం డగు నొకమహాభాగవతునిం జూచి వత్సా నీవితనికి భగవద్విషయంబుఁ జెప్పుమని యావైష్ణవునిం బనిచిన నతం డతనిముంది

రంబునకుం జని యాగ్రంథం బతని కానతిచ్చుసమయంబున నతండాచార్యపు రుషుండు గావునఁ జిత్రాసనాసీనుండై ప్రసాదింపు మనిన నిట్లు చెప్పుట సంప్రదాయసిద్ధంబు గాదని యాసాత్త్వికుండు పలుక నయ్యార్యుండు మగిడి యావృత్తాంతం బంతయు నెఱింగింప నాజగద్గురుం డాకర్ణించి నిజశిష్యునిం బిలిచి పుత్రా వా రాచార్యపురుషులు గావునఁ జిత్రాసనంబు విడిచి కూర్చుండరు గాన నతని కిష్టంబగునట్లాగ్రంథంబుఁ జెప్పు మని నియమింప నిజాచార్యానుశాసనమాల్యం బుఁ దలఁదాల్చియతం డట్లు చెప్పుచుండఁ బై లుంశుడరొళి యనియెడుతిరువాయి మొళ్రి ప్రస్తుతం బైనయంత నతం డాభాగవతమాహాత్మ్యంబు వినియాచిత్రాసనంబు దూరంబుగాఁ బరిహరించి ధరాతలంబునం గూర్చుండి యింతవట్టు భాగవతవైభవంబు తెలియక యిట్టిమహాధ్యం బాచరించితి మదీయాపరాధంబు తమియించి యుత్తరగ్రంథం బనుగ్రహింపు మనిప్రార్థింప నాసాత్త్వికపుంగవుం డస్మదాచార్యానుశాసనం బిట్టిది తిరిగి నన్నుఁబిలిపించి భవదభిమత ప్రకారంబుగా నుత్తరగ్రంథంబు వక్కాణింపు మని గురుం డాజ్ఞాపించెనేని యట్లొనర్చెదనని పలుక నయ్యాచార్యపురుషుండును మగిడి నంబిళ్ళ కావృత్తాంతంబు దెలుప నతం డుమందస్మితసుందరముఖారవిందుండై వై లుంశుడరొళి యనుతిరువాయిమొళ్రి ప్రస్తుతం బాయెనోయని యడుగ నతం డౌనన సంతోషించి నిజచ్ఛాత్రుని రావించి యుత్తరగ్రంథంబంతయునితనికిం బ్రసాదించి నెఱవేర్పు మని యానతియ్య నతం డట్లు గావించె నని వాదిభీకరగురుం డానతిచ్చి మఱియు నిట్లనియె. 98

సీ. శ్రీకృష్ణపాద దేశికునింటి కొకనాఁడు, నంబిళ్ళగారు వైష్ణవులతోడఁ
జనుదెంచి యున్నఁ దత్సదనగత స్త్రీలు, ప్రణమిల్ల శ్రీకృష్ణపాదుపత్ని
యార్ద్రవస్త్రముతోడ నతని సేవింప నా,సభ్యుఁ డచ్చటివృద్ధసతులఁ జూచి
యెవ్వ రీపిన్న దిక్లేటి శార్ద్రపటంబు, తోడ మ్రొక్కెడి మాకు వ్రీడపడుచు
తే. ననియడుగ నంత నొకసాధ్వి యంజలించి, పిన్నపడుచున మాచారమున్న యట్లు
భక్తిదళుకొత్త నీరీతిఁ బలెకె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర. 99

సీ. ఆచార్యచరణ నీ క కభిమతశిష్యుఁడౌ, శ్రీకృష్ణపాద దేశికుని చేట్టఁ
బట్టిన దీపిన్న పడుచు బుతుస్నాన, మార్చి వచ్చెను గాన నార్ద్రవస్త్ర
మై మీకు మ్రొక్కెడి నని వృద్ధసతిపల్కఁ, దెలిసినంబిళ్ళయా వెలఁదినిటకు
ర మ్మని పిలిచి కరమ్మున సతియుదరమ్ము దువ్వుచును మాయమ్మ నీవు
తే. కడఁగిననుఁబోలుపుత్రునిఁ గాంచు మనుచుఁ, బ్రీతిదీవించి దెసలవిఖ్యాతినెరయ
నాత్మశిష్యులతో నింటికరిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర. 100

సీ. శ్రీకృష్ణపాద దేశికుఁ డాత్మగురుసూక్తి, తథ్యము సేయంగఁదలఁచి యంత
మంచిరాతిరి తనమహిషితోఁ గూడిన గర్భము దాల్చి యాకమలనేత్ర
యిమ్ముగా మాసముల్దొమ్మిది గడచినఁ, బూర్ణచంద్రునిఁబోలుపుత్రు నొకనిఁ

గాంచ నబ్బాలునిఁ గాంచి సుస్నాతుఁడై, పురిటిదినంబుల జరపి తండ్రి
తే. యాత్మసుతునకు లోకార్యుఁ డనుచుఁ దనదు
గురునితిరునామ మొనరించె గరిమ మీఱ
నంత నావార్త విని యతఁ డార్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 101

సీ. అంత శ్రీకృష్ణపాదార్యుఁ డేతెంచి నిజార్యునిఁ గని మ్రొక్కి యతనియాజ్ఞఁ
గనుమ్రోలఁ గూర్చుండఁ గని నీసుతున కేను రంగనాథునిపేరోలసంగఁ దలఁచి
యుంటిమాకీవార్త యొక్కింత యైనను, దెలియఁజెప్పక నామధేయ మొకటి
స్వతనూభవున కిట్లు స్వాతంత్ర్యపడి చేయ, నర్హమా నీకని యార్యుఁ డడుగ
తే. వెఱచి యే మనఁ డాబ్రహ్మవిద్వతంసుఁ, డంత నంబిళ్ళ కచ్చటి యార్యులిట్లు
వేడ్కఁ బ్రత్యుత్తరము విన్నవించి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. స్వామి దేవరవారి చరణాబ్జములయందు, భక్తిచే సుతునకు భవదుదార
నామ మొనర్చె నీన్యాయవిదగ్రణి, గావున మీరు సత్కరుణ మిగిడి
మంచికుమారుఁ డీయంచితాత్మున కుదయించుట కాశీర్వదించుఁ డనుచు
నాశ్రితుల్ పల్క నయ్యార్యశిఖామణి, యట్లు దీవింప నయ్యార్యుఁ డింటి
తే. కరిగి మంచిదినంబునం దాత్మసతిని, గూడ గర్భము దాల్చి యక్కువలయాక్షి
కాల మేతేరఁ బుత్త్రునిఁ గనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అట్లు విలసిల్లుచున్న బాలునిం జూచి కృతస్నానుండై వడక్కుత్తిరువీథిప్పిళ్ళ సూత్యాశౌచంబు గడిపినపిదప నావృత్తాంతం బాత్మగురున కెఱింగింప సమ్మహాత్ముం డాశ్రితవర్గంబుతో నతనిభవనంబున కేతెంచి యద్దారకున కళగియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారని తిరునామంబు గావించి నిజనివాసంబునకుం జనియె నంత నొక్కనాఁడు. 104

సీ. యౌవనప్రభుసేవ నమితనానాధన, మార్జించి భోగము లనుభవించి
పంచసంస్కారసంపన్నుఁ డొకానొక, పశ్చిమదేశీయ బాడబుండు
చనుదెంచి శ్రీరంగశౌరిని సేవించి, యతనికి రత్నభూషాంబరాదు
లర్పించి నంబిళ్ళయంఘ్రులఁ గని మ్రొక్కి యతనికిఁ దళిగకై యర్థ మొసఁగ
తే. రాజసులసొమ్ముఁ గైకొనరాదటంచు, నెంచి యాద్రవ్య మేమి గ్రహింపఁడయ్యె
నాజగద్గురుఁ డని చెప్పి రార్యులనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఆబ్రాహ్మణుం డంత నమ్మహాత్ముని శ్రీమఠానసకైంకర్య మాచరించు
శ్రీవైష్ణవునితోడఁ జెలిమిఁ గావించి రహస్యముగాఁ దండులాదు లన్ని
యర్పింపఁ బక్వము లవి చేసి యాతఁడు, పిలిచినయంత నంబిళ్ళ వచ్చి
స్వామి కర్పించి యాసరసాన్నభక్ష్య భోజ్యాదు లెప్పటియట్లు లారగించి
తే విశ్రుత ద్రావిడామ్నాయ వివరణంబు, సల్పుచుండంగ నాశుద్ధసత్త్వనిధికి

వింతగాఁ దోఁచె నొకయాపులింత యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. దృఢతరానుస్మృతిస్థిరహేతు వగుసత్త్వ, శుద్ధి కాహారైకశుద్ధి బీజ
మని యుపనిషదుక్తి మది గాన నీవేళ, నాహారశుద్ధి మా కమర దయ్యెఁ
గాఁబోలు నది మాకుఁ గలిగెనేని రజోవి,జృంభిత మైనయీజృంభణంబు
పొడమ దంచును దనబుద్ధి విచారించి, యావైష్ణవునిఁ బిల్చి యన్నృతము సేగి
తే. నేఁటితళిహక్రమము మాకు నీవు దెల్పు, మనుచు గురుఁ డనను న్నట్ల యతఁడు పల్క
నతని వర్జించెఁ దళిహ యందార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లర్థపారవశ్యంబున గురుప్రతారణంబు స్వరూపహానికరం బని విమర్శింపలేక సాహసకృత్యం బొనరించినయావైష్ణవుని విసర్జించి నిజభార్యల నిరువురం బిలిచి మొదట జ్యేష్ఠభార్య నుద్దేశించి యిట్లనియె. 107

సీ. నే నెట్లు దోఁచెద నీకని యగ్గురుఁ, డడుగ నయ్యార్యుని యగ్రమహిషి
నాపాలి శ్రీరంగనాథుఁడు గాఁ దోఁచెఁ, బడియెద వీవని పలుక నాతఁ
డట్లు కనీయసి నడిగిన నేను మీ, భార్యను మీరు నా భర్త లనుచుఁ
దోఁచె నా కని యవ్వధూటి పల్కిన విని, ప్రకృతిసంబంధనిబంధనోక్తిఁ
తే. బలికె నీయింతి స్వస్వరూపం బెఱుంగ, దగ్రభార్యకు స్వస్వరూపావబోధ
మున్న దని మెంచె నాయభియుక్తుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లు వర్జించి. 109

సీ. పెద్దభార్యను జూచి పెరుమాళ్ళతళిహకు, నీవె యొనర్పుము నేఁటినుండి
యనుచు నియోగించి యపర యాభార్యను, బైపని సేయంగఁ బనిచి యంత
నగ్రపత్ని బహిష్ఠ యైనఁ గనిష్ఠభా,ర్యను దళిహను జేయు మనుచుఁ జెప్పి
యద్దేవి చేసిన యన్నాదికం బంత, సొంపుగా హరి కారగింపొనర్చి
తే. భగవదర్పిత మైనను భావశుద్ధి, లేనిస్త్రీచేతియన్న మజ్ఞానహేతు
వనుచుఁ దనమదిఁ దల్చె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లు దలంచి యగ్గురువరుం డాయన్నంబు భుజింప నొల్లక యించుకప్రొద్దు చింతించి సకలవేదాంతసారతమార్థతత్త్వవిదగ్రణియు జ్ఞానభక్తివైరాగ్యశమదమతుమాద్యనంతకల్యాణగుణపరిపూర్ణుండు నుత్కృష్టజనియు నగుపిళ్ళతిరునరయూరరయర్ దాసుం డనునొక శ్రీమహాభాగవతోత్తమునిం బిలిపించి తదీయపాణిపల్లవస్పర్శనంబుచే నాయన్నంబుఁ బరమపవిత్రంబుఁ గావించి యారగించి నిజగోష్ఠీమంటపంబుఁ బ్రవేశించి యందాశ్రితవ్రాతపరివేష్టితుం డై వేదాంతగోష్ఠీతత్పరుం డై యుండె నంత. 111

సీ. వాసరంబులు కొన్ని వరుసగా జరగిన, పిదప నయ్యార్యుని పిన్నభార్య
కమ్మహాత్మునివల్ల నవతరించెఁ గుమారుఁ, డొక్కఁడు బాలసూర్యోజ్జ్వలాంగుఁ
డంత జాతాశౌచ మంతయు జరగిన, పిమ్మట నంబిళ్ళ ప్రీతితోడఁ

ధూవియంబిళ్ళను పావన మగుతిరు, నామ మాళిశువు కొనర్చె నంత

తే. ధాత్రిఁ లితఁ డన్న మా కని సంతసించి, రార్యపుత్త్రుఁడు బాలకుఁ డైన నరయ
శిష్యతతికన్నయగు శాస్త్ర సిద్ధి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. మఱియు నొక దినంబునం దానంబిళ్ళ పింబళకరాం పెరుమాళ్ జియ్యరు మఠంబున కరిగి యం దమ్మహాత్మునితో సంభాషించుచు నుండ శ్రీవైష్ణవులు కొంద ఱాచార్యసత్తమా ప్రపన్ను లయినవారికి శ్రీపరాంకుశపరకాలాదిదివ్యసూర్యులకుం గల యవస్థావిశేషంబు లవశ్యాపేక్షితంబు లై యుండ దారపుత్త్రాన్నపానాద్యపేక్షాపాశబంధంబులం దగిలి యున్న యస్మదాదుల కద్దశావిశేషలాభంబు దుర్లభంబు గావునఁ బ్రాప్యం బెట్లు సిద్ధించు నని ప్రశ్నంబు సేయ నద్దేశికేంద్రుండు సంతసించి పుత్త్రకులారా సదాచార్యవిశేషకటాక్షంబుచే భగవత్సంకల్పితం బగు దేహావసానకాలంబున స్థూలప్రకృతిబంధంబుఁ బాపి ముఖ్యప్రాణభూతసూక్ష్మాదివిశిష్టం బగుసూక్ష్మదేహంబుతో స్వకీయానుగ్రహప్రాప్తం బగుమధ్యధమనీద్వారంబులచే బహిర్నిర్గమనంబు లభింపం జేసి యర్చిరాదిమార్గంబునందు సర్వలోకోజ్జీవనతత్పరుం డగుభగవంతుండు తొల్లి సుదామాభిధానమాలాకారునికిం బోలె స్వకీయదివ్యమంగళవిగ్రహంబుఁ జూడసూపి పరభక్తిపరజ్ఞానపరమపదంబు లొసంగి స్వప్రాప్తిలక్షణమోక్షం బిచ్చు నని సంప్రదాయప్రసిద్ధం బని యానతియ్య నాకర్ణించి పరమానందకందళితహృదయారవిందు లై వా రంద ఱయ్యార్యపురందరునకు వందనంబు లొనర్చి తత్పదారవిందంబు లెడఁబాయంజాలక తత్కైంకర్యంబులు సల్పు చుండి రంత. 113

సీ. అనఘ కులందఱు మ్మనుపాశురమునకుఁ, బ్రథమపదార్థముఁ బలుకు మనుచు
వేడుకఁ బెరియకోవిల వెళ్ళలా రనె, డార్యుని నంబిళ్ళ యడుగ నతఁడు
నన్ను దేవరవారి నంబూరికుడికి శే,షము సేయ నాకగు సత్కులాప్తి
యనిపల్కె విని యార్యులతని తాత్పర్యము, పండక్కులము వాని భక్తకులముఁ

తే. జొచ్చియాచార్యవంశ్యులౌ సూరివరుల, ననుసరించుచునున్న ధన్యాగ్రణులకుఁ
గులము మంచిది గల దని తెలిసి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత. 115

సీ. అవతార మెట్లుండు ననుచు నంబిళ్ళను, సంశ్రితుఁ డడుగ నా సద్గురుండు
పాలిదేహము జిహ్వఁ బట్టినయట్లుండు, ననిన వార ల దెట్టు లన్న నాతఁ
డధికారి దుర్లభుఁ డౌట పాలినయట్లు, లోడ లుండు నతఁ డొకఁడుండనేని
యావని వాఁడు ప్రయోజనాంతరపరుఁ డౌట, ఘనకేశదుష్టాన్నకబళమట్లు

తే. జిహ్వఁ బట్టినగతి నుండు శ్రీసఖునకు, ననుచుఁ దనసూక్తి కాశయమానతిచ్చెఁ
గాననాడు ప్రపన్నుఁడు గలుగఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

. నంబిళ్ళసంశ్రితుల్ నయ మొప్పఁ బెరియకో, విలవెళ్ళలారును వేడ్కఁ జూచి

యార్య శ్రీవైష్ణవు లనిపేరు వీరికిఁ, గలిగె నెట్లది మాకుఁ దెలుపు మనిన
సిరికి శ్రీహరికిని వరపుత్రులై యుండ, నెఱుక శ్రీపతి వీరి కిచ్చుకతన
శ్రీధరు నెఱుఁగుటఁ జేసి శ్రీమత్పదంబునఁ బుట్టినందునఁ బురుషకార

తే. భూత యై సిరి వీరినిఁ బ్రోచుకతనఁ, గలిగె శ్రీవైష్ణవాఖ్య యీఘనుల కనుచు
నొప్పుగా వారి కతఁ డిట్లు చెప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

వ. మఱియు నొక్కసమయంబున నిజపదాశ్రితులగు శ్రీవైష్ణవులు నంబిళ్ళనుజూచి మాకుఁ దంజ మగుహితం బొక్కటి యుపదేశింపుఁ డని యడుగ నతండు వారి కిట్లనియె. 18

సీ. మహిఁ బ్రపన్నుఁడు మూలమంత్రార్థ మెఱిఁగి ద్వయార్థచింతనపరుండాయె నేసి
యతిశయించును భక్తి హరియెడ నాతని, కది గల్గెనా తన యాచార్యునందు
నతులభక్తి జనించు నట్టివాఁ డాయెనా, పరమభాగవతుల పాదపంక
జార్చకుండై దేవతాంతరసమునిఁగా, హరిని దలంచి వాఁ డాత్మగురుని

తే. యంఘ్రిపద్మములే తంజ మనుచు నమ్మి, యుతని కిష్టనియోగార్హుఁడై చరించు
ననుచు వారికిఁ దెల్పె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. ఆయధికారి శ్రీహరిసేవకులతోడ, మైత్రి యొనర్చెనా మధువిరోధి
కొలఁది నాతనియందు గురుఁడు వర్తించుని, జాచార్యభాగవతాంఘ్రికమల
ములయందుఁ బ్రేమము గలకృతార్థునియెడ, నాముప్వరునుభవ్యుల గుటఁ జేసి
యాచార్యభాగవతాభిమానము దక్కఁ, దంజ మన్యము లేదు తలఁచి చూడ

తే. ననుచు గురుఁడనవినివారు హర్ష మొంది, వైష్ణవులు విష్ణువున కెట్టివారలనినఁ
దిరిగి వారికి గురుఁ డిట్లు దెల్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. పంచపాండవు లట్లు భగవంతునకు నిజ, ప్రాణసమానులు భాగవతులు
సౌమిత్రి పగిదిఁ గోసలరాజసుతునకు, బాహుసమానులు భాగవతులు
జానకిగతి రామచంద్ర పదచ్ఛాయఁ, బట్టి చరింతురు భాగవతులు
నారాయణున కాత్మనయన జిహ్వాకల్ప, పాదాబ్జసదృశులు భాగవతులు

తే. పద్మనాభాంఘ్రి రేఖలు భాగవతులు, పరుసికాయుధతుల్యులు భాగవతులు
ననుచు వారికిఁ దెల్పె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. మఱియు నావైష్ణవులు సత్కారయోగ్యులనియును సహవాసయోగ్యులనియును సదానుభవయోగ్యు లనియును మూఁడువిధంబులం బ్రవిభక్తులై యుందురు వా రెట్టివా రనిన వివరించెద. 122

సీ. శ్రీనివాసునినామచిహ్నముల్ గలవారు, సత్కారయోగ్యులు సజ్జనులకు
స్వస్వరూపజ్ఞానసంపన్ను లగువారు, సహవాసయోగ్యులు సాత్త్వికులకు
నార్తప్రపన్నులై హరి సర్వమనువార, లనుభవార్హులు నిత్య మార్యులకును
గరణత్రయముచేతఁ గలనైన హరియందు, నపచారపడక యయ్యతులమతుల

తే. సాంద్రసత్కారసాంగత్య సంతతాను, భవము లుత్క్రమంబుగా వారి నెఱిఁగి
సలుపుఁ డని వారి కార్యుఁడు పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 124

వ. మఱియును.

సీ. బ్రహ్మహత్యకు శిఖా బ్రహ్మసూత్రోల్లస, ద్బ్రాహ్మణుఁడే చాలు పగిది విష్ణు
లక్షణంబులె చాలు నక్షయభాగవ, తాపచారాప్తికి నరసి చూడ
బ్రహ్మవిత్తము లగు భాగవతులయెడ, నపరాధపడెనేని యతఁడు దగ్ధ
పటము గాలికిఁ జెడు భంగిని భగవన్మ, హోగ్రనిగ్రహమారు తోరుహతిని
తే. నమసిపో నని ఘోషించు శాస్త్ర మనుచుఁ, బలికి యతిరాజదాసుని భవనమునకు
గురుఁడు విచ్చేసె నాశ్రితుల్ గొలువ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. ఆజగద్గురుఁడు శ్రీ యతిరాజదాసుని, కలిమి కానందింపఁ గని నిజాంఘ్రి
సంశ్రితు లనఘ యీ సంతోష మే మని, యడుగ నాకర్ణించి యార్యవరుఁడు
తనసిరి నా దని తానె భుజించుట, నరకానుభవ మది నాకు వారికి
నమ మని భోగించు టమరేంద్రసుఖ మగు, నది విష్ణుదాసుల కాయె నేని
తే. పరమపద మగుఁ గాన శ్రీ భాగవతుల, కాయె నీతనిసిరి యని యాత్మయందు
హర్ష మొందితి నని వారి కనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. సంసారశిఖితప్త సకలచేతనులను, విమలబోధామృత వృష్టిఁ దనిపి
తిరుమేనఁ దిరునోవు ధరియించి యొకనాఁడు, స్వాములశ్రీపాద జలముఁ గ్రోలి
శ్రీమదర్చ యొనర్చి శ్రీవైష్ణవుల కార, గింపుఁ జేయించి తా నింపు మీఱ
స్వీకరించి తదీయ శేషాన్న మామీఁద, నఖిలభాగవతుల కంజలించి
తే. మైత్రిపింబళ్హారాఙ పెరు మాళ్ళజియ్య, రంకతలమున శిరముంచి యాగ్యుఁ దలఁచి
పరమపద మొందె నంబిళ్ళ భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. అంత సంశ్రితు లందఱాచార్యు నెడఁబాసి, ధృతి చెడి విలపించి తెలివిఁ జెంది
యార్యపుత్రుని ధూవి యంబిళ్ళ నెడుసూరి, ననునయించుచుఁ దత్కరాంబుజమున
నతనికి బ్రహ్మమేధాదిక చరమకైం, కర్యము లన్నియుఁ గడవు చుండ
మధ్యమవీథికి మారభట్టార్యుఁడుం, క్షౌరమై వారితోఁ గర్మ మొదవ
తే. విని తదగ్రజుఁ డైన వాగ్విజయభట్ట, రలిగి బ్రహ్మవిదగ్రణి యనుజు నతనిఁ
బరుషతరవాక్యముల నిట్లు పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. గణుతింపఁగాఁ దిరుక్కలిహిన్నదాసుఁడు, శిష్యప్రశిష్యుఁ డీక్షితిని మనకు
నతనికి శిష్యకృత్య మొనర్చితివి కూర, కులపాంసనుఁడ వని గురుఁడు పల్క
నలవిభీషణులను గులపాంసనుం డని, పంక్తికంఠుఁడు తొల్లి పల్కఁగాదె
యాత్మగుణంబుల కాటపట్టగు కూర, పతివంశమున కేను బరమకీర్తి
తే. కరము జగదార్యచరమకైంకర్య మనుచుఁ, జేసి యిట్లు స్వరూపైక సిద్ధిఁ గంటి
నని నిజాగ్రజునకుఁ దమ్ముఁ డనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. విని తదీయోక్తి వా§గ్విజయభట్టార్యుఁడు, హారికీ నావృత్తాంత § మంత దెలుప
వెన్నుఁ డామధ్యమ§వీథికుమారభ, ట్టార్యునిఁ బిలిపించి § యనఘ నీవు
కూరేశగురుపౌత్ర§కుఁడవు నంబిళ్ళకుఁ, జరమకృత్యము లెట్లు § సల్పితి వన
స్వామి మద్గురుఁడును § శఠకోపమునియప, రావతారము భవ§దాత్మకుండు
తే. నైన నంబిళ్ళవిషయ మే § నాచరించి, నట్టికృత్యముఁ దెల్పెద § నవధరింపు
మనుచు రంగేశునకు భట్ట§రనియె, ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె§మోదమలర.

సీ. శ్రీధర మూతిముం§జేతులు గొరిగించు,కొని దాసకృత్యము § గురుని కేను
జేయ నర్హుఁడ నయ్యుఁ § జేయక యట్టార్య,శిష్యపుత్రులతోడ§శిరము వపన
మై గురుచరమక్రి§యల నొనర్చితి నిది, వైష్ణవ శేషత్వ§పారతంత్ర్య
పాథోధి యగుకూర§పతియింటి కుచితమే, కాని యవద్యము § గాదు దేవ
తే. యనుచునతడనదీర్ఘాదు§లతనికొసఁగి, బ్రహ్మరథవాద్యఘోషాది§బహుమతులను
జేసి పంపించె నతని రం§గేశుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె§మోద మలర.

సీ. ద్రావిడశ్రుత్యర్థ§తత్త్వ మెఱుంగుట, జగదార్యసంజ్ఞయు § సాధుగోష్ఠి
పగమపదంబులోఁ § బత్రిక చెల్లుట, యొక్క నంబిళ్ళకుఁ § దక్క నిట్టి
ధర్మము లొరులకు § ధరఁ జూడఁబడ వీఁక, ననుచుఁ బల్కిరి పెద్ద§లతనిచరిత
మున్నట్లు వర్ణింప § నోపఁ డేకవియును, విబుధులవల్లను § విన్నయంత
తే. గ్రంథములయందు నామతి§గన్నయంత, తెలివి కనుకూల మైనంత§పలికి తిట్లు
తప్పు క్షమియింప నార్యులు§తగుదు రనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె§మోదమలర.

సీ. అవని వేదాంతివే§దార్యసుధాబ్ధిలో, నఖిలవేదార్థసా§రామృతమ్ముఁ
గొని కాలమేఘము§కొలఁది నే గురుఁడు వ,ర్షించును గరుణార్ద్ర§చిత్తుఁడగుచు
నేసూరిసన్నిధి § నెడఁ బాయకయు బుధుల్, ముక్తసంసారవి§రక్తులైరి
శిలవృత్తి నైనను § జీవించుచును బెద్ద, లే దేశికునిగోష్ఠి § కిందు నందు
తే. సాటి లేదని తెలిసి యా§సభ్యుఁ బాయ, రట్టిమాధవసచ్ఛిష్యు § నతులమతిని
ధన్యుఁ గలివైరిదాసునిఁ § దలఁతు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె § మోద మలర.

శా. సత్యజ్ఞానసుఖస్వరూపకలనా § సర్వాత్మసంజీవనా
మర్త్యామర్త్యనిషేవ్యపాదకమలా § మత్పాపతూలానలా
కృత్యాకృత్యవివేకిలోకవినుతా § కృష్ణానుభూతివ్రతా
నిత్యానందసదానసత్త్వవిరజా § నిర్మోహ రామానుజా. 134

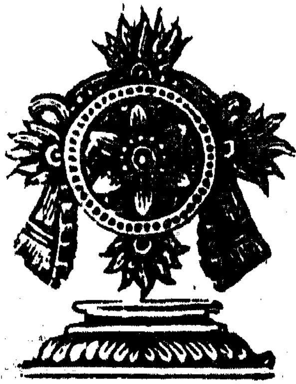
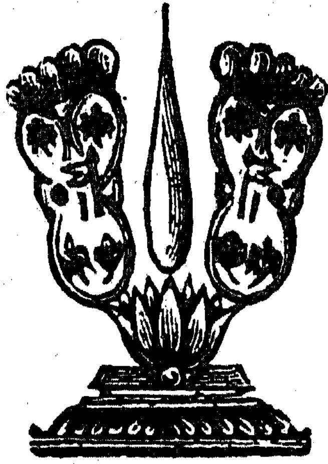
క. కలివైరిదాసగురుహృ, జ్జలజసుఖాసీన పంచ§శక్తిమయాత్మా
విలసితమంగళగిరిన్నృహ, రిలసద్గుణజాలలోల § శ్రీయతిపాలా. 135

మాలినీవృత్తము. దహరగగనసూర్యా § ధర్మరక్షైకకార్యా
బహునుగుణకదంబా § భక్తలోకావలంబా

నిహతసకలపాపా ! నిర్మలానందరూపా
బహుమతజితబాపా ! భాష్యకృన్నామభూపా. 136

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయ ప్రణీతంబైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం దుత్తరభాగంబునందు నంజియ్యారు ప్రభావంబును, నంబిళ్ళదివ్యచరితంబు నన్నది ద్వితీయోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

ఉత్తరభాగము.

తృతీయోల్లాసము.

శ్రీక్ష్మానీళానాయక
లక్ష్మీసమంచిత జగద్విలక్షణచరితా
సూక్ష్మాత్మతత్త్వదర్శన
లక్ష్మణమునినామ సూరిలక్షితధామా. 1

—పెరియవాచ్చాంబిళ్ళ గారివైభవము.—

పెరియవాచ్చాంబిళ్ళత.–శ్లో॥ శ్రావణేమాసిరోహిణ్యాం జాతం యామున దేశికాత్।
వాదికేసరిణం వన్దే సౌమ్యజామాతరం మునిమ్॥

—వాదికేసరియళహియమణవాళజియ్యరు తనియను.—

శ్లో॥ అస్మద్విధపరిత్రాణ ప్రేమప్రదాయినమానసమ్।
వాదికేసరిణం వన్దే సౌమ్యజామాతరం మునిమ్॥

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. నంబిళ్ళపిమ్మట నయవిదగ్రణి యగు, పెరియవాచ్చాంబిళ్ళ ప్రీతి నతని
శిష్యులతోఁ గూడి సిద్ధాంతనిర్వాహ, దక్షుఁడై యున్న యాధన్యుఁజూచి
మహిని శ్రీగురుపంక్తిమంత్రరత్నములను, వినిపించుకృతిఁ గంటి విన్నుమతి
యుద్దేశ్యుఁ డనియంటిరారయమ్మిప్పుడు, పరమసాత్త్వికు లైనభాగవతులు
తే. చేరి కొలిచెద రది యెట్లు చెల్లు ననుచు, మహితమధ్యమవీథి కుమారభట్ట
రడుగ నయ్యార్యుఁ డతని కిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. ఆర్యసత్తమ దురహంకారనిధి యైన, వాఁడఁ గావున వైష్ణవత్వపూర్తి
గలవాఁడ ననుచును దలఁచెద నాయభి, ప్రాయమున మహానుభావ మఱియు
మువ్వురాశయముచే ముప్పిరిగొన్నట్టి, శ్రీవైష్ణవత్వసంసిద్ధి వీని

యందుఁ జూపడుచున్నఁ ఽడనితలంచు సుధీశి,ఖామణు లంద ఱిఁ ఽకరణి సంత
తే. తానువర్తనమొనరింప ఽ నరుగుదెంతు, రనుచు భట్టార్యునకునమ్మఽహాత్ముఁ డనిన
విని ప్రహర్షించె నాబ్రహ్మఽవేత్తయనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽ మోద మలర. 4

సీ. విష్ణునిలీలకు ఽ విషయమా మనము త,త్కరుణకు విషయమాఽయెఱుకపఱుపు
మని తన్ను వైష్ణవు ఽ లడిగినఁ బెరియవా,చ్చాంబిళ్ళ యప్పు డాఽస్వాములకును
మది యహంకారముఽమమతయుఁ జెడకున్న, విష్ణునిలీలకు ఽ విషయమగుదు
మది రెండుఁ జెడెనేని ఽ యామీఁద విషయ వి,రక్తిని శ్రీయసాఽసక్తి మించి
తే. శ్రీమహాభాగవత సేవఽసేయుచున్న, హరికృపకు విషయమగుదు మఽహర్నిశంబు
ననుచుఁ బల్కెను గనికరఽమలరననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెఽమోదమలర. 5

వ. మఱియు నొకదినంబునం దభయప్రదరాజార్యాపరాభిధానుం డగు పెరియవా
చ్చాంబిళ్ళనుం జూచి మాకుఁ దండ్రమైనహితం బొక్కటి యుపదేశింపుమని
కొందఱభిజ్ఞులు ప్రార్థింప నతండు వారి కిట్లనియె. 6

సీ. కలుషితుండొకఁడట్లుఽకలుషద మొకటిహ్రా, త్కాలుష్యకరులుర్విఽగలరుమఱియు
దెల్పెడివాఁడును ఽ దెలిసెడివాఁడును, దెలిపించుబలియుఁడుఁ ఽ గలఁ డొకండు
వారెవ్వరన్నను ఽ వర్ణింతు జీవుఁ డ,చిత్తు సంసారులు ఽ శ్రీగురుండు
దేహి శ్రీశుం డిట్లు ఽ తెలిసి వారలయందు, సంసారిజనులతో ఽ సంగ ముడిగి
తే. మేను నేనను మతిమానిఽమించిగురుని, హరిని మదిఁ దంజమని నమ్మఁఽడనుచు వారి
కానతియొసంగె నభయప్రఽదార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెఽమోదమలర.

వ. మఱియు నొక్కవాసరంబునందుఁ బెరియవాచ్చాంబిళ్ళ సీక్షించి మహాత్మా పార
తంత్ర్యస్వరూపం బెట్టిదని కొందఱు వైష్ణవు లడుగ సద్దేశికేంద్రుండును స్వసక్తి
నివృత్తిపూర్వకంబుగా సర్వేశ్వరుని సర్వశక్తియండఁగాఁ గొని సిద్ధోపాయంబునం
దశ్రద్ధ సలుపక విశ్వసించి ప్రాప్యలాభంబునకై త్వరపడుచు నీకీపారతంత్ర్యం
బగునని యానతిచ్చిన విని వారు ప్రహర్షించి మగిడియును యాచార్యసత్తము
నుద్దేశించి స్వరూపానురూపం బై ప్రాప్యంబు వర్తిల్లునో ప్రాప్యానురూపం బై
స్వరూపంబు విలసిల్లునో దాసులకు సందేహం బుదయించె దీనినిర్ణయింప మీ
కన్న వేఱొక ప్రాజ్ఞుండు చూడఁబడఁడు గావున నిశ్చయం బానతీయం దగు నని
యర్థింప నగ్గురువరుండును ముముక్షుదశయందుఁ బ్రపదనపరునకు స్వరూపాను
రూపం బై ప్రాప్యంబుండు ముక్తదశయందుఁ బ్రాప్యానురూపంబుగా స్వరూ
పంబు విలసిల్లుచుండు నని వక్కాణింప నాకర్ణించి వారలందఱు సంతోషించి
రంత. 8

సీ. వైష్ణవు ల్లద్దేశఽవాసు లిర్వురు కొన్ని, దినము లన్యోన్యమైఽత్రిని లభించి
కాలవశంబునఁఽగలహించి యొక్కనాఁ, డొండొరు నెడఁబాసిఽయొక్కఁడందుఁ
జను దెంచి పెరియవాఽచ్చాంబిళ్ళగారి కా, యితరుని తప్పు లఽ న్నేర్పరింప

నచటి బుధేంద్రు లిట్లనవచ్చునా యితం, డనుచు వాచ్ఛాంబిళ్ళ కనిన నతఁడు
తే. వైష్ణవుని తప్పు లెంచెడు వాని యఘము, దండధరుఁడై నయాయమ ధర్మరాజు
పరిహరింపఁగ వలెనని పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. తప్పు సేయనివాఁడు ధర నెవ్వఁ డని మారుతికిఁ బల్కె శ్రీరామ దివ్యమహిమ
యది యొనగ్గురు మదీయాశ్రితుల్ సేసిరా, యొప్పగునదియని చెప్పెహరియు
నఘమతులైన నను హరిసేవకులు మాకు, స్వాములే యనుచు నాళ్వారు లనిరి
యవని నీతనిఁ దక్క నావైష్ణవునిఁ దప్పు, లెంచెడివా రెవ్వ రెన్ని చూడ
తే. ననుచు నభయదరాజార్యుఁ డానతిచ్చెఁ, గానఁ బరులందుఁ గల్మషోద్ఘాటనంబుఁ
జేయఁ దగదని పెద్దలు చెప్పిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 10
సీ. తగ మహాభాగవత ప్రభావము నభ, యప్రదరాజార్యుఁ డానతియ్య
సూరి యొక్కఁడు మధుసూదనుమహిమ నా, గోష్ఠివాక్ప్రవ్వనగ్గురుఁ డెటింగి
మంచి గోఘృతమును బంచదారయుఁ గూర్చి, పాలు ద్రావుచునుండ లీల నందు
నిత్తులేశ వ్రజం బెత్తివైచిన యట్లు, శ్రీవిష్ణుగుణకథల్ సెప్ప నదియె
తే. సమయమాసీకునని పల్కె శౌరికంటెఁ, దత్పదాబ్జాశ్రితులు మాన్యతములటంచు
దలఁచి రచ్చోటనున్నట్టి ధన్యులనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 11
సీ. పెరియవాచ్ఛాంబిళ్ళ పినతల్లి కగ్రిమ, పుత్రుఁ డాచ్ఛాంబిళ్ళ బుధనుతుండు
శోకింప నొకనాఁడు చూచి యిదేమని, యభయదరాజార్యుఁ డడుగ నాతఁ
డార్య యనాద్యవిద్యాకర్మవాసనా, బలమున మగిడి యుద్భవపయోధిఁ
బడవైచునోయన్నఁ బరుఁడు సర్వేశ్వరుఁ డని దుఃఖపడియెద ననుచుఁ బలుక
తే. నాలకించి తదీయోక్తు లమృతమధుర, రాజదుక్తుల నభయద రాజగురుఁడు
పరమకృప నతని కిటులు పల్కె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. మత్స్యకూర్మ వరాహ మర్త్యకంఠీరవ, వామన భృగురామ రామభద్ర
రామకృష్ణతురంగ రాజవాహాది భూ, భారహృద్దివ్యావతారములను
జేసిరత్యాపేక్షఁ జేయుచేతనుసకై, యెదురుచూచుచు వత్సయీశ్వరుండె
యొకని సాధించుట కూరేలుకృతిగతి, నఖిలజగత్స్వామి యగుట మనకు
తే. స్వామి యగుటకె కాదె నిర్భరత నుండి, ఘటకవిభవము సాధన గౌరవంబుఁ
దెలిసి వెఱవకు మనియె నాధీరుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. అతఁ డట్లు దెలుపన య్యార్యుఁ డాచార్యాంఘ్రి, సన్న్యస్తభరతనిశ్చంతుఁ డయ్యె
నంత నద్దేశికుఁ డాశ్రితు లంద ఱుజ్జీవింప శ్రీవిష్ణుచిత్తముఖ్య
దివ్యసూరు లొనర్చు దివ్యప్రబంధము, లన్నిటికిని వ్యాఖ్య లాచరించి
విమలతత్త్వత్రయ వివరణాదికరహస్యంబు లనేకము లాచరించె
తే. వాదికేసరి యనునొక వైష్ణవుండు, శిష్యులకు శాస్త్రసారముఁ జెప్పుచున్న
సూరివరు నంత నొక్కెడఁ జూచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. ఈ గ్రంథ మెయ్యది ॥ యెఱిఁగింపు మని వాది, కేసరిసూరి యాకృతికిఁ బలుక
నితఁడక్షరాభ్యాస ॥ మెఱుఁగఁడు కేవల,మూఢుఁ డంచుఁదలంచి ॥ మునలకిసల
యం బిది యని పరిహాసపూర్వకముగా, నావిద్వదగ్రణి ॥ యతని కనిన
నామాట నిజ మని యతఁ డాత్మగురుఁడైన,పెరియవాచ్చాంబిళ్ళ ॥ కెఱుకపఱుప
తే. నతఁడు దరహాస మొనరించి యార్యమునల,కిసలయంబను నొకకృతి క్షితినిగలదె
హాస్య మొనరించె నిన్నతఁ డనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ॥ మోదమలర.

సీ. అపహాస మొనరించె ॥ నతఁ డిట్లు నన్నని, స్పర్ధచే వాదికేసరిగురుండు
సకలశాస్త్రములందు ॥ సర్వజ్ఞతాప్తికై, స్వగురునిపాదాంబుజములయందుఁ
బడి లేవ కున్నను ॥ బరమకారుణికుఁడా, పెరియవాచ్చాంబిళ్ళ ॥ ప్రీతి నతని
లెమ్మని తన కేలుఁదమ్ములఁ గ్రుచ్చెత్తి, కౌఁగిటిలోఁ జేర్చి ॥ గారవించి
తే. యపుడు ముప్పది రెండవహాయనమున, నక్షరాభ్యాస మొనరించి యతనికఖిల
శాస్త్రములఁజెప్పెఁ దనదివ్యశక్తిననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె ॥ మోదమలర.

సీ. రమ్యాభయప్రద రాజగురుప్రసా,దంబున సకలశాస్త్రములఁ జదివి
వాదులను జయించి ॥ వాదికేసరియని, యన్వర్థనాముఁడై ॥ యతఁడు మునల
కిసలయంబని యలంకృతిరసోల్లసితమౌ, కావ్య మొక్కటిఁ జేసి ॥ గరిమఁదొల్లి
తన్ను వంచించు విద్వాంసున కదిచూపఁ, జూచి లజ్జించునా సూరి నతఁడు
తే. స్వామి నీవల్ల నేనిట్టివాఁడనైతి ,ననుచుఁ గొనియాడి మ్రొక్కిడి యఖిలముడిగి
సన్న్యసించెను శాస్త్రోక్తసరణిననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ॥ మోదమలర.

సీ. క్షితియందు శ్రీవాది ॥ కేసరి యళహియ, మణవాళయోగినామము ధరించి
యార్యుని సేవించి ॥ యతనిసమ్మతినొక, మఠమునందుండి యా ॥ మౌనివరుఁడు
రమణ పన్నీరాయి రప్పడి యనువ్యాఖ్య, తిరువాయిమొழிకి సుస్థిరతఁ జేసె
దేశికుల్ గని మెచ్చ ॥ దీపప్రకాశిక, రూఢిగాఁ దత్త్వని రూపణాది
తే. బహురహస్యములొనరించి ॥ భవులకెల్ల, క్షేమకరమైన యధ్యాత్మచింతఁ జెప్పి
సర్వలోకోపకారము ॥ సల్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె ॥ మోదమలర. 18

నైనారాచ్చాంబిళ్ళ వడక్కు త్తిరువీథిప్పిళ్ళలప్రభావము.

నైనారాచ్చాంబిళ్లగారి-త.శ్లో॥ సింహాగేర్కేతు రోహిణ్యామవతీర్ణమహంభజే।
జ్ఞానాధిరాజ మభయప్రదరాజగురోస్సుతమ్॥

ఈయుణ్ణిమాధవప్పెరుమాళ్ -త.శ్లో॥ వరదార్యదయాపాత్రం శ్రీమాధవగురుంభజే।
కురుకాధీశవేదాన్త సేవ్యోజ్జీవితవేదనమ్॥

పద్మనాభప్పెరుమాళ్-తనియను.

శ్లో. యోసావిగాహ్యవిమలామ్బుశఠారిసూరేర్వాణీగణార్థపరిబోధసుధాపగాయామ్
శ్రీమన్ముకున్దచరణాబ్జమధుప్రతాయ శ్రీపద్మనాభగురవే నమ ఆచరామః॥

నాలూరాంపిళ్ళ-తనియను.

శ్లో॥ యఃపద్మనాభగురుతశ్శ్రుతజిన్మునీన్ద్ర శ్రీసూక్తిభాష్యమధిగమ్య సమృద్ధబోధః।
తద్దేవరాజగురవే హ్యదిశచ్చపూర్వా సంసిద్ధకోలవరదేశిక మాశ్రయే తమ్॥
నమోస్తు దేవరాజాయ చతుర్గ్రామనివాసినే।
రామానుజార్యదాసస్య సుతాయ గుణశాలినే॥

వడక్కుత్తిరువీథిప్పిళ్ళ-తిరు-త. శ్లో॥ శ్రావణేబహుళాష్టమ్యాంస్వాతీజం సద్గుణార్ణవం।
వన్దే శ్రీకృష్ణపాదార్యం వరదార్య పదాశ్రయమ్॥

వ. మఱియు నప్పెరియవాచ్చాంబిళ్లకుం బుత్త్రుం డగునై నారాచ్చాంబిళ్ల దీపోత్ప
న్నప్రదీపంబుమాడ్కిం బ్రకాశించుచు దర్శనప్రవర్తకుండై యుండె నతనిమా
హాత్మ్యం బెట్టిదనిన వివరించెద. 19

సీ. చదువులన్నియునకృచ్ఛ్రవణమాత్రమునగ్రహించివాదులనుజయించిమించి
జ్ఞానాధిరాజసంజ్ఞ లభించి పౌండరీ, కక్రతు వొనరించి ఘనతఁ గాంచి
శ్రీరంగరాజదీక్షితు లని పుడమి నం, చత్కీర్తిఁ గని తత్త్వసంగ్రహంబు
ముక్తభోగావళి ముఖ్య మాశారీర, మాదిగాఁ గలరహస్యములు కొన్ని

తే. పరమకృపఁ జేసెనై నారుగురువరుండు, తత్ప్రభావము వర్ణింపఁ దరమె యెట్టి
బుద్ధిమంతులకైన నిబ్భూమి ననుచు, వాదభీకరగురుఁడనెమోదమలర. 20

వ. అదియునుంగాక తొల్లి శ్రీరంగరాజదివ్యాజ్ఞచే నంబిళ్ళ యొసంగినముప్పత్తారా
యిరప్పడి యనుతిరువాయిమొళ్రివ్యాఖ్యానరత్నంబు యీయుణ్ణిమాధవగురుం
డు తనకుం బుత్త్రుం డగుపద్మనాభ పెరుమాళ్లకుం దెలియంజేసె నయ్యార్యుం
డును దనకంతరంగచ్ఛాత్త్రుం డై కోవెవరాహనై నారని వే ఱొకతిరునామంబు
గలనాలూరాంపిళ్లకుంబ్రసాదించె నయ్యభిజ్ఞుఁడును దనకుంబ్రియశిష్యుండై దేవ
రాజగురుం డనియును నల్లెమహనారనియును దివ్యనామాంతరంబులు గలనా
లూరాచ్చాంబిళ్ళ కనుగ్రహించె నమ్మహాదేశికుండునుమణవాళమహామునికి సా
క్షాదాచార్యుండై నతిరువాయిమొళ్రిప్పిళ్ళ మొదలుగాఁ గలగురువరులకుపదేశిం
చె నట్లు ముప్పత్తారాయిరప్పడి సంప్రదాయపరంపరాప్రాప్తంబై యస్మదాది
పర్యంతం బయ్యె మఱియు నభయప్రదరాజగురునియనంతరంబ వడక్కుత్తిరువీ
థిప్పిళ్లె దర్శనంబు నిర్వహించుచునుండఁ గొందఱుసాత్త్వికులాత్మస్వరూపంబెట్టి
దని యడుగ నయ్యాచార్యపాదుండునువారల నుద్దేశించి " ఈశ్వరోహమహంభో
గీ సిద్ధోహమ్" అనియెడు నహంకారంబు సమూలంబుగా నిరసించి, శ్లో॥ దాస
భూతాస్స్వతస్సర్వే హ్యాత్మానః పరమాత్మనః। నాన్యథాలక్షణం తేషాం బన్ధే
మోక్షే తథైవచ ॥ అనున్యాయంబుచే నేదశయం దైన దాసోహమ్మనియెడు
స్వాభావిక భగవచ్ఛేషత్వంబే యాత్మలకంతరంగనిరూపకంబై నస్వరూపం బని
తెలియవలయు. భగవచ్ఛేషత్వంబును భాగవతశేషత్వబహిర్భూతం బాయెనేని

దేహాత్మాభిమానంబుగతి దుష్టం బగును. భాగవత శేషత్వం బెవ్వనికి సిద్ధించు వానికి సర్వార్థంబులు సంభవించుచు. వేదశాస్త్రంబులు స్మృతీతిహాసపురాణంబులాచార్యశ్రీసూక్తులును శ్రీవకుళభూషణముని ప్రముఖ దివ్యసూరి ప్రబంధంబులును దక్కినయాగమంబు లన్నియు నరసి చూడ నాచార్యాభిమానంబుకంటె వేరొకమోక్షోపాయంబు లేదు. భాగవతాపచారంబుకంటె నితరం బగుముక్తి విరోధి లేదు. కావునఁ బ్రమాదవశంబున నైన శ్రీమహాభాగవతులయెడనపచారపడక జ్ఞానానుష్ఠానసంపన్నుం డగునిజాచార్యుని యభిమానంబునందొదిఁగి వర్తించుచుఁ బ్రపన్నుండు పరమపురుషార్థలక్షణభగవత్ప్రాప్తిరూపమోక్షంబనాయాసంబుగా లభించునని యానతిచ్చి పిళ్ళలోకాచార్యుం డళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనా రనియెడునిజకుమారులను సమస్తవేదశాస్త్రంబులం దభిజ్ఞులం జేసి దర్శనప్రవర్తకులఁ గావించి కొన్నిదినంబు లుండి యొక్కనాఁడు నంబిళ్ళ తిరువడిత్తామర లంతరంగంబునం దలంచుచు తిరునా డలంకరించె నంతఁదత్కుమారశేఖరుం డగులోకాచార్యుండు తనకనుజుం డగునళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారుతోడం గూడి యమ్మహాత్మునకు బ్రహ్మమేధాదిచరమకైంకర్యమహోత్సవంబు లన్నియు యథాశాస్త్రంబుగా నాచరించి సుఖంబుండె నంత. 21

పిళ్ళలోకాచార్యులయు అళగియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారులయు ప్రభావాభివర్ణనము.

అళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారుతనియను.

శ్లో॥ ద్రావిడామ్నాయహృదయం గురుపర్వక్రమాగతమ్।
రమ్యజామాతృదేవేన దర్శితం కృష్ణసూనునా॥

సీ. అంత లోకగురుండు నళహియమణవాళ, సూరియు సిరువు రీక్షోణిమెచ్చ
రామలక్ష్మణు లట్లు రామకృష్ణులమాడ్కి, కూరేశగురుపుత్రకులకొలంది
నన్యోన్య సౌభ్రాత్ర మతిశయిల్లఁగఁ బిన్న,నాఁటనుండియును విన్నాణ మొప్ప
నొండొరు లెడఁబాసియొక నిమేషంబైన, నుండ రం దగ్రజుండొనరఁదనకుఁ

తే. బ్రాణపదమును దక్షిణబాహుసముఁడు,నైన తమ్మునితో దర్శనార్థములను
నిర్వహించుచు విలసిల్లు నిత్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.

వ. అట్లు దర్శనస్థాపనాచార్యుం డగులోకాచార్యగురుం డస్మద్విధమందచేతనోజ్జీవనార్థంబు తత్త్వత్రయంబును రహస్యత్రయంబును నర్థపంచకంబును శ్రీవచనభూషణంబును మాణిక్యమాలయు నవరత్నమాలయు కురుహూరురత్నమాలయువార్తామాలయుముముక్షుప్పడియుఁ బరందపడియును శ్రియఃపతిపడియుయాద్రుచ్ఛికపడియునిగమనప్పడియుఁ బ్రమేయశేఖరంబునునర్చిరాదిగతియుఁ దత్త్వశేఖరంబును బ్రపన్నపరిత్రాణంబును నాదిగాఁగలయనేకరహస్యంబులానతిచ్చి తమ్మునితోడ సుఖంబుగానుండుసమయంబున నమ్మహాత్మునిశ్రీపాదంబులుపరమ

సాత్త్వికుండగు కూరకులోత్తమదాసుండును మణల్పాక్కనంబియును గొల్లిహావల దాసుండును యళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ప్పిళ్లయును కేట్టారణ్ణయువేలాంజోలైప్పిళ్లయును తిరుమలెయాళ్వారు తిరుత్తాయారు మొదలగు కొంద అమ్మయారులు నాశ్రయించి యద్దేశికేంద్రునిఁ దక్క వేఱొక్క దైవతం బెఱుంగక సర్వదేశసర్వకాలసర్వావస్థలయందుం దదీయకైంకర్యంబే పరమపురుషార్థంబుగాఁ దలంచి తత్సన్నిధి నెడఁబాయక సుఖించుచున్న కాలంబునఁ గొంద అసహిష్ణువులైన వైష్ణవచిహ్నాంకితు లమ్మహాదేశికుం డొనర్చిన శ్రీవచనభూషణ దివ్యశాస్త్రం బెఱింగి శ్రీరంగరాజశ్రీపాదపల్లవంబుల డాయం జని చేమోడ్చి యిట్లనిరి. 23

సీ. స్వామి శ్రీవచనభూషణ మని యొకరహ,స్యముఁ జేసె ధర్మమర్యాద లన్ని
చెఱిపినాఁ డీలోకగురుఁ డని పిశునో,క్తిఁ బలికిన విని రంగభర్త యలిగి
పిళ్ళలోకార్యునిఁ బిల్వఁ బంచిన నతం,డంతకు మున్న స్నానార్థ మరుగ
నవగాహనార్థమై యళహియమణవాళ,సూరియుఁ జనుచుండఁ జూచి యతని
తే. నార్య శ్రీరంగరాజదివ్యాజ్ఞ యయ్యె, రమ్మనుచు వైష్ణవులు పిల్వ రంగపతిని
జూచి కేల్మోడ్చి నిలిచె నాసుమతియనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.

వ. అట్లు సాంజలిపద్ముండై నిలిచి యున్న యళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారు గురునిం గటాక్షించి యప్పుండరీకాక్షుం డర్చకముఖంబుగా ని ట్లనియె. 25

సీ. ధర నే ననంతావతారము లొనరించి, సల్పితి ధర్మసంస్థాపనంబు
నాధర్మమర్యాద లన్నియు మీఱ యన్న, చతురత వచనభూషణముఁ జెప్పి
చెడఁ జేసె ననివీరు నుడివి రి ట్లొనరింప, హేతు వే మనుచు రంగేశుఁ డడుగఁ
బరమవైదికధర్మపదము గాదేని శ్రీ,వచనభూషణ మింక వసుధ వేయు
తే. విధములను మాసిపోఁ గాక విబుధసేవ్య,యనుచు నైనారుగురుఁ డనహారితదర్థ
మనువదింప నియోగించె నతని ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లు భగవంతునిచే నియుక్తుం డైన యళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారు శఠకోపముని ప్రకాశితసహస్రశాఖోపనిషత్సారభూతసర్వజ్ఞలోకగురునిర్మిత శ్రీవచనభూషణదివ్యశాస్త్రార్థంబంతయునుసుధామధురాతిగంభీరాశేషవిశేషార్థ ప్రతిపాదక హేతుమత్సూక్తిసహస్రసంకలితాచార్యహృదయాహ్వయ ప్రబంధంబుచే నిస్సంశయంబుగా ననువదింప విన నవధరించి యమ్మహాత్మునివక్తృత్వవైభవంబునకు మిగుల నానందించి, యతనికి శ్రీశఠకోపతీర్థప్రసాదంబులును దిరువాలవట్టంబును నిజనిర్మాల్యంబు లైనసుగంధిపుష్పమాల్యంబులును నిజాస్వాదనంబుచేఁ బరమపవిత్రం బైనచందనాద్యనులేపనంబును స్వానుగృహీతంబు లైనదివ్యాంబరాభరణాదు లన్నియు నొసంగ నియోగించి యతని బ్రహ్మరథారూఢునిం జేసి స్వకీయచ్ఛత్రచామరాదు లొసంగి స్వస్తివాచ

కన్యత్తగీతవాద్యాదికల్యాణఘోషంబులతో ననపరిమితశ్రీమహాభాగవతసంఘంబుతోడ నిజనివాసంబునకుఁ బంచి తన కాత్మభూతుం డైనశ్రీలోకగురుని విషయంబుగా ననత్యంబు పలికినపిసాళివైష్ణవులను జపేటికాప్రహారంబులఁ నవమతులం జేయించి స్వకీయమందిరద్వారగోపురంబు మార్కొని వెడల ద్రొబ్బించె నంతనమ్మహాదేశికుండవైభవంబుతో స్వభవనాంగణప్రదేశంబుం బ్రవేశింప నెఱింగి నిజాగ్రజుం డైనలోకాచార్యుం డెదుర్కొని స్వపాదపద్మంబులఁ బ్రణతుం డగుతమ్మునిం గ్రుచ్చియెత్తి కౌఁగిటం జేర్చి శిరంబు మూర్కొని పరమానందకందళితహృదయారవిందుండై వత్సా యస్మదాచార్యులగుశ్రీమత్తాతపాదులు పరమాకాశబాలభాస్కరుం డై విలసిల్లుచున్నపిమ్మట నిన్ను వృద్ధిఁ బొందించుటకు ఫలంబు నేఁడులభించితి ననిసంతసించుచు నతనిం దోడ్కొని నిజనిలయంబుఁ జెందియందుఁ గొండొకకాలంబు భ్రాతృచ్ఛాత్రవర్గంబుతో భగవద్విషయకాలక్షేపంబుసల్పుచు గుణానుభవజనితప్రీతికారితకైంకర్యవిరోధి యగుసంసారంబు వర్జించి యథాశాస్త్రంబుగా సోదరునితోడఁ దురీయాశ్రమంబు స్వీకరించియున్నసమయంబున నళిహియమణవాళగురుండును దిరుప్పావు మొదలయినకొన్ని ప్రబంధంబులకు వ్యాఖ్యానం బొనరించి యచిరకాలంబునఁ బరమపదం బలంకరించె నంతన జ్జగదాచార్యుండును నమ్మహాభాగవతవిశ్లేషజనితసంతాపంబున కోర్వంజాలక వగలం బొగులుచుఁ గొండొకప్రొద్దునకుం దనంతటఁ దెలిసి ధైర్యం బవలంబించియుద్దేశికేంద్రునకు బ్రహ్మమేధాదిశ్రీమదధ్యయనాంతంబు లగుచరమమహోత్సవంబు లన్నియుఁ గావించి కూరకులోత్తమదాసాదిని జాశ్రితవర్గంబుతో భగవద్విషయకాలక్షేపం బొనరించుచుండ నాసమయంబున మణవాళమహామునుల కాచార్యుం డగుతిరువాయిమొఴిప్పిళ్లయు జనకుండగు తిహాళిక్కిడందార్ తిరునావుడయపిరాన్ తాథరణ్ణరయ్యరును బాల్యదశయం దజ్జగదాచార్యు నాశ్రయించి రయ్యవసరంబున. 27

పిళ్లలోకాచార్యులవారి తిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ శ్రీమత్యాశ్వయుజే మాసే తులాయాం శ్రవణోదితమ్।
శ్రీకృష్ణపాదతనయం లోకాచార్య మహంభజే॥

సీ. మథురాపురముఁ దొల్లి మందాత్ముఁడాకాల, యవనుఁడగణ్యసైన్యములతోడ
నాక్రమించినగతి నతితామసతురుష్క, పతి యొకం డశ్వాదిబలము గొలువ
వచ్చి రంగాధిపప్రాకారములు కొన్ని, యాక్రమించినఁ జూచి యచటివారు
రంగశాయికి మాటు రచియించి తద్బహి, ర్వేదియం దొకవిష్ణువిగ్రహంబు
తే. నుంచి కస్తూరిరంగని యుక్తరాత్రు, లందుఁ గైకొని కానల కరుగుచున్నఁ
గాంచి శ్రీలోకగురుఁడును గడలె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. గండకవేదండఖడ్గకంఠీరవ, శరభశార్దూలాద్యసన్మృగంబుఁ

పక్షిరుతాకులఫలపుష్పపల్లవ, ఫలనమ్రశాఖాగ్రబహునగంబు
మకరందపానప్రమత్తభ్రమరజుష్ట, పద్మోల్లసత్సరోభాసురంబుఁ
జిత్రధాతుస్ఫారశిఖరకులోదిత, భర్మరత్నాకరపర్వతంబు
తే. దివ్యజలపూరకలిత నదీశతంబు, ఘోరఝిల్లీరవాకీర్ణ గురువనంబుఁ
గదిసి కస్తూరిరంగఁడు గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 29
సీ. చక్రవర్తిసుతుండు జనకాత్మజను గూడి, దండకావనములం దుండఁ గోరి
చనుచున్నఁ జూచి యాజాయాపతుల కప్పు, డఖలకైంకర్యము లాచరింప
సౌమిత్రి చనినట్లు జగదార్యుఁ డా రంగ,నాథుని వెంటఁ గానలకుఁ జనియె
నంత రంగేశ్వరుఁ డభ్రమండలమునం,దరుగుఁడు చోరుమాడ్కి ఘనమ్మహోగ్ర
తే. కాననముఁ జొచ్చి జరుగుచుఁ గన్నుమ్రోల, భవ్యవృత్తిని గైతవభక్తిసల్పు
దాసులకుఁ జేసె సర్వస్వదాన మనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. స్వామికి ముందటఁ జనుచున్న లోకార్యుఁ, డావార్తవిని వేగ నరుగుదెంచి
తానును సర్వస్వదాన మాదాసచే,తనుల కొనర్చి శ్రీధరుని వెనుక
నల్లనఁ జనుచుండఁ గల్లవాండ్రొకకొంద, ఱతనికిఁ గపటోపహారము లిడ
నవి గొన నొల్లక యార్యుఁడు వారిభా,వ మెఱింగి వేవేగ వచ్చివచ్చి
తే. జ్యోతిపక్కుడి యనుచు విఖ్యాతమైన, గ్రామముననున్న శ్రీరంగరాజహరిని
గాంచి తత్సన్నిధినివసియించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 31
వ. అట్లు లోకగురుండు శ్రీరంగరాజస్వామిసన్నిధిం గొన్నిదినంబు లుచితకైంకర్యంబులు సల్పుచుండి తిరుమేనియందుం దిరునోవు ధరియింపఁ జూచి నిజాశ్రితులు తమకుఁ దంజం బగుహితం బొక్కటి యనుగ్రహింపుఁ డని ప్రార్థింపవారలకుం దగినహితంబులు కొన్ని యుపదేశించి తన కంతరంగచ్ఛాత్రుం డగు వేలాంజోలై పిళ్లనుం గటాక్షించి వత్సా నీ విచటనుండి తిరువనందపురంబునకుఁ జని శరీరపతనపర్యంతం బద్దేవదేవుని సేవ సేయుచుండు మని నియోగించి జ్యేష్ఠశుద్ధద్వాదశియందు నిజాచార్యుం డగు శ్రీకృష్ణపాదార్యుని తిరువడిత్తామరలధ్యానించుచుఁ దదనుగ్రహలబ్ధమధ్యధమనీద్వారనిర్గతుండై యర్చిరాదికమార్గంబునంజని పరమపదవ్యోమధామం బలంకరించె నంత. 32
. జ్యోతిపక్కుడియందు జొత్తిల్లుచును గొన్ని, దివసము లుండి యద్దేవదేవుఁ
డచటనుండి మనోహరారణ్యములయందు, విహరింపఁ దనమది వేడ్కవొడమ
నర్చకపరిచారకాదిధన్యులు గొల్వ, నిరుగెలంకుల సిరి ధరయు మెఱయ
స్వస్తివాచనశుభవాద్యనర్తనగీత, ఘనరవంబులు జగత్కులుష మడఁపఁ
తే. బ్రహ్మరుద్రాదులును మింటఁ బ్రస్తుతింప, బూలవానలుగురియంగ మునులుపొగ
గదలి చనిచని వనగిరిఁ గనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. పొన్నలు పొగడలు పోఁకమ్రాఁకులు గున్న,మావులు మొల్లలు మల్లికలును

జాతీలతలు విరజాజులు వెల్లచే, మంతులు మాధవీమంటపములు
మందారచందనమాకందమాలూర, లుంగలవంగనారంగములును
దులసీవనంబులు విలసిల్లు నెచ్చోట, నభ్రగంగాదితీర్థాళు లొప్పు
తే. నట్టియళవారితిరుమల కరిగి రంగరాజు మంగళదేవతారమణితోడ
వనవిహారము లొనరించెవాంఛ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. శ్రీభూమినీళాది సీమంతినీరత్న, మానసమన్మథమన్మథుండు
రంగభక్త వనాద్రిరమ్యస్థలములందుఁ, గొన్నాళ్ళు విహరించిగురుసమృద్ధిఁ
బాలుపారుమళయాళభూముల కేతెంచి, దేవీయుగంబుతోఁ దేజరిల్లఁ
దెలిసి దక్షిణదివ్యదేశాధిపతులెల్ల, వచ్చిశ్రీరంగాధిపతినిఁ జూచి [రంగ
తే. యతనిచే బహుమతిఁ గాంచి యరుగుచుండ, వకుళభూషణముని వినివచ్చి
పతిని సాక్షాత్కరించెను భక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. శఠకోపముని తనచరణాబ్జములయందుఁ, జాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి సన్నుతింప
నారంగపతి తనహస్తాబ్జములు సాఁచి, కుచ్చి కౌఁగిటఁ జేర్చుకొనుచు నతని
కర్థాసనం బిచ్చి యమ్మహాయోగిని, గురుమధురోక్తులఁ గుశల మడిగి
రుచిమించువిపులవర్తులపీఠ మొక్కటి, కలితమౌక్తికరత్నకవచ మొకటి
తే. బహుమతియొనర్చి పంపనప్పరమయోగి, నాథుఁడచ్చటినుండికర్ణాంబియనెడి
యూరి కేతెంచి యచ్చోటనుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. అంత రంగేశుఁడు యాదవాద్రికిఁ జని, యందుఁ గొన్నిదినంబు లధివసించి
యచటనుండేతెంచి యంజనాచలమున, వేంకటేశునియింట విభవమలర
ద్వాదశాబ్దములుసమ్మోదింప నంతటఁ, జెంజినుండి వృషాద్రిఁ జెందిగోప
నాయఁడు వేంకటనాథుని సేవించి, యందు రంగేశుని యంఘ్రికమల
తే. యుగముఁ గనుగొనిమ్రొక్కెడియుక్తవేళ, రంగధామునిఁజెంజిపురంబుకడకుఁ
దోడుకొనివచ్చె మిగులసంతుష్టి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. శింజీపురముచెంత సింగరాయపురాఖ్య, మగ్రహారముఁ జేసి యందుఁబసిఁడి
కోవెలఁ గట్టించిగోపనాయఁడు రంగ, పతిని బ్రతిష్ఠించె భక్తి నచట
నంత శ్రీరంగమునందు. సింగప్పిరా, ననెడువిప్రుఁడు గణకాన్వయుండు
యావనవిద్యయం దతినిపుణుఁడు గాన, నాతురుష్కప్రభు నాశ్రయించి
తే. మంత్రియై వానితో దొడ్డమైత్రిఁ జేసి, రంగమందిరగోపురారామనగర
సాలములు తొంటిగతి బాగుసలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
వ. అయ్యవసరంబున. 39
సీ. సర్వాంగసౌందర్యచాతుర్య లావణ్య, యౌవనసౌకుమార్యాభిరామ
న్యాయవర్తిని రంగనాథమాణిక్యాభి, ధానయు నగుదేవదాసి యొకతె
నద్దివ్యదేశస్థ లచటఁ గన్గొని యాతు, రుష్కబలాబ్ధిలో రంగపదము

చండవాతక్షుబ్ధ|జలధిమధ్యమునందుఁ, గడు గాసిపడుచున్న|కలముకరణి
తే. నుండెఁగావున నీస్థల | ముద్ధరింపు, మమ్ము నెట్టైన నౌకయుపా|యమ్ముఁ జేసి
వసుధ యశమగు నీకని | పలికిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె | మోద మలర.
వ. అట్లద్దివ్యదేశవాసులపలుకు లాకర్ణించి శ్రీరంగనాథమాణిక్యాభిధానవేశ్యార 41
త్నంబు వారల కిట్లనియె.
సీ. సజ్జనులార మీ|శాసనంబు మదీయ, శిరమున ధరియించి | చింతమాని
రంగనాథునియను|గ్రహముచేనాబుద్ధి,యందుఁ దోఁచినయుపా|యములఁజన్ని
వాని నవశ్యము | వంచించి మాపెద, నాపేరు శ్రీరంగ|నాథశౌరి
సన్నిధి సంతతో|త్సవములందుఁ దలంపఁ, దగునట్లు సేయుఁడీ | దయనుమీర
తే. లనుచు వారికి వాక్రుచ్చి|యంజలించి, దివ్యవేషము ధరియించి|దెసలు తనదు
దీప్తి వెలుఁగొందఁ జనియె న|ద్దేవియనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె|మోదమలర.
సీ. ఆసుందరీరత్న | మల్లనల్లనఁ జని, రంగరాజాస్థాన|రంగగతుని
నసురాంశు నాతురు|ష్కాధిపుఁగనివిన,యముఁ జేసి నిలువ న|య్యవనపతియుఁ
దన్ముఖ మీక్షించి | ధైర్యముఁ జెడియుబ్బెఁ, జంద్రునిఁ జూచిన | జలధిమాడ్కి
నంత నాయింతియు | నతిమనోహరగీత, నర్తనాభినయాది|నైపుణములఁ
తే. దనదరస్మితవిభ్రమో|దారమధుర, సరససల్లాపముల వాని | స్వవశుఁ జేసి
తనదుమది వేగ వంచింపఁ|దలఁచెననుచు,'వాదిభీకరగురుఁ డనె|మోద మలర.
సీ. క్షితి దేవదాసికి | రతి తురుష్కునితోడఁ,గూడదు గాన న|క్కువలయాక్షి
రాత్రినీతోఁగూడి | రమియింతు నని మాయ,సుద్దులతోఁ గొంత|ప్రొద్దుపుచ్చి
భూనాథ వెల్లగో|పురముపై నెక్కనఁ,జల్లనినునుగాడ్పు | శ్రమముఁ దీర్చు
సహ్యజాసాగర|సంగమం బగపడు, రచ్చల రాజమా|ర్గములఁ గలుగు
తే. వింత లన్నియుఁ గనులకు | విందు సలుపు,సురతకేళుల కది మంచి|చోటుదాని
పైకిఁ జనియెద మనుచును|బలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె|మోద మలర. 45
వ. అంత.
సీ. ముప్పిరిగొన్నట్టి | మోహముచే వాఁడు, తన్మృదూక్తుల నమ్మి | దానితోడ
వెల్లగోపుర మెక్కి | వింతలఁ జూచుచు, ద్వారముకడను గం|దర్పదర్ప
పారవశ్యముఁ జెంద | వంచించి యదివానిఁ, దూర్పువీథిని బడ|ద్రొబ్బితాను
బడమటితట్టునఁ | బడి ప్రాణముల మాని, మణిమయదివ్యవి|మాన మెక్కి
తే. యర్చిరాదిక మార్గము|నాశ్రయించి,సురలు కొనియాడఁజనిచని|పరమపదముఁ
జెంది యందు లభించె నా|నంద మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె|మోద మలర.
సీ. అంత సింగప్పిరా | ననెడు విప్రుఁడు చెంజి, గోపనాయనితోడఁ|గూడి ఘోర
చతురంగబలముల | సమకూర్చుకొని వచ్చి,యాతురుష్కులసైన్య|మంతమాపి
సింగరాట్పురినుండి | శ్రీభూసమేతుని, రంగనాథునిఁ దెచ్చి | రంగమునను

శకము శతో_త్తరసాహస్రసంఖ్యచే, వెలయుపరీధావి వృషభమాస
తే. మునఁ బదేడవతిథియందు మహాభూత, రంగపతికడఁ గస్తూరిరంగవిభుని
నిలిపి సంప్రోక్షణాదుల నలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేమోద మలర.
సీ. రామభద్రుఁడు తొల్లి రావణాదులఁ ద్రుంచి, శ్రీమదయోధ్యాపురీవరమున
సీతతోడుత నభిషిక్తుఁ డై రత్నసింహాసనాసీనుఁడై యలరుకరణి
రంగభూపతి యపరాంతాళి నూటాడి, రంగధామమునందు రత్నఖచిత
సింహాసనమునందు శ్రీభూములను గూడి, యభిషిక్తుఁడై యున్న యవసరమున
తే. జంగమాజంగమాత్మకజగము లలరె,స్థలనివాసులు దూరదేశములబుధులు
వచ్చియాతనిఁ గని మ్రొక్కి మెచ్చిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేమోద మలర.
వ. అట్లు రంగనాథుండు నిజస్థానంబునం గ్రమ్మఱం బ్రతిష్ఠితుం డై ననాఁటనుండి నేఁటి
కైనను దనమేను మాని యద్దివ్యదేశం బుద్ధరించినశ్రీరంగనాథమాణిక్యాభిధాన
దేవదాసీరత్నంబునం దనుగ్రహంబుచే నజస్రంబు నిజారాధనోత్సవాదికాలం
బులందు శ్రీరంగనాథమాణిక్యత్తాళు క్కరుళప్పా డని తన్నామం బుచ్చరించి
తదీయాన్వయులకుం గుంభనీరాజనాదికైంకర్యంబులు సేయనియోగించి మఱి
యును దద్వంశోత్పన్ను లైనవా రెవ్వరైన మృతిఁజెంది రేని వారిచరమసంస్కా
రంబులకు శ్రీమహానసాగ్నియు నిజధాన్యకోఠారంబునందు వక్త్రప్రక్షేపణీయ
తండులంబు లియ్య నియమించి లోకసంరక్షణతత్పరుం డై యుండె నంత. 49
సీ. తనదేశికునిపదతామరసము లొందె, జగదార్యుఁ డని విని చాల వగచి
యతనిపదాబ్జము లాశ్రయించినశుభా,చారశ్రీశైలేశజనని గురునిఁ
బాసి యచ్చట నుండరోసి మేనెడఁబాసి, గురుఁ డున్నతావున కరిగె నంత
బాలు శ్రీశైలేశుఁ బ్రాజ్ఞునాతనిపిన,తల్లి పోషింప వర్ధిల్లి యాతఁ [రుని
తే. డెదుటఁదిరువృ_త్తమొకనాఁడుచదువు చున్న,ధన్యుఁ గూరకులో_త్తమదాసగు
భ_క్తిఁ గని మ్రొక్కి యిట్లనిపలికెననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనేమోద మలర.
సీ. స్వామి యీదివ్యప్రబంధార్థమడియని,కానతిమ్మని యతఁ డడుగ నతఁడు
సద్గురుసంబంధసందేహ ముదయింపఁ, జెప్పవచ్చును నీకుఁ జెప్పెద నని
జాగు గావింప శ్రీశైలేశగురుఁ డంతఁ, బినతల్లి కావా_ర్త విన్నవింప
జగదార్యపదపద్మసంబంధ మీనీకు, శైశవదశయందె సంభవించె
తే. ననుచు నాసత్యవతి పల్క నమ్మనీషి, తెలిసి కూరకులో_త్తమదేశికేంద్రు
మగుడఁగని మ్రొక్కి పల్కెనీమాడ్కి ననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనేమోదమలర
సీ. అఖిలజీవుల నంతరాత్మయై రక్షించు, నారాయణుం డైన నయముఁ దొలఁగి
సద్గురుపదపద్మసంబంధవిచ్యుతు,లైనపాతకులపై నలుగుఁగాని
సుప్రసన్నుఁడు గాఁడు సూర్యుఁడు గంభీర, జలవినిర్గత మైనజలజ మెట్లు
పోషించుఁ గావున భూరిలోకార్యకృ,పాపాత్ర మైనయీప్రాణియెడలఁ

తే. బ్రపదన మొనర్పఁ దగునని ప్రణతిసల్పఁ, దెలిసికూరకులోత్తము దేశికుండు
నాదరోక్తుల నతనికి ట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 52

సీ. ఆచార్యసంబంధ మధ్యవసాయము, దెలిసి విశేషార్థములు వచింప
వలెఁగాన ముందట్లు పలికితి నిప్పుడు, పరమార్థములు నీకు బయలుపఱతు
నని పల్కి లోకార్యుఁ డానతిచ్చిన దివ్య, వచనభూషణముఖవరరహస్య
ములఁ జెప్పి తిరువాయిమొళియర్థ మాతిరు,క్కణ్ణంగుడిప్పిళ్ళకడను జదువు

తే. మనుచు శ్రీశైలనాథున కానతిచ్చి, ధన్యకూరకులోత్తముదాసుఁ డాత్మ
గురునిఁ దలఁచుచు తిరునాటికరిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. అంత శ్రీశైలేశుఁ డతనికిఁ జరమకృ,త్యములఁ దత్సుతునితో నాచరించి
ముద మొప్పఁ దిరువాయిమొళికర్థ మాతిరు,క్కణ్ణంగుడిప్పిళ్ళకడను వినుచు
మేధావి గావున మేటిశంక లొనర్ప, సైరింప లేక యాసాత్త్వికుండు
బుద్ధిమంతుఁడ వీవుపోయితిరుప్పుళిం, గుడిజియ్యరార్యుఁ గన్గొనిన నతఁడు

తే. సందియం బేమిలేకుండ శఠవిరోధి, దివ్యసూక్తుల కర్థము దెలుపఁ జాలు
ననిన నగ్గురుఁ డచ్చోటికరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 54

వ. అంత నద్దేశికేంద్రుం డచటి కేఁగుదెంచుటకు ముందుగా నాతిరుప్పుళింగుడిజియ్య
రాత్మగురుశ్రీపాదంబులం జెందె నతండు చనినపండ్రెండవదివసంబునం దమ్మహా
త్మునకు శ్రీనారాయణబలి యొనర్చుసమయంబునం దాశ్రీశైలేశదేశికేంద్రుం డే
తెంచి యమ్మహానుభావునిసేవ మైన సంభవింప దాయె నని పెద్దయుంబ్రొద్దుడెం
దంబునం గుందుచున్న దేవరాజగురుం డనిపర్యాయదివ్యనామంబుగలనాలూ
రాచ్చాంబిళ్ల యతనిం గటాక్షించి నీవిచ్చటి కేతెంచినకార్యం బెయ్యదియని
యడుగ నయ్యార్యవర్యుండును దనవృత్తాంతంబంతయు నెఱింగింపం దెలిసి వత్సా
నీ వీయర్థంబునకుఁ జింతింపవలదు భగవద్విషయంబు మొదలుగాఁ గల విశేష
గ్రంథంబు లన్నియు నీకుఁ దెలియం జెప్పెదననియానతిచ్చి యాగ్రంథం బారం
భింప నుద్యోగించుకాలంబునఁ దిరునారాయణపురత్తాయి మొదలైన శ్రీయాద
వాద్రినివాసు లావృత్తాంతం బంతయు నాకర్ణించి యద్దివ్యదేశంబునందునిత్య
నివాసం బొనర్చిన యతిపతిదివ్యాజ్ఞపత్రికగా నొకశ్రీముఖంబు కాలక్షేపంబొన
ర్ప శ్రీశైలనాథునితో మీర లిచ్చటికివిచ్చేయవలె నని లిఖియించియద్దేవరాజ
గురునికడకుం బంచిన నద్దివ్యసూరివరుండు నాశ్రీముఖంబు శిరసావహించియా
శ్రీశైలేశగురునితోడంగూడి యాదవాచలంబునకుం జనుదేర నాస్థలవాసులంద
ఱెదుర్కొని యద్దేవరాజగురుని ననేకవిధంబుల సన్మానించిన నద్దేశికేంద్రుండును
బ్రహృష్టాంతరంగుండై వారలతోడంగూడి యాదవాద్రిపైకిఁజని శ్రీకల్యాణపు
ష్కరిణియం దవగాహన మొనర్చి శ్రీరామానుజమునీంద్రునిభజించి తదనుమతి
లభించి యద్దేవదేవుని గర్భగృహంబునఁ బ్రవేశించి యందభినవతటిల్లతాద్వితయ

సముల్లసితం బైనకాలమేఘంబుచందంబునం జూపడు శ్రీభూసహితుం డగునా
రాయణునింగాంచి కేలుఁదమ్ములు ముకుళించి యనేకవిధంబుల వినుతించి తదను
గ్రహంబు లభించి వచ్చి కనకలతాశ్లిష్టం బగుబాలతమాలంబుపోలిక నులుతా
నుముద్దుపట్టితో విలసిల్లుచున్నసంపత్కుమారుని సాక్షాత్కరించి తత్ప్రసాదం
బుఁగాంచి యాలయంబు వెల్వడివచ్చేసి యొకవివిక్తస్థలంబుననివసించి శ్రీశైల
నాథగురునకు ముప్పత్తారాయిరప్పడిప్రసాదించి యతనితోడం గూడుకొనియా
త్మీయశ్రీగ్రామంబునకుం జనుదెంచి యందు శ్రీశైలేశునకు మఱియువిశేషార్థం
బులం దెలుపుచు సుఖించు చుండె నంత. 55

సీ. అమ్మహాత్మున కతం డఖిలకైంకర్యము, లాచరించుచు నుండ నతఁడు మెచ్చి
నిత్యనిజారాధనీయదైవత మైన,గోపాలబాలు నగ్గురున కొసఁగ
నావిగ్రహముగొని యతఁడు సంతోషించి, యార్యుని వీడ్కొని యచటినుండి
కడువేగఁ జని తిరుక్కణ్ణాంగు యనునూర, వలసగా నున్నశ్రీవకుళభూష
తే. ణార్యదేవునిఁ గనిమ్రొక్కి యలరి మరలి, శ్రీపురికి వారివిచ్చేపు సేయఁదలఁచి
యప్పురికిఁ దాను ముందఱ నరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శ్రీకురుకాపురిఁ జెంది యందర్కుదు,త్తారాద్యరణ్యము తుము రొనర్చి
ప్రాసాదగోపుర ప్రాకారమంటప, రథ్యాచతుష్పథ రాజవీథు
లారామములు పురోద్యానవాపీకూప, పద్మాకరాదుల బాగుపఱిచి
వలస పోయినస్థల వాసివైష్ణవులను, దిరిగి రావించి తద్గృహములందు
తే. నుంచి శ్రీశైలనాథుఁ డేతెంచి మగిడి, వకుళభూషణమునిపాద పద్మములను
బుడమిసాష్టాంగముగ మ్రొక్కి పొగడెననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. రంగనాథార్పిత రత్నమౌక్తికనద్ధ, కల్యాణకవచ మంగమునఁ దాల్చి
లలితకిరీటకుండలహారకేయూర, కటిసూత్రకటకోర్మికలు ధరించి
స్వసుగంధజితపారిజాతసుమంబులౌ, పొగడపువ్వులదండఁ దగ వహించి
దివ్యనానారత్నదేదీప్యమానవా,హన మెక్కి శఠవైరి యచటఁ గదలి
తే. జరుగువేళ మృదంగ నిస్సాణపటహ, శంఖదుందుభివీణాది సకలవాద్య
నిస్వనంబులు రోదసి నిండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 58

సీ. అంత శ్రీశైలేశుఁ డార్యులు కొనియాడ, వకుళభూషణయోగివరుని మరలి
తిరునగరికిఁ దోడి తెచ్చి యొప్పటిమాడ్కిఁ, దామ్రపర్ణీనదీతటమునందుఁ
దింత్రిణీమూలస ద్దివ్యాలయమునఁ బ్ర, తప్తగాంగేయవితర్దినడుమఁ
గాంచనపీఠాభికర్ణికపైఁ బ్రతి,ష్ఠించి సంతోషించి శ్రీశఠారి
తే. దయ ధరిత్రిని శఠకోప దాసుఁ డనుచు, ఖ్యాతిఁగాంచినసమస్తకైంకర్యములని
కాచరించుచు వసియించె నచట ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అంత. 60

సీ. శ్రీశైలనాథుఁడు శ్రీమదనంతపురంబున కరిగి తద్రాజవీథి
మణిమయప్రాసాద మందిరమంటప, గురుతరప్రాకార గోపురముల
మహిత మహామీన మత్స్యపుష్కరణీప్రముఖతీర్థములు గొన్ని మోదమలరఁ
జూచుచుఁ జని గుడిఁ జొచ్చి ప్రక్రమమార్చి,యం దనంతాహిశ యాను హరిని
తే. మూఁడువాకిండ్ల సేవించి ముదముఁ జెందిభక్తిదళుకొత్తఁ బొగడిత త్పాదయుగము
స్వాంతమున నిల్పి వసతికిఁ జనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. తదనంతరం బా శ్రీశైలనాథుఁడు నారాయణదాసాపరనామధేయుండైనవేలాం జోలప్పిళ్ళకడఁ జరమోపాయవైభవం బెఱుంగు మనితొల్లికూరకులోత్తమదాసుం డానతిచ్చెంగాన శ్రీనారాయణదాసావాసం బైనపుష్పోద్యానవనంబునకుం జనినసమయంబునందు॥శ్రు॥ ఆచార్యదేవోభవ, దేవమివాచార్యముపాసీత॥శ్లో॥ ఆచార్యస్సహరిస్సాక్షాచ్చరరూపీ నసంశయః। గురురేవ పరబ్రహ్మ గురురేవ పరాగతిః। గురురేవ పరాకాష్ఠా గురురేవపరాయణమ్। యస్మాత్తదుపదేష్టాసౌ తస్మాద్గురుతరోగురుః। యస్యయేనైవగురుణా న్యాసవిద్యాప్రదీయతే। తస్యవైకుంఠదుగ్ధాబ్ధిద్వారకా స్సర్వఏవసః। గురోః పాదామ్బుజం ధ్యాయే ద్గురోర్నామ సదాజపేత్। గురు మారాధయే న్నిత్యం గురో రన్యం నభావయేత్॥ ఇతి అధ్యాసీనతురఙ్గవక్త్రవిలసజ్జిహ్వాగ్రసింహాసనా। దాచార్యాదిహదేవతాం సమధికామన్యాంనమన్యామహే। యస్యాసౌ భజతేకదాచి దజహద్భూమాస్వయం భూమికామ్। మగ్నానాం భవినాంభవార్ణవ సముత్తారాయ నారాయణః॥అనెడు శ్రుతిస్మృత్యభియుక్తసూక్తిప్రామాణ్యంబునఁ బ్రపన్నుండైనవానికి మంత్రమంత్రార్థాదిపరమార్థోపదేష్టయైన గురునికంటెఁ బరమప్రాప్యంబును బ్రాపకంబునైన వేఱొకపరదైవతంబులేదుగానఁ దదీయశ్రీపాదాబ్జయుగంబు ధ్యానంబునకు సుఖాస్పదంబునునిత్యసమారాధనీయంబును దద్దివ్యనామంబు పరమజప్యంబును కావునఁ దదన్యం బేమియు భావింపఁగూడదని తలంచి యమ్మహాత్ముం డొకవివిక్తక్షేమతరప్రదేశం బాశ్రయించి యందుఁ జేలాజినకుశోత్తరీయం బైనస్థిరాసనంబుఁ బ్రతిష్ఠించి యందు బద్ధపద్మాసనుండై సమకాయశిరోగ్రీవుండై కరకమలంబులు ముకుళించి బాహ్యవిషయంబు వలనఁ బ్రత్యాహృతంబులైన యింద్రియంబులఁ గామక్రోధలోభహర్షమానమదమాత్సర్యవిషాదరూపమనోమలాష్టకవినిర్ముక్తం బైనయంతఃకరణంబుతోఁ గూర్చి యాయంతరింద్రియంబు బుద్ధితోడం గీల్కొల్పి హృత్పుండరీకమధ్యవర్తి యగునిరతిశయనిర్మలజ్యోతిర్మయం బైనదహరాకాశంబునందు సుప్రసన్నసూర్యాయుతద్యోతమానం బగునిజాచార్యదివ్యమంగళవిగ్రహంబు సాక్షాత్కరించి తదనుభవజనితప్రేమపరవశసకలావయవుండై యన్యం బేమియు నెఱుంగ నేరక యున్మనీభావావస్థాపన్నుండై యానందించుచుఁ బంచషడహోరాత్రంబులున్నఁ శ్రీశైలేశగురుండునుదదీ

యధ్యానావసానసమయంబు నిరీక్షించుచుండెనంత నా శ్రీనారాయణదాసుం డ
ద్దివ్యసమాధినిష్ఠ నిగమనించి తిరునేత్రంబులు దెఱచిన యవసరంబున శ్రీశైలనాథుం
డును నద్దేశికేంద్రునకు సాష్టాంగప్రణామంబు గావించి బద్ధాంజలిపుటం డై తన
మ్రోల నమ్రుం డై యున్న నప్పరమసాత్త్వికుండును గరుణాకటాక్షవీక్షణంబుల
నద్దివ్యసూరి నీక్షించి భవదాగమనకృత్యం బెయ్యది యని యడుగ నద్దేశికసత్త
ముండు తనవృత్తాంతం బంతయు నగ్గురునకు విన్నవింప నాకర్ణించి యబ్భాగవ
తోత్తముండును శ్రీవచనభూషణప్రతిపాదిత శ్రీమహాభాగవతానువర్తనాది విశే
షధర్మంబులన్నియుం దెలిపినం దెలిసి యతండు కృతార్థుండయ్యె నంత వేలాంజో
లైప్పిళ్ళయుఁ బ్రాప్యలాభంబునకై త్వరమించినఁ దిరుమేను చాలించె నంతట న
ద్దివ్యదేశంబునఁ గోవెలయం దర్చకులనంతశయనుం డగు భగవంతున కేకాంతం
బుగాఁ దిరువారాధనం బాచరించుచు నద్దేవదేవుని శ్రీపాదపద్మంబులకడ సాంజ
లిపద్ముం డై యాహారినిం గొనియాడుచున్న శ్రీనారాయణదాసునిం జూడ్కులా
రం జూచి వారలతండు ప్రకృతిబంధవిముక్తుం డై నధన్యతముం డని యెఱుంగనే
రక యీవైష్ణవుం డర్చాకాలంబునందు గర్భగృహంబులోఁ జొచ్చివచ్చెననిమి
గుల నలిగి కొన్ని యవాచ్యంబు లాడి యమ్మహాత్మునిపై నపరాధం బాపాదింపఁ
దలంచి గర్భాలయంబు వెల్వడి కవాటంబులు బంధించియున్నంత శ్రీనారాయ
ణదాస శ్రీపాదసంశ్రితులు కొందఱచ్చటికి కేతెంచి యగ్గురువరునకు శ్రీచూర్ణ
పరిపాలనార్థంబు తిరుమాలయు తిరుపరివట్టంబును జాత్తుపొడియు నాభగవదర్చ
కుల నర్థింప వారలాశ్చర్యపడి యవియన్నియు నావైష్ణవుల కర్పించి యావృ
త్తాంతంబంతయు నెల్లవారికిం దెల్లమిగాఁ జెప్పి రంత నా శ్రీశైలేశగురుండును
శ్రీనారాయణదాసుని చరమకైంకర్యమహోత్సవంబులన్నియు నాచరించి మగిడి
కురుకాపురంబున కేతెంచి యందు నమ్మాళ్వారులకెప్పటియట్ల సకలవిధకైంక
ర్యంబు లాచరించుచుండె నంత శ్రీలోకగురున కభిమతశిష్యుండై కొల్లిహావల
దాసుండని ప్రసిద్ధిఁ గాంచిన యళగియ మణవాళప్పెరుమాళ్ పుళ్ళశిక్కిల్ కృడా
రం బను గ్రామంబునందుఁ దద్దర్శనంబు నిర్వహించుచుండ మణవాళమహామునికి
భవిష్యజ్జనకుండును శ్రీజిహ్వావాగధీశానదాసాపరనామధేయుండు నగు తిహాళక్కృ
డందారు తిరునావుడయపిరాన్ తాతరణ్ణరయ్య రను సాత్త్వికపుంగవుం డద్దేశికేం
ద్రునకుం బుత్త్రిక యగు శ్రీరంగనాయకినిం బెండ్లియాడి తొల్లి లోకాచార్యపిళ్ళ
కడ నశ్రుతంబులైన రహస్యవిశేషంబులు కొన్ని యతని సన్నిధి నధికరించి యతని
లోకగురునిమాఱుగాఁ జూచుచు నయ్యార్యవర్యునకు సకలవిధకైంకర్యంబులా
చరించుచుఁ గొన్ని దివసంబులుండి యతనిచే ననుజ్ఞాతుండై తన దేవితోడఁ దిరు
నగరి కేతెంచి యందు శఠకోపమునీంద్రునకు నిఖిలకైంకర్యంబులు సేయుచు
సుఖించుచుండె నంత.

సీ. దినదినం బెప్పుడుఁ § దిరువాయిమొళ్రియందు, శబ్దార్థభావర§సంబు లనుభ
వించుచు నాసొంపు § వెంపారఁ దదితర, నిఖిలశాస్త్రములఁ దృ§ణీకరించి
వర్తించుటను దిరు§వాయిమొళ్రిప్పిళ్ళ, యని నిరూపకనామ § మతని కయ్యె
నమ్మహాదేశికుఁ § డాశఠారాతికైం,కర్యమే యాత్రగాఁ § గాల మెల్లఁ
తే. గడపు చుండెను శ్రీకురు§కాపురమున, వైష్ణవాన్వయవారిజ§బాలసూర్యుఁ
డతఁడుహృన్మలతిమిరౌఘ§మణఁచుననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె§మోదమలర.

శా. శ్రీరాజత్పదమంగళాద్రిశరణా § స్మృత్యర్థనిర్ధారణా
సారాసారవివేకిలోకవినుతా § జ్ఞానప్రదానవ్రతా
ఘోరాపద్వ్యసనాంధకారమిహిరా § గోదాప్రబంధాదరా
పారావారగభీర భావవిరజా § పద్మాక్ష రామానుజా. 64

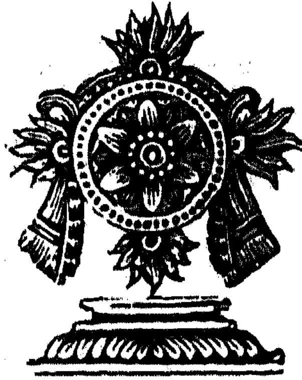
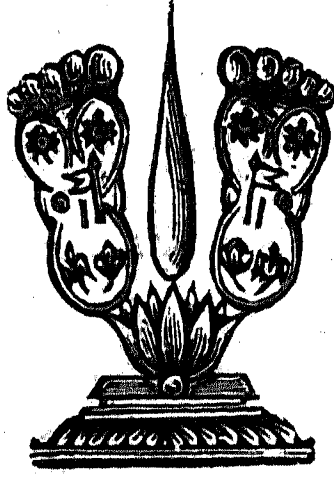
క. స్ఫారగురుపంక్తిమౌక్తిక,హారతరళదివ్యరత్న § హతకలియత్నా
ధీరోదార గభీరవి,చారా శ్రీశైలనాథ § సన్నుతచరణా. 65

మాలినీవృత్తము.

పరమసమయపోషా§భక్తకల్యాణవేషా,నిరుపమసుఖదా నా§నిర్మలోద్గీథగానా
వరవరమునిరూపా § వందితాశేషభూపా, సురుచిరరుచిగాత్రా§శుద్ధహారీతగోత్రా.

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవపరవాదిభయం
కరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వాసగోత్ర పవిత్రోభయకవిమిత్ర
వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతం బైనయా
చార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందుత్తరభాగంబునఁ బెరియ
వాచ్చాంబిళ్లైవైభవంబును, నైనారాచ్చాంబిళ్ళచరిత్రయు,వడక్కుత్తిరువీథిప్పి
ళ్లప్రభావంబును,లోకాచార్యమాహాత్మ్యంబును,దురుష్కోపద్రవవ్యాజంబున
శ్రీరంగనాథుని వనగిరివిహారంబును, శ్రీశైలనాథానుభావకథనంబును నన్నది
తృతీయోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

ఉత్తరభాగము.

చతుర్థోల్లాసము.

శ్రీకురుకాపురశఠజి
త్ప్రాకటమహిమావబోధ రంజితహృదయా
శ్రీకర సంయమివర సు
శ్లోకా శ్రీరంగధామలోల సుశీలా.

వ. అవధరింపుము.

మణవాళమహామునుల ప్రభావము.

శ్రీశైలేశునితిరునక్షత్రత-శ్లో. శ్రీశైలేశగురుం లోక దేశికాఙ్ఘ్రిసమాశ్రియమ్।
వృషే విశాఖాసంభూతం వన్దే వరగుణార్ణవమ్॥
నమశ్శ్రీశైలనాథాయ కున్తీనగరజన్మనే।
ప్రసాదలబ్ధపరమ ప్రాప్యకైఙ్కర్యశాలినే॥

మణవాళమహామునుల.తిరు.త-శ్లో॥తులాయా మతులే మూలే పాణ్డ్యేకున్తీపురీవరే।
శ్రీశేషాంశోద్భవం వన్దేరమ్యజామాతరంమునిమ్॥

సీ. శ్రీరంగపతి దన చిత్తమునందుఁ బ్రపత్తిశాస్త్రము తగ్గ పడియె నింకఁ
దచ్ఛాస్త్రవృద్ధికై ధరణిరామానుజ,మునితుల్యు నొకసూరి ముఖ్యుఁ గుడఁ
గలుగఁ జేసెదనని తలఁచి శేషునిఁ దన, కెంగంటఁ గనఁ దదింగిత మెఱింగి
యయ్యనంతుఁడు తన యవతారమున కర్హ,మగుకురుకాపురి కరిగి యందుఁ

తే. దనకుఁ దిహాళక్కడందారు తాధరణ్ణ, రయ్య శ్రీరంగనాయకి యతని దేవి
తల్లిదండ్రియు నని మదిఁ దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. శేషుఁ డయ్యార్యుని చిత్తమునందుఁ బ్రవేశించి యాబ్రహ్మ వేత్తవలన

376. మణవాళ మహామునులు.

నయ మెలర్పఁగ ఋతుస్నాతయాతద్దేవి, గర్భముఁ జెంద నక్కమలనేత్ర
నవమాసములు ప్రపూర్ణము లైనపిమ్మట, సాధారణాఖ్యవత్సరమునందు
సూర్యుఁడు తులయందుఁ జొత్తిల్ల మూలయం, దకళంకపూర్ణ చంద్రాభుఁడైన
తే. బాలు నొక్కని సుగుణాలవాలుఁ గనియె, నంత గోమఠకులకలశాబ్ధియుబ్బె
శిశుపదస్పృష్టి నిలఁ గలి చెడియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోద మలర.
వ. తదనంతరంబ తిహాళక్కిడందార్ తిరుణావుడయపిరాన్ తాధరణ్ణరయ్యరాసూతి
కాగృహంబునందారోపితం బైనకల్యాణదీపంబుమాడ్కి నిరతిశయనిజ తేజఃపుం
జరంజితుండై సంజాతమాత్రుండైన పుత్త్రునిం గటాక్షించి మహానందకందళి
తహృదయారవిందుండై సుస్నాతుండై వచ్చి జాతకర్మం బాచరించిసూత్యాశౌ
చంబు నివర్తించినపిమ్మట పదునొకొండవదినంబునందు శ్రీతామ్రపర్ణీ తీర్థసలిలం
బులం దవగాహనంబొనర్చి ధౌతవస్త్రంబులందాల్చియొకవివిక్తస్థలంబునమృ
ద్వాసనసుఖాసీనుండై గురుపరంపరానుసంధానపూర్వకంబుగా కేశవందమరిత్యా
ది శ్రీశఠకోపమునీంద్రప్రణీతద్వాదశగాథ లనుసంధించుచులలాటాదిద్వాదశాం
గంబులందుశ్రీచూర్ణ రేఖాశ్లాఘనీయంబులగు శ్వేతమృద్రచితద్వాదశోర్ధ్వపుం
డ్రంబులు ధరియించి యభినవయజ్ఞోపవీతంబులుధరియించిగురుజనంబుతోసూ
తికానిలయంబునకుఁ బుణ్యాహవాచనంబు సేయించినృత్తగీతాదిమహోత్సవ
పూర్వకంబుగా నక్కుమారరత్నంబున కళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనార
నితిరునామంబొనరించితత్సంస్కారయోగ్యకాలంబులందుయథాశాస్త్రంబు
గానన్నప్రాశనచౌలోపనయనాదిసంస్కారంబు లన్నియుఁ గావించి సాంగోపాం
గసశిరస్కంబు లగువేదంబులఁ బఠియింపంజేసి శ్రీపరాంకుశ ప్రముఖదివ్యసూరి
ప్రణీతచతుస్సహస్రసంఖ్యాసంఖ్యాతదివ్యప్రబంధంబులన్నియునధికరింపజేసినఁ
దదీయోపకారంబు స్మరించి యళహియమణవాళనైనారాచార్యుండు నమ్మహా
దేశికునివిషయంబుగా, శ్లో॥ శ్రీజిహ్వావాగధీశానదాస మమల మశేషశాస్త్ర
విదమ్ । సున్దరవరమునికరుణాకన్దళితజ్ఞానమన్దిరం కలయే॥ అని యొకతనియనువి
న్నవించి షోడశవర్షంబులకు షోడశసంస్కారసంస్కృతుం డై హానివృద్ధులు లేక
షోడశకళాపరిపూర్ణుం డై నిష్కళంకుండై శరత్కాలోదితుం డై నరాకాసుధా
కరునిమాడ్కిం బ్రకాశించుచున్నయక్కుమారశేఖరునకుఁ దరుకల్యాణం బా
చరించి యమ్మహాత్మునితో సంతసించుచుఁగొండొకకాలంబుసుఖంబుచుండియొ
క్కనాఁడు నిజాచార్యశ్రీపాదపద్మంబులం దలంచుచు శ్రీజిహ్వావాగధీశానదా
సార్యుండు పరమపదం బలంకరించెనంతఁ దత్పుత్త్రుండగు శ్రీమణవాళమహాము
నియు నద్దేశికేంద్రునకు బ్రహ్మమేధాది శ్రీమదధ్యయనాంతంబులగు చరమకైంక
ర్యమహోత్సవంబులన్నియు యథావిధిగా నాచరించి తదుత్తరకాలంబున. 5
సీ. అంత శ్రీశైలనాథార్యుండు దర్శన, స్థాపనమున కింకఁ దగినధీరుఁ

డెవ్వఁ డేర్పడు నని యెద విచారింప న, త్తఱి నిజమాతులస్థాన మైన
శిక్కిల్ కిడార మగ్ర శ్రీగ్రామ ముడిగి జ,న్మస్థాన మాతిరునగరి కరిగి
సౌమ్యజామాతృ శ్రీశైలనాథునియంఘ్రి,కమలమ్ములను బొడగాంచి మ్రొక్కి
తే. కేలుదమ్ముల మోడ్చి కన్నోరిల. వినయ,నమ్రుఁడై యున్న శ్రీశైలనాథుఁ డతని
నాదరోక్తుల స్వాగతంబడిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 6

వ. అట్లమృతస్యందిసూక్తులఁ గుశలప్రశ్నం బాచరించి. 7

సీ. వత్స నీ విచటికి వచ్చినపని యెట్టి, దనుచు శ్రీశైలేశుఁ డడుగ నంత
స్వామి దేవరవారిసదనుగ్రహమున నా,లాయిరవ్యాఖ్యారహస్యజాత
మధికరించుట కిట కరుగుదెంచితి నని, సుందరజామాతృసూరి పలుక
నాసూక్తి విని పరమానంద మొంది శ్రీ, శైలేశుఁ డబ్ధిచక్రవర్తి
తే. గంతద్రవిడాగమవ్యాక్రియారహస్య,భవ్యపరమార్థములనెల్ల బయలుపుచ్చఁ
దెలిసి కృతకృత్యుఁ డయ్యెనాధీరుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. సౌమ్యజామాత శ్రీశైలనాథునికృప, నఖిలవేదార్థము లరసి తెలిసి
తన కతం డొకపరదైవత మని నమ్మి, స్ఫురదుపాయోపేయములు తదంఘ్రి
పద్మములే యని భావించి యతనికి, సకలకైంకర్యముల్ సలుపు చున్న
నంత శ్రీశైలేశుఁ డతనిఁ గటాక్షించి, వత్స యీ ప్రతిపత్తి వకుళభూష
తే. ణార్యశ్రీపాదకమలము లాశ్రయించి, చాల హర్షించు శ్రీయతిస్వామియందు
సలుపఁ దగునని యతనికిఁ బలికె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 9

సీ. నాఁటినుండి యతండు నయ మొప్ప సంయమి,నాథుని శ్రీపాదనలినయుగము
గతియు గమ్యం బని కడు నమ్మియుండును, శ్రీశైలనాథుఁ డా శ్రీశఠారి
పదపద్మములయందుఁ బరభక్తి మించి త,దాశ్రితపర్యంత మైనయంతఁ
గురుకాపురమునందుఁ గోవెలఁ గట్టించి, విలసితయతిరాజవిగ్రహంబు
తే. ధీరు లలరంగ నందుఁ బ్రతిష్ఠఁ జేసి,మాడతిరువీథిఁ దీర్పించిమహిమ మించ
మంచియధ్యాపకుల నందు నుంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. సౌమ్యోపయంత శ్రీసంయమీంద్రునిపాద,పంకేరుహములందుఁ బరమభక్తి
మించి లోనిముడక యంచితవాగ్ఝరి, యై వెలువడిన నయ్యార్యభోగ్య
యతిరాజవింశతి యత్తిరునగరిసం,యమిరాజపరముగా నానతిచ్చి
స్వగురుఁ డైనట్టి శ్రీశైలనాథున కది, వినిపింప విని హర్షవృద్ధి నతఁడు
తే. తనదునిత్యార్చనీయ త్రిదండపాణి, విగ్రహం బియ్యె నా బ్రహ్మవిత్తముండు
సంతసించుచుఁ గొని యర్చ సలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. యతిరాట్పదప్రవణతఁ జేసి యతని కా,యతయతీంద్రప్రవణాఖ్య చెల్లె
జ్ఞానభక్తివిరక్తిసాత్త్వికతాస్తిక,తాధ్యాత్మగుణగణ మతనియందు
విశ్రమించినగతి విలసిల్ల నీక్షించి, సంతోష మంది శ్రీశైలనాథ

గురువరుం డతనికిం దిరునందనమునుండి, పనసవార్తాకరంభాళలాటు

తే. ముఖ్యశాకము లొకనాఁడు మోద మలర
ననుప నవి చూచి కాంతోపయంతృసూరి
యార్యుఁ గని యిది యే నుని యడిగె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర. 12

వ. అట్లడిగినసుందరజామాతృమునికి శ్రీశైలేశగురుం డిట్లనియె. 13

సీ. అర్చావతారములందు ముం దెల్లప్పు, డాసక్తచిత్తుల మైత్రి మిప్పు
డార్య నీకంటె మా కభిమతవిషయము, వెదకి చూచుట కైన వేఱుకాన
మని గురుఁడన విని యమ్మహా దేశికుం, డనుగృహీతోస్మియం చతనికనియె
నాశ్రయించినదిన మాదిగాఁ బంక్తిపా, వనుఁ డైన శ్రీమణవాళమునికి

తే. దినదినంబును శ్రీపాదతీర్థ మిచ్చి, స్వసహభోజన శేషప్రసాదములను
బొసఁగ శ్రీశైలనాయకుఁ డొసఁగు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అంత. 15

సీ. ఆర్యునిపంక్తియం దతఁ డారగించుట, కసహిష్ణు లొకొందఱార్యు లలుగ
వరవరముని నిజగురునేత్రసంజ్ఞచే, వార లాకర్ణింప స్వముఖపద్మ
జాతసాంగోపాంగసశిరస్క సంస్కృత, ద్రావిడశ్రుత్యర్థతత్త్వవిషయ
వాక్యమరందప్రవాహముఁ గనిపింప, వారు విస్మయ మొంది వాగధీశుఁ

తే. డైన శేషాహిపతి యితఁ డనుచుఁ దలఁచి, భక్తి మదిఁ బెన్గనితని శ్రీపాదకమల
యుగముఁ బూజించిదోషము లుడిగ రనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అంతఁ గాంతోపయంతృగురుండు ముప్పత్తాయిరప్పడి మొద లగుతిరువాయి
మొళివ్యాఖ్యానంబులు తక్కిన దివ్యప్రబంధవివరణంబులు లోకగురుప్రముఖ
పూర్వాచార్యప్రణీతరహస్యవిశేషంబులన్నియు వాచోవిధేయంబులు చేసి సు
ఖించుచున్నసమయంబున. 17

సీ. అతనికి సుతుఁ డొక్కఁ డవతరించెను జ్వాల, దీపమువలనఁ బ్రదీపమట్లు
తనయార్యునాజ్ఞ నద్దారకున కతండు, రామానుజయ్య నునామ మిడెను
నంత మేషార్ద్రార్క్ష మావిర్భవింప శ్రీ, శైలేశదేశికచక్రవర్తి
యాప్రొద్దు బుధులతో నారగించుచు నంయు, మీయార్ద్రావతారకై హేతు వైన

తే. మంచిదినమిదిగదయని మదినిహర్ష, పోహ మొందినమణవాళమునియు నాయ
హంబవర్ణించె నలర నయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ధర శ్రీపరాంకుశదాసాభిధానమ, హాపూర్ణదేశికు నాశ్రయించి
యతిరాజు భువనవిఖ్యాతిఁ గాంచినయట్లు, శఠకోపదాసు శ్రీశైలనాథు
నాశ్రయించి మహాత్ముఁడా సౌమ్యజామాతృ, మునిసర్వవైష్ణవముఖ్యుఁ డయ్యె
నతఁడు యతీంద్రావతారం బని, యర్చింతు రనఘు లయ్యార్యు నంత

తే. భట్టనాథప్రణీతప్రబంధమునకు, స్వాపదేశంబుగా నొక్కవ్యాఖ్యఁ జేసె
ఘనుఁడు శ్రీశైలనాథుఁడు కరుణ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. కరణత్రయంబుచేఁ గైంకర్య మారీతి, సలుపుచుఁ గాలము జరిపెఁ గొంత
ప్రకృతిసంబంధము ప్రాప్యలాభప్రతి,బంధక మని తన భావమునను
నిశ్చయించి విరోధినిర్మోచనమునకై, గురుపదాంబుజములఁ బరమభక్తిఁ
దలఁచుచు విగ్రహాదార్ఢ్యము వర్జించి, పొసఁగ ముసుంగిడి భూతలమునఁ

తే. బవ్వళించెను మదిఁ జింత పల్లవింప, జ్ఞానభక్త్యాదిజలధి శ్రీశైలనాథుఁ
డఖిలచేతనముఖ్యహితార్థ మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అంత శ్రీకాంతోపయంతృదేశికుఁడు నె,య్యం బొప్ప శ్రీవైష్ణవాళితోడఁ
గూడి యేతెంచి యగ్గురువవేణ్యునిఁ జూచి, సాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి సామి మీర
లిట్లుండుటకు హేతు వేమన నాతండు, కనుదోయి నుష్ణాశ్రుకణము లొలుక
వత్స యీకలిదావవహ్నియం దీజగ, మ్మెదశఁ జెందునో యింక ననియు

తే. ద్రావిడామ్నాయముల కెల్ల ధరణి నెవ్వఁ
డగుఁ బ్రవర్తకుఁ డిఁక మీద ననియు మదిని
జింత పొడమెను మా కని చెప్పె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 21

వ. అట్లున్నయగ్గురుసూక్తు లాకర్ణించి యళహియమణవాళముని యద్దేశికేంద్రున
కిట్లనియె. 22

సీ. సర్వగీర్వాణశాస్త్రము లేమి నుడువక, ద్రవిడోపనిషదర్థతత్త్వబోధ
కలనముచే నాదుకాలము గడపెద, నని వరవరముని యానతియ్య
మాటమాత్రమె విన్నమదిసంతసించునా, యనుచు శ్రీశైలేశుఁడనిన నతఁడు
స్వామి దేవరవారిచరణాంబుజములాన, చేసెద నిట్లింక చింత మానుఁ

తే. డనుచుఁ దత్పాదపద్మములందుఁ బ్రణతి, సలుప శ్రీశైలనాథుఁడు సంతసించి
తిరిగి యతనికి హిత మిట్లు దెలిపె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. అక్కఁజగలవేళ నన్యశాస్త్రవిచార, పరుఁడవై యతిరాజగురువరునకు
సంతుష్టిగా నొక్కసారి శ్రీభాష్యము, చదివి రామానుజాచార్యులకును
నాకును బ్రీతిగా నాలాయిరప్రబం, ధములు తద్వ్యాఖ్యలు తద్రహస్య
ములు వచించుచు నిజముఖ్యశిష్యులకును, జెప్పుచుఁ బూర్వదేశికులమాడ్కి

తే. మంగళాశాసనము రంగమందిరునకు, హరికి సలుపుచునందుండుమని విధించి
పలికె నతనికి శ్రీశైలభర్తయనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

వ. అంత. 25

సీ. ఆశ్రితజనుల నయ్యళహియమణవాళ, ముని కప్పగించి సమ్మోద మలర
వత్సకులార యీవరవరమునిని మా, మాఁకుగా నెంచుఁడీ మదిని మీర

లనుచు వారికిఁ బల్కి యా రమ్యజామాతృ, మునిముఖవైష్ణవముఖ్యపాద
తీర్థ మొజ్జీవించి దివ్యలోకార్యాంఘ్రి, కమలముల్ దలఁచుచుఁ గాయముడిగి
తే. పరమపద మొందె వైశాఖబహుళపక్ష, సంగతాష్టమియందు శ్రీశైలనాథ
దేశికేంద్రుఁడు మనపాలిదేవుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.
సీ. సౌమ్యజామాత్రాదిసంశ్రితు లందఱు, గురుని విశ్లేషించి కొంతదడవు
దుఃఖించి మది తేట దోలఁగక తద్దివ్య, మంగళాకృతి తమమానసముల
నిలిపి యాశ్రీశైలనేతకు బ్రహ్మమే, ధాధిసంస్కారము లాచరించి
తత్ప్రభావమునకుఁ దగునట్లు శ్రీమద, ధ్యయనోత్సవముఁ జేసి యఖిలభాగ
తే. వతుల కభిమతమృష్టాన్నపానసురభి, పుష్పచందనతాంబూలభూరిధనము
లొసఁగి తృప్తియొనర్చి రింపొసఁగ ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. శ్రీశైలనాథార్యశేఖరకరుణైక, పాత్రుఁ డంచద్జ్ఞానభక్తిముఖ్య
కల్యాణగుణమణిగణనిధిసాధు స, న్నుతియతీంద్రప్రవణుండు రమ్య
జామాతృగురుఁడు శ్రీశఠకోప పరకాల, భట్టనాథాదికపరమయోగి
తతియందుఁదత్ప్రబంధములయందట్లుత, ద్వ్యాఖ్యాకృదాదిమార్యాళియందు
తే. శ్రీశ్రియఃపతులందును జిత్త మునిచి, నమ్మయాళ్వారులను దిరునగరియందు
నుచితవేళలఁ జూచుచు నుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అట్లువిలక్షణప్రమాతృప్రమాణప్రమేయంబులం దాసక్తమనస్కుండై తిరునగ
రియం దళహియమణవాళముని దర్శనంబు నిర్వహించు చున్నసమయంబునఁ
దదీయమాహాత్మ్యం బాకర్ణించి యళహియవరదగురుండును సేనమొదలియా
రణ్ణరును మొదలుగాఁ గలమహాదేశికు లేతెంచి తదీయశ్రీపాదపద్మంబు లాశ్ర
యించి రందళహియవరదగురుండత్యంతవిరక్తుండై సర్వసంగపరిత్యాగంబొనరిం
చి యథాశాస్త్రంబుగాసన్న్యసించి శ్రీరామానుజజియ్యరని తిరునామంబు ధరి
యించి యద్దేశికశిఖామణికిం బాదచ్ఛాయాపన్నుండై యుండెనయ్యవసరంబున.
సీ. వరవరముని తనగురుఁడు చెప్పినయట్లు, శ్రీరంగవాసము సేయఁ దలఁచి
కారికుమారునిఁ గని మ్రొక్కి వినుతించి, యతనియాజ్ఞలభించి యచటినుండి
తనసంశ్రితులతోడఁ దరలి యుల్లన చని, శ్రీవిల్లిపుత్తూరిఁ జేరి యందు
శ్రీవిష్ణుచిత్తుల సేవించి తత్పుత్రి, యగుచూడికుడుతదివ్యాంఘ్రిఁ బొగడి
తే. వడపెరుంగోయిలుడయానునడుగుఁదమ్మి
దోయిఁ గని మ్రొక్కి భక్తి సంస్తుతి యొనర్చి
యతని వీడ్కొని మెల్లన నరిగె ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 20
సీ. మార్గమధ్యోల్లసత్ప్రథువైరి దివ్యదే, శములందు మంగళాశాసనంబు

గావించుచును జని కావేరినడుదీవి,ప్రాకారసప్తకపరివృతంబు
శ్రీరంగధామముఁ జెంది చెంగట నున్న, కావేరియం దవగాహనంబుఁ
జేసి సుఖాసనాసీనుఁ డై ద్వాదశ,చ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రముల్ చెలువు మిగులఁ
తే. దత్తదంగములందులఁదాల్చి కేశ,వాదిమూర్తులఁ దలఁచి కాలార్హవిధులఁ
దీర్చి యప్పురిఁ జొచ్చె నాధీరుఁ డనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. ప్రత్యక్షవైకుంఠపద మగుశ్రీరంగ,ధామమునందు నుదారరత్న
భవనమహోన్నతప్రాసాదసౌధహ,ర్మ్యపరంపరామనోహరము లైన
వీథులందు విశిష్టవేషధారుల రంగ,నాథపాదాబ్జప్రణామపరుల
న్యాయవిత్తమనరనారీజనులఁ జిత్ర,విపణివస్తుసమృద్ధి వేడ్కఁ జూచి
తే. హర్ష మొందుచు శ్రీజగదార్యపదము, లాశ్రయించిన కేటూరి యణ్ణగారి
యింటికడ కేఁగె నద్దేశికేంద్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. అట్లు కేట్టూరణ్ణ రాలయాంతరమున, కరిగి శ్రీకాంతోపయంతృగురుడుఁ
స్వాచార్యసముఁ డైనయతనికి సాష్టాంగ,నతి సేయఁజూచియన్నయ విదుండు
యతిశిఖామణియపరావతారం బితం, డని ప్రీతి నయ్యార్యు నాదరించి
యతనికి శ్రీరంగపతిని గన్పింపంగఁ, దనమానసమునందుఁ దలఁచి యపుడు
తే. రంగరాణ్మందిరమునకు రంగరాజ,భట్ట రధికారి గాన తద్భవనమునకు
నతనిఁ దనవెంటఁదోడ్కొనియరిగెననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
వ. అంత శ్రీరంగనాథాపర నామధేయుం డగుతిరుమలత్తందభట్టార్యుండాబ్రహ్మవిత్తముల నిరువురం గనుంగొని ప్రత్యుత్థానాభివందనాసనప్రదానాదులనర్చించి సభాసీనులై యున్న వారియం దవ్వరవరముని నుద్దేశించి మహాత్మా యొక్కపాశురంబునకు నిజాచార్యులవలన మీవిన్నక్రమంబుగా నర్థంబువక్కాణింపుమని పలుక నాకర్ణించిసౌమ్యజామాతృమునివరుండును శ్రీవత్సాంకమిశ్ర ప్రభావప్రతిపాదకం బైనయొక్కగాథావిశేషంబునకుస్వసిద్ధాంతానుగుణంబుగానహస్రవిధంబుల నర్థం బుపన్యసింపఁ బ్రేమపూర్వకంబుగానాలకించియబ్భట్టార్యుండితండు భగవంతుం డగురామానుజమునియపరావతారంబుగాని సామాన్యుండు గాఁడని తలంచి స్వాగతం బడిగి ప్రియవాక్యంబుల నాదరించి తదీయాభిమతంబు కేట్టూరణ్ణగారానతిచ్చినం దెలిసి భగవత్సేవార్థంబుగానిజాశ్రితుల నిరువుర వారితోడఁ గూడఁబంచిన నమ్మణవాళమహామునియు నబ్భాగవతసత్తములతో భగవన్మందిరంబునకుం జనియె నంత. 34
సీ. మణవాళముని రంగమందిరాంతరమున,యతినాథుఁగని మ్రొక్కియభినుతించి
శఠకోపమునిపదాబ్జముల భక్తిభజించి, శ్రీరంగనాయకి సేవఁ జేసి
మండపంబులు తిరుమటపల్లియును జూచి, బలిపీఠ మున్నచో బ్రణుతి సలిపి
యంతఃప్రదక్షిణ మాచరించుచుఁ బ్రణ, వాకృతి శ్రుతిశిఖరాంచితంబు

తే. నగువిమానమునకు మ్రొక్కి యవలసైన్య, పతికిఁ జేమోడ్చి గరుడునిఁ బ్రస్తుతించి
ప్రణతిఁ గావించె ముఖమంటపమున ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. జయవిజయులకు నంజలిఁ జేసి వారల, యనుమతిఁ బడసి గర్భాలయమున
రంగేశుసన్నిధి రమ్యమాణిక్యన, ద్ధసువర్ణసైకత స్తంభయుగముఁ
గడచి యనంతభోగశయాను శ్రీభూమి, నీళాదిసీమంతినీలలాను
కాముకు శ్రీరంగధాము నాపాదమ, స్తకము నమూల్యరత్నప్రదీప్త

తే. కాంచనాభరణాంగముల్కన్నులారఁ, గాంచిపల్లాండుఁబాడితత్కరుణఁ జెంది
యతులితానందమొందె నయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అట్లళహియమణవాళప్పెరుమాళ్లనిదివ్యనామంబుగల శ్రీరంగరాజశౌరికిమం
గళాశాసనం బొనర్చి నంబెరుమాళ్లను తిరునామంబుధరించిన కస్తూరిరంగనిస
న్నిధి కేతెంచి. 37

సీ. ఇరుగెలంకుల సిరి ధరయును గలవాని, రమ్యకిరీటశిరంబువాని
దివ్యకస్తూరికాతిలకఫాలమువానిఁ, గరుణారసముఁ జిల్కు కనులవానిఁ
గాంచనకోరకాకారనాసికవాని, మొలకనవ్వులముద్దుమోమువాని
మకరకుండలదీప్తిమత్కర్ణములవాని, ధన్యచక్రాద్యాయుధములవానిఁ

తే. గలితరత్నవిభూషణాంగములవాని, నఖిలదివ్యోత్సవాదుల కైనవాని
హరిని సేవించి పొగడె నయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. ఇట్లు దదీయస్తుతిప్రసన్నుండైన దేవాదిదేవుం డమ్మహాత్మున కిట్లనియె. 39

సీ. వత్స నాపనికిఁ గావలసి నిన్నిలఁ గురు, కాపురంబున ముందు గలుగఁ జేసి
నేఁ డిట రావించి నిన్నుఁ గన్నులఁ జూచి, సంతసించితి నని సామి పలికి
శఠకోపతీర్థప్రసాదాదిబహుమతి, నతనికిఁ జేయించి యనుప నతఁడు
శౌర్యానుగ్రహ మయ్యో స్వామి నీకృప వీని, కని యణ్ణరార్యున కానతిచ్చి

తే. యతనితోఁ దద్గృహంబున కరిగె నంతఁ, దళిహాకై భట్టరతనికిఁ దండులాది
బహువిధద్రవ్యములు ప్రీతిఁ బనిచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. అణ్ణరార్యునియింట నాపదార్థము లన్ని, పచనము సేయించి ప్రాజ్ఞు నతని
భగవదర్చార్థమై ప్రార్థింప నయ్యార్యుఁ, డట్లొనర్చినయంత నతనితోడ
సాపడి శ్రీసౌమ్యజామాతృముని పూర్వ, గురుపంక్తిగుణకథల్ కొంతకాల
మతఁడు వక్కాణింప నాలించి యతనితో, నార్యులఁ జూచుచు నరిగిలోక

తే. గురునిమందిరమున నుండికొన్నిగడియ, లతనిచరితములను విన హర్షమొంది
మరలి తానున్నతావున కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. అంతట నొక్కనాఁ డళహియమణవాళ, గురుఁడు రంగేశుఁ గన్గొనిన నతఁడు
తిరువాలవట్టము తీర్థము తిరుమాల, శఠకోప మభయహస్తమును సురభి
చందనంబు మహాప్రసాదము మొదలగు, సన్మాన మతనికి నలిపి వత్స

యా దేహపాతము యామునయతిరాజ గోవిందముఖపూర్వగురువు లట్లు
తే. మామకంబైనయీరంగధామమునను, సంతతావాస మొనరించి సాత్త్వికులకు
నతులతత్త్వ మెఱింగింపుమనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. రంగేశుఁ డట్లనుగ్రహ మాచరించిన, హర్షించి కాంతోపయంతృగురుఁడు
హరియాజ్ఞఁదలఁదాల్చి యందువాస మొనర్చి, యచ్చోటఁగలరహస్యములనరసి
చేకొని యవి కటాక్షించి జీర్ణోద్ధార, మాచరించినయంత నమ్మహాత్ము
వానమామలయతివరుఁడు గన్గొని దేవ, యుత్తమనంబియుద్వృత్తుఁడగుచు
తే. రంగభర్తకు తళిహయారాధనాదు, లన్ని తగ్గించె నాతనియంతమునకుఁ
బ్రపదనము సేయఁ దగునని పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. వరవరగురుఁడు తద్వాక్య మాకర్ణించి, మోమునఁ జిఱునవ్వు మొలకలెత్త
సుందరవరదార్యుఁ జూచి మహాత్మ నీ, వుత్తమనంబిని నుచితనియతిఁ
గొమరొప్ప మన కనుకూలునిఁగాఁ జేయు, మనినియమించి తా హరినిఁగూర్చి
ప్రపదన మొనరింప భక్తి నుత్తమనంబి, తనకు విధేయుఁడై తనరె నంత
తే. రంగనాథపదాంబుజారాధనాది, బహుళకైంకర్యజాతము బాగుపఱిచి
తాను దిరుమలకరుగంగఁ దలఁచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
వ. అట్లు దలంచి. 45
సీ. రంగనాథునిఁ జూచి మంగళాశాసన, మతిభక్తిఁ దళుకొత్త నాచరించి
యతనిచే బహుమతు లంది యాజ్ఞ లభించి, వెలువడియాత్మనివేశ మొంది
కదలి సంశ్రితులతోఁ గనకాపగానదిఁ, గడచి మార్గస్థితగ్రామములను
దాఁటి పుష్పలతావృతద్రుమగుల్మము, విగతపరస్పరద్వేషమృగము
తే. జలజపరిమళమిళితకాసారకులము, నిత్యసూరినిషేవ్యము నీలివనముఁ
జూచె శ్రీసౌమ్యజామాతృసూరియనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
వ. అమ్మహావనంబున. 47
సీ. పరకాలముని యెందుఁ బ్రాకారములుగొన్ని, గట్టించి హరికిఁ గైంకర్యమొదవె
నెందుఁ దపం బొండి యిందిర పతికంటె, సర్వస్వతంత్రయై జనులఁ బ్రోచు
నాసీన యాలక్ష్మి నస్వతంత్రునిగతి, నిలిచి కొల్చుసితాబ్జనేత్రుఁ డెందుఁ
బాతకం బెడఁబాసి భవుఁ డెందు భక్తితోఁ, బుండరీకాక్షునిఁ బూజఁ జేయు
తే. శ్వేతగిరి యని పుడమి విఖ్యాతి మెద్ది, భట్టనాథార్యుఁ డెద్దానిఁ బ్రస్తుతించె
నట్టితిరువెళ్లరును జూచె నార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. ఆదివ్యదేశమునందుఁ గల్యాణర, త్నాంచితప్రాకారపంచకంబు
సేవించి బుధులతోఁ గోవెల వలగొని, బలిపీఠ మీక్షించి ప్రణతి సలిపి
భక్తితో ముఖమంటపమునఁ బ్రణామముఁ, జేసి గర్భగృహంబుఁ జెందియందు
శ్రీమదబ్జాసనాసీన యాపంగయ, చ్చెల్లితాయారును జూచి పొగడి

తే. యాసిరికిఁ జెంత నిలఁబడి యతివిధేయుఁ, డైన శెందామరక్కణ్ణ ననెడుహరిని
జూచి కొనియాడె నద్దివ్యసూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆదిమదంపతు లైనయాసిరి హరి, యతనికి బహుమతు లాచరించి
పనిచిన నగ్గురుపరమేష్ఠి సంశ్రిత,సహితుఁడై వేంకటశైల మొంది
స్వామిపుష్కరిణిలో స్నానముఁ గావించి, శ్రీవరాహస్వామిసేవఁ జేసి
శేషాద్రినాథునిశ్రీమందిరముఁ జెంది, బలిపీఠికడ మ్రొక్కి ప్రక్రమంబుఁ
తే. జేసి నారాయణాచలశిఖగమునకుఁ, బ్రణతిఁ గావించి యేతెంచి రత్నఖచిత
ధన్యచాంపేయదేహళి దాఁటె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అంత మేయా ననుహరిని గన్గొని మ్రొక్కి, బంగారుతలుపుల బావికడను
శ్రీమహానసలక్ష్మిసేవ నానందించి, కల్యాణమంటపగరిమఁ గాంచి
యానందనిలయదివ్యవిమాన మీక్షించి, చాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి జరగి వచ్చి
సూత్రవతీశునిఁ జూడ్కులార భజించి, తొట్టితీర్థంబు బిందువులఁ గ్రోలి
తే. భాష్యకారులఁ గని మ్రొక్కి ప్రస్తుతించి, యోగనృహరికిఁ జేమోడ్చి యుచితసరణిఁ
దిరిగి ముఖమంటపముఁ జెందె ధీరుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. రుచిరవేదమయుండు రుద్రానుకీర్తిశుఁ, డగుఖగపతికి జోహారుఁ జేసి
ముఖమంటపమునందు ముఖ్యసాష్టాంగప్ర, ణామముఁ దీర్చి సన్నాననీయు
లగుజయవిజయుల కంజలిఁ జేసి, తత్సమ్మతి సన్నిధిసదన మంది
యందనంతాదిసూర్యగ్రణులను జూచి, చేమోడ్చి వజ్రంపుశిలలు మెఱయ
తే. నతులకులశేఖరార్యదేహళిని దాఁటి, సౌమ్యజామాతృమునివృషశైలనాథుఁ
గన్నులకు విందుగాఁ బొడగాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. సౌందర్యలావణ్యసౌకుమార్యౌజ్జ్వల్య, సౌగంధ్యసౌష్ఠవసద్గుణాఢ్య
మతనిపాదాదిమూర్ధాంతదివ్యాంగసం,స్థానము దివ్యభూషణవితాన
మాకల్పభూతదివ్యాయుధవర్గము, శ్రీదేవి నురముపైఁ జెందఁ జూచి
యాఁకొన్నవాఁడు స్నిగ్ధాన్నముఁ గన్నట్లు, పెన్నిధిఁ గనుఁగొన్న పేదపగిది
తే. నిస్తులానందపరిపూర్ణనిఖిలగాత్రుఁ, డగుచుఁ గొనియాడి తదనుగ్రహము లభించె
సౌమ్యజామాతృదేశికచంద్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అమ్మహాదేశికు నంజనాద్రీశుఁడు, కరుణఁ గటాక్షించి గారవించి
తిరువాలవట్టము తీర్థము శఠకోప, మభయహస్తము చందనాదిసకల
బహుమతుల్ సేయించి పనుప నయ్యార్యుఁడు, తిరుమల దిగివచ్చి దేవదేవు
సుందరతిల్లగోవిందరాజును మంగ,ళాశాసనముఁ జేసి యచటినుండి
తే. యరిగి ఘటికాద్రినరహరి కంజలించి, జరిగి రమణీయగృధ్రపుష్కరిణిచెంత
విజయరాఘవహరిని సేవించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. జరిగి యచ్చటనుండి సత్యవ్రతక్షేత్ర,రాజిత కాంచీపురంబుఁ జెంది

యందు శ్రీకరిగిరియందుఁ బెరుందేవి, తాయారు నీక్షించి తగ నుతించి
పరమకారుణికునిఁ బరముని వరదునిఁ, గన్నులార భజించి సన్నుతించి
తదనుగ్రహంబుచేఁ దత్తీర్థశఠకోప, చందనమాల్యప్రసాదముఖ్య
తే. బహుమతి లభించి మును యతిభక్తి నెందుఁ
దిరువరంగార్యునకు నిచ్చె వరదుఁ డట్టి
మంటపముఁ జూచి మ్రొక్కె నమ్మాన్యుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. హస్త్యద్రినాథుని యనుమతిఁ గొని వేగ, శ్రీభూతపురికి విచ్చేసి యందుఁ
గేశవస్వామిని వాసిఁ గన్గొని మ్రొక్కి, యతిరాజు నీక్షించి యభినుతించి
దాశరథ్యాఖ్యతత్పాదుకాద్వయిఁ దలఁ, దాల్చి తీర్థముఁ బ్రసాదము లభించి
యతుల మాశ్రీభాష్య మధికరించుట కాజ్ఞఁ, బడసి కొన్నాళ్లందుఁ గడపి మగిడి
తే. కంచి కేతెంచి వరదునిఁ గాంచి పొగడి, యంచితంబుగ నందు వసించి భాష్య
మధికరింపఁ దలంచె నయ్యార్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. అరసి మున్ యతిపతి కన్నపానీయాదు, లర్పించుగురుదత్తుఁ డగుకిడాంబి
యాచ్చాన్కులంబున నవతరించుకిడాంబి, నయనారుసూరియామ్నాయసర్వ
శాస్త్రార్థములయందు సర్వజ్ఞుఁ డనియెంచి, యతనిసన్నిధి భాష్య మధికరించి
యచటఁ గస్వదురహస్యములు వ్రాయించికై, కొనినయనారాఖ్యగురునిఁ గూరిని
తే. గూర్మి వీడ్కొనిచని తిరుక్కోవలూర, శ్రీత్రివిక్రము నాదిసూరిత్రయంబుఁ
జూచి హర్షించె మణవాళసూరి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. ఆదేహళీపురీ హరిని శ్రీభూతకా, సారమహాయోగిసత్తములను
వరుసగా వినుతించి వారిచే బహుమతిఁ, గాంచి సంశ్రితులతోఁ గదలి వేగ
శ్రీరంగధామముఁ జెంది యందు భుజంగ, రాజశయాను శ్రీరంగరాజ
శౌరిని బొడగాంచి సన్నుతు లొనరించి, యతనిచే బహుమతుఁడై తదాజ్ఞ
తే. నాత్మనిలయముఁ జెంది యం దార్యగోష్ఠి, జరపుచును వేళ దప్పక శౌరిసేవ
సల్పుచుండెను వరవరస్వామి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. వారికి మహోత్సవ మగుచున్న నొక్కనాఁ, డమ్మహాదేశికుం డచటి కరిగి
విషయాంతరములందు విముఖములగు తన, సకలేంద్రియంబు లాస్వామియందు
సక్తములై జన్మసాఫల్యమొందఁ దా, హర్షించుచుండు నయ్యవసరమున
జ్ఞాతిసూతకవార్త శ్రవణపథంబునఁ, బడిన నుత్సవ మెడఁబాయ లేక
తే. పరితపించుచు స్వామిసేవావిరోధి, సకలదోషైకపదము సంసార మనుచుఁ
దలఁచి యచ్చటనుండక తొలఁగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
సీ. సబ్రహ్మచారి యాశఠకోపయతికడ, కరిగి భక్తిఁ బ్రణామ మాచరించి
స్వామి త్రిదండకాషాయముల్ దాసుని, కిమ్మని ప్రార్థింప నిమ్మి నతఁడు

సమ్మతించిన యథాశాస్త్రక్రమంబుగా, నతనిసన్నిధిఁ దురీయాశ్రమంబుఁ
గైకొని యతిరాజుకరణి సొంపారె న, య్యళహియమణవాళ యతివరుండు
తే. నంత శ్రీశైలనాథుని కాఖ్యయైన, మహితశఠకోపదాసనామం బతనికిఁ
జేసెఁ గృపరయొప్ప శఠకోపజియ్యరనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనేకమోదమలర.
వ. అట్లాశ్రమస్వీకారం బొనర్చి శ్రీసౌమ్యజామాతృయోగీంద్రుండు నిజాచార్యుం
డగుతిరువాయ్మొళ్ళిప్పిళ్లకుం బరాంకుశప్రసాదలబ్ధం బగుశఠకోపదాసనామధే
యంబు ధరియించి తన కాశ్రమప్రదాత యగుశఠకోపజియ్యరనుమతి చే భగవ
త్సన్నిధానంబునకుం జని భట్టనాథోక్తగాథాక్రమంబుగా మంగళాశాసనం బొ
చరించి ప్రాంజలియై నిలిచియున్నం గటాక్షించి మృదుమధురగంభీరోక్తులనాద
రించి శ్రీరంగనాథుం డమ్మహాత్మునకు శ్రీశఠకోపతీర్థప్రసాదాదిబహుమతి సే
యించి యళహియమణవాళజియ్యరని తిరునామం బొసంగి యస్మదీయుండైన
యీయళహియమణవాళయోగీంద్రుని పల్లవరాయనిమఠంబునందుం బ్రవేశింపం
జేయు మనుచును త్తమనంబికి నియోగింపనాసాత్త్వికసత్తముం డాబ్రహ్మవిత్త
ముని నుపనిషద్ఘోషభూషితనృత్తగీతమహావాద్యఘోషంబుతో నమ్మఠంబునకుం
దోడ్కొనిచని యద్దేశికేంద్రునిచే ననుజ్ఞాతుండై యథేచ్ఛంజనియె నంత నవ్వ
రవరయోగిధుర్యుం డయ్యార్యవర్యులతో నందు సుఖస్థితి నుండె నంత.
సీ. వానమామలయతివరుఁ డామఠంబున, కదృఢావరణాదు లమరఁ జేసి
తిరుమలయాళ్వారితిరునామ మిడి యసం, కుచితకాలక్షేపకూటమొకటి
గట్టించి లోకార్య కాలయాపనమంట, పస్థలిమృత్తిక భక్తిఁ దెచ్చి
శ్రీశైలనాథదేశికనామమంటపం, బంత నామట్టిచే నలికి పూసి
తే. విపులతరభిత్తితలములవేడ్కనందుఁ, బూర్వగురుపంక్తినాలేఖ్యములలిఖించి
మించ గురునకుఁ బ్రీతిఁ గావించెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనేకమోదమలర.
సీ. ఆమఠాలంకార మళహియమణవాళ, యోగి కటాక్షించి యుల్లమలర
భ్రాతృభావ మెఱింగి బహువిధంబులఁ దొల్లి, పర్ణశాల యొనర్చుపరమభక్త
సౌమిత్రి నీక్షించి చక్రవర్తిసుతుండు, కౌఁగిటఁ జేర్చుక గారవించు
కరణిఁ దోతాచలాగారసంయమిచంద్రు, నాశ్లేష మొనరించి యాదరించి
తే. యందు మృద్వాసనాసీనుఁడై వసించి, యఖిలవేదాంతసారార్థ మాశ్రితులకుఁ
దెలుపుచుండెను యతిరాజుకోలఁది ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనేకమోదమలర.
సీ. ద్రావిడామ్నాయార్థతత్త్వనిరూపక, వ్యాఖ్యావచనభూషణాది వేద
శిఖరరహస్యాళిచేఁ బ్రొద్దు పుచ్చుచు, నళహియమణవాళయతివరుండు
విమలప్రసన్నసావిత్ర్యర్థతత్త్వమె, యనుభవించుచునున్న యతనికడకు
వచ్చి శ్రీపరవస్తుభట్టనాథాఖ్యసం, యమి తత్పదాబ్జము లాశ్రయించి
తే. యతనిసన్నిధి వేదాంత మరసి తెలిసి, సకలదాస్యములతనికి సలుపుచుండి

తత్పదచ్ఛాయ నెడఁబాయఁ దలఁపఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

వ. అదియునుం గాక.

సీ. వాధూలగోత్రుఁడౌ వరదనారాయణ, గురుఁడు తన్మాహాత్మ్య మెఱిఁగి వచ్చి
యభిజనవిత్తవిద్యాభిమానము మాని, యతని కంతేవాసి యయ్యె నంత
సకలదిగంతవిశ్రాంత యాతత్కీర్తిఁ, జెవులార విని సంతసించి మించి
బహుసంఖ్యవైష్ణవుల్ బహుదేశములనుండి, శ్రీరంగధామముఁ జెంది యందు
తే. సౌమ్యజామాతృమునిపదాబ్జాతయుగళ, మాశ్రయించి కృతార్థతనందిరంత
వచ్చె నచ్చటి కొకపరవాది యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. చిన్మాత్రమై నిర్విశేష మౌ బ్రహ్మము, సత్య మసత్య మీసకల మనుచుఁ
బలుకుతర్కౌఘ ముపన్యసించుచు వాఁడు, హేతువాదము సేయ నిచ్ఛయింప
సర్వజ్ఞుఁ డయ్యును స్వగురుసన్నిధిఁ దాను, సలిపినశపథము సంస్మరించి
వాని నుపేక్షించి వరవరముని వీఁడు, విఠ్ఠలప్పనికడ విద్యఁ జదివె
తే. నతఁడె ప్రత్యుత్తరమువీని కానతిచ్చు, ననుచుఁ బిలిపింపనయ్యార్యుఁ డరుగుదెంచి
యలిగి యావాది కిట్లని పలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. ఏమిరా నీవు మాయింటఁ జెప్పినపనిఁ, జేసి శాస్త్రము లభ్యసించి వచ్చి
యిచట నీవిద్వన్మహేంద్రునికను మ్రోలఁ, బదరు చున్నా విటు పాటుఁదప్పి
నీ వేడ గురు వేడ నీకుఱ్ఱచదు వేడ, నీగురువైదుష్య మేడ ననిన
భీతప్రభీతుఁడై బిసబిస వాఁ డేఁగ, నావిఠ్ఠలప్ప నయ్యార్యుఁ డాత్మ
తే. మతమునం దుండు మని పల్కె మహిమపిదధియుఁ
బర్యుషిత మన్న మిటఁ జెందఁబడుదుఁ గాన
యుండ నని పోయె నయ్యభియుక్తుఁ డనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. వాధూలగోత్రుం డగువిఠ్ఠలార్యుం డట్లు గురుసన్నిధి విన్నవించి నిజనివాసంబున
కుం జనియె నంత.

సీ. మనకు విధేయుఁడై మనతోడుపాటుగా, నుండఁ గల్గినదండి పండితుండు
మన కెవ్వఁ డగు నని మణవాళముని యనఁ, బరవాదిమదకరిభంగదక్షుఁ
డణ్ణగా రనుచుఁ బ్రఖ్యాతుఁ డౌవిద్వచ్ఛిఖామణి యొకఁ డలకాంచి నుండు
నని శిష్యు లన విని యార్యుఁడు చేవ్రాలు, శ్రీముఖం బొక్కటి చెన్ను మీఱ
తే. వ్రాసి పంపించుటకు ముందు వాసి మిగులఁ, గరిగిరీశ్వరుఁ డాయణ్ణగారికలను
గానఁబడి పల్కె నతనికిఁ గరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోద మలర.

సీ. ద్రవిడాగమార్థబోధకుఁడు మాకే గురుం, డగు నని తలఁచెద వనఘ నీవు
యతిశేఖరునియుపరావతారం బగు, వరవరమునికడ కరిగి యచట
ద్రవిడోపనిషదర్థతత్త్వ మెఱుంగుమా, యని పల్కి కనఁబడఁడయ్యె వరదుఁ

డార్యుఁడు మేల్కాంచి యర్హక్రియలు సల్పి, గురుపదంబున కేఁగఁ గోరియున్న
తే. యప్పుడిరువురు వైష్ణవు లరుగుదెంచి, గురుని శ్రీముఖమియ్యఁ గై కొని యతండు
చాల హర్షించి యాలేఖఁ జదివె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. అయ్యార్యుఁ డాలిఖితార్థమంత గ్రహించి, యావైష్ణవులఁ జాల నాదరించి
కరిగిరీశుఁడు తనకలలోనఁ గనఁబడి, చెప్పినయర్థము సిద్ధ మయ్యె
నని సంతసించుచు నావైష్ణవులతోడ, హస్త్యద్రినాథుని యాజ్ఞఁ బడసి
యధ్వమధ్యస్థదివ్యస్థలంబులయందు, శౌరికి మంగళాశాసనంబు
తే. భక్తితోఁ జేసి శ్రీరంగపదముఁ జెంది, దివ్యకావేరిజలమునఁ దీర్థమాడి
ధౌతదివ్యాంశుకంబులఁ దాల్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. ద్వాదశాంగములందు ధవళోర్ధ్వపుండ్రముల్, శ్రీచూర్ణరేఖలు సిరులుగులుక
ధరియించి కేశవందమ రనుతిరువాయి, మొళ్ళిఁ జదువుచుఁ గేలు మోడ్చి పూర్వ
గురుపంక్తిఁ దలఁచి శ్రీహరియాజ్ఞఁ జెల్లించి, యచ్చోటనుండె ముం దార్యునాజ్ఞఁ
దనకడ కేతెంచు ధన్యు లిర్వురుఁ జని, వరవరమునుల కావార్తఁ దెలుప
తే. నమ్మహాత్ముఁడు విని చాల హర్ష మొంది, యణ్ణగారికి మీ రెదు రరిగి యతనిఁ
దోడి తెం డనిపలికె సద్బుధుల కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. ఆసూక్తి విని తదీయాశ్రితు లందఱు, హర్షించి తనపాలి కరుగుదేర
నణ్ణగా రావైష్ణవాగ్రణులను జూచి, యభ్యుద్గమ ప్రణామాదిపూజ
గావించి యబ్బుధౌఘముతోడఁ గోవెల, కరిగి ప్రదక్షిణ మాచరించి
ఘనబలిపీఠముకడ మ్రొక్కి లోఁ జొచ్చి, ఫణిరాజశయ్యపైఁ బవ్వళించి
తే. యున్న శ్రీరంగనాథునిఁ గన్నులారఁ, గాంచి యంజలిరచియించి కడునుతించి
మించఁ దదనుగ్రహంబు లభించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోద మలర.
సీ. దివ్యకస్తూరికాతిలకఫాలస్థలు, నంబెరుమాళ్లను నయనములకు
విందుగా సేవించి వినుతించి తత్తీర్థ, శఠకోపమాల్యప్రసాదముఖ్య
బహుమతిఁ బడసి యభ్భాగవతాళితో, మణవాళమామునిమఠముఁ జెంది
యం దమ్మహాత్ముని యంఘ్రిపద్మములకు, దీర్ఘప్రణామముఁ దీర్చి యతని
తే. కన్నుఁగవ మోడ్పులనిజకరకమలయుగము, మోడ్చి నమ్రతదళుకొత్త మోదమలర
నుండె దుర్వాదితిమిరమార్తాండుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
వ. అంత సౌమ్యజామాతృయోగీంద్రుం డావిద్వన్మహేంద్రునిం గటాక్షించి తనసన్ని
ధిం గూర్చుండ నియమించిన.
సీ. శ్రీమదార్యునియాజ్ఞ శ్రీవత్సకులకల, శాబ్ధిరాకాచంద్రుఁ డైన యణ్ణ
గారు తత్సన్నిధిఁ గరపద్మముల మోడ్చి, కూర్చుండి వినఁగ నద్గురువరేణ్యుఁ
డప్పు డొన్నుం తేవు మని యెడుతిరువాయి, మొళ్ళి ప్రవేశమునందు మొదట
నరసజన్మాద్యధికరణార్థమంత యుపన్యసించిన విని వత్సవంశ [నుండి

తే. వర్ధనుఁడు సంశయము మాని వరవరార్య, పాదపంకేరుహములందుఁ బ్రణతి సలిపి
హర్ష మొప్పార నతని కిట్లనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. శిష్యునిఁగా వీనిఁ జేకొని ద్రవిడోప, నిషదర్థ మీవె వీనికి వచింప
నర్హుఁడవనుచు నయ్యణ్ణాగారన సౌమ్య, జామాతృముని మేము సాధువులము
ప్రబలతర ప్రతివాదిభయంకర, బిరుదాంకితుఁడ వీవు పృథివియందు
నిట్టి మే మిట్టి నీ కెట్లు ద్రావిడవేద, తత్త్వ మెఱింగింపఁ దగుదు మనిన

తే. నమ్మహాదేశికుని సూక్తు లాలకించి, భక్తి దళుకొత్త నతనికిఁ బ్రణతి సలిపి
యస్మదన్వయకరుఁ డిట్టులనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. పరగోష్ఠులను బ్రతివాదిభయంకరుఁ, డని ప్రసిద్ధుఁడ నైతి నార్యవర్య
యనఘవైష్ణవగోష్ఠులందుఁ దద్దాసవి, ఖ్యాతిఁ గాంచితి బుధకథితచరిత
యడియేని కీయాహ్వయములు రెండును గల, వని యణ్ణాగారన విని గురుండు
కడు సంతసించి సంస్కారపంచకముఖ, హితముల నతనికి నేర్పరింప

తే. నతనిసన్నిధి ద్రవిడవేదాంత మంత, నధికరించి తదీయాంఘ్రులఱని మేప
మైననెడఁ బాయనొల్లఁ డయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లనువర్తించు నణ్ణాగారి నుద్దేశించి యవ్వరవరమునీంద్రుండు వత్సా ప్రతిపక్ష పక్షనిక్షేపణపూర్వకంబుగ స్వపక్షంబైన విశిష్టాద్వైతంబు నిర్వహించుచు నస్మత్సన్నిధి నుండు మని విధించి యతని కన్వర్థంబగు శ్రీవైష్ణవదాస నామంబె స్వరూపనిరూపక దాస్యనామంబుగాఁ దానను గ్రహింపనా వత్సకులాలంకరిష్ణుండును వగ్గురుపరమేష్ఠిసన్నిధి ముప్పత్తారాయిరప్పడి మొదలుగాఁ గలస్వరూపగ్రంథంబులన్నియు నధికరించి యతిరాజునకుం దొల్లి కూరకులనాథుని చందంబున నవ్వరవరమునులకుం దద్వ్యాఖ్యానానుకూలసాహాయ్యం బొనరించుచుఁ దదీయదివ్యాంఘ్రిచ్ఛాయాపన్నుండై యుండె నంతఁ బూర్వాశ్రమంబునం దమ్మణవాళమునికిం బుత్రుండగు రామానుజాచార్యునకు దీపోత్పన్నప్రదీపంబు గతి నొకపుత్రుం డవతరింప నబ్బాలకున కయ్యార్యవర్యుం డళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారని యాచార్యదివ్యనామంబుఁ గావించి మఱియుం గొండొకకాలంబునకు శ్రీవిల్లిపుత్తూరను దివ్యదేశంబుఁ బ్రవేశించి యందు వడపెరుంగోయిలుడయానను శ్రియఃపతి కనిశంబు మంగళాశాసనంబు సేయుచు వసియింప నయ్యార్యునకు మగిడి యొక కుమారుం డుదయింప నతం డాశిశువునకు నామధేయం బెయ్యది యనియడిగి రం డనుచు నిరువురు వైష్ణవుల నవ్వరవరమునికడ కనుప వార లేతెంచి యగ్గురువరునిం గాంచి ప్రణామం బాచరించి యావృత్తాంతం బంతయు విన్నవింప నతం డాలకించి శ్రీవిల్లిపుత్తూరియం దుదయించిన బాలకున కద్దివ్యదేశనిర్వాహకుం డగు శ్రీవిష్ణుచిత్తుల దివ్యనామంబు దక్కఁ దక్కిన నామధేయం బర్హంబుగాదనియానతీయ నబ్భాగవతులిరువురా వృత్తాంతం బారామానుజార్యుని కెఱింగిం

చిన నతండా దారకునకు పెరియాళ్వారయ్య రనితిరునామంబు గావించి యన్నప్రాశనచౌలోపనయనాదివేదోక్తకర్మంబు లన్నియుఁ దత్తత్కాలంబులు దప్పనీయక యథాశాస్త్రంబుగా నొనర్చె నంత నుపనీతు లగునబ్బాలకులిరువు రధీతసాంగోపాంగామ్నాయులై శ్రీరంగంబున కరుగుదెంచి యందమ్మణవాళమహామునుల నాశ్రయింపనమ్మహాత్ముండు వారిరువుర నాత్మీయకరుణాకటాక్షవీక్షణంబుల నీక్షించి యాయిరువురికిం బంచసంస్కారార్థపంచకాకారత్రయచరమపర్వనిష్ఠాదిసమస్తహితంబు లొనరించె నందగ్రజుం డైనయళగియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారుదేశికుండు సర్వకాలంబులయందమ్మహాత్మునకు సకలవిధకైంకర్యంబు లొనర్చుచుఁ దత్పాదచ్ఛాయాపన్నుండై యుండఁ జూచిమిగుల హర్షించి యవ్వరవరమునీంద్రుం డతని దర్శనస్థాపకునిఁ గా ననుగ్రహించె నంతఁ దద్దేశవాసులగు శ్రీవైష్ణవులు తమతమపుత్రుల కద్దివ్యనామం బొనర్చి యాచార్యపౌత్రుండగు నద్దేశికేంద్రుని విషయంబుగా. శ్లో॥ అస్మాసువత్సలతయాకృపయాచభూయః స్వేచ్ఛావతీర్ణమివసౌమ్యవరంమునీన్ద్రమ్। ఆచార్యపౌత్రమభిరామవరాభిధానమస్మద్గురుం గుణనిధిం గురు మాశ్రయామః॥ అని శ్లోకం బొక్కటివిన్నవించి రంత సౌమ్యజామాతృగురుండును సముఁదిరువవతారస్థలంబగుతిరునగరికి విచ్చేయం దలంచి శ్రీరంగరాజశౌరికడకుం జని యద్దేవదేవునకు మంగళాశాసనం బొనర్చి తత్సన్నిధిం దీర్థశ్రీశఠకోపాదిసన్మానంబుల లభించియతని చేననుజ్ఞాతుండై నిజాశ్రితులతోడఁ గూడి శ్రీకురుకాపురంబునకుం జనుచు స్వాచార్యావతారస్థానంబై కుంతీపుర నామధేయం బగుకోందిహ యను శ్రీగ్రామంబునందు దినత్రయంబు వసియించి మార్గవశోపస్థితదివ్యదేశంబులందుఁ దత్తద్దివ్యనామంబులు గలభగవద్విగ్రహంబులకు మంగళాశాసనం బొనర్చుచుఁ బరచ్చూరుమార్గంబున వచ్చి తత్తద్గ్రామవాసులందఱు తమశ్రీపాదపద్మంబులాశ్రయింపవారికిం బంచసంస్కారాదసకలహితంబు లొనరించి వారినిం గృతార్థులం గావించి యచటినుండి చనుదెంచి శ్రీతామ్రపర్ణీతీరంబునందు. శ్లో॥ వైకుంఠనాథవిజయాసనభూమిపాల దేవేశ పఙ్కజవిలోచన చోళనాట్యాః। నిత్యప్తచిత్తమకరాయతకర్ణపాశౌ నాథం నమామి వకుళాభరణేన సార్థం॥ అని యెడున్యాయంబునఁ బరమపదంబుచుట్టు కేశవాదిచతుర్వింశతివ్యూహాధిష్ఠితసాంతానికదివ్యలోకంబులపగిదిఁ గమలకర్ణికచుట్టు విలసిల్లుచున్నదళంబులపోలికఁ దిరునగరిం బరివేష్టించి చూపడుచున్నదివ్యదేశంబులం బొడగాంచి యద్దివ్యదేశాధిపతులకు మంగళాశాసనం బాచరించి శ్రీకురుకాపురీప్రాంతంబునకుం జని తిరుతామ్రపర్ణియందు శంఖతీర్థోదకంబులయం దవగాహనంబుచేసి శ్రీచూర్ణరేఖాలంకృతంబులగుధవళద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరియించి తత్కాలోచితభగవచ్ఛాసనంబులఁ జెల్లించి తద్దివ్యదేశవాసు లగుశ్రీమహాభాగవతులంద ఱేతెంచి తమ్ము సేవింపవారిం

కృపాపాంగనిరీక్షణంబుల నీక్షించి కుశలప్రశ్నం బొనర్చి బహువిధంబుల ననుగ్రహించి వారితోడం గూడి యప్పురీరత్నంబుఁ జొచ్చి యందు శ్రీభాష్యకారుల సేవించి యథామతి వినుతించి యతనిచే ననుగృహీతుండై తదీయాజ్ఞచే వెల్వడి వచ్చి ప్రపన్నజనకూటస్థుం డగు శ్రీశఠకోపయోగీంద్రు నిభజియించి శ్రీమధురకవిప్రణీతప్రబంధంబుచేఁ బొగడి శ్రీమధురకవినామాభిరామం బగుతదీయ శ్రీపాదుకాద్వయంబుఁ దలఁదాల్చి తత్తీర్థప్రసాదంబు లుజ్జీవించి తదీయాజ్ఞఁ బడసి శ్రీశైలనాథార్యదివ్యభవనంబునకుం జని యందమ్మహాదేశికున కనవరతారాధనీయుండై నవాయల్ ధల్వానని దివ్యనామంబుగల గోపాలబాలకునకు మంగళాశాసనంబుఁ జేసి యద్దేశికేంద్రుండు ముందు తన కనుగ్రహం బాచరించినస్థలంబునకు భక్తిపూర్వకంబుగా సాష్టాంగ ప్రణామం బాచరించి నిజమఠంబునకుం జనుదెంచి యం దాశ్రితులకు భగవద్విషయం బానతిచ్చుచు సుఖంబుగా వసించియున్న సమయంబున నద్దివ్యదేశవాసు లేతెంచి తమ శ్రీపాదంబు లాశ్రయించినవారికి సకలహితోపదేశం బొనరించి యాచార్యహృదయాఖ్యరహస్యరత్నంబునకర్థంబు దెలుపుచుండ నందొక్కచో 'జ్ఞానచతుర్థిగళిరి యివేమానందషష్టిగళుక్కుడయ' మిత్యాదివాక్యార్థంబు యథావస్థితంబుగా నుపస్థితంబు గాకున్న సర్వజ్ఞుండును దేవరాజాపరనామధేయుండునగు తిరునారాయణపురత్తాయను దేశికేంద్రునివలన నావాక్యార్థంబుఁ దెలియం దలంచి నిజపరివారవృతుండై యతని కావాసం బగు తిరునారాయణపురంబునకుం జనుచున్న మార్గమధ్యంబునఁ దాను మనోరథించినతీర్థంబు తన్నెదుర్కొన్న చందంబున నగ్గురుశిరోమణి తన కెదు రేఁగుదెంచిన నతనిం గాంచి భక్తిపూర్వకంబుగా సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి స్వాగతం బడిగి యతనిచే సమ్మానితుండై తిరునగరి కతనితో మగిడి యేతెంచి యతనిసన్నిధి నాచార్యహృదయతాత్పర్యం బంత యున్నయ ట్లెఱింగి యథావిధి నతనిం బూజించి, శ్లో॥ ఆచార్యహృదయస్యార్థాస్సకలా యేన దర్శితాః। శ్రీశాసదాసమమలం దేవరాజం సమాశ్రయే॥ అని తద్విషయంబుగా నొక్కతని యను విన్నవించె నంతన ద్దేవరాజగురుండును శ్రీవకుళభూషణశ్రీపాదసేవాసంసక్తమానసుండై యద్దివ్యదేశంబునం గొండొకకాలంబు వసియించె నయ్యవసరంబునఁ దదీయవైభవాసహిష్ణు లగు వైష్ణవులు కొందఱు కురుకాపురంబునందు దేవరాజగురుండాచార్యపదంబుఁ జెందెనని యొక నెపం బిడి తదీయగృహస్థితసమస్తవస్తుజాతంబు సంపత్కుమారుని శ్రీభాండాగారంబునందుఁ జేర్చియున్న సమయంబున నమ్మహాత్ముండు మగిడి యాదవాద్రికేతెంచి యావృత్తాంతం బంతయు విని నవధరించి, శ్లో॥ యస్యానుగ్రహమిచ్ఛామి తస్య విత్తం హరామ్యహమ్॥ అని యెడు న్యాయంబున శ్రీయాదవాద్రీశుండు మదనుగ్రహైకతత్పరుండై యస్మదీయం బగు సమస్తవస్తుజాతంబుఁ బరిగ్రహించె నదియునుంగాక, శ్లో॥ భార్యాపుత్రశ్చ దాసశ్చ త్రయ

ఏతే వశేస్మృతాః। యత్రే సమధిగచ్ఛన్తి యస్మిన్యతే తస్యతద్ధనమ్॥ అనియెడుధ
ర్మశాస్త్రక్రమంబునఁ దద్దాస్యైకరతుండ నైనవీనిధనం బంతయు గ్రహింప
నర్హంతముం డని తనయాత్మలోఁ దలంచి ప్రహృష్టాంతరంగుండై తన కాచా
ర్యప్రసాదలబ్ధం బైనజ్ఞానప్పిరా యనియెడుగృహార్చావిగ్రహమాత్రంబు పరి
గ్రహించి తక్కనవస్తువులన్నియు దేవదేవున కర్పించి పరమవిరక్తుండై శ్రీరంగ
నాథునకు భక్తాంఘ్రిరేణుమునీంద్రునిపగిది శ్రీవిల్లిపుత్తూరియందు నెలకొన్నశ్రి
యఃపతికి భట్టనాథయోగీంద్రునికరణి శ్రీయాదవాద్రీశున కశ్రాంతంబు తిరు
మాల్యకైంకర్యంబు సలుపుచుండె నంత.

సీ. సుందరజామాతృసూరి సంశ్రితులతోఁ, గురుకాపురమున సద్గోష్ఠి నున్న
నభిజనవిత్తవిద్యామదాంధులు కొంద, ఱాసురప్రకృతు లయ్యవసరమున
నత్యసూయాపరులై వచ్చి యొక్కనాఁ, డరుణోదయమువేళ నతనిమఠము
దహియింప నది రామదామోదరాధిష్ఠిత, ప్రవర్షణపర్వతంబు ముందు
తే. మగధరాజభటార్పితామందఘోర, పావకజ్వాలలను గాలుపగిది నున్న
లేచి యాయూరివా రెల్లఁజూచి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అంత శ్రీకాంతోపయంతృయోగీంద్రుఁ డ, స్మత్ప్రభావంబెమ్మనుజు లెఱుఁగ
రల్లవారికి నేఁడు తెల్లముగా నాదు, మూర్తి గాన్పించి యీముగ్ధజనుల
నస్మదార్యపదాంబుజాసక్తచిత్తులఁ, జేసి కృతార్థులఁ జేయుదు నని
జలనిర్గమద్వారసరణి సూక్ష్మాహి నై, వెలువడి తొల్లి యానలువనాసఁ
తే. బూర్వమంగుష్ఠమాత్రుఁడై పొడమియచల, దేహుఁడై నట్టియాదివరాహశౌరి
కరణి వర్ధిల్లి మిన్నెల్లఁ గప్పె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. మహనీయనిజఫణామండలమణిదీప్తి, గగనభాగం బెల్లఁ గప్పి మెఱయ
వేయుమోముల రెండువేలజిహ్వలఁ బొల్చు, ఫూత్కారవాతాళిభువన మలమఁ
బాదాదిమూర్ధాంతబహుభూషణప్రభల్, సకలమోహధ్వాంతశాంతిసలుపఁ
గైలాసగిరిచుట్టుఁ గ్రమ్ముకాలాబ్దము, గతి నీలచేలము కటి వెలుంగ
తే. బ్రహ్మరుద్రాదిదేవతల్ ప్రస్తుతింపఁ, దనదు శేషస్వరూపముఁ దాల్ప నతనిఁ
జూచి వినుతించి రాయూరిసుజను లనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. సూరిసంస్తుతులచే సుప్రసన్నాత్ముఁడై, మణవాళముని తొంటిమాడ్కి నుండి
మఠము దహించుసమస్తజంతువులను, సీత యారాక్షసస్త్రీలకొలఁదిఁ
గరుణించి కొన్నాళ్లు గడచినపిమ్మటఁ, దత్పుత్రులే తెంచి తనపదాంబు
జము లాశ్రయించినసర్వాపరాధముల్, క్షమియించి పంచసంస్కారముఖ్య
తే. హితము లొనగించి వారలనిండ్ల కనిపి, సారతమమైనశాస్త్రము సాత్త్వికులకుఁ
జెప్పుచును నిత్య మచట వసించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.
వ. అయ్యవసరంబున నమ్మణవాళయోగీంద్రునిమహావైభవం బాకర్ణించి యద్దేశాధి

పతి యేతెంచి యమ్మహాత్మునిపదాబ్జంబు లాశ్రయింప నయ్యార్యవర్యుండమ్మహీ
జానికి సకలహితంబులొనరించి శఠకోపదాసుండనిదాస్యనామంబొసంగిననతం
డు కృతార్థుండై తిరునగరియందు శ్రీశఠకోపయోగీంద్రునికిం బ్రీతిగా కాలమే
ఘాఖ్యమంటపంబొక్కటిఁగట్టించి తిరువీథులన్నియు సమస్తప్రాణిసందర్శనీయం
బులుగాఁ దీర్పించి పుష్పోద్యానవనంబులకుం బ్రవర్ధకంబు లగునీటికాల్వలేర్పఱి
చి యప్పురియమణవాళనామాభిరామంబై మనోజ్ఞరత్నఖచితంబైన కమనీయ
కాంచనమంటపంబు నిర్మించి సర్వకాలంబులందు సకలవిధకైంకర్యంబు లాచ
రించుచుండె నంత నక్కాంతోపయంతృదేశికేంద్రుం డప్పరాంకుశమునీంద్రుని
వీడ్కొని కురంగనగరాపరాభిధానం బగుతిరుక్కురుంగుడికిం జని యం దొక్క
చోట నివసించి యున్న సమయంబున తిరువేంగడముడయా నను బ్రాహ్మణుం డొ
క్కఁడేతెంచి యగ్గురువరునిం గాంచి భక్తిపూర్వకంబుగా సాష్టాంగప్రణామం
బాచరించి మహాత్మా యెల్లనిలింపులయందు హరిహరహిరణ్యగర్భులయెడఁ బ్రా
ధాన్యంబు సమంబుగా శాస్త్రసిద్ధంబై యుండ నీమువ్వురియందు నారాయణుం
డధికుండని మీరనుటకుం గారణం బెయ్యది యని యడుగ నయ్యగ్రజన్మునుద్దేశిం
చి, శ్లో॥ బ్రహ్మాద్యాస్సకలా దేవా మనుష్యాః పశవస్తథా। విష్ణుర్మాయా మహావర్త
మోహాన్ధతమసావృతాః॥ ఆబ్రహ్మస్తమ్బపర్యన్తా జగదన్తర్వ్యవస్థితాః। ప్రాణినః
కర్మజనిత సంసారవశవర్తినః॥ అనియెడు న్యాయంబున బ్రహ్మాదిసకలదేవతలును
మనుష్యపశుప్రభృతులైన చేతనులును విష్ణుమాయామహావర్తమోహాంధతిమి
రంబుచే నావృతులై యుండెదరు మఱియు నాబ్రహ్మస్తంబపర్యంతంబు జగదంత
ర్వర్తు లగుసమస్తప్రాణులు స్వకీయసుకృతదుష్కృతకర్మజనితంబైన సంసారం
బునకు వశవర్తులై యుందు రట్టిసంసారులయందు ముఖ్యు లగు బ్రహ్మరుద్రులలో
శ్లో॥ తతః క్రోధపరీతేన సంరక్తనయనేన చ। వామాఙ్గుష్ఠనఖాగ్రేణ ఛిన్నం తస్య
శిరో మయా॥ ఇత్యాదిన్యాయంబుచే నొకనిమిత్తవశంబునం గ్రోధపరీతుండును
సంరక్తనయనుండు నగురుద్రునిచే బ్రహ్మతల గొట్టంబడియె, శ్లో॥ యస్మాదనపరా
ధస్య శిరశ్ఛిన్నం త్వయా మమ। తస్మాచ్ఛాపసమాయుక్తః కపాలిత్వం భవిష్య
సి॥ ఇత్యాదిపురాణోక్తక్రమంబుగా రుద్రుండు బ్రహ్మచే శపియింపఁబడి కపాల
గ్రస్తకరతలుండై పరమపతివ్రతాపాణిపల్లవార్పితభైక్ష్యస్పర్శంబుచేఁ గాని నా
కీబ్రహ్మశాపరూపమహాపాపంబు నివర్తింపనేరదని తనయాత్మలోఁ దలంచి భిక్షా
ర్థంబు ముజ్జగంబులఁ దిరుగుచుఁ గరకపాలమోక్షంబు గానక దుఃఖించుచుఁ బ
రిశ్రాంతుండై వారాణసీక్షేత్రంబుఁ జెంద నందు భక్తత్రాణపరాయణుండైన,
నారాయణుండు లక్ష్మీసమేతుండై యొకగృహమేధినందబున స్వదృష్టిగోచరుం
డై నయ్యంతఁ దదీయనిరవధికనిరతిశయతేజోమండలంబు వీక్షించి యితండునుదను
గ్రహార్థం బిచ్చట సాన్నిధ్యం బొనర్చిన శ్రీమన్నారాయణుండుగాని గృహస్థమా

త్రుండుగాఁ డని శివుండు తనతలంపులో నిశ్చయించి,శ్లో॥ తదా నారాయణ శ్శ్రీమాన్ మయాభిక్షాం ప్రయాచితః। విష్ణుప్రసాదా త్సుశ్రోణి కపాలం తత్సహస్రధా।స్ఫుటితం బహుధాయాతం స్వప్నలబ్ధధనం యథా॥ఇత్యాదిపురాణోక్తక్రమంబుగా నప్పురాణదంపతుల భైక్ష్యం బర్థింపఁ బరమకారుణికుం డగునారాయణుం డతనికి శ్రీదేవిచేత భైక్ష్యంబుఁ బెట్టింపఁ దదీయపాణిపల్లవార్పితభైక్ష్యస్పర్శంబు చేనక్కపాలంబు వేయువిధంబుల వ్రక్కలై పుడమిం బడి స్వప్నలబ్ధధనంబు కరణిం జూపడ దయ్యె నంత గిరీశుండు శాపవినిర్ముక్తుండై మిగుల సంతోషించి పరతత్త్వప్రకాశకంబులగు వేదాంతవాక్యంబులం బ్రస్తుతింపన ద్దేవదేవుఁడు ప్రసన్నుండై యతనికి స్వకీయంబైన శ్రీరామషడక్షరీమంత్రం బుపదేశించిమహాత్మా నీవీమంత్రంబు సర్వకాలంబు జపించుచు నిజదేవీసహాయుండవై యుచ్చటనిత్యనివాసం బొనరించి యీక్షేత్రంబునఁ బంచక్రోశమధ్యంబునం దెట్టిపాపిష్ఠిప్రాణికైననంత్యకాలంబునం దీమంత్రం బుపదేశించితివేని వాని కేను ముక్తి నొసంగెదనని వరం బిచ్చెఁ గాన యిప్పటికైన నాక్షేత్రంబునఁ బ్రాణంబులు విడుచు చేతనులు శివకృతరామమంత్రోపదేశార్థంబుగా దక్షిణకర్ణంబు పైకెత్తుకొని పంచత్వంబుఁ జెందుదురు కావున "కాశీ మరణాన్ముక్తిః" అనియెడున్యాయంబున నస్మదన్వయులు దక్కఁ దక్కినవారు కొందఱుమరణార్థంబా క్షేత్రంబున కరుగుదురీవృత్తాంతంబు స్కాందోత్తరభాగంబునఁ బ్రయాగమాహాత్మ్యంబునందును శ్రీరామసంహితయందును బ్రసిద్ధంబు కావున భగవత్పరతంత్రులగు బ్రహ్మరుద్రులతనికంటె నధికులు గారది గాన వారిరువురికి వేదాపహారగురుపాతకదైత్యపీడాద్యాపద్విమోచనుండును సకలశ్రుతిస్మృతీతిహాసపురాణాదిసరస్వతీజోఘుష్యమాణజగజ్జన్మాదికారణత్వసర్వాంతర్యామిత్వసర్వనియంతృత్వసర్వరక్షకత్వసర్వశక్తిత్వసర్వజ్ఞత్వసత్యసంకల్పత్వశుద్ధసత్త్వమయత్వనిఖిలహేయప్రత్యనీకకల్యాణైకతానత్వనిరుపాధికనిఖిలవిధబంధుత్వనిస్సమాభ్యధికత్వాది శుభలక్షణోపలక్షితుండు నగు శ్రీమన్నారాయణుండుసర్వాధికుం డని యస్మదీయసిద్ధాంతంబు సర్వలోకప్రసిద్ధంబని యగ్గురుశిఖామణి యానతీయ నాకర్ణించియద్దరాదేవుండాచార్యసత్తమా యిట్లు నిస్సమాభ్యధికుండైన శ్రీమన్నారాయణుండు శ్రీరామచంద్రుండై యవతరించి రావణవధజనితబ్రహ్మహత్యారూపమహాపాపనిబర్హణార్థంబు శివలింగప్రతిష్ఠాపనం బొనర్చి శివలింగప్రతిష్ఠాతయనిపురాణప్రసిద్ధంబైన నామధేయం బేల లభించెనని యడుగ నమ్మణవాళమహామునీంద్రుం డావిప్రునిం జూచి వత్సా యీవృత్తాంతంబు శ్రీరామాయణప్రోక్తంబు గాదు పురాణాంతరోక్తం బంటివేని వేదవేద్యుండు దశరథాత్మజుండై యవతరింప, శ్లో॥ వాల్మీకేరభవ ద్బ్రహ్మా వాణీ వాక్తస్యరూపిణీ॥ అనియెడుపురాణవచనప్రామాణ్యంబున బ్రహ్మాంశసంభూతుం డగుప్రాచేతసునివలన వేదరూపసరస్వతి శ్రీమద్రామాయ

ణాభిధానేతిహాసరత్నం బయ్యెనది గాన యితిహాసశ్రేష్ఠం బైన శ్రీమద్రామాయణంబుకంటె నతిదుర్బలంబైనయొక తామసపురాణంబునందుఁ బ్రతిపాదితంబైన యర్థంబు సాత్త్వికులకాదరణీయంబుగాదదియునుంగాక విశ్రవఃప్రజాపతివలనఁ బ్రదోషకాలంబునం గైకసియను రాక్షసియందు జనియించినవాఁడుగాన రావణుండు కేవలరాక్షసుండును, శ్లో॥ దయాసత్యంచ శౌచంచ రాక్షసానాం నవిద్యతే॥ అనియెడు న్యాయంబున దయాసత్యశౌచవిహీనుండును దేవర్షిసాధుజనాత్యంతకంటకుండును బరదారసహస్రాపహర్తయును గావునఁ బరమాతతాయియు, శ్లో॥ ఆతతాయిన మాయాన్తం హన్యాదేవావిచారయన్ । నాతతాయివధేదోషో హన్తుర్భవతి కశ్చన ॥ అనియెడుమనువచనంబుచే రణరంగంబునఁ దన్నెదుర్కొని యనేకవిధంబులం బోరుచున్న మహాపాతకి యైనయారాక్షసుని సర్వలోకహితార్థంబుగాఁ దెగటార్చినసర్వస్వామియైనరఘుస్వామికి బ్రహ్మహత్యారూపదోషం బెట్లు వాటిల్లు నదియునుం గాక శాపోపహతులగు స్వకీయద్వారపాలకులు స్వశత్రుభూతరావణకుంభకర్ణాఖ్యరాక్షసులైరి గాన వారల కారాక్షసదేహంబులం బాపుట యనుగ్రహంబు గాని నిగ్రహంబు గాదట్లాయెనేని లింగస్థాపనంబునకుం బ్రయోజనం బేమంటివేని యర్జునవ్యాజంబున సుయోధనాది దుష్టక్షత్రియుల నందఱం దునుమాడి గోబ్రాహ్మణాదిహితంబునకై ధర్మరాజునుం బ్రతిష్ఠించి శ్రీకృష్ణుండు యుధిష్ఠిరప్రతిష్ఠాత యని ప్రసిద్ధంబైననామంబు లభించినమాడ్కి శ్రీరామభద్రుండును ద్రిభువనహితచికీర్షచేఁ ద్రైలోక్యపావన స్వకీయసేతురూపమహాతీర్థపరిపాలనార్థంబు తత్సమీపబునందు స్వభక్తుండైన శివునిం బ్రతిష్ఠ సేయించి యానామంబుఁ జెందుననతనిపరత్వంబున కేమిగొఱంత సంభవించు నదియునుం గాక, శ్లో॥ త్వం హి రుద్ర మహాబాహో మోహనార్థం సురద్విషామ్। పాషణ్డాచరితం ధర్మం కురుష్వ సురసత్తమ॥ తామసాని పురాణాని కథయస్వచ సాంప్రతమ్। మోహనానిచ శాస్త్రాణి కురుష్వచ మహామతే॥ ఇత్యాదిపాద్మవచనోక్తక్రమంబుగా భగవదాజ్ఞచే వృషధ్వజుండు నిజయోగశక్తివైభవంబున దుర్వాసోగౌతమకాత్యాయనాదిమహర్షుల నావేశించి శైవశాక్తగాణాపత్యకాపాలపాశుపతపాషండాద్యనేకదుర్మతప్రతిపాదక పురాణశాస్త్రంబులం గల్పించి తాను భస్మోద్ధూళనరుద్రాక్షవలయకపాలాస్థిమాలికాధారణశ్మశానవాసదిగ్వసనాద్యమంగళాచారంబులం గైకొని దేవునియాజ్ఞచే జంభనముచిప్రముఖాసురమోహనార్థంబుగా నిట్టి తామసవేషంబు ధరించిననాకు జగన్మాన్యత్వం బెట్లు గలుగనేర్చు నని విన్నవింప, శ్లో॥ అహమప్యవతారేషు త్వాంచ రుద్ర మహాబల। తామసానాం మోహనార్థం పూజయామి యుగేయుగే। మతమేతదవష్టభ్య పతన్త్యేవ నసంశయః॥ ఇత్యాదిపాద్మపురాణోక్తక్రమంబుగా సర్వలోకరక్షకుండైనపుండరీకాక్షుండు పార్వతీపతిని బూజించి మహా

త్వా మదాజ్ఞచే నిట్లొనర్చిననీకుం బ్రసన్నుండ నైతిఁ దామసజనమోహనా
ర్థంబు రామకృష్ణాద్యవతారంబులయందు నిన్నర్చించెద మదీయరామషడక్షరీ
మంత్రజపంబుచేఁ బరమపవిత్రం బగుభవదీయహృత్కమలకర్ణికావీథిమధ్యం
బున నిత్యసాన్నిధ్యంబొనర్చెదఁ గాన యిట్టితామసవేషధారణంబునకు సంశయిం
పవలదు నిన్నునే నారాధించితి నేని, శ్లో॥ యద్యదాచరతి శ్రేష్ఠ స్తత్తదేవేత
రోజనః । స యత్ప్రమాణం కురుతే లోక స్తదనువర్తతే॥ అనియెడు న్యాయం
బున, శ్లో॥ మోక్షప్రదాతా సర్వేషాం విష్ణురేవ నసంశయః ॥ ఇత్యాదివిశేష
ప్రమాణంబులను విశ్వసించి మదేకపరాయణు లగుముముక్షుచేతనులు దక్కఁ
దక్కినజనులందఱు మత్ప్రదర్శితమార్గం బనువర్తించి నిన్నతిభక్తితో భజించు
చుందు రని వరం బిచ్చుకతనఁ గావేరీతీరంబున గాయత్రీశిలాసమీపంబునందు
స్వసంకల్పకల్పితవహ్నిపుష్కరిణ్యుత్తరదక్షిణతటంబులయందు శ్రీరామలక్ష్మణా
భిధానుం డగునారాయణుండు శివలింగస్థాపనంబుఁ జేసి యర్చించెన త్తీర్థసమీ
పంబునందు బ్రహ్మహత్యానివృత్తికై ప్రాయశ్చిత్తం బేల యొనర్చుకొనియె నంటి
వేని, శ్లో ॥ నమే పార్థాస్తి కర్తవ్యం త్రిషు లోకేషు కించన। నానవాప్త మవా
ప్తవ్యం వర్తఏవచ కర్మణి॥ యదిహ్యహం నవర్తేయం జాతు కర్మణ్యతన్ద్రితః।
మమవర్త్మానువర్తన్తే మనుష్యాః పార్థ సర్వశః ॥ ఉత్సీదేయు రిమేలోకా నకు
ర్యాం కర్మచే దహమ్। సఙ్కరస్య చ కర్తాస్యా ముపహన్యా మిమాః ప్రజాః॥
సక్తాః కర్మణ్యవిద్వాంసో యథా కుర్వన్తి భారత। కుర్యాద్విద్వాం స్తథా సక్త
శ్చికీర్షు ర్లోకసంగ్రహమ్॥ అనియెడుగీతాన్యాయంబుచే భగవంతుం డైనను స్వ
రూపజ్ఞానసంపన్ను లగుభాగవతు లైనను లోకసంగ్రహార్థంబు కర్మం బాచరింప
వలయుఁ గాన రాజర్షిశ్రేష్ఠుం డైన దశరథచక్రవర్తికిం బుత్రుం డై యవతరించిన
శ్రీరామభద్రుం డగస్త్యాదిబ్రహ్మర్షిప్రార్థనచే హిరణ్మయగోగర్భప్రవేశమహాదా
నాదు లొనరించి దేవేంద్రునకుం బోలె వృత్రబ్రహ్మహత్యానివృత్తికారణం బైన
గాయత్రీశిలయందు జగజ్జన్మాదికారణనిత్యనిరవధికనిరతిశయనిస్సమాభ్యధికస్వకీ
యదివ్యతేజోవిశేషోపాసనప్రతిపాదకం బైనగాయత్రీమంత్రంబు లోకశిక్షార్థంబు
జపించెఁ గావున, "పవిత్రాణాం పవిత్రం యో మఙ్గళానాంచ మఙ్గళమ్ ।
దైవతం దేవతానాంచ" ఇత్యాదిపంచమవేదోక్తక్రమంబుగాఁ బరమపావనపర
మకల్యాణదివ్యమంగళవిగ్రహుం డై పరమదైవతం బైనశ్రీరఘుస్వామికి దో
షంబు లేదు మఱియును, శ్లో ॥ నమాం కర్మాణి లింపన్తి నమే కర్మఫలే స్పృ
హా॥ అనియెడు గీతోక్తక్రమంబుగా నిస్స్పృహుండు నకర్మవశ్యుండు నగుశ్రీరా
మాభిధానవిష్ణువును ఫలకాము లైనయింద్రాదులు వృత్రాదిబ్రహ్మహత్యాఫ
లంబుఁ జెందినట్లు రావణహననదోషంబుఁ జెందఁజాలఁడు—అదియునుం గాక॥
పార్వతీ, శ్లో॥ మన్నాథ జగతాంనాథ సర్వజ్ఞత్వం మహేశ్వర। త్వత్ప్రసాదాన్మ

యాజ్ఞాతం ధర్మశాస్త్ర మనుత్తమమ్। ప్రాయశ్చిత్తంతు పాపానాం శ్రుతం సర్వ మశేషతః। బ్రహ్మహత్యాదిపాపానాం నిష్కృతిం వక్తు మర్హసి॥ గుద్రః, శ్లో॥ శృణు దేవి ప్రవక్ష్యామి గుహ్యాద్గుహ్యతరంమహత్ । సనత్కుమారవిఘ్నేశసంవాదం పాపనాశనమ్। ఉపవిష్టం గణాధ్యక్ష మేకాన్తే ప్రణిపత్య సః। సనత్కుమారః పప్రచ్ఛ సర్వధర్మవిదాం వరమ్॥ సనత్కుమారః, శ్లో॥ భగవన్ సర్వధర్మజ్ఞ సర్వవిఘ్నవినాశక। ద్విజహత్యాహరం ధర్మం వక్తు మర్హసి మే ప్రభో॥ భవద్వినాన్య ధర్మస్య వక్తా నాస్తి జగత్త్రయే॥ వినాయకః, శ్లో॥ సాధు పృష్టం త్వయా బ్రహ్మన్ సర్వలోకోపకారిణమ్। మయాచిరకృతం కర్మస్మారితం భవతానఘ పురాహంగజ రూపేణ జాతః పర్వతసన్నిభః। మత్తో వృక్షాన్ సముత్పాట్య మునిహింసాం సమారభమ్॥ తదామయా మునిగణా హింసితా బహవో బలాత్ । హాహాకారో మహా నాసీ ద్వ్రిప్రాణాం సమంతతః॥ తదాహత్యాసహస్రేణ వేష్టితః పతితో స్మ్యహమ్। నిస్సంజ్ఞం మృతతుల్యం మాం మైత్వా దేవః పితా మమ॥ ఆరాధ్యజగతా మీశం రామం సర్వహృదిస్థితం। ప్రత్యక్షమకరోద్దేవో రావృతో రఘునన్దనః॥ తదా ప్రోవాచ భగవాన్ శ్రీరామః పితరం మమ। ప్రసన్నోస్మి మహాదేవ కిం మాం ప్రార్థయసే ప్రభో॥ దాస్యామి యదభీష్టం తే త్రిషు లోకేషు దుర్లభమ్॥ ఈశ్వరః, శ్లో॥ ద్విజహత్యాసమావిద్ధ మమపుత్ర మిమం ప్రభో। నిష్పాపం కురు దేవేశ యద్యస్తి మయి తే దయా॥ తథేత్యుక్త్వా తదా తేన దయయా వీక్షితో స్మ్యహమ్। తత్క్షణాల్లబ్ధచైతన్యో నిర్మలజ్ఞానబృంహితః। బహుభిర్దివ్యపద్యైశ్చ స్తుత్వాతం ప్రణతో స్మ్యహమ్। తదా మామాహ సప్రీత శ్శ్రీరామ శ్శరణాగతమ్॥ శ్రీరామఉవాచ॥ ద్విజహత్యాసహస్రస్య ప్రాయశ్చిత్తం వదామి తే। యన్నామ్నామసహస్రంవాహత్యాకోటిభిదుత్తమమ్॥ ఇతిమహ్యంసదారామః స్వస్యనామసహస్రకమ్। తస్యగ్రహణమాత్రేణ నిష్పాపో స్మి తథైవహ॥ తదాదిసర్వదేవానాం పూజ్యోస్మి మునిసత్తమ। త్వమప్యేతదధీయానో రాఘవస్యమహాత్మనః। నామ్నాంసహస్రంలోకేషుప్రఖ్యాపయమహామతే॥ అని తత్త్వసంగ్రహరామాయణంబున కిష్కింధాకాండంబునందు చతుర్థసర్గోక్తశ్రీరామసహస్రనామస్తోత్రంబునం దుపోద్ఘాతోక్తప్రకారంబుగా గిరికన్యనిజభర్తనుం జూచి దేవానీయనుగ్రహంబుచేధర్మశాస్త్రంబులు దెలిసితి బ్రహ్మహత్యాదిమహాపాతకప్రాయశ్చిత్తంబు దెలుపుమని ప్రార్థింప రుద్రుం డద్దేవినిం జూచి సనత్కుమారవిఘ్నేశసంవాదం బొక్కటి గల దది నీప్రశ్నంబునకుం బ్రత్యుత్తరంబగు నది వివరించెద నాకర్ణింపుము ముం దొక్కనాడు సనత్కుమారుం డేతెంచి వినాయకునింగాంచి నమస్కరించి బ్రహ్మహత్యాప్రాయశ్చిత్తరూపధర్మంబుపదేశింపుమని యడుగ నగ్గజాననుం డాసనత్కుమారు నుద్దేశించి మహాత్మా భవత్పృత్తసవిలాసీనప్రశ్నశ్రవణంబుచే మదాచరితంబైనచిరంతనదుష్కర్మంబా

కట్టిటి యిప్పుడస్మదీయస్మృతివిషయం బయ్యె దాని వర్ణించెద సావధానచిత్తుం డవై వినుము తొల్లి మదీయజననీజనకు లిరువురు విలాసార్థంబుగాఁ గరేణుకరీంద్ర స్వరూపంబులు ధరియించి యొకపుణ్యారణ్యంబునందుఁ గ్రీడించుచున్న వారివలన మహాగిరిమాత్రప్రమాణమత్తమాతంగశరీరుండనై జనియించి మదోద్రేకంబున మీఁ దెఱుంగక నిరపరాధులైన మునీంద్రులఁ బెక్కండ్ర వధించి బ్రహ్మహత్యా సహస్రపరివేష్టితుండనై సంజ్ఞాహీనుండనై మృతప్రాయుండనై పడియున్న నెఱింగి యస్మద్గురుండైన నహాండు సర్వాంతర్యామియు సర్వలోకేశ్వరుండు నగు శ్రీ రామభద్రునతిభక్తి నర్చింప నద్దేవాదిదేవుండు సుప్రసన్నుండై సర్వగీర్వాణపరివృతుండై మజ్జనకునకు దృష్టిగోచరుండై దేవా నీ విట్లు నన్నారాధించుటం జేసి మిగుల సంతోషించితి నిట్టిమల్లభవరంబైన నీకొసఁగెద నీయభీష్టంబు వేఁడుమని యానతీయ విని సంతసించి మజ్జనకుండు మహాత్మా నాయెడ నీకు దయ గలదేని పార్వతీపుత్త్రుండైన యిబ్బాలకునిం బాపవిముక్తుని జేసి బ్రదికింపుమని ప్రార్థింప నప్పరమపురుషుండు స్వకీయకరుణాకటాక్షవీక్షణంబుల నన్నుం గటాక్షింప సంజ్ఞ లభించి తదనుగ్రహప్రాప్తవిశుద్ధబుద్ధిపరిబృంహితుండనై యనేకగద్యపద్యంబుల నతనిం గొనియాడి తత్పాదారవిందంబులయందు సాష్టాంగప్రణామం బాచరింప శరణాగతుండనై నన్నుం గరుణించి యద్దేవుండు వత్సా బ్రహ్మహత్యాప్రాయశ్చిత్తాత్మకంబును మఱియు నానాహత్యాకోటివిఘటకంబు నగుమన్నామసహస్రంబు నీకుపదేశించెద నని చెప్పి యట్లను గ్రహింపం దత్ప్రసాదంబద్దీయసహస్రనామపారాయణంబుచే నిర్ముక్తనిఖిలమహాపాతకుండనై సర్వదేవర్షిపూజ్యుండనైతి నానామసహస్రంబు నీ కధికరించి త్రిభువనంబులఁ బ్రవర్తింపం జేయుమని వక్కాణించెఁ గావున నోదేవి నీవును మంత్రాత్మకంబైన శ్రీ రామనామసహస్రంబునందొక్కొక్కనామంబు సర్వపాపవినాశనంబును సహస్రనామపారాయణఫలప్రదంబును సర్వైశ్వర్యప్రదాయకంబును గాన సర్వకాలంబులయందు శ్రీరామనామంబు జపించుచుండుము మఱియు నెంతవట్టు శ్రీరామనామపంచాననధ్వని వినంబడదు తావత్కాలపర్యంతంబు మహాపాతకమత్తగజంబుల మదోద్రేకంబు చెల్లు రామనామశ్రవణానంతరకాలంబున సకలకలుషంబు లన్నియు నిర్మూలంబు లగు నని గద్రుండు తనదేవికిం దెలిపెఁ గావున నెవ్వాఁడు కైలాసపతికిం దత్పుత్త్రునకు బ్రహ్మహత్యానివర్తకుం డయ్యె, శ్లో॥ సేతుం దృష్ట్వా విముచ్యన్తే బ్రహ్మహత్యాదిపాతకైః॥ అని సేతుమాహాత్మ్యోక్తక్రమంబుగా యదీయసేతుబంధంబు నిరీక్షించి మానవులు బ్రహ్మహత్యాదిపాపవినిర్ముక్తు లగుదురు, శ్లో॥ రామనామ తవ జాతు జపన్తః పామరాశ్చ వితరన్తి భవాబ్ధిమ్॥ అనియెడున్యాయంబునఁ బామరులైనను యదీయరామనామం బొకసారియైన జపించి సంసారసముద్రంబు దాఁటుదురు, శ్లో॥ మనో దగ్ధం పరస్త్రీభి ర్జిహ్వా

దగ్ధాపరాన్నతః । హస్తౌ పరిగ్రహా ద్దగ్ధౌ కుత స్సిద్ధి ర్వరాంగనే॥ అనిసిద్ధనాగా
ర్జునతంత్రోక్తక్రమంబుగాఁ బరస్త్రీపరాన్నపరద్రవ్యప్రతిగ్రహాగ్నిచేఁగరణత్ర
యంబు దగ్ధం బయ్యెఁ గావున, శ్లో॥ రామేతివర్ణద్వయ మాదరేణ సదాస్మర
న్ముక్తి ముపైతి జన్తుః । కలౌ యుగే కల్మషమానసానా మన్యత్ర ధర్మే ఖలు
నాధికారః॥ అనియెడున్యాయంబునఁ గలికాలంబునందుఁ గలుషచిత్తులగుమను
ష్యుల కితరధర్మానుష్ఠానయోగ్యత చాలదు గానయెవ్వానిదివ్యనామం బెల్లప్పు
డనుసంధించి చేతనుండు నిర్వాణంబుఁ జెందునట్టిపరమపావనపరమకల్యాణప్రా
కృతదివ్యమంగళవిగ్రహుం డగుశ్రీరామభద్రునకుం బాపంబు గలదని ప్రలపిం
చుపాపాత్ములపాపంబులకుఁ బారంబు లేదు వారిజన్మంబులు నిరూపణీయంబులని
యగ్గురువరుం డానతియ్య నాకర్ణించి యార్యసత్తమా "హరిగ్ంహరంతమ్॥" ఇ
త్యాదిశ్రుతివాక్యంబు "హరిం నృసింహం హరన్తం సంహరన్తం విశ్వేశానం రు
ద్రం దేవా అనునయన్తి" అని యన్వయించి శరభరూపి యగురుద్రునిచే నర
కేసరికిఁ బరాజయంబు సుస్పష్టం బగుఁ గావున విష్ణున కాధిక్యం బెటు సంభవిం
చు నని యావిప్రుం డడుగ నతనిం జూచి గురువరుం డు వత్సా, శ్లో॥ ఇతిహాసపు
రాణాభ్యాం వేదం సముపబృంహయేత్ । బిభేత్యల్పశ్రుతా ద్వేదో మామయం
ప్రతరిష్యతి॥ అనియెడున్యాయంబున వేదంబు వీఁడు నన్ను వంచింపఁగలండని యల్ప
శ్రుతునివలన భయపడుఁ గాన యితిహాసపురాణాదులచే వేదార్థంబు నిర్ణయింప
వలయుఁ గాన శంకరమధ్వవిద్యారణ్యభగవద్రామానుజపరాంకుశభట్టార్యాదు
లైకకంఠ్యంబుగాఁ దమతమభాష్యాదిగ్రంథంబులయందుఁ బ్రమాణంబుగాఁ బ
రిగ్రహించిన, శ్లో॥ బ్రహ్మాణ మిన్ద్రం రుద్రంచ యమం వరుణమేవచ। నిగృహ్య
హరతే యస్మా త్తస్మాద్ధరిరిహోచ్యతే॥ అనియెడుపురాణవచనోక్తక్రమంబుగా
బ్రహ్మేంద్రరుద్రయమవరుణాదిదేవతలను నిగ్రహించి తనకు వశవర్తులఁగాఁ జేయు
కతన హరినామంబు విష్ణునకు యోగరూఢమై చెల్లు నట్టినృసింహునకు శరభ
రూపి యగు రుద్రునిచేఁ బరాభవం బెట్లు సంభవింప నేర్చు నదియటులుండఁ గాక
యాశ్రుతికి నీవు చెప్పినయర్థంబు బహుప్రమాణవిరుద్ధం బదియెట్లంటివేని విశద
పఱచెద సావధానచిత్తుండవై వినుము తొల్లి శ్రీమదఖిలనిగమాగమనిగదితనిజ
కథాసుధాప్రవాహావగాహనప్రక్షాళితాశేషదోషసాధుయూథపరిత్రాణపరాయ
ణుండును బరమపావనపరమకల్యాణవిష్ణువాసుదేవనారాయణాద్యభిధానుండును
జగద్విత్రాసకసుత్రామామిత్రపక్షవిక్షేపణదక్షాక్షీణవైష్ణవతేజఃకాయాదరావ
బోధితసాధువాక్ప్రతిష్ఠాపనాంగీకృతాసురవరాయససభాస్తంభవిజృంభితస్వావిర్భా
వుండును దప్తచామీకరప్రచండతరనయనవిస్ఫురచ్ఛవిచ్ఛటాకేసరవిసరవిజృంభి
తాననవికటదంష్ట్రారాళభయంకరకరవాలచలత్క్షురాగ్రజిహ్వాస్తబ్ధోర్ధ్వకర్ణమహా
ద్భుతగిరికందరవ్యావృత్తాస్యనాసావిరాజితాభ్రంలిహమహోన్నతకాయుండును

బృథుపీవరాదీర్ఘగ్రీవోరుమధ్యస్థలతనుమధ్యవిరాజితుండును రాకాసుధాకరకరనికరగౌరతనూరుహవ్యాప్తిసముద్దీప్తుండును భక్తరక్షణప్రాప్తుండును ప్రతిభటవిఘటనపటురటచ్చక్రాబ్జగదాఖడ్గముసలహలకులిశాద్యనేకదివ్యాయుధవిభ్రాజద్భుజాభిరాముండును నుద్దామదైత్యస్తోమభీనుతమనిజధామభూముండును మహార్హామణిఘృణిప్రభాసితశశిశావకాశానర్ఘకోటీరగ్రైవేయకమకరకుండలహార కేయూరాంగదకౌస్తుభకటకోర్మికాకాంచిదామోదరబంధనపీతాంబర శింజానమంజుమంజీరాద్యపరిమితదివ్యభూషణభూషితుండును నిరంతరచిరంతనతపస్సమాధినిష్ఠాగరిష్ఠసనకాదిమునిజనమనఃకమలకర్ణికాసమారాధితసుందరచరణారవిందుండును మహానందకందళితహృదయారవిందుండును జరాచరసంతాపనసంతతప్రతాపోద్దీపితహిరణ్యకశిపురక్షోవక్షఃకవాటోత్పాటనాసంకుచితకుంచికాయమాననఖర శిఖరుండు నగు శ్రీనృసింహదేవుండు దైత్యహననసమయసముద్భూతస్వకీయకోపానలాభీలజ్వాలాకలాపపరివృతుండై ప్రళయానలంబుపగిదిఁ జరాచరదుర్నిరీక్ష్యుండై బ్రహ్మరుద్రేంద్రాది దేవతలచే బహువిధంబులం బ్రార్థింపంబడియును బ్రసన్నుండుగాక యున్నయవసరంబున వేల్పులు కొందఱు తదీయాపూర్వాత్యద్భుతదురంతదుస్సహతేజఃప్రపంచప్రతాపంబున కోర్వంజాలక మూఢచేతనులై యొకనిరర్థకోపాయం బాలోచించి రుద్రునిం జూచి దేవా సింహంబునకు శరభంబు విరోధి నీవు తద్రూపంబు ధరియించి యీనరకేసరి నెదుర్కొంటివేని యితఁడు శాంతుం డగునని ప్రార్థింప, శ్లో॥ తతఃక్షణేన శరభో నాదపూరితదిఙ్ముఖః। అభ్యాశమగమ ద్విష్ణో ర్వ్యనదద్భైరవస్వనమ్॥ తమభ్యాశగతం దృష్ట్వా నృసింహ శ్శరభం రుషా। జఘాన నిశితై రుగ్రై ర్నఖై రేవ వరాయుధైః॥ నిహతే శరభే తస్మిన్ రౌద్రే మధునిషూదనమ్। తుష్టువుః పుణ్డరీకాక్షం దేవా దేవర్షయ స్తథా॥ అని యాగ్నేయపురాణంబునఁ జత్వారింశదధ్యాయోక్తక్రమంబుగా శంభుండు శరభరూపంబు ధరించి నిజనాదపూరితదిఙ్ముఖుండై యద్దేవదేవుని డాసి ఘోరతరనాదం బొనర్చినం జూచి శ్రీనృసింహదేవుండును నిశితనిజనఖాగ్రవరాయుధంబులచే నతనిం జీఱివైచిన దేవతలు దేవఋషు లాశ్చర్యంబుఁ జెంది యద్దేవాదిదేవుని బ్రస్తుతించిరి. మఱియును, శ్లో॥ తౌ యుధ్యమానౌ తు చిరం వేగేన బలవత్తరౌ। న శ్రమం జగ్మతు ర్దేవౌ నృసింహ శరభాకృతీ॥ తతః క్రుద్ధో మహాకాయో నృసింహో భీమవిక్రమః। సహస్రకరజానత్ర తస్య గాత్రే న్యవేశయత్॥ పతితం భీమమత్యుగ్రం గతాసుం ద్రష్టు మాగతాః। ఋషయో దేవగన్ధర్వా యత్ర శేతే హతో హరః॥ తం దృష్ట్వా పరమం జగ్ము ర్విస్మయం తే దివౌకసః। ప్రశశంసు స్తథా కర్మ నారసింహస్య చాద్భుతమ్॥ ఇత్యాదిపాద్మపురాణోక్తక్రమంబుగా నృసింహనఖాగ్రంబులచేఁ జీల్పఁబడి గతప్రాణుండై పడియున్న శరభరూపి యగుహరునిం జూచి మిగులవిస్మయంబుఁ జెంది మహర్షి దేవగంధర్వాదు లంద ఱద్దేవాదిదేవుని

యత్యద్భుతపరాక్రమం బనేకవిధంబులం బ్రశంసించి రదియునుంగాక, శ్లో॥ హంతు మభ్యాగతం రౌద్రం శరభం నరకేసరీ। నఖైర్విదారయామాస హిరణ్యకశిపుం యథా॥ ఇత్యాదిగారుడపురాణంబునందష్టనవతితమాధ్యాయోక్తక్రమంబుగాఁ దన్ను వధింప నెదుర్కొన్న శరభరూపి యగురుద్రునిం జూచి నృసింహుండు నిజనిశితనఖాగ్రంబులచే నతని హిరణ్యకశిపుని మాడ్కిం జీల్చివైచె మఱియును, శ్లో॥ నికృత్తబాహూరుశిరా వజ్రకల్పముఖైర్నఖైః। మేరుపృష్ఠే నృసింహేన శరభస్సహసాపతత్॥ ఇత్యాదినృసింహపురాణోక్తక్రమంబుగా నరకేసరిచే వజ్రకల్పముఖంబు లగుతదీయనఖంబులచే శరభరూపుం డగుశివుండు విదారితబాహూరుశిరస్కుండై విగతప్రాణుండై మేరుపృష్ఠంబునం బడియె నదియునుంగాక, శ్లో॥ తతస్స్ఫురన్త మాదాయ రుద్రం శరభరూపిణమ్। విదదారనఖైస్తీక్ష్ణైర్హిరణ్యకశిపుం యథా॥ ఇత్యాదివామనపురాణోక్తక్రమంబుగా నృసింహుండు నిజనిశితనఖాగ్రంబులచే హిరణ్యకశిపునివగిది శరభరూపి యగురుద్రునిం జీల్చివైచె మఱియును, శ్లో॥ నమస్తేస్తు నృసింహాయ లక్ష్మీస్తుతిజితక్రుధే। యత్రోత్కోధాగ్నౌ పురా రౌద్ర శ్శరభ శ్శలభాయితః॥ ఇత్యాదిపురాణాంతరోక్తక్రమంబుగా నెవ్వనిక్రోధాగ్నియందు రౌద్రం బగుశరభరూపంబు శలభం బయ్యె నట్టినరకేసరికిం జేమోడ్చెద నని దేవర్షిసంఘంబు గొనియాడె నదియునుం గాక, శ్లో॥ బ్రహ్మావర్మశిరఃపట్టదిక్పాలోర్ధ్వాఙ్గభూషణః। ద్వాదశార్కశిరోవామరుద్రవేష్టికనూపురః॥ అనన్తాయుధదోర్దణ్డో నృసింహో వీరభద్రజిత్॥ ఇత్యాదిపాద్మపురాణంబున ముఖ్యసహస్రనామోక్తక్రమంబుగా నృసింహుండు వీరభద్రుని జయించె నదియునుం గాక, శ్లో॥ సచఞ్చుపఞ్చాననముష్టపాదం పతత్రిద్వయాఢ్యం ఘననీలగాత్రమ్। స్ఫురన్మహాతీవ్రసహస్రహస్తం సహస్రశస్త్రం శరభస్వరూపమ్॥ కరాదాదాయ ప్రత్యేకం ముఖచఞ్చుపుటద్వయమ్। వ్యదారయన్నృసింహస్తం హిరణ్యకశిపుం యథా॥ తస్యకఙ్కాళకేనైవ నగాకారేణ నారద। జయకేతుం దణ్డముచ్చం చకార నరకేసరీ॥ ఇత్యాద్యుత్తరకూర్మపురాణోక్తక్రమంబుగాఁ జంచుపంచకయుక్తపంచాననుండును నష్టపాదుండును బతత్రిద్వయాఢ్యుండును నీలమేఘనిభాకారుండును స్ఫురన్మహాతీవ్రసహస్రశస్త్రధరసహస్రహస్తుండు నగుశరభాత్మకరుద్రునిం జూచి నిజకరాగ్రంబులచే వేఱువేఱ యతనిముఖచంచుపుటంబులు గ్రహించి హిరణ్యకశిపునిపోలిక నితనిం జీల్చివైచి నృసింహదేవుండు పర్వతాకారంబైన తదీయకంకాళాస్థిచే మహోన్నతంబైన జయధ్వజదండంబు సేయించె నిట్లనేకపురాణంబులయందు నరకేసరిచే శరభస్వరూపుండైన రుద్రుండు హతుం డయ్యె నని యుదాహరింపఁబడెఁ గాన "హరిగ్ం హరం తమ్" ఇత్యాదితైత్తిరీయోపనిషద్వాక్యంబునకు నీవు చెప్పినయర్థం బయుక్తంబు రెండు మూఁడు శైవపురాణంబులయందు శరభునిచే నృసింహునకుఁ బరాజయంబుని

రూపింపఁబడ్డ దంటివేవి బహుసాత్త్వికపురాణవిరుద్ధంబు లైనయాతామసపురాణంబులు ముముక్షువుల కనాదరణీయంబులు కావున నాశ్రుతికి "విశ్వేశానం రుద్రంహరంతం హరిం నృసింహం దేవా అనునయంతి" అని యీయర్థంబు పురాణమహర్షులచే నిర్ణీతంబయ్యె 'బహూనా మనుగ్రహో న్యాయః' అని యీయర్థంబనేక సాత్త్వికపురాణానుగృహీతంబు గావున ముముక్షుజనుల కుపాదేయతమంబు గావున శ్రీనృసింహునిచే శరభపరాజయం బసంకుచితఘంటాఘోషాయమానంబైనసిద్ధాంతం బని విశ్వసింపుమని యగ్గురువరుం డానతియ్య విని యద్ధరామరుం డట్లు పరాత్పరుం డగుహరి నెల్లవారేల యర్చింప నొల్ల రనిన, శ్లో॥ కలౌ జగత్పతిం విష్ణుం సర్వస్రష్టార మీశ్వరమ్। నార్చయిష్యన్తి మైత్రేయపాషణ్డోపహతా జనాః॥ అంతశ్శాక్తం బహిశ్శైవం సభామధ్యేతు వైష్ణవమ్। కలౌ కష్టాః ప్రవర్తన్తే పాషణ్డోపహతా జనాః॥ అనున్యాయంబునఁ బాషండోపహతచిత్తులా శ్రీహరి నర్చింపనొల్ల రని యగ్గురుం డన నతండు పాషండు లెట్టివా రని మగిడి యడుగ నాద్విజు నుద్దేశించి॥ పార్వతీ-శ్లో॥ పాషణ్డినాన్తు సల్లాపం వర్జయే దితియత్త్వయా। ఉక్తం మమేహ భగవన్ గర్హితా దతిగర్హితమ్॥ తే యాదృశా మమాచక్ష్వకై ర్లిఙ్గైశ్చిహ్నితా భువి॥ రుద్రః॥ అన్యం దేవం పరత్వేన వదన్త్యజ్ఞానమోహితాః। నారాయణా జ్జగన్నాథా త్తేవై పాషణ్డినస్స్మృతాః॥ ద్వేష్టారో విష్ణుభక్తానాం యేచావైష్ణవసంశ్రయాః। పాషణ్డిభిశ్చ సంయుక్తా స్తేవై పాషణ్డినస్స్మృతాః॥ కపాలభస్మాస్థిధరా యేహ్యవైదికలిఙ్గినః। ఋతేవనస్థాన్ యే చాన్యే జటావల్కలధారిణః॥ అవైదికక్రియోపేతా స్తేవై పాషణ్డినస్స్మృతాః। శఙ్ఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిచిహ్నైః ప్రియతమై ర్హరేః। గర్హితా యేద్విజాదేవి తేవై పాషణ్డిన స్స్మృతాః॥ సత్త్వశాస్త్రోక్త మాచారం యస్తు నాచరతే ద్విజః। సపాషండీతివిజ్ఞేయ స్సర్వలోకేషు గర్హితః॥ స్వతంత్రః కురుతే యస్తు కర్మ వేదోదితం మహత్। వినావై భగవత్ప్రీత్యా సవై పాషణ్డ ఉచ్యతే॥ సమస్తయజ్ఞభోక్తార మవిదిత్వాచ్యుతం హరిమ్। ఉద్దేశ్యదేవతాయైవ జుహోతిచ దదాతి యః। స పాషండీతి విజ్ఞేయ స్స్వతంత్రో వాపి కర్మసు। యస్తు నారాయణం బ్రహ్మరుద్రాద్యై ర్దైవతై స్సహ। సమత్వేనైవ వక్ష్యేత స పాషణ్డీ భవే ద్ధ్రువమ్। అవస్థాత్రితయే యస్తు మనోవాక్కాయకర్మభిః। వాసుదేవం నజానాతి సపాషణ్డీ భవేద్ద్విజః। కిమత్ర బహునోక్తేన బ్రాహ్మణా యేప్యవైష్ణవాః। తేవై పాషణ్డినోజ్ఞేయా స్సర్వలోకేషు గర్హితాః। అవైష్ణవాస్తు యేవిప్రా శ్చణ్డాలా దధమాస్స్మృతాః। తేషాం సంభాషణ స్పర్శాన్ ప్రమాదేనాపి వర్జయేత్। ఏవం శ్రుత్వాతు సాదేవీ శంకరేణాపి భాషితమ్। విస్మయం పరమం గత్వా పునఃప్రోవాచ భా

మినీ। భగవన్పరమం గుహ్యం పృచ్ఛామి సురస త్తమ। మయి ప్రీత్యా సమాచ క్ష్వ సంశయో వ ర్తతే భృశమ్ । కపాలచర్మభస్మాస్థిధారణం శ్రుతిగర్హితమ్ । య త్త్వయాధార్యతే దేవగర్హితం కేన హేతునా। స్త్రీచాపల్యేన దేవేశ పృచ్ఛామి త్వాం మహామతే । మహానుభావకథితం నక ర్తవ్యం మహేశ్వర । త్వయాచరి తమిత్యేతద్వ క్తవ్యం నక్వచి త్ప్రభో । అక ర్తవ్య మపి ప్రశ్నం వక్తు మర్హసి మే ప్రభో।ఇతిదేవ్యాహారః పృష్టో రహస్యే జనవర్జితే। ఉవాచ పరమం గుహ్యం య ద్యదాచరణం స్వకమ్ ॥ రుద్రః॥ శృణు దేవి ప్రవక్ష్యామి యద్గుహ్యం పరమా ద్భుతమ్।నవ క్తవ్యం త్వయా కచ్చిజ్జనేషుకథితం మయా । అపృథ క్త్వ శరీరత్వా ద్వక్ష్యామి తవ సువ్ర తే। నముచ్యాద్యా మహాదై త్యాః పురా స్వాయంభువా న్త రే। మహాబలపరీవారా మహావీర్యా మహౌజసః । స త్త్వకర్మరతా శ్శుద్ధా స్స ర్వపాపవివర్జితాః । త్రయీధర్మయుతా స్సర్వే భగవద్భ క్తిసంయుతాః। నిర్జిత్య సకలాన్ దేవా నవ్యాహతపరాక్రమాః। పదాని తేషాం జగృహుర్బలవీర్యమ దాన్వితాః । తతో దేవగణా స్సర్వే భగ్నా ఇంద్రపురోగమాః । విష్ణో స్సమీప మాగమ్య భయార్తా శ్శరణం గతాః । తమాహు ర్దేవదేవేశం ప్రణిపత్య జనార్ద నమ్॥ దేవాః॥ దేవదేవ మహాదై త్యై ర్జమ్భాసురపురోగమైః । స్వంస్వం స్థానం పరిత్యజ్య భవ న్తం శరణం గతాః॥ అజేయా స్సర్వదేవానాం తపో నిర్ధూతకల్మ షాః । త్వమేవ తాన్ మహాదై త్యాన్ జేతు మర్హసి కేశవ ॥ ఇత్యాకర్ణ్య హరి ర్వాక్యం దేవానామభయార్థినామ్। తానవధ్యా న్విదిత్వా మా ముచాచ పురు షో త్తమః॥శ్రీభగవాన్॥ త్వంచ రుద్ర మహాబాహో మోహనార్థం సురద్విషామ్। పాషణ్డాచరితం ధర్మం కురుష్వ సురస త్తమ॥ తామసాని పురాణాని కథయస్వచ సాంప్రతమ్। మోహనానిచ శాస్త్రాణి కురుష్వచ మహామతే॥ మయి భక్తాశ్చ యేవిప్రాభవిష్య న్తి మహర్షయః। త్వచ్ఛక్త్యా తా న్సమావిశ్య కథయస్వచ తా మసాన్॥ కాణాదం గౌతమం శ క్తి ముపమన్యుంచ జైమినిమ్। కపిలంచైవ దు ర్వాసం మృకండుంచ బృహస్పతిమ్॥ భార్గవం జామదగ్న్యంచ దశై తాంశ్చ మహా మునీన్ ।తవశక్త్యా సమావిశ్య కురుష్వ జగతోహితమ్॥ త్వచ్ఛక్త్యాశు నివిష్టాస్తే తమసో ద్రిక్తయా భృశమ్। తామసా స్తే భవిష్య న్తి క్షణా దేవ నసంశయః॥ కథ య న్త్యేవతేవిప్రా స్తామసానిజగ త్త్రయే। పురాణాని చ శాస్త్రాణి త్వత్పర త్వేన బృంహితాః॥ కపాలభస్మ చర్మాస్థిచిహ్నా న్యమరపూజిత । త్వమేవ ధృత్వా తాన్ లోకాన్ మోహయస్వజగ త్త్రయే ॥ తథా పాశుపతం శాస్త్రం త్వమేవ కురు సువ్రత।కఙ్కాళశైవపాషణ్డమహాశైవాదిభేదతః॥ అవలమ్బ్యమతం సమ్యగ్వేద బాహ్యాద్విజో త్తమాః । భస్మాస్థిధారణా స్సర్వేభవేయు స్తేననంశయః॥ త్వాం పరత్వేనవక్ష్య న్తి సర్వశా స్త్రేషు తామసాః । తేషాం మతమధిష్ఠాయ సర్వేదై త్యా స్సదానవాః॥ భవేయు స్తే మద్విముఖాః క్షణా దేవ నసంశయః। అహామ ప్య

వతారేషు త్వాంచ రుద్ర మహాబల॥ తామసానాం మోహనార్థం పూజయావి యుగేయుగే। మత మేత దవష్టభ్య పత త్స్యేవ నసంశయః॥ తచ్ఛ్రుత్వాహంయథోక్తం తం దేవదేవేనభామిని। సముద్విగ్నమనా గీనో బభూవాత్ర వరాననే। నమస్కృత్వా పరం దేవ మబ్రువం పరమేశ్వరమ్। త్వయాజ్ఞప్త మిదం దేవకిరోమి యది భూతలే॥ ఆత్మనాశాయ మే నాథ భవిష్యతినసంశయః। నశక్యంహి మయాకర్తు మేతత్కృత్యం మయాధునా॥ త్వదాజ్ఞాచ నచోల్లంఘ్యా వద కిం చోత్తరం మమ। ఏవ ముక్తోమయా దేవ స్సమాభాష్యచ మాం పునః॥ నాత్మనాశాయ తే వత్స భవేదిత్యాహ మాం హరిః। దేవతానాం హితార్థాయ కురుష్వ వచనం మమ॥ తవాప్యుజ్జీవనోపాయం కథయామి సురోత్తమ। నిత్యం జపన్నహోరాత్రమ్మమనామసహస్రకమ్॥ హృదయే మాం సదా ధ్యాయన్ జపన్మన్త్రమ్మమావ్యయమ్। షడక్షర మ్మహామన్త్రం తారకబ్రహ్మముచ్యతే॥ యే భజన్తిహి మాం భక్త్యా తేషాం ముక్తి ర్నసంశయః। ఇన్దీవరదళశ్యామం పద్మపత్రాయతేక్షణమ్॥ శఙ్ఖాసిశార్ఙ్గాబ్జధరం సర్వాభరణభూషితమ్। పీతవస్త్రం చతుర్బాహుం జానకీప్రియవల్లభమ్॥ శ్రీరామాయ నమశ్చైతదుచ్చార్యంమన్త్రముత్తమమ్। సర్వదుఃఖహరం హ్యేత త్పాపినామపిముక్తిదమ్॥ ఇమం మన్త్రం జప న్నిత్య మ్మఙ్గళ స్త్వంభవిష్యసి। భస్మాస్థిచర్మభిర్యత్తు సంభూతమశుచిత్వయి॥ మఙ్గళం తద్భవే ద్వత్స మన్మన్త్రోచ్చారణాచ్ఛుభాత్। త్వచ్చిత్తాన్నాపయాస్యామి సదా సర్వసురోత్తమ॥ మదన్యదేవతాభక్తిర్న జాయేత తపోధన। మనసైవాచర హృదిమాం నాథం పురుషోత్తమమ్॥ మదాజ్ఞాం కురు మత్ప్రీత్యా సర్వమేతచ్ఛుభంతవ।ఇతి సందిశ్యమాం దేవో విససర్జమరుద్గణాన్।విసృష్టాస్తేన తే దేవా నివృత్తా మాం సమాయయుః। తతో మాం ప్రార్థయామాసుర్దేవాఇంద్రపురోగమాః॥ శీఘ్రంకురు హితం దేవ యథోక్తం హరిణాధునా। దేవతానాంహితార్థాయవృత్తిం పాషణ్డినాం భువి॥ కపాలచర్మభస్మాస్థిధారణం తత్కృతం మయా।తామసానిపురాణాని యథోక్తం విష్ణునామమ॥ పాషణ్డశైవశాస్త్రాణియథోక్తం కృతవానహమ్। మచ్ఛక్త్యావై సమావిశ్యగౌతమాదిద్విజానపి॥ వేదబాహ్యాని శాస్త్రాణిసమ్యగుక్తం మయానఘే।ఇమం మతమవష్టభ్య మాం దృష్ట్వా సర్వరాక్షసాః॥ భగవద్విముఖా స్సర్వే బభూవుస్తమసావృతాః। భస్మాస్థిధారణం కృత్వామహోగ్రతమసావృతాః॥ మామేవ పూజయామాసురాత్మస్వచ్ఛందనాదిభిః।మత్తోవరప్రదానాని లబ్ధ్వాబలమదోద్ధతాః॥ అత్యన్తవిషయాసక్తాః కామక్రోధమదాన్వితాః। సత్త్వహీనాస్తు నిర్వీర్యా జితాదేవగణైస్తథా॥ సర్వకర్మపరిభ్రష్టాః కాలేయాస్త్వధమాంగతిమ్। యే మే మత మవష్టభ్య చరన్తి పృథివీతలే॥ తే సర్వే ధర్మరహితాయాస్యంతి నిరయం సదా।ఏవం దేవహితార్థాయ వృత్తింవేదవిగర్హితామ్॥ విష్ణోరాజ్ఞాం పురస్కృత్య కృతం భస్మాస్థిధారణమ్। బాహ్యాచి

హ్మమిదం దేవి మోహనార్థాయవై ద్విషామ్ । అన్తరే హృదయే నిత్యం ధ్యా
త్వా దేవం జనార్దనమ్ । జపేవై సతతం మన్త్రం తారకబ్రహ్మవాచకమ్॥ సహ
స్రనామసదృశం విష్ణోర్నారాయణస్యతు। షడక్షరం మహామన్త్రం రఘూణాం
కులవర్ధనమ్॥ సర్వదైవసదా దేవి సదానందసుధాప్లుతమ్। సుఖమాత్యన్తికం బ్ర
హ్మన్యమశ్నామి సతతం శుభే॥ ఏతత్తే సర్వమాఖ్యాతం త్వయాపృష్టం శుభాననే।
కిమన్యచ్ఛ్రోతుమిచ్ఛాస్తి తత్ప్రీతా పరిపృచ్ఛమామ్॥ పార్వతీ॥ తామసానిచ
శాస్త్రాణి సమాచక్ష్వ మమానఘ । సంప్రోక్తానీహ యైర్విప్రైర్భగవద్భక్తివర్జి
తైః ॥ తేషాం నామాని క్రమశో మమాచక్ష్వ సురేశ్వర॥ రుద్రః॥ శృణు దేవి
ప్రవక్ష్యామి తామసాని యథాక్రమాత్ । తేషాంశ్రవణమాత్రేణ పాతిత్యం
జ్ఞానినామపి॥ ప్రథమం హిమయాప్రోక్తం శైవం పాశుపతాదికమ్। మచ్ఛక్త్యా
వేశితైర్విప్రైస్సంప్రోక్తాని తతః పరమ్। కాణాదేనతు సంప్రోక్తం శాస్త్రం వై
శేషికం మహత్ । గౌతమేన తథాన్యాయ్యం సాంఖ్యైన కపిలేనవై॥ ధిషణేన త
థా ప్రోక్తం చార్వాకమతిగర్హితమ్। దైత్యానాం నాశనార్థాయ విష్ణునా బుద్ధ
రూపిణా॥ బౌద్ధశాస్త్ర మసత్ప్రోక్తం నగ్ననీలపటాదికమ్ । మాయావాదమస
చ్ఛాస్త్రం ప్రచ్ఛన్నం బౌద్ధముచ్యతే॥ మయైవ కథితం దేవి కలౌ బ్రాహ్మణరూపి
ణా। అపార్థంశ్రుతివాక్యానాం దర్శయన్ లోకగర్హితమ్॥ కర్మస్వరూపంత్యాజ్యం
య దత్రవై ప్రతిపాద్యతే । బ్రహ్మణః పరమం రూపం నిర్గుణం వక్ష్యతే మయా॥
సర్వస్య జగతోప్యత్ర మోహనార్థం కలౌ యుగే। వేదార్థవన్మహాశాస్త్రమ్మా
యావాద మవైదికమ్॥ మయైవ వక్ష్యతే దేవి అసతాం నాశకారణాత్। ద్విజ
న్మనా జైమినినా వేదశాస్త్ర మపార్థతః ॥ నిరీశ్వరేణ వాదేన కృతం శాస్త్రం
మహత్తరమ్ । శాస్త్రాణీమాని గిరిజే తామసాని నిబోధమే ॥ ఇత్యాదిపద్మపురా
ణోక్తక్రమంబుగా హైమవతి తనపతినిం జూచి దేవా యత్యంతగర్హితంబగుపా
షండసల్లాపంబు వర్జింపుమని చెప్పితి రాపాషండు లెట్టివారు వారిచిహ్నంబు లెట్టి
వని యడుగ రుద్రుం డద్దేవి నుద్దేశించి యోకళ్యాణీ యెవ్వరేని యజ్ఞానమోహి
తులై సర్వజగదేకనాథుం డగునారాయణునికంటె నితరదేవత లుత్కృష్టు లని
చెప్పుదురు వారును విష్ణుభక్తులం జూచి ద్వేషించువారును వైష్ణవవ్యతిరిక్తుల
నాశ్రయించువారును పాషండులతో సాంగత్యం బొనర్చువారును గపాలభస్మాస్థి
ధరులును వైదికచిహ్నంబులు లేనివారును వానప్రస్థులు దక్క జటావల్కలం
బు లెవరు ధరియింతురు వారును నవైదికసంపత్సంయుక్తు లైనవారును భగవం
తునకుం బ్రియతమంబు లైనశంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిలాంఛనంబులు లేనిబ్రా
హ్మణులును సాత్త్వికశాస్త్రోక్తసదాచారం బాచరింపనియత్యంతగర్హితద్విజు
లును భగవత్ప్రీత్యర్థంబు సేయక కేవలస్వాతంత్ర్యంబు వహించి మహత్తరంబు
లగువేదోదితకర్మంబు లెవ్వ రొనరింతురు వారును స్వవశీకృతబ్రహ్మరుద్రేంద్రాది

దేవుం డగునచ్యుతుని సర్వయజ్ఞభోక్తనుగా నెఱుంగక కర్మంబులయందు స్వతంత్రులై తత్తదుద్దేశ్యదేవతలకే యాహుతు లొసంగువారును శ్రీమన్నారాయణాఖ్యుం డైనపరబ్రహ్మంబును బ్రహ్మరుద్రేంద్రాదిదేవతలతో సమానంబుగా నెవ్వరు భాషింతురు వారును నెవ్వ రవస్థాత్రయంబునందు మనోవాక్కాయకర్మంబులచే శ్రీవాసుదేవునిఁ దెలియంజాలరు వారును నింక వేయుమాట లేటికి విష్ణుభక్తులు గాని బ్రాహ్మణులును సర్వలోకగర్హితు లగుపాషండులు భగవద్భక్తిలేని బ్రాహ్మణు లధమాధములు ప్రమాదవశంబున నైన వారితోడిసంభాషణంబును దత్సందర్శనాదికంబును ముముక్షుచేతనుల కత్యంతనిషిద్ధం బని శంకరుండు వాక్రువ్వ నాకర్ణించి శర్వాణి యత్యంతవిస్మయంబుఁ జెంది స్వప్రాణనాథుం డగుభూతనాథు నుద్దేశించి దేవా భవదుక్తపాషండలక్షణంబులు విని మదీయహృదయంబు సంశయగ్రస్తంబయ్యె నొకపరమరహస్యం బడిగెద నాయెడ నీకుం గలప్రీతిచే నారహస్యార్థంబు నాకుం దెలుపుమా గుహ్యం బెయ్యది యంటివేని యవధరింపుము శ్రుతిగర్హితం బగుకపాలచర్మభస్మాస్థిధారణంబు నీ వొనర్చుటకుం గారణం బేమి స్త్రీచాపల్యంబుచే నిన్నడిగెద నని రహస్యస్థలంబున స్వకీయప్రేయసిచేఁ బ్రశ్నంబు సేయంబడి యద్దేవుం డద్దేవి నుద్దేశించి యోదేవీ నాకు నీ వర్ధశరీరం బగుటం జేసి నీకీపరమరహస్యంబుఁ దెలిపెద నెవ్వరి కీయర్థం బెఱింగింపఁదగదు తొల్లి స్వాయంభువమన్వంతరంబునందు నముచిజంభాదిదైత్యేంద్రులందఱు మహత్తరతేజోబలవీర్యసమన్వితు లై పరమభయంకరచతురంగవాహినీసహితులై సాత్త్వికకర్మనిరతులై సర్వపాపవివర్జితులై వైదికకర్మాసక్తచిత్తులై భగవద్భక్తిపరాయణులై సమస్తదేవతల జయించి బలవీర్యమదసమన్వితులై తత్తద్దేవతాస్థానంబు లన్నియు స్వవశంబులుగాఁ బరిగ్రహించిన వేల్పులందఱు నిజస్థానంబులు విడిచి విష్ణుసన్నిధికిం జని భయార్తులై తదీయపదారవిందంబులు శరణొంది దేవా జంభనముచిప్రముఖదానవులచేఁ బరాజితుల మై యస్మదీయస్థానంబుల విడిచి మాకుం బరమగతి వగునిన్ను శరణొందితిమి తపోనిర్ధూతపాతకులై మా కజేయు లగునద్దైతేయుల నీవ జయింపఁదగుదు వని ప్రార్థింప నభయార్థు లగువారివార్తల విని యార్తత్రాణపరాయణుం డైననారాయణుండు సత్కర్మనిరతులును స్వభక్తులు నగువారు తన కవధ్యు లని తనతలంపులోఁ దలంచి నన్నుం బిలిచి సురసత్తమా దేవశత్రుసమ్మోహనార్థంబుగాఁ బాషండాచరితం బగుధర్మం బాచరింపుము తామసపురాణంబు లొనరింపుము మోహనశాస్త్రంబులం గల్పింపుము మద్భక్తు లగుకాణాదగౌతమశక్త్యుపమన్యుజైమినికపిలదుర్వాసోమృకండుబృహస్పతిభార్గవరామమహర్షులఁ బదుగురను నీశక్తిచే నావేశించి యుక్తక్రమంబుగా జగద్ధితం బాచరింపుము భవచ్ఛక్తిసమావిష్టు లగునమ్మహర్షులు తమోగుణోద్రిక్తమనస్కులై భవత్పరత్వోపబృంహితంబు

లగు తామసపురాణశాస్త్రంబుల నిర్మింతురు నీవు సర్వగీర్వాణపూజితుండ వయ్యును గపాలభస్మచర్మాస్థిముఖలక్షణంబులు ధరించి జగత్త్రయంబునం గలదైత్యదానవరాక్షసులను దదంశసంభూతు లైనవారిని మోహమొందింపు మఱియునుం గాక పాశుపతకంకాళశైవపాషండమహాశైవాదిభేదభిన్నంబు లగుమోహనశాస్త్రంబుల నిర్మింపుము బ్రాహ్మణోత్తములు వేదబాహ్యం బైనయీమతం బవలంబించి భస్మాస్థిధారులై తమోగుణప్రధానులై నీవ పరతత్త్వంబనివక్కాణించుచుండు రిట్టిద్విజశ్రేష్ఠులమతం బవలంబించి సమస్తదైత్యదానవులు నాయెడ విముఖు లగుదురు నేనును రామకృష్ణాద్యవతారంబులయందుఁ దామసజనసమ్మోహనార్థంబుగా ని న్నర్చించెద నిట్లు మత్ప్రదర్శితమార్గం బనుసరించినజను లధోగతులం బడుదు రీయర్థంబునందు సంశయంబు లేదనుచు న న్నుద్దేశించి దేవాదిదేవుం డగునారాయణుండు పలికినవార్త లేను విని సముద్విగ్నమనస్కుండనై దీనమానసుండనై యతనికిం బ్రణామం బాచరించి దేవా భవదుక్తం బైనయీయర్థం బాచరించితినేని సందియంబు లేకుండ మదీయస్వరూపంబు నశించుఁ గావున నీకృత్యంబు నాకుం జేయ శక్యంబు గాదు భవదీయశాసనం బనుల్లంఘనీయంబు గావున నిర్ణయించి యొకప్రత్యుత్తరంబు నీవ వచింపఁదగుదు వని నేను బలుక భగవంతుండును సర్వదేవతాహితార్థంబుగా మదీయవచనం బవలంబింపుము నీ కిఁక నుజ్జీవనోపాయంబుఁ జెప్పెద నది యెట్టి దంటివేని నిత్యం బహోరాత్రంబు మదీయరామనామసహస్రంబు జపించుచు యుష్మదీయహృదయకమలకర్ణికాపీఠమధ్యంబున నిందీవరదళశ్యామంబును బద్మపత్త్రాయతేక్షణంబును శంఖచక్రగదాశార్ఙ్గాసిపద్మధరంబును సర్వాభరణభూషితంబును బీతాంబరావృతకటితటంబును గల్పశాఖోపమానసువృత్తాయతసుందర చతుర్భుజంబును జానకీసమాశ్లిష్టవామపార్శ్వంబు నగుమదీయాప్రాకృతదివ్యమంగళవిగ్రహంబు ధ్యానించుచు సర్వదుఃఖహరంబు నుచ్చారణమాత్రంబుచే నెట్టిపాపిష్ఠులకైన ముక్తిదాయకంబును దారకబ్రహ్మాభిధానంబు నగుశ్రీరామాయ నమ యనియెడి యస్మదీయషడక్షరీమంత్రంబు జపించుచు విశుద్ధకల్యాణదేహుండవు గాఁగలవు మఱియును నమంగళం బగుభస్మాస్థిచర్మాదిధారణంబునుమదీయమంత్రోచ్చారణప్రభావంబుచే శుచితమం బగును సకలకాలంబులయందును భవన్మానసంబునం దెడఁబాయక వసించెద నాయెడ నీ కనవరతభక్తి యుదయించుఁ గాన మదీయశాసనం బాచరింపు మెల్లకార్యంబులయందు నీకు శుభం బగు నని యాజ్ఞాపించి వేల్పుల విసర్జించి దేవా భగవదుక్తం బగునర్థంబు వేగ నీ వొనరింపుమని ప్రార్థింప సర్వగీర్వాణహితార్థంబుగాఁ బాషండాభిమతం బగుకపాలచర్మభస్మాస్థిధారణంబుఁ జేసితి భగవదుక్తక్రమంబుగా మదీయయోగశక్తిప్రభావంబుచే దుర్వాసోగౌతమకాత్యాయనాది బ్రాహ్మణోత్తములనావేశించి వేదబాహ్యంబులగు

శైవపాషండాదితామసశాస్త్రంబుల రచియించితి నిట్టినన్ను వీక్షించియీమతంబవలంబించి దైత్యదానవరాక్షసప్రముఖదుష్టప్రాణులు కేవలతామసులై భస్మచర్మాస్థిధారులై నన్నుద్దేశించి యుగ్రవ్రతంబు లొనరించి బహువిధంబుల నన్నారాధించి నావలనఁ దమయభీష్టంబులం బడసిబలవీర్యమదోద్ధతులై యత్యంతవిషయాసక్తులై కామక్రోధాదిదోషదూషితాంతఃకరణులై యించుకైన సత్త్వగుణంబు లేక నిర్వీర్యులై దేవగణంబుచేనిర్జితులై యంతిమకాలంబునందధమగతిం బడి చెడుదురు పుడమియం దెవ్వరేనియీనామతంబాచరింతురువారు ధర్మరహితులై నిరయంబునం బడుదు రీప్రకారంబుగాభగవదాజ్ఞచే వేదవిగర్హితం బైనయీమతంబు దేవహితార్థంబుగాఁబరిగ్రహించితినో దేవీ దేవశత్రుసమ్మోహనార్థంబుగా ధరించినబాహ్యచిహ్నంబు లివి నాయంతరంగంబునందు దేవదేవుం డగుజనార్దనుని ధ్యానించుచురఘుకులవర్ధనంబునుసహస్రనామఫలదంబునుసంతతాహ్లాదకరంబును దారకబ్రహ్మాఖ్యంబుననగుశ్రీరామషడక్షరీమంత్రంబు జపించుచుబ్రహ్మానుభవజనితపరమానందకందళితహృదయారవిందుండనై యున్నవాఁడ నిట్లు నీ వడిగినయర్థంబునిస్సంశయంబుగా నీకుం దెలియంబలికితి నింక నేమి విన నిశ్చయించెద వాయర్థంబు వర్ణించెద నని రుద్రుండుపలుక రుద్రాణియు భగవద్భక్తివివర్జితు లగుబ్రాహ్మణులచే నిర్మితంబులైనతామసశాస్త్రంబులనామంబు లన్నియుఁ దెలుపుమని యర్థింపజ్ఞానవంతులకైనఁ దన్నామశ్రవణమాత్రంబుచేఁ బాతిత్యంబు సంభవించునట్టితామసశాస్త్రంబులవాక్రుచ్చెద నాకర్ణింపుము. తొల్లి శైవపాశుపతాదిమతంబులు కొన్ని నేనెనిర్మించితి మదీయశక్త్యావిష్టు లగువిప్రులచే రచియింపంబడ్డశాస్త్రంబుల తెఱం గెఱింగించెదఁ గాణాదమునివైశేషికశాస్త్రంబునుగౌతముండు న్యాయశాస్త్రంబును గపిలమహాముని సాంఖ్యంబును ధిషణుం డత్యంతగర్హితం బైనచార్వాకమతంబును దైత్యదానవనాశనార్థంబు బౌద్ధరూపి యగువిష్ణుం డసత్తమంబైననగ్నత్వనీలపటధారణాదిప్రతిపాదకబౌద్ధశాస్త్రంబునునిర్మించిరి. కలియుగంబునందొకబ్రాహ్మణరూపంబుధరియించి ప్రచ్ఛన్నబౌద్ధమాయావాదనామంబులుగలయసచ్ఛాస్త్రంబుల నేనిర్మించెద నాశాస్త్రంబునం దామ్నాయంబుల కపార్థంబు వర్ణించెద లోకగర్హితంబగుకర్మస్వరూపత్యాగంబువిధించెదజీవేశ్వరులకైక్యంబుఁ జెప్పెద బ్రహ్మస్వరూపంబునకు నైర్గుణ్యంబువక్కాణించెదనిట్లుదుష్టనిగ్రహార్థంబుగా నవైదికం బైనమాయావాదశాస్త్రంబు నేనెవాక్రుచ్చెదమఱియు జైమిని యనుబ్రాహ్మణుండు నిరీశ్వరవాదం బనుమహత్తరశాస్త్రం బొక్కటిని ర్మించు నోదేవీ యీశాస్త్రంబు లన్నియుఁ దామసంబులుగా గ్రహింపుమని రుద్రుం డద్దేవి నుద్దేశించి వచియించెనని గురుం డావిప్రునకుం దెలిపి మగిడియప్పుడమినిలింపు నుద్దేశించివత్సా భవిష్యత్పురాణంబునంజతుశ్చత్వారింశదధ్యా

యంబునందును వరాహపురాణంబునం దేకసప్తతితమాధ్యాయంబునను నాది త్యపురాణంబునఁ ద్రయస్త్రింశదధ్యాయంబునందును బ్రాజాపత్యస్మృతియందును విజ్ఞానేశ్వరీయంబునందును బరాశరసంహితయందును నారదీయ బ్రహ్మాండగా రుడవామనాదిపురాణంబులయందును నీతామసశాస్త్రోత్పత్తిక్రమంబు ప్రపం చితంబై యున్నది. మఱియును, శ్లో॥ విజయం కాణకీణేచ సుప్రభేదంచ వాధుళమ్ । మకుటం కామికం చిత్త్యం వీరనామాగమం తథా ॥ చన్ద్రి జ్ఞానం శర్మ్యయుక్తం సన్ధానం పారమేశ్వరమ్। పోగ్రిద్గీతం మఞ్జువత్ సూక్ష్మంవి మలం చిత్ప్రియం తథా॥నిశ్శ్వాసం లలితం బిమ్బంభవనం తుజగత్థిరమ్।ఛా యం యోగం జ్ఞానపుంజ మనలం త్వసితం తథా॥ అష్టావింశతిశాస్త్రాణిశైవా నీమాని పార్వతి॥ అనియెడున్యాయంబున నాసురసమ్మోహనార్థంబుహరిహరా దులచే సృజియింపంబడ్డశాస్త్రంబులు విజయంబును గాణంబునుగీణాంబునుసు ప్రభేదంబును వాధుళంబును మకుటంబును గామికంబునుజిత్త్యంబునువీరనా మాగమంబును జంద్రజ్ఞానంబును శర్మ్యయుక్తంబునుసంధానంబును బారమేశ్వ రంబును, బోగ్రిద్గీతంబును మంజువంతంబును సూక్ష్మంబునువిమలంబునుజిత్ప్రి యంబును నిశ్శ్వాసంబును లలితంబును బింబంబును భవనంబునుజగత్థిరంబు ను ఛాయంబును యోగంబును జ్ఞానపుంజంబును ననలంబును నసితంబు నని యష్టావింశతినామంబులు గలిగిదైత్యదానవరాక్షసులకడఁ బ్రసిద్ధంబులై యుం డుఁ గావున, శ్లో॥ అనన్తపారం బహువేదితవ్య మల్పశ్చ కాలో బహవశ్చవి ఘ్నాః।యత్సారభూతం తదుపాసితవ్యం హంసోయథాక్షీరమి వామ్బుమిశ్రమ్॥ అనియెడున్యాయంబున ననంతం బైనశాస్త్రంబుచిరకాలవేదితవ్యంబు జీవితకా లం బల్పతమంబు విఘ్నంబు లసంఖ్యాకంబులు కావునరాయంచనీరయుక్తం బైనక్షీరం బేర్పరించి యనుభవించుకరణి ముముక్షుచేతనుండుభగవత్స్వరూప రూపగుణవిభూతివిస్తారప్రతిపాదకం బగుసారతమసాత్త్వికశాస్త్రంబెఱింగి పరి గ్రహింపవలెనని గురుం డనవిని యావిప్రుండు దేవా శంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాది విష్ణులాంఛనధారణంబునకుం బ్రమాణం బేమి యని యడుగనయ్యార్యవర్యుం డావిప్రు నుద్దేశించి "పవిత్రం తేవితతం బ్రహ్మణస్పత" ఇత్యాదిశతపథబ్రాహ్మణ వాక్యంబును "పవిత్ర మిత్యగ్నిః,అగ్నిర్వైసహస్రారః" ఇత్యాదిసామవేదప్రసి ద్ధమైత్రావరుణశాఖోక్తియు "చక్రంబిభర్తివపుషా ప్రతప్తమ్" ఇత్యాద్యాథర్వ ణవేదోక్తియు "నిచిత్యేపసువర్ణ మభిద్యమానంమధ్యే బాహుమదధత్సుదర్శనమ్" ఇత్యాదిబృహదారణ్యవాక్యంబును "ప్రతేవిష్ణో రథ్యచక్రేపవిత్ర" ఇత్యాదిబు గ్వేదప్రభృతపుష్కలసంహితోక్తిప్రపంచంబును "అగ్నిర్నావై హోతారః-చక్రం పాంచజన్యమ్" ఇత్యాద్యాథర్వణవాక్యజాతంబును "తప్తం చక్రం ద్విభుజేధా ర్యమ్" ఇత్యాదికాత్యాయనోపనిషత్సూక్తియుందప్తచక్రాదిభగవల్లాంఛన ధా

రణంబునకుం బ్రమాణంబుగా గ్రహింపు మింకం దత్తదర్థోపబృంహణంబులగు స్మృతీతిహాసపురాణవాక్యంబు లుపన్యసించెద దత్తావధానుండవై వినుము, శ్లో॥ సౌవర్ణం రజతం తామ్రం కాంస్య మాయసమేవచ। చక్రం కృత్వాతు మేధావీ ధారయే త్తద్విచక్షణః॥ ద్వాదశారంతు షట్కోణం వళిత్రయసమన్వితమ్। హాశే స్సుదర్శనం నిత్యం ధారయే త్తద్విచక్షణః॥ ఇత్యాదిపాంచరాత్రాగమంబునందు శ్రీనారదోక్తక్రమంబుగా సువర్ణరజతతామ్రకాంస్యాయసంబులయం దన్యతమలోహంబుచేఁ జక్రంబుఁ జేయించి మంత్రపూతాగ్నితప్తం బైనయాచక్రం బాచార్యశ్రీహస్తంబుచే మేధావి ధరింపవలయు, శ్లో॥ అగ్నితప్తం పవిత్రం చ ధృత్వా వై బాహుమూలయోః॥ త్యక్త్వా యమపురం ఘోరం యాతి విష్ణోః పరంపదమ్॥ ఇత్యాదిబ్రహ్మాండోక్తక్రమంబుగా మంత్రాగ్నితప్తంబులగు సుదర్శనపాంచజన్యంబులు భుజమూలంబుల ధరియించి యమపురప్రాయంబు లైన యితరలోకంబులఁ బరిత్యజించి ముముక్షుచేతనుండు వైష్ణవం బగుపరమపదంబుఁ జెందు, శ్లో॥ లీలయాపి లిఖేద్యస్తు బాహుమూలే సుదర్శనమ్। కులకోటింసముద్ధృత్య సగచ్ఛేత్పరమాంగతిమ్॥ ఇత్యాదివామనపురాణోక్తక్రమంబుగా నెవ్వఁడేని విలాసార్థం బైన భుజమూలంబుల శంఖచక్రంబులు లిఖించినస్వకులజాతచేతనకోటి నుద్ధరించి వాఁడుత్తమగతికిం జను, శ్లో॥ ధారయే ద్విష్ణుభక్తస్తు చక్రం బాహౌతు దక్షిణే। వామేతు శఙ్ఖరాజానం వైష్ణవం పద మాప్నుయాత్॥ అని మార్కండేయపురాణోక్తక్రమంబుగా విష్ణుభక్తుం డైనవాఁడు కుడిభుజంబునఁ జక్రంబును వామభుజంబున శంఖంబును ధరియించి వైష్ణవస్థానంబు లభించు, శ్లో॥ చక్రాదిధారణం పుంసాం పరసంబన్ధసూచనమ్। పాతివ్రత్యనిమిత్తంహి వలయాదివిభూషణమ్॥ ఇత్యాదికూర్మపురాణోక్తక్రమంబుగా మగువలకు మాంగళ్యాదివిభూషణసముదాయంబు పాతివ్రత్యద్యోతకం బైనగతిఁ బురుషులకుం జక్రాదిధారణంబు పరాత్పరుం డైననారాయణునిసంబంధంబునకు సూచకం బగు, శ్లో॥ సుదర్శనేన యస్యాఙ్గం లాఞ్ఛితం తుభవేత్సదా। దేహే తస్య వసే న్నిత్యం శ్రియాయుక్తస్స్వయం హరిః॥ చక్రాయుధాఙ్కితం దృష్ట్వా యమోఽపిహ్యాది శఙ్కితః। ప్రణామం దూరతః కృత్వా విష్ణుభక్తం విమత్సరమ్॥ చక్రాఙ్కితాయ విప్రాయ విష్ణుభక్తాయ ధీమతే। భిక్షామాత్రప్రదానేన వైష్ణవీం గతి మాప్నుయాత్। వహ్నితప్తేన చక్రేణ బాహుమూలేతు లాఞ్ఛితాః। సర్వపాపాని సన్తీర్య భవిష్య న్తీశ్వరోపమాః॥ అగ్నితప్తేన చక్రేణ బాహుమూలేతు లాంఛితః॥ రౌరవాత్కుల ముద్ధృత్య విష్ణులోకే మహీయతే॥ ఇత్యాదిబృహన్నారదీయోక్తక్రమంబుగా నెవ్వానిశరీరంబు సుదర్శనాఖ్యచక్రంబుచే లాంఛితం బగువానిదేహంబునందు లక్ష్మీసమేతుండై విష్ణుండు నిత్యనివాసం బొనర్చుఁ జక్రాయుధాంకితుం డై విమత్సరుం డైనవిష్ణుభక్తునిం జూచి యముండును దన

మానసంబున భయంబుఁ జెంది యతనికిం బ్రణామం బాచరించుఁ జక్రాంకితుండును విశుద్ధబుద్ధియు విష్ణుభక్తుండు నగువిప్రునకు భిక్షామాత్రప్రదానంబుచే గృహమేధి వైష్ణవపదంబుఁ జెందు సమస్తప్రాణులు మంత్రపూతాగ్నితప్తం బగుసుదర్శనచక్రంబుచే బాహుమూలంబులందు లాంఛితులై సర్వపాపాస్పదం బగుసంసారసముద్రంబు దాఁటి శ్రీమన్నారాయణసాయుజ్యంబుఁ జెందుదురు మంత్రపూతాగ్నితప్తం బైనచక్రంబుచే భుజమూలంబునందు లాంఛితుం డైనవాఁడు రౌరవం బనునరకంబువలన స్వకులం బుద్ధరించి విష్ణులోకంబునందు సుఖించు, శ్లో॥ పశుపుత్రాదికం సర్వం గృహోపకరణానిచ । అఙ్కయేచ్ఛఙ్ఖచక్రాభ్యాం నామకుర్యాచ్చ వైష్ణవమ్॥ స్త్రియాసహైవ కర్తవ్యం గృహస్థస్య విధానతః। సంస్కారపంచకం తేన భవేత్సాధర్మచారిణీ॥ తాపాదిపంచసంస్కారా గృహస్థస్య యథావిధి। ఆచార్యేణద్వయం కార్యంస్వగృహ్యోక్తవిధానతః॥ ఇత్యాదిశాండిల్యస్మృత్యుక్తక్రమంబుగా గృహస్థుండుపశుపుత్రాదికంబును గృహోపకరణంబులును శంఖచక్రాంకితంబులుగాఁ జేసి విష్ణునామాభిధానంబులం జేయవలయు నిజపత్నీసమేతుం డై నగృహమేధికియథాశాస్త్రంబుగానాచార్యుండు సంస్కారపంచకం బాచరింపవలయు, శ్లో॥ ప్రథమం తాపసంస్కారం పావనం మునిభిస్స్మృతమ్। సర్వాశ్రమేషు వసతాం స్త్రీణాంచ ద్విజసత్తమ॥ అగ్నితప్తేన చక్రేణ బాహుమూలేతు లాంఛితాః। తేయాన్తి పరమం స్థానంపునరావృత్తివర్జితమ్॥ అగ్నినైవతు సన్తప్తం చక్ర మాదాయవైష్ణవమ్। దాహయేత్సర్వవర్ణానాం విష్ణుసాలోక్యసిద్ధయే॥ దక్షిణేతు భుజేవిప్రో బిభృయాద్వై సుదర్శనమ్। సవ్యేతు శఙ్ఖం బిభృయాదితి బ్రహ్మవిదో విదుః॥ చక్రాఙ్కితాయ విప్రాయ స్వభోజ్యాన్నందదాతియః। తదన్నం మేరుతుల్యం స్యా దశ్నుతేదివి దేవవత్॥ ఇత్యాదిపారాశర్యస్మృత్యుక్తక్రమంబుగా బ్రహ్మచర్యాద్యాశ్రమస్థులగు పురుషులకును స్త్రీలకును భుజమూలంబులయందుఁ బరమపావనం బైనతప్తచక్రాదిధారణం బవశ్యకర్తవ్యంబు పరమస్థానప్రాపకంబు నగుఁ జక్రాంకితుండగువిప్రునకెవ్వఁడేని స్వభోజ్యాన్నం బర్పించు నాయన్నంబు మేరుతుల్యంబగు నతండు దేవలోకంబునందు సకలభోగంబు లనుభవించు, శ్లో॥ అఙ్కయేచ్ఛఙ్ఖచక్రాద్యై రాత్మనో బాహుమూలయోః। కళత్రవత్సభృత్యేషు పశ్వాదిషు చ సర్వదా॥ ఇత్యాదిపద్మపురాణోక్తక్రమంబుగాఁ దప్తచక్రాదిభగవల్లాంఛనంబుల స్వబాహుమూలంబులధరియించి నిజపుత్రకళత్రభృత్యపశ్వాదుల కట్లొనర్పవలయు, శ్లో॥ చక్రాఙ్కితభుజాస్సర్వే ప్రహ్లాదేనధ్రువేనచ। విభీషణేనబలినా రుక్మాఙ్గదశుకేనచ॥ మాన్ధాత్రామ్బరీషేణ మార్కండేయముఖైర్బుధైః। శఙ్ఖాదిచిహ్నితైస్సర్వై ర్దేహం కృత్వాచ పుత్రక॥ ఇత్యాదిస్కాందప్రసిద్ధబ్రహ్మనారాయణసంవాదోక్తక్రమంబుగా శంఖచక్రాదిచిహ్నితనిజభుజు లగుప్ర

హ్లాదౌత్తానపాదివిభీషణబలిరుక్మాంగదశుకమాంధాతృంబరీషమార్కండేయప్రముఖబుధాగ్రణులచే సమస్తజనులును చక్రాంకితులైరి మఱియును, శ్లో॥ ఋషయ స్సిద్ధగన్ధర్వాః పాతాళే పన్నగేశ్వరాః। వహ్నౌ తప్తం హరే శ్చక్రంశఙ్ఖం చైవవిధానతః । ధారయన్తి ముదాయుక్తా వృత్రస్యవధకాఙ్క్షిణః । తస్మాత్త్వమపిరాజేన్ద్ర కురుకృష్ణాయుధాఙ్కితమ్। స్వదేహం నిజసంగ్రామేహ్యజయ్యాస్త్వంభవిష్యసి॥ఇత్యాదిపృథుసనత్కుమారసంహితోక్తక్రమంబుగాఋషులు నణిమాదియోగసిద్ధులును గంధర్వులును పాతాళంబునఁ బన్నగేంద్రులును వృత్రవధాకాంక్షులై యథాశాస్త్రంబుగా వహ్నితప్తంబు లగుశంఖచక్రంబుల సంతోషపూర్వకంబుగా నిజభుజమూలంబుల ధరింతురు. కావున రాజేంద్రా నీవును శంఖచక్రాంకితబాహుమూలుండ వైతివేని రణరంగంబునందు శత్రువుల కజయ్యుండ వగుదువు, శ్లో॥ వైష్ణవా మునయ స్సర్వే విష్ణుచక్రేణ ముద్రితాః। తేషాం దర్శనమాత్రేణ మహాపాతకనాశనమ్ ॥ అతిపాపప్రసక్తోఽపి విష్ణుచక్రాంకితస్యతు। పాదోదకం పిబేద్యస్తు సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే॥ ఇత్యాదివిష్ణురహస్యోక్తక్రమంబుగావిష్ణుచక్రముద్రితులైవైష్ణవులైనమననశీలురదర్శనమాత్రంబుచే మహాపాతకంబులు నశించు నత్యంతపాతకప్రసక్తుండైనను విష్ణుచక్రాంకితునిపాదోదకంబుఁగ్రోలెనేని సర్వపాపవిముక్తుం డగును, శ్లో॥ చక్రాఙ్కితస్య విప్రస్య పాదప్రక్షాళితం జలమ్ ।పీత్వాపాతకసాహస్రైర్ముచ్యతేనాత్రసంశయః॥యస్మిన్ తీర్థేకృతస్నానావైష్ణవాశ్చక్రలాఞ్ఛితాః । తస్మిన్ స్నానం ప్రకుర్వీత విష్ణుసాలోక్యమాప్నుయాత్ ॥ చక్రాఙ్కితస్య సామీప్యే తపః కుర్యా త్ప్రయత్నతః । స్నానం దానం జపో హోమం తత్సర్వం చాక్షయంభవేత్ ॥శరీరం దృశ్యతే యస్యవిష్ణుచక్రేణ లాఞ్ఛితమ్। గఙ్గాజలసమం మన్యే దేహం తత్పాపవర్జితమ్॥విష్ణుచక్రాఙ్కితో విప్రో భుంజానోపియతస్తతః । నలిప్యతే న పాపేన తమసేవ ప్రభాకరః॥ చక్రాఙ్కితభుజం విప్రం యోభూమ్యామభివాదయేత్ । లలాటే పాంసుసంఖ్యాని విష్ణులోకే మహీయతే ॥ అవిద్యోవాసవిద్యోవాశఙ్ఖచక్రోర్ధ్వపుణ్డ్రధృత్ ।నృణాం హన్తి సమస్తాఘం తమ స్సూర్యోదయో యథా॥ విష్ణుచక్రాఙ్కితం విప్ర మేకరాత్రంతు వాసయేత్ । విష్ణులోకనివాసస్తు పూజ్యఏవ న సంశయః॥ ఇత్యాదిహారీతస్మృత్యుక్తక్రమంబుగా మానవుండు చక్రాంకితుండగు విప్రునిపాదప్రక్షాళనోదకంబుఁ గ్రోలి పాతకసహస్రవినిర్ముక్తుం డగునీయర్థంబున సంశయంబు లేదు. చక్రలాంఛితు లగువైష్ణవు లేతీర్థంబునందవగాహనంబుఁజేయుదురాతీర్థంబునం గృతస్నానుండైనవాఁడు విష్ణుసాయుజ్యంబులభించుఁ జక్రాంకితుండైనవానిసమీపంబునఁబ్రయత్నపూర్వకంబుగాఁ జేయంబడుతపస్స్నానదానజపహోమాదిసముదాయంబక్షయంబగు నెవ్వనిశరీరంబువిష్ణు

చక్రలాంఛితంబై చూపడుఁ బాపవర్జితంబై నయద్దేహంబు భాగీరథీతీర్థసదృశంబు
గాఁ దలఁపఁదగు. విష్ణుచక్రాంకితుం డగువిప్రుం డెచట భుజించియుఁ దమగిపట
లంబుచేఁ బ్రభాకరునిమాడ్కిఁ బాపంబుచే స్పృశియింపఁబడక యుండుఁ జక్రాం
కితుం డగువిప్రునిం జూచి పుడమిపై సాష్టాంగప్రణామం బెవ్వఁ డాచరించు
వాఁడు స్వలలాటసక్తపరాగసమసంఖ్యాసంవత్సరంబులు విష్ణులోకంబున సుఖించు
నవిద్యుండైనను సవిద్యుండైనను శంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరియించినవాఁ
డుదయించినసూర్యుం డంధకారంబుఁ బాపినట్లు తన్నుం గనుఁగొన్నవారిసమస్త
పాపంబులు పరిహరించు విష్ణుచక్రాంకితుం డైనవిప్రునిఁ దనగృహంబునం దొక
దినంబైన నుంచి యుపచరించినవాఁడు విష్ణులోకంబున నిత్యనివాసంబుఁ జెంది
పూజ్యుం డగు సంశయింపఁ బనిలేదు, శ్లో॥ శరీరే యస్య కస్యాపి దృశ్యతే వై
సుదర్శనమ్। తస్మైకుర్వీత పక్షీన్ద్ర నమస్కారా న్ప్రయత్నతః॥ అభ్యంగనాది
భుక్త్యన్తం యః కరోతి సమాహితః। చక్రాంకితాయ విప్రాయ విష్ణుసాలోక్య
మాప్నుయాత్॥ ఇత్యాదివిష్వక్సేనసంహితోక్తక్రమంబుగా నెవ్వానిశరీరంబు
నందు సుదర్శనచక్రలాంఛనంబు పరిదృశ్యమానం బగు వానికిం బ్రయత్నపూ
ర్వకంబుగా నమస్కారంబు లాచరింపవలయు, స్వస్థచిత్తుండై యేపురుషుండైనఁ
జక్రాంకితుండగుబ్రాహ్మణున కభ్యంజనాదిభోజనాంతోపచారంబు లొనరించు
వాఁడు విష్ణుసాయుజ్యంబుఁ జెందునని విహగేంద్రు నుద్దేశించి విష్వక్సేనుం డాన
తిచ్చె, శ్లో॥ సగోత్రమపి య శ్శ్రాద్ధే చక్రాంకితభుజం చరేత్। రౌరవాత్కుల
ముద్ధృత్య విష్ణులోకే మహీయతే॥ ఇత్యాది హారీతధర్మోక్తక్రమంబుగాఁ జ
క్రాంకితుండును సగోత్రుండును నగువిప్రునైన శ్రాద్ధకర్మంబునం దెవ్వఁడు నియమిం
చు వాఁడు రౌరవాఖ్యనరకంబువలన స్వకులంబు నుద్ధరించి విష్ణులోకంబున సుఖిం
చు, శ్లో॥ కృష్ణాయుధాఙ్కితో మర్త్యో యత్ర యత్రావతిష్ఠతి। శ్మశానమపి త
త్తీర్థం కింపునః పుణ్యభూమయః॥ కిం కరిష్యన్తి లోకేస్మిన్ ప్రయాగమరణాది
కమ్। చక్రాంకనశరీరస్య గృహే ముక్తిః కరేస్థితా॥ యస్యాన్తకాలే దేహే
తులాఞ్ఛితం జాయతే హరేః। దృష్ట్వా తన్తుభయం యాన్తి యమేన సహకి
ఙ్కరాః॥ చక్రాఙ్కితభుజో యస్తు శ్మశానే మ్రియతే యది। ప్రయాగేయా
గతిః ప్రోక్తా సాగతి స్తస్య నారద॥ చక్రాంకితాయ విప్రాయ కన్యాదానంక
రోతి యః। పరమానన్ద మాప్నోతి తద్విష్ణోః పరమం పదమ్॥ విష్ణుచక్రాంకితం
దృష్ట్వా యోభ్యుత్థాయ కృతాంజలిః। స స్వం కులం సముద్ధృత్య విష్ణులోకేమ
హీయతే॥ చక్రాంకితభుజా యేతు పఙ్క్తిమధ్యేతు భుంజతే। సాపఙ్క్తి స్స్వ
ర్గలోకేచ దేవపఙ్క్తిషు పూజ్యతే॥ శఙ్ఖచక్రాంకితం విప్రం దృష్ట్వా హ్లా
దితో భవేత్: పరమంపద మాప్నోతి కింపున స్త్వైహికంఫలమ్॥ చక్రాంకితస్య
నామాని యః పఠేద్భక్తిమాన్నరః। సర్వపాతకనిర్ముక్త స్సయాతి పరమంపద

మ్॥ విష్ణుచక్రాంకితో విద్వాన్ యస్మిన్ దేశే వసేత్సుఖమ్। సదేశో మత్ప్రి
యః పుణ్యో వైష్ణవానాంమమప్రియే॥ ఇత్యాదిపద్మపురాణోక్తక్రమంబుగాఁ
జక్రాంకితుం డగుమర్త్యుం డెచ్చటనుండు నాప్రదేశంబు శ్మశానం బైనను
బవిత్రంబగునతండు పుణ్యభూములయందు వసించెనేనియాస్థలప్రభావం బెంత
నవచ్చు మనుజుండు ప్రయాగమరణాదికంబునకై ప్రయత్నం బేల సేయువల
యు. వాఁడు చక్రాంకితుం డాయెనేనియతనికపవర్గంబు కరతలామలకంబగు
నెవ్వని కంతకాలంబునందైన భగవల్లాంఛనంబులు సంభవించు వానిం జూచి
యమభటులు యమునితోడంగూడ భయంబుఁ జెందుదురు చక్రాంకితుండై
నవాఁడు పితృకాననంబునందైన మృతిఁబొందెనేని ప్రయాగమరణంబువలనఁ
గలుగుగతి వానికి సంభవించుఁ జక్రాంకితుం డైనవిప్రునకుఁ గన్యాదానం బె
వ్వఁ డాచరించువాఁడు పరమానందమయం బగుపరమపదంబుఁ జెందు విష్ణుచ
క్రాంకితునిం జూచి యెవ్వఁడేని ప్రత్యుత్థానాదికం బాచరించు వాఁడు స్వకులం
బుద్ధరించి విష్ణులోకంబున సుఖించుఁ జక్రాంకితభుజు లేపంక్తిమధ్యంబునభుజిం
తురాపంక్తి స్వర్గలోకంబున దేవపంక్తులయందుఁ బూజింపంబడు. శంఖచక్రాం
కితుం డగువిప్రునిం జూచి యెవ్వఁ డానందించు వాఁడు పరమపదంబుఁ జెందు
వాని కైహిక ఫలంబును గైముతికన్యాయసిద్ధంబు భక్తిమంతుండగు నేనరుండై
నఁ జక్రాంకితునినామంబులు పఠించును వాఁడు సర్వపాతకనిర్ముక్తుండై పరమ
పదంబుఁ జెందు. విష్ణుచక్రాంకితుం డగుపండితుం డేదేశంబునందు సుఖంబుగా
వసించు నద్దేశంబు వైష్ణవులకును నాకును బ్రియంబగు, శ్లో॥ యోనరో మమ
భక్తస్తు దివ్యచిహ్నాని ధారయేత్। శ్వపాకో వాథ గోఘ్నో వామమలోకంసగ
చ్ఛతి॥ ఇత్యాదిభవిష్యత్పురాణోక్తక్రమంబుగా శ్వపాకుండైనను గోఘ్నుండై
నను మద్యభక్తుండై మదీయదివ్యచిహ్నంబులఁ దాల్చెనేని వాఁ డస్మదీయంబగు
లోకంబునకుం జనును, శ్లో॥ నారాయణాయుధైర్నిత్యం చిహ్నితో యస్య వి
గ్రహః। పాపకోటిశతం దగ్ధం తస్మిన్దృష్టేభవేత్సదా ॥ శంఖచక్రోర్ధ్వపుణ్డ్రా
దిధారయేద్బ్రాహ్మణస్సదా। శ్రాద్ధాదిసర్వకర్మార్హ ఇత్యుక్తంకిమతఃపరమ్॥
ఇత్యాదిబ్రహ్మాండపురాణోక్తక్రమంబుగా నారాయణాయుధంబుచే నెవ్వానివిగ్ర
హంబు చిహ్నితంబగుఁ దదంగద్రష్టలకుఁ బాతకకోటిశతంబు దగ్ధంబై చనుశంఖ
చక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిభగవల్లాంఛనంబుల ధరించినబ్రాహ్మణుండు శ్రాద్ధాదిసర్వక
ర్మంబులం దర్హతముండగును, శ్లో॥ భుజే చక్రం ద్విజాతీనాం శిరశ్చక్రంతు
దైవతమ్। అచక్రద్విజదేవానాం పూజాదానంచ నిష్ఫలమ్ ॥ ఇత్యాదిశిల్పిశా
స్త్రోక్తక్రమంబుగా ద్విజాతులకు భుజంబున దేవతలకు శిరస్థలంబునఁ జక్రధార
ణంబు ప్రసిద్ధం బది లేనిద్విజదేవతలకుఁ జేసినదానంబు నర్చనంబును నిష్ఫ
లంబగు. శ్లో॥ చక్రాంకితభుజాః కేచి ద్యత్రయత్ర వసంతిహి। యోజనాని త

ధాత్రీణి మమ క్షేత్రం వసుంధరే॥ అశ్వమేధసహస్రస్య వాజపేయశతస్య చ। తత్ఫలం ప్రాప్యతే తస్య మదీయాయుధధారణాత్॥ నివసన్తి మహాత్మానో యత్ర చైకాన్తినో ద్విజాః। దేవా దేవర్షయో నిత్యం తద్దేశం పర్యుపాసతే॥ ఇత్యాది వరాహపురాణోక్తక్రమంబుగాఁ జక్రాంకితభుజు లగువారెందెందు వసింతురద్దేశం బంతట యోజనత్రయపర్యంతంబు మదీయక్షేత్రం బగు. మదీయాయుధధారణం బొనరించినవానికి నశ్వమేధసహస్ర ఫలంబును వాజపేయశత ఫలంబును సమకూడును. మహాత్ము లగు నేకాంతు లెచ్చట వసింతురు దేవఋషు లాస్థలంబెడఁబాయక నివసింతురని శ్రీవరాహదేవుండు భూదేవి కానతిచ్చె. శ్లో॥ బ్రాహ్మణైః క్షత్రియైర్వైశ్యైశ్శూద్రైశ్చ కృతలక్షణైః। అర్చనీయశ్చ వన్ద్యశ్చ నిత్యముక్తైస్స్వకర్మసు॥ ఇత్యాది భీష్మపర్వోక్తక్రమంబుగా ధృతవిష్ణులక్షణులై నిత్యముక్తు లగు బ్రహ్మక్షత్రియవైశ్యశూద్రులచే భగవంతుం డర్చనీయుండును వందనీయుండు నగును, శ్లో॥ అష్టాక్షరవిదస్సర్వే తప్తచక్రాంకితాస్తథా। సేవకా వాసుదేవస్య తథైవ నటనర్తకాః॥ అన్యే చ వైష్ణవాస్తత్ర సర్వే చక్రేణలాంఛితాః॥ ఇత్యాది లింగపురాణోక్తక్రమంబుగా నష్టాక్షరవిదులును దప్తచక్రాంకితులును వాసుదేవసేవకులు నగు సమస్తచేతనులు వైష్ణవు లనంబడుదురు, శ్లో॥ యేషాం చక్రాంకితం గాత్రం శూద్రేష్వపి చ దృశ్యతే। తేవై స్వర్గస్య నేతారో బ్రాహ్మణా భువి దుర్లభాః॥ ఇత్యాది స్కాందపురాణోక్తక్రమంబుగా శూద్రులయం దైన నెవ్వరిగాత్రంబులు చక్రాంకితంబులై యుండు వారు స్వర్గనేతలును బ్రాహ్మణులును, శ్లో॥ వినా యజ్ఞోపవీతేన వినా చక్రస్య ధారణాత్। వినాద్వయేన వై విప్రశ్చణ్డాలత్వమవాప్నుయాత్॥ విప్రుండు యజ్ఞోపవీతచక్రధారణద్వయంబులతో వినాభూతుండాయెనేని చండాలత్వంబుఁ జెందు. శ్లో॥ సల్లాపాద్దర్శనాద్దానాద్యజనాద్వన్దనాదపి। చక్రాంకితస్య విప్రస్య విష్ణుసాయుజ్యమాప్నుయాత్॥ ఇత్యాది పాద్మోక్తక్రమంబుగాఁ జక్రాంకితుం డగు విప్రునిం జూచి యతనితో సల్లాపం బొనర్చినను నతనికి దానంబు జేసినను నతని నారాధించిన నతనికి నమస్కరించినను మనుజుండు విష్ణుసాయుజ్యంబుఁ జెందు. శ్లో॥ కృష్ణాయుధాఙ్కితో భూత్వా పితృకార్యం కరోతి యః। తత్సర్వం ప్రతిగృహ్ణాతి గయాయాంతు గదాధరః॥ కృష్ణముద్రాంకితో యస్తు దైవం పిత్ర్యం కరోతి యత్। నిత్యం నైమిత్తికం తత్తు ప్రత్యహం చాక్షయం భవేత్॥ చక్రాఙ్కితభుజో భుఙ్క్తే యస్యాం పఙ్క్తౌ ద్విజోత్తమః। పునాతి సకలాం పఙ్క్తిం గఙ్గేవోత్తరవాహినీ॥ శ్రాద్ధకాలే న చాయాన్తి భీతా రాక్షసదానవాః। శంఖం చక్రం గదాం పద్మం దృష్ట్వా కృష్ణస్య విగ్రహే॥ ఇత్యాది సనత్కుమారసంహితోక్తక్రమంబుగా నెవ్వండేని కృష్ణాయుధాంకితుండై శ్రాద్ధకర్మం బొనరించుఁ దత్కర్మం బంతయు గయయందు

గదాధరుండు ప్రతిగ్రహించు నెవ్వండేని కృష్ణముద్రాంకితుం డై దైవంబును బిత్ర్యంబును నైమిత్తికంబు నాచరించు నది యంతయుఁ బ్రత్యహం బక్షయంబగుఁ జక్రాంకితుం డగుద్విజోత్తముం డేపంక్తియందు భుజించు నా పంక్తి నంతయు నతం డుత్తరవాహిని యగుగంగభంగిఁ బవిత్రం బొనర్చు శ్రాద్ధకాలంబునఁ గర్తృభోక్తృవిగ్రహంబులయందు శంఖచక్రాదిభగవల్లాంఛనంబులం జూచి రాక్షసులు దానవులు నచటికే తేర వెఱతురు. శ్లో॥ చక్రాంకితభుజం దృష్ట్వా యస్తుతం నాభివాదయేత్। తిర్యగ్యోనిశతంప్రాప్య విష్ఠాయాం జాయతే క్రిమిః॥ యజ్ఞో దానం తపో హోమో భోజనం పితృతర్పణమ్। చక్రలాంఛన హీనస్య విప్రస్యవిఫలం భవేత్ ॥ తీర్థస్నానఫలం నాస్తి భూగోదానఫలం తథా। అవైష్ణవస్య విప్రస్య సర్వం శశ్వ ద్వినశ్యతి। రూపలావణ్యసంయుక్తా మహావంశోద్భవా ద్విజాః। అవైష్ణవాన శోభంతే నిర్గంధాఇవ కింశుకాః॥ విద్యావినయసమ్పన్నా విశాలకులసమ్భవాః। విష్ణుభక్తివిహీనాయే చణ్డాలసదృశాఃస్మృతాః॥ ఇత్యాదిభవిష్యత్పురాణోక్తక్రమంబుగా నెవ్వండేని చక్రాంకితభుజునిం జూచి యభివాదనంబు సేయకుండు వాఁడుతిర్యగ్యోనిశతంబుఁ జెంది నికృష్టతమక్రిమిజన్మంబు లభించు. మఱియును జక్రలాంఛనహీనుం డైనవిప్రునకు యజ్ఞదానతపోహోమభోజనపితృతర్పణంబులు నిరర్థకంబు లగును. మఱియు నవైష్ణవుం డగు విప్రునకుఁ దీర్థస్నానభూగోదానాదిసకలపుణ్యఫలంబులు సారెసారెకు నశించు రూపలావణ్యసంపన్నులు మహాకులీనులు నగుబ్రాహ్మణు లవైష్ణవు లై రేని నిర్గంధంబు లగుపలాశపుష్పంబులపగిదిఁ బ్రకాశింపరు. విద్యావినయసంపన్నులు విశాలకులసంభవులు నైనవారైనను విష్ణుభక్తి లేకుండిరేని చండాలసదృశు లగుదురు, శ్లో॥ సర్వభూతదయాయుక్తం వైష్ణవం ద్వేష్టియోనరః। సచణ్డాలో మహాపాపీ రౌరవం నరకం వ్రజేత్ ॥ ఇత్యాదిహరివంశప్రసిద్ధరుద్రవాక్యక్రమంబుగా నెవ్వండేని సర్వభూతదయాయుక్తుం డగువైష్ణవుని ద్వేషించునో వాఁడు మహాపాపి యైసద్యశ్చండాలత్వంబుఁ జెంది రౌరవాఖ్యనరకంబునఁ బడు, శ్లో॥ వినా యజ్ఞోపవీతేన వినా చక్రస్యధారణాత్। వినా ద్వయేన వై విప్రశ్చణ్డాలత్వ మవాప్నుయాత్ ॥ శఙ్ఖ చక్రోర్ధ్వపుణ్డ్రాదిరహితో బ్రాహ్మణాధమః। సజీవన్నేవ చణ్డాల స్సర్వకర్మబహిష్కృతః॥ ఇత్యాదిపారాశర్యస్మృత్యుక్తక్రమంబుగా యజ్ఞోపవీతంబును ద్వయమంత్రంబును శంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిభగవల్లాంఛనంబులును లేనివిప్రుం డధమాధముం డై సర్వకర్మబహిష్కృతుం డగును, శ్లో॥ అచక్రధారిణోవిప్రాః సర్వకర్మసు గర్హితాః। అవైష్ణవత్వ మాపన్నా నరకం యాన్తి నిశ్చయమ్॥ చక్రచిహ్నాదిరహితం ప్రాకృతం కలుషాన్వితమ్। అవైష్ణవంతు తం దూరాచ్ఛ్వపాకమివ సంత్యజేత్ ॥ ఇత్యాదిహారీతస్మృత్యుక్తక్రమంబుగాఁ జక్రధారణంబు లేక వైష్ణవులు గాక యున్నభూసురులు సర్వకర్మగర్హితులైన

రకంబునం బడుదురు. చక్రాదిచిహ్నంబులు భగవద్భక్తియు లేక కలుషాన్వితుం
డైన కేవలప్రాకృతునిం జూచి శ్వపాకునిగతి దూరంబుగాఁ బరిత్యజింపవలయు,
శ్లో॥ సల్లాపా ద్దర్శనా ద్దానా ద్యజనా ద్వందనా దపి। చక్రాంకితస్య విప్రస్య వి
ష్ణుసాయుజ్య మాప్నుయాత్॥ తథైవచక్రహీనస్య పూజనా ద్వందనా దపి। వై
ష్ణవో నిరయం యాతి యావదాభూతసంప్లవమ్॥ అచక్రధారీయో విప్రశ్శ్రు
తిస్మృతిసమన్వితః। త్యజేచ్చండాలభాణ్డస్థం తం విప్ర మమృతంయథా॥ ఇత్యా
దిపద్మపురాణోక్తక్రమంబుగాఁ జక్రాంకితుం డగువిప్రునిసల్లాపదర్శనాదికంబు
విష్ణుసాయుజ్యప్రదంబట్లు వైష్ణవుండు చక్రహీనునిఁ బూజించిననునమస్కరించి
నను బ్రళయపర్యంతంబు నిరయంబునఁ బడు నేవిప్రుండైన శ్రుతిస్మృతిసమన్వి
తుండై చక్రలాంఛనరహితుండాయె నేనియతండు చండాలభాండస్థామృతంబు
పోలికఁ బరిత్యాజ్యుం డగు, శ్లో॥ శ్రీకృష్ణచక్రాంకవిహీనగాత్రం శ్మశానతుల్యం
పురుషోఽథనారీ। దృష్ట్వానరస్తస్స్పృశతే సవాసాస్స్నాత్వాసమర్చేద్ధరిమంగని
త్యమ్॥ చక్రచిహ్నవిహీనంతు యశ్శ్రాద్ధే భోజయిష్యతి। వ్యర్థం భవతి తత్సర్వం
నిరాశాః పితరోగతాః॥ ఇత్యాదినారదీయోక్తక్రమంబుగా స్త్రీపురుషు లెవ్వరై
నశ్మశానతుల్యంబగుశంఖచక్రాదిభగవల్లాంఛనరహితశరీరంబుఁ జూచి రేనిసచే
లస్నానం బాచరించి హరి నశ్రాంతం బర్చింపవలయుఁ జక్రాదిహరిచిహ్నంబులు
లేనివిప్రుని శ్రాద్ధకర్మంబునం దెవ్వఁడు భుజియింపం జేయు వాఁ డొనర్చిన యా
శ్రాద్ధంబంతయు వ్యర్థంబగుఁ బితృదేవతలు నిఃస్పృహులై చనుదురు, శ్లో॥ అచ
క్రధారిణం విప్రం య శ్శ్రాద్ధే భోజయిష్యతి। రేతోమూత్రపురీషాది పితృ
భ్య స్సప్రయచ్ఛతి॥ తస్మాచ్చక్రం విధానేన తప్తంవై ధారయేద్ద్విజః। ఇత్యాది
శ్రుతిభిఃప్రోక్తం విష్ణో శ్చక్రస్యధారణమ్। తస్మా చ్చక్రాదిసంస్కారాః కర్త
వ్యామునిసత్తమ। చక్రలాంఛనహీనేన కృతం కర్మచ నిష్ఫలమ్॥ ఆచార్యో వి
ధివత్కుర్యాచ్చక్రపుణ్డ్రాదిసత్క్రియామ్। పురతోగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య స్వగృహ్యో
క్తవిధానతః॥ ఇత్యాదిపారాశర్యస్మృత్యుక్తక్రమంబుగా నెవ్వాఁడు శ్రాద్ధకర్మం
బునందుఁ జక్రాదిభగవల్లాంఛనంబులు లేనిబ్రాహ్మణు భుజియింపం జేయు వాఁడు
పితృదేవతలకు రేతోమూత్రపురీషాదిప్రదుం డగుంగావునఁ బూర్వోక్తక్రమంబు
గా శ్రుతిస్మృతీతిహాసపురాణాదసకలశాస్త్రప్రసిద్ధం బగుతప్తచక్రాంకనంబు వే
దవిదాచార్యశ్రీహస్తంబుచే లభించి ముముక్షుచేతనుండు కృతార్థుం డై పరమ
పదంబుఁ జెందు. నింక నూర్ధ్వపుండ్రధారణంబునకుం బ్రమాణంబు లుపన్యసింతు
నాకర్ణింపుము, ''ధృతోర్ధ్వపుండ్రమ్'' ఇత్యాదికఠవల్లియు ''ధృతోర్ధ్వపుండ్రః''
ఇత్యాదిమహోపనిషద్వాక్యప్రపంచంబును 'హరేఃపదాకృతి' మిత్యాద్యథర్వ
వేదవాగ్విస్తరంబును ''కిం పవిత్రాణాం పవిత్ర'' మిత్యాది ''నాసాదికేశపర్యంత
మూర్ధ్వపుండ్రం విష్ణోఃస్థితస్య పదద్వయాకృతీ'' త్యాద్యంత కాత్యాయనోపనిష

ద్వాక్యజాతంబును బ్రమాణంబులు. మఱియుస్మృత్యాదిక ప్రమాణంబుల విను
ము, శ్లో॥ ఊర్ధ్వపుణ్డ్రస్యమాహాత్మ్యం వక్ష్యామిశుభదర్శనే। ధారణా దేవము
చ్యేత భవబంధా ద్విమూఢధీః॥ ఏకాంతినోమహాభాగా స్సర్వే మమహితే ర
తాః। సాన్తరాళం ప్రకుర్వీత ఊర్ధ్వపుండ్రం పదాకృతి॥ పుండ్రాణాం ధారణా
ర్థాయ గృహ్ణీయాచ్ఛ్వేతమృత్తికామ్। శ్రీరంగేవృషభాద్రౌచ శ్రీకూర్మేయాద
వాచలే॥ ప్రయాగే నారసింహాద్రౌ వారాహేతులసీవనే। ద్వారవత్యాంశుభే
రమ్యే వాసుదేవహ్రదేతథా॥ సిన్ధుతీరేచవల్మీకే హరిక్షేత్రేవిశేషతః। విష్ణోఃపా
దోదకంయత్రప్రవాహయతినిత్యశః॥ గృహీత్వా మృత్తికాం భక్త్యా విష్ణుపాద
జలైస్సహ। ధృత్వాపుణ్డ్రాణిచాంగేషు విష్ణుసాయుజ్యమాప్నుయాత్। లలాటే
కేశవం ధ్యాయే న్నారాయణమథోదరే॥ వక్షస్థలే మాధవంచ గోవిందం కణ్ఠ
కూబరే। విష్ణుంచ దక్షిణే కుక్షౌ బాహౌచ మధుసూదనమ్॥ త్రివిక్రమంస్కం
ధదేశే వామనం వామపార్శ్వకే। శ్రీధరం వామబాహౌతు హృషీకేశంతుక
న్ధరే॥ పృష్ఠేతు పద్మనాభంచ త్రికే దామోదరం న్యసేత్। తత్ప్రక్షాళనతో
యేన వాసుదేవేతి మూర్ధని॥ తత్తత్పుండ్రాణి తన్మూర్తీర్ధ్యాత్వామంత్రేణధార
యేత్। లలాటే భుజయుగ్మేతు పృష్ఠయోః కంఠకూబరే॥ ధారయేదూర్ధ్వపుం
డ్రాణిచతురఙ్గుళమానతః। కుక్షౌతత్పార్శ్వయోః ప్రోక్తమాయతంతు దశాఙ్గు
ళమ్॥ బాహ్వోర్వక్షస్థలే పుణ్డ్రమష్టాంగుళముదాహృతమ్। ఏవం ద్వాదశపుం
డ్రాణిబ్రాహ్మణస్సతతంధరేత్। అన్తరాళేషు సర్వేషు హారిద్రాంధారయేచ్ఛ్రియ
మ్॥ ఇత్యాదిపద్మపురాణోక్తక్రమంబుగా శివుండు తనదేవి నుద్దేశించి యొక
ల్యాణి యూర్ధ్వపుండ్రమాహాత్మ్యంబుఁ జెప్పెద వినుము. సర్వభూతహితనిరత
మతులగుమహాత్ములైనయేకాంతులుసాంతరాళంబులైనయూర్ధ్వపుండ్రంబులు
భగవత్పదాకృతులు గా ధరింపవలయు నట్టియూర్ధ్వపుండ్రంబులుధరించుటకు,
శ్లో॥ శ్వేతమృణ్ముక్తిదాప్రోక్తాపీతావైరాగ్యకారిణీ। రక్తావశ్యకరీప్రోక్తా॥ ఇత్యా
దిన్యాయంబున ముక్తిదాయినియగు శ్వేతమృత్తికసంగ్రహింపవలయుఁ దత్సం
గ్రహంబును శ్రీరంగంబున వృషభాద్రియందుశ్రీకూర్మంబునందునుయాదవా
చలంబునఁ బ్రయాగయందు నారసింహాద్రినివరాహక్షేత్రంబునందుఁదులసీవ
నంబున ద్వారవతియందు వాసుదేవహ్రదంబున సింధుతీరంబున వల్మీకంబున
హరిక్షేత్రంబున నెచట విష్ణుపాదోదకంబు ప్రవహించు నచ్చటను బ్రసిద్ధం
బౌమృత్తిక గ్రహించి విష్ణుపాదోదకంబుతో ద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రంబులుతత్త
దంగంబులయందుధరించినవాఁడు విష్ణుసాయుజ్యంబులభించునట్లుద్వాదశోర్ధ్వ
పుండ్రంబులు ధరించి లలాటంబునఁ గేశవుని నుదరంబున నారాయణుని వక్ష
స్థలంబున మాధవునిం గంఠకూబరంబునందు గోవిందుని దక్షిణకుక్షియందువి
ష్ణువును దక్షిణభుజంబున మధుసూదనుని దక్షిణస్కంధంబున హృషీకేశునిఁబృ

ష్ఠభాగంబునఁ బద్మనాభునిఁ ద్రికప్రదేశంబున దామోదరునిననంతరంబకరతల ప్రక్షాళనోదకంబుల శ్రీవాసుదేవదివ్యనామంబుచ్చరించుచుశిరస్థలంబునంజల్లుకొనవలయు ఫాలస్థలంబున స్కంధయుగ్మంబునందుఁబృష్ఠంబునఁ ద్రికప్రదేశంబునందుఁ గంఠకూబరంబునఁ జతురంగుళ ప్రమాణంబులు గా నూర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరియింపవలయుఁగుక్షియందుఁదత్పార్శ్వంబులయందునుదశాంగుళాయతంబు లగుపుండ్రంబులు ధరింపవలయు బాహువులయందు వక్షస్థలంబునందును నష్టాంగుళ ప్రమాణంబులు గా నూర్ధ్వపుండ్రంబులు దీర్పవలయుబ్రాహ్మణుం డిట్లు ద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రంబులుధరింపవలయు నూర్ధ్వపుండ్రంబులకంతరాళ ప్రదేశంబులయందులక్ష్మీస్వరూపహరిద్రాచూర్ణ రేఖలురచియింపవలయు, శ్లో॥ ప్రణవేనైవ మంత్రేణ ముద్రాన్వై మా మనుస్మరన్। లలాటేధారయేన్నిత్యం విష్ణుసాయుజ్యమాప్నుయాత్॥ యోనధారయతేమర్త్యోమామకంచిహ్నమీదృశమ్।తం సృజామి దురాత్మానం మదీయాజ్ఞాతిలఙ్ఘినమ్॥ వ్యాళందృష్ట్వా యథాలోకే దర్దురా భయసంయుతాః।ఊర్ధ్వపుణ్డ్రాఙ్కితం తద్వత్కమ్పన్తే యమకిఙ్కరాః॥ ఊర్ధ్వపుణ్డ్రేణ సంయుక్తో మ్రియతేయస్తు మానవః। చండాలోపి విశుద్ధాత్మా విష్ణులోకే మహీయతే॥ కేవలస్యోర్ధ్వపుణ్డ్రస్య ధారణాదపి మానవః। దేహజైః పాపసఙ్ఘాతైర్ముచ్యతేనాత్ర సంశయః॥ఇత్యాదిబ్రహ్మపురాణోక్తక్రమంబుగాఁ బ్రణవమంత్రంబుచే నన్నుస్మరించుచు నెవ్వండు శ్వేతమృత్తికచే లలాటాదిద్వాదశాంగబులయం దూర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరియించునువాఁడు మత్సాయుజ్యంబుఁ జెందు నేమర్త్యుఁడైన నిట్లు మదీయచిహ్నంబులు ధరింపఁడుమామకాజ్ఞోల్లంఘనంబొనర్చినయాదురాత్మునిజన్మపద్ధతినిం బడఁద్రొబ్బెద. లోకంబున భేకంబులు కాకోదరంబునీక్షించి వెఱచినట్టు లూర్ధ్వపుండ్రాంకితునిం జూచి యమభటులు భయంబుఁ జెందుదురు. ఊర్ధ్వపుండ్రధారి యగు మానవుండు మృతుండైనవాఁడుచండాలుండైనను బరిశుద్ధాంతరంగుండై విష్ణులోకంబున సుఖించు మానవుండు కేవలోర్ధ్వపుండ్రధారణంబుచే నైన దేహజాతంబు లైనపాపసంఘాతంబులచేవిముక్తుం డగు నీయర్థంబునందు సంశయంబు లేదు, శ్లో॥ చతురఙ్గుళమూర్ధ్వాగ్రం ద్వ్యఙ్గుళంవిస్తృతంమృదా। ద్విజఃపుణ్డ్రమృజుంసౌమ్యంసాన్తరాళంతుధారయేత్॥ ఇత్యాదిస్కాందోక్తప్రకారంబుగా బ్రాహ్మణుండుచతురఙ్గుళ ప్రమాణోర్ధ్వాగ్రంబును ద్వ్యంగుళవిస్తృతంబునునవక్రంబును సుందరంబు నగునట్లుగా శ్వేతమృత్తికచే సాంతరాళపుండ్రంబు ధరింపవలయు, శ్లో॥ చతురఙ్గుళమూర్ధ్వాగ్రం ద్వ్యఙ్గుళం విస్తృతం తథా।మృదా పుణ్డ్రంద్విజఃకుర్యాత్సాన్తరాళ మ్మనోహరం॥ద్వ్యఙ్గుళం త్ర్యఙ్గుళం వాపి మధ్యేచ్ఛిద్రం ప్రకల్పయేత్।ద్వ్యఙ్గుళంపార్శ్వమేకంస్యాదూర్ధ్వపుణ్డ్రస్యలక్షణమ్॥ ఇత్యాదిహారీతస్మృత్యుక్తక్రమంబుగాఁజతురంగుళంబులపొడవును బార్శ్వంబుల

యం దంగుళద్వయమాత్రంబు వెడల్పును ద్వ్యంగుళత్ర్యంగుళప్రమాణంబై నయంతరాళంబును గలుగునట్టుగా మనోహరంబైనపుండ్రంబు విప్రుండు ధవళ మృత్తికచే ధరింపవలయు, శ్లో॥ ఆచమ్య ధారయేత్పుండ్రాన్మృదాశుభ్రేణ పూర్వవత్। నాసికామూలమారభ్య కేశాన్తం పరికల్పయేత్। హారిద్రేణతు చూర్ణేన కుఙ్కుమేన సుగన్ధినా॥ ఊర్ధ్వపుండ్రస్యమధ్యేతులక్ష్మీస్థానం ప్రకల్పయేత్॥ ఇత్యాదిభారద్వాజసంహితోక్తప్రకారంబుగాద్విజుండాచమనంబొనర్చి నాసాదికేశపర్యంతంబు ఫాలస్థలంబున ధవళోర్ధ్వపుండ్రంబులు ధరియించి యవశిష్టైకాదశాంగంబులయం దట్లూర్ధ్వపుణ్డ్రంబులు ధరియించి తదంతరాళంబులయందు లక్ష్మీస్వరూపశ్రీచూర్ణరేఖలు ధరింపవలయు, శ్లో॥ తతో దివ్యంచ హారిద్రం సమ్యోన్మదతులసీదళమ్। మన్త్రేణధారయేచ్చూర్ణంపుణ్డ్రేషుద్వాదశేషుచ। ఊర్ధ్వపుణ్డ్రస్య మధ్యేతు దివ్యచూర్ణంచ ధారయేత్। శ్రీకరం విజయం పుణ్యం సర్వదోషప్రణాశనమ్॥ ఊర్ధ్వపుణ్డ్రస్య మధ్యేతు రజనీచూర్ణ ముత్తమమ్। లక్ష్మీరూపధరం నిత్య మన్యద్రవ్యం నధారయేత్॥ విష్ణురూపేణ సంస్పృష్టం తచ్చూర్ణం శిరసావహేత్। తస్యాశుభాని నశ్యన్తి పుణ్యమార్గో భవేన్నరః॥ ఇత్యాద్యత్రిస్మృత్యుక్తక్రమంబుగామనుజుండుధవళతరచ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రంబులయందు దివ్యంబును శ్రీకరంబును విజయావహంబును బుణ్యప్రదంబును సర్వదోషప్రణాశనంబును లక్ష్మీస్వరూపంబు నగుహరిద్రాచూర్ణంబు ధరింపవలయు. మఱియొక ద్రవ్యంబును ధరింపఁగూడ దిట్లు ధరించినవానికి సమస్తాశుభంబులు నశియించు వాఁడు పుణ్యాత్ముఁడగును, శ్లో॥ ఊర్ధ్వపుణ్డ్రం మృదాదాయ సచ్ఛిద్రం సౌమ్యమేవచ। తదలఙ్కరణార్థాయ హారిద్రాం ధారయేచ్ఛ్రియమ్॥ విలోక్యదర్పణం విద్వానూర్ధ్వపుణ్డ్రం మనోహరమ్। కుర్యాదఙ్గుళమాకాఙ్క్ష్య హారిద్రాచూర్ణసంయుతమ్॥ ఇత్యాదిసనత్కుమారసంహితోక్తక్రమంబుగా విద్వాంసుండు దర్పణం బవలోకించుచు శ్రీచూర్ణరేఖాలంకృతంబు లగుధవళచ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రంబులు పూర్వోక్తక్రమంబుగా ధరింపవలయు, శ్లో॥ నత్రిపుణ్డ్రం ద్విజైర్ధార్యం పట్టాకారం తథైవచ। నచాన్యదేవతాభక్తిరాపద్యపికదాచన॥ బ్రాహ్మణస్యోర్ధ్వపుణ్డ్రం స్యాత్క్షత్రియస్యార్ధచన్ద్రకమ్। వైశ్యస్యవర్తులాకారం శూద్రస్యైవత్రిపుణ్డ్రకమ్॥ ఊర్ధ్వపుణ్డ్రంతు సర్వేషాం నవిషిద్ధం కదాచన। ధారయేత్క్షత్రియాద్యోపివిష్ణుభక్తో భవేద్యది॥ ఇత్యాదిబ్రహ్మరాత్రోక్తప్రకారంబుగా విపత్కాలంబునందైన బ్రాహ్మణులకుఁ బట్టాకారత్రిపుండ్రధారణంబును దేవతాంతరభక్తియుఁ బ్రసిద్ధంబు గాదు. బ్రాహ్మణున కూర్ధ్వపుండ్రంబును క్షత్రియున కర్ధచంద్రరేఖయు వైశ్యునకు వర్తులాకారంబును శూద్రునకుఁ ద్రిపుండ్రంబును బ్రసిద్ధం బూర్ధ్వపుండ్రంబును సమస్తజనులకు ధార్యంబు గాని ని

షిద్ధంబు గాదు. క్షత్రియాదు లైనను విష్ణుభక్తు లై రేని వారికాపుండ్రంబుధరింపందగును, శ్లో॥ యోవినాచోర్ధ్వపుణ్డ్రేణయత్కుర్యాత్కర్మవైదికమ్। నిష్ఫలం తస్యతత్కర్మభస్మన్యేవాహుతిర్యథా॥ ఇత్యాదిమత్స్యపురాణోక్తక్రమంబుగా నెవ్వాఁ డూర్ధ్వపుండ్రంబు లేక వైదికకర్మంబెద్ది యాచరించు నాకర్మం బంతయు భస్మాహుతిగతి నిరర్థకం బగును, శ్లో॥ ఊర్ధ్వపుణ్డ్రవిహీనస్తు సన్ధ్యాకర్మసమాచరేత్ । తత్సర్వం రాక్షసైర్నీతం నరకంచ సగచ్ఛతి॥ నిత్యం నైమిత్తికంకామ్యం త్రివిధం శ్రుతిబోధితమ్॥ఊర్ధ్వపుణ్డ్రవిహీనస్య సర్వంతన్నిష్ఫలంభవేత్ ॥ఇత్యాదిహారీతస్మృత్యుక్తక్రమంబుగా నెవ్వాఁ డూర్ధ్వపుండ్రరహితుండై సంధ్యాకర్మం బాచరించుఁ దత్కర్మం బంతయు రాక్షసు లపహరింతురు. వాఁడు దుర్గతిని జెందునిత్యనైమిత్తికకామ్యభేదంబులచేఁ ద్రివిధంబైన శ్రుతిబోధితకర్మం బూర్ధ్వపుండ్రరహితుండై యెవ్వఁ డొనరించు వాని కాకర్మం బంతయు నిష్ఫలం బగు,శ్లో॥ ఊర్ధ్వపుణ్డ్రమృజుస్సౌమ్యో లలాటేయస్య దృశ్యతే। చణ్డాలోపి హి శుద్ధాత్మా పూజ్యఏవ నసంశయః॥ ఇత్యాదిపురాణాంతరోక్తక్రమంబుగా సౌమ్యంబును ఋజుతరంబు నగునూర్ధ్వపుండ్రంబెవ్వాని లలాటంబునం జూపడు వాఁడు చండాలుం డైనను బూజ్యుండు. సంశయంబు లేదు, శ్లో॥ ఏకాన్తినో మహాభాగా స్సర్వభూతహితేరతాః। సాన్తరాళం ప్రకుర్వంతిపుండ్రంహరిపదాకృతిమ్॥ఇత్యాదిపద్మ పురాణోక్తక్రమంబుగా సర్వభూతహితమతులు మహాత్ములు నగు నేకాంతులు హరిపదాకారంబులుగా సాంతరాళంబులగుధవళచ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రంబులుధరియింతురు. ఈ ప్రకారంబుగాబలవదబాధితప్రమాణసహస్రప్రతిపాదితంబులగుశంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిభగవల్లాంఛనంబులుబ్రాహ్మణాదిసమస్తజనుల కవశ్యధార్యంబు లని గురుం డానతీయ విని యబ్భాదేవుండు సంతసించి మహాత్మాభవదనుగ్రహంబున నీయర్థంబులయెడ సంశయంబు లన్నియు నివర్తించె నింక శ్రీపరాంకుశపరకాలాదిదివ్యసూరులయవతారరహస్యంబును దదీయదివ్యప్రబంధమాహాత్మ్యంబు సవిస్తరంబుగా నానతిమ్మని యడుగ నమ్మణవాళమహాముని యాప్రశ్నంబునకుం బ్రహర్షించియాద్విజునుద్దేశించి వత్సానీవొనర్చిన ప్రశ్నంబునకుఁ బ్రత్యుత్తరంబుఁ జెప్పెదవినుము. పార్వతీ॥శ్లో॥భోనీలలోహిత త్వత్తశ్చాతుర్మాస్యోత్సవశ్శ్రుతః। ముదాసవిస్తరం తత్త్వపూతావహం శాసనాద్ధరేః। ప్రపన్నోత్సవ మద్యాశుత త్వత్తో బ్రూహి మే భృశమ్॥ శృణోమివాసుదేవస్య కృపయా కౌతుకాద్ధృతమ్॥ శంకరః॥పురా వైకుంఠనగరే లక్ష్మ్యాసూత్రవతీం ప్రతి। గదితం విష్ణుసంప్రోక్త మితిహాసం పురాతనమ్॥ ప్రపన్నజనసంత్రాణపరాయణమనిందితమ్।భో గౌరి శృణువక్ష్యేహం పరమేశాంఘ్రిభక్తితః॥ పూర్వముద్వాహకాలే తే హిమాద్రిదేవవల్లభాః। బ్రహ్మాద్యామునయస్సర్వేత్రిలోకాంతరవాసినః॥ అగతాస్సర్వసన్నాహాస్సన్తుష్ట

హృదయాస్తరాః। మయాసహస్థితాస్సమ్యక్సంతుష్టాస్స్వర్ణగాత్రజే॥ తేషాం
సమ్మేళనాద్గాఢాదుత్తరాభూర్నతా భృశమ్। దక్షిణాశాచోర్ధ్వగతా చచాలధరణీ
ద్రుతమ్॥ తాం దృష్ట్వా భీతిసమ్మగ్నాస్సర్వే లోకాశ్చరాచరాః। వైవాహికో
త్సవం ద్రష్టుమాగతాస్స్వర్ణగాత్రజే॥ తతః పితామహం దేవమబ్జజం రుక్మగా
త్రకమ్॥ నివేదయామాసురగ్రే సర్వే శక్రపురోగమాః॥ తతో విధిర్జగన్నాథ
మనన్తం పితరం హరిమ్। ఆరాధయామాస యోగాద్భక్తిపాలితవైభవాత్।
అథాచ్యుతాజ్ఞయా ప్రాహ లోకశిల్పివరార్యకమ్। విశ్వకర్మాణమాదృత్య ముదా
పరమయా శివే॥ బ్రహ్మా॥ త్రిలోకశిల్పకరణనిపుణస్త్వం ధురంధరః। దృష్ట్వేదా
నీమవన్యా యదౌన్నత్యం తత్సమం కురు॥ సర్వలోకోపకారాయ సర్వజీవావనా
యచ। ఉత్థితాయ జగన్నాథ కృపావేషాయ కౌశలాత్॥ తచ్ఛ్రుత్వా విశ్వక
ర్మాచ కశ్యపారాధితం హరిమ్॥ నత్వా ప్రాహ విధిం వేగాదుపేన్ద్రాంఘ్రిసమాశ్రి
తః॥ విశ్వకర్మా॥ భూమేర్దక్షిణమౌన్నత్యం సమం కర్తుం మహామునిః। కుమ్భ
యోనిరగస్త్యస్తు తుమతే హరిశాసనాత్॥ సర్వజీవభయోపేతాం యమావా
సోపలాలితామ్। దక్షిణాశాం సమీకర్తుమముం త్వం ప్రేరయద్రుతమ్॥ తద్విజ్ఞా
య మునిః క్రోధఘూర్ణితాత్మహృదంతరః। విశ్వకర్మాణమాలోక్య కోపాత్ప్రో
వాచ సత్వరమ్॥ అగస్త్యః॥ భో విశ్వకర్మన్ భూతేశపార్వతీశోభనోత్సవమ్। ద్రష్టుం
నిరీక్ష్యైవ మహాంస్థానస్యాప్యారాధ్య కేశవమ్॥ రచయామి శమీపత్రపుటంస
మ్యాగహాంస్థితః। తస్మాచ్చిరం సమాయాతైర్మునిభిః ప్రాప్తవాన్ సహ॥ సర్వేషా
మపి లోకానామన్తరా విప్రియః కృతః। వైశున్యమధునా ప్రాప్య త్వం మదాద్గర్హి
తోసి మే॥ భో విశ్వకర్మన్ కిమపి మయా పాపం కృతం త్వయి। వదాధునా మమా
గ్రే తు శ్రుణో మ్యాప్యాంతరేదృశమ్॥? ఇత్యేవమాభాష్య మునిరగస్త్యః కుం
భసంభవః। శశాప విశ్వకర్మాణం సర్వేషాం సన్నిధౌ శివే॥ అగస్త్యః। భో విశ్వ
కర్మన్ తే శిల్పవిద్యా సఙ్కరజాతిషు। స్థాస్యతే హీనవృత్తిస్తు సంకరాన్వయజీవి
కా॥ విశ్వకర్మాచ తద్బుధ్వా స్వవిద్యావద్యవేదనః। నిర్విణ్ణహృదయస్తూర్ణం
ప్రతిశాపం దదౌ మునేః॥ విశ్వకర్మా॥ కుమ్భయోనే భవద్వేదవిద్యా ద్రవిడసంహి
తా। భవతాద్భగవద్భక్తపవిత్రీకృతవైభవా॥ క్రుద్ధోశపత్కుంభయోనిం వి
శ్వకర్మానతాననః। కాశ్యపారాధితహరేస్సంసేవానందనిర్మలః॥ తం దృష్ట్వామ
తిమాన్ బ్రహ్మా సమాశ్వాస్య మునిం తదా। ప్రేషయామాస హరితం దక్షిణాం
యమపాలితామ్॥ అగస్త్యోపి శ్రీనివాసం సాష్టాంగం ప్రణిపత్య చ। సంస్మరన్ వి
ష్ణునామాని విహ్వలస్తు సమాయయౌ॥ వింధ్యస్యౌన్నత్యమాక్షిప్య దక్షిణస్యాం
కమండలుమ్। నిక్షిప్య చక్రే సమతాం భూమేర్మునివరస్తదా॥ అథాగస్త్యోపి
యోగేన మలయాద్రౌ శ్రియః పతిమ్। తప ఉద్దిశ్య చక్రే సోచిరం హరిపదాశ్రితః॥
తతస్సర్వేశ్వరో దేవశ్శ్రీనివాసో జగన్మయః। మేఘగమ్భీరయా వాచా ప్రాహ

గస్త్యం మునీశ్వరమ్॥ శ్రీనివాసః॥ అగస్త్య తే భద్రమస్తుతపోమాహాత్మ్యరోభవ। త్వద్వేదవిద్యామద్భక్తైః పాలితాస్యాత్వనఃపునః। అనంతగరుడాదీనాంసూరీణాం నిత్యయోగినామ్। అంశోద్భూతా మహాభాగా జాయంతేహి మదాజ్ఞయా॥ కాసారో భూతయోగీచ మహదాఖ్యః కృతేయుగే। విష్ణుచిత్తోభక్తిసారస్త్రేతాయాం కులశేఖరః॥ భక్తాంఘ్రిరేణుర్ద్వాపరే మునివాహః పరాంతకః। పరాఙ్కుశః కవిర్మిశ్రః కలా రామానుజో మునిః॥ ఏతేచాన్యే నిత్యసూరా మద్భక్తాస్సంగవర్జితాః। ప్రపన్నాస్స్వ్య శ్శంఖచక్రచిహ్నితా మన్త్రవిత్తమాః॥ పద్మాక్షతులసీమాలా శ్వేతమృత్పుండ్రచిహ్నితాః। నిత్యయుక్తానిత్యముక్తాజీవేశపరిశీలకాః॥ అర్చాత్మనావతీర్ణం మా మనంతశయనం పరమ్। సమ్పత్కుమారం సౌందర్యకోమలందివ్యవర్చసమ్॥ ప్రహ్లాదవరదం దేవం గరుడాద్రిపతిం హరిమ్। అనంతపద్మనాభంచ వేణ్యాదక్షిణకూలగమ్॥ తోతాద్రినాథం నృహరిచక్రనాభ్యంతరస్థితమ్। నతాంగవిప్రసాక్షిత్వాభావనాద్భావమాధవమ్॥ పినాకినీసరిత్తీరవాసినం శేషశాయినమ్। కాళిందీతీరసంవాసం శ్రీకృష్ణం రుక్మిణీవిభుమ్॥ ఆనందనిలయం దేవం శ్రీనివాసం చతుర్భుజమ్। నృహరింఘటికాద్రీశం ప్రపన్నత్రాణవైభవమ్॥ హృత్తాపనాశినీతీరవాసినం వీరరాఘవమ్। ఆదికేశవమబ్జాక్షం పార్థసారథిమచ్యుతమ్॥ భక్తిసారాన్తరాపూర్ణం జగన్నాథం జగద్గురుమ్। బ్రహ్మాయజ్ఞోద్భవం శ్రీశం వరదం దేవతోత్తమమ్॥ సీతాలక్ష్మణమధ్యస్థం రఘునాయకముత్తమమ్। దేవతానీకసంసేవ్యం దేవనాయకమాద్యకమ్॥ గోవిందం చిత్రకూటస్థం త్రిలోకేశం త్రివిక్రమమ్। ఆద్యం విశ్వమయం శ్వేతవరాహం చంద్రికోపమమ్॥ శార్ఙ్గపాణించక్రపాణింవాసుదేవం శ్రియాసహ। తంజాపురస్థం నృహరిం రాజగోపాలబాలకమ్॥ మరుద్వృధామధ్యసంస్థం రఙ్గిణం శేషతల్పగమ్। వనాద్రీశం చ మద్భక్తాస్సేవంతే ద్రావిడేషు వై॥ తేషాముద్గీయమానాం తాంద్రావిడబ్రహ్మసంహితామ్। వృత్తగద్యాత్మికాం రమ్యాం చతుర్వేదమయీం శుభామ్॥ మునే ద్రావిడదేశేషు పుణ్యక్షేత్రయుతేషుచ। మత్సన్నిధౌప్రతిదినే పఠంతి ప్రతివత్సరే॥ ప్రబన్ధపఠనం యత్రతత్ర తత్రాలయేమమ। ఉజ్జీవయంతి తీర్థంచ ప్రసాదం వైష్ణవోత్తమాః॥ ఇత్యేతదుక్త్వా భగవాన్ శ్రీనివాసశ్శ్రియాసహ। తిరోదధేనిత్యముక్త నిత్యసూరినిషేవితః। అగస్త్యోపి ప్రసన్నాత్మా విరరామతపస్తతః॥ భక్తియుక్తః శ్రీనివాసముపాస్తే మలయాచలే॥ అనుచు బ్రహ్మకైవర్తకపురాణంబున శ్రీమంగళాద్రిక్షేత్రమాహాత్మ్యఖండంబునం దిరువదితొమ్మిదవయధ్యాయంబునం జెప్పఁబడినయట్లు దాక్షాయణి తనభర్తనుం జూచి దేవా శ్రీమంగళాద్రినృహరిచాతుర్మాస్యోత్సవంబు నీవలన విని కృతార్థనైతి నింకఁ బ్రపన్నోత్సవంబు విన వేడ్క వొడమెఁ దద్వైభవంబు వర్ణింపు మనియడుగ నద్దేవి నుద్దేశించి యోకళ్యాణి తొల్లి శ్రీవై

కుంభపురంబునం దేతదర్థవిషయంబుగా శ్రీదేవి హరి నడిగి తెలిసి సూత్రవతికిం జెప్పినపురాతనేతిహాసం బొక్కటి గలదు. అది నీప్రశ్నంబునకుం బ్రత్యుత్తరంబగు దాని వాక్రుచ్చెద వినుము. పూర్వకాలంబున భవదీయవివాహసమయంబునందు బ్రహ్మాదిదేవతలును సమస్తమునులును సమస్తజనులును హిమాచలంబున కేతెంచినాతోడంగూడిసమ్మోదించుచున్నసమయంబునసమ్మేళితసర్వజనమహాభారంబున కోర్వంజాలక యుత్తరభూభాగంబు గ్రుంగె దక్షిణోర్వీమండలం బూర్ధ్వగతం బయ్యె నంత భూమికంపం బుదయించె నప్పుడు చరాచరభూతజాతంబు లతిభీతిఁ జెంద నింద్రాదిదేవతలు పితామహునిం గని మ్రొక్కి భూమండలంబునకు సమత్వం బర్థింప నతండు పెద్దయుంబ్రొద్దు తనకు జనకుం డగునారాయణునిధ్యానించినిజయోగవైభవంబుచే స్వకీయహృదయకమలకర్ణికామధ్యస్థితుండైనపుండరీకాక్షుని సాక్షాత్కరించి యతనియనుగ్రహంబుచే సకలం బెఱింగి తదీయాజ్ఞచే సన్నిహితుండైనవిశ్వకర్మనుం జూచి వత్సా సర్వలోకోపకారార్థంబుగా నిబ్భూభగతవైషమ్యంబు సవరింపుమని నియోగింప నతండుచతుర్ముఖునుద్దేశించి మహాత్మా సర్వభూతభయంకరం బైనయమహావాసంబైనదక్షిణదిగ్భాగంబునం దౌన్నత్యంబుపాపుటకు నగస్త్యమునీంద్రుండుసమర్థుండు గాని నేశక్తుండఁ గాను గావునఁ దత్కార్యనిర్వాహార్థంబుగా వేగ యమ్మహర్షి నింబనుపుమని విన్నవింప నావృత్తాంతంబతయుఁ దెలిసి కలశోద్భవుండలిగివిశ్వకర్మనుద్దేశించి పార్వతీకల్యాణోత్సవంబుఁ జూచుటకు ననేకమునీంద్రులంగూడివచ్చియాయుత్సవంబుఁ గని సంతసించుచు భగవదారాధనం బొనరించి తదీయప్రసాదానుభవార్థంబు శమీపత్రభాజనంబు రచియించుచు నుంటి నిట్టినాపై బ్రహ్మకడఁ బిశునోక్తిఁ జెప్పుటకుం గారణం బేమి నీకు నేనేమపకారంబుఁ జేసితినిరపరాధి నగునాపైఁ బిశునోక్తిఁ జెప్పితివి గాన నీకు శాపం బియ్యక మాన నని క్రోధోద్దీపితమానసుండై భవదీయశిల్పవిద్యవిహీనతములగుసంకరజాతులయందు ప్రవర్తించుచు వారికి జీవనోపాయం బగునని శపింప విశ్వకర్మయు స్వవిద్యకవద్యంబు ప్రాప్తంబయ్యెనని నిర్విణ్ణచిత్తుండై రోషాతిశయంబుచేఁ గుంభసంభవునింజూచి మునీంద్రాస్వల్పదోషంబునకై నాకు దారుణంబైనశాపం బిచ్చితివి నీకుం బ్రతిశాపం బియ్యక మాననని పలికి భవదీయవేదవిద్యయుభగవద్భక్తిపవిత్రీకృతవైభవ యగుద్రవిడసంహిత యగునని ప్రతిశాపం బిచ్చె నంతఁ బితామహుండు నావృత్తాంతం బంతయుఁ దెలిసి మృదువాక్యంబుల నగస్త్యమునీంద్రునూఱడించి దక్షిణదిగ్భాగంబున కనుప నమ్మహర్షిశ్రేష్ఠుండును శ్రీమన్నారాయణునిం దలంచుచుఁ దదీయదివ్యనామంబు లుచ్చరించుచు నేతెంచి వింధ్యపర్వతౌన్నత్యం బడంచి దక్షిణదిగ్భాగంబునందొక్కచో నిజకమండలువుంచిభూచక్రం బంతయు సమంబు గావించి మలయాచలంబున కరుగు దెంచి వేదంబులకుఁ బ్రా

ప్తంబైనవిశ్వకర్మశాపంబుఁ దలంచి సంతప్తహృదయుండై యమ్మహాద్రియందు శ్రియఃపతి నుద్దేశించి చిరకాలంబు తపం బొనరించిన సర్వేశ్వరుం డగుభగవంతుండు ప్రసన్నుండై మునీంద్రా నీకు శుభం బగు ద్రవిడసంహితారూపంబు లగువేదంబులు సారెసారె కస్మద్భక్తపరిపాలితంబు లగును గావున నీవు చింతింపవలదు మదీయాజ్ఞచే ననంతగరుడవిష్వక్సేనాదినిత్యసూర్యంశంబుల మహాత్ములు దయింతురు వారెవ్వరంటివేని కృతయుగంబునం దవతరించు కాసారభూతమహదాఖ్యయోగీంద్రులు మువ్వురును త్రేతాయుగంబునం దవతరించు విష్ణుచిత్తభక్తిసారకులశేఖరులు మువ్వురును ద్వాపరయుగంబునం దవతరించు భక్తాంఘ్రిరేణుమునివాహనపరకాలయోగీంద్రులు మువ్వురును కలియుగంబునం దవతరించు శ్రీపరాంకుశమధురకవిరామానుజమునీంద్రులు మువ్వురును నీపన్నిరువురుం గాక మఱియుఁ గొందఱు నిత్యసూర్యంశంబులచే నుదయించి మద్భక్తిపరాయణులై సంగవర్జితులై యనన్యప్రపన్నులై శంఖచక్రాంకితభుజులై మంత్రవిత్తములై పద్మాక్షతులసీవనమాలాలంకృతులై ధవళచ్ఛిద్రోర్ధ్వపుండ్రధారులై నిత్యయుక్తులై నిత్యముక్తులై జీవేశపరిశీలనతత్పరులై యుభయకావేరీమధ్యరంగంబునఁ బ్రణవవిమానంబునందు శ్రీరంగనాథుని వేంకటాచలంబునం దానందనిలయవిమానగతుని శ్రీవేంకటేశుని వేగవత్యుత్తరతీరంబునఁ బుణ్యకోటివిమానంబునందుఁ గరిగిరివరదుని యాదవాద్రియందు సంపత్కుమారునిఁ దిరువనంతపురంబున శ్రీమదనంతశయాను నహోబలంబున గరుడాచలంబునందు హిరణ్యాసురమర్దనుండును బ్రహ్లాదవరదుండు నగు శ్రీనారసింహుని ఘటికాచలంబున నరకేసరిని హృత్తాపనాశినీతీరంబున శ్రీవీరరాఘవుని భూతపురియం దాదికేశవునిఁ గైరవిణీతీరంబునఁ బార్థసారథిని మహీసారపురంబున జగన్నాథునిఁ దిరువహీంద్రపురంబున దేవనాయకునిఁ దిల్లచిత్రకూటంబునందు గోవిందరాజులను, దిరుక్కోవలూరియందుఁ ద్రివిక్రముని శ్రీముష్ణంబున శ్వేతవరాహమూర్తిని గుంభకోణంబున శార్ఙ్గపాణిని జక్రపాణిని దంజాపురంబున నరహరిని మన్నారుకోవెలరాజగోపాలుని వానాద్రియందు సుందరబాహునిఁ గృష్ణాదక్షిణకూలంబున వైష్ణవాశ్రమంబునందుఁదోతాచలాపరనామధేయం బైనమంగళాద్రియందుఁ జక్రనాభ్యంతరవర్తియై గుడోదకపానం బొనరించు నృసింహునిఁ దుంగభద్రాతటంబున గోష్ఠీవనంబునందుఁ దగుభూషితగోవిందభట్టారకునకుం బ్రసన్నుండై సాక్షిగా నేతెంచిన భావనారాయణునిఁ బినాకినీతీరంబున శేషతల్పశయానుండగు నుత్తరరంగశౌరిని శ్రీభద్రాద్రియందు సీతాలక్ష్మణమధ్యస్థుం డైన శ్రీరఘురామునిఁ గాళిందీతీరంబున రుక్మిణీసమేతుం డగు శ్రీకృష్ణుని మఱియు ద్రవిడదేశంబులం గలదివ్యక్షేత్రంబు లన్నియు సేవించుచు నాయాదివ్యదేశంబులయందు నెలకొన్న నన్నురమణీయవృత్తగద్యాత్మికయుఁ జతుర్వేదస్వరూపిణియు నగునీద్రవిడసంహిత దేవగా

నంబు చేఁ బాడుచు నానందింపం జేయుదు రాప్రకారంబుగాఁ దచ్ఛిష్యప్రశిష్యు
లైన శ్రీవైష్ణవు లశ్రాంతంబు నుభయకాలంబులయందు మత్సన్నిధి ననుసంధిం
తురు, మఱియుఁ బ్రతిసంవత్సరంబునందు నాలాయిర ప్రబంధంబు ననుసంధింతు
రు. అదియే ప్రపన్నోత్సవం బనంబరఁగు నేయే భగవదాలయంబులయందుఁ బ్ర
బంధానుసంధానంబు ప్రపన్నోత్సవపూర్వకంబుగాఁ జేయంబడు నాయాస్థలంబు
లన్నియు దివ్యదేశంబులనంబడు నాస్థలంబులయందు శ్రీవైష్ణవులు తీర్థప్రసాదం
బు లుజ్జీవింతు రని మేఘగంభీరభాషణంబుల నానతిచ్చి యగస్త్యమునీంద్రుని
బ్రహర్షింపం జేసి యద్దేవదేవుం డంతర్హితుండయ్యె నంతనమ్మహర్షిశ్రేష్ఠుండును
సుప్రసన్నాంతరంగుండై తపంబుడిగి యమ్మహాత్ముని దివ్యమంగళవిగ్రహంబు సం
స్మరించుచు మలయాద్రియందు సుఖంబుండె నని హరుం డుదాహరించెఁ గావు
న వేదాపరమూర్తు లగు దివ్యప్రబంధంబులు శ్రీవైష్ణవుల కవశ్యానుసంధేయం
బులు. మఱియును దత్ప్రభావంబు వినుము, శ్లో॥ శ్రీసనత్కుమారః॥ భగవన్
భూతభవ్యేశ భగవత్పార్షదేశ్వర । భక్తేషు వర్తమానేషు శఠకోప ఇతిస్మృతః॥
మునిశ్రేష్ఠతయాచాసౌ శ్రుతపూర్వోమయాధికః। తస్యానుభావం భగవన్నశే
షం వక్తు మర్హసి॥ శ్రీవిష్వక్సేనః॥ వైవస్వతమనౌ ప్రాప్తే హ్యష్టావింశతి కే కలౌ।
వంశేవిశాం మునిః కశ్చిద్భవిష్యతి హరిప్రియః॥ అస్తి పాండ్యేషు నగరీ కాంచి
చ్ఛ్రీనగరీతిహి। తామ్రపర్ణీనదీతీరే సాహ్యూద్విష్ణో రతిప్రియా॥ తత్ర వైశ్యకులే క
శ్చి ద్విష్ణోరంశాంశసంభవః । శఠకోప ఇతిఖ్యాతో మహాయోగీ భవిష్యతి॥ జ్ఞాన
విజ్ఞానపూర్వాత్మా తింత్రిణీమూల మాశ్రితః। బాలఆషోడశాబ్దాత్తుమూకభా
వం గమిష్యతి॥ నియోగేన మహావిష్ణో ర్వేదవేదాంగసంహితాం। కరిష్యతిసహ
స్రేణ గాథాం ద్రావిడభాషయా॥ కృపయాతత్ప్రణీతాయా బ్రహ్మవిద్యా మహ
త్తరా। అధ్యేతవ్యా ద్విజై ర్భూపై ర్వైశ్యైశ్శూద్రై శ్చ సర్వశః॥ శ్రీసనత్కు
మారః॥ ద్రావిడానాంచ గాథానాం కృతానాం తేన యోగినా। కస్మాత్సా ద్బ్ర
హ్మవిద్యాత్వమధ్యేతవ్యా కుతస్త్వితి॥ పరం కౌతూహలం దేవ శఠకోప మునింప్ర
తి। జాయతే తదశేషేణ భగవన్వక్తు మర్హసి॥ విష్వక్సేనః॥ ఏతాశ్చతుర్విధా
గాథా ద్రావిడా వేదసమ్మితాః । కలౌ కలౌ ప్రణీయన్తేకృపయాజ్ఞానయోగిభిః॥
ద్వాపరాన్తే యథా వ్యాసో వదిష్యతి మహామతిః । తద్వదేతా మహాగాథాశ్శఠ
కోపః ప్రణేష్యతి తే। అల్పశ్రుతానల్పమతీనల్పాయుష్యాంశ్చ మానవాన్। కలౌ
సమీక్ష్య వేదానాం బాహుళ్యంచ మహామతిః ॥ శాఖాసహస్రం వేదానాంగా
థారూపం విధాస్యతి। ద్రావిడ బ్రహ్మవిద్యాసా తస్మాదుక్తా మహామునే॥ సనత్కు
మారః॥ ఏవం చేత్సర్వభాషాసు గాథాస్సన్తి సహస్రశః। నరాశ్చ బ్రహ్మవిద్యాః
స్యుః కథం కేన ప్రభో భువి॥ శ్రీవిష్వక్సేనః॥ సమ్యగుక్త స్త్వయా ప్రశ్న స్తత్ర తత్కా
రణం శృణు। సంస్కృతస్య యథా సన్తి ద్రావిడస్యాపి భూతలే। అగస్త్యో భగవాన్

సాక్షాత్తస్య వ్యాకరణం యథా॥ పాణినీయానుసారేణ మలయాచలసంజ్ఞికమ్।ఛన్దశ్శాస్త్రానుసారేణ ద్రావిడస్య ప్రబంధతా॥ ద్రావిడస్య ప్రబంధస్య వృత్తానా మపి లక్షణమ్। ఉక్తమస్యతథా చైవ ద్రావిడస్య మహామునే॥ వేదశాస్త్రానుసారేణ ద్రావిడస్య ప్రబంధతా। ద్రావిడస్య ప్రబంధస్య తస్మాత్సంస్కృతవచ్ఛ్రుతత్॥ సంస్కృతస్య క్రియాయద్వ ద్ద్రావిడస్య క్రియా స్తథా।నిత్యాస్తద్వత్ప్రణీయ స్తేమునిభిశ్చకలా కలా॥ ఇత్యాదిమార్కండేయపురాణంబునందు భగవద్ధర్మంబునందు షష్ఠాధ్యాయోక్తక్రమంబుగా సనత్కుమారుండు విష్వక్సేనునిం గాంచి నమస్కరించి దేవా వర్తమానభక్తులయందు శఠకోపమునీంద్రుండు శ్రేష్ఠతముండని విని యుంటి నమ్మహాత్ముం డెచ్చోట నెవ్వరికులంబునం దుదయించి యేయే దివ్యచేష్టితంబు లొనరించెనవి యన్నియు నాకర్ణింపఁ గౌతూహలంబు పొడమెఁ గావునఁ దత్ప్రభావం బంతయు నెఱింగింపు మని ప్రశ్నంబు సేయ విని విష్వక్సేనుండును దదీయం బగుసమీచీనప్రశ్నంబునకు మిగుల సంతసించి మునీంద్రా వైవస్వతమన్వంతరంబునం దిరువదెనిమిదవమహాయుగంబున సంప్రాప్తం బగు కలియుగాదిమకాలంబునందుఁ బాండ్యదేశంబునఁ దామ్రపర్ణీతీరంబున శ్రీకురుకాపురంబునందు వైశ్యకులంబున భగవదంశాంశసంభూతుండై శ్రీశఠకోపయోగీంద్రుండు భగవత్ప్రసాదాసాదితపరభక్తిపరజ్ఞానపరమభక్తిపరిపూర్ణుండై తింత్రిణీతరుమూలం బాశ్రయించి బాల్యంబు మొదలుకొని షోడశాబ్దపర్యంతంబు మూకభావంబు వహించి యనంతరంబ భగవదాజ్ఞచే సహస్రశాఖోపనిషత్ప్రపంచంబు సహస్రగాథాత్మక యగు ద్రావిడబ్రహ్మసంహిత గావించు నాసంహితయు విష్ణుదాసు లగు బ్రహ్మక్షత్రవైశ్యశూద్రుల కధ్యయనార్హం బగు నని యానతీయ నాకర్ణించి దేవా యప్పరాంకుశమునికృతంబైన ద్రవిడభాషాత్మకగాథాసహస్రంబు బ్రహ్మవిద్యయై యెట్లధ్యయనార్హం బగు నీవృత్తాంతం బంతయు వినుటకుం గుతూహలం బుదయించెం గాన నవిస్తరంబుగా నానతిమ్మని మగిడి యడుగ నాసనత్కుమారు నుద్దేశించి యోగిసత్తమా ద్వాపరాంతంబున వేదవ్యాసమునీంద్రుండనంతంబు లైన వేదంబులు చతుర్విధంబులుగా విభజించి ప్రవర్తింపం జేసినయట్లు కృష్ణావతారానంతరభావి యగు కలియుగాదిమకాలంబున శఠకోపమునీంద్రుండవతరించి యల్పశ్రుతులల్పమతులల్పాయుష్కులునగు మానవులను వేదబాహుళ్యంబునుం జూచి కరుణార్ద్రచిత్తుండై యామ్నాయశాఖాసహస్రంబు ద్రవిడగాథాసహస్రాత్మకంబుగా నొనర్చి శిష్యప్రశిష్యముఖంబుగాఁ బ్రవర్తింపఁ జేయుఁ గాన యది బ్రహ్మవిద్య యయ్యెనని సైన్యనాథుండు పలుక నట్లాయెనేని సర్వభాషాత్మకంబులుగా నరు లొనర్చిన గాథావిశేషంబు లసంఖ్యాతంబులు గలవవియన్నియు బ్రహ్మవిద్యలుగావలెనని మరల శంకింప విని విష్వక్సేనుండును మునీంద్రా శ్రుతులకు శిక్షావ్యాకరణాద్యంగంబులు ఋషులొనరించునట్లు భగవంతుండైన

యగస్త్యమునీంద్రుండు శిక్షావ్యాకరణవృత్తలక్షణాదులన్నియుఁ దానేరచియిం
చెం గాన యది బ్రహ్మవిద్య యగుటకు సంశయంబు లే దదియునుంగాక యా
మ్నాయంబుపగిది స్వతఃప్రమాణంబై యపౌరుషేయంబైన ద్రావిడవేదంబు కృ
ష్ణావతారానంతరభావి యగు ప్రతికలియందు విష్ణువున కత్యంతప్రియుండైన శ్రీశ
ఠకోపయోగీంద్రునివలనం బ్రకాశితంబగుఁ గాన సాక్షాద్వేదం బగునని భగవత్సే
నాపతి యానతిచ్చె మఱియును, శ్లో॥ కలౌ పునః పాపరతానుభూతే సమస్తభూ
తాశ్రితవత్సలత్వాత్ । భక్తాత్మనా విశ్వజనాఞ్జుగోప విశ్వాధికో విశ్వమయోహి
విష్ణుః॥ అనియెడు న్యాయంబున విశ్వాధికుండును విశ్వమయుండు నగు విష్ణుండు
సమస్తభూతాశ్రితవత్సలుండు గాన పాపభూయిష్ఠం బగు కలియుగంబునందు శ్రీ
శఠకోపాదిభక్తస్వరూపంబు ధరియించి విశ్వజనుల రక్షించు నదియునుం గాక,
శ్లో॥ ద్వితీయేతు పరార్ధేతు దినే త్వాద్యేథ సప్తమే। మన్వన్తరే వర్తమానే త్వష్టా
వింశే చతుర్యుగే॥ కలే రాదౌ జన్మయోగీ శఠకోప ఇతిస్మృతః। మద్భక్తోహం
భవిష్యామి నేతుం ద్రావిడతాం శ్రుతీః॥ తత్ర క్షేత్రే జన్మభాజా శఠకోపేనయో
గినా। ముక్తిం భువిజనాస్సర్వే గమిష్యన్తి కలావపి॥ అనుచు బ్రహ్మాండపురాణం
బునందు క్షేత్రమాహాత్మ్యఖండంబునఁ గురుకాపురీమాహాత్మ్యంబునఁ దలి ప్రథ
మాధ్యాయంబున బ్రహ్మనుద్దేశించి భగవంతుం డానతిచ్చినయట్లు ద్వితీయపరా
ర్ధంబునఁ బ్రథమదివసంబునందు సప్తమంబైన వైవస్వతమన్వంతరంబునం దిరు
వదెనిమిదవ మహాయుగంబునఁ గలియుగాదిమ కాలంబునందు శ్రుతిని ద్రావిడ
భాషాత్మకంబుఁ జేయింప జననంబు మొదలుగా మహాయోగియు మద్భక్తుండు
నగు శఠకోపమునీంద్రుండనై నేనే యవతరించెద నా కురుకాపురీక్షేత్రంబునం
దుదయించిన శ్రీశఠకోపయోగీంద్రునివలన సమస్తజనులు కలియందైనను ము
క్తికిం జనుదురని భగవంతుం డానతిచ్చె మఱియును, శ్లో॥ శూన్యతా ముచ్య
తే కిఞ్చిద్రహస్యం మునిసత్తమాః। కాన్తారే తిన్త్రిణీభూత్వా మచ్ఛయ్యా భు
జగేశ్వరః॥ నిర్నిద్ర తిన్త్రిణీశత్వ మేష్యత్యయ మభీష్టదః। నేతుం ద్రావిడతాం
వేదాన్త్రయీమూర్తి సమాగతాన్॥ మద్భక్తశ్శఠకోపాఖ్యో భవిష్యతి మ
దిచ్ఛయా ఇత్యాది బ్రహ్మాండపురాణంబునఁ జతుర్థాధ్యాయోక్తక్రమంబుగా ము
నీంద్రులారా మీ కేనొకరహస్యం బెఱింగించెద సావధానచిత్తులరయి వినుం డ
నుచు మహర్షుల నుద్దేశించి మదీయశయ్యాభూతుండై సర్వాభీష్టప్రదాయకుం
డైన శేషుండు కురుకాక్షేత్రోపవనంబున నిర్నిద్రతింత్రిణీవృక్షంబై జనియించు
నా వృక్షంబుకడ వేదంబులు ద్రవిడభాషాత్మకంబులుగా నొనర్ప మద్భక్తుండైన
శఠకోపయోగీంద్రుండు మన్నియోగంబు చేనుదయించు నని పరమపురుషుం డాన
తిచ్చె మఱియును, శ్లో॥ క్రూరే కలియుగే ప్రాప్తే నాస్తికైః కలుషీకృతే। విష్ణో
రథాంశసంభూతో వేదవేదాన్తతత్త్వవిత్॥ స్తోత్రం వేదమయం కర్తుం ద్రావి

డ్యా నిజభాషయా। జనిష్యతి సతాం శ్రేష్ఠో లోకానాం హితకామ్యయా॥ సపు
మాంత్సర్వశాస్త్రజ్ఞో హ్యనన్తం వేద మవ్యయమ్। సర్వాధికారం ధర్మాత్మా
కీర్త్తిష్యతి తతో మునిః॥ ఘోరే కలియుగే ప్రాప్తే విష్ణోఃకీర్త్తనమేవహి। కథితం
సర్వశాస్త్రజ్ఞై ర్మునిభి ర్వేదపారగైః॥ తస్మాత్తుపురుష శ్రేష్ఠో భక్తానామమృతోప
మః। త్రియుగత్వాచ్చ విప్రేన్ద్ర విష్ణుత్వవ్యక్తమూర్త్తిమాన్॥ కలిదోషాభిభూతా
నాం ప్రజానాంపాలనాయవై। ధారయిష్యతి తద్రూపంకృపయాపురుషోత్తమః।
అధ్యేతవ్యం ద్విజశ్రేష్ఠై ర్వేదరూపమిదంకృతమ్। స్త్రీభిశ్శూద్రాదిభిశ్చైవ తే
షాం ముక్తిః కరేస్థితా॥ ఇట్లు బ్రహ్మాండపురాణంబునందుత్తరభాగంబున మా
ర్కండేయార్జునతీర్థయాత్రా ప్రకరణంబునఁ దామ్రపర్ణీమాహాత్మ్యంబునందశీతిత
మాధ్యాయోక్తక్రమంబుగాఁ ఘోరంబైన కలియుగంబు ప్రాప్తంబైనాస్తికు
లచేఁ గలుషీకృతం బగుచుండ వేదవేదాంతతత్త్వవిత్తముండు దక్కినసకలశా
స్త్రంబులయందు సర్వజ్ఞుండును బరమధార్మికుండును సత్పురుషశ్రేష్ఠుండును
సంశ్రితులకమృతస్వరూపుండు నగుశ్రీపరాంకుశయోగీంద్రుండు వైష్ణవాంశం
బుచే సర్వహితార్థంబుగా నవతరించి యనంతంబైన వేదంబు ద్రావిడభా
షచే సర్వాధికారంబుగా రచియించు వేదరూపంబైనయీదివ్యప్రబంధంబు ద్వి
జశ్రేష్ఠులకధ్యేతవ్యంబు మఱియు స్త్రీశూద్రాదులెవ్వ రధికరించిన వారికిము
క్తికరతలామలకం బగుఁ గలిదోషాభిభూతు లగు చేతనులకు విష్ణుప్రియకరంబై
నతదీయనామసంకీర్త్తనం బింతకంటె వేఱొక్కటి లేదు మఱియును, శ్లో॥ భవ
త్యాసాధు కథితం మమాపి హృది వర్త్తతే। సృష్ట్యాదౌ చేతనానాంహి దేహాదీని
చ సృష్టవాన్॥ ఏతైర్ముచ్యేయురప్యేతే మత్పాదపరిచర్యయా। అభిసన్ధాయభగ
వా నిత్యేవం భూతభావనః॥ తేచకర్మభి రాత్మీయైః ప్రాచీనైః కష్టమానసాః। త
తోదత్తానవయవానీహం తే భోగసాధనాన్॥ అవతారై రనేకైశ్చ ప్రత్యక్షం ప్రతి
చోదితాః। లోకదృష్ట్యా నబుధ్యన్తే దేవమేవేతిమానుషమ్॥ తతశ్చ భగవజ్ఞాన
విముఖం సకలం జనమ్। అనుకంపయితుం దేవః కలికాలే విశేషతః॥ నోశూద్రః
పరమః ప్రాజ్ఞో నిర్విశేష మిదంజగత్। ఉజ్జీవయితు మారబ్ధస్సూరిణా మవతార
ణాత్॥ ద్రావిడేషు విశేషేణ ప్రభవిష్యన్తి సూరయః। భగవత్కాముకా దేవీతా
మ్రపర్ణీతటాదిషు॥ సర్వైశ్వర్యస్వయంసిద్ధా భగవజ్ఞానవైభవాత్। అయో
నిజాయోనిజాశ్చ దేవాజ్ఞాపరిపాలకాః। ప్రబుద్ధాః ప్రాకృతజనాన్ ప్రబోధయితు
ముద్యతాః। శరీరాదపినైస్పృహ్యం భగవచ్ఛరణార్థినామ్॥ బాన్ధవం విష్ణుభక్తే
షు జయభోగపరాయణాత్। ధర్మార్థైరనుపాయత్వం ప్రథయిష్యంత్యరు ప్రభాః॥
ఇత్యాదిక్రమంబుగా వృద్ధపాద్మంబున భవిష్యత్పురాణంబున భాగవతమాహా

త్త్వంబునందుఁ బంచమాధ్యాయంబున భూతభావనుం డై నభగవంతుండు సృ
ష్ట్యాదియం దసత్ప్రాయులై నచేతనులం గటాక్షించి దయమానమానసుండై
వీరు మత్పదాబ్జంబు లారాధించి కృతార్థులు గావలెనని తనతలంపులందలంచి
వారికిఁ గరణకళేబరంబు లొసంగ వారునుబ్రాచీనాత్మీయకర్మవాసనలచేదుష్ట
మనస్కులై భగవద్దత్తంబు లగుకరణకళేబరంబుల శబ్దాదివిషయభోగసాధనం
బులుగాఁ జేయ నది యెఱింగి శ్రీహరియునురామకృష్ణాద్యవతారంబులొనరిం
చి బోధింప నుద్యోగింప నద్దేవదేవుని మనుష్యునిఁగా నెంచిరి గానిపరమపురు
షుండని తెలియలేరైరి తదనంతరంబ భగవంతుండు సుజ్ఞానవిముఖం బైనయ
జ్ఞంతుజాతంబు నిరీక్షించి నిత్యసూరులనవతరింపం జేసి తత్కృతబోధంబుచేవా
రలం బ్రబుద్ధులం జేసెదనని మదినెంచిసూరులనియమింపభగవదాజ్ఞచేననం
తగరుడవిష్వక్సేనసుదర్శనపాంచజన్యాదినిత్యసూరులందఱుకలికాలంబున వీఁడు
శూద్రుండు వీఁ డుత్కృష్టుండు వీఁడుప్రాజ్ఞుండని విశేషవిచారంబు సల్పక యం
దఱికిని స్వరూపజ్ఞానంబు బోధించుటకు ద్రవిడదేశంబులయందు శ్రీతామ్రపర్ణీ
మరుద్వృధాదిమహానదీసమీపప్రదేశంబులయందు యోనిజు లయోనిజు లగు
పరాంకుశపరకాలకాసారభూతమహదాదిమహాయోగు లై యవతరింపఁగలరని
సూత్రవతి నుద్దేశించి శ్రీదేవి యానతిచ్చె మఱియు నప్పురాణంబు ద్వాత్రింశద
ధ్యాయంబున, శ్లో॥ అథ తే కథయిష్యామి శ్రుణుత్వ మిద ముత్తమమ్। య
చ్ఛృణ్వతాం భగవతిభక్తి ర్భవతి శాశ్వతీ॥ తటినీ తామ్రపర్ణీతిపుణ్యాజగతివి
శ్రుతా। ముక్తానాంచైవ జననీ ముక్తిదస్నానవైభవా। తస్యాస్తీరే స్తినగరీకు
రుకేత్యురుకాననా । సన్నిధత్తే సదాయత్ర శఙ్ఖచక్రధరోహరిః॥ తత్రభక్తిచ
మత్కారీ కారీతిభగవత్ప్రియః। భవిష్యత్యనపత్యోవై భార్యయాభర్తృదేవ
యా॥ తేన నిర్వేక్ష్యమానోపి తపోభిః పుత్రదైర్హరిః । సేనేశం ప్రీతిభావేనస్వ
భక్తం స నియోక్ష్యతి॥తతఃకలియుగస్యాదౌ వైశాఖ్యాం విశ్వభావనః।విష్ణుభ
క్తిప్రతిష్ఠార్థం సేనేశోవతరిష్యతి ॥ శఠకోపాభిధానశ్చపుత్రకస్సూతకాత్పరమ్।
అనాహారతయాగేహం పితృభ్యాం పాలితో హరేః॥ నపిబ న్నరుదన్నాశ్నన్న
బాహూ చరణం క్షిపన్।హృష్టపుష్టతనుంబాలంతత్ర నిక్షిప్య తేజనాః॥చిహ్నితం
శఙ్ఖచక్రాద్యైరాయుధై ర్మధువిద్విషః। శాయితోబాలపర్యఙ్కే సౌమ్యరత్న
పరిష్కృతే॥ వినిద్రతి స్తింత్రిణీమూలే విశాలవిటపోజ్జ్వలే।పితృభ్యాంరక్ష్యమా
ణోథవర్ధిష్యతి దినేదినే॥నిర్మాత్రో నిష్పురీషశ్చనిరాహార స్త్వరోదనః।సంభ్రమి
ష్యతి కాలేన పరితోహరిమన్దిరమ్॥సతు బద్ధాసనో మానీవృద్ధిగామి ప్రదాయినీ।
నిమీలితాక్షియుగళస్తిమితో వర్తయిష్యతి॥ ధ్యాయమానోహృషీకేశంహృ
ష్టపుష్టాంగసౌష్ఠవః । పద్మాసనం సమాస్థాయపద్మపత్రనిభేక్షణః॥పద్మనాభస్య
దేవస్య పాదపద్మార్చనే స్థితః। ఇత్థమాషోడశంవర్షకాలంకలిమలాపహామ్॥ భ

గవద్ధర్మసంహ్లాదభరితః తుషయిష్యతి। సుజ్ఞానఘనపూర్ణత్వాత్తిన్త్రిణీమూలమాశ్రితమ్॥ బాల ఆషోడశాబ్దాత్తు మూకభావంగమిష్యతి। తతస్తమస్సముద్రాన్తం విచ్ఛేత్తుం తార్క్ష్యవాహనః॥ నేత్రాబ్జమున్మీలయితుం కోటిసూర్యసమప్రభః। శ్రియా సమస్తచిదచిన్నియన్తృత్వవ్యాప్తవైభవః॥ శఙ్ఖచక్రధరస్సాక్షాద్దివ్యపీతామ్బరోజ్జ్వలః। కిరీటహారకేయూరకటకాంచితవిగ్రహః॥ కుండలీకౌస్తుభస్రగ్వీపురః ప్రాదుర్భవిష్యతి । వేదతుల్యైర్యైః ప్రబంధైశ్శుభగవద్భక్తిజృంభితైః॥ ప్రవాహైరివగంగాయాః పామరాన్వేదయిష్యతి। తథామధురకవ్యాద్యాస్సూరయస్తన్ముఖోద్యతాన్॥ ప్రబంధాన్ ప్రాప్యవిశదాన్ వదిష్యన్తి కృతార్థకాః। తత్రో గరుడమారోప్య శఠారిం నిజమన్దిరమ్॥ శ్రీవైకుంఠ మనుప్రాప్య ప్రవేక్ష్యతినిజాంతనుమ్। తతఃకాలేన మహతా వినష్టాం భువి తత్కృతమ్॥ నాథనామాముని వరో యోగజ్ఞానమవాప్స్యతి । తతఃకాలే బహుతిథే వినష్టాం విష్ణువర్ధినీమ్। త్రిదండమండితో దేవ్యా మునిః ప్రవ్యక్తయిష్యతి। పాషండబహులేలోకే కుదృష్టి జనసంకులే॥ మోముహ్యమానా జగతీ వినష్టే హరివైభవే। మోహనైరాసురైశ్శాస్త్రైః కుయుక్తిపరికల్పితైః॥ వేదాంతమార్గానుగతై రన్యైః కుమతిసుందరైః। సిద్ధాంతైర్వ్యాస్తృతం లోకం పునరుద్ధారయిష్యతి॥ బాదరాయణసంజ్ఞస్య విశ్రుతస్యమహామునేః । మతం వేదాన్తతాత్పర్యం విశ్రుతం ప్రేక్ష్యభూతలే। త్రిదండధారీ భగవాన్ వేత్రపాణిః ప్రియస్తథా । భక్తానాంభాగధేయేనభువి ప్రాదుర్భవిష్యతి ॥ ఇత్యాదిపూర్వోక్తపురాణంబునందు ద్వాత్రింశదధ్యాయోక్తక్రమంబుగా సూత్రవతి నుద్దేశించియోదేవీమతియనొకచరిత్రంబు చెప్పెద నేచరితం బైన విన్నవారికి భగవంతునియెడభక్తియనుదినంబు వృద్ధిఁజెందు నెట్లంటివేని ముజ్జగంబులయందుస్నానపానంబులచేముక్తిదాయినియుమౌక్తికంబులకు జన్మస్థాన మనియుఁ బ్రసిద్ధిగాంచినతామ్రపర్ణియనియొకమహానదిగలదు తత్తీరంబున సమృద్ధకాననం బగుకురుకానగరంబున శంఖచక్రగదాధరుండగుహరి నిత్యసాన్నిధ్యం బొనర్చు నప్పట్టణంబున భక్తిచమత్కారి యగు కారిసూరి భర్తృదేవత యగునిజభార్యతో నిత్యవాసం బొనరించు. శ్రీహరి శాసనంబున సేనేశుండు కలియుగాదికాలంబున విశాఖానక్షత్రయుక్త పౌర్ణమాసియందు నతనికిఁ బుత్త్రుండై యుదయించు శఠకోపాభిధానుం డగు నక్కుమారుం డనాహారుండు గావున జాతసూతకానంతరకాలంబునఁ దల్లిదండ్రులచే హరిమందిరంబుఁ జెందింపంబడు నక్కుమారుండును స్తన్యపానం బొనరింపక యేడ్వక యశనం బొల్లక కరచరణంబులు కదల్పక హృష్టపుష్టతనుం డై శంఖచక్రాదిభగవల్లాంఛనాలంకృతనిజభుజమూలుం డై విశాలవిటపోజ్జ్వలం బై నవినిద్రతింత్రిణీవృక్షంబుక్రింద సౌమ్యరత్నపరిష్కృతం బై బాలపర్యంకంబునందు శయనించి తల్లిదండ్రులచే రక్షితుం డై వర్ధ

మానచంద్రుని పొడిక్కి నక్షత్రంబు వర్ధిల్లుమఱియును నబ్బాలకుండు వత్సరవయస్కుండై మూత్రపురీషరోదన స్తన్యపానాదులు లేక హరిమందిరంబునం దంతటం బాఱాడుచు నొక్కనాఁ డ త్తింత్రిణీకోటరంబుఁజొచ్చియందుబద్ధపద్మాసనుండై నిమీలితాక్షియుగళుండై హృష్టపుష్టావయవసౌష్ఠవుండై హృదయకమలకర్ణికామధ్యంబున శ్రీహృషీకేశునిధ్యానించుచునిశ్చలమనస్కుండై షోడశవర్షపర్యంతంబు పరమపురుషానుభవజనితపరమానందభరితుండై మౌనియైకాలంబుగడపుచుండ నయ్యవసరంబున, గరుడవాహనారూఢుండును గోటిసూర్యసమప్రభుండును లక్ష్మీసమేతుండును శంఖచక్రాదిదివ్యాయుధధరుండును దివ్యపీతాంబరాలంకృతుండునుగిరీటహారకేయూరమకరకుండలకటకకటిసూత్రశింజానమంజుమంజీరాద్యపరిమితదివ్యభూషణభూషితుండును శ్రీవత్సకౌస్తుభవైజయంతీవనమాలాలంకృతవిశాలవక్షఃస్థలుండు నగుశ్రీమన్నారాయణుం డమ్మహాయోగీంద్రునకు దృష్టిగోచరుండై యజ్ఞానాంధకారంబునివర్తింపంజేసినిరతిశయనిర్మలజ్ఞానానందంబు లొసంగి స్వకీయస్వరూపగుణవిభూతు లన్నియు నతనికిసాక్షాత్కరింపం జేసి యనుగ్రహింప నప్పరాంకుశమునీంద్రుండునుగంగాప్రవాహంబుపోలికస్వముఖపద్మానర్గళవినిర్గళత్పరమపావనామ్నాయస్వరూపదివ్యప్రబంధంబులు దాహరింప నాప్రబంధంబు లన్నియు నాకుణంబమధురకవిప్రముఖదివ్యసూరులధికరించి నిజశిష్యులకుం జెప్పెదురు. తదనంతరంబ యద్దేవదేవుం డమ్మహాత్మునిగరుడవాహనంబుపై నెక్కించుకొనినిజమందిరంబగుశ్రీవైకుంఠపురంబునకువిచ్చేయ ననంతరంబ కొండొకకాలంబునకద్దివ్యప్రబంధంబుఖిలంబై నశ్రీమన్నాథమునీంద్రుండు మరల నుద్ధరించె. మఱియు నాకృతి కొన్ని సంవత్సరంబుల కధికారిమాంద్యంబుచే నధ్యయనాధ్యాపనంబులు లేక సంకుచితంబై యున్నయంతభగవంతుండును వేత్రపాణియునగువిష్వక్సేనదేవుండును భక్తజనభాగధేయుండును త్రిదండపాణియు నగుశ్రీరామానుజమునీంద్రుండై యవతరించి యాప్రబంధంబు శిష్యప్రశిష్యముఖంబుగాఁ బ్రకాశింపఁ జేసిలోకంబుపాషండబహుళంబై కుదృష్టిజనసంకులంబై వినష్టహరివైభవంబై మోహముహ్యమానంబగుచున్న భగవంతుఁ డగుబాదరాయణమునీంద్రునితాత్పర్యంబుఁ దెలిసితదీయబ్రహ్మసూత్రంబులకు భాష్యం బొనర్చిమోహనంబులు నాసురంబులునుగుయుక్తిపరికల్పితంబులునుగుమతిసుందరంబులును వేదాంతాభాసానుసారంబులునగునితరసిద్ధాంతంబులచే స్వరూపజ్ఞానవిస్మృతిఁ జెందినలోకంబుద్ధరించుననిలక్ష్మీదేవియానతిచ్చె.

మఱియును, శ్లో॥ అనన్తః ప్రథమం రూపం త్రేతాయాం లక్ష్మణ స్తథా। ద్వాపరే బలభద్రస్తు కలౌ కశ్చిద్భవిష్యతి॥ ఇత్యాదినారదీయపురాణంబునందుయాదవగిరిమాహాత్మ్యోక్తక్రమంబుగా శేషుండు కృతయుగంబున ననంతాఖ్యుండై త్రేతాయుగంబున లక్ష్మణుండై ద్వాపరంబునబలభద్రుండై కలియుగంబున నొ

కండ్డై యుదయించు. 'అనుక్తమన్యతో గ్రాహ్యా,' మనియెడున్యాయంబునఁ బూర్వోక్తవిశేషవచనప్రామాణ్యంబుచే నతండు శ్రీరామానుజమునీంద్రుం డని గ్రహింపవలయు మఱియును, శ్లో॥ బ్రహ్మర్షే త్వం సమాసాద్య స్మృతిం సాత్త్వికసేవితామ్। భవ్యాం కురు మహాప్రాజ్ఞ స్త్వస్వగోత్రసముద్భవః॥ శారీరకమహాభాష్యగ్రంథకర్తా జితేంద్రియః। వేదాన్తవిత్తమః కశ్చిన్మస్కరీ బ్రాహ్మణోత్తమః॥ అస్మిన్మహాభూతపురే భవిష్యతి నసంశయః। తేనత్వయాకృతా వత్స స్మృతిస్సాత్త్వికగామినీ॥ ప్రతిష్ఠాం పరమాం కీర్తిం గమిష్యతి మహీతలే। తస్యసంబంధినశ్శిష్యాస్సురాణామపి దుర్లభం॥ మాంప్రాప్య ప్రాప్తనిర్వాణా భవిష్యంతి కలౌ యుగే॥ ఇత్యాదిస్కాందపురాణంబున వైష్ణవసంహితయందు నందాగస్త్యసంవాదంబున శ్రీమహాభూతపురీమాహాత్మ్యంబునందుఁ ద్రయోవింశతితమాధ్యాయోక్తక్రమంబుగా బ్రహ్మర్షిసత్తమా నీ వామ్నాయంబు లన్నియు నరసి తెలిసి సాత్త్వికసేవితయు కళ్యాణస్వరూపిణియు నగు నొక స్మృతి రచియింపుము. భవదీయగోత్రంబున సర్వజ్ఞుండును జితేంద్రియుండును వేదాంతవిత్తముండును మహామస్కరియు నగు నొక బ్రాహ్మణోత్తముండు శ్రీభూతపురియందు జనియించు. ఈయర్థంబునకు సంశయంబు లేదు. సాత్త్వికులకాదరణీయయగు యుష్మదీయస్మృతి యతనిచేఁ బ్రఖ్యాతయై భూతలంబున శాశ్వతప్రతిష్ఠఁ జెందు. కలియుగంబునఁ దదీయశిష్యప్రశిష్యు లందఱు వేల్పులకైన నుదుర్లభంబగు మదీయపదంబుఁ జెంది సుఖింతురని వైవస్వతమనుపుత్త్రుం డగు హారీతమునీంద్రు నుద్దేశించి భగవంతుఁ డానతిచ్చె, మఱియు, శ్లో॥ కృతాదిషు ప్రజా రాజన్ కలావిచ్ఛన్తి సంభవమ్। కలౌ ఖలు భవిష్యన్తి నారాయణపరాయణాః॥ క్వచిత్క్వచిన్మహాభాగా ద్రావిడేషు చ భూరిశః॥ తామ్రపర్ణీ నదీ యత్ర కృతమాలా పయస్వినీ॥ కావేరీ చ మహాభాగా ప్రతీచీ చ మహానదీ। యే పిబంతి జలం తాసాం మనుజా మనుజేశ్వర॥ ప్రాయో భక్తా భగవతి వాసుదేవేఽమలాశయాః॥ ఇత్యాదిభాగవతంబునం దేకాదశస్కంధంబునఁ బంచమాధ్యాయోక్తక్రమంబుగాఁ గృతాదియుగంబుల ప్రజలు కలియం దుత్పత్తి నిచ్ఛయింతురు. కలియుగంబున నారాయణపరాయణులాయా దేశంబుల నొక్కొక్కచో నరుదుగా సంభవింతురు ద్రవిడదేశంబులయందు మహాత్ము లసంఖ్యాతు లుదయింతురు తామ్రపర్ణియుఁ గృతమాలయుఁ బయస్విసియు మహాభాగ యగు కావేరియుఁ బ్రతీచియు ననియెడు మహానదు లెచ్చోటం బ్రవహించుచుండు నచ్చట నమ్మహానదుల పుణ్యోదకంబులయందు స్నానపానంబు లెవ్వ రొనరింతురు వారికి భగవంతుం డగు వాసుదేవునియెడ నత్యంతభక్తి యుదయించు నని వసుదేవు నుద్దేశించి నారదమునీంద్రుండు వక్కాణంచె "సన్దిగ్ధేతు వాక్యశేషాత్" అనియెడు న్యాయంబునఁ బూర్వోక్తవిశేషప్రమాణంబులచే శ్రీపరాంకుశపరకాలనాథయామునయతీంద్రాది శ్రీమహాభాగవతోత్త

ములు వారని గ్రహింపవలయు. మఱియు నీదివ్యప్రబంధాధ్యయనాదులయందు
శ్రీమన్నాథయామునయతీంద్రాదిధర్మజ్ఞసమయం బబాధితబలవత్ప్రమాణం బ
ని తెలియుమని గురుం డావిప్రున కానతీయ నాద్విజుండును మహాత్మా యామ్నా
యంబులకుఁ బౌషపూర్ణిమాతిథియందుత్సర్జనవిధియు శ్రావణపౌర్ణమాసియం
దధ్యయనవిధియుం గల్గునట్లు ద్రవిడశ్రుతులకుఁ గాలనియమంబు గలదేని యా
నియమంబును బూర్వోక్తప్రపన్నోత్సవస్వరూపంబు నానతిమ్మనియడుగ వత్సా
నీవునర్చినయీ ప్రశ్నంబు సమీచీనంబు దానికిఁ బ్రత్యుత్తరంబు వినుము, శ్లో॥
గీర్వాణమయ వేదస్య తైషశ్రావణపర్వణోః । యథా ప్రోక్తా మహాప్రాజ్ఞ స
ముత్సర్జనసంగ్రహా॥ ద్రావిడశ్రుతిబంధస్య కార్తికీమార్గశీర్షయోః । పర్వవద్దిన
యోరేవ సముత్సర్జనసంగ్రహా॥ ఇత్యాదివాసుదేవసంహితోక్తప్రకారంబుగా
గీర్వాణమయవేదంబులకుఁ దైషశ్రావణపర్వంబులయం దుత్సర్జనసంగ్రహం
బులు హరిచే విధియింపంబడినట్లు కార్తికమార్గశీర్షమాసంబులపర్వవద్దినంబుల
యంద సముత్సర్జనసంగ్రహంబులు విష్ణునిచే విధియింపంబడియెఁ దద్వివరణక్ర
మం బాకర్ణింపుము, శ్లో॥ వృశ్చికేమాసిపూర్ణాయాం దీపారోపణ మాచరేత్ ।
పరేత త్తత్ప్రబంధానాం సమాపన మథాచరేత్ ॥ రోహిణ్యాం వాసుదేవస్య వృ
శ్చికేమాసిపర్వణి। అర్ధమండలవేళాయాం దీపారోపణ మాచరేత్ ॥ తత్రైవశ
ఠకోపాదిసూక్తీనాం శాంతి మాచరేత్ । యదితత్రాగ్నిభయ తేపరేద్యుస్తద్వ
యంచరేత్ ॥ ఇత్యాద్యభియుక్తశ్రీసూక్తిక్రమంబుగా వృశ్చికమాసంబునఁ బూ
ర్ణిమాతిథియందైనను రోహిణీనక్షత్రంబునందైనను మార్తండమండలంబర్ధాస్త
మయంబుఁ జెందుచున్నవేళ దివ్యదేశంబులయందు శ్రీహరికి దీపారోపణోత్సవం
బుఁ జేసి యనంతరంబ దివ్యప్రబంధంబులు నిగమింపవలయు నాతిథికృత్తికానక్ష
త్రయుక్తంబైనను మఱునాఁడు కళామాత్రంబైన శేషించియున్నను బూర్వతిథి
వర్జించి యాశేషనక్షత్రదినంబునం దర్ధాస్తమయంబునదీపారోపణంబొనరించి త
దనంతరంబ దివ్యప్రబంధంబులు నిగమింపవలయుఁ గావున నట్లు నిగమించి భగ
వదారాధనోపయోగిపాశురంబులుదక్కఁ దక్కినపాశురంబు లుచ్చరింపక మధ్య
మకాలంబు జరపి మగిడి ధనుశ్శుద్ధైకాదశియందుఁ దిరువాయ్మొళియుపక్రమిం
చి పదివాసరంబులు మహోత్సవపూర్వకంబుగాఁ బ్రధానంబైన శ్రీరంగధామం
బు మొదలుగాఁ గలదివ్యదేశంబులయందు భగవదాజ్ఞచే శ్రీవైష్ణవు లనుసంధిం
తురు. తిరువాయ్మొళిదక్కఁ దక్కినదివ్యప్రబంధంబులాయధ్యయనోత్సవంబు
నకు ముందుగాఁ బదిదినంబు లనుసంధింతు రిదియే ప్రపన్నోత్సవం బనంబడునీ
యుత్సవంబు పురాతనదివ్యదేశంబులయందు నవశ్యకర్తవ్యంబు. మఱియును ది
వ్యదేశవ్యతిరిక్తంబు లగుత త్తద్గ్రామంబులయందు వసియించు వైష్ణవులు పూ

ర్వోక్తక్రమంబుగాఁ దమతమగృహంబులయందుఁ బ్రబంధంబులు నిగమించి శ్రీకూరేశగురుశిఖామణితిరునక్షత్రంబునం దుపక్రమింతురీప్రబంధంబులకిదియ కాలనియమం బని యద్దేశికేంద్రుం డానతియ్యనాకర్ణించి యాతిరువేంగడముడయాం నను బ్రాహ్మణుండును బరమానందభరితాంతరంగుండై యమ్మహాదేశికుని దివ్యాంఘ్రిపద్మంబు లాశ్రయింప నయ్యార్యవర్యుం డతనికిఁ బంచసంస్కారాదిసకలశ్రితంబు లాచరించి తిరువేంగడదాసుం డని దాస్యనామం బొనరించియు ద్దివ్యదేశంబునందు నిన్ననంబి, యిరుందనంబి, కిడందనంబి, మలమేల్నంబి,తిరుప్పేర్క్కడల్నంబి, యనుపంచనంబులకు మంగళాశాసనంబుఁ జేసి వారికి దివ్యగోపురప్రాకారమంటపమహానసపుష్పోద్యానాదికైంకర్యంబు లన్నియు నేర్పరించి నిత్యోత్సవాదు లన్నియు సమృద్ధంబులుగాఁ జేయ నియోగించి యవియన్నియు విమర్శింప నత్తిరువేంగడదాసునికిభగవన్మందిరాధిపత్యం బిచ్చి శ్రీరంగధామంబునకు విచ్చేయం దలంచె నంత.

చక్రధారణాదివిషయమైన శ్రుతిప్రమాణములు.

తత్రాదౌ శ్రుతిః॥ పవిత్రం తే వితతం బ్రహ్మణస్పతే ప్రభుర్గాత్రాణిపర్యేషి విశ్వతః। అతప్తతనూర్నతదామో అశ్నుతే। శృతా సఇద్వహంత స్తత్సమాశత । ఇతి శ్రుతిః ॥ దేవపాయే విధూతేన బాహూనాసుదర్శనేన ప్రయతమానవ్రో లోకసృష్టిం వితన్వతిబ్రాహ్మణా స్తద్వహన్తి । అగ్నినావైతప్తం ద్విభుజేధారయన్నూర్ధ్వపుణ్డ్రిమాలిఖేత్ । తస్మాద్ద్విరేఖం భవతి నపునరాగమనమేతి। బ్రహ్మణస్సాయుజ్యగ్ం సలోకతా మాప్నోతి । ఇతిశతపథబ్రాహ్మణే॥ సామవేదే మైత్రావరుణశాఖాయాం॥ పవిత్రమిత్యగ్నిః। అగ్నిర్వై సహస్రారః । సహస్రారో నేమిః నేమినాతప్తతనుః బ్రహ్మణ స్సాయుజ్యగ్ం సాలోక్యమాప్నోతి।ఆథర్వణవేదే॥చక్రంబిభర్తివపుషాభితప్తం। బలం దేవానా మమితస్యవిష్ణోః।సఏతినాకం దురితావిధూయ ప్రయాంతియద్వతయోవీతరాగాః॥ఏభిర్వయమురుక్రమస్య చిహ్నైరఙ్కితాలోకేసుభగాభవామ। తద్విష్ణోః పరమంపదం యేగచ్ఛన్తిలాఞ్ఛితాః। చక్రమాదాయాగ్నౌ ప్రతాప్య బ్రాహ్మణస్య దక్షిణే బాహౌ ధారయేత్ । చక్రముపవిశతి। పాఞ్చజన్య మాదాయాగ్నౌ ప్రతాప్యబ్రాహ్మణస్యోత్తరబాహౌ ధారయేత్ ॥బృహదారణ్యకే ॥ నిచితేపసుమణంభిద్యమానం మధ్యేబాహ్వోమదధత్సుదర్శనం। విష్ణోరిదం భూరిదంభూరి తేజః ప్రధర్షతిదివానక్తం బిభృయు స్తజ్జనాసః । బహ్వృచేబాష్కలసంహితాయాం॥ ప్రతేవిష్ణో అబ్జచక్రే పవిత్రేజన్మాంభోధింతర్తవేచర్షణీన్ద్రాః। మూలేబాహ్వోర్దధతేన్యే పురాణాలిఙ్గాన్యఙ్గేతావకాన్యర్పయన్తి ॥ ఆథర్వణే ॥ అగ్నినావైహోతారః చక్రం పాఞ్చజన్యస్తుతప్తౌ ద్విభుజేధారయేత్ । ఆత్మహిత మాచరేత్। ఆచా

ర్యాయస్వముఖం ప్రపద్యేత్ – తద్వైష్ణవో భవతి । పునరాగతి ర్నసాయుజ్యం సాలోక్యతా మాప్నోతి॥

అథోర్ధ్వపుణ్డ్రశ్రుతయః ॥ కఠవల్ల్యాం ॥ ధృతోర్ధ్వపుణ్డ్రఃకృతచక్రధారీ విష్ణుంపరం ధ్యాయతి యో మహాత్మా । స్వరేణ మన్త్రేణ సదాహృది స్థితం పరాత్పరం యన్మహతో మహాంతం॥మహోపనిషది ॥ ధృతోర్ధ్వపుణ్డ్రం పరమేశితారం నారాయణం సాఙ్ఖ్యయోగాధిగమ్యం।జ్ఞాత్వా విముచ్యేత నర స్సమస్తై స్సంసారపాశై రిహచైవ విష్ణుమ్॥ ఆథర్వణే॥ హరేః పదాకృతి మాత్మనో హితాయ। మధ్యేచ్ఛిద్రమూర్ధ్వపుణ్డ్రంయో ధారయతి। సపరస్యప్రియో భవతి। సపుణ్యవా న్భవతి। సముక్తిమా న్భవతి॥ అథ ప్రణిపత్య కాత్యాయనో బ్రహ్మాణ మన్వయుఙ్త । అథవా భగవన్మే, కిం పవిత్రాణాం పవిత్రం। కేనవా కర్మాణి సఫలాని। కిం దుష్కరం తపో మర్త్యానాం। కేనను కారణే నామృతత్వమేతి। సహోవాచ। సాధు తేనుయోగశ్శృణు భోపవిత్రం సులభం సుకరం యద్విష్ణుక్షేత్రమ్।తత్రమృత్స్నాం శ్వేతా ముద్ధృతాసీత్యుద్ధరేత్। అమృతమేవ శ్వేతమృత్స్నాభవతి। తాం శుద్ధజలేన ప్రణవేనఘర్షయేత్। దేవపితృకర్మాణ్యారభమాణః। తయానిత్య మూర్ధ్వపుణ్డ్రంబిభృయాత్। మన్త్రైః కేశవాదీనాంచైతద్రహితం కర్మవిఫలం రక్షాంసి గృహ్ణీయుః। తదేవమభ్యుక్తం భవతి। నాసాదికేశాన్త మూర్ధ్వపుణ్డ్రం విష్ణో స్సితస్యచరణద్వయాకృతి।ఏకాఙ్గుళాదన్యానః। సశ్రీ ప్రతిష్ఠాయై శ్రీర్హరిద్రా యతో హరింద్రావయతివిష్ణునావా । ఆదిత్యవర్ణే శ్రీఫలే ధారయేత్। తజ్జలేన శ్రీబీజేన సంయుజ్యాతత్సూక్ష్మరేఖాంధారయేత్। తద్వైష్ణవశాఖే హంసవర్ణేగాయత్రీ త్రిష్టుప్ఛన్దస్కే ఆత్మపరమాత్మదైవత్యే దర్శపూర్ణమాసకే ఇష్టాపూర్తక్రియే భుక్తిముక్తిఫలే సారేఖా శ్రీవర్ణాగాయత్రీఛన్దః। ఆనన్దక్రియామృతత్వఫలోయ మూర్ధ్వపుణ్డ్రవిధిః। ఏవం విదిత్వా యో ధారయతి। సవైదికో భవతి। ససర్వకర్మార్హో భవతి। కాయికాత్పాతకాత్పూతో భవతి। విష్ణుసాయుజ్య మవాప్నోతి। యఏవం వేద। ఇత్యుపనిషత్ ॥

అథకాత్యాయనేతిహోవాచ।జ్ఞానం వై పురుషో బ్రహ్మణోజాయతే।సవై బ్రాహ్మణో భవతి। వసిష్ఠః కశ్యపోత్రి ర్జమదగ్ని ర్విశ్వామిత్రోయంవ్యాసః పారాశర్యస్సనకాదియోగదా స్సద్బ్రహ్మలోకో భవతి।సానన్దలోకో భవతి। తప్తం చక్రం ద్విభుజే ధార్యమిత్యగ్నిహోత్ర ఏవ లోకో భవతి ఊర్ధ్వపుణ్డ్రమాలిఖేత్ తస్మాద్విరేఖం భవతి బ్రహ్మణ స్సాయుజ్యగ్ం సలోకతా మాప్నోతి॥

సీ. గురుఁడు తిరుక్కురుంగుడి తిరునగరియు, జూచి కన్పడుదివ్య దేశములను
సతతసమీచీనసకలోత్సవములుగాఁ, జేసి శ్రీకురుకాపురీశుఁ డైన
శఠకోపయోగియాజ్ఞ లభించి శ్రీరంగ, ధామమునకుఁ జని తనమఠమున

శ్రీరంగరాట్సేవఁ జేయుచు వసియింప, నప్పు డిరుంబియప్పాఖ్యసూరి
తే. వరుఁడు చనుదెంచి శ్రీరంగపతిని గాంచి, యంతఁ గోవెలకందాడయణ్ణగారి
గృహమునకు నేఁగి యం దారగించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. అళగియమణవాళయమిభూమిపతికి శ్రీ,వరదనారాయణగురునితోడ
నరుగుదెంచి యిరుంబియప్పగారు ప్రణామ, మాచరింప ననుగ్రహంబుఁ జేసి
యమ్మహాదేశికుఁ డాతఁ డాకర్ణింపఁ, బరతత్త్వవిషయమై ప్రథమ మైన
తిరువాయిమొళ్రి కతిదీర్ఘప్రవేశము, ఘనతరబ్రహ్మతర్కప్రమాణ
తే. భాసురోదారఫణితి నుపన్యసింపఁ, దన్ముఖోత్థసరస్వతీధాటిఁ జూచి
యతఁడు హర్షించి విస్మయమందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. ద్రవిడోపనిషదర్థతత్త్వవిత్తముఁ డితం, డన వింటి ముందిప్పు డరసి చూడ
సకలశాస్త్రములందు సర్వజ్ఞుఁ డనితోఁచె, ననుచు నెంచి యిరుంబియప్ప యంత
నారగించుట కమ్మహాత్మునిచేఁ జాల, నర్థింపఁబడియు నిజాత్మయందు
యతులయన్నములు సంయమిపాత్రసలిలముఁ, లననుభావ్యములు గృహాధిపతికి
తే. ననెడు సామాన్యశాస్త్రార్థమపుడు దలఁచి, యచటనుండక తమయగ్రహారమునకు
వచ్చి యాత్మీయభవనముఁ జొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
వ. అంత. 82
సీ. నిర్మలజలముల నీరాడి కాలోచి, తత్క్రియ లొనరించి తన కభీష్ట
ధనము దైవతము సీతాలక్ష్మణాన్విత, పార్శ్వుఁడు నగు రామభద్రశౌరి
నర్చసేయ నిరుంబియప్ప యుద్యుక్తుఁ డై, తద్దివ్యమందిరద్వార మంది
తలుపు లుపాయశతంబుచే నైనను, దెఱవఁ జాలక యాదిదేవు నాత్మ
తే. యందుఁ దలఁచుచు నుత్తరీయంబు ముసుఁగు, వాసి నిడికొని కన్నులు మూసి పవ్వ
ళించి నిద్రించి యొకకలఁ గాంచె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. కలలోనఁ గనఁబడి కటివేల్పతని కిట్లు, పలికె శేషుఁడు నాదు తొలిభవముల
నొకసారి తమ్ముఁడ నొకసారి యన్నయు, నయి నాకు సాహాయ్య మాచరించి
యీయుగంబున సౌయమీంద్రుఁ డై యుదయించి మామ బావయు నిష్టమంత్రి యార్యు
డయి మద్విభూతిద్వయాధిపత్య మొనర్చి, యతఁ డిప్పుడస్మత్ప్రియంబు సలుప
తే. నవనిమణవాళయోగీంద్రుఁ డయ్యె మగిడి, యతని యెడఁ జాల నపరాధి వయితివీవు
నర్చనీచేతఁ గొననొల్లననియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
వ. అదియునుం గాక. 85
సీ. అనుతాపపడి యమ్మహాత్మునికడ కేఁగి, యతనిపదాబ్జము లాశ్రయించి
ద్రవిడాగమాంతార్థతత్త్వ మాతనికడఁ, దెలిసి వచ్చితివేని దినదినంబు
నర్చింపఁబడియెద ననఘ నీచే నట్లు, గాకున్న నీకు నేఁ గామి నిక్క
మని స్వప్నగతుఁ డై నహరి యతనికిఁ బల్కె, యంతర్హితుం డైన నతఁడు లే

తే. హర్షవిస్మయములఁ జెంది యాక్షణంబ, తరలి వేవేగ చని రంగధామ మొంది
యమ్మహాదేశికునిఁ గాంచెనచటననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అట్లద్దివ్యదేశంబున కేతెంచి దేవరాజాపరనామధేయుఁ డగునిరుంబియప్పగా
రవ్వరవరమునులం గనుంగొనిన తెఱం గెట్టిదనిన వర్ణించెద నద్దేవరాజార్యుం
డచటికి కేతెంచినసమయంబున. 86

సీ. పూర్ణచంద్రుఁడు రంగభూపతిసేవకి, కేతెంచెనో యని యెంచఁదగిన
సుప్రసన్నాదిత్యసుషమావృతాత్మీయ, దివ్యమంగళమూర్తి దేజరిల్లఁ
గాషాయపరిధానకౌశేయసంవ్యాన,ములు స్వకటిస్కంధముల వెలుంగఁ
జెన్నురంబునఁబద్మబీజమాలికలొప్ప,నుచితోర్ధ్వపుండ్రములొడల మెఱయఁ

తే. గేలుఁదమ్మిఁ ద్రిదండముఁ గీలుకొలిపి, మధునిషూదను సేవింపమఠము వెడలి
వేడ్క మణవాళముని వచ్చె వీథిననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అప్పుడు. 88

సీ. వెల్లచేమంతులమొల్లమి గలకోమ, లాకారసౌకుమార్యం బెలర్ప
నతివళక్షస్నిగ్ధయజ్ఞోపవీతము, నాభిబింబము నంటి శోభ లీనఁ
గరుణారసముఁజిల్కుకన్నులుదళుకొత్తఁ, జిఱునవ్వు మోమునఁ జెలువుగులుకఁ
బాణిపద్మములచేఁ బార్శ్వస్థు లగుతన,దాసచేతనులకై దండఁ బూని

తే. యడుగుఁదమ్ములు మెల్లనఁ బుడమి నిడుచు, వచ్చుచున్నట్టి శ్రీమణవాళయోగి
నొప్పుగాఁ జూచె నాయిరుంబప్ప యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

వ. అప్పు డయ్యిరుంబియప్పగా రగ్గురుపరమేష్ఠినిం గాంచి మిగులఁ బ్రహర్షించి తత్స
న్నిధి కేతెంచి పరమభక్తిదళుకొత్త సాష్టాంగదండప్రణామం బాచరించి కరకమ
లంబులు ముకుళించి నమ్రుండై యున్న నద్దేశిక సార్వభౌముండు నిజకటాక్షవీక్ష
ణసుధాధారలతని పైఁ జిలుకుచు మృదుమధురగంభీరభాషణంబుల స్వాగతం బ
డిగి మిగుల నాదరించి యాత్మలాభంబునకంటె నధికంబైన లాభంబు లేదని
తనతలంపులో నెంచి యమ్మహాత్మునిం దోడ్కొని మగిడి మఠంబునం బ్రవేశించి
సన్నిధిస్వాములనుగోవెలకుం బనుప వారును భగవన్మందిరమునకుం జని శ్రీరం
గనాథుని సేవించి మరలి యేతెంచి యగ్గురువరునిం గాంచి కరకమలంబులు
ముకుళించి యున్న యప్పు డయ్యార్యపంక్తి నుద్దేశించి. 90

సీ. ఇప్పుడు రంగేశుఁ డీదృగలంకార, శాలి యై యీయీ ప్రసాదములను
నారగించె నటంచు నవ్వరవరయోగి, యానతియ్యఁ దదుక్తి లాలకించి
కోవెల నట్లు గన్గొన్న వైష్ణవులు త, త్సర్వజ్ఞతకు నద్భుతంబుఁ జెంది
రంత ధారకపోషకాదు లన్నియుఁ దన, కమ్మహాత్మునివిగ్రహానుభవమె

తే. యనియిరుంబప్పగారాత్మయందుఁ దలఁచి, త్రోవనడచినబడలికతొలఁగనతని
నిండుభక్తిభజించుచునుండెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 91

వ. తదనంతరంబ. 92

సీ. ఆరాత్రిఁ గడపి యహర్ముఖంబున లేచి, పరవాదిభీకరగురువరేణ్యుఁ
డాశ్రితులను గూడి యార్యునిపడకింటి, వాకిట నిలిచి సుశ్లోక నీకు
సుప్రభాతం బయ్యె సూర్యుఁడు పొడమెనా, యజ్ఞానతామిస్రమణఁగ దయ్యె
నబ్జముల్ వికసించె నస్మదీయహృదబ్జ, మలరదు కాంతోపయంతృయోగి

తే. చంద్రసంశ్రితనరసుప్రసన్నసూర్య, మమ్ముఁగరుణింప మేల్కొమ్ము లెమ్ము దేవ
యనుచుఁబొగడిన లేచెనయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. స్తుతి గొని మేల్కాంచిసుందరజామాతృ, గురుఁ డార్యపంక్తినిశరణమొంది
విమలపరవ్యూహవిభవాంతరాత్మార్చ, లను దనమదిలోఁ దలంచి మించి
తత్త్వయాథాత్మ్యసందర్శనాదర్శర, హస్యత్రయం బాత్మయందుఁ దలఁచి
యరుణోదయపువేళ నవగాహనముఁ జేసి, భగవదర్చ యొనర్చి భక్తిరంగ

తే. నాథు నర్చించి శ్రీశైలనాథనామ, మంటపంబునఁ బూర్వార్యమధురసూక్తి
కలనమునఁ గాల మొక్కింత గడపెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. అంతఁ గోవెల కేఁగి యతిరాజముఖదివ్య, సూరిపదాబ్జములూనిమొక్కి
శ్రీరంగభర్తకుఁ జెన్నొప్ప మంగళా, శాసన మొనరించి స్వామత మొంది
యొప్పుగా నయ్యిరుంబప్పకుఁ బంచసం, స్కారాదిహితములునలిపి తనదు
దివ్యసౌరభపాదతీర్థముఁ గృప నిచ్చి, మాధ్యాహ్నికముఁ జేసిమాధవీయ

తే. యాగ మొనరించియనుయాగమాచరించి, తనదుతళిహ ప్రసాదమాతనికొసంగి
యుత్సహించెను మణవాళయోగి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. అంత శ్రీశైలనాథార్యనామకమాన్య, మహితకాలక్షేపమంటపమున
స్థిరమృదులాసనాసీనుఁడై ద్రవిడవే, దాంతార్థతత్త్వ మాత్మాశ్రితులకు
బోధించుచునుగొంతప్రొద్దుఁబుచ్చినయంత, సంధ్యఘటిల్లఁదత్సమయభగవ
దాజ్ఞఁ జెల్లించి సాయంతనహరిపూజ, యొనరించి వరవరయోగివేత్ర

తే. రచితరత్నసువర్ణపర్యంకతుంగ, తూలతాపాయకౌశేయచేలకలిత
కశిపువై నున్నసంశ్రితుల్గాంచిరనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 96

సీ. అంత మ్రొక్కినుతించియతనియాజ్ఞలభించి, యాశ్రితుల్వారిండ్ల కరిగిరంత
మంత్రరత్నార్థమేమననము సేయుచు, హరియందుమదిఁ జేర్చియార్యవరుఁడు
శేషతల్పమునందు శ్రీరంగపతిగతి, నిద్రించి ప్రొద్దున నిదుర విడిచి
కాలోచితక్రియ ల్గావించి కాలయాపనమంటపమునందుఁ బ్రత్యహంబు

తే. ద్రవిడవేదాంతసూక్త్యర్థతత్త్వమంత, నాయిరుంబప్ప కెఱిఁగింపనతఁడు దెలిసి
యంచితంబుగ గురునిఁ బూజించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. బహుదినంబులు మణవాళమామునికడ, సకలకైంకర్యము ల్సలుపుచుండి
వచనభూషణముఖపరమరహస్యము, లధికరించి యిరుంబియప్పగార

లార్యునియాజ్ఞ నిజాగ్రహారమునకుఁ, జనువేళఁ దత్పదాబ్జములయందుఁ
బ్రణమిల్ల నతనిమూర్ధస్థల మాత్మాంఘ్రి,పంకజములచే నలంకరించి
తే. యాదరించి గురూద్వహుఁడనుప నతఁడు, తత్పదాబ్జము లేమదిఁదంజమనుచు
నమ్మి చని యింట వసియించెనెమ్మిననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనేకమోదమలర.
సీ. అంతట నొక్కనాఁ డళహియమణవాళ,ముని రంగపతిని గన్గొనుట కరిగి
యప్పు డుత్తమనంబి యవనికమఱుఁగునం, దేకాంతభక్తిరంగేశ్వరునకుఁ
దిరువాలవట్టము తిరముగాఁ జేఁ బూని, యర్పించుచున్నఁడా నంజలించి
స్వామికి మంగళాశాసన మొనరింపఁ,గా క్షీరసంభూతగౌరవర్ణ
తే. నతనినానంబిగనిశ్వత్రియనుచుఁ దలఁచి,వేగవిచ్చేయుమనిపల్కివినియతండు
నచట నుండక మఠమున కరిగెననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనేకమోద మలర.
సీ. అంత నుత్తమనంబి యచటినుం డేతెంచి, పలుగాఁడికడ నొకపలకపైని
బవళింప నతనిస్వప్నమునందు శ్రీరంగ, పతి గానఁబడి పాణిపల్లవమునఁ
దనపాన్పు తట్టి యీతండె సుమీ సౌమ్య, జామాతృముని యిదిసత్యమనిన
నతఁడు ప్రబుద్ధుఁడై యనుతాపపడి యమ్మ,హాత్మునికడ కేఁగియతనియంఘ్రి
తే. నలినములయందు దీర్ఘప్రణామమొదవి, నన్నుమన్నింపుమనిచాలసన్నుతించి
యతనికృపఁజెందితమయింటికరిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనేకమోదమలర.
వ. మఱియు నొక్కనాఁడయ్యళహియమణవాళయోగీంద్రుండుశ్రీశైలనాథార్యాశు
భాభిదానఁ బగుమంటపమ్మంబునందాశ్రితులకామ్నాయాంతరహస్యార్థయా
థార్థ్యంబు బోధించుచుఁ గొంతప్రొద్దు జరపినపిమ్మట నాశ్రితు లంద ఱగ్గురూ
త్తమునిచే నియుక్తు లగుచుఁ దత్తత్కైంకర్యంబులయందాసక్తచిత్తులైయు
న్నయెడ నవ్వరవరమునీంద్రుం డాకాలక్షేపకూటకవాటంబులు మూసిగడియఁ
దగిల్చి యుచితాస్తరణంబుపై నిద్రాముద్రాభిరాముండై శ్రీరంగధామునిమా
డ్కి శయనించిస్వస్వరూపంబుధరియించి యానందించుసమయంబున స్వకీయప
దాబ్జంబు లాశ్రయించినశఠకోపకొత్తి యనియెడుయొకసత్త్వవతీలలామంబు
స్వసందర్శనార్థంబే తెంచియక్కాలయాపనకూటకవాటసంధిమార్గంబున నిజదృ
ష్టినిం బ్రసరింపంజేసిదళశతశిఖరాంచితంబగురజతపర్వతంబుగతివికసితసహస్ర
ఫణామండలమండితకుండలీంద్రాత్మకుండై విలసిల్లుచున్న యద్దేశికాఖండలునిం
జూచి డెందంబున దండివేడ్కనిండార సేవించుచున్న నతం డది యెఱింగియ
థాపూర్వకంబుగా యతివిగ్రహంబుఁ గొని కవాటంబులఁ దెఱచివెల్వడినంగ
నుంగొని యద్దేవియు భక్తి దళుకొత్తం బ్రణతి యొనర్చి సాంజలి యైయున్న
యాసాత్త్వికనుం గటాక్షించి యిక్కూటకవాటసంధుల దృష్టినిలిపి విస్మయం
బేమి వీక్షించితి వని గురుం డడుగ మహాత్మా సాఘౌదనంతమూర్తివగుసీయం
దు లేనివింత లేమి గలవనివిన్నవింపనద్దేశికేంద్రుండును భవదీయభక్తిప్రకర్షం

బుచే నీ కట్లు దోఁచెం గాని యం దేమివింతలుండునని పల్కి యావృత్తాంతఁ బు స్వరూపజ్ఞానహీనులకుఁ దెలుపవలదని యుతం డానతియ్యఁ దదీయాశ్రితులు కొంద ఱావార్త లాలకించి యగ్గురుసార్వభౌముండు సాక్షాచ్ఛేషస్వరూపుండు గాని యతిమాత్రుండు గాఁ డని నిర్ణయించిన నావృత్తాంతం బుపదేశపరంపరా ప్రాప్తంబై యస్మదాదిపర్యంతంబయ్యె నంతఁ గొన్ని దినంబులకుఁ దిరుపవిత్రోత్సవం బుపస్థితం బైన స్వకీయపరివారపరివృతుండై శ్రీరంగనాథుండు నానా దేశాగతబహుదిద్రుశ్రీవైష్ణవపరివేష్టితుండై యున్న సమయంబున వరవరమునీంద్రుం డాశ్రితవర్గంబుతోఁ దత్సన్నిధానంబున కేతెంచి మంగళాశాసనంబు సేయుచున్న నతనిం గటాక్షించి మహాత్మా! వస్మదాస్థానమంటపమధ్యంబున శ్రీరంగనాథభట్టార్యున కీయుత్తమనంబికి నీడుముప్పత్తారాయిరప్పడి మొదలు గాఁ గలతిరువాయ్మొళి వ్యాఖ్యానంబు లైదునుం బ్రసాదింపవలయునని యానతియ్య మహాప్రసాదం బని భగవదాజ్ఞ శిరసావహించి యద్దేశికేంద్రుం డాక్షణంబ యుపక్రమింప నుద్యోగింప నబ్భగవంతుండును శ్రీభూనీళాసహితుండై యనంతగరుడవిష్వక్సేనాదినిత్యసూరులతో శ్రీపరాంకుశపరకాలయతీంద్రాదిదివ్యసూరివర్గంబుతో నద్దివ్యదేశంబునం గల శ్రీమహాభాగవతవ్రాతంబుతో నిజపరిజనవ్రజంబుతో నాస్మీయదివ్యసభామంటపంబునం దుచితాసనంబుపైఁ బేరోలగం బుండి మణవాళమహామునుల కాచార్యపీఠంబర్పింప నాయభిజ్ఞశిఖామణియు నయ్యాసనంబుపై స్వదేశికుండైన శ్రీశైలనాథార్యుండు సుఖాసీనుం డై యున్నయట్లు భావించి యప్పీఠంబున కధఃప్రదేశంబునం గూర్చుండి శ్రీరంగనాథభట్టార్యున కాయుత్తమనంబికిని దినక్రమంబుగా నొకసంవత్సరంబున కావ్యాఖ్యానపంచకంబు వక్కాణించె నంత నుత్తరశాంతినిమిత్తంబుగా భగవంతుం డగు శ్రీరంగక్షమాకాంతుండు తొంటిచందంబున నొడ్డోలగం బున్న సమయంబున నగ్గురుశిఖామణివిషయంబుగా నొకతనియను విన్నవింపవలెనని శ్రీరంగనాథభట్టార్యుండు నుత్తమనంబియుఁ దలంచిరి వారిబుద్ధియందు శ్రీశైలేత్యాది శ్లోకంబు దోఁచినవారది వచించుటకుముందు శ్యామసుందరసుకుమారశరీరుండును బంచహాయనపరిమితవయస్కుండును నజ్ఞాతకులగోత్రుండును నైనయొక వైష్ణవబాలకుం డాస్వామిసన్నిధి కేతెంచి హరిపరిజనులచేద్వారంబు నివారితుం డయ్యును మరలి యేతెంచి హరిపురోభాగంబున శ్రీసౌమ్యజామాతృమునుల కభిముఖంబుగా నిలిచి పాణిపల్లవంబులు ముకుళించి, శ్లో॥ శ్రీశైలేశదయాపాత్రం ధీభక్త్యాదిగుణార్ణవం। యతీన్ద్రప్రవణం వన్దే రమ్యజామాతరం మునిమ్॥ అనుచు సమాక్షరపాదబద్ధం బైన యాపద్యం బందఱు విన మేఘగంభీరస్వరంబుతోఁ బలికి యాక్షణంబ యంతర్హితుండయ్యె నంతఁ దత్సభాస్తారు లగు శ్రీమహాభాగవతు లంద ఱత్యాశ్చర్యంబు నొంది యుద్ధారకుండు నారాయణుండు

గాని యన్యుండు గాఁడుతాను జరకాలం బిమ్మహాత్మునికడ భగవద్విషయం బాక
ర్ణించి యాచార్యవిషయంబుగా నీశ్లోకం బానతిచ్చెఁగాన కాంతోపయంతృము
నీంద్రుండు భగవంతుఁడైనయనంతుండు గాని పరివ్రాణ్మాత్రుఁడుగాఁడనినిశ్చ
యించిరంత శ్రీరంగభర్తయు నబ్బాలకస్వరూపంబుచే నేనయ్యాపద్యంబువచి
యించితి నేఁటినుండియస్మదధిష్ఠితం బైనయీదివ్యదేశంబు మొదలుగాఁగల
యష్టోత్తరశతదివ్యదేశంబులయందు శ్రీపరాంకుశపరకాలభట్టనాథాదిదివ్యసూరి
ప్రణీతప్రబంధాధ్యయనాధ్యాపనానుసంధానాదికాలంబులందు ముందుగా నీప
ద్యంబు భక్తిపూర్వకంబుగా ననుసంధింపఁదగుననియాజ్ఞాపించెనంతనబ్భగవదా
జ్ఞ వారలట్లుచెల్లించి రా శ్రీరంగభర్తయు ననేకవిధంబుల బహుమతియొనరించి
యమ్మణవాళమహామునులం దదీయమఠంబునకుం బనిచె నంతకుముందొకము
ముక్షుచేతనుం డుత్తరదేశస్థితంబు లగుశ్రీమదయోధ్యాదిపుణ్యక్షేత్రంబులు
సేవించి బదరికాశ్రమంబునకుం జనియందు భగవంతుం డగునరసహితుండైన
నారాయణునిం బొడగాంచి యథాశక్తివినుతించి యద్దేవదేవునకశ్రాంతంబు
సకలవిధకైంకర్యంబు లాచరించుచున్న నప్పుండరీకాక్షుండు సుప్రసన్నుండై
యతనిస్వప్నంబునందన్నుం గనిపించివత్సా తడవులనుండి బహుదినంబులనన్ను
నుసరించుచుంటి నీయభీష్టం బెఱింగింపు మనినవిని యాసాత్త్వికుండుదాసున
కొకపరమహితం బుపదేశింపు మనిన నప్పురాణమహర్షియు శ్రీశైలేత్యాదిప
ద్యం బతని కుపదేశించిన నతం డీశ్లోకప్రతిపాద్యుం డెవ్వఁ డనిన దక్షిణదేశస్థ
దివ్యదేశంబులయం దతఁడునీకుంజూపడు నద్దేశంబునకుం జనుమనియానతిచ్చి
యంతర్హితుండయ్యె నంతట నమ్మహాత్ముండు మేల్కాంచి యద్దేవదేవునిం దలం
చుచుఁ బ్రభాతసమయోచితకరణీయంబులాచరించితద్విషయదిదృక్షచేనతిత్వ
రితగతి శ్రీవేంకటాచలంబున కేతెంచి యందు భగవత్సన్నిధిభాగవతు లందఱు
దివ్యప్రబంధానుసంధానంబునకు మొదట నీశ్లోకంబనుసంధించుచున్న నాకర్ణిం
చి మహాత్ములారా యీపద్యంబునకు విషయంబెవ్వఁ డతం డెచ్చోటనుండునడి
యేనికిం దెలియ నానతిండని ప్రార్థింపఁ గరుణార్ద్రచిత్తులై యీశ్లోకంబునకు
విషయంబు శ్రీరంగధామంబునందు మీకుం జూపడు ననిన నతండుభగవత్సేవ
యొనర్చి యబ్భాగవతుల వీడ్కొని చనుచు మార్గమధ్యంబునఁ గరిగిరి మొదల
గుదివ్యదేశంబులయందుఁ బ్రబంధానుసంధానాదికాలంబులం దాతనియనువిన్న
వించుచున్న నాకర్ణించుచుఁ జని చని శ్రీరంగధామంబుఁ జెంది యందు సప్ర
కారంబుగా నాశ్లోకవృత్తాంతం బంతయు నెఱింగి తత్ప్రతిపాద్యుం డగునప్పర
వరయోగీంద్రునిం గాంచి భక్తిపూర్వకంబుగా సాష్టాంగప్రణామం బాచరించి
తత్పాదాబ్జంబు లాశ్రయింపనద్దేశికసార్వభౌముండును ప్రసన్నుండై కరుణా
కలితకటాక్షవీక్షణంబుల నీక్షించి యతనికిఁ బంచసంస్కారాదిసకలహితంబులొ

నరించె నంత సర్వకాలంబులయం దయ్యార్యున కతండు సకలవిధకైంకర్యంబు లాచరించుచుఁ దదీయశ్రీపాదపద్మంబులే ప్రాప్యప్రాపకంబు లని విశ్వసించి కృతార్థుండయ్యెఁ దదనంతరం బద్దేశికేంద్రుం డఖిలచేతనోజ్జీవనార్థంబుగా శ్రీవచనభూషణవ్యాఖ్యానంబును బ్రపన్నసావిత్రివ్యాఖ్యయు నరుళాళమునిప్రణీతజ్ఞానసారవ్యాఖ్యానంబును దత్త్వత్రయరహస్యత్రయవ్యాఖ్యానంబులును ముప్పత్తారాయిరప్పడికిఁ బ్రమాణతిరట్టను భగవద్గీతలకుం దాత్పర్యదీపం బనువ్యాఖ్యానంబు నుడయవరు నిత్యంబునకు సంగ్రహంబై సువ్యక్తంబైన భగవదారాధనక్రమంబును సకలసంప్రదాయసంగ్రహం బైనయుపదేశరత్నమాలయుఁదిరువాయ్మొళినూత్తందాదియు నానతిచ్చి యనంతరం బొక్కనాఁడుయాదృచ్ఛికంబుగా మఠద్వారాజిరప్రదేశంబున కేతెంచి తత్సమీపంబునందు శ్రీవచనభూషణదివ్యశాస్త్రం బధికరించినవైష్ణవు లిరువురు ప్రారబ్ధకర్మవశంబున రాగద్వేషదూషితాంతఃకరణులై యొకరి నొకరుపరుషభాషణంబులాడుచునన్యోన్యకలహాసక్తులై యున్నసమయంబున నచ్చోట రెండునిహీనజంతువులు రోషభీషణోన్ఘోషంబులు సలుపుచు నొండొరులు పెనంగుచుండఁ గనుంగొని సారమేయంబులారా మీరును వీరికరణి శ్రీవచనభూషణాధికారులరో యట్లు గాకున్న నిట్లేల కలహించెదరని యానతియ్య విని యావైష్ణవులిరువురులజ్జావనతాస్యులై యగ్గురువరునకుం బ్రణామం బాచరించి పూర్వక్రమంబుగాఁ బరస్పరమైత్రిఁ జెంది యుండి రంత నొక్కదినంబున. 101

సీ. తిరునామధారు లుత్తరదేశవాసు ల,య్యార్యున కొక్కింత యర్థ మనుప
నది చూచి తన్మాల మంత విమర్శించి, గురుఁ డసత్తిది యని పరిహరించె
మఠమున కొకయూర మంచిక్షేత్రం బున్న, నది దున్ని పండించు నంఘ్రిజాతు
లొకనాఁడు మఠములో నొక్కెడ సాపడి, స్థలశుద్ధి గోమయసలిలములను
తే. జేసి చనినంత సద్గురుశేఖరుండు, చూచి యీతడి యే మని సూరిజనుల
నడుగఁ దత్కారణము వారు నుడివిరనుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. వారివార్తల విని వరవరముని యంత, మఠములో నిట్టిసమ్మర్ద మేల
యనుచు రంగేశునకా క్షేత్ర మొసఁగి త,ద్భాండాలయమునఁ దత్సాధనంబు
లర్పించె మఱియొకయహమున ముదుసలి, యమ్మయొక్క తెరాత్రి యమ్మహాత్ముఁ
గని మ్రొక్కి తిరిగి చీఁకటి నొంటిఁజనలేక, యందొక్కచో నిద్రఁ జెందెనంతఁ
తే. బూర్వగురుసత్కథలఁ గొంత ప్రొద్దుపుచ్చి,యాశ్రితులతోడ నాముసలమ్మ నపుడు
మఠము వెలువడఁ బని చెన స్వామ్యుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. దాసపోషక నిశీథమున నీముదుసలి, యమ్మ నిట్లతిశంక ననుపఁ దగునె
యని కొంద ఱాశ్రితులనవిని ముదుసలి, యుడుతైన ప్రాకుపై కుఱుక లేదొ
సవిరసర్పంబైన నక్రదవ్వుల నుండెనా, ముట్టనేరదె మెట్టిదిట్టనైన

నని వరవరముని యానతిచ్చిన విని, విషయసాన్నిధ్యము విద్వదగ్ర
తే. గణ్యునకు నైన మోసముఁ గలుగఁ జేయుఁ, గాననస్మద్గురుండిట్టులానతిచ్చె
ననుచుఁ దమలోఁ దలంచిరయ్యనఘులనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

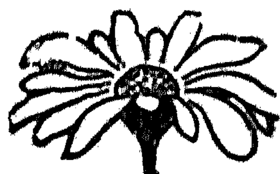
శా. శ్రీమత్స్వానకపాటిమంగళగిరిశ్రీనారసింహప్రియా
క్షేమప్రాపకరంగధామనిలయా సిద్ధాంతతత్త్వత్రయా
కామక్రోధముఖారిషట్కవిజయా కల్యాణసంపన్మయా
స్వామిా కేశవసూరిమానససరస్స్వత్పూర్ణచంద్రోదయా. 105

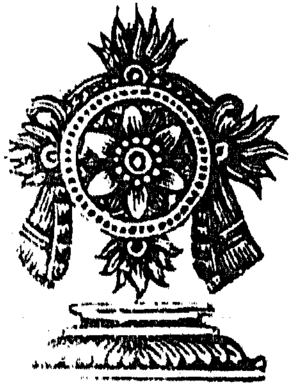
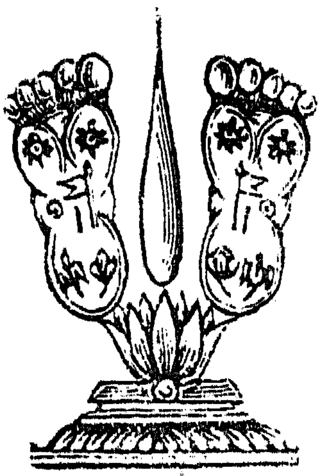
క. వరవరమునివరహృదయ, స్ఫురదంబురుహాంబుజాప్త భూతపురీసం
చరణా శరణాగతజన, భరణా యతిరాజ శాంతిపరమాభరణా. 106

మాలినీవృత్తము. పరమగురుసహాయా భక్తిమద్భాగధేయా
నిరుపమగుణపూర్తీ నిర్మలానందమూర్తీ
సరసిజదళనేత్రా సజ్జనస్తోత్రపాత్రా
పరమపదనిదానా భాష్యకారాభిధానా. 107

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవపరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్రపవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబైనయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం దుత్తరభాగంబున శ్రీమణవాళమహామునులతిరువవతారంబునుదదీయజాతకర్మనామకరణాదిసంస్కారకీర్తనంబు నద్దేశికేంద్రునివిద్యాభ్యాసక్రమంబు, నమ్మహాత్మునితిరుక్కల్యాణోత్సవంబును దత్పితృచరమప్రదర్శనంబు, నగ్గురువరుండు శ్రీశైలనాథార్యునాశ్రయించుటయు నమ్మణవాళమహామునికిం గుమారుం డుదయించుటయుస్వవైభవాసహిష్ణు లగుకొందఱు వైష్ణవులకు స్వకీయవిద్యాధికారవిభవం బెఱింగించుటయు స్వాచార్యసన్నిధిసంస్కృతసన్న్యాసప్రతిజ్ఞయుశ్రీశైలనాథార్యునిచరమకైంకర్యప్రతిపాదనంబు నద్దేశికేంద్రుండు శ్రీరంగంబునకు విచ్చేయుటయు శ్రీరంగరాజభట్టార్యుననుమతి శ్రీరంగనాథుని సేవించుటయునాదేహపాతంబీస్థలంబున వసియింపుమని శ్రీరంగనాథుం డగ్గురున కాజ్ఞాపించుటయు నద్దేశికేంద్రుఁడుత్తమనంబిని స్వవశవర్తినిగాఁ జేసికొనుటయు శ్రీరంగరాజశౌరిచేననుజ్ఞాతుండై శ్వేతాద్రి వృషాద్రి మొదలగుకొన్నిదివ్యదేశంబుల సేవించి శ్రీకరిగిరివరదునకు మంగళాశాసనం బొనర్చి యందుఁ గిడాంబినైనారుదేశికునిసన్నిధిశ్రీభాష్యమధికరించుటయు నగ్గురువరుండు మగిడి శ్రీరంగంబుఁ బ్రవేశించియందుఁదురీయాశ్రమంబుస్వీకరించుటయుభగవదాజ్ఞచే పల్లవరాయనిమఠంబునందయ్యార్యవర్యుండు సుఖం బుండుటయుఁ దొత్తాద్రియతీంద్రుం డాదిగాఁగొందఱుదిగ్గజంబులును మఱియు ననంఖ్యాతు లగుధన్యచేతనులమ్మహాత్మునాశ్రయించుటయు

విఠ్ఠలప్పనిచే నొకపరవాదిని నిరాకరింపఁ జేయుటయుఁ బరవాదిభయంకరార్యుం డగ్గురుపురందరు నాశ్రయించుటయు నవ్వరవరమునులను దదీయపౌత్త్రు లిరువు రాశ్రయించుటయు నద్దేశికేంద్రుఁడు తిరునగరికింజనుటయుఁదిరునారాయణపురత్తాయి ప్రభావంబునుమఠదాహంబునునిజరూప ప్రదర్శనంబునుగుసువిప్రసంవాదంబునందుఁబరతత్త్వనిర్ణయంబును బాషండస్వరూపనిరూపణంబునుశంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిభగవల్లాంఛనధారణంబునకుఁ బ్రమాణోపన్యాసంబును ద్వాదశసూర్యవతారరహస్యకథనంబును దదీయదివ్యప్రబంధమాహాత్మ్యవర్ణనంబును దివ్యప్రబంధంబుల కుత్పన్నోపక్రమకాలనిర్ణయంబును దిరిగి గురుండు శ్రీరంగంబున కేతెంచుటయు స్వప్నదృష్టశ్రీరామానుజశాసనంబుచే నిరుంబియప్పగారద్దేశికేంద్రు నాశ్రయించుటయు శఠకోపకృత్తి యనుసాత్త్వికతదీయనిజరూపంబు సాక్షాత్కరించుటయు శ్రీశైలేశేత్యాదిపద్యోత్పత్తిక్రమంబును దదుక్తగ్రంథసంఖ్యాప్రదర్శనంబును నిహీనజంతువ్యాజంబునఁగామక్రోధాదులు వర్జనీయంబు లని యిరువురు వైష్ణవుల కగ్గురుం డుపదేశించుటయు నీషణత్రయంబు హేయం బని తెలుపుటయు విషయక్రౌర్య ప్రదర్శనంబు నన్నది చతుర్థోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి

ఉత్తరభాగము.

పంచమోల్లాసము.

శ్రీమన్నారాయణపద
తామరసపేరిమభూమ భామసుధామా
రామానుజ యతికులసు
త్రామా శ్రీవైష్ణవాభిరామా రామా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

సీ. అంతట నొక్కనాఁ డార్యుఁ డొక్కఁ డలరఁ, శాకము గురుభక్తి సంగ్రహించి
యమ్మహాత్ముని శ్రీమహానసకృత్యముఁ, జేసెడుసాత్త్వికచేతి కొసఁగి
చక్కఁగాఁ బక్వము సలిపి యస్మద్గురు, స్వామి కర్పింపు మో జనని యనిన
నాసాధ్వి యశ్రద్ధ నట్లొనర్పక యున్న, గురుఁ డారగింపఁ గన్గొని యతండు
తే. శాక మాతనితళిహలో లేక యున్నఁ, గుంది యాయమ్మ నీక్షింప గురుఁ డదేమి
యనినఁ దత్కారణముఁ జెప్పె నాతఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

సీ. అతనిసూక్తులవల్ల ననుచిత మిది యని, తెలిసి యవ్వరవరదేశికుఁడు
వైష్ణవులం దనువర్తన ముడిగిన, యీయమ్మ తళిహను జేయఁగూడ
దని యాఱుమాసము లాసాత్త్వికను దిరు, మఠపల్లి పనులందు మానిమరలి
యనుతప్తచిత్త యానాశుభాచారకుఁ, బూర్వకైంకర్యము పొసఁగ నొసఁగ
తే. వైష్ణవాంఘ్రిసరోజానువర్తనంబుఁ, దనదుమదిఁ బెన్న గురునకుఁ దళిహ నిత్య
మాచరించుచు నుండె నయ్యనఘ యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

వ. అయ్యవసరంబున. 5

సీ. శ్రీతి వరుందరుం బెరుమాళ్ళ జియ్యరా, గురుసార్వభౌముఁ గన్గొనఁ దలంచి

తమయూరు విడిచి సత్వరగతి నొంటిగా, నేతెంచి యద్దేశికేంద్రుఁ గాంచి
ప్రణమిల్ల గురుఁడు శ్రీవైష్ణవసాహ్యము, వర్జించి యతఁ డిట్లువచ్చె ననుచు
పరిహరింప నతఁడు పడియుండె నార్తితోఁ, దన్మఠద్వారవితర్దియందు
తే. నంత మణవాళయోగీంద్రుఁడాఱునెలల, కతని రావించి కరుణతోనాదరించి
వైష్ణవాచార మతనికిఁబలికె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 6

సీ. విషము సోఁకిన నది వేవేగ కేవల, ప్రాకృతతను వెడఁబాపఁ గలుగు
నావిష మైనమంత్రౌషధమణివశ్య, మగు ధ్రువ మీవిషయములు తమ్ము
విన్నను గన్న దాకొన్న మన్నించినఁ, గలిసినఁ దలఁచుచుఁబొలఁగి యున్న
నప్రతిక్రియముగా నాత్మస్వరూపైక, హాని సల్పును సంశయంబు లేదు
తే. గాన విషయవిరక్తిసుఖంబొసంగుఁ, జారుతరభూషణం బగు జ్ఞానికనుచుఁ
బలికెనతనికి గురుచక్రవర్తి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. అర్థసంపద విమోహంబున కగు విమోహము నారకావహ మగును గాన
యర్థ మనర్థాఖ్య మదిదూర మెవ్వాఁడు, వర్జించు వాఁడె పో వైష్ణవుండు
ధర్మార్థ మైనను దగదు ధనస్పృహ, యర్థకాంక్షాభావ మతిసుఖంబు
కాలుంచి బురదలోఁ గడుగుటకంటెఁ బం,కముఁ బాసి చనుట సుఖంబుగాదె
తే. యాశ బలవద్విరోధినియగుటఁ జేసి, దాని నిరసించువాఁడెపో ధన్యుఁ డనుచుఁ
బలికె నతనికి గురుచక్రవర్తి యనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 8

వ. మఱియును శ్రీవైష్ణవలక్షణలక్షితు లగుభగవద్దాసులకు దాసుండనువారు విశేష
ధర్మస్ఖాలిత్యంబు లేకుండ నన్ను శిక్షించిపనిగొనువారును స్వేచ్ఛానుగుణంబు
గాఁ గ్రయవిక్రయంబులొనరించినన్ను రక్షింపఁగలవారు నన్మనసాధారణస్వా
ములు నని యెల్లప్పు డెవ్వాఁడు తనతలంపులోఁ దలంచుచుండువాఁడెపో బ్రహ్మ
వి త్తముం డనుమాత్రంబైన మహాత్ములయెడ నాచరింపంబడుద్వేషంబనర్థావ
హం బగుఁ బరమపావనం బైనతదీయులకరుణాకటాక్షవీక్షణంబు శ్రీవైష్ణవధ
ర్మప్రచ్యుతుల నైనఁ బరమపవిత్రులం జేయుఁ దదీయంబగుస్వల్పతరాపచారణా
బైన మహోన్నతస్థానంబువలన నిత్యసూరులనైనం బడఁగూల్చుఁ దొల్లి నిత్య
సూరిప్రధానుం డగుశ్రీగరుత్మంతుండు స్వల్పతమం బైనశాండిలీవిషయాపరా
ధంబుచే భగ్నపక్షుండై మగిడి తదనుగ్రహంబుచేఁ బక్షలాభంబుఁ గాంచి సు
ఖించె నని కురుసభయందుఁ బాండవదూత విన శ్రీమన్నారదుండుధృతరాష్ట్రు
న కుపదేశించె నని యుద్యోగపర్వంబునం బ్రసిద్ధంబు గాదే కావున నన్యులనే
మనవచ్చునని యనేకవిధంబుల నమ్మణవాళమునీంద్రుఁడు తత్త్వార్థబోధ మొనరిం
పం దెలిసి యవ్వారుందరుంబెరుమాళ్ జియ్యరును గృతార్థుండయ్యెనయ్యవసరం
బున నుత్తరదేశీయుండును శ్రీవైష్ణవుండు నగుప్రభుం డొక్కనాఁ డేకాంతంబు
న,శ్లో॥ వ్యాఘ్రీవ తిష్ఠతి జరాపరితర్జయంతీ। రోగాశ్చ శత్రవఇవ ప్రహరంతి దే

హమ్। ఆయుఃపరి స్రవతి భిన్నఘటాదివామ్బో లోక స్తథా ప్యహిత మాచరతీతి చిత్రమ్॥ అనియెడున్యాయంబున నెదుట గద్దియఁ బెట్టియున్న పెద్దపులిపోలిక నీమేనం గనఁబడి దినదిన ప్రవర్ధమానం బగుచు ముదిమి బెదరించుచున్నయది రోగంబులు పగతురపగిది విజృంభించి ప్రహరించుచున్నయవి భిన్నఘటోదకంబు కైవడి వాసరక్రమంబుగా నాయువు పరిక్షీణంబగుచున్నయది యిప్పటికైనను బ్రభుత్వం బవలంబించి సదసద్వివేకంబు లేక నరులకహితంబు లాచరించుచుంటి నని తనలో నాశ్చర్యంబుఁ జెంది మఱియొకకాలంబున నవ్వరవరమునీంద్రునినిరతిశయనిర్మలజ్ఞానానుష్ఠానంబు లాకర్ణించి యమ్మహాత్మునిం గాంచి ప్రణామంబాచరించి దేవా సకలవేదశాస్త్రసారభూతం బైనయర్థం బొక్కటి సంగ్రహించిదాసునకుం బ్రసాదింపవలెనని ప్రార్థింప నద్దేశికశిఖామణి యారాజు నుద్దేశించి వత్సా భగవద్దాస్యరసంబు ముఖ్యపురుషార్థంబని యెఱింగినయధికారికిఁ గేవలభగవల్లాంఛనధారణంబు శ్రీవైష్ణవత్వపూర్తికిం జాలదు కేవలభగవత్సమారాధననిష్ఠయుం జాలదు కేవలాచార్యపారతంత్ర్యముం జాలదు కేవలభాగవతానువర్తనముం జాలదింక నేమంటివేని యథోచితకైంకర్యనిరతుండై స్వకీయగృహంబునకు శంకాతంకంబులు లేక శ్రీవైష్ణవు లేతెంచి వసింప వారలకుం దానుగ్రయవిక్రయార్హదాసుండై యథాశక్తికైంకర్యం బొనర్చుటసకలవేదశాస్త్రప్రతిపాదితం బైనపరమపురుషార్థం బిట్లాచరింపఁడేని ప్రపత్తిరూపమహైశ్వర్యం బతనికిం జేకూఱదు, శ్లో॥ న్యగ్రోధబీజే వటవత్ప్రణవే శబ్దజాలవత్। సిద్ధే తదీయ శేషత్వే సర్వార్థా స్సమ్భవ న్తిహి॥ అనియెడున్యాయంబున న్యగ్రోధబీజంబున వటవృక్షంబుమాడ్కిఁ బ్రణవంబున శబ్దజాలంబుకొలందిఁ దదీయశేషత్వంబుసిద్ధింప సర్వార్థంబులు సిద్ధించు నిట్టిభాగవతనిష్ఠ గలవారికి వివిధంబులును విచిత్రంబులు ననంతంబులు నగుభగవద్విషయరహస్యంబు లన్నియుఁ దెలియవలె ననియెడునిర్బంధంబు లేదిట్టియనుష్ఠానంబు లేనివారుపదేశించుజ్ఞానానుష్ఠానప్రతిపాదకరహస్యార్థంబు లన్నియు వెలయాలుపలుకు పతివ్రతాధర్మంబునుంబోలెనిష్ఫలంబు లగు, శ్లో॥ పూజనా ద్విష్ణుభక్తానాం పురుషార్థోస్తి నేతరః। తేషు తద్వేషతః కిఞ్చి న్నాస్తి నాశన మాత్మనః॥ అనియెడున్యాయంబున శ్రీమహాభాగవతసమారాధనంబుకంటె వేఱొకపురుషార్థంబు లేదు. వారలయెడ నపచారపడుటకంటె స్వరూపనాశనంబు వేఱొకటి లేదని యుపదేశించి వీడ్కొల్ప నయ్యవనిభర్తయు విశేషధర్మశ్రవణంబుచేఁ గృతార్థుండై యమ్మణవాళయోగీంద్రుని శ్రీపాదపద్మంబుల సంస్మరించుచు నిజనివాసంబునకుం జని యం దశ్రాంతంబు శ్రద్ధాభక్తిపూర్వకంబుగాఁ దదీయారాధనం బాచరించుచు సుఖించుచుండెనంత.

సీ. శ్రీవేంకటాద్రికాంచీముఖ్యదివ్యదేశములఁ గన్గొనువేడ్క నందడింప
సంశ్రితజనసహస్రములతో వెల్వడి, యతిహితమణవాళయమివరుండు

హస్తిశైలముకడ కరుగుదేర నెఱింగి, స్థలవాసు లగ్గురుచక్రవర్తి
కెదురుగా నేతెంచి ముద మొప్ప సేవింప, నతఁడు వారి కనుగ్రహంబు సల్పి
తే. స్వామికైంకర్యములయందు నేమ మరసి, సంతసించుచు వారితో జరగి వచ్చి
శోభితం బగుకోవెలఁ జొచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 10
సీ. పృథురత్నకృతబలిపీఠముకడ మ్రొక్కి, కోవెల వలగొని గురువరుండు
దేవదేవునిఁ బెరుందేవీసహాయునిఁ, గని మ్రొక్కి పొగడి తత్కరుణఁ దీర్థ
శఠకోపమాల్యప్రసాదాదిబహుమతు, లంది యచ్చటనుండి యరుగుదెంచి
సొరిదిఁ దద్వైష్ణవుల్ గోష్ఠిఁ జూపిన నందుఁ, వసియించి నాల్గైదువాసరములు
తే. స్వామివైశాఖమాసోత్సవంబు ప్రకృత, మైనమూఁడవతిరునాళ్లయందుగసుడ
గతుని వరదునిఁ గనులారఁగనియె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. శారదపూర్ణిమాచంద్రోపమాతప, త్రయుగంబునీడ మస్తకము దనర
ధవళచామరములు ధన్యు లిర్వురు కేలఁ, గొని భక్తి నిరుగెలంకులనువీవఁ
గనకాద్రిపైఁ దోఁచుకాలమేఘముగతి, గరుడునిపై నొప్పుకరిగిరీశుఁ
గళ్యాణవరదునిఁ గని మ్రొక్కి యతనితోఁ, దిరువీథిఁ దిరిగి యద్దివ్యసూరి
తే. గరుడసేవాఫలంబులోఁగడియఫలము,నిచ్చి గంగనుగొనెవిపులఁజెందుముందు
స్వామితో నేఁగె నామంటపమునకనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. గరుడోత్సవాలోకకౌతూహలం బొప్ప, నాశ్రితజనులతో నలయిరుంబి
యప్పగా రేతెంచి యాత్మగురుం డైన, సుందరజామాతృసూరి నచట
వెన్నునిసన్నిధిఁ గన్నులార భజించి, హర్షవిస్మయవివశాంగుఁ డగుచుఁ
జడునట్లు క్షణ ముండి సంజ్ఞ లభించి సి,జార్యునికడ నుండె హారిని విడిచి
తే. యంత వైయాసియుత్సవమైనపిదపఁ,గదలి మణవాళముని యప్పగారితోడ
జరగి పొడగాంచెగృధ్రపుష్కరిణి ననుచు, వాదభీకరగురుఁడనెమోదమలర.
సీ. ఆసరస్తటమునం దలరారు చున్న శ్రీ,విజయరాఘవుఁ జూచి వినుతి సలిపి
శ్రీఘటికాద్రినృసింహునిఁ గని మ్రొక్కి, యతనిసన్నిధి బహుమతి లభించి
యప్పగారియిరుంబినాయూరిచెఱు వద్రి,పై నుండి వీక్షించి ప్రమద మొంది
రమ్య మావడతిర్వరంగ మిగ్రామము, కావేరి యీతటాకం బటంచు
తే. రెంటి కట్లభిధానముల్ రెండు చేసి, సౌమ్యజామాతృదేశికసార్వభౌముఁ
డచటినుండి వృషాద్రికి నరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.
సీ. తిరుపతి కేతెంచి తిల్లగోవిందునిఁ, గని మ్రొక్కి పొగడి తత్కరుణగాంచి
కపిలతీర్థముకడఁ గాసారభూతాది, సూరులఁ బదుగురఁ జూచి మ్రొక్కి
ముక్తుఁడు శేషాంకమునఁ జేరుకై వడి, బలువిడి శైలంబుపైకి నడచి
యటవీనృసింహున కంజలిఁ జేసి ర,సాలవృక్షముకడ సంయమీంద్రుఁ
తే. గాంచి కేల్మోడ్చి స్వామిపుష్కరిణిఁ జెంది,యందు నీరాడివిహితకృత్యములొనర్చి

శ్రీవరాహుని గురుఁడు భజించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 15

సీ. ఆవరాహస్వామియాజ్ఞచేఁ గ్రమముగా, నేతెంచి శ్రీవేంకటేశుదివ్య
మంగళమూర్తిని మదిఁ బ్రీతి ముప్పిరి, గొనఁ గని పొగడియగ్గురువరుఁడు
తిరువాలవట్టము తీర్థము శఠకోప, మభయహస్తము చందనాదు లంది
యాస్థలవాసులు హరికి శ్రీకార్యని,ర్వాహకు నొక బ్రహ్మవాది నిచట
తే. నుంపి పొమ్మని తన్నుఁ బ్రార్థింపనాత్మ, శిష్యునెంబెరుమానారు జియ్యరార్య
నచటనుండ నియోగించి యరిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. తిరుమల దిగివచ్చి ధృతి మీఱఁ దిల్లగో,విందరాజులను సేవించి మించి
పుణ్యవీక్షారణ్యమున రమ్యహృత్తాప, నాశినీతీరసన్మందిరమున
శాలిహోత్రముని ప్రసన్నుని శ్రీవీర, రాఘవు సీతాభిరాము భుజగ
రాజశయానుని రంగు మీఱ భజించి, కైరవిణీకూలకనకసదను
తే. రుచిరభూషాప్రకాశు శ్రీరుక్మిణీశుఁ, బార్థసారథి నీక్షించి ప్రస్తుతించి
యతనికృపఁ జెందిచనియెనయ్యార్యుఁడనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. శ్రీమయూరపురంబుఁ జెంది యందుమహాత్ము, మహదార్యు సేవించి మల్లపురికిఁ
జనిభూతయోగీంద్రుఁ గని మొక్కి పొగడి మ,హీసారపురమునకేఁగుదెంచి
భార్గవర్షి కుమారు భక్తిసారు భజించి, పొగడి యచ్చటినుండి భూతపురికిఁ
జని యందుఁ గేశవస్వామికిం జేమోడ్చి, సంయమీంద్రునిఁ జూచి సంతసించి
తే. సన్నుతించి తదీయప్రసాద మొంది, కంచి కేతెంచి వరదునిఁ గాంచి మొక్కి
గురుఁడు మధురాంతకమునకుఁ జరిగెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. మధురాంతకమునందు మధుకైటభారిని, గన్నులవిందుగాఁ గని నుతించి
సంయమీంద్రునకు సంస్కారపంచకమును, పెరియనంబియొనర్చెఁ బ్రీతి నెచట
నయ మొప్ప నచటఁ బ్రణామముఁ గావించి, జరిగి తిరుక్కణ్ణపురమునందు
శౌరిరాజస్వామిచరణాంబుజములఁ గ,న్గొని మొక్కి శ్రీకుంభకోణ మొంది
తే. యందు శేషశయానునకంజలించి, లలితచోళోర్విదివ్యస్థలముల గురుఁడు
గాంచి మొక్కి యరిగె రంగమునకనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అంత గురుపురందరుండు హరిమందిరంబుఁ జొచ్చి బలిపీఠంబుకడఁ బ్రణామం బాచరించి క్రమంబుగాఁ దత్తద్దివ్యసూరిస్థానంబు లన్నియు సేవించుచుఁ బ్రక్రమం బొనర్చి, శ్లో॥ ఏష బ్రహ్మప్రతిష్ఠోఽస్మి గ్రీష్మే శీతమివహ్రదమ్॥ అన్నయట్లు నిదాఘకాలంబున శీతలామృతహ్రదంబుపగిది శ్రీరంగరాజపరబ్రహ్మంబును డాసి యధ్వశ్రమం బెడఁబాసి శ్రీపాణియోగీంద్రునిగతిఁ దదీయదివ్యమంగళవిగ్రహం బాపాదమస్తకం బనుగ్రహంబుచేసి తీర్థశఠకోపాదిబహుమతిలభించి తాఁ దెచ్చి నదివ్యతరంబు లగుధవళచ్ఛత్రచామరంబులు మొదలుగాఁగల కైంకర్యోపకరణంబు లన్నియు నద్దేవదేవునకు సమర్పించి తదాజ్ఞ వడసి మఠంబునకు విచ్చేసి

యందుఁ బూర్వక్రమంబుననిజాశ్రితులఁ గూడివేదాంతవ్యాఖ్యానవైఖరీసమే
తుండై సుఖం బుండె నంత. 20

సీ. ముందుశ్రీఘటికాద్రియందునిజార్యుని, యాజ్ఞఁ జెందియిరుంబియప్పయార్యుఁ
డచటినుండి యిరుంబికరిగి గృహం బంది, యం దమ్మహాత్ము నహర్నిశంబుఁ
దలఁచుచు మును దా నుదారార్థపదముల, నలిపినగురుదినచర్య గొఱఁతఁ
జెందినఁ జూచి తచ్ఛేషపూర్తి యొనర్చి, యది గురుసన్నిధి కనుప నాతఁ
తే. డది కటాక్షించి హర్షించి యార్యవిషయ, భక్తినిష్ఠాభిమానమీపగిదినుండ
వలదె శ్రీవైష్ణవులకని పలికెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 21

వ. అప్పుడు. 22

సీ. అతనిఁ గన్గొన వేడ్కయాత్మలో నుదయింప, నళహిందుమణవాళయతివరేణ్యుఁ
డతని రమ్మని తనహస్తాక్షరముల శ్రీ, ముఖ మన్ప నంతకుముం దతండు
వార్ధిఁ జెంగున దాఁటువానరేంద్రుఁడ నైన, రంగరాట్సఖవిష్ణురథుఁడ నైన
సర్వదిక్సంచారచతురవాయువ నైన, నైతినా కాంతోపయంతృగురుని
తే. సకలకాలములందులఁ జని భజింప, వచ్చు నని కోరుతఱి నొకవైష్ణవుండు
వచ్చిశ్రీముఖ మాతని కిచ్చె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 23

సీ. శ్రీముఖ మది గొని శిరమున నురమునఁ, గన్నుల నద్దుచుఘనుఁ డిరుంబి
యప్పగా రాలిఖితార్థ మంత గ్రహించి, హర్షాబ్ధిమగ్నసర్వాంగుఁ డగుచు
నాచార్యసమునిఁగా నావైష్ణవునిఁ జూచి, యతని కర్ఘ్యాసనాద్యర్చ నలిపి
యాశ్రితజనులతో నాసాత్త్వికునిఁ గూడి, యాక్షణంబనిజాలయంబు విడిచి
తే. వేగ చనిచని యుభయకావేరిమధ్య, శోభితం బగురంగముఁ జొచ్చియందు
గురుని మఠమున వేడ్కఁ గన్గొనియెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర.

సీ. అకలంకరాకాసుధాంశుమండలమట్లు, విలసిల్లుతద్దివ్యవిగ్రహంబు
ముందు తద్విశ్లేషమున జనించినతన, యార్తి దీఱ భజించి యమ్మహాత్ము
చరణాంబుజముల మస్తకమునఁ గనుఁగవ, నద్దుచుఁ దనయాత్మయందనిలిపి
గురుతరతద్దివ్యగోష్ఠి గన్గొని భక్తి, పూర్తి నార్యునికనుమోడ్పుల నిలువఁ
తే. కుశలసంప్రశ్న మొనరించిగురువరేణ్యుఁ, డాదరోక్తులఁ గూర్చుండుమనివిధింప
నచటఁ గూర్చుండెనాయిరుంబప్పయనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. అట్లిరుంబియప్పగా రాత్మాచార్యుం డగునక్కాంతోపయంతృయోగీంద్రునిఁ బ్ర
త్యక్షపరదైవతంబుగా నిశ్చయించితత్సన్నిధినెడఁ బాయక యున్నయెడ నొక్క
నాఁ డతనికంతరంగాశ్రితుం డగువరుందరుంబెరుమాళ్లపిళ్లై ఖండవస్త్రంబును
బాద్యోదకపాత్రంబునర్పించినీరాడనిమంత్రింప రాకామృతాంశుబింబంబుపై
నొప్పునీలజలదపటలంబుపోలికశరదరవిందంబుపైఁ గదిసినయలికులంబుకోలంది
నగ్గురుకుమారుని శ్రీముఖమండలంబుపైఁ జూపడుశిరోరుహసమృద్ధిఁ గటాక్షించి

యమ్మణవాళమహాముని యీదీక్ష యేమని యడుగ వరుందరుంబెరుమాళ్ పిళ్ల యు గర్భదీక్ష యని విన్నవింప సద్గురుశిఖామణియు విననవధరించి యీప్రాద్దా యుష్కర్మంబు సేయించుకొమ్మని యాజ్ఞాపింపన ద్దేవరాజగురుం డాక్షణంబయ ట్లొనర్చి శ్రీకవేరకన్యాప్రవాహంబునం దవగాహనంబుఁ జేసి ధౌతవస్త్రంబుల ధరియించి శ్రీచూర్ణలేఖాశ్లాఘనీయాంతరాళంబులగుధవళద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రం బులు తత్తదుచితస్థలంబులరచియించి తత్తత్కాలార్హకరణీయంబు లాచరించి యున్నసమయంబున నిరుంబినుండి యే తెంచినవైష్ణవుండుమీకుంబుత్త్రుండుద యించి పదిదినంబు లయ్యెనని విన్నవింప నచటివా రందఱావార్తవిని శ్రీరమ్య జామాతృయోగీంద్రు నిసర్వజ్ఞత్వంబున కాశ్చర్యపడి రంత నమ్మహాత్ముం డక్కు మారున కళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నయనా రని నామకరణంబుఁ జేసె నిట్లువైష్ణవు లందఱు తమతమపుత్త్రుల కాతిరునామంబు గావించుటకతన శ్రీ మహాభాగవతవారితంబంతయు నళహియమణవాళమునిగోత్రంబనం బరఁగె నయ్యవసరంబున. 26

సీ. సాత్త్వికశాస్త్రోక్తశాకములం దార్యుఁ, డర్థించె నెయ్యాది యారగించు
నాశాక మార్జించి యగ్గురువరునకు, వరదనారాయణగురుఁ డొసంగు
నతనిశిష్యులు కొంద ఱక్షయపాత్రార్జితద్రవ్య మతనింటఁ దళిహ కియ్యు
నాదృష్టసంకోచ మమ్మహాత్మునియెడఁ, గని వరవరమునికరుణ నతని
తే. కాత్మమఠమునకున్న స్వాస్థ్యములవలన,వచ్చుధనధాన్యములయందు వలసినట్టు
లొసఁగుద్రవ్యము లాదర మొప్పననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమోదమలర.
సీ. అట్లు దృష్టాదృష్టయాత్ర యార్యాయత్త, మైయుండ నిర్భరుఁడై నవరద
నారాయణాహ్వయసూరీంద్రుఁ డప్పలా, రప్పిళ్లె మొదలైనయార్యవరులఁ
గూడి శ్రీవరవరగురుశేఖరుఁడు గోష్ఠి, నలుపుచు నాసభాసదులయందు
భవ్యుఁ డొపరవస్తుభట్టనాథార్యుండు, లేకున్న సంతుష్టి లేక యతని
తే. శ్రీముఖముఁ బంచి రావించి సిరివహించి,చిక్కులందును జిక్కులతేనిపగిది
నొప్పు వారలయందు నెల్లప్పు డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర. 28
వ. అప్పుడు. 29
సీ. ధీరు నిరుంబప్పగారిని ర మ్మని, తజ్జనకుఁడు లిఖితంబుఁ బంప
నది చూచి కాంతోపయంతృదేశికచంద్రుఁ,డతనినింటికిఁజనుమనుచుఁబలుక
నతఁడుతన్నెడఁబాసియరుగఁజాలక యున్న,నర్చామయంబైనయాత్మమూర్తి
స్వకపాదుకలను గాషాయోత్తరీయముఁ, దనదర్పణము శేషధవళమృత్తు
తే. నిచ్చియగ్గురుఁ డాతనినింటి కనుప, నతఁడుతమయూరి కేఁగి నిజాలయమున
నిందుమది గురుఁ దలఁచుచునుండెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనెమోదమలర. 31

ఎ. నల్లంతరంబ...

సీ. శ్రీతోతగిరియందుఁ జెన్నుగా నెలకొన్న, దైవనాయకున కుదారనిత్య
కైంకర్య మొనరింపఁ గాఁదలంచి కరాబ్జములు మోడ్చి వానాద్రిమునివరేణ్యు
డడియేని కాజ్ఞ యిమ్మని విన్నవింప, నయ్యళహియమణవాళయమికులేంద్రుఁ
డన్వహ మర్చింప నతనికి రంగేశ, విగ్రహం బొక టిచ్చి వేడ్క నతని
తే. నాదరం బొప్పఁబనిచిన నతఁడు వాన, మామలకు వేగ చనియాత్మమఠమునందు
యుక్తగోష్ఠి యొనర్చుచు నుండెననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేకమోదమలర.
వ. అంతఁ గాంతోపయంతృగురుపురందరుం డొక్కనాఁ డాశ్రితవాళితపరివృతుం డై యుండి వారి నుద్దేశించి యందఱన్నియర్థంబు లెఱుంగుదురై నను 'తేవుమ త్తరియే' ననుచు నధ్యవసించి సుస్థిరచిత్తుండై యున్నవాఁడిప్పరవస్తుగోవిందదాసరప్పఁ డొక్కఁడే యని యానతిచ్చి తనకనవరతారాధనీయంబైన యళహియమణవాళవిగ్రహం బాచార్యదేవుం డై నయ్యగ్గోవిందదాసరప్పనికి నిత్యారాధనార్థం బొసంగి సకలవేదాంతరహస్యార్థంబు లుపదేశింప నతండు కృతార్థుండై యంతఁ దిరువాడిప్పూరంబు ప్రస్తుతం బైన నాచ్చియారుతిరుమాళిహయనిప్రసిద్ధిఁ గాంచిన శ్రీవిల్లిపుత్తూరికిం జని యచటినుండితీర్థప్రసాదంబులఁ గొనివచ్చి యగ్గురుశిరోమణి కర్పింప నతండును సుప్రసన్నుండై శ్రీగోదాదేవికిముఖోల్లాసంబుగా భట్టరపిరాన్ దాసుం డని యతనికిఁ దిరునామంబు గావించె నంతనమ్మహాత్ముం డత్యంతవిరక్తుం డై పరమప్రాప్తకైంకర్యవిరోధియగుసాంసారికసంగంబు దూరంబుగా విసర్జించి యథాశాస్త్రంబుగా సన్న్యసించి భట్టరపిరాన్ జియ్య రని తిరునామంబు లభించి యఱనిమేషం బైన నెడఁబాయఁజాలక యాచార్యసన్నిధిని వసించి సుఖించుచుండె నంత. 33
సీ. చిరకాల మయ్యెను శ్రీశఠారాతిని, సేవించి యని యతిచింతఁ జేసి
రంగేశు వీడ్కొని రమ్యజామాతృదే, శికచంద్రుఁ డాశ్రితశ్రేణితోడ
నచటు వెల్వడి వేగ యరిగి శ్రీమధురాపు,రముఁ జెంది యందొక రమ్యవసతి
యందు వసింప నయ్యార్యునిమాహాత్మ్య, మా పుతలు చెప్పఁగా నాలకించి
తే. భక్తితోడ మహాబలిబాణనాథ,రాయఁ డనువాఁడు పాండ్యధరావిభుండు
వచ్చి పొడగాంచె నయ్యార్యవర్యు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనేకమోదమలర.
వ. అంత. 35
సీ. భక్తితోఁ బ్రణమిల్లి పాండ్యభూపాలకుఁ, డమ్మహాత్మునియంఘ్రులాశ్రయింప
నతని కనుగ్రహమాచరించి గురుండు, పంచసంస్కారాదిబహుహితములఁ
గావింప నమ్మహీకాంతుఁడు ధన్యుఁడై, యార్యునాజ్ఞనిజాలయమున కరిగి
మఱునాఁటిప్రొద్దున మగిడి యేతెంచి య, ద్దేశికోత్తమునకు దివ్యరత్న
తే. ఖచితశిబిక సమర్పింపఁ గరుణ నందు, గురువరేణ్యుఁ డధిష్ఠించి జరుగువేళ
ముఖ్యభేర్యాదివాద్యము ల్మ్రోసె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనేకమోదమలర.

37
వ. అయ్యవసరంబున.
సీ. గురుభక్తివశ్యులై కొందఱువైష్ణవు, లాందోళికాదండ మాని పూన
శరదిందుసుందరచ్ఛత్ర మార్యుఁ డొకండు,గురునిశిరంబుపైఁ గూర్చిఁ దాల్ప
నిరుగెలంకులయందు నిరువురుసాత్త్వికుల్, ధవళచామరములు తగిలి వీవ
లలితభృంగారుకలాచికారత్నపా, దుక లూని బుధులు సంతుష్టి నడవ
తే. నాడుచును బాడుచునుగొందఱరుగుచుండి, శీతవాతహిమాదులు చెందకుండ
శిబికపైఁ గప్పిరాచ్ఛాదచేల మనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనమోద మలర.
వ. అప్పు డప్పాండ్యమండలేశ్వరుం డగుమహాబలిబాణనాథరాయఁడాత్మీయపరివా
రంబుతో గురునివెంటం జనుచు ««నాకించి త్కుర్వత శ్శేషత్వమ్" అనియెడు
న్యాయంబున స్వాచార్యవిషయంబుగా యథాశక్తికైంకర్యం బాచరింపనివా
నికి శేషత్వసిద్ధి లేదని తలంపులోఁదలంచి శిబికావాహనోపయోగివేషంబుధరిం
చి యమ్మహాత్మునియాందోళికాదండంబుఁ బూని యోజనద్వయపర్యంతంబుజరిగి
పిదప నయ్యార్యదేవేంద్రుం డనుష్ఠానార్థంబుగా నొకనదీతీరమునందాన్నృపాలుం
డావేషంబుతో నగ్గురుపురందరుని సేవింప నతండు కటాక్షించివత్సానీవత్యంత
సుకుమారశరీరుండవు పాండ్యమహీమండలేశ్వరుండవు కావున నిట్టిసాహసకృ
త్యంబు సేయ నర్హుండవు గావనినవినిదేవాయనాదికాలంబునుండిసంసరించుచు
నిప్పు డీక్షత్రియదేహంబు లభించి రాజ్యయౌవనధనాదిమదాంధుండ నై మీఁ
దెఱుంగక యున్నన న్నుద్ధరింపఁ దలంచి శ్రీరంగనాథుండు భవత్స్వరూపంబు
ధరించి "పంగోరుపరి భాగీరథీ" న్యాయంబున నిచటి కేతెంచి నన్నుంగృతా
ర్థుం జేసెఁగాన యీనే నిట్టియెడ నించుకైన దాసకృత్యంబుసేయకున్న నీమేను
నిరర్థకం బై చను నని యారాజు విన్నవింపనతనివినయోక్తులకక్కజపడినుధా
మధురభాషణంబుల మిగుల నాదరించియథోచితంబుగాబహుమతులాచరించి
పనుప నన్నరదేవుండు నిజనివాసంబునకుం జని యందాచార్యాజ్ఞ చేఁదదీయా
రాధనం బాచరించుచు శాస్త్రోక్తక్రమంబుగా రాజ్యపరిపాలనంబుసేయుచు　39
సుఖించు చుండె నంత.
సీ. ఆనదీజలములం దవగాహనముఁ జేసి, కాలోచితక్రియ ల్గావించి
ఘనదర్భశయనమార్గమున సంశ్రితులతోఁ,జనిచని యాతపశ్రాంతిఁ జెంది
చేరువగా దొడ్డచింతచెట్టు నీక్షించి, దానిక్రింద నొకింతదడవు నిలిచి
శ్రమముఁ దొలంగి యచ్చటినుండి చనువేళ, స్వాములగ్గురునకంజలిరచించి
తే. దేవ యీయామ్రాను తావకసేవకులకు, మేలు సల్పెను దీనికి మీర లొక్క　40
సేమ మొనరింపవలెనని చెప్పి రనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనమోదమలర.
సీ. ఆశ్రితవిజ్ఞప్తి నంగీకరించి శ్రీ, వరవరయోగి యాతరువు డాసి
దయచేసి తనపాణితలమున నమ్మహా,వృక్షము స్పృశియించె వేడ్క మీఱ

నే లభించు ఫలంబు నీ కిప్పుడగు నని, యానతిచ్చి యవల కరుగ నదియు
నుస్మాలపత్త్రమై యుర్వి వాలిన నందు, జ్యోతియొక్కటి లేచి సురలు పొగడఁ
తే. జనియె నాకాశగతి హరిస్థానమునకు, జ్ఞానులది చూచి పరమవిస్మయముఁ జెంది
మ్రొక్కి రాసౌమ్యజామాతృమునులకనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
వ. మఱియును. శ్లో॥ యం యం స్పృశతి పాణిభ్యాం యంయం పశ్యతి చక్షుషా।
స్థావరాణ్యపి ముచ్యన్తే కిం పునర్బాంధవాజనాః॥ అనియెడు న్యాయంబున మ
హాత్ములైనవారు స్థిరచరంబులయందుఁ దమపాణిపల్లవంబులచే నేయేవస్తువు
స్పృశింతురు స్వకీయకరుణాకటాక్షంబులచే నేయేపదార్థంబు వీక్షింతు రవిస్థా
వరంబులైనను విముక్తంబు లగు బంధుజనులకు ముక్తికైముతికన్యాయసిద్ధం
బగును గావున నావచనంబునకు విషయం బిమ్మహానుభావుండే యని యచ్చటి
వా రందఱు తమతమతలంపులం దలంచి రంత. 42
సీ. గురుపురందరుఁడు శ్రీకురుకాపురిని జెంది, యందు శఠారిదివ్యాలయంబుఁ
జొచ్చి యం దాదివ్యసూరీంద్రు నేత్రోత్స, వంబుగా సేవించి ప్రస్తుతించి
సన్నిధితీర్థప్రసాదముల్ గైకొని, యతనియాజ్ఞ లభించి యాదినాథ
సన్నిధానమునకుఁ జని మ్రొక్కి కొనియాడి, శఠకోపతీర్థప్రసాదముఖ్య
తే. బహుమతి లభించి వెల్వడి వసతిఁ జెంది, యందుదివ్యప్రబంధార్థమాశ్రితులకు
నొసఁగుచునుగొన్ని మాసములుండెననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. వరధనుర్మాసోత్సవంబు శ్రీరంగము, నందుఁ బ్రస్తుతమైన యది తలంచి
యాయుత్సవముఁ జూడ నరుగఁ జాలకపోతి, నని తనమనమున ననుతపించి
వకుళభూషణగురువరునిఁ గన్గొని మ్రొక్కి, తీర్థప్రసాదముల్ ధృతి లభించి
దివ్య మానొకవా శ్రీతిరునామ మతనిపై, వాక్రుచ్చి యవ్వరవరమునీంద్రుఁ
తే. డతని వీడ్కొని వెల్వడి యాదినాథ, హరిని గని మ్రొక్కి యాతని యాజ్ఞ వడసి
విల్లిపుత్తూరి కరిగెను వేడ్క ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 44
వ. ఆవా శ్రీతిరునామం బెట్టి దనినఁ దిరుక్కురుహప్పెరుమాళిత్యాది. 45
సీ. ఆవిల్లిపుత్తూరి యం దమ్మహాత్ముఁడు, భట్టనాథునిఁ గని ప్రణతి సలిపి
తత్పుత్త్రి యైనగోదాదేవి యంఘ్రికం, జములకు మంగళాశాసనంబుఁ
జేసిన నద్దేవి వాసి నాతనిఁ జూచి, మాయన్న యైనలక్ష్మణమునీంద్రు
నపరావతార మీవని తలంచితి నంచు, బహుమతి యొనరించి పంచ నతఁడు
తే. వడపెరుంగోయిలుడయాను నడుగుఁదమ్మి, కంజలించి తదీయతీర్థాదు లంది
యతని వీడ్కొని యళహరి కరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.
సీ. ఆశ్రితజనులతో నళహరితిరుమల, యందు సుందరబాహుహరిని జూచి
మ్రొక్కి సన్నుతిఁ జేసి మోదకాపూపాది, భక్ష్యములును మంచిపాయసంబు
చక్కెరపొంగలి చక్కనిదధ్యోద, నము పులోగిరదోసె నవ్యఫలము

లర్పించి తచ్ఛేషన్ మార్యులతో నార,గించి తదాజ్ఞ లన్భించి గురుఁడు
తే. ధన్యజనసేవ్య మగురంగన్ధామ మొంది,కోవెలకు నేఁగియతిరాజన్గురునిసిరిని
హరిని గని మ్రొక్కి మఠమునన్కరిగె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనెన్మోదమలర.
వ. అంత. 48
సీ. ఘనపరాంకుశజన్మన్కారణభూమికి, వరవరముని చనన్ వస్తుజాత
మంతయు నీరసన్మయ్యె రంగమునందుఁ, దిరిగి యగ్గురుఁ డేఁగున్దేర మరల
నెప్పటియ ట్లుండెన్ నెల్లపదార్థము, ల్మనుజనూత్నుండె యన్మ్మాన్యతముఁడు
భగవంతుఁడో ఫణిన్భర్తయో యాతఁడై, యవతరించెను జేతన్నావనార్థ
తే. మనుచుఁదమతమ నెమ్మదిన్నఖిలబుధులు,తలఁచికొలుచుచునుందురున్దారచరితు
వరగుణాకరు సగ్గురున్తరణి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెన్ మోద మలర. 49
వ. అంత నొక్కనాఁడు కాంతోపయంతృగురుండు తిరుమలయాళ్వా రని తిరునా
మంబు గలకాలక్షేపమంటపంబునం బ్రవేశించి. 50
సీ. అం దెప్పట ట్లార్తిన్తావళితో గోష్ఠి, సలుపుచునుండ నాన్సమయమునను
మణవాళమునివరన్ మాయింటిపను లన్ని,చక్కఁగాఁ జేయింపఁన్జతురుఁడైన
సాత్త్వికు నొకని విన్చారించి మాకడ, కనుపుమా యనుచునన్య్యామివరునకుఁ
జెన్నుగా వ్రాయించిన్ శ్రీముఖ మొక్కటి, యళహరితిరుమలన్యప్పఁ డనుప
తే. దానిఁ గన్నుల నద్దుకన్తల వహించి,చూచి పఠియించి యాదివ్యన్సూరియటకు
ధన్యు నొక్కనిఁ బంపింపఁన్ దలఁచె ననుచు,వాదిభీకరగురుఁడనెన్మోదమలర.
వ. అగ్గురువరుం డట్లు దలంచి యగ్గోష్ఠి కాభరణభూతుండు నత్యంతవిరక్తుండునగు
యతిరాజజియ్యరును గటాక్షించి. 52
సీ. జియ్యరే నీ వింకన్ నెయ్యు మొప్పఁగఁ జని,యళహరితిరుమలన్యందు వారికి
సకలకైంకర్యముల్ న్ సక్కఁగాఁ జేయింపు, మని విధించిన నమ్మన్హావిరక్తుఁ
డతికృతార్థుఁడ నైతిన్ నని సంతసించుచు, నతనికి మ్రొక్కి తన్దాజ్ఞ వడసి
చని యందు వెన్ననిన్పను లొనర్చుచు నుండ,వినివచ్చి పాండ్యపృన్థ్వీవిభుండు
తే. వైష్ణవుండు మహాబలిన్బాణనాథ,రాయఁ డయ్యార్యుతోఁ గూడిన్రంగుమీఱ
సకలకైంకర్యముల నందున్జరపు ననుచు,వాదిభీకరగురుఁ డనెన్మోద మలర.
సీ. దేశముల్ ద్రిమ్మరిన్ వాసి వైష్ణవకుమా,రకుఁ డొక్కఁ డేతెంచిన్రంగపదము
నం దమ్మహాదేశిన్కాగ్రణి నీక్షించి, ప్రణతిఁ గావించి తన్త్పాదపద్మ
ముల నాశ్రయింప నన్మున్నిముఖ్యుఁ డతనికిఁ, బంచసంస్కారార్థన్పంచకాది
ఘనహితంబు లొనర్చిన్ కరిగిరి మొదలైన, దివ్యదేశముల నీన్ధిరు ననుప
తే. స్వామికార్యములునువీనిన్వలనబాగుఁ, జెందు నెల్లప్పు డని తనన్డెందమునను
దలఁచి కంచికిఁ బంచె నాన్ధన్యు ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెన్మోద మలర.
వ. అట్లాచార్య ప్రేషితుఁ డై శ్రీరామానుజదాసదాస్య నామాభిరాముం డైన

శ్రీవైష్ణవకుమారుండు కంచి కరుగుదెంచి కరిగిరియందు దేవీసమేతుండైన వరదునిం బొడగాంచి నమస్కరించి తదీయతీర్థప్రసాదాదిబహువిధానుగ్రహంబు లభించి కరిగిరి మొదలైనపదునెనిమిది దివ్యదేశంబులయందుఁ దత్తత్కాలోచితకైంకర్యంబు లన్నియు నిర్వహించుచుండె నంతఁ గాంతోపయంతృగురువరేణ్యుం డాక్రమంబుగాఁ దిరుమల మొదలైన దివ్యదేశంబులయందుఁ గైంకర్యనిర్వాహకుల నునిచి తాను శ్రీరంగంబునందు నిత్యనివాసం బొనర్చి తత్తద్దివ్యోత్సవంబులయందు శ్రీరంగనాథునకు మంగళాశాసనంబుఁ జేయుచుఁ బ్రసన్నోత్సవంబునం 'దొన్నుంతే' వనెడు తిరువాయ్మొఴిశిరప్పును నూత్తందాదిశిరప్పును బ్రతివత్సరంబును శ్రీరంగనాయకీసమేతుండైన శ్రీరంగనాథుండు ప్రమోదభరితాంతఃకరణుండై యారగించుభంగి సమర్పించుచు శ్రీపరాంకుశ పరకాలాదిదివ్యసూరిప్రబంధవ్యాఖ్యానార్థంబు లన్నియు సంశ్రితులకుం దెలుపుచునుండి యక్కాలంబునందుఁ బెరియాఴ్వారు తిరుమొఴికిఁ బెరియవాచ్చాంబిళ్లయానతిచ్చినవ్యాఖ్యానంబు గనంబడకున్న నా ప్రబంధంబునకుఁ దా నొకవ్యాఖ్యానంబు సేయ నిశ్చయించి శ్రీపరాంకుశ పరకాలాది దివ్యసూరి శ్రీసూక్తుల యర్థవిశేషంబులు తెలిసివచింపసమర్థుండగుతిరుప్పాణాఴ్వారుతాదర్ నయనారార్యుండు సమీపవర్తి యాయె నేని మనకు మంచి యగునని తలంచి శ్రీముఖం బొకటి లిఖించి పంచిన నమ్మహాత్ముండు తిరునగరియం దది తానొనర్చినతిరునందనవనంబునందు నుండి యా శ్రీముఖంబుఁ గాంచి శిరసావహించి తదర్థంబు గ్రహించి యాక్షణంబ యచటినుండి కదలి యతిత్వరితగతి నేతెంచి శ్రీరంగధామంబునం బ్రవేశించి యద్దేశికేంద్రునిం బొడగాంచి సాష్టాంగ ప్రణామం బాచరించి కేలుఁదమ్ములు ముకుళించి భజించుచుండ నగ్గురుశిరోమణియు నతనియధ్వశ్రమం బంతయు నివర్తించుగతిఁ గరుణారసభరితనిజకటాక్షవీక్షణంబులనతనిఁ గటాక్షించి సుధామధురగంభీరభాషణంబుల మిగుల నాదరించి యద్దేశికేంద్రునితోఁ గూడి మఱునాఁడు మొదలుకొని వ్యాఖ్యానం బుపక్రమించి నన్నూఱు పాశురంబులకుఁ బూర్వవ్యాఖ్యానంబు చూపడిననది స్వకృతవ్యాఖ్యతోఁ గూర్చియున్నంత నాగ్రంథంబు బాల్యావస్థాపన్నుం డగుకందాడనాయనార్యుండవలోకించి యం దభయప్రదరాజగురువ్యాఖ్యయం దాసక్తి విడిచి యభిరామవరయోగీంద్రునిదివ్యసూక్తు లాదరపూర్వకంబుగా సేవించి యీనలువది పాశురంబులకుఁ దానే వ్యాఖ్యానంబు సేయకుండు టేమి యని యానతిచ్చిన నావార్త మణవాళమహాముని విన నవధరించి యతిబాల్యదశయం దిబ్బాలకున కిట్టిజ్ఞానపరిపూర్తి యెట్లు గలిగెనని యాశ్చర్యపడి సంతుష్టాంతరంగుండై యన్నాయనార్యునిం గటాక్షించి వత్సా యీరెండువ్యాఖ్యానంబులయం దొకటి విడిచి యొక్కటాదరించుటకుం గారణం బేమి యని యడుగ నాయనార్యుం డయ్యా

ర్యశిఖామణి నుద్దేశించి మహాత్మా తనకుం జవి కులుకుపలుకులకుం గారణం బైనసహకారపల్లవరసంబుఁ గ్రోలుగండుంగోయిల కితరతరుపల్లవరసాస్వాదంబు నం దాసక్తి యెట్లుదయించుఁ గావున నసారం బుపేక్షించి సారతమార్థంబు గ్రహించుట సారజ్ఞకృత్యంబు గాదె కావున నాపూర్వవ్యాఖ్యానంబుకంటె నివ్వివరణంబు మహారసజాలపరిపూర్ణంబు గావున దీనియం దీదాసున కత్యాదరం బుదయించె నని విన్నవింప విని యవ్వరవరమునీంద్రుం డిద్దారకుం డొకయవతారవిశేషంబనితనయుల్లంబున నుల్లసిల్లి యబ్బాలకునిం గౌఁగిలించుకొని శిరం బాఘ్రాణించి సవిశేషంబుగాఁ గటాక్షించి పూర్వోక్తక్రమంబుగాఁ బెరియాళ్వారుతిరుమొళికి సర్వజనమనోహరంబుగా వ్యాఖ్యానంబొనర్చి తిరుప్పాణాళ్వారు తాధరన్నై నారార్యునకు శ్రీలోకగురుకరసరోరుహారాధితం బగుశ్రీరంగరాజవిగ్రహంబనవరతారాధనార్థంబొసంగిపేడ్కాల్ప నమ్మహాదేశికుండునునిజనివాసంబునకుం జనియె నంత. 55

సీ. తిరుమేనియందులఁ దిరునోవు ధరియించి, యుండియు మణవాళయోగిచంద్రుఁ
డాచార్యహృదయరహస్యమునకు వ్యాఖ్య,నలుపుచు నొకనాఁడు శయ్యపైని
బవళించి తనపాణిపద్మముచే వ్రాసియ, వరదనారాయణగురుఁడు చూచి
స్వామి దేవరవారశక్తులై యుండియు, ట్లాయాసపడ నేలయనినగురుఁడు
తే. వరదనారాయణార్య భవత్పుత్ర, పౌత్త్రకాదులకై శ్రమపడెద నిట్టు
లనుచుఁ బలికిన హర్షించె నాతఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమ్మోదమలర.
సీ. అంత శ్రీశైలపూర్ణార్యాన్వవాయుఁడు, శ్రీమంతుఁ డెట్టూరిసింగరార్యుఁ
డభిజనోన్నతిమాని యనితరగతికతా,కించనత్వముల నంగీకరించి
యవ్వరవరముని నాశ్రయింప నతండు, కరుణించి పంచసంస్కారముఖ్య
హితము లెన్నతనికి నేర్పరించి తెదర్పి,తద్ద్రవ్య మేమియుఁ దాను గొనక
తే. తిరునగరియందు శఠకోపదివ్యసూరి, రాజదున్నతగోపురరచనకొఱకుఁ
బనిచె నాద్రవ్య మంతయుభక్తినసుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనెమ్మోదమలర.
సీ. అధనాఘంబుచే నత్యున్నతం బైన,గోపురంబు రచింపఁ గోఱఁతపడిన
నభిరామగుణనిధి యాచార్యపౌత్త్రుఁడు, జియ్యరునయనారు నెయ్య మొప్ప
శేషపూర్తి యొనర్చి శిఖరప్రతిష్ఠయుఁ, జేయించె శఠవైరిచిత్త మలరఁ
గురుకాపురమునందు గోపురకైంకర్య, మంతయు నెఱవేఱెననుచు మేలు
తే. వార్త వినఁబడ శ్రీమణవాళయోగి,వరుఁడునిజసంశ్రితులతోడఁ బరమహర్ష
మొంది శ్రీరంగపదమునందుండె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడ నెమ్మోదమలర.
వ. తదనంతరం బళహియమణవాళయోగీంద్రుండు తనపదాబ్జంబు లాశ్రయించి యధికృతపరమార్థులై తనకశ్రాంతశుశ్రూష సేయుచున్న వానమామలజియ్యర్ పార్ మంగతిరు వేంగడమునిపరవస్తు పట్టరపిరాంజియ్యారుకోవెలకందాడయణ్ణ

ప్రతివాదిభయంకరమణ్ణ నిరుంబియప్పా అప్పిళ్లై అప్పిళ్లారనియెడి యష్టదిగ్గజంబులును దిరుమలయెంబెరుమానార్ జియ్యర్కెట్టూరిసింగరాచార్యులు మొదలుగాఁ గలమహాదేశికులచే ననవరతపరిషేవ్యమాణచరణారవిందుండై నిజమఠంబున విలసిల్లుచున్న సమయంబున శ్రీవానాద్రియోగీంద్రుం డర్ధక్షణంబైన నెడఁబాయక యగ్గురునకు సకలవిధకైంకర్యంబులు సలుపుచుండఁ గందాడవరదనారాయణగురుండు యతీంద్రునకుముదలియాండానుబోలిక నత్యంతప్రీతివిషయభూతుండై యుండఁ బరవాదిభయంకరాచార్యుండు భగవద్రామానుజమునులకు శ్రీవత్సచిహ్నమిశ్రులకోలెఁ బ్రతిపక్షవిక్షేపణపూర్వకంబుగా శ్రీభాష్యంబునకు సాహాయ్యం బాచరించుచుండఁ బ్రతివాదిభయంకరం సేనముదలియారణ్ణ శ్రీశఠకోపదాసుండును నప్పిళ్లైతిరుప్పాణాళ్వార్ దాసుండును దిరువాయ్మొళి మొదలగుదివ్యసూరిసూక్తులకు సహాయభూతులై యుందురు. విశేషించి యప్పిళ్లై స్వాచార్యనియమనంబుచే నందాదిప్రబంధపంచకంబునకు దండాన్వయపూర్వకంబుగా వ్యాఖ్యానం బొక్కటి రచియించి మఱియును యతిరాజవింశతికి సుశ్లాఘ్యం బగువ్యాఖ్యానం బొనర్చునప్పిళ్లారుమఠంబునందుసకలభారంబులు వహించుకొని తళిహాకుపయుక్తంబులైనపరిశుద్ధశాలితండులంబుల సూపశాకక్షీరఘృతాదిద్రవ్యంబుల సమర్పించుచుండఁ బట్టరపిరాన్ జియ్యరెంబెరుమానారు కెంబారుగతి శ్రీపాదచ్ఛాయాపన్నుండై యాచార్యవిశ్లేషంబుసహింపలేక యతనికి సర్వకాలంబు సకలవిధకైంకర్యంబు లాచరించుచుఁ దదీయశ్రీపాదపద్మయుగంబు దక్క వేఱొకదైవతంబు నెఱుంగకయుండు జియ్యారునయనారుడయవరులకుఁ దిరుక్కురుహప్పిరాన్ బిళ్లానుగతి నమ్మణవాళమహామునులకత్యాదరణీయుండై సమస్తసజ్జనశ్లాఘనీయుండై యుండు నిట్లు మహాత్ములచే నిరంతరనిషేవ్యమాణచరణారవిందుం డగునక్కాంతోపయంతృగురుపురందరుండు జియ్యర్ నైనారునకు శ్రీభాష్యభగవద్విషయంబులు ప్రసాదింప శ్రీప్రతివాదిభయంకరార్యవరదనారాయణగురుపుంగవుల నియమించి స్వాశ్రితసకలచేతనోజ్జీవనరూపస్వావతారప్రయోజనంబు గొఱతఁ జెందకుండ సమర్థించి కృతకృత్యుండై యున్నయెడ శ్రీవైకుంఠనాథుండు గరుడవాహనారూఢుండై మేరుశిఖరంబునైఁ గన్పడు కాలమేఘంబుమాడ్కి నమ్మహాత్మునికనుప్రోలఁ దన్నుం బొడసూపినఁ దదనుభవజనితప్రీతిపరవశుండై "యేనయేన ధాతా గచ్ఛతి కామరూప్యనుసంచరన్ " ఇత్యాదిశ్రుత్యుక్తక్రమంబుగా స్థితిశయనగమనాదులయం దతనికి సకలవిధకైంకర్యంబులు సలుప నిశ్చయించి పరమపదంబున కరుగ నిశ్చయించి తిరుమేనియందుఁ దిరునోవు ధరించి సంచరింపంజాలక బడలియున్న యెడఁ దనలోనఁ దిరునాళ్లమహోత్సవంబునం దొక్కనాఁడైనఁ దిరువీథికివిచ్చేయుచున్నకస్తూరిరంగనిఁ గన్నులారనీశరీరంబుతో సేవింపఁగల్గనాయని

మిగులనార్తిపడుచున్నాసమయంబున శ్రీరంగరాజస్వామియు సకలాభరణ
భూషితుండై రథారోహణంబుసేసి నిజమందిరంబు వెల్వడి యమ్మహాదేశికుని
మఠద్వారదేశంబున కేతెంచినిలిచియుతనికి సేవ ప్రసాదింపనద్దేశికేంద్రుండును
నాశ్రితవాత్సల్యజలధియగుశ్రీరంగనాథుండు దేవీయుగాలంకృతోభయపార్శ్వుం
డై గోవత్సన్యాయంబున నిచటికేతెంచిమదీయార్తిదీఱఁదన్ను సాక్షాత్కరింపఁ
జేసె ననిపరమానందకందళితహృదయారవిందుండై నిజాశ్రితులతోడంగూడిమ
ఠద్వారాంగణంబున కేతెంచి నేత్రోత్సవంబుగాన ద్దేవదేవుని సేవించిసన్నుతించి
తత్సన్నిధిబహుమతి లభించిమరలిమఠంబునకువిచ్చేసి నిజావయవంబులుస్వాధీ
నంబులుగాకుండునట్టు లశక్తిమించఁదత్సమయంబునమఱియొకనాఁడుశ్రీరంగ
భర్తతొంటిచందంబున మఠద్వారాంగణంబునకువిచ్చేయనయ్యవసరంబునఁబ
రాధీననిజగాత్రవ్యాపారుం డగుటంజేసి నిజాశ్రితులగుమహాదేశికులకై దండఁ
బూనుకమఠంబు వెల్వడి వచ్చియుభయదేవీసమేతుం డగుశ్రీరంగపతినిసేవించి
మగిడి మఠంబుఁ జెందియున్న సన్నిధిస్వాములు కొందఱుతదీయాశక్తిప్రకర్షం
బుఁ జూచి ప్రహర్షంబుడిగి వానమామలజియ్యరు మొదలగుమహాదేశికులకుఁ
దదీయనామాంకితం బగుశ్రీముఖం బనుప వార లది శిరసావహించి యతిత్వరి
తగతి నేతెంచి తదీయశ్రీపాదపద్మంబులం బొడగాంచి తత్సన్నిధి నున్నయెడ
నతనితిరుమేనియందుఁ దిరునోవు తనంతటశమించియుండ నది యెఱింగి శ్రీవా
నాద్రియోగీంద్రుండద్దివ్యదేశకైంకర్యత్వరచేఁ బోయి మగిడి యేతెంచెద నని
విన్నవింప మణవాళమహామునియుఁ జనివేగరమ్మని యనుపనవ్వానాద్రియతీం
ద్రుండు నచటినుండి యుత్తరదేశసంచారంబునకు విచ్చేసె ననంతరంబ కొన్ని
దినంబులు జరిగినపిదపఁ బూర్వక్రమంబుగా నమ్మహాత్మునికిఁ దిరునోవు వర్ధిల్లఁ
బ్రాప్యత్వర మిగుల నతిశయింప నది నిమిత్తంబుగాఁ దనకుం బ్రాప్తశేషి
యయినయుడయవరుతిరువడిత్తామరలయందుఁ బ్రావీణ్యమతిశయించుకతనదిన
క్రమంబుగా వాశ్రీయతిరాజరనియెడుపాశురంబు మొదలుగా నెంబెరుమానారు
తిరువడిఘళే శరణమనుపాశురంబు మధ్యంబుగా 'ఇందవరంగ' ననియెడుపా
శురంబంతిమంబుగా నఱువదిపాశురంబులుయతిరాజదివ్యనామాంకితంబులుగా
విన్నవింప నవి యార్తి యని యొకదివ్యప్రబంధంబయ్యెనంతఁ బ్రాప్యత్వరయతి
శయింప మిగులనశక్తుండై యున్నయెడ దేశాంతరంబునుండి మేల్నాటితోడ
ప్పరార్యుండునుదజ్జ్యేష్ఠభ్రాతయయినయఴహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారా
చార్యుండునుభగవత్సేవార్థంబుగా శ్రీరంగంబున కేతేర వారలను దక్షిణమాడ
తిరువీథియందుఁ బట్టరపిరాన్‌జియ్య రీక్షించి మీర లెచ్చటనుండి యిచ్చటికి
విచ్చేసితిరి యింక నెచ్చోటికిం జనియెదరని యడుగ వారలు మిగులనానందించి
సాష్టాంగప్రణామంబాచరించితమవృత్తాంతంబంతయు నున్నయట్లానతియ్యవిన

నవధరించి యమ్మహాత్ముం డిట్లత్యంతానుకూలు రగుమీరు భగవద్రామానుజా పరావతారం బగుశ్రీమణవాళమహామునుల సేవింపవలదాయన వారలాయర్థం బునకు సమ్మతించి యద్దేశికేంద్రునితో మఠంబున కరుగుదెంచియక్కాంతోప యంతృయోగీంద్రునిదివ్యశ్రీపాదపద్మంబులకు సాష్టాంగ ప్రణామంబు గావించి యున్న వారియెడ సవిశేషకటాక్షం బొనర్చిశ్రీయతిరాజునకువిశేషాభిమానాంత ర్భూతం బై నతిరునారాయణపురంబు సంస్మరించి యమ్మహాత్మునియంతిమదశ యందు నతం డానతిచ్చినయాఱువార్తలయందు, శ్లో॥ శ్రీయాదవాద్రివసతిం సతతం భజన్త స్సన్తో భవన్తు మమసన్తతిమూలనాథాః॥ అన్నక్రమంబుగాఁ దిరునారాయణపురమునందు నిత్యనివాసంబొనర్చుమహాత్ములస్మత్సంతానమూల నాథు లగుదురని యుడయవ రానతిచ్చెఁ గాన మదీయులయందాయాదవాద్రి నిత్యనివాసం బొనరింపఁ గలదేశికు లెవ్వ రేర్పడుదు రని యానతియ్యనత్తోడ ప్పాచార్యుండు కరకమలంబులు ముకుళించి స్వామీ యీకైంకర్యంబుదాసు నికిం బ్రసాదింపవలెనని ప్రార్థింప మణవాళమహామునియు మిగుల సంతసించి భగవద్రామానుజమునులకును మాకును బ్రియంబుగాఁ గించిత్కారపూర్వకం బుగా యతిరాజసంపత్కుమారుని సేవించితదేకమంగళాశాసనపరుండవై నిత్య నివాసంబు సేయుచుండుమని నియమించెనయ్యవసరంబునశ్రీరామానుజముని లకుం బ్రియశిష్యుండగుతిరుమలనల్లానుగురుసితిరువంశంబునందవతరించినయణ్ణ రాయచక్రవర్తి కుటుంబసహితుం డై భగవత్సేవార్థంబు శ్రీరంగధామంబున కరుగుదెంచి శ్రీరంగనాథుని సేవించు చున్న నప్పుడు దేశాంతరులును దద్దేశీ యులును స్థలవాసులును బెంపుగా గుంపులు గూడి వరవరయోగీంద్రునిచర మదశ సేవించి తిరిగి చనుచున్నం జూచి యణ్ణరాయచక్రవర్తి తిరుత్తా యా రగుయాచ్చి యనుసాధ్వీరత్నం బావిశేషంబు విని పుత్త్రు నుద్దేశించి యణ్ణరాయా మన కీపెరియజియ్యరుసేవ సేయవలదా యన నాచక్రవర్తి యు సమ్మతించి తమకుటుంబముతోఁ గూడ మఠంబునకుం జని పట్టరపిరాంజి య్యరు పురుషకారంబు గావింపజియ్యరుతిరువడిత్తామరలకుసాష్టాంగ ప్రణామం బుఁ జేసి యమ్మహాత్ముని సేవించు చున్న నవ్వరవరమునికిఁ దడవులనుండి తానం గీకరించుటకుఁ దగినవిషయంబు చూపడకుండుటం జేసిదృఢతరంబుగాముడువం బడి యున్నశ్రీపాదపద్మ యుగంబు ప్రణతుండగునాచక్రవర్తిశిరంబుపై సాఁచి యుంచ శ్రీపాదసంశ్రితు లందఱు చూచియతండులభించినయతిశయితఫలంబు నకు మిగుల సంతోషించి రప్పుడప్పెరియజియ్యరాచక్రవర్తిగురునుద్దేశించిమ హాత్మా నీవు పరమసాత్త్వికుం డై శ్రీవేంకటేశునకునిత్యకైంకర్యంబొనరించు చున్నయెంబెరుమానారుజియ్యరు నద్దివ్యదేశంబునకు ద్రోహం బాచరించుశైవ శాక్తాదికుదృష్టిజనులు బాధింపకుండునట్లు రక్షించి మఱియుమనదర్శనవిషయం

బుగా ననేకప్రకారంబుల సమర్థించినమహాప్రభావసంపన్నుండ వనిమిగుల సం
తసించి తనకు దక్షిణబాహుస్థానాపన్నుండగుశ్రీభట్టనాథయతీంద్రునిచే నణ్ణరా
యచక్రవర్తికినిదోడప్పార్యునకునళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నయనారాచా
ర్యునకును బంచసంస్కారాదిసకలహితంబులు సేయించి వారినిదర్శనప్రవర్తకు
లగునట్లు దీర్పుమని యప్పట్టరపిరాంజియ్యరునకాజ్ఞాపించినమహానుభావుండు
ను వారియందట్లు విశేషకటాక్షం బొనరించెననంతరంబప్పలార్ దేశికుండునుజి
య్యరునయనారును దదంఘ్రిపద్మంబులు సేవించి దాసులకురక్షకంబుగాభవదీ
యదివ్యార్చావిగ్రహం బనుగ్రహింపు మని యపేక్షింపసమ్మతించిస్వకీయకరధృ
తం బైనదివ్యభాజనంబు తదుపాదానద్రవ్యంబుగాఁగృపతోనొసంగిన వారిరు
వురును రెండువిగ్రహంబులు సేయించి యథావిధిగా సంప్రోక్షణాదులంగావిం
చి నిత్యం బర్చించి సంతోషించుచుండిరిమఱియునుసన్నిధిమహాదేశికులకందఱి
కిని వేఱువేఱ వారర్థించినహితంబు లన్నియుం బ్రసాదించినాలుగుదినంబులు
నాలాయిరప్రబంధంబు లుపక్రమించి యుత్తరశాంతి యొనర్పుండని జియ్యరు
నైనారు మొదలైనదేశికేంద్రులకు నియమింప వార లట్లుపక్రమించియనుసం
ధింప నాదివ్యప్రబంధానుసంధానం బంతయు విననవధరించినిటలతటఘటితాం
జలిపుటుండై యగ్గురుపురందరుండు తదర్థానుభవపారవశ్యంబున నిమీలితాక్షి
యుగళుం డై యున్నఁబరమాంతరంగశిష్యుండగువరదనారాయణగురుండుమ
హాత్మా యిప్పుడు మీతిరువుళ్ళంబున నున్నయర్థం బెయ్యది యనియడుగభగవ
ద్విషయార్థరసం బున్మత్తకం బైనదని యానతిచ్చి యేకాదశితిథిజరపిమఱునాఁ
డు ద్వాదశితిథియం దుత్తమనంబి మొదలగుసమస్తభగవత్పరిజనులఁబిలిపించి
వారల నుద్దేశించి మహాత్ములారామదీయసర్వాపరాధంబులుక్షమింపుండనియ
పరాధక్షమాపణంబుఁ జేసికొనిన వారును మహానుభావుండవగునీకొకయపరా
ధంబు గలదా యని విన్నవించినఁ దిరుగను వారి నుద్దేశించిభగవన్మందిరశ్రీకా
ర్యంబు లన్నియుఁ గొదువపడకుండ జరుపుచు శ్రీవైష్ణవనిష్ఠగలిగియుండుఁడని
యానతిచ్చి యనంతరకాలంబునశ్రీవైష్ణవుల నందఱ నారగింపనియోగించివా
ర లారగించినపిమ్మటఁ దదీయశ్రీపాదతీర్థంబుజ్జీవించియపరాధక్షమాపణంబుఁ జే
సికొని యాదిత్యాస్తమయం బైనయంతఁ దత్తత్కార్యకర్మం బొనర్చితిరువా
య్ మొళిప్పిళ్ళైతిరువడిగళేశరణ మని యుచ్చరించియగ్గురుపరమేష్ఠిని ధ్యానించు
చు వివశసర్వగాత్రుం డై పాన్పుపైఁబవ్వళింపశ్రీపాదసంశ్రితులందఱుసాష్టాం
గప్రణామంబు లాచరించి బ్రహ్మవల్లియు భృగువల్లియుశాళ్వీశుంబణిమూహాల
ర్చిరాదియు నూత్తందాదియుఁ బరమాదరంబుతోననుసంధించుచున్న 'నాంగ
యిల్ పాయ్ వయల్ తెన్నరంగ' ననియెడుపాశురం బంతయు విననవధరించియం
జలిపుటంబుఁ గావించి యెంబెరుమానార్ తిరువడిగళే శరణమని యనుసంధిం

చి తదేకచిత్తుండై నిమీలితనేత్రుండై యున్నయప్పు డాశ్రీరంగనాథుండుగ
రుడవాహనారూఢుండై లక్ష్మీసమేతుండై తన్నుం బొడసూపఁ దదీయదివ్యమంగళ
విగ్రహం బనుభవించి హార్దానుగ్రహలబ్ధం బగు మధ్యధమనీరూపసుషుమ్నానాడీ
ద్వారంబున వెల్వడి పరమాత్ముండగు శ్రీమన్నారాయణుని మార్గసహాయంబుగా
లభించి తిరునా డలంకరించె నంత భగవంతుండగు శ్రీరంగనాథుండును, "సౌమి
త్రిర్నే సఖలు భగవాన్ సౌమ్యజామాతృయోగీ" అనితనమదినిదలంచి తొల్లి
తిరువయోధ్యయందు శ్రీరామభద్రాత్మకుండగుతాను లక్ష్మి నెడఁబాసియొక్కప
గలు నివసించినచందంబున శ్రీరమ్యజామాతృయోగీంద్రుని విశ్లేషించియొక్క
దిస మారగింపఁడయ్యె నంత శ్రీపాదసంశ్రితు లందఱాచార్యవిశ్లేషంబు సహిం
పంజాలక పెద్దయుంబ్రొద్దు దుఃఖించి రంతటఁ గొందఱు తెలివిఁ జెంది తదీ
యాంతిమదశ నంద ఱెఱింగి యుజ్జీవింప, శ్లో॥ కుమ్భం భాస్వతి యాతి తత్సితది
నే పక్షే వళక్షే పరే। ద్వాదశ్యాం శ్రవణర్క్ష భాజి రుధిరోద్గారాఖ్యసంవత్సరే।ధీ
భక్త్యాదిగుణార్ణవో యతివరాధీనాఖిలాత్మస్థితి। శ్రీవైకుణ్ఠమకుణ్ఠవైభవముగా
త్కాన్తోఽయయన్తా మునిః॥ అని యీచరమశ్లోకం బొనతిచ్చిరి తదనంతరంబ య
మ్మహాత్ముని చరమకైంకర్యం బొనరింపఁ దత్పౌత్రుండై నయళహియమణవాళప్పె
రుమాళ్ నైనారాచార్యుండు తత్పాదాశ్రితు లగుమహాదేశికులం గూడితిరు
క్కావేరి కరిగి యం దవగాహనంబుఁ జేసి యలంకారతిరుమంజనఘటం బెత్తుకొ
ని వచ్చి శ్రీమణవాళమహామునులకుఁ బురుషసూక్తంబును మంత్రరత్నంబున
నుసంధించుచుఁ దిరుమంజనంబును దిరువాత్తువాడయును దిరుప్పరివట్టంబును
సమర్పించి శ్రీచూర్ణరేఖాంకితంబులగు ద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రములు రచించి వివిధ
విచిత్రపుష్పమాల్యంబు లలంకరించి తచ్ఛేషభూత శ్వేతమృత్స్నా శ్రీచూర్ణంబు
లు తమ కాపద్ధనంబుగాఁ గొంత యుంచుకొని యవశిష్టం బందఱుధరించి దివ్య
సింహాసనంబుపైఁ దదీయదివ్యచరమవిగ్రహంబు విచ్చేపుచేసి తదీయాంఘ్రిపద్మ
ద్వయంబు స్వశిరోభూషణంబుగా ధరించి స్వనయనమానసంబులందు నిలుపుకొ
ని విమలచరమవిగ్రహానుభవం బొనరించుచున్న నయ్యవసరంబున శ్రీరంగనా
థుండు ధరించివిడిచినపీతాంబరమును సురభిపుష్పమాల్యంబులును దత్తచామీ
కరమయం బగుపళ్లెరంబున నుంచి శిరసావహించి యుత్తమనంబిశంఖభేరీమృ
దంగవీణావేణుపటహకాహళాదికళ్యాణవాద్యఘోషంబులతో సమస్తభగవత్పరి
చారకవ్రజంబుతో మఠద్వారాంగణంబునకేతేర శ్రీపాదసంశ్రితులగుమహా
దేశికు లందఱెదుర్కొని సాష్టాంగప్రణామంబులాచరించి యప్పళ్లెరం బంగీక
రించి యగ్గురుపురంగరుని చరమదివ్యవిగ్రహంబునకు నప్పీతాంబరం బలంకరించి
యత్తులసీపుష్పదామంబులు తిరుముడికిఁ జుట్టి భగవన్మందిరపరిచారకజను లా
చార్యపురుషు లేకాంగులును సాతాని వైష్ణవులును మఱియు నద్దివ్యదేశవాసులం

దఱును నెంబెరుమానారును సేవింపనిదుఃఖం బంతయుఁ దదవతారం బైనయి
మ్మణవాళమహామునుల సేవించుచు నెడఁబాసితి మిమ్మహాత్ముండు తీర్థంబు ప్రసా
దించి పోయెనని దుఃఖించుచు శ్రీమద్యామునమునులకుంబోలె బ్రహ్మమేధసం
స్కారవిధానం బంతయు యథాశాస్త్రంబుగా సమర్పించి వైష్ణవు లందఱు తద
ర్పణావశిష్టంబు లగుతైలహరిద్రాచూర్ణాదులు ధరించి దివ్యాలంకారాలంకృతం
బైనపుష్పకవిమానంబునందు నచ్చరమదివ్యవిగ్రహంబు విచ్చేపుచేసి యమ్మహా
త్ము లందఱు నవ్విమానంబు భుజంబులం బూనుకొని ఛత్త్రచామరతాళవృంతా
దులుసమర్పించుచు సమస్తకళ్యాణవాద్య ఘోషంబులతోఁ గరకమలంబులం ది
త్తుదండంబులుధరించినూత్తందాది మొదలుగాతనియలనుసంధించుచులాజపుష్ప
పుంజంబు లంతటం జల్లుచు సర్వాలంకారయుక్తం బగుతిరువీథియం దందఱు సే
వించు చున్నంగొని చని యాదికేశవమందిరాంతికతీర్థఘట్టంబుననవ్విమానంబు
డించి యతిసంస్కారవిధి యంతయు యథాన్యాయంబుగా సలిపి భూతలంబుఁ
ద్రవ్వి యందుఁ దిరుప్పళ్ళిగెయొనర్చిరి. అనంతరంబ జియ్యారునయనారును గందా
డయణ్ణా మొదలగుశ్రీపాదసంశ్రితులందఱు స్వశేషత్వానుగుణంబుగా క్షౌరం
బుసేయించుకొని యవభృథస్నానం బాచరించి మగిడి మఠంబునకేతెంచిస్వగు
రువిరహితం బగుమఠంబుఁజూచి దుఃఖించుచుఁ దదీయశ్రీసూక్తుల స్మరించుచుఁ
దత్కల్యాణగుణకీర్తనంబు సేయుచుఁ దద్దివ్యనామంబు లుచ్చరించుచుఁదద్దివ్య
చరితామృతంబుఁ గ్రోలుచు నమ్మహాత్మునివిషయంబుగాఁ జేయఁదగినకృత్యంబు
లు యథావిధిగా సలిపితద్వైభవంబునకనుగుణంబుగాఁ దిరువధ్యయనమహో
త్సవం బాచరించి రంత శ్రీరంగనాథుండు జియ్యారునయనారును బిలిపించి మిగుల
నాదరించి మీకుం గులధనంబగుకాంతోపయంతృకరకమలసమారాధితం బైన
శ్రీరంగరాజాభిధానార్చావిగ్రహంబును మఠంబునుం జూచి సంతసించు చుం
డుమని యాజ్ఞాపించి తీర్థంబును దిరుమాలయుఁ దిరుపరివట్టంబును శ్రీశఠకోపం
బునుం బ్రసాదించి పనుప నతండు మఠంబునందు సుఖం బుండె నది చూచి
జియ్యారభిమానాంతర్భూతు లగువైష్ణవు లందఱు హర్షప్రకర్షంబుతో నతని మ
ణవాళమహామునులమాడ్కి ననువర్తించి సేవించుచుండిరి కోవిలకందాడయణ్ణ
నాచార్యనియమనక్రమంబుగా నాచార్యపాత్రుండైనజియ్యార్ నైనారునకుభగ
వద్విషయంబు ప్రసాదించెననంతరంబ ప్రతివాదిభయంకరమణ్ణనాచార్యనియ
మనప్రకారంబు జియ్యారునయనారుకుఁ గందాడనయనాదాచార్యునకుం శ్రీభా
ష్యంబు ప్రసాదించి, శ్లో॥ శ్రీమాన్ సున్దరజామాతృమునిః పర్యాయభాష్యకృత్ ।
భాష్యం వ్యాకురుతే స్వస్య శ్రోతృకోటా మమాన్వయః॥ అనుచుఁ దనకుఁ గర్తృ
త్వత్యాగం బొనర్చెఁ బిదప సమరపుంగవాచార్యాపరనామధేయుం డగు
షాళుంపాక తిరుకోనేరి తనయనారు మొదలైనకొందఱు దేశికులకు శ్రీభాష్యంబుఁ

ప్రసాదించి పట్టర్ పిరాణ్ జియ్యరు శ్రీపాదసంశ్రితులు డగుపరవస్తు శ్రీనివాసాచార్యులకును దిరువాయిమొళ్లియాయనారని ప్రసిద్ధిగలుగునట్లు శ్రీరామానుజసిద్ధాంతసంస్థాపకులై యుండెనంత నళగియవరదాచార్యులం డని ప్రసిద్ధిగాంచిన వానమామలజియ్యరుత్తరదేశసంచారం బొనర్చి మగిడి యేతెంచి జియ్యరు తిరునాడలంకరించినవృత్తాంతంబు తిరుమలసమీపప్రదేశంబున విని పెద్దయుం బ్రొద్దు లపించి యచటనుండి తిరుమలపైకిం జనియందుం గొన్ని దినంబు లుండి మార్గశ్రమంబు దీర్చుకొని కైంకర్యంబుగా సంపాదితంబు లగుధనకనకవస్తువాహనాదులతోడంగూడ వానమామలకు విచ్చేసి యందు భగవత్కైంకర్యం బంతయు నెఱవేర్చి తిరిగి తిరుమలకేతెంచి యందుం గొన్ని దివసంబు లుండి యచటనుండి యిరుంబి కరుగుదెంచి యచటి శుద్ధసత్త్వమణ్ణానునకును కోళ్ పాకత్తిపోకేత్తుయనారునకును దిరువాయిమొళ్లి యీడు మొదలగు దివ్యప్రబంధవ్యాఖ్యానంబు లన్నియుం బ్రసాదించి మగిడి వానమామలకు విచ్చేసి యందు దైవనాయకస్వామి కైంకర్యసామ్రాజ్యంబుతోడ భగవద్విషయానుసంధానసామ్రాజ్యంబుతోడ సుఖించుచుండెం బట్టర్ పిరాణ్ జియ్యరును దిరుమలకేతెంచి యందు నివసించి యణ్ణరాయచక్రవర్తి యళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనార్ తోడప్పర్ మొదలుగాం గల యనేక శ్రీవైష్ణవుల దర్శనప్రవర్తకులంగాం జేసి పరవస్తు యణ్ణరార్యులును బరవస్తు అళహియమణవాళజియ్యరును సత్పుత్రసచ్ఛిష్యులుగా నభిమానించి సత్సంప్రదాయప్రవర్తకు లగునట్లు దీర్చి సకలచేతనోజ్జీవనార్థంబుగా సంతిమోపాయనిష్ఠ యను రహస్యరత్నం బొనతిచ్చి సంశ్రితజనుల నందఱను సుఖింపం జేసెనంతం బట్టర్ పిరాణ్ జియ్యరు తిరువడిగళాశ్రయించినతోడప్పరార్యుండును నళగియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనార్యుండును స్వగురునియోగక్రమంబుగాం దిరునారాయణపురంబునకుం జని యందు యతిరాజునకును దత్సంపత్కుమారునకును దిరునారాయణస్వామికిని దిరునందనకైంకర్యంబు మొదలుగాం గల యశేషశేషకృత్యంబు లొనరించుచు నందఱనేకాత్మలను జియ్యరభిమానాంతర్భూతులగునట్లు దిద్దుచు నళహియమణవాళగోత్రంబు వృద్ధిం బొందించుచు యతిరాజమఠంబునకుం బశ్చిమభాగంబున నిత్యనివాసంబుం జేసి సుఖించుచుండి రంత నిరుంబియప్పగారును నాచార్యవిశ్లేషంబు సహింపంజాలక మిగుల నార్తుండై సద్గుణానుభవతత్పరుండై తత్సేవాభినివిష్టచిత్తుండై గురు నెడంబాసి సంసారంబునందు శ్రీరామభద్రు నెడంబాసి లంకలోం జోరంబడి యున్న సీతాపిరాట్టి చందంబున దుఃఖించుచుం గాలనిరీక్షణంబు సల్పుచుండె నిట్లాచార్యాభిమానైకనిష్ఠులగు వీరందఱు తమతమపుత్రశిష్యులకు మణవాళమహాముని తిరువడిగళే శరణమ్మని నమ్మియుండుండని యుపదేశించి యందఱను వరవరమునివర్యభృత్యులగునట్లు చేసి యళహియమణవాళగోత్రంబు వర్ధిల్లున ట్లొనర్చి సమస్తచేతనోజ్జీవనం బొనర్చి సుఖించుచుండి

రని శ్రీవాదిభీకరగురుం డానతిచ్చె. 59

సీ. వరవరమునివర పరమదయాకర. సరసగుణాధార శాంతిసార
శివతాతిలక్షణ సిద్ధాంతసంస్థాపనాచార్య ధైర్యాద్యహార్యవర్య
ఘనపరాంకుశపర కాలాదిదివ్యసూరి ప్రబంధార్థనిర్వేశనిపుణ
చేతనాచేతనక్షేమతాతిపదాబ్జ, బ్రహ్మవిస్నానసపద్మపూజ్య

తే. త్వద్యశోదివ్యగుణభూషిత ప్రబంధ, మిది భవత్కృప విద్వత్కవీంద్రకర్ణ
మధురమగుఁగాత మోజగన్మాన్యయనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

సీ. అపగతమదమాను లంతిమోపాయని, ష్ఠాగరిష్ఠులు సద్విచారపరులు
నధిగతపరమార్థు లర్థకామానపేక్షులు సర్వమిత్రులు క్రోధలోభ
వర్జితాత్ములు నగువరవరయోగీంద్రు, భృత్యులతోఁ బొత్తు పృథ్వి మాకు
సంభవించునుగాత స్వగురునికృపవల్ల, సారెసారెకు వారిచరణకమల

తే. సేవసేయుచుఁ దదితరచింత లుడిగి, స్వస్థభరత వసించునేయనఘుఁడతఁడె
ధన్యతముఁడని తలఁచెదఁదథ్య మనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. తదనంతరం బాభక్తానుగ్రహార్థంబు భగవంతుం డొనర్చుపరవ్యూహవిభవాంతర్యామ్యర్చాస్వరూపభేదంబులును దదావాసస్థలంబులునుమంత్రమంత్రార్థోపదేష్టృగురుపరంపరయు సద్దేశికేంద్రులు లీలావిభూతినలంకరించి యున్నసంవత్సరంబులసంఖ్యయుఁ దత్తదార్యప్రణీతప్రబంధాభిధానంబులును వివరించెదనెట్లన్న భూమండలంబు పద్మాకారంబై యొప్పునందు మేరుపర్వతంబు కర్ణికాకారంబై విలసిల్లునమ్మేరుగిరికి దక్షిణభాగంబున భారతకింపురుషహరివర్షంబులు మూఁడును త్తరభాగంబునందు రమ్యకహిరణ్యకురువర్షంబులుమూఁడును బూర్వభాగంబున భద్రాశ్వవర్షంబును బడమటిదెసఁ గేతుమాలాఖ్యవర్షంబునుమధ్యభాగంబునం దిలావృతవర్షంబును విలసిల్లుచుండునిట్లు నవవర్షయుక్తంబై నజంబూద్వీపం బంతటలక్షయోజనవిస్తీర్ణంబై యుండునాద్వీపంబు స్వప్రమాణలవణజలధిపరివేష్టితంబై యుండు నప్పయోధియుం దనకు ద్విగుణప్రమాణంబై సప్తవర్షాత్మకంబై నప్లక్షద్వీపంబుచేఁ బరివృతంబై యుండు నదియు నిక్షుసముద్రంబుచే నదియుశాల్మలీద్వీపంబుచేనదియును సురాసముద్రంబుచే నాయబ్ధియుఁ గుశద్వీపంబు చేనయ్యంతరీపంబుసర్పిస్సముద్రంబుచేనయ్యంబుధియుఁ గ్రౌంచద్వీపంబుచేనద్దీవియుదధ్యర్ణవంబుచేనయ్యుదధియుశాకద్వీపంబుచేనాద్వీపంబునక్షీరసముద్రంబుచే నావయఃపారావారంబును వర్షద్వయవిభాజకంబును వలయాకారంబునగు మానసోత్తరపర్వతంబుతోఁ గూడి యున్నపుష్కరద్వీపంబుచే నాద్వీపంబును శుద్ధోదకసముద్రంబుచే బరివేష్టితంబై యుండునిట్టిద్వీపంబులన్నియును త్తరద్విగుణప్రమాణంబులై యుండునిట్లుసప్తద్వీపాత్మకంబైనభూచక్రంబుద్విగుణీకృతప్రమాణకాంచనభూమిపరివృతంబై యుండునబ్భూమియులోకా

లోకపర్వతపరివేష్టితంబై యుండునయ్యద్రిరాజంబునుసంధతమఃపటలపరివలయితంబై యుండు నత్తిమిరంబును గర్భోదకపరివృతంబై యుండుఁ దదనంతరంబండకటాహంబుస్థితి వహించు నీప్రకారంబుగా భూమికిఁ గ్రిందట నతలవితలరసాతలతలాతలమహాతలసుతలపాతాళాఖ్యంబు లగున స్తలోకంబు లుండు వానిక్రిందనరకంబులు వర్తించు నవియుఁ బాపకర్ములకుఁ బాపఫలానుభవభూములై యుండు నందేకవింశతిభేదభిన్నంబు లగు రౌరవమహారౌరవాదినరకంబులు ముఖ్యంబులు వానిక్రింద గర్భోదకంబు తదనంతరం బండకటాహం బీరీతి భూమి కూర్ధ్వభాగంబున లక్షయోజనంబులకు మీఁద సూర్యమండలం బుండు నదియే భువర్లోకం బనంబడు నామీఁదఁ జంద్రమండలంబు తదుపరిభాగంబున నక్షత్రబుధశుక్రాంగారకబృహస్పతిశనిసప్తఋషిమండలంబు లాపై నిధ్రువస్థానంబు సూర్యమండలంబు మొదలుగా ధ్రువలోకపర్యంతంబు స్వర్లోకం బనంబడు నీనాల్గులక్షలయోజనంబుల కుపరిభాగంబునఁ గోటియోజనోచ్ఛ్రాయంబై మహర్లోకం బుండు నాలోకంబునకు ద్విగుణంబై జనలోక ముండు దానికంటెఁ జతుర్గుణంబై తపోలోకంబు విలసిల్లు నాలోకంబుకంటె ద్వాదశకోట్యుచ్ఛ్రాయంబై సత్యలోకం బొప్పుఁ దదనంతరం బంధతిమిరం బామీఁద గర్భోదకం బాపై నండకటాహంబిట్లు తిర్యగూర్ధ్వప్రమాణంబునఁ బంచాశత్కోటియోజనవిస్తీర్ణంబై భూమండలం బొప్పుచుండుఁ బ్రమాణాంతరంబుచే బుధులు గొందఱు శతకోటియోజనవిస్తీర్ణం బండ్రు కోటియోజనోచ్ఛ్రాయంబై యండకటాహం బొప్పు నిట్లుచతుర్దశభువనాత్మకంబై పంచీకృతపంచభూతలబ్ధంబై ప్రాకృతద్రవ్యాత్మకంబై దశగుణితోత్తరావరణసప్తక పరివృతంబై యండంబు విలసిల్లు నిట్టియండంబులనంతంబు లేక కాలోదితజలబుద్బుదంబులకైవడి భగవత్సంకల్పితంబులై యుండు నాయండంబు లన్నియు నతిక్రమించి విరజకవ్వలవిరాజమానంబగు శ్రీవైకుంఠాఖ్యదివ్యలోకంబునందుఁ దిరుమామణిమంటపమధ్యంబునందనంతగరుడవిష్వక్సేనపరాంకుశపరకాలాదినిత్యముక్తనిషేవ్యమాణుండై శ్రీభూనీళాదిదేవీసహాయుండై శేషపర్యంకంబుపై విలసిల్లుచున్న నారాయణుండుపరస్వరూపుండు వాసుదేవప్రద్యుమ్నానిరుద్ధసంకర్షణాఖ్యంబులైనవ్యూహంబులు నాలుగు నందుఁ జక్రవాకపర్వతంబునవ్వల నంధతమఃపరంబై యమృతప్రవాహపరివేష్టితంబై యనేకదివ్యరత్నమయగోపురప్రాకారసౌధప్రాసాదమాలికాలంకృతంబై పరమాశ్చర్యకరం బగుదివ్యలోకంబునందు నిత్యనివాసం బొనరించి తొల్లి కృష్ణార్జునులకు విప్రకుమారకుల నొసంగినభగవంతుఁడు వ్యూహవాసుదేవుండనిప్రాజ్ఞులువచింతురు సత్యలోకంబునందు నారాయణాశ్రమంబున నివసించుహరి ప్రద్యుమ్నుం డతండు ద్వారకాసృష్టికారణుండై యుండు క్షీరసాగరంబునందుసర్వావతారకందభూతుండైనయనిరుద్ధుండు వసియించుఁ బాతాళంబునందు సంకర్షణ [illegible]

గుసంకర్షణుండు నాగకన్యాసహస్రపరిచరితచరణారవిందుండై సిద్ధఋషిసేవితుండై యుండు విభవంబులవలన రామకృష్ణాద్యవతారంబులు యమనియమాద్యష్టాంగాదియోగసాక్షాత్కరణీయుండై హృత్పుండరీకవర్తియగుదహరాకాశమధ్యంబునందపహతపాప్మత్వాదిగుణాష్టకవిశిష్టుండై నదేవాదిదేవుండంతర్యామియనంబడు సకలమనుజనయనగోచరుండై దాసచేతనులకభిమతంబగుద్రవ్యంబునందు జగన్మోహనదివ్యమంగళవిగ్రహవిశిష్టుండై సాన్నిధ్యంబొనరించి భగవద్భాగవతాచార్యమందిరంబులందు నివసించునారాయణుం డర్చారూపి యనంబడునాయర్చాస్థలంబులందు శ్రీపరాంకుశపరకాలాదిదివ్యసూరిగాథాకథితమహావైభవంబు గలదివ్యదేశంబు లష్టోత్తరశతసంఖ్యంబులై తేజరిల్లునందు, శ్లో॥ శ్రీరఙ్గమఙ్గళమణిం కరుణానివాసం శ్రీవేఙ్కటాద్రిశిఖరాలయకాలమేఘమ్। శ్రీహస్తిశైలశిఖరోజ్జ్వలపారిజాతం శ్రీశం నమామి శిరసా యదుశైలదీపమ్॥ అనున్యాయంబునం బుష్పత్యాగభోగజ్ఞానమంటపసంజ్ఞలు గలకోవెల తిరుమల పెరుమాళ్ కోవెల యాదవాచలంబును ముఖ్యంబులాదివ్యదేశంబులయందుఁ బ్రధానంబై "కావేరీవిరజాసేయమ్" ఇత్యాదిన్యాయంబునం బ్రత్యక్షపరమపదంబగుశ్రీరంగంబునకు నిత్యనిర్వాహకుం డగుశ్రీరంగరాజస్వామి ప్రథమగురుండు శ్రీభూనీళాచతురాననాదులు తచ్ఛిష్యులుతదీయదివ్యనామంబులు:- శ్రీరంగరాజస్వామియుఁ బెరియపెరుమాళ్ నంబెరుమాళ్ళఴగియమనవాళపెరుమాళ్ మున్నిలుంపిన్నిలుమఴగియపెరుమాళ్ ఆభరణత్తైకట్టిక్కొడుక్కుంపెరుమాళ్ పదిమతుతిరునామంపాడుంపెరుమాళ్ వందవఴివారాద పెరుమాళ్ మందారంకొండాల్ మత్తైయుంబెరుమాళ్ దైవశిఖామణిప్పెరుమాళని ప్రసిద్ధంబులు. 62

శ్రీరంగశాయితనియను. శ్లో॥ తపస్యే మాసి రోహిణ్యాం తటంసహ్యాభువశ్శ్రితమ్। శ్రీరఙ్గశాయినంవన్దే సేవితంసర్వదేశికైః॥ తత్పాదాంబుజంబులాశ్రయించినతదీయదివ్యమహిషికి దివ్యనామంబులు.- పెండుగళ్ నాచ్చియార్ శ్రీరంగనాచ్చియార్ పెరియపిరాట్టియారిద్దేవికిం దిరువారాధనంబు పెరియపెరుమాళ్ శిష్యులనంతగరుడవిష్వక్సేనాదినిత్యసూరులు.

శ్రీరంగదివ్యమహిషితిరునక్షత్రతనియులు.

శ్లో॥ ఫాల్గునోత్తరఫల్గున్యాం సముద్భూతాం శ్రియం మాశ్రయే। విష్ణోర్దివ్యపదాంభోజఘటకాం తత్పదాశ్రితామ్॥ శ్రీమహావిష్ణుపత్నీంచ తచ్ఛిష్యాం గుణసమ్పదామ్। సర్వసౌన్దర్యసంయుక్తాం భూమిదేవీం సమాశ్రయే॥ నారాయణగురోః పత్నీం తత్పాదకమలాశ్రితామ్। సర్వసంపత్సమాయుక్తాం నీళాదేవీం సమాశ్రయే॥

తిరువనంతాళ్వానుక్కు-త. శ్లో॥ మకారవాచకబ్రహ్మ చానన్తగుణసంపదమ్। నారాయణకృపాపాత్రం మురగేన్ద్రంకనమామ్యహమ్।

పెరియతిరువడినయనార్ - త. శ్లో॥ బలవీర్యమహావేగ తేజస్సద్గుణసంపదమ్ ।
వినతాత్మజపక్షీన్ద్రం వన్దే శ్రీహరివాహనమ్ ॥

శ్రీరంగనాయకచ్ఛత్రుం డగువిష్వక్సేనునకుం దిరునామంబులు. - సేనముదలియార్ సేనాపతి సేనేశుఁడు సూత్రవతీనాథుండు వేత్రపాణియు ననుచుం బ్రఖ్యాతంబులు తద్దివ్యమహిషి సూత్రవతీదేవి యద్దేవునకుం దిరువారాధనంబు పెరియపెరుమాళ్ గురువు పెరియపిరాట్టియార్.

విష్వక్సేనునితిరునక్షత్రత - శ్లో॥ తులాజ్జ్గతే దినకరే పూర్వాషాఢాసముద్భవమ్ ।
పద్మాపదామ్బుజాసక్తం సేనాధిప మహం భజే॥

పదుగురాళ్వారు లిమ్మహాత్మున కంతేవాసు లితం డానతిచ్చినప్రబంధంబులు విష్వక్సేనసంహితాప్రభృతు లయోనిజు లగుమొదటియాళ్వారులు మువ్వురునునిజయోగమాహాత్మ్యంబుచే మూఁడువేలయిరువదియైదుసంవత్సరంబులు భూసంచారం బొనర్చి తిరుక్కోవలూరియందు వైభవంబుఁ జాలించి యర్చారూపంబు ధరించిరి.

సీ. పణ్మతప్రతిపాదిత § శాస్త్రపుస్తకతతి, మస్తకంబునఁ దాల్చి § మహిఁ జరింప
భక్తిసారుని గని § పరమకారుణికుఁడు, మహదాఖ్యయోగి యే § మాడ్కినైన
నతని శ్రియఃపతి § కనుకూలునిఁగఁ జేయఁ, దలఁచియొక్కతటాక § కోటమునందు
మునల మొక్కటి నాటి § పొసఁగ దానికి శత, చ్ఛిద్రఘటంబుతో § జీవనీయ
తే. మెత్తఁగాఁ జూచి భృగువంశ్యుఁ § డిట్టిఫల, యత్న మేటికిఁ జేసెద § వనిననమ్మ
హాత్ముఁడిట్లని వాక్రుచ్చె § నతని కనుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర.

సీ. గోఁకలి చిగిరించి § రుచిరపుష్పఫలంబు, లీనుటకై యత్న § మిట్లొనర్తు
నని మహదాహ్వయుఁ § డానతిచ్చిన విని, భార్గవుఁడా ముసలము § పల్లవింపఁ
గలుగునా యనుచు భా § ర్గవముని పల్కె నీ, తలపై ధరించుపు § స్తకచయంబుఁ
దత్ప్రతిపాదిత § దైవతౌఘము నీకు, మోక్షమీనేర్చినా § ముసల మిదియుఁ
తే. బల్లవించును బుష్పించు § ఫలము లిచ్చు
ననుచు మహదాహ్వయుఁడు పల్కె § నతఁడు దెలిసి
ప్రణతి సలిపెను దత్పదా § బ్జముల కనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె § మోద మలర. 64

వ. ఇట్లు నమస్కరించి భక్తిసారమునీంద్రుండు నిజనిర్మితగ్రంథసముదాయంబునందనాత్మసారసారతరార్థప్రతిపాదకగ్రంథంబులు పరిహరించి సాత్త్వికమార్గగ్రంథంబుఁ బరిగ్రహించి యమ్మహాత్మునకుం బ్రదక్షిణప్రణామంబులాచరించి తదాజ్ఞ లభించి యథేచ్ఛం జనియె. 65

సీ. అట్లుపకారకుఁ § డయ్యుఁ బేయాళ్వారు, చక్రాంశభవభక్తి § సారమునికి
ముప్పదియై దేండ్లు § మొదమొప్పఁ దింత్రిణీ, కోటరమున శఠ § కోపయోగి

వరుఁడుండి హరికృప గరుడవాహన మెక్కి, హరితోడ వైకుంఠపురికిఁ జనియె
నలువదేడబ్దము లఖిలవిశేషార్థ, రతి ధృఢవ్రత మహారాజపుత్త్రుఁ

తే. డైనకులశేఖరుం డిల నధివసించె, శ్రీముకుందార్యసుత విష్ణుచిత్తుఁ డుర్వి
నెనుబదైదబ్దములు వసియించె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 66

సీ. భట్టనాథునిసుతా పవిత్యక్షపరమపదం బగుశ్రీరంగధామమునను
బతియెడ బ్రీతిచే సతతము వసియించు, వేంకటాద్రిని గడు వేడ్క నుండు
నంబెరుమానారు కిష్టదైవత మని, కరిగిరివరదుని కడ వసించు
విల్లిపుత్తూరు పుట్టిల్లని తలఁచి యా, స్థలమెడఁబాయదు శౌరితోడ

తే. మహిని యతిరాజసంపత్కుమారుఁ డనుచు
యాదవాద్రిశు రామప్రియాభిధాను
శౌరి నెడఁబాయఁ జాల దశాంత మనుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 67

సీ. బ్రహ్మవిదగ్రణి భక్తాంఘ్రిరేణువు, గండశీత్యబ్దము లుండె భువిని
శాలిశూరమునందు జన్మించి నిత్యుల, యింట వర్ధిల్లి రంగేశ్వరునకుఁ
బ్రాణభూతుఁడు తిరుప్పాణియోగీంద్రుఁ డ, శీతివర్షము లుండెక్షితితలమున
జగతిఁ బంచోత్తరశతహాయనము లుండె, గవిశిఖామణి పరకాలయోగి

తే. యనఘచరితుండు పరకాలుఁ డనిమఱఁది
మఱియుఁ దచ్ఛిష్యులై నట్టిమాన్యతముల
నెఱుకపఱచెద మే లుదయింప ననుచు
వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 68

వ. ఆశిష్యు లెవ్వ రనిన నీర్ మేల్నడప్పార్ తాళూదువార్ పిన్నే యొడుంగువార్ నిళల్ మెదిప్పానోర్ అద్దైత్తంగువాననునీయేవురు మొదలైనమహాసత్త్వసంపన్ను లసంఖ్యులు వారలదివ్యనామంబులు సకలశుభావహంబులు. 69

సీ. మధురకవిప్రాజ్ఞమకాళి నవత్యబ్దములు ధరిత్రి వసించె మోద మలర
మహితవిష్వక్సేనమంత్రియై యగజాస్య, నంశముచే భువి నవతరించి
యోగి న్యాయతత్త్వము యోగరహస్యముఁ, బురుషనిర్ణయమును భూరిశాస్త్ర
ములఁ జేసి మున్నూటముప్పదివర్షము, లష్టాంగయోగియై యలరుచుండె

తే. చారమాఘునక్షత్రపక్షమున విష్ణు, దినమునందున శ్రీనాథదివ్యయోగి
సుందరానందమయలోకమొందె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోదమలర. 70

సీ. శౌరిసేనాన్యంశజాతుఁ డౌపుండరీ, కాక్షుండు నూటైదుహాయనములు
ధరణిపై వసియించె గురుహావళిప్పఁ డీ, యిల నూటపదునొకం డేండ్లు యోగి
ధారణారతి నుండి తనయిచ్చఁ దిరుమేను, విడిచి నిజార్యునికడకుఁ జనియె
మేదిని శ్రీరామమిశ్రులు కుముదాంశ, జాతుఁడై నూటైదుసమములుండె

తే. యామునార్యుఁడు సింహాసనాంశజాతుఁ, డవనిలో నూటయిరువదియైదువర్ష
ములు వసించి భజించెను ముక్తి ననుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర.

వ. శ్రీరామమిశ్రులకు శిష్యు లాళవందారును దిరువరంగప్పెరుమాళరయరు నాదిగాఁ గలదేశికోత్తము లయ్యామునార్యరచితంబులైన గ్రంథంబులు స్తోత్రరత్నంబును సిద్ధిత్రయంబును గీతార్థసంగ్రహంబును నాగమప్రామాణ్యంబును జతుశ్శ్లోకియు నని భవ్యనామంబులు గలిగి భూతలంబునం బ్రఖ్యాతంబులయ్యె. శయికర్ణాంశంబున యామునాచార్యులవలన శ్రీరంగనాయకియందుఁ బింగళవర్షంబున వైశాఖమాసంబునందు జ్యేష్ఠానక్షత్రంబునందవతరించినతిరువరంగప్పెరుమాళరయర్ పంచదశోత్తరశతసంవత్సరంబు లుర్వియందుండి నిజాచార్యపదాబ్జంబు లొందె. 72

తిరువరంగప్పెరుమాళరయరుత.-శ్లో॥ శ్రీరామమిశ్రపదపఙ్కజచఞ్చరీక
శ్రీయామునార్యవరపుత్రమహాగుణాఢ్యమ్।
శ్రీరఙ్గరాజకరుణాపరిణామదత్తం
శ్రీభాష్యకారశరణం వరరఙ్గమీడే॥

వ. కుముదాంశంబున శాండనూర్ పెరియనంబియజుశ్శాఖాధ్యయనసంపన్నులును భారద్వాజగోత్రోద్భవులును బృహచ్చరణులు నగుబ్రాహ్మణోత్తములకులంబునం దుదయించి నూటయైదుతిరునక్షత్రంబులు లీలావిభూతియందుండి స్వాచార్యపదపద్మంబు లభించె. వీ రానతిచ్చిన గ్రంథంబు తిరుపతి కోరువై. సుముఖాంశసంభూతుండగు పెరియతిరుమలనంబి తొండమండలంబునఁ దిరుమలయందు శ్రీవేంకటేశునివరప్రసాదంబుచే నవతరించె. నిమ్మహాత్ముండు తిరుమలవారికందఱికిఁ గూటస్థుండు. శ్రీపుండరీకాంశంబునఁ దిరుక్కోట్టియూరునంబి పాండ్యమండలంబున గోష్ఠీపురంబునందుఁ గాశ్యపగోత్రుండై యాశ్వలాయనసూత్రుండై యవతరించి నూటయైదుతిరునక్షత్రంబు లుర్వియందుండి యామీఁదఁ దిరునాడలంకరించె. నద్దేశికేంద్రునకుం బుత్రుండు దెరకాళ్వార్ పుత్రిక దేవకీపిరాట్టియార్. వామనాంశంబునఁ దిరుమలైయాండా నళహారితిరుమలయందవతరించె. మారనేర్ నంబి పాండ్యమండలంబున మారనేరను గ్రామంబునం దవతరించె. శబర్యంశంబునఁ దిరుకచ్చినంబి తొండమండలంబునఁ గాంచీపురంబునకుం బూర్వభాగంబునందుఁ బూనినమల్లి యను గ్రామంబునం దవతరించి వరదునకంతరంగభక్తుండై పెరుమాళ్ కోవెలయందు నిత్యనివాసం బొనర్చి వరదరాజాష్టకంబను స్తోత్రం బానతిచ్చె. భగవంతుండగు రామానుజమునీంద్రుండు శేషాంశంబున శ్రీభూతిపురియందు హారీతసగోత్రుండు నాపస్తంబసూత్రుండును యజుశ్శాఖాధ్యయనసంపన్నుండును శతక్రతుదీక్షితుండు నగు నాసూరి కేశవార్యునివలనఁ గాంతిమతీదేవియందుఁ జైత్రమాసంబున శుక్లపక్షంబునందుఁ బదుమూఁడవతి

థియందుఁ బంచమీగురువారంబునం దాయుష్మన్నామయోగంబున భద్రవాకర
ణంబునఁ గర్కాటకలగ్నంబునం దవతరించె శ్రీకృష్ణావతారంబుచే మథురా
పురంబుమాడ్కిని శ్రీరామావతారంబుచేఁ దిరువయోధ్యచందంబున నమ్మహా
త్ముం డవతరించుటఁ దనశ్రీభూతపురంబు పుణ్యక్షేత్రంబై సజ్జనులకు సతతనిషేవ్యం
బయ్యె నమ్మహానుభావునకు నిళయాళ్వారని పితృకృతం బైనతిరునామంబు తా
పాదిపంచసంస్కారకాలంబునందు రామానుజా యని దాస్యనామంబును ని
త్యారాధనీయం బగు శ్రీవరదరాజాఖ్యభగవద్విగ్రహంబును నాచార్యప్రసాదల
బ్ధంబులు తుర్యాశ్రమస్వీకారానంతరకాలంబున యతిరాజదివ్యనామంబు దేవ
రాజప్రసాదలబ్ధంబు లక్ష్మణమునియనుతిరునామంబు తిరువరంగగురుప్రసాదల
బ్ధంబు శఠకోపపొన్నడి యనుతిరునామంబు శ్రీకూరుమాలాధరగురుకరుణాలబ్ధం
బు శ్రీమద్రామాయణాధ్యయనకాలంబునందుఁ గోయిలణ్ణా ననుతిరునామంబు
శ్రీశైలపూర్ణగురుకరుణాపలబ్ధంబు శ్రీభూతపురీశుం డనుతిరునామం బాదికేశవ
ప్రసాదలబ్ధంబు దేశికేంద్రుం డనుతిరునామంబు శ్రీవేంకటేశానుగ్రహప్రాప్తం
బు శ్రీరామానుజనంబి యనుతిరునామంబు కురంగనగరీపూర్ణప్రసాదలబ్ధంబు
మఱియు నిగ్గురుపురందరుండు లీలావిభూతి నలంకరించి యున్నసంవత్సరంబులు 73
నూటయిరువది యని పెద్దలానతిత్తురు మఱియును.

సీ. కంచికిఁ బూర్వభాగమునందుఁ బురుషమంగళ మనునొకదొడ్డగ్రామమునను
వాధూలగోత్రుఁ డాపస్తంబసూత్రుఁడు, ఘనయజుశ్శాఖాధికారి యైన
శ్రీమదనంతదీక్షితునకుఁ బుత్రుండు, భరతాంశుఁ డైనదాశరథిసూరి
కందాడవారల కందఱి కధిపుఁడై, యతులరహస్యత్రయంబు సేసి
తే. యతఁడు రామానుజంపొన్న డనెడినామ, మొందినాఁ డైదువర్షముల నుండి
గురునిపదపద్మముల కడ గరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర. 74

ముదలియాండానుతిరునక్షత్రత. శ్లో॥ మాఘే పునర్వసూజాతం దశమ్యాం కృష్ణపక్షకే
ఆశ్రయే దాశరథ్యార్యం యతిరాజపదాశ్రయమ్॥

సీ. ముందు శత్రుఘ్నాంశమున దాశరథిసూరి, పుత్రుఁ డై యుదయించి భూరివేద
శాస్త్రము లన్నియుఁ జదివి సంయమిరాట్పదాంభోరుహద్వంద్వ మాశ్రయించి
రమణీయభూతపురంబున శ్రీరంగ, ధామమునందుఁ ద్రిదండపాణి
విగ్రహంబుల యథావిధిగాఁ బ్రతిష్ఠించి, సకలోత్సవంబుల సలిపి సుగుణ
తే. వార్ధి కందాడయాండాను వసుధ నూఱు, నైదు సంవత్సరములుండి యాత్మగురుని
శ్రీమదంఘ్రిసరోజముల్ సేరె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనె మోద మలర.

కందాడయాండానుతిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ కుమ్భే పునర్వసూజాతం యతిరాజపదాశ్రయమ్।
శ్రీరామానుజదాసాఖ్యం వన్దే దాశరథేస్సుతమ్॥

సీ. వరకరిగిరియెడఁ బ్రహ్మదేశమునందుఁ, గూరాఖ్య మానగ్రహారమునను
సుకృతి యజుశ్శాఖ శుభతరాపస్తంబ, సూత్రుఁడు హారితగోత్రుఁడైన
శ్రీయుతానంతదీక్షితునకుఁ బుత్రుఁడై, యతిరాట్పదాబ్జము లాశ్రయించి
పంచస్థలంబు లత్యంచితగద్యత్ర, యవ్యాఖ్య యమకరత్నాకరంబు
తే. సలిపి క్షితి నూటయెనిమిదేసమము లుండి, రామ తేజోవిరాజితాకార ప్రభుండు
పరమపదమున కార్యాజ్ఞ జరిగె ననుచు, వాదిభీకరగురుఁ డనేకమోద మలర.

వ. కాశ్యపగోత్రుండును బూర్వశిఖుండును నగుగోష్ఠీపూర్ణగురునకుం బుత్రుండును దేవకీపిరాట్టికనుజుండును నారాయణదాసాపరనామధేయుండునగు తెర్కాళ్వారునకుం దిరువవతారస్థలంబును గోష్ఠీపురాపరనామధేయంబు నగుతిరుక్కోట్టియూ రనుదివ్యదేశంబు. 76

తెర్కాళ్వారుత-శ్లో॥ శ్రీగోష్ఠీపూర్ణసత్పుత్రం యతిరాజపదాశ్రితమ్।
కశ్యపాన్వయసంభూతం నారాయణగురుం భజే॥

వ. శ్రీయామునమునులకుం బుత్రుం డగుశొట్టనంబికిం దిరువవతారస్థలంబు చోళదేశంబున శ్రీవీరనారాయణపురం బయ్యార్యునకు జ్యేష్ఠభ్రాత తిరువరంగప్పెరుమాళరయర్ తత్పుత్రుం డెణ్ణాచ్చాన్ తత్కుమారుండు పిళ్లయప్పన్ వీరికం దఱకు నాచార్యుం డెంబెరుమానార్ నివాసస్థలంబు శ్రీరంగంబు పిళ్లతిరుమలనంబికిఁ దిరువవతారస్థలంబు తిరుమల తిరునక్షత్రంబు వైశాఖమాసంబున విశాఖ జనకుండు పెరియతిరుమలనంబి జనని యలమేలుమంగనాయకి యెంబెరుమానారాచార్యుండు నడ మాచారము నివాసస్థానంబు శ్రీవేంకటాద్రి. 78

పిళ్లతిరుమలనంబి త-శ్లో॥ వైశాఖేతు విశాఖాయాం జాతం యతివరాశ్రయమ్।
శ్రీశైలపూర్ణసత్పుత్రం శ్రీశైలార్యమహం భజే॥

మణక్కాల్ నంబితిరువడిగ ళాశ్రయించినవంగిపురత్తాచ్చికి గురుం డెంబెరుమానార్ తిరువడిగ ళాశ్రయించినవంగిపురత్తునంబి తత్పుత్రుండు వంగిపురత్తాచ్చి యమ్మహాత్మునిసుతుండు వంగిపురత్తాచ్చాం ద్దేశికేంద్రునకు శ్రీరంగరాజగురుం డమ్మేధావితిలకంబునకుఁ గరిగిరీశుం డానుధీరత్నంబునకు దేవరాజగురుం డమ్మహాత్మునకు వరదరాజగురుం డగ్గురువరునకుఁ బెరియతిరువేంగళాచార్యుండును సిరియతిరువేంగళాచార్యుండు ననియు నిరువురుపుత్రు లుదయించిరి వారియందుఁ బెరియతిరువేంగళాచార్యునకుం బుత్రుండు వంగిపురత్తునంబి యీక్రమంబుగా వంగిపురత్తునంబితిరువంశంబు పుడమిని విస్తరించె.

ఇందుఁ గూటస్థుం డగువంగిపురత్తునంబితిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ భారద్వాజకులోద్భూతం లక్ష్మణార్యపదాశ్రయమ్॥
వన్దే వఙ్గీపురాధీశం నమ్బులార్యం కృపానిధిమ్॥

వ. వడుహానంబికిం దిరువవతారస్థలంబు మిథునసాలగ్రామంబు జనకుండు సాలగ్రామార్యుం డిద్దేశికేంద్రుండు దొంబదేనుతిరునక్షత్రంబు లుర్వియం దుండి నిజాచార్య శ్రీపాదాబ్జంబులకడకుం జనియె. 79

వడుహానంబిగారిత-శ్లో॥ మాఘే పునర్వసూజాతం యతిరాజపదాశ్రియమ్ ।
పఞ్చమోపాయసమ్పన్న మాన్ధ్రిపూర్ణ మహం భజే॥

వ. శ్రీమహాపూర్ణపుత్రుం డగుపుండరీకాక్షునకుం దిరువవతారస్థలంబు శ్రీరంగంబు తిరునక్షత్ర మాడిమాస ముత్తరాషాఢ. 80

పుండరీకాక్షులత.-శ్లో॥ ఆషాఢే చోత్తరాషాఢాజాతం యతివరాశ్రియమ్।
మహాపూర్ణగురోఃపుత్రం పుణ్డరీకాక్ష మాశ్రయే॥

వ. తిరుక్కురుహప్పిరాన్పిళ్ళానుకుఁ దిరువవతారస్థలంబు తిరునగరి శిష్యుం డింగళాళ్వానాచార్యుం డెంబెరుమానార్ కూరుమాలాధరగురునకుం బుత్రుం డగుసుందరత్తోళుడయానునకుఁ దిరువవతారస్థలంబును నివాసస్థలంబు నళహారితిరుమలయాచార్యుం డెంబెరుమానారు. 81

సుందరత్తోళుడయానుత.-శ్లో॥ చిత్రేచిత్రాసముద్భూతం మాలాధరగురోస్సుతమ్।
రామానుజార్యసచ్ఛిష్యం శ్రీసున్దరభుజం భజే॥

వ. ఎంబారు విజ్ఞానస్తుతి యనుప్రబంధం బొనతిచ్చి నూటైదుతిరునక్షత్రంబులుండి నిజార్య శ్రీపాదపద్మంబు లొందె. 82

ఎంబార్ తనియను.-శ్లో॥ వైశాఖేతు విశాఖాయాం వైనతేయాంశసమ్భవమ్।
రామానుజపదచ్ఛాయం వన్దే గోవిన్దదేశికమ్॥
అశ్విన్యాం జ్యేష్ఠమాసేతు జాతం గోవిన్దదేశికమ్।
గోవిన్దార్యానుజం వన్దే యతిరాజపదాశ్రియమ్।

వ. తిరువరంగత్తముదనార్ శ్రీరంగంబునం దవతరించి యందు నిత్యనివాసం బొనర్చి నూటయెనిమిదితిరునక్షత్రంబు లుండి తిరునా డలంకరించెను. 38

తిరువరంగత్తముదనార్ త-శ్లో॥ శ్రీరఙ్గే మీనహస్తేచ జాతం రఙ్గార్యనన్దనమ్।
రఙ్గనాథగురుం వన్దే రామానుజపదాశ్రయమ్॥

అరుళాళ పెరుమాళెంబెరుమానార్ తిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ కార్తికే భరణీజాతం యతీన్ద్రాశ్రియ మాశ్రయే।
జ్ఞానప్రమేయసారాభికర్తారం వరదం గురుమ్॥

ఆండకొండపల్లిజియ్యరు తిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ చైత్రార్ద్రాయాం సముద్భూతం రామానుజపదాశ్రయమ్।
చతురాశ్రమసంపన్నం సంయమీంద్రం నమామ్యహమ్॥

వ. శ్రీరంగరాజాభిమానపుత్రుం డగుశ్రీపరాశరభట్టారకునకు శ్రీరామప్పిళ్ళకుం దిరువవతారస్థలంబు శ్రీరంగంబాచార్యుం డెంబారు ఉపకారకుండు కూరేశుండుశ్రీ

రామప్పిళ్ళకుం బుత్త్రుండు వాగ్విజయభట్టారకుండు తత్పుత్త్రుం డైనవేదవ్యాసభట్టరు శ్రీభాష్యంబునకు శ్రుతప్రకాశిక యనువ్యాఖ్యానంబు రచియించి శ్రుతప్రకాశికాభట్టరని ప్రసిద్ధిగాంచెఁ దదీయపుత్త్రుండు వేదాంతాచార్యభట్టారకుం డగ్గురువరుండు క్షమాషోడశంబును శ్రీమదష్టాక్షరీదీపికయు రహస్యత్రయంబును దనిర్ణయంబు నను గ్రంథంబు లొనర్చెఁ దత్పుత్త్రుండు శ్రీరంగరాజభట్టర్ వీరలును నూట్రైదుతిరునక్షత్రంబు లివ్విభూతి నలంకరించియుండిరి. జయవర్షంబునఁ గార్త్తికశుద్ధద్వాదశి. 84

శ్రీరామప్పిళ్ళత. శ్లో॥ కూరేశనన్దనం వన్దే వ్యాసాంశం రఙ్గవాసినమ్।
అనూరాధేతు వైశాఖే జాతం శ్రీరామదేశికమ్॥

వ. శ్రీపరాశరభట్టార్యుం డొనరించినప్రబంధంబులు శ్రీరంగరాజస్తవంబును శ్రీగుణరత్నకోశంబును సహస్రనామభాష్యంబును గ్రియాదీపంబు నష్టశ్లోకియుఁ జతుశ్శ్లోకియు ద్వయశ్లోకియుఁ దనిశ్లోకియు నిమ్మహాత్మునకుం బుత్త్రుం డుద్దండభట్టారకుం డిమ్మనీషికిం బుత్త్రుండు పరాశరభట్టార్యుండు తత్పుత్త్రుండు శ్రీరఙ్గనాథభట్టారకుండు తదీయపుత్త్రుండు భట్టపరాశరార్యుండు తత్పుత్త్రుండు శ్రీరంగభట్టారకుఁడు తత్సుతుండు సుదర్శనభట్టార్యుండు తదాత్మజుండు శ్రీరంగరాజభట్టార్యుండు తదీయాత్మజుండు సాధుభట్టార్యుండు తత్పుత్త్రుండు పెరియచిక్కయాచార్యుండు తత్సుతులు శ్రీరంగరాజభట్టార్యుండును పెద్దయాచార్యుండును పెద్దయాచార్యునకుఁ బుత్త్రులు చిక్కనాచార్యుండును శ్రీరంగరాజభట్టార్యుండును దత్పుత్త్రుండు తిరువేంగడభట్టార్యుండును పెరియభట్టరుతిరువడిగ ళాశ్రయించినవారు నల్లందికళ్ నారాయణజియ్యర్ కడవాత్తుపిళ్ళైయమ్మణియాళ్వాన్ వీరశిఖామణివల్లభ రాయర్ నంబిగోవర్ధనదాసుండు మొదలగుమహాత్ములు వీరికిం దఱకుఁ దిరువాయిమొழி మొదలగుదవ్యప్రబంధంబులు నీడు మొదలైనవ్యాఖ్యానంబులు శ్రీభాష్యాదిగ్రంథంబులు వేదాంతరహస్యంబు లన్నియుఁ బెరియభట్టార్యుం డానతిచ్చెఁ గూరనారాయణజియ్యరని వేఱొకతిరునామంబుగలనలందిగళ్ నారాయణజియ్యరునకుం దిరువవతారస్థలంబు శ్రీరంగంబు పూర్వాశ్రమంబున జనకుం డెంబారను గురువరుండు కుమారుం డెడుత్తుకైయళగియనయనార్ నిత్యారాధనీయుండు హయగ్రీవుండు సుదర్శనోపాస్తి భారద్వాజగోత్రంబు నిత్యనివాసస్థలంబు శ్రీరంగం బిమ్మహాత్ముం డానతిచ్చినప్రబంధంబులు పనిమత్తులకుఁ దిరునారాయణభాష్యంబు స్తోత్రవ్యాఖ్యానంబును సుదర్శనశతకంబును బంచాయుధస్తవంబు తత్కర్తృకంబని పెద్దలానతీయఁగా నాకర్ణింతు మిద్దేశికేంద్రుం డొనర్చుకైంకర్యంబులు పార్థసారథికోవెల గరుడమందిరంబు కరయల్ శింగరికోవెల ప్రాకారంబులకు లోపల శ్రీహయగ్రీవమందిరంబు సుదర్శనమందిరం బిట్లు శ్రీరంగరాజున కంతరంగబహిరంగకైంకర్యంబు

లనేకంబు లితఁడొనరించె నిద్దేశికేంద్రునిశిష్యులు తిరుక్కురుహప్పిరాన్ జియ్యర్ శేమఁజియ్యర్ సుందరప్పాడియదేవర్ మొదలగుదేశికోత్తములు మఱియు నిద్దేశికేంద్రుండు నలంచికళ్ నారాయణజియ్యర్ మాడపంబునునడివిల్ తిరుమఠపల్లి యుంగట్టించెఁ దిరుక్కురుహప్పిరాన్ జియ్యరునకుశిష్యుండు మునిజియ్యర్.

కూరనారాయణ జియ్యరుతనియను.

శ్లో॥ జ్యేష్ఠాయాం మార్గశీర్షేతు జాతం శ్రీరఙ్గపాలకమ్ ।
భట్టారకార్యసచ్ఛిష్యం కూరనారాయణం భజే ॥

వ. నంజియ్యర్ తిరునారాయణపురసమీపగ్రామంబునం దవతరించి వేదాంతనిగమాంతయోగిశ్రీమాధవుం డని తిరునామంబులు ధరియించి శ్రీరంగంబునం దాచార్యసన్నిధినిత్యనివాసంబొనర్చి యొంబదినాయిరప్పడియుగద్యత్రయవ్యాఖ్యానంబు రహస్యత్రయవ్యాఖ్యానంబు మొదలుగాఁ గలగ్రంథంబు లొనర్చెనంబిళ్లకుం దిరువవతారస్థలంబు నంబూరు తిరునామంబులు వరదరాజుతిరుక్కలిగిన్నదాసుండు సూక్తిమహార్ణవుండు లోకాచార్యుండు నని శ్రీరంగనాచ్చారనియు నాండాళనియు నిరువురుభార్యలు కుమారుఁడు రామానుజాచార్యాపరనామధేయుఁ డగుతూవియంబుల్ నంబిళ్ల యనియెడుతిరునామంబు స్వగురుప్రసాదలబ్ధంబు లోకాచార్యనామంబు కందాడతోడప్ప రొసంగె నడివిల్ తిరువీథిప్పిళ్లభట్టర్ సూక్తిమహార్ణవనామధేయంబుఁ జేసె నద్దేశికేంద్రుండు తొంబదియైదు తిరునక్షత్రంబులు పుడమిపయి నుండె నంబిళ్ల తిరువడిత్తామర లాశ్రయించినవారు కుమారుం డగురామానుజాచార్యుండు గందాడతోడప్పర్ నడివిల్ తిరువీథిప్పిళ్లభట్టర్ పెరియవాచ్చాంబిళ్లవడక్కుత్తిరువీథిప్పిళ్లై వేల్ వెట్టిపిళ్లైయాయుణ్ణిమాధవప్పెరుమాళ్ పిన్బళహియపెరుమాళ్ జియ్యర్ యరుంతిరువుడయాన్ దాసర్ వానమామలదాసర్ తిరుక్కురుగూరుదాసర్ ప్రాప్యస్థలనివాసర్ వీరు మొదలైనమహాత్ములు రామానుజాచార్యుం డొనర్చినగ్రంథంబులు నానార్థసంగ్రహమనియు రహస్యత్రయమనియు రెండుప్రబంధంబులు కందాడతోడప్ప రాచార్యునకుం దిరువవతారస్థలంబు నిత్యనివాసస్థలంబును శ్రీరంగంబు జనకుండు కందాడయాండాన్ పితామహుండు ముదలియాండాన్ వాధూలగోత్రం బాపస్తంబసూత్రంబు యజుశ్శాఖ దిరునామంబులు కందాడతోడప్పర్ పంచవారణప్పెరుమాళ్ వారణాధీశర్ కౌమహస్తీశర్. ప్రథమగురుండు జనకుండు ద్వితీయగురుండు నంబిళ్ల శిష్యులు కుమారిత లగుపెరియాయ్ శిత్తాయ్ ఇయానమ్మాళ్ మొదలైనదేశికేంద్రులు. 86

కందాడతోడప్పగారి తనియను.

శ్లో॥ ఆషాఢే పూర్వఫల్గున్యాం జాతం రామానుజాత్మజమ్ ।
లోకాచార్యకృపాపాత్రం తోడప్పార్య మహం భజే ॥

వ. నడివిల్ తిరువీథిపిళ్ళై భట్టరునకుఁ దిరువవతారస్థలంబు శ్రీరంగంబు శ్రీపరాశర భట్టార్యుండు పాలకపిత తిరునామం బుద్దండభట్టార్యుఁడు. 87

ఉద్దండభట్టార్యులవార తనియను.

శ్లో॥ తులాధనిష్ఠాసమ్భూతం శ్రీలోకార్యపదాశ్రయమ్ ।
నమామ్యుద్దణ్డభట్టార్యం పరాశరగురోస్సుతమ్ ॥

వ. ఇతం డొనర్చినగ్రంథంబు శ్రీవత్సచిహ్నపంచవింశతి. పిన్బళగియపెరుమాళ్ జియ్యర్ గురుపరంపరాప్రభావం బొనర్చె. 88

పిన్బళగియపెరుమాళ్ జియ్యరుగారి తనియను.

శ్లో॥ తులాశతభిషగ్జాతం పశ్చాత్సున్దరదేశికమ్ ।
జ్ఞానభక్త్యాదిసుగుణరత్నాకర మహం భజే॥

వ. ఈయుణ్ణిమాధవప్పెరుమాళునకు నిత్యనివాసస్థలంబు శ్రీరంగం బాచార్యుండు నంబిళ్ళ. 89

ఈయుణ్ణి మాధవప్పెరుమాళ్ళుగారి తనియను.

శ్లో॥ కార్తికే రోహిణీజాతం శ్రీలోకార్యపదాశ్రయమ్ ।
వన్దే శ్రీమాధవాచార్యం జ్ఞానాదిసుగుణార్ణవమ్ ॥

వ. నాలూరుపిళ్ళకుం దిరువవతారస్థలంబు తొండమండలంబున మేల్పాడహం బను గ్రామంబు - కాశ్యపగోత్రము - యజుశ్శాఖ ఆశ్వలాయనసూత్రంబు తిరునామంబులు సుమనఃకోలేశుండు కోలేవరాహప్పెరుమాళ్ నైనార్ రామానుజార్యదాసుండు నరుళాళర్ తిరువడియూన్నినల్ నివాసస్థలంబు పెరుమాళ్ కోవెల యాచార్యుం డీయుణ్ణిపద్మనాభగురుండు-శిష్యులు కుమారుం డగునాలూరాచ్చాంబిళ్ళ తిరుప్పుళింగుడిజియ్యరిమ్మహాత్ముం డొనరించినగ్రంథంబు పెరియాళ్వార్ తిరుమొళివ్యాఖ్యానంబు - ఇద్దేశికేంద్రుండు కూరత్తాళ్వాన్ తిరువడిగళాశ్రయించిననాలూరాందిరువంశంబునం దవతరించె. 90

కోలేవరాహప్పెరుమాళ్ నైనారుగారితనియను.

శ్లో॥ చతుర్గ్రామకులోద్భూతం ద్రావిడబ్రహ్మవాదినమ్ ।
యజ్ఞార్యవంశతిలకం శ్రీవరాహ మహం భజే ॥

వ. తిరుప్పుళింగుడిజియ్యరానతిచ్చినప్రబంధంబు శ్రీవైష్ణవచరితంబు, నాలూరాచ్చాంబిళ్ళకుఁ దిరువవతారస్థలంబు తొండమండలంబున మేల్పాడమ్మహామ్మను గ్రామంబు. జనకుండు నాలూరపిళ్ళై. తిరునామంబులు నాలూరాచ్చాంపిళ్ళై దేవరాజపిళ్ళై దేవేశుండును మేల్పాడియాచ్చాం పిళ్ళై-ఆచార్యుండుతండ్రియగునాలూరపిళ్ళై-నివాసస్థలంబు శ్రీరంగంబు-శిష్యులు తిరునారాయణపురత్తాయ్ ఇళంపిళచ్చపిళ్ళై తిరువాయిమొళిపిళ్ళై మొదలైనసూరిసత్తములు.

నాలూరాచ్చాంబిళ్ళై తనియను.

శ్లో॥ భరణ్యాం మార్గశీర్షేతు జాతం యజ్ఞేశవంశజమ్।
దేవరాజగురుం వన్దే కల్యాణగుణసాగరమ్ ॥

వ. తిరునారాయణపురత్తాయికిం దిరువవతారస్థలంబు తిరునారాయణపురంబు-తిరు
నామంబులు తిరునారాయణపురత్తాయి తిరుత్తాళ్ వరదదాసర్ శ్రీశాను దాసర్
దేవరాజ-రాచార్యుండు నాలూరాచ్చాంబిళ్ళై-ఇగ్గురువరుం డానతిచ్చిన గ్రం
థంబు లాచార్యహృదయ వ్యాఖ్యానంబు తిరుప్పావువ్యాఖ్యానంబు మువ్వాయి
రప్పడితిరుమాలావ్యాఖ్యానంబును శ్రీవచనభూషణవ్యాఖ్యానంబును ఇళంబిళ
చ్చపిళ్లనాశ్రయించినమహాత్ములు కేశవాచార్యుండు-తిరునామంబు. ద్రావిడవే
దాంతదేశికుఁ డద్దేశికేంద్రుం డానతిచ్చిన ప్రబంధంబులు విరోధిపరిహారంబును
గురుపరంపరాప్రభావంబును శిరుప్పడియు-కేశవాచార్యునకు జనకుండు పెరి
యవాచ్చాంబిళ్ళై తిరువడిగళాశ్రయించినశ్రీరంగాచార్యుండు – శిష్యులు
కుమారుం డగుశ్రీనివాసాచార్యుండు తమ్ముం డగుగరుడాచార్యుండును. 92

ద్రావిడవేదాంతదేశికులవారిత –శ్లో॥ శ్రీరఙ్గగురుసత్పుత్రం ధీశమాదిగుణార్ణవమ్।
కేశవాఖ్యగురుం వన్దే ద్రావిడామ్నాయదేశికమ్॥

వ. తదనుజుం డగుగరుడాచార్యునకుం బంచసంస్కారంబులును జిల్లరప్రబంధంబు
లొసంగినగురుం డిళంబిళచ్చపిళ్ళై. తిరువాయిమొళ్రియు భాష్యాదిగ్రంథంబు
లును దత్త్వత్రయరహస్యత్రయాదిసకలరహస్యంబులునుం బ్రసాదించినగురుం
డన్న యగుకేశవాచార్యుండు. శిష్యులు శ్రీనివాసాచార్యుండు వణ్ శఠగోప
జియ్యరును. శ్రీనివాసాచార్యునకుంబంచసంస్కారంబులును దిరువాయిమొళ్రి
మొదలగుదివ్యప్రబంధంబులు ప్రసాదించినయాచార్యుండు దండ్రి యగు కేశవా
చార్యుండు. ఈడు మొదలగువ్యాఖ్యానంబులను శ్రీభాష్యాదిగ్రంథంబులనుదత్త్వ
త్రియాదిగ్రంథంబులునను గ్రహించిన దేశికుండుపినతండ్రియగుగరుడాచార్యుండు
వణ్శఠకోపజియ్యరునకుం బంచసంస్కారంబులునుదిరువాయిమొళ్రి మొదలైన
వ్యాఖ్యానంబులును దత్త్వత్రయాదిరహస్యంబులునను గ్రహించినగురుండు కే
శవాచార్యకుమారుం డగు శ్రీనివాసాచార్యుండు. శ్రీభాష్యశ్రుతప్రకాశికాది
గ్రంథంబు లొసంగినగురుండు ఘటికాశతకమమ్మాళ్. తిరువారాధనం బళహ
సింగరి. నివాసస్థలం బహోబలంబు. శిష్యులు శ్రీమన్నారాయణజియ్యర్ య
తిరాజజియ్యర్ పణాళ్ పాకత్తోళప్ప రాచ్చితిరువేంగళాచార్యుండును. 93

శఠకోపజియ్యరువారిత:-శ్లో॥ ప్రపద్యే నిరవద్యానాంనిషద్యాం గుణసమ్పదామ్।
శరణం భవభీతానాం శఠకోపమునీశ్వరమ్॥

వ. శ్రీమన్నారాయణజియ్యరునకు నాచార్యుండు వణ్ శఠకోపజియ్యర్. తిరువారా
ధన మళహశింగరి. ఇద్దేశికేంద్రుం డానతిచ్చిన గ్రంథంబులు నారాయణచరితంబు

నుబురుషార్థసుధానిధి షష్ఠిప్రబంధంబు రహస్యజీవాతువుసంస్కృతతత్త్వత్రయంబును సంస్కృతరహస్యత్రయంబును స్తోత్రరాజవ్యాఖ్యానంబును శ్రుతిరత్నాకరంబును దిరువారాధనక్రమంబును. 94

శ్రీమన్నారాయణజియ్యరు తః-శ్లో॥ శఠకోపమునిశాఖ్యం శరణం కరుణాలయమ్ ।
శ్రీమన్నారాయణమునిం శ్రీమన్తం శరణం భజే॥

వ. శ్రీమన్నారాయణమునులకు శిష్యుండు శ్రీపరాంకుశజియ్యర్. తచ్ఛిష్యుండు శ్రీనివాసజియ్యర్. తదీయచ్ఛాత్రుండు మణవాళ శఠకోపజియ్యర్. తదంతేవాసి శ్రీపరాంకుశజియ్యర్. తత్పదాశ్రితుం డహోబలజియ్యర్. క్రమంబుగా నహోబలమఠగురుపరంపరాక్రమం బిప్పటికిని బ్రసిద్ధిం జెందుచుండు. పూర్వశిఖుం డగు పెరియవాచ్చాంబిళ్ళకుం దిరువవతారస్థలంబు చోళమండలంబునం జక్కనల్లూరు. తండ్రి యామునాచార్యుండు. తల్లి నాచ్చారమ్మగారు. తిరునామంబులభయప్రదరాజగురుండుశ్రీకృష్ణదేశికుండు. వాసస్థలంబు శ్రీరంగం బిమ్మనీషిపుంగవుం డానతిచ్చిన గ్రంథంబులుతిరువాయిమొళివ్యాఖ్యానమునిరువత్తినాలాయిరప్పడిమువ్వాయిరవ్యాఖ్యానంబులు పరందరహస్యవివరణంబునుమాణిక్యమాలయున వరత్నమాలయు సకలప్రమాణతాత్పర్యంబునుపకారరత్నంబును గద్యత్రయవ్యాఖ్యానంబు నాళవందారుస్తోత్రవ్యాఖ్యానంబునభయప్రదానవ్యాఖ్యానంబునుజరమరహస్యంబునునిగమనప్పడియుని ద్దేశికేంద్రునిశిష్యులు స్వభాగినేయుండై తనకు దత్తపుత్త్రుం డగునైనారాచ్చాంబిళ్ళైపరకాలదాసుండు శ్రీరంగాచార్యుండు మొదలగుసూరిసత్తములిద్దేశికేంద్రుండు తొంబదిమైదుతిరునక్షత్రంబులువిచ్చేసియుండె. నైనారాచ్చాంబిళ్ళకుందిరువవతారస్థలంబు చంగనల్లూరు వాసస్థలంబు శ్రీరంగంబిగ్గురుం డానతిచ్చిన గ్రంథంబులు జ్ఞానార్ణవంబునుదత్త్వత్రయవివరణంబు నస్తుత్వపురుషకారత్వసమాధానంబును ముక్తభోగావళియును. శ్రీరంగాచార్యునకుం బంచసంస్కారంబులనుగ్రహించినగురుండు పెరియవాచ్చాంబిళ్ళై ఉభయవేదాంతంబులుతక్కిన శాంతిగ్రంథంబులన్నియుం బ్రసాదించినగురుండునైనారాచ్చాంబిళ్ళైపరకాలదాసునకుం బంచసంస్కారంబులు నిత్యానుసంధానంబులు ప్రసాదించినదేశికుండు పెరియవాచ్చాంబిళ్ళై తిరువాయిమొళి మొదలగుదివ్యప్రబంధంబులునీడు మొదలగుతద్వ్యాఖ్యానంబులును శ్రీభాష్యాదిగ్రంథంబులునుసకలరహస్యంబులును బ్రసాదించినగురుండు నైనారాచ్చాంబిళ్ళై. వాసస్థలంబు శ్రీరంగం బద్దేశికేంద్రుండానతిచ్చిన గ్రంథం బాచార్యహృదయంబునకుం బ్రథమవ్యాఖ్యానంబు. వాదికేసరియళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ జియ్యరునకుం దిరువవతారస్థలంబుదక్షిణదేశంబున బ్రహ్మదేశంబు. పంచసంస్కారంబులు నిత్యానుసంధానంబులు నొసంగినగురుండు పెరియవాచ్చాంబిళ్ళై. తిరువాయిమొళి మొదలగు

దివ్యప్రబంధంబులనీడు మొదలగువ్యాఖ్యానంబులను శ్రీభాష్యాదిగ్రంథంబులను దత్త్వత్రయాదిరహస్యంబులను బ్రసాదించినగురుండు నైనారాచ్చాంబిళ్లైవాసస్థలంబు శ్రీరంగంబు. తిరువారాధనమళహళింగరి. శిష్యులు ప్రమేయరత్నం బొనతిచ్చిన యామునదేశికాభిధానుం డగుతిరుమాలెయాండాన్ పించిన్నవిల్లి మొదలగుసాధుసత్తము లివ్విబుధేంద్రుం డొనతిచ్చినగ్రంథంబులు తిరువృత్తికిభావనతత్త్వప్రబోధికతిరువాయిమొళ్రికిదండాన్వయఘటితంబగుపన్నీరాయిరప్పడి యిరువత్తినాలాయిరప్పడికిం బ్రమాణత్తిరట్టు నర్థాత్మ్యచింతయు రహస్యత్రయవివరణంబును శ్లోకరూపంబున తిరువాయిమొళ్రికిసంగతియుఁ దత్త్వదీపంబును దీపప్రకాశికయురహస్యామృతవివరణమాలయుఁదత్త్వనిరూపణంబును దత్త్వభూషణంబునుభగవద్గీతలకుమణిప్రవాళవ్యాఖ్యానంబునుగీతాసారమును ప్రతిశ్లోకమును దమిళ్ కవిప్రబంధంబును దీపసంగ్రహంబును దత్త్వదీపసంగ్రహంబును. దిరునామంబులువరదరాజును సుందరజామాతృమునియు. వడక్కుత్తిరువీథిప్పిళ్లకుఁ దిరువవతారస్థలంబును వాసస్థలంబును శ్రీరంగంబు. కుడిముడుంబై శ్రీవత్సగోత్రం బాపస్తంబసూత్రంబునుదిరునామంబులు ద్రావిడవేదార్థదేశికుండును శ్రీకృష్ణపాదుండును. కుమారులు పిళ్ళలోకాచార్యుండునళ్గియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారాచార్యుండనియునిరువురు. ఆచార్యుండునంబిళ్ళై. శిష్యులుపిళ్ళలోకాచార్యుండళ్గియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనార్ కూరకులోత్తమదాసుండు మొదలగువారలిగ్గురుం డొనతిచ్చినగ్రంథం బీడుముప్పత్తారాయిర మిద్దేశికేంద్రుండు తొంబదియేడుసంవత్సరంబులుండి తిరునా డలంకరించె. పిళ్ళలోకాచార్యునకుందిరువవతారస్థలంబువాసస్థలంబును శ్రీరంగంబు. పంచసంస్కారంబులు నిత్యానుసంధానంబులునుసనుగ్రహించినగురుండునంబిళ్ళై తిరువాయిమొళ్రి మొదలగుదివ్యప్రబంధంబులనీడు మొదలగువ్యాఖ్యానంబులను శ్రీభాష్యాదిగ్రంథంబులను బ్రసాదించినగురుండుదండ్రియగు శ్రీకృష్ణపాదార్యుండు తిరుత్తాయార్ శ్రీరంగనాచ్చియార్ శిష్యులుతమ్ముం డగునళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారాచార్యుండు కూరకులోత్తమదాసుండును నాయనార్ తిరువాయి మొళ్రిప్పిళ్ళై వేలంజోలైప్పిళ్ళైమణల్ పాకత్తునంబియును మణవాళమహామునికిందండ్రియగుతిహాళక్కిడందాన్ తిరునావుడయపిరాన్ తాధరణ్ణారయర్ మొదలగుదేశికోత్తములు. అళ్హియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారాచార్యునకుఁ దిరువవతారస్థలంబును వాసస్థలంబును శ్రీరంగంబు. తిరునామంబురమ్యజామాతృదేశికుండు. తిరునక్షత్రంబుమార్గశీర్ష మాసంబునధనిష్ఠ. పంచసంస్కారంబులు నిత్యానుసంధానంబులు నొసంగినగురుండుతండ్రి యగువడక్కుతిరువీథిప్పిళ్ళై శ్రీభాష్యాదిగ్రంథంబులును శ్రుతప్రకాశికయు రహస్యంబులును రహస్యవ్యాఖ్యానంబులు మొదలగుసకలార్థంబులం బ్రసాదించినగురుండునంబిళ్ళై. తిరువా

యిమొళి మొదలగుదివ్యప్రబంధంబుల నీడు మొదలగువ్యాఖ్యానంబులనుం బ్రసాదించినగురుండు జ్యేష్ఠభ్రాత యగుపిళ్ళలోకాచార్యుం డిగ్గురుపురందరుం డానతిచ్చిన గ్రంథంబు లాచార్యహృదయంబునుదిరుప్పావునకు స్వాపదేశవ్యాఖ్యానం బాఱాయిరమును దిరువందాదులకు వ్యాఖ్యానం బాఱాయిరముకణ్ణినుణ్ చిరుత్తాంబునకు వ్యాఖ్యానంబు నరుళిచ్చెయల్ రహస్యంబును. కూరకులోత్తమ దాసునకుం దిరువవతారస్థలంబును వాసస్థలంబును శ్రీరంగంబు. పురశ్శిఖాన్వయంబునుదిరునక్షత్రంబాశ్వయుజమాసంబునందార్ద్ర. పంచసంస్కారంబులను నిత్యానుసంధానంబునుం బ్రసాదించినగురుండువడక్కుత్తిరువీథిప్పిళ్ళై. తిరువాయిమొళి మొదలగుదివ్యప్రబంధంబుల నీడు మొదలగువ్యాఖ్యానంబులను శ్రీభాష్యాదిగ్రంథంబులను శ్రుతప్రకాశికయునుం బ్రసాదించినగురుండు పిళ్ళలోకాచార్యుండు. తత్త్వత్రయాదిరహస్యంబులను గ్రహించినగురుం డళహియ మణవాళప్పెరుమాళ్ నైనార్. శిష్యులుతిరువాయిమొళిప్పిళ్ళైపెరియజియ్యరు మొదలైనదేశికేంద్రులువేలాంజోలైపిళ్ళ కాచార్యుండుపిళ్లలోకాచార్యుండీడును శ్రీభాష్యాదిగ్రంథంబులను దత్త్వత్రయాదిరహస్యంబులను బ్రసాదించినగురుండళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారాచార్యుం డిగ్గురుండానతిచ్చిన గ్రంథంబుసప్తగాథ. తిరువాయిమొళిపిళ్లకుం దిరువవతారస్థలంబుపాండ్యమండలంబునఁగుంతీపురంబు. తిరునక్షత్రంబు వైశాఖమాసంబునవిశాఖ. తిరునామంబులు తిరుమలయాళ్వారు శ్రీశైలేశుండు పంచసంస్కారంబులనుదిరువాయిమొళి మొదలగుదివ్యప్రబంధంబులనుం బ్రసాదించినగురుండుపిళ్ళలోకాచార్యుం డీడు మొదలగువ్యాఖ్యానంబు లొసంగినగురుండు నాలూరాచ్చాంబిళ్ళై. శ్రీభాష్యశ్రుతప్రకాశికాదిప్రబంధంబు లను గ్రహించినగురుం డళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నైనారాచార్యుండు. తత్త్వత్రయాదిరహస్యంబు నాచార్యహృదయంబును రహస్యవ్యాఖ్యానంబులన్నియుం బ్రసాదించినగురుండువేలాంజోలైపిళ్ళై నివాసస్థలంబు తిరునగరి. ఇగ్గురుం డొనర్చినకైంకర్యంబు తిరునగరిజీర్ణోద్ధారణంబు. ఇగ్గురునకంతేవాసులు పెరియజియ్యర్ నమ్మాళ్వార్ కోవిలెంబెరుమానార్ జియ్యరెంబెరుమానార్ కోయిల్ శఠకోపజియ్యర్ తత్త్వేశజియ్యర్ మొదలగు మహాత్ములు. ఇగ్గురుండు నూటైదుతిరునక్షత్రంబులుండి తిరునాడలంకరించె. శ్రీ మణవాళమహామునులకుందండ్రితిగళక్కిడందాన్ తిరునావుడయభిరాన్ తాదరణ్ణరయ్యర్. తల్లి శ్రీరంగనాచ్చియార్. తమ్ముఁడు తిరుమలయాళ్వారు. జ్యేష్ఠభగిని నాచ్చారమ్మ. కులంబు బృహచ్చరణముకుడిగోమఠము. నివాసస్థలంబు శ్రీరంగంబు, ఆచార్యుండుతిరువాయిమొళిపిళ్ళై తత్త్వత్రయాదులగుకొన్ని రహస్యంబులు ప్రసాదించినగురుండు కూరకులోత్తమదాసుండు. తిరునామంబులు పెరియజియ్యర్ సౌమ్యజామాతృయోగీంద్రుండుయతీంద్రప్రవణుండళహియమణవాళ

జియ్యర్ కాంతోపయంతృగురుండు వరవరముని రామానుజంపొన్నడిమఱియు నిగ్గురుండు తత్త్వత్రయంబునకు రహస్యత్రయంబునకు శ్రీవచనభూషణంబునకు నాచార్యహృదయంబునకు జ్ఞానసార ప్రమేయసారంబులకుఁ బెరియాళ్వార్తిరుమొళికి నూత్తందాదికిని వ్యాఖ్యానంబు నీడునకుఁ బ్రమాణతిరట్టాయిరముత్త్వత్రయంబునకుఁ బ్రమాణతిరట్టును శ్రీవచనభూషణంబునకుఁ బ్రమాణతిరట్టునార్తి యనుచరమప్రబంధంబును యతిరాజవింశతియు నుపదేశరత్నమాలయుఁ దిరువాయిమొళి నూత్తందాదియుఁ దిరువారాధనక్రమంబును మొదలుగాఁగల ప్రబంధంబు లానతిచ్చి భూప్రదక్షిణంబొనర్చి యనేకదివ్యదేశంబుల జీర్ణోద్ధారణంబొనర్చి సర్పావృశ్చికాదిచరాచరంబులకుం గొన్నిటికి ముక్తియొసంగెనిద్దేశికేంద్రునకు నీడు విన నవధరించి శ్రీరంగనాథుఁడు పెరియజియ్యరనితిరునామంబు చాత్తె నిద్దేశికేంద్రునితిరువడిత్తామర లాశ్రయించినసూరిసత్తములష్టదిగ్గజము లేట్టూరిశింగరాచార్యుండు నణ్ణరాయచక్రవర్తియును సేనముదలియాండాన్ నాయనార్ శఠగోపదాసాఖ్యుం డగుచారిచిత్తాచ్చాన్ కందాడయప్పణ్ణన్ కందాడతిరుక్కోపురత్తునైనార్ కందాడనారాయణప్పర్ కందాడతోడప్పర్ కందాడఅళిత్తవాళ్విత్తపెరుమాళ్ తిరుప్పాణియాళ్వార్ దాసర్ వడుహానంబిఅప్పావుఅప్పిళ్ళైఅణ్ణల్ జియ్యర్ నైనార్ అళిప్పినానపిళ్ళై తిరువాళియాళ్వార్ పిళ్ళై పెరియాళ్వారయ్యర్ సాధుభట్టరెంబెరుమానార్ జియ్యర్ నాలూరిశఠగోపజియ్యరళహారితిరుమలయతిరాజజియ్యర్ కాంజిక్కుడత్తుప్పిళ్ళైకొంగిళ్ణణ్ణన్ కుళికుళత్తణ్ణన్ ఇల్లిందరనారాయణజియ్యంగార్ కిడాంబియాచ్చాన్ తిరుపచ్చమానప్పన్ అనియూరుపిళ్ల శింగప్పెరుమాళ్ అముదనార్ పెరియతోడప్పర్ తిరుబుత్తూరిల్ పెరియజియ్యంగార్ కందాడరామానుజజియ్యంగార్ శఠగోపదాసర్ రావుమాధవరాయఁడు కోడువరాయఁడు భూతనాయకుండు మొదలైనవారు. 95

సీ. అధికులు వారియం । దష్టదిగ్గజములం, దళహియవరదార్యుఁ । డగ్రశిష్యుఁ
డాఖ్య లభించె న । య్యార్యుఁడు వానమా, మలజియ్య రనుచు స । న్మానమలర
వరదనారాయణ । గురుఁ డట్లు జియ్యరు, పొన్నడి యని పేరు । భువి లభించె
నవని నూటిరువది । యైదేండ్లు వసియించి, యస్మద్విధతారిణ । మాచరింప

తే. నఖిలదివ్యస్థలముల నిర్జాంశ మునిచి, లలిత మైనట్టితిరునా డలంకరించె
సౌమ్యజామాతృదేశిక । చంద్రుఁ డనుచు, వాదిభీకరగురుఁడనె మోదమలర. 96

శా. హారీతస్మృతివాక్ప్రకాశకరణా । యస్మద్విధోత్తారణా
సారాసారవివేకిలోకశరణా । సత్పద్ధతిస్ఫారణా
పారావారగభీరధీరహృదయా । పద్మాక్షభక్తప్రియా
శ్రీరామానుజయోగిరాజ సదయా । క్షేమంకరస్వోదయా. 97

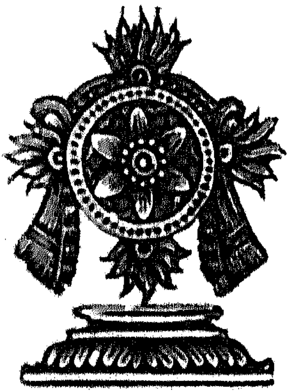
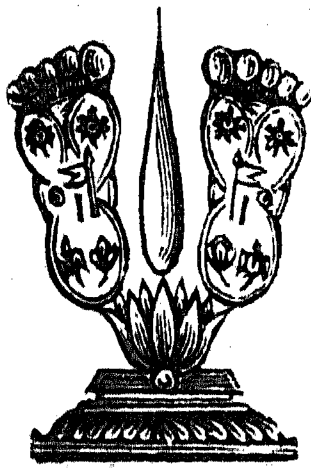
క. కాంతోపయంతృగురురా, ట్స్వాంతోల్లసదబ్జపూజ్య । చరణసరోజా

సంతతసంశ్రితచేతన, సంతోషకరా యతీంద్ర ! సంయమిచంద్రా. 98

మాలినీవృత్తము. స్ఫురదుభయవిభూతీ ! భూతపూర్వాగ్ర్యసూతీ
పరుషనుగతఘాతీ ! బ్రహ్మవిత్స్వతుపాతీ
పరిహృతనతభీతీ ! పాలితామ్నాయరీతీ
స్థిరతరగురునీతీ ! స్నిగ్ధతత్త్వానుభూతీ. 99

గద్యము. ఇదిశ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాదిభయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్త్రాపస్తంబసూత్రకణ్వసగోత్రపవిత్రోభయకవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్రవిబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయప్రణీతంబైనయాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునందుత్తరభాగంబున శ్రీవైష్ణవానువర్తనంబు లేనివారు సహవాసయోగ్యులు గారనియును నేకాకియై దూరప్రయాణం బొనర్చువైష్ణవుం డనాదరణీయుం డనియుగురుండు దెల్పుటయునుత్తరదేశీయుం డగురాజునకుం దత్త్వబోధమొనరించుటయు వరవరమునిదివ్యదేశసంచారంబును, నమ్మహాత్ముని చరమపరిదర్శనంబును, బరవ్యూహాది భగవత్స్వరూప ప్రదర్శనంబును, దదావాసస్థల కీర్తనంబును, మంత్రమంత్రార్థోపదేష్టృగురుపరంపరాప్రవచనంబును వారు లీలావిభూతి నలంకరించి యున్నసంవత్సరంబులసంఖ్యయు, తత్తదార్యప్రణీతగ్రంథసంఖ్యానుకీర్తనంబును నన్నదిపంచమోల్లాసము.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి.

ఉత్తరభాగము.

షష్ఠోల్లాసము.

వేదాంతగురూద్వహా
భావితపాదారవింద పరమానందా
గోవిందగుణకథార్పిత
భావా యతిరాజ లోకపావనచరితా.

వ. అవధరింపుము.

ఉ ఆదర మొప్ప నాదురసనాగ్రశుభాసనమధ్యవర్తి యా
వాదిభయంకరార్యుఁ డనవద్యకృపాతిశయంబుచే నిఁకన్
మీఁదటిగ్రంథ మంత రసమృష్టపదాక్షరవృత్తపద్యస
మ్మోదురభాన ముందుగతి మే లుదయింప రచించు నింపుగాన్.

క. తిరునగరి పరమపద మఁట, విరజానది తామ్రపర్ణి విప్రులు సూరుల్
హరి యాదినాథుఁ డచ్యుత,గురుసైన్యపుఁ డాశఠారి గురువరుఁ డయ్యెన్. 4

చ. క్షితిఁ గురుకేశదేశికుఁడు చెన్నుగ నక్కురుకాపురంబునన్
వితతయశస్కుఁడై నయొకవిప్రశిఖామణికిం దనూజుఁడై
సతతగురూపసత్తి శ్రుతిశాస్త్రము లన్నియు నభ్యసించి శ్రీ
యతిపతి నాశ్రయించి నిగమాంతయుగార్థ మెఱింగెఁ బ్రేమతోన్. 5

వ. తిరుక్కురుహప్పిరాన్పిళ్లా నని పర్యాయనామంబు గలయక్కురుకేశగురుం డా
శ్రితులతో వేదాంతగోష్ఠి యొనర్చు చున్నసమయంబున. 6

మ. ధర వేదంబులు శాస్త్రముల్ చదివి యంత న్యంగళాష్ట్యాస్సుధీ
వరుఁ డర్థి న్గురుకేశదేశికుని సర్వజ్ఞున్ నిరీక్షించి త

చ్చరణాంభోజము లాశ్రయించి పడసెన్ సారార్థసత్సంప్రదా
యరహస్యోభయవేదశీర్షముల నయ్యార్యప్రసాదంబునన్. 7

శా. వేళాధీతసమస్తవిద్యుఁ డయి సద్వృత్తిన్ నడాదూరియ
మ్మాళార్యుండు భవార్తు లన్ని కడఁజిమ్మన్ విష్ణుచిత్తాఖ్యస
న్మౌళిశ్రీపద మాశ్రయించి యుభయామ్నాయాంతముల్ సద్రహ
స్యాళిం దద్గురురాట్కృపం దెలిసె దూరాపాస్తసందేహుఁ డై. 8

సీ. అఖలజీవాతువౌ హస్త్యద్రిపతికి ముం,దవని జీవనదుఁ డేయార్యుఁ డయ్యె
నాగురునకు జీవనౌషధ మేకృతి, గోష్ఠీపురీపూర్ణగురునియాజ్ఞ
నయ్యె నట్టికిడాంబియాచ్చానుకూలోదితుఁ, డయిపద్మనాభార్యుఁడని ప్రసిద్ధుఁ
డని రంగదేశికుఁ డామ్నాయముల శాస్త్ర,ములను ద్రావిడవేదములనుజదివి

తే. పరమవైదికధర్మైకపరత నున్న, నతులచైత్రార్ద్రయం దమ్మహామనీషి
కనఘుఁ డైనట్టియొకపుత్రుఁ డవతరించి, దినదినంబును వర్ధిల్లెఁ దేజ మలర.

క. అప్పనిఁ బోలినబాలున, కొప్పుగ శ్రీరంగసూరి యుచితదినమునం
దప్పిళ్లా రని నామముఁ, దప్పక తాఁ జేసె విష్ణుదాసులు మెచ్చన్. 10

సీ. అర్భకుఁ డార్ద్రయం దవతరించుటఁ జేసి, రామానుజాచార్యనామ మొసఁగి
పద్మనాభగురుండు పంచసంస్కారముల్, సలిపి యాసుతునకు సకలవేద
శాస్త్రముల్ ప్రీతితోఁ జదివించి దివ్యప్ర, బంధము లన్ని యాపగిదిఁ జెప్పి
శ్రీరహస్యత్రయసారాదిసర్వర, హస్యము లెఱిఁగింప నతఁడు తెలిసి

తే. యలనడాదూరియమ్మాళునాశ్రయించి, యతనిసన్నిధినుభయవేదాంతములను
జదివిపరవాదులనుదర్కశక్తిజయించి, వాదిహంసాంబువాహాఖ్యవసుధఁగనియె.

క. ఆత్రేయాన్వయభవునిఁ బ,విత్రాపస్తంబసూత్రు విశ్రుతశుభచా
రిత్రుని శ్రీరంగసుధీ,పుత్రుని రామానుజార్యబుధవరుఁ దలఁతున్. 12

తిరుక్కురుహూప్పిరాన్పిళ్లాన్ తిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ జాత మాశ్వయుజే మాసే పూర్వాషాఢాశుభర్క్షగే।
కురుకేశగురుం వన్దే యతిరాజపదాశ్రయమ్॥

తీర్థతనియను.-శ్లో॥ విఖ్యాతో యతిసార్వభౌమజలధేశ్చన్ద్రోపమ త్వేన యః
శ్రీభాష్యేణ యదన్వయా స్సువిదితా శ్రీవిష్ణుచిత్తాదయః।
వ్యాఖ్యాం భాష్యకృదాజ్ఞయోపనిషదాం యో ద్రావిడానాం వ్యధా
త్పూర్వం తం కురుకేశ్వరం గురువరం కారుణ్యపూర్ణం భజే॥

విష్ణుచిత్తాపరనామధేయుం డైనయెంగళాళ్వాన్ తిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ శ్రీవిష్ణుచిత్తపదపంకజసంగతాయ చేతో మమ స్పృహయతే కిమతః పరేణ।
నో చేన్మమాపి యతిశేఖరభారతీనాం భావః కథం భవితుమర్హతి వాగ్విధేయః॥

వరదాచార్యుం డని పర్యాయనామంబు గలనడాదూరియమ్మాళ్ తిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ వన్దేహం వరదార్యం తం వత్సాభిజనభూషణమ్ ।

భాష్యామృతప్రదానాద్యః సంజీవయతి మామపి॥

రామానుజాచార్యుం డని మఱియొకతిరునామంబు గలయప్పిళ్లార్ తిరునక్షత్రతనియను.

శ్లో॥ చైత్రార్ద్రాయాం సముత్పన్నం పద్మనాభగురోస్సుతమ్।
కవితార్కికసింహస్య గురుం రామానుజం భజే॥

ఆయనతీర్థతనియను.-శ్లో॥యస్మాదస్మాభిరేతద్యతిపతికథితప్రాక్తనప్రక్రియోద్యా
త్కర్మబ్రహ్మావమర్శప్రభవబహుఫలం సార్థమగ్రాహ్యశాస్త్రమ్।
తం విష్వక్సేనవిద్యాస్థితపదవిషయస్థేయభూతం ప్రభూతం
వన్దే శ్రీయతిరాయరామానుజగురు మనఘం వాదిహంసాంబువాహమ్॥

ఆ. సర్వపావనంబు • సత్యవ్రతక్షేత్ర,మచ్యుతునకు నిత్య • మాటపట్టు
నెల్ల జగతిఁ బురమ • తల్లిక యనుపేరఁ, గాంచి యెందుఁ గంచి • ఘనత మించె. 13

వ. మఱియును. 14

చ. కపదము బ్రహ్మవాచకము • గావునఁ దత్పదవాచ్యుఁ డబ్జయో
ని పరమపూరుషు న్నచట • నెయ్య మెలర్పఁగఁ బూజ సేసె గా
న పురము గాంచి యంచు భువ • నంబుల మించఁ బ్రసిద్ధిఁ గాంచె నం
దపగతసర్వదోష మగు • హస్తిధరాధర మొప్పె మెప్పుగాన్. 15

వ. అదియునుం గాక. 16

మ. తనతోఁ బాసి విధాత ముందు హయమే • ధం బార్చ వాగ్దేవి దా
విని యష్టాదశపూరవేగవతి యై • వీఁక న్వడి న్నవ్విరిం
చనయాగస్థలి ముంప బ్రహ్మ వినుతిం • చం బ్రీతుఁ డౌ శౌరి ప్రో
చెను సాష్టాదశమూర్తి యై సవన మా • క్షేత్రంబు నేఁ దల్చెదన్. 17

క. వరవేగవతీనది కు, త్తరతీరమునం దనంత • ధన్వాహ్వయపు
ష్కరిణీరత్నము రంజిలుఁ, గరిగిరి యత్తటమునందుఁ • గనఁబడుచుండున్. 18

సీ. పాండురాభ్రాభసమ • స్ఫాటికమణిబద్ధ, బహువిధప్రాకార • పరివృతంబు
సూర్యచంద్రవతంస • సురుచినానారత్న, దీపితోన్నతహేమ • గోపురంబు
సుందరామృతసూక్తి • శుకపికశారికా,లాలితబాలక • ల్పద్రుమంబు
మహితమహానీల • మణిమయవేదికా,మాన్యజనాకీర్ణ • మంటపంబు

తే. సర్వకాలమహోత్సవ • సంగతంబు, భవ్యమాణిక్యసోపాన • భాసమాన
మైనకరిగిరిశిఖరమ్మ • నందు వెలయుఁ, బుణ్యకోటివిమానము • పోలుపు మీఱ.

మ. భువిఁ దన్ను న్గనుఁగొన్నవారికి నిలిం • పుల్ మెచ్చ సంసారసం
భవపాపంబులఁ బాపి సర్వశుభముల్ • భావించునప్పుణ్యకో
టివిమానంబున దేవరాజిపటికిఁ • శేవం బెరుం దేవితో
నవరత్నస్థగితాసనంబుపయి నా • నందంబుగాఁ జూపడున్. 20

క. వరవిధిముఖరచితవహ,పరిమళమిళితాధరోష్ఠ • పల్లవయుతనుం

దరతరదరహసితానన, సరసిజ శ్రీవరదరాజ శౌరిని దలఁతున్. 21

మ. క్రకచకూర్మరభవాంతకారణము లోకకాంచీపురాష్టాదశ
ప్రకటశ్రీహరిమూర్తులందు మిగులన్ రంజిల్లుదీపప్రకా
శకుఁడున్ శౌరి తదీయదివ్యమణిరాజన్మందిరద్వారవే
దిక చెంతన్ విలసిల్లునొక్క తిరువీథీశోభిష్ఠ మిం బొప్పఁగాన్. 22

సుగంధివృత్తము. అప్రమేయవిష్ణుభక్తి నాశ్రయించి మించి స
ద్విప్రు లందఱున్ సమస్తవేదశాస్త్రసంహతిన్
క్షిప్ర మభ్యసించి యాత్మశిష్యకోటి కెప్పుడున్
సుప్రసన్ను లై వచింపుచున్ వసింతు రచ్చటన్. 23

వ. మఱియును. 24

సీ. వేగవతీనదీవిమలప్రవాహంబు, నం దవగాహన మాచరించి
ధౌతవస్త్రములును దర్భపవిత్రముల్, ధవళోర్ధ్వపుండ్రముల్ దగ ధరించి
భగవదాజ్ఞారూపపరమవైదికకర్మ, ములను దత్తత్కాలముల నొనర్చి
ప్రతివాదు లైనట్టి బాహ్యకుదృష్టులఁ, దర్కప్రమాణోరుధాటి గెలిచి
తే. యతిమహేంద్రముఖోల్లాస మాచరించి, కనులఁ జూచుచు దీపప్రకాశకులను
విష్ణుదాస్యాభిరతు లగువిప్రవరులు, వేడ్క వసియింతు రాతిరువీథియందు. 25

సుగంధివృత్తము. నిండువేడ్క వేదశాస్త్రనిశ్చితార్థబుద్ధి యై
దండివాదులను జయించి ధార్మికుల్ నుతింపఁగాఁ
బౌండరీక మాచరించి భవ్యతన్ వసించు శ్రీ
పుండరీకదీక్షితుండు పొల్పు మీఱ నచ్చటన్. 26

వ. మఱియును వడమకులంబును దూప్పిల్కుడియును విశ్వామిత్రగోత్రంబు నాప
స్తంబసూత్రంబును యజుశ్శాఖయుఁ గలిగి విలసిల్లుచున్నయట్టి పుండరీకదీక్షితు
నకు నాత్మతుల్యుం డైనయొకపుత్త్రుం డుదయించె నంత. 27

ఉత్సాహవృత్తము. పురుడు దీఱ దీర్ఘ మాడి పుండరీకదీక్షితుం
డురుపవిత్రపాణి యై ధృతోర్ధ్వపుండ్రుఁ డై బుధో
త్కరముతోడ నర్హకృత్యకారి యై జగన్మనో
హర మనంతసూరినామ మాచరించెఁ బట్టికిన్. 28

శా. అన్నప్రాశనముఖ్యకర్మముల నాయావేళలం దప్పకే
విన్నాణంబుగఁ జేసి బాలకునకున్ వేదంబులున్ శాస్త్రముల్
చెన్నొప్పం జదివించి పెండ్లి యొనరించెన్ బుండరీకార్యుఁ డం
చన్నారాయణపాదసేవకుల రాజద్భక్తి నర్చించుచున్. 29

ఉ. అంత ననంతసూరి సకలాగమశాస్త్రవిచారదక్షుఁ డై
సంతస మొందుచు న్నిఖిలశాస్త్రములం దనశిష్యకోటికిన్

సంతత ముగ్గడించుచును । శౌరిపదాబ్జముఁ జేతలంచుచుం
జింతఁ దొలంగి భాగవత । సేవ యొనర్చుచు నుండె నచ్చటన్. 30

వ. అంత. 31

శా. పాతివ్రత్యము సత్కులంబు సిరి సౌ । భాగ్యంబునుం గల్గి వి
ఖ్యాతానంతమనీషిరాణ్మహిషి యై । కల్యాణచారిత్ర యా
తోతారమ్మ సుతుండు లేమి మది సం । తాపకే యొక్కనాఁ
డేతెంచెన్ ఋతుసీర మాడ నదికిన్ । శ్రీశాంఘ్రులం దల్చుచున్. 32

పంచచామరవృత్తము. అనంతసూరి సన్నుతించె । నప్పు డర్థికల్పకు
న్ననంతవేదవేద్యు నార్యు । నప్రమేయు నైభవు
న్ననంతభోగిరాట్ఛయాను । నద్వితీయు నచ్యుతున్
సనందనాదియోగిచిత్త । సారసార్చితున్ హరిన్. 33

స్రగ్విణీవృత్తము. శ్రీమహీనాయకా । క్షేమసంధాయకా
భూమిసంరక్షణా । పుండరీకేక్షణా
స్వామి శ్రీవేంకటే । శా మహాపూరుషా
ప్రేమ మొప్పార నర్చింతు నిన్నెప్పుడున్. 34

కవిరాజవిరాజితవృత్తము. సురుచిరభూషణ । సుందరవిగ్రహ । శోభిసుదర్శన । జుష్టకరా
పరమపవిత్రన । భశ్చరభూచర । భవ్యదనామత । పస్వినుతా
దురితనివారణ । ధూర్జటికారణ । దోర్బలనిర్జిత । దుష్టగణా
చిరము భవజ్జన । సేవయొనర్చు చు । సేమములం దెద । శ్రీనృ
[హరీ.

స్వాగతవృత్తము. వేంకటాద్రిగత । విశ్రుతధామా
పంకజాప్తకుల । పావనరామా
సంకులోగ్రరణ । శత్రువిరామా
శంక దీఱఁ గృప । సల్పు మకామా. 36

తరళవృత్తము. ఉరమునం దలమేలుమంగ మ । హోన్నతిన్ విలసిల్లఁగా
నిరుగెలంకుల భూమి నీళయు । నింపుగా వసియింపఁగాఁ
గరతలద్వయి శంఖచక్రయు । గంబు చూపడు చుండఁగా
గరుడవాహన నాదుకన్నుఁగి । గానరమ్ము దయానిధీ. 37

మత్తకోకిలవృత్తము. మాలయింతిని గూడి ముందొక । మాధవుం డనువిఁప్రుఁడు
జ్వాలశౌర్యమునన్ ధనౌఘముఁ । దెచ్చి భార్యకు నిచ్చియా
యాలుబిడ్డలు ద్రెళ్ల నేడ్చుచు । నద్రి కెక్కినవాని ని
ర్వేలపాపముఁ బాపి ప్రోచిన । వేంకటేశ భజింతునిన్. 38

భూతిలకవృత్తము. శర్మకరా నరసింహ దైవత । సార్వభౌమ రమాసఖా
కర్మగతిన్ భవసాగరంబున । గాఢమగ్నుఁడ నైనన్

గూర్మమై మును మందరం బనుకొండ నెత్తినమాడ్కి దు
ష్కర్మముల్ సెడ నుద్ధరింపుము శౌరి వేంకటనాయకా.

చంద్రకళావృత్తము. దీనపోషక యోగిహృదబ్జధ్యేయ మహాపురుషా హరీ
భానుచంద్రులపోలిక నీసద్బాహురథాంగదరేంద్రముల్
కానఁ జేయవె దేవధునీసత్కారణపాదలసద్ద్వయిన్
మానసాంబురుహంబుననో రామా భజియింతునకామతన్.

అంబురుహవృత్తము. అంబుజలోచన కంబుగళా కనకాంబరేద్ధకటిస్థలా
శంబరజిజ్జనకా సనకాదికసర్వయోగినిషేవితా
బింబఫలాధర నీనికి నిన్నిఁకఁ బ్రీతితోఁ గనిపింపవే
యంబరచారులు విస్మయ మందఁగ సంజనాచలఖేలనా. 41

ఖచరప్లుతవృత్తము. వరద గోదవ మాధవ గోపీవాంఛితదా ఖరఖండనా
నరకదానవసూదన ధాత్రీనాయక నారదసన్నుతా
గరుడవాహన పావనలక్ష్మీకాంతభుజాంతర భూరిదా
తిరముగా శరణాగతరక్షాదీక్షుతఁ జూఁడవే హరీ. 42

వ. అని యివ్విధంబున. 43

వేదాంతాచార్యులవారి వైభవము.

శ్లో॥ కళఙ్కశఙ్కారహిత స్తమోనుదః కళానిధిః కార్తికపూర్ణిమాతిథౌ।
... విపేశ త ద్విష్ణుపదం విచిత్రవా గ్విభూషితో వేఙ్కటనాథచన్ద్రమాః॥

శ్లో॥ అబ్దే సౌమ్యేచ వారే గతవతి తరణౌ వృశ్చికం కృత్తికర్క్షే
రాకాయాం వేఙ్కటేశో యతినృపతిమతం సర్వత స్థాపయిత్వా।
వేదాన్తాచార్యసూరిః కృతసకలవిధానేకదివ్యప్రబన్ధ
శ్శ్రీశైలాధీశఘణ్టాకృతివపురభజ ద్దేశికేన్ద్రో దయాళుః॥

ప్రభాకలితవృత్తము. ధరను బ్రసిద్ధుఁ డనంతసూరి యథామతిన్ వినుతించినన్
సరసిరుహాక్షుఁడు వేంకటేశుఁడు సంతసించి నిజాత్మలోఁ
జరణప్రపన్నుఁ డితండు మా కని సత్ప్రసాద మొనర్పఁగాఁ
గరుణఁ దలంచి యనంతసూరికిఁ గన్పడెన్ మదిలో రహిన్. 44

శాలినీవృత్తము. కన్నులనన్బడగాంచుటవ్యర్థముగాదుబుధోత్తమగ్రక్కునసీ
కున్నతకీర్త్యభియుక్తశిఖామణి యొక్కకుమారకుఁ డుద్భవిలుం
జెన్నుగ నన్మదిఁ జేర్పు మటంచును జెప్పి రమాపతి సేమ మిడం
బన్నుగఁ దత్సతిపాలికి నేఁగెను బాలకవేషముఁ బన్ని యటన్. 45

ఆ. అతిపవిత్రవేగవతినీటిలో బుతు,స్నాన మాచరించి జరగుచున్న
వేంకటేశుఁ డంతవేడ్కఁ దోతారమ్మ, కన్నుఁగవకు నెదుటఁగానఁబడియె. 46

వ. కనఁబడినవిధం బెట్టి దనిన. 47

సీ. నీలాళిరుచి మించి నిగనిగ మెఱయుచు, సిగముడి శిరముపైఁ జెన్నుగులుకఁ
జంద్రమండలమునఁ జవిఁజాలుగతి ముద్దు, మోమునఁ జిఱునవ్వు మొలకలెత్త
ద్వాదశాంగములందు ధవళోర్ధ్వపుండ్రముల్, శ్రీచూర్ణరేఖలు సిరి వహింపఁ
బాలాశదండముఁ బాణిపల్లవమున, దర్భపవిత్రంబుఁ దగినవ్రేలఁ
తే. దాల్చి గళమునఁ దిరువడిత్త్రావళములఁ, బరఁగ ధరియించి కైతవబ్రహ్మచారి
క్షితి ననంతార్యదేవికిఁ జింత లుడుపఁ, గానఁబడియెను గన్నులకవకు నెదుట.
వ. అట్లు గన్పడి మాయామాణవకార్భకుం డాసాధ్వీరత్నంబున కిట్లనియె. 49
సీ. అమ్మరో నీ కేల యంతరంగమునందుఁ, జింత యిట్లిఁక నీకు సేమ మగును
వేంకటాచలముపై వివిధకామ్యార్థము, లొసఁగెడుఫలవృక్ష మొకటి గలదు
తత్ఫలం బిది యని తరుణికిఁ జిఱుగంట, పగిది భాసిలుదాండపం డొసంగి
యీక్షణంబునఁ దిను మిష్టము సిద్ధించు, నని పల్క నద్దేవి య ట్లొనర్చి
తే. మాయబాలునిఁ గనక విస్మయముఁ జెంది, వృషగిరీశునిఁ దలఁచుచు వేళ్ళ మొంది
భర్తతోఁ గూడి సుఖియింపఁ బరమకృపను, వేంకటేశుఁడు తద్గర్భ వివరమొందె.
పృథ్వీవృత్తము. దినక్రమముగా రహిం దెలివి మించె నద్దేవికిం
దనూదరమహత్త్వముం దగినరీతినిం జూపడె
న్ననంతగురుఁ డంతఁ దా నఖిలసూరివర్గంబుతో
ఘనార్హదివసంబునన్ గరిమఁ జేసె సీమంతమున్. 51
మ. పరమాశ్చర్యపడన్ జనాళి గజగర్భం బట్లు పండ్రెండువ
త్సరముల్ భాగ్యవతీలలామ మగుతోతారమ్మ శ్రీవేంకటే
శ్వరఘంటాత్మకగర్భ మూనఁ బతి తద్వర్షప్రభం గాంచి శ్రీ
హరి యస్మత్సుతుఁ డయ్యె నంచు మది నాహ్లాదించె మిత్రాళితోన్. 52
శా. శాంతిం జెం గలిదోషముల్ పుడమి నంచత్పుణ్యముల్ మించె నా
శాంతాశ్రాంతనిశాంతసద్యశుఁ డనంతార్యుండు శ్రీకాంతునిన్
స్వాంతం బందుఁ దలంచు చుండె విలసచ్చారిత్ర యాదేవికిన్
వింత న్నంశయుగైకపావనసుతావిర్భావకాలంబునన్. 53
ఉ. ఖ్యానసుఖకారిభాద్రపదమాసమునన్ వృషశైలనాథమా
త్మాసఖతీర్థవారిదివసంబున శ్రీహరిదేవతాక యా
భాసురతారయందు వృషభక్షితిభృత్పతిదివ్యఘంటికో
ద్భాసితమూర్తి యాసతికిఁ దా నుదయించెను బుత్త్రుఁడై యిలన్. 54
తే. విష్ణుతేజోపబృంహితువిలసితాత్ము, బాలకునిఁ జూచి యాతండ్రి పరమహర్ష
మంది యవగాహనస్నానమాచరించి, జాతకర్మోత్సవముఁ బ్రీతిఁ సలిపె నంత.
చ. పురిటిదినంబు లన్నియును బొల్పుమరం జనఁగా ననంతస
ద్గురుఁడును దీర్ఘమాడి పరితుష్టి బుధాళులతోడఁ బట్టికిం

దిరముగ వేంకటేశుఁ డని శ్రీ దివ్యదురుక్రమనామధేయ మి
ద్ధరణి సుఖింపఁజేసి హరిశ్రీదాసుల కర్చ్యుయొనర్చె నంతటన్. 56

వ. అయ్యవసరంబున "మద్భక్తోహం భవిష్యామి" అనియును "నేశస్స్వయమాగత్య" అనియుఁ బురాణవచనప్రామాణ్యంబు శ్రీశఠకోపమునీంద్రుండుభగవదంశావతీర్ణుం డనియునువిష్వక్సేనాంశజాతుం డనియుబుధాళిచేనుత్ప్రేక్షణీయుం డయ్యును శ్రీవైకుంఠనాథశ్రీపాదుకాంశజాతుం డని లోకరూఢిఁగాంచినట్లుభగవద్రామానుజమునీంద్రుండు "ననురామావరజస్స ఏష భూయః" అనియు "విష్వక్సేనో యతిపతి రభూద్వేత్రసారస్త్రిదణ్డః" అనియును "వవృధేపఞ్చభిరాయుధైర్మురారేః" అనియు నభియుక్తశ్రీసూక్తిప్రామాణ్యంబున శ్రీకృష్ణాపరావతారం బనియు విష్వక్సేనాంశావతీర్ణుండనియునుబంచాయుధాంశసంభూతుం డనియును లక్ష్మీశక్తిప్రభూతుం డనియును మహాత్ములచేతనూహింపఁబడియు శేషమూర్తి యని జగత్ప్రసిద్ధిఁగన్నయట్లుశ్రీమద్వేదమార్గప్రతిష్ఠాపనాచార్యుండును సర్వతంత్రస్వతంత్రుండును భగవద్రామానుజసిద్ధాంతనిర్ధారణసార్వభౌముండును నగుశ్రీవేంకటేశగురుండును, 'శ్లో॥ వేఙ్కటేశావతారోయంతద్ఘణ్టాచాథవాభవేత్ । యతీన్ద్రాంశోథ వేదేవమ్'ఇత్యాద్యభిజ్ఞవచనక్రమంబుగాశ్రీవేంకటేశాపరావతారం బనియు శ్రీరామానుజపర్యాయావతారంబనియుఁ దద్దయుం బెద్దలచే నూహింప నర్హుం డయ్యును, 'శ్లో॥ ఉత్ప్రేక్షతే బుధజనైరుపపత్తిభూమ్నా ఘణ్టా హరే స్సమజనిష్ట యథాత్మనేతి' అనియు 'శ్లో॥ భాద్రపదమాసగతవిమలర్క్షే వేఙ్కటమహీధ్రతీర్థదినభూతే । ప్రాదురభవజ్జగతో దైత్యారిపుఘణ్టావన్త్రా కవితార్కికమృగేన్ద్రగురుమూర్త్యా ॥' అనియు నభియుక్తశ్రీసూక్తిక్రమంబుగా శ్రీవేంకటేశఘంటావతారం బని లోకరూఢి వహించె. ఇట్లుప్రభావసంపన్నుఁడై నయద్దారకునకుఁ దండ్రి యగుననంతసూరివరుండు పండ్రెండవ దినంబున జాతకర్మనామకరణంబులను మూఁడవ నెలయందుఁజంద్రదర్శనంబును నాఱవ నెల నన్నప్రాశనంబునుమూఁడవసంవత్సరంబునఁజౌలకర్మంబునుగర్భాష్టమంబునం దుపనయనంబును దదనంతరయోగ్యకాలంబులయందుగోదానికవ్రతాదివైదికకర్మంబు లన్నియు యథాశాస్త్రంబుగా నొనర్చె నంత. 57

ఆ. వేంకటేశసూరి శ్రీ వేశ్మమునం దుండి, వేడ్కఁ దండ్రి చెప్ప శ్రీ వేదములను
నిత్యసూరిభోగ్యనిత్యానుసంధానములఁ బఠించి మించె శ్రీ మోద మలర. 58

వ. మఱియు నఖండకావేరీప్రవాహంబునజనియించియుదీచీనావాచీనకావేరీప్రవాహంబులు శ్రీరంగధామంబున కిరుపార్శ్వంబులఁ బ్రవహించుచుఁజనిచనియేకసముద్రంబునం బ్రవేశించినట్లు సంయమీంద్రునకుం బ్రియ శిష్యుండును బ్రణతార్తిహరుం డనియు వరదార్యుం డనియుఁ దిరునామంబులు గల కిడాంబియాచ్చాన్ తదంఘ్రిసరోజాతుండు రామానుజగురుండు తత్పాదా

శ్రితుండు శ్రీరంగాచార్యుం డీక్రమంబుగానే తెంచుసమాశ్రయణసంప్రదాయంబును యతీంద్రున కభిమానపుత్త్రుండు నభిమతచ్ఛాత్త్రుండును గురుకేశగురుండు తచ్ఛిష్యుండు శ్రీవిష్ణుచిత్తార్యుండు తదంతేవాసి వరదార్యుండనితిరునామంబు గలనడాదూరియమ్మాళీప్రకారంబుగా నరుగుదెంచుగ్రంథాన్వయసంప్రదాయంబును భగవద్రామానుజగోవిందభట్టార్య వేదాంతవేద్యాదిగురుపంక్తివిశేషంబునకు నిరుగెలంకుల విలసిల్లుచు వచ్చివచ్చి యామహాత్మునిఁ గలిసె నయ్యుభయసంప్రదాయంబులం గలిగి రామానుజార్యుం డనియు వాదిహంసాంబువాహుండనియుఁ బ్రసిద్ధుండై యాత్రేయకులకలశాబ్ధిపూర్ణచంద్రుండై స్వమాతులుం డై యొప్పునక్కడాంబియప్పిళ్లను నాశ్రయించి యమ్మహాత్మునియనుగ్రహంబుచేఁ బంచసంస్కారంబులు లభించి శ్రీవేంకటేశగురుండు తొల్లి రామకృష్ణాభిధానుం డగునారాయణుండు సాందీపనికడ సకలవిద్య లభ్యసించినట్లు "వింశత్యబ్దే విశ్రుతనానావిద్యస్త్రింశద్వారం శ్రావితశారీరకభాష్యః" ఇత్యాద్యభియుక్తశ్రీసూక్తిక్రమంబుగా నద్దేశికేంద్రుసన్నిధిని వసించి కాణాదపాణినీయపాతంజలపూర్వోత్తరమీమాంసాదిసమస్తశాస్త్రంబులు, నాలాయిరప్రబంధంబులు, తద్వ్యాఖ్యానంబులు, వేదాంతరహస్యంబులు, వైశ్వదేవక్రమంబు, చరమపర్వనిష్ఠ, శరణాగతి, మఱియుఁ దక్కినవిద్య లన్నియు నిరువది సంవత్సరములలో నభ్యసించి ముప్పదిమాఱులు శ్రీభాష్యప్రవచనం బొనర్చి, నమ్మహాత్మునకుం దిరువారాధనంబు శ్రీహయగ్రీవమూర్తియు శ్రీరంగరాజదివ్యవిగ్రహంబును శ్రీపాణియోగీంద్రుండును హయగ్రీవోపాసనయు వైనతేయసాక్షాత్కారంబును గలిగియుండునగ్గురువరుండు వడహలయాచారసంపన్నులగు ప్రపన్నులకుం గూటస్థుండు జ్ఞానవదగ్రేసరసార్వభౌముండును భాగవతనిష్ఠాగరిష్ఠుండును బరమవైదికచక్రవర్తియు నై యొప్పుచుండె నప్పుడు. 59

ఉ. అంతట నొక్కనాఁడు బృహదామయజర్ఝరితాంగు సంతత
ధ్వాంతమనస్కు దుఃఖి నొకభాగవతుం గనుమ్రోలఁ జూచి వే
దాంతగురుండు నిండుకృప నాతనికిన్ స్వపదాబ్జతీర్థ మొ
క్కింత యొసంగఁ ద్రాగి సుఖియించుచు నుండె నతం డరోగి యై. 60

సీ. దీపప్రకాశకదేవదివ్యాలయ, గోపురద్వారసమీపమునను
స్వకభవ్యగృహబహిర్ద్వారాంగణస్థలి, స్తంభము నాటించి దానిపైని
తనసర్వతంత్రస్వతంత్రమహాబిరు, దాంకిత మగువిజయధ్వజంబుఁ
గట్టించి తనతోడఁ గదిసి పోరెడుకవి, తార్కికగజములతలలు పగులఁ

తే. బ్రబలతర్కాదిసితనఖపంక్తినడఁచి, క్షితినిఁ దాఁ గవితార్కికసింహుఁడనుచు
వాసి కెక్కెనుశ్రీవేంకటేశగురుఁడు, సంయమీంద్రపదార్పితస్వాంతుఁడగుచు.

వ. అంత నావేదాంతగురుండు కవికథకకరటిఘంటాలుంఠనాకుంఠోత్కంఠ కంఠీ

రవుం డయ్యును వైకుంఠప్రియదర్శనైకతత్పరుండు గావున ద్రవ్యార్జనంబునకై
రాజదర్శనంబు సేయ నొల్లకయున్నయెడఁ దదీయులు కొందఱు అద్దేశికేంద్రునిం
జూచి మహాత్మా నిత్యతదీయారాధనాభివృద్ధికై ప్రభుదర్శనంబు సేయందగునని
విన్నవింప నమ్మహానుభావుండు వారల నుద్దేశించి ప్రాఞ్జలారా. 'శ్లో॥ శరీరపతనా
వధి ప్రభునిషేవణాపాదనా। దబిన్ధనధనంజయ ప్రశమదన్ధనం దంధనమ్। ధనంజ
యవివర్ధనం ధనముదూఢగోవర్ధనమ్। సుసాధనమబాధనం సుమనసాం సమారా
ధనమ్॥' అనియెడు శ్లోకముఖంబున ధనంజయవివర్ధనంబును సముద్ధృతగోవర్ధనం
బును సుఖోపాయసాధ్యంబును రాజచోరాద్యుపద్రవరహితంబును సుమనస్క
సమారాధనీయంబును నగుశ్రీకృష్ణరూపధనంబు ధనంబు గానిశరీరపతనపర్యం
తంబు ప్రభునిషేవణంబుచే నార్జితంబై నలిలేంధనజఠరానలశమనకారణంబైన
ధనంబు దంధనం బనియు, 'శ్లో॥ దురీశ్వరద్వారబహిర్వితర్ది కాదురాసికాయైరచి
తోయ మంజలిః। యదంజనాభం నిరపాయమస్తి మే ధనంజయస్యన్దనభూష
ణం ధనమ్॥' అనియెడుపద్యముఖంబున నేకారణంబునం జేసి పుంజీభూతాంజనా
భంబును నిరపాయంబును బార్థరథాభరణంబు నగుధనంబు మాపాలం గలిగి
యుండు నాకారణంబుచే దురీశ్వరఖలద్వారబహిర్వితర్దికలం గీలుకొనియెడుదు
రాశకంజలి రచియింపఁబడియె ననియె ననియును, 'శ్లో॥ శిలం కి మనలం భవే
దనల మాదరం బాధితుం, పయః కి ప్రసృతిపూరకం కిము నధారకం సారసమ్।
అయత్నమలమల్లకం పథి పటచ్చరం కచ్చరం భజన్తి విబుధాముధాహ్యహాహ
కుక్షితః కుక్షితః॥' అనియెడు శ్లోకముఖంబుగా జఠరాగ్ని శాంతికై యుంఛ
శిలాదివృత్తి యేల చాలదు? ప్రసృతిపూరకం బగుసారసనీరం బేల ధార
కంబు గానేరదు? మార్గమధ్యంబునం దయత్నసిద్ధంబై మలదూషితం బైనజీర్ణ
వస్త్రంబు కౌపీనం బేల కాదు? విబుధు లహాహా కుక్షికై కుక్షితీశ్వరుల నిరర్థకం
బుగా భజియించుచుందురనియు నానతిచ్చిన విని వారును భగవత్ప్రపన్నులకు
రాజసేవ సేయఁదగదని తెలిసి యమ్మహాత్మునకుఁ బ్రణమిల్లి తదాజ్ఞఁ బడసి యథే
చ్ఛం జని రంత నగ్గురుశిరోమణియుఁ బరమవిరక్తుండై యుంఛయాత్ర సేయు
చుండుతఱి ధన్యు లగుదాసచేతనులు కొందఱు కనకరత్నగర్భంబు లగుతండు
లంబుల నర్పింప నెఱింగి యానిస్పృహుండు రత్నంబులు ఱాళ్లనియును గాంచ
నంబు కలి కాశ్రయం బనియు వానిని బరిహరించి శుద్ధంబు లగుతద్ధాన్యంబు
లచేఁ గాలయాపనంబు సలుపుచు భగవదంఘ్రిసరోజహేమవ్యామోహంబునఁ
దదితరసమస్తవస్తువులను దృణీకరించి నిజనివాసంబున భగవద్గుణానుభవైకత
త్పరుండై సుఖం బుండె నయ్యవసరంబున. 62

మ. అతివేడ్కన్ సిరిఁ గొల్చి తత్కృపను విద్యారణ్యుఁ డన్వపురిఁ దు
న్నతరాజ్యంబు లభించి బాల్యదశ నామ్నాయాంతసూరీంద్రుఁ డీ

క్షితి నస్మత్సహపాఠి యై శిలముచే - జీవింపరా దంచు సు
స్థితిఁ జేయన్ స్వభటాళిచేఁ బిలువఁ బం-చెన్ వేంకటాచార్యులన్. 63

వ. ఆవిద్యారణ్యప్రేషితు లగురాజభటు లేతెంచి కాంచీపురంబుఁ గాంచియందు.

మందాక్రాంతవృత్తము. భ్రాజద్భూభృద్భటు లచటికి - న్వచ్చి యద్దేశికేంద్రున్
రాజద్వీథి నరిహిఁ గని నతుల్ - రంగుగాఁ జేసి విద్యా
ద్భూజానీ మాదార మిము నటం-దోడితెమ్మంచు మ మ్మ
వ్యాజోక్తిన్ దా ననిచె నట-యార్యవిచ్చేయుమన్నన్.

వ. తద్వాక్యంబు లాకర్ణించి యగ్గురుపురందరుండు నిజమందిరంబుఁ జెంది యందుఁ దనడెందంబునం దిందిరాసాన్నిధ్యంబుఁ గల్పించుకొని యాత్మగతంబున. 66

స్రగ్ధరావృత్తము. ఆవిద్యారణ్యభిక్షుం-డవనికిఁ బతియై-యర్థ మీమాం-సాసంగన్
భావం బం దెంచి పిల్వం-బనిచె మము యతి-బ్రహ్మదాసానుభావం
బావిర్భుం డే మెఱుంగు-న్నతనికి మనమ-ర్థాఘు మిప్పింతుమంచుం
బ్రావీణ్యం బొప్ప నంచ-ద్రసనఁ గనక ధా-రా స్తవం బానతిచ్చెన్.

మహాస్రగ్ధరావృత్తము. ధనధారాపాతవృష్టిన్ - దయసిరిగురియ-న్ధారణీధ్రోచ్ఛ్రితం
బా,ధనరాశిన్ సూరిసంక్రం-దనుఁ డిడ నృపదూ-త ల్ఖరోష్ట్రాదిపాళిం
గొని శీఘ్రం బేఁగి యాభి-క్షునిఁ గని ధనము-ల్గూర్మిఁ జూపించి కైకొ
మ్మనఁ జోద్యం బంది యాతం-డతని హరినిఁగా-నాత్మలోనం దలంచెన్. 68

వ. అంత.

క. వరదునియనుమతిఁ గొని యదు,గిరి కరుగుచు గురువరుండు-కృతియుతుఁడై యా
సరణిఁ దన కెదురు నుడివెడు,పరవాదులఁ దర్కశతిని - భంగ మొనర్చెన్. 69

చ. తనవిజయం బెలర్పఁ గవి-తార్కికకేసరి యట్లు లల్లనం
జనిచని కన్మొగిం గనియు - సస్యసమృద్ధుల కాటపట్టు స
జ్జనులకు వాసభూమి విల-సత్కమలాకర ముజ్జ్వలన్నదీ
వన మగుమేలునాఁట సుర-వంద్యము నయ్యదుశైలరాజమున్. 70

ఉ. అందు విశుద్ధరత్నకృత-హాటకగోపురశాలిసాల మై
సుందరహర్మ్యసౌధగృహ-శోభిత మై విబుధైకధామ మై
నందనతుల్యపుష్పగహ-నవ్రజసంవృత మై మనోజ్ఞ మై
యిందిర కాటపట్టు నయి - పెచ్చుపురంబు గురుండు గన్గొనెన్. 71

క. తిరునారాయణపుర మని, ధర విశ్రుతిఁ గాంచి విష్ణు-దాస్యరతులకుం
బరమపదం బనఁ బరగిన, పుర మది శ్రీవేంకటేశ-బుధవరుఁ డొందెన్. 72

సీ. కళ్యాణియం దవ-గాహన మొనరించి,ధౌతవస్త్రయుగంబుఁ-దాల్చి యూర్ధ్వ
పుండ్రము ల్పండ్రెండు-పొల్పుగా ధరియించి,గురుపంక్తిఁ దలఁచియు-గ్గురువరుండు
కాలోచితక్రియల్ - గావించువేళ నా, స్థలవాసు లందఱు - తన్నుఁ గాంచి

ప్రణమిల్ల వారిని భగవత్స్వరూపులఁగా నెంచి సేవించి గారవించి
తే. యంత యతిరాజమఠమున కబ్బుధాళితోడఁ జను దెంచి యమ్మహాత్ముని భజించి
భవ్యతీర్థప్రసాదాదిబహుమతులను, జెంది డెందమునందు నానంద మొందె.
మ. యతిరాజాజ్ఞ లభించి యగ్గురువరుం డావైష్ణవశ్రేణితో
నతిభక్తిన్ హరిమందిరాంగణము డాయం బోయినం జూచి శ్రీ
పతికైంకర్యపరుల్ సమాల్యశఠకోపం బార్యులం గూడి యం
చితవాద్యాగమఘోష మొప్ప నెఱవాసిం దెచ్చి రచ్చోటికిన్. 74
క. శ్రీమునిశఠకోపముతో, వాసిగ నేతెంచు వైష్ణవప్రవరులకుం
జేసెఁ బ్రణామము వేంకటదేశికుఁ డాశ్రితులతోడఁ దేజ మలరఁగన్. 75
తే. అంత యదుశైలనాథుని యర్చకుండు
కుసుమదామము శ్రీశఠకోప మియ్య
ననుగృహీతోఽస్మి ధన్యోఽస్మి యని శిరమునఁ
దాల్చె నవి రెండు ఘంటావతారగురుఁడు. 76
సీ. శ్రీశఠకోపము చెంత నాశ్రితులతో, స్థలవాసి వైష్ణవజనులతోడ
నల్లనల్లన చని హరిమందిరద్వార, దేహళిఁ గడచి యాదివ్యసూరి
బలిపీఠ మున్నచోఁ బ్రణమిల్లి కోవెల, వలగొని ముఖమంటపమున మ్రొక్కి
యంతరాలయమునం దఖిలేశుఁ డగుతిరు, నారాయణుని జగన్మాన్యదివ్య
తే. మంగళాకృతి యాపాదమస్తకంబు, కన్నులారఁ గనుంగొని సన్నుతించి
తీర్థశఠకోపచందనాదికముఁ జెంది, ధీరు యతిరాజసంపత్కుమారుఁ గనియె.
శా. డాయం బోయి గురూద్వహుండు యతిరాట్సంపత్కుమారున్ ముని
ధ్యేయున్ సాధువిధేయు నార్ద్రహృదయున్ ఢిల్లీశపుత్రీప్రియున్
మాయాయార్తసమస్తభూతదయు శ్రీమత్కాయు రామప్రియున్
న్యాయం బొప్ప భజించి తీర్థశఠకోపాదుల్ గ్రహించెన్ రహిన్. 78
సీ. అంత నయ్యదుగిరిహరియాజ్ఞఁ దలఁ దాల్చి, తద్దేశవిమతపద్వజ్జనులను
ఘనతరబ్రహ్మతర్కప్రమాణముల జయించి జయంబు చాటించి యచట
స్వజయసూచకజయస్తంభముల్ నాటించి, యాశ్రితులను గూడి యచట నుండి
తరలి శ్రీమద్రంగధామము కడ కేఁగి, కావేరియం దవగాహనంబుఁ
తే. జేసి ధవళోర్ధ్వపుండ్రముల్ చెన్ను మీఱ, ద్వాదశస్థానములయందుఁ దగ ధరించి
యార్యపంక్తిఁ దలంచి వేదాంతగురుఁడు, సమయసముచితకృత్యముల్ సల్పె నంత.
శా. శ్రీరంగస్థలవాసిభాగవతులా శ్రీవేంకటేశార్యునిం
జేరం బోయి ప్రణామముల్ సలుప నా శ్రీవేదశీర్షార్యుఁ డా
సూరిశ్రేణికి మ్రొక్కి మే లడిగి యాసుశ్లోకసంఘంబుతో
శ్రీరంగేశు భజించి సన్నుతులఁ జేసెన్ దేశికుల్ మెచ్చఁగాన్. 80

వ. ఆస్తోత్రక్రమం బెట్టి దనిన. 81

మత్తకోకిలవృత్తము. రంగరాజ రథాంగశంఖధరా విహంగతురంగ సా
రంగరాడ్వరదా త్రివిష్టపరక్షణంబున కిచ్చటన్
రంగదచ్ఛభుజంగపుంగవరమ్యతల్పముపై రమా
సంగివై పవళించుని న్మది సారెసారెకుఁ దల్చెదన్. 82

విచికిలమాలినీవృత్తము. సరసిజభవభవముఖసురసతతవినుతచరణయుగా
సురుచిరశుచితరసుచరితసుఖకరనిజసుగుణకథా
మురహరభవహర నినుఁగనుమొగి ముదమలరఁగఁ గనినా
దురితము లుడిగితి నిఁక మదిఁదొలఁగక నెలకొనుముహరీ.

భుజంగప్రయాతవృత్తము. మహాయోగిహృత్పద్మమంతవ్యమూర్తీ
మహి న్నిన్నుఁ గన్గొన్నమర్త్యుండు ధన్యుం
డహోరాత్రముల్ నీశుభాంగంబుఁ దల్చున్
రహిన్ వాఁడు మైమాని రంగా నినొందున్. 84

కరిబృంహితవృత్తము. మూఁడుజగములుమూఁడుపదములముందుగొలిచినవామనా
నేఁడు కలరఁగ నీసుచరితము వీనులకు విన నింపుగాఁ
బాడఁగలిగినవాఁడు పుడమిని బాతకములను జెంద కే
గోడు గుడునక నీదుకరుణను గూడి సుఖి యగు నెచ్చటన్.

తోటకవృత్తము. హరిరామముకుందదయాజలధీ, పరమాత్మహయాననభవ్యగుణా
మరుదర్చితరంగరమారమణా,వరదాయనమర్త్యుఁడపాపుఁడగున్.

లయగ్రాహివృత్తము.

మేలిమగమీల సగఁజాలువగఁ గీలుకొనువాలుఁగనులీల గలబాలయురమేలన్
హేల నిలనీలరతనాలకడియాలు గలకేలుఁగవ మాలిమిగఁగాలుఁదము లొత్తం
గాలఘనజాలహరినీలసుతమాలములఁ గేలికొనఁ జాలురుచిశాలితను వొప్పన్
లోలవనమాల శుచినీల శుభమాల ఫణిపాలతనుడోల జగమేలునినుఁ గంటిన్.

లయవిభాతివృత్తము.

పరమపురుషార్థము లపరమపదమిచ్చుటకు వరదనినుమాననుబరుఁడగునెయెంచన్
నరుఁడు శరణాగతినినరవినుత నీచరణ, సరసిజములం దొదువఁబరమగతిఁ జేరున్
గురుకరుణ నీచరిత గురుకథలుసారెకును,వరుస రచియింపఁగలవరకవి సుఖించున్
గురువులకునీవుతొలిగురుఁడవని దేశికులు, నిరతివసియింతురఁటహరినినినుఁజూడన్.

శా. ఈరీతిన్ బహుభంగులం బొగడ రంగేశుండు హర్షించి య
ద్ధీరున్ నీ వికటన్ వసింపు మని నిర్దేశించి యాసూరికిం
జారుశ్రీశఠకోపతీర్థతులసీస్రఙ్ముఖ్యసన్మానముల్
శ్రీ రంజిల్ల నొసర్ప నచ్చట వసించెన్ వేంకటేశార్యుఁడున్. 89

వ. అయ్యవసరంబున నమ్మహాత్మునకు వేంకటాచార్యుం డనియును దిరువేంగడత్తా ననియును వేంగడత్తురవా రనియును దిరువేంగడముడయా ననియును ఘంటావతారస్వామి యనియును దూప్పిల్ప్పిళ్ళయనియును వేంకటనాథుం డనియును కవితార్కికసింహుండనియును సర్వతంత్రస్వతంత్రుం డనియును వేదాంతాచార్యుండనియును నిగమాంతాచార్యుం డనియునునిగమాంత దేశికుం డనియునువేదాంత దేశికుం డనియును శ్రుతిశేఖరాచార్యుండనియును శ్రుత్యంచలగురుం డనియును నిగమమకుటసూరి యనియు నామ్నాయమకుటాచార్యుం డనియు నామ్నాయవనాళీంద్రుం డనియును శతఘంటాకవిసురత్నామణియనియునుఘటికాసహస్రసురత్నామణియనియు ఘటికాసహస్రకవీంద్రుం డనియు నాచార్యశిఖామణియనియును బరమపావనంబు లగుతిరునామంబు లయ్యె నద్దేశికేంద్రు నాశ్రయించిన శ్రీవైష్ణవులు సుకుమారుండగునయనాచార్యుండును బ్రహ్మతంత్రిజియ్యరును వెణ్ణకూత్తజియ్యరును బ్రభాకరజియ్యరును ఘటికాశతకమన్మాళాచార్యపుత్రుం డగుకొమాండూ రాచ్చాన్ పేరరుళాళప్పయ్యం గిడాంబినయనారాచార్యుండును గుంచపురి రామానుజాచార్యుండును గందాడయెంబారును దిరుమలనల్లానును గోవిందచక్రవర్తి తీర్థపిళ్లయు వేదాంతాచార్య భట్టారకుండు నెళయభట్టారకుండును బలవదబాధిత ప్రమాణానుగృహీతతదీయతర్కధాటిచే బరాజితులై తత్పాదపద్మంబులాశ్రయించి శ్రీవైష్ణవులైనవారద్వైతసార్వభౌముండునుజతుర్వేదపండితుండునువిద్వజ్జనసార్వభౌముండునుసర్వవిద్యాశిరోమణియుసోమేశ్వరభట్టారకుండునుగాశీవాగ్విజయభట్టారకుండును. మఱియునిగ్గురువరుండానతిచ్చినగ్రంథంబులు శ్రీరహస్యత్రయసారంబునురహస్యపదవియుఁ దత్త్వపదవియురహస్యత్రయచుళకంబునుదత్త్వత్రయచుళకంబును రహస్యమాతృకయుఁదత్త్వమాతృకయుఁ దిరుచ్చిన్నమాలయు సక్క పత్తును హస్తిగిరిమాహాత్మ్యంబునుమణిప్రవాళంబునధికారసంగ్రహపాట్టునునధికారసంగ్రహశ్లోకంబునురహస్యంబులుముప్పదిరెండునుడోలాగాథయుఁ గంతుకగాథయుఁగుబేరాతుగాథయుఁగుటికాగాథయుఁబరిహాసగాథయునర్థపంచకంబునుశరణాగతిశతకంబునుయజ్ఞోపవీతప్రతిష్ఠయునిజ్యాక్రమంబునుమునివాహనభోగంబునుసారాసారంబునువిరోధిపరిహారంబునుబరమపదసోపానంబునుదత్త్వరత్నావళియునురహస్యరత్నావళియురత్నావళీహృదయంబును సంప్రదాయపరిశుద్ధియుసంప్రదానశతకంబును అభయప్రదానసారంబునునుపకారసంగ్రహంబునుబరమతభంగంబును నంజలివైభవంబును బ్రబంధసారంబును వ్యూహపంచకమును నాహారనేమపాట్టును సంస్కృతం బగునాహారనియమగ్రంథంబును వైష్ణవేష్టివిలక్షణంబును శ్రీరంగవిమానప్రభావంబును సారార్థచంద్రికయునానందనిలయవైభవంబును బుణ్యకోటి విమానవైభవంబును జగన్నాథస్తవంబును నాదినాథస్తవంబును

లక్ష్మీనృసింహస్తవంబును దత్త్వత్రయగాథయు శతదూషణియు సర్వార్థసిద్ధియుఁ దత్త్వముక్తాకలాపంబును స్తోత్రభాష్యంబును వాక్యత్రయవివరణంబును న్యాయతిలకంబును న్యాసదశకంబును న్యాసవింశతియు భగవద్ధ్యానసోపానంబును నభీతిస్తవంబును వేంకటేశప్రపత్తియును నిగమపరిమళంబును గీతార్థసంగ్రహరక్షయును సచ్చరిత్రసంగ్రహరక్షయును పాంచరాత్రరక్షయును నిక్షేపరక్షణంబును రహస్యరక్షయు విషయవాక్యదీపికయు హరిదినతిలకంబును పరమార్థస్తుతియు దేహళీశస్తుతియు వరదరాజపంచాశతియు శ్రీవేంకటేశస్తవంబును సుదర్శనాష్టకంబును నాహ్నికంబును నచ్యుతశతకంబును నధికరణసారావళియు రహస్యనవనీతంబును దత్త్వనవనీతంబును సారసంక్షేపరహస్యంబును గణ్ణినుణ్ శిరుత్తాంబు వ్యాఖ్యానంబును జంద్రికాఖండంబును న్యాససిద్ధాంజనారూఢంబును దశావతారస్తోత్రంబును మతిస్తవంబును గోదాస్తుతియు శ్రీస్తుతియు యతిరాజసప్తతియు దయాశతకంబును ద్రవిడోపనిషత్సారంబును గరుడపంచాశతియు గరుడదండకంబును సంకల్పసూర్యోదయంబును న్యాయపరిశుద్ధియు న్యాయసిద్ధాంజనంబును గీతాసారంబును జతుశ్శ్లోకీభాష్యంబును గద్యత్రయభాష్యంబును దత్త్వదీపికయు నద్వైతఖండనంబును దృష్టినిరసనంబును దాత్పర్యచంద్రికయుఁ బాదుకాసహస్రంబును మీమాంసాపాదుకయు మీమాంసాభాష్యంబును యాదవాభ్యుదయంబును వేదార్థసారసంగ్రహవ్యాఖ్యానంబును హంససందేశంబును హయగ్రీవస్తోత్రంబును గోపాలవింశతియు రఘువీరగద్యయు మణిప్రవాళరూపం బగు నభయప్రదానసారంబును నష్టభుజాష్టకంబును కామాసికాన్నృసింహాష్టకంబును దీపప్రకాశస్తవంబును మొదలుగాఁ గల ద్రవిడసంస్కృతరూపంబు లగు నసంఖ్యేయగ్రంథంబులు, శ్లో॥ పరశ్శతంవాపి పరస్సహస్రం శ్రీవేఙ్కటాచార్యకృతాః ప్రబన్ధాః। తత్రాలమేకః ఖలుభుక్తిముక్త్యైః కా త్వేష్వనేక స్త్వాగణయేత్సమస్తాన్ ॥ అనియెడు న్యాయంబున శ్రీవేంకటేశకవి ప్రణీత ప్రబంధంబులు పరశ్శతంబులు పరస్సహస్రంబులు నందు భుక్తిముక్తులొసంగుటకు నొకటొకటియే సమర్థంబగు నన్నియు గణింప నెవ్వఁడు సమర్థుం డి ట్లనేకమాయావాదివిద్వాంసుల జయించి దర్శనంబు నిర్వహించుచు శ్రీరంగాది దివ్యదేశంబులందు వసియించి కాలక్షేపం బొనర్చు చుండ నద్వైతసార్వభౌమాదిమాయావాదివిద్వాంసుల జయించి వారిని వైష్ణవులనుగా నొనరించిన క్రమం బెట్టి దనిన వివరించెద. 90

సీ. అద్వైతసార్వభౌమాఖ్యమాయావాది, భాషించు నొక్కొక్క దూషణమున
కాగమాంతాచార్యులార్యులు మెచ్చ నూ, తేసి దూషణముల వ్రాసినుడువ
గంగాప్రవాహంబు కరణిఁ బెంపారుత, ద్భవ్యవిచిత్రవాగ్ధాటిఁ జూచి
యక్కజపడి భయ మందిపరాజితుఁ, డై నయమ్మాయి తద్దంఘ్రి కమల

తే. మాశ్రయింపగురూద్వహుఁడా ద్విజునకుఁ, బంచసంస్కారముల నాచరించి కరుణ

నర్థపంచక మెఱిఁగించియాకృతిత్రయంబు బోధించె లోకత్రయంబుమెచ్చ.
సీ. ఆశిష్యమణికి వేదాంతియార్యార్వ నని, మహిత మాదాస్యనామం బొనర్చి
రంగుగా నాలాయిరప్రబంధంబులు, శ్రీరహస్యత్రియసారముఖ్య
నిఖిలరహస్యముల్ నిగమాంతయుగ్మము, నాగమాంతాచార్యులానతియ్య
నమ్మహాత్మునివల్ల నట్లు విశేషశాస్త్రార్థము లన్నియు నరసి తెలిసి
తే. సకలసందేహములఁ బాసిస్వగురుచరణకమలముల చెంతవసియించిఘనతమించి
పుడమివేదాంతియార్యాను భూరియశము, గాంచిశ్రీవైష్ణవాంఘ్రులర్చించఁగనిమె
ఆ. క్షితిని మేలునాఁట మతిమంతుఁ డౌచతు, ర్వేదపండితుండు వేదశిఖర
గురుఁ డుపన్యసించుగురుస త్తకత్యుల, కోడి మాటయుక్తు లొసఁగలేక. 93
తే. దేవ దేవరవారి కంతేనివాసి, నైతి నని మ్రొక్కి తత్పద మాశ్రయింప
వేంకటేశార్యుఁ డాచతుర్వేదకృతిని, శాస్త్రవిధి వైష్ణవునిఁ జేసెజగతి మెచ్చ.
మ. కమలాత్మజాత్ముఁడు వేంకటేశ్వరకవిరత్నాంభ_ర్తకస్తాత్రియిర్
త్రిమ విద్వజ్జనవంచకుల్ గెలిచి యజ్ఞానాంధు సర్వేశ్వరా
ఖ్యమతస్థాపకు మూఁడుకత్యులను వక్కాణించి గెల్వంగ వా
రు ముదం బొప్పఁగ నాశ్రయించిరి సుధీరుల్ వేంకటాచార్యునిన్. 95
మ. భువి సోమేశ్వరభట్టనామకుఁడు చెప్పం గత్యు లొక్కొక్కటిర్
చెవగా ముప్పదిరెండుదూషణముల్ ఛేదించు నయ్యార్యు వా
గ్ధవుఁ డీతం డని యెంచి యాద్విజుఁడు సద్భక్తిం భవాంభోనిధి
ప్లవ మాతత్పద మాశ్రయించె నిజరూపజ్ఞానసంసిద్ధికై. 96
శా. ఆకారుణ్యపయోధి సద్గురుఁడు దీక్షవ్యత్పంచసంస్కారముల్
ఆకారత్రియ మర్థపంచకము నెయ్యం బొప్పఁ జేకూర్చి సు
శ్లోక ద్రావిడవేదగుహ్యశ్రుతుల్ జొత్తిల్లుభాష్యద్వయిర్
సాకల్యంబుగఁ జెప్పి యాద్విజున కాచారంబు దెల్పెర్ దయన్. 97
క. సోమేశ్వరభట్టారకు, రామానుజయోగిరాజరాద్ధాంతాతి
ప్రేమాస్పదచిత్తునిఁగా, నీమాడ్కిని జేసె వేంకటేశగురుఁ డిలన్. 98
సీ. ధర సర్వతంత్రస్వతంత్రుఁడు వరకవి, తార్కికసింహం బుదారయశుఁడు
వేదాంతగురుఁ డనివిని వేదకాశివా, గ్విజయభట్టాఖ్యుఁ డౌవిప్రుఁ డొకఁడు
బహువిధపుస్తకభారసమేతుఁ డై, వచ్చి శ్రీరంగముఁ జొచ్చి యందు
వేంకటాచార్యుల వీక్షించి మీతోడ, వాదాహవము సల్ప వచ్చినాఁడ
తే. ననుచు వాక్రుచ్చిననువినియమ్మహాత్ముఁ, డింటిమొగివాదివిజయార్థమంటపమున
నమలమువ్రాసనాసీనుఁడై వసించి, వాదితోడుత నేదాంతవాద మొందె. 99
సీ. చిన్మాత్ర మై నిర్విశేష మై నిర్గుణ, మైనబ్రహ్మము పరమార్థ మితర
మంతయు దబ్బఱ యని నిజమత మతఁ, డుగ్గడించి యనర్గళోపపత్తి

శత ముపనిషదుక్తిజాతసనాథము, తత్సాధనమును నుదాహరింప
వేదాంతగురుఁ డంత విని తదీయగ్రంథ,మంతయుఁ దప్పకయనువదించి
తే. బలవదుపనిషదుక్తసంభావ్యమైన, బ్రహ్మతర్కసహస్ర ముపన్యసించి
చిదచిదీశ్వరసత్యత్వసిద్ధిపూర్వ, మతనిమత మంత ఖండించెనవని మెచ్చ. 100
వ. ఆక్రమం బెట్టి దనిన. 101
సీ. సకలప్రమాణముల్ సవిశేషపరములు, నిర్విశేషముఁ జెప్పనేర వెప్పు
డది గాన నిఖిలహేయప్రత్యనీకక, ల్యాణైకతాననారాయణునకు
శేషభూతము లైనచిదచిత్తులంగముల్,సర్వముల్ నిత్యముల్ శాశ్వతములు
తద్విశిష్టార్థబోధకము వేదౌఘంబు, గావునఁ బ్రామాణికంబు నిర్వి
తే. శేషచిన్మాత్ర మెట్లగుఁ జింత సేయు, మని గురుం డనెనిట్లిర్వు రలఁతపడక
యేడహోరాత్రములు పోరిరేకరీతి, జయపరాజయసంజ్ఞాప్రసక్తి లేక. 102
సీ. ఏడవరాత్రిని మూఁడుయామములపై, నరుణోదయమున సర్వాత్మకుండు
వేంకటేశ్వరుఁడు శ్రీవేంకటాచార్యరూ,పమున నావిప్రుస్వప్నమునఁ దన్నుఁ
బొడసూపి వేంకటేశుఁడ నేను బుడమి శ్రీ,మదనంతసూరికాత్మజుఁడ నైతి
నోరి నీయుక్తులం దొక్కొక్కయుక్తికి, యుక్తులు వేయి నే నుగ్గడింతుఁ
తే. గాన దేవీమనూపాస్తిగర్వ ముడుగు, మనివచించి తిరోహితుఁడయ్యె నంత
నతఁడుమేల్కాంచియక్కజమంది వెఱచి,స్నానసంధ్యాదులొనరించిస్వాంతమునను
ఉ. వేంకటనాథదేశికుఁడు విష్ణువు గావున నిట్టిసూరితో
నింకఁ బ్రసంగ మేటి కని యెంచి తదాలయ మొంది యందు ని
ష్పంకత నున్నవాగ్విజయభట్టమనీషికి స్వప్నగమ్యుఁ డై
వేంకటభర్తభంగిఁ గనిపించె గురుండు ప్రసంగశాలలోన్. 104
శా. ఆవిప్రుండు ప్రసంగశాల నిగమాంతాచార్యులం జూచి యో
దేవా శిష్యుఁడ నైతి నీ కనుచు నర్థిం దత్పదాబ్జద్వయిన్
భావం బొప్ప భజింప నగ్గురుఁడు సంభావించి యచ్ఛాత్రునిన్
శ్రీవిష్ణుప్రియదాస్యతత్పరునిఁగాఁ జేసెన్ బుధుల్ మెచ్చఁగాన్. 105
వ. అట్లక్కాశీవాగ్విజయభట్టారకుండు తనయెడ నుప్రసన్నుం డగుశ్రీ వేదాంతదేశి
కుని యనుగ్రహంబువలనఁ బంచసంస్కారంబులు నర్థపంచకంబు నాకారత్ర
యంబునులభించినాలాయిరప్రబంధంబులుశ్రీరహస్యత్రయసారంబు మొదలు
గాఁ గలద్వాత్రింశద్రహస్యంబులును శ్రీభాష్యంబు నాలాయిరప్పడియు నధిక
రించి శ్రీమహాభాగవతధర్మంబు లన్నియుం దెలిసి విశేషపరిజ్ఞానపరిబృంహితాం
తఃకరణుండై కృతార్థుం డై సుఖం బుండె నయ్యవసరంబున. 106
తే. రంగనాథుని వీక్షింపనిరంగ ముడిగి, దేశికేంద్రుఁడు కంచి కేతెంచి యందుఁ
గరిగిరీశునిదీపప్రకాశికాది, భగవదర్చలు సేవించి భవన మొందె. 107

వ. అంత. 108

క. వేదాంతార్యుఁడు నిత్యము, వేదాంతవచోవిచార విలసితమతి యై
మోదించుచుఁ బరవాదుల, వాదముల జయించుచుండె వరదుఁ డలరఁగాన్.

క. ధర నొకతఱిఁ దజ్జనకుని, తిరువధ్యయనంబు నాఁడు శ్రుతి వైష్ణవు లీ
గురునింటికిఁ బోవలదని, మఱుఁగున శపథించి రతని మహిమఁ గనుటకై. 110

క. శపథముఁ జేసిన దెఱుఁగక, స్వపితృశ్రాద్ధమున గురుఁడు స్వాములఁ బిలువన్
నెప మిడి రాకుండిరి వా, రపరిమితజ్ఞానజలధి యార్యుం డటపైన్. 111

మ. సతతంబుం దన కర్చనీయచరణాబ్జాతున్ హయగ్రీవునిన్
యతిసుత్రాముని శ్రీశఠారిముని నయ్యార్యప్రధానుండు సం
తతశిక్షాస్వరసంపదుల్లసితతత్తన్నామమంత్రంబుల
న్నతిభక్తిన్నుడువంగఁ గన్పడిరి వేదాచార్యు లా మూవురున్. 112

సీ. మొగలిపూ రేకుల జిగిచాయగలవాఁడు, వాజివక్త్రుఁడు బ్రహ్మవాది యొకఁడు
సుప్రసన్నాదిత్య సుందరశ్రీమూర్తి, ద్రావిడబ్రహ్మైక దాత యొకఁడు
పదునాఱువన్నెల పసిఁడికాంతులవాఁడు, బ్రహ్మసూత్రార్థతత్త్వజ్ఞుఁ డొకఁడు
డమ్మహాత్మునిచే నాహూతులై వచ్చి, యర్చితులై శ్రాద్ధ మనుభవించి

తే. దక్షిణాయుక్తతాంబూల దానములను, జేసి శ్రీపాదతీర్థము స్వీకరించి
వారి నాద్వారమనిపి యార్యభక్తిఁ, బ్రక్రమ మొనర్చె మోడ్చెఁ బ్రాజ్ఞమౌళి.

క. అంతట నందఱుఁ గనుఁగొన, సంతర్పితులైరి వార లచ్చట నావే
దాంతాచార్యులవైభవ, మంతయు వాక్రువ్వఁ దరమె యహిపతి కైనన్.

స్రగ్ధర. శ్రీవేదాంతార్యుఁ డంతన్ శ్రితజనవృతుఁడై శ్రీనిధిన్ రంగనాథున్
సేవింపం బూని కాంచీస్థితి విడిచి కదున్ సేమ మొప్పార నేఁగం
ద్రోనం దాకొక్కారిమిట్టన్ ద్యుమణి యడఁగ సంధ్యన్ గురుశ్రాంతి దోఁచం
దా వర్షం బబ్బకున్నన్ దళిహాకమరమిం దాను బస్తుండె రాత్రిన్. 115

మ. ఒక త్రైవర్ణికవైష్ణవాలయమునం దుద్భాసితద్వారవే
దిక మృద్వాస్తరణంబుపై గురుఁడు నిద్రింపంగ నాయింటిపె
ద్దకలన్ వేంకటభర్త దోఁచి మణివేత్రం బెత్తి తర్జించి మా
మక తేజోమయమూర్తి యానుకవిన మాప్రాణశ్మాళి నీయింటిలోన్. 116

శా. ఈమాడ్కిన్నుపవాస మున్నఁ గుశలం బెట్లబ్బు నీ కంచు నా
శ్రీమంతుండు వచించి కన్పడక విచ్చేయన్ గృహస్వామి ని
ద్రామాంద్యంబుఁ దొలంగి తిన్నపయి నిద్రాముద్రితుం డైనని
ష్కామున్ దేశికు శేషశాయి యగురంగస్వామిగాఁ గన్గొనెన్. 117

తే. వెఱచి వేవేగ వత్సము విడిచి కుడిపి, పాఁడియావును బితికి యాపాలు వేంక
టేశగురునకు నర్పించి యింటిపెద్ద, యారగింపుము మాస్వామి యనుచు మ్రొక్కె.

క. కృపదళుకొత్తఁగ దాసుని, యపరాధము లోర్చి కావవయ్య మహాత్మా
నెప మొకటిడి మీ తిరుగుట, కపటరహితజనులఁ బ్రోవఁ గాదె బుధేంద్రా.

ఉ. అప్పుడు తీర్థ మాడి గురుఁ డంగములన్ ద్వివదూర్ధ్వపుండ్రముల్
చొప్పడఁ దీర్చి పాలు మధుసూదనదేవున కార్యపంక్తికిం
జొప్ప సమర్పణం బొదవి యుక్తముగా నవి యారగించి యం
దెప్పటియట్లు నిద్ర నొకయించుక చెందఁ బ్రభాత మేర్పడన్. 120

పద్మనాభవృత్తము.

తా సర్వతంత్రస్వతంత్రుండు మేల్కాంచి శ్రీమద్గురుశ్రీని జింతించియంతం
గా పారనీరావగాహంబు గావించి కాల్యక్రియ ల్దీర్చి కల్యాణదృష్టి
న్నా సాత్త్వికుం జూచి యర్హోక్తులన్నిల్పి యచ్చాబయల్వెంది యాయాస్థలంబుల్
వేసారకం దాఁటి వేవేగ విచ్చేసి విఖ్యాతుఁ డారంగవిష్ణున్ భజించెన్.

చ. తరుణవయస్కుఁ డైనకవితార్కికసింహగురుండు భక్తితో
వరుసగ సంయమీంద్రశఠవైరిముఖార్యులఁ జూచి మొక్కి యిం
దిరకుఁ బ్రణామ మార్చి జగతీసుఖదాయిని రంగశాయినిన్
గుగాని హరిన్ భజించి శఠకోపముఁ దీర్థము నందెఁ బొందుగాన్. 122

భాస్కరవిలసితవృత్తము.

రంగమునను హరిగేహము లెల్లన్ రంగుగఁ గని చని గురుఁ డటమీఁదన్
మంగళతరకుశమంజులశయ్యన్ మానితశయనుని రఘువరుఁ గాంచెన్
సంగతచలదళశాఖిశరీరున్ శాంతునిఁ దదనుజు నచట భజించెన్
అంగుగ నిజజనజాతసమేతుం డార్యుఁడు తిరునగరికిఁ జనుదెంచెన్. 123

124

వ. అయ్యనసరంబున.

సీ. సంశ్రితజనులతో సకలవాద్యములతో, స్వస్తిఘోషంబుతో సరససురభి
పుష్పమాల్యముల విభూషితం బైనశ్రీ, శఠకోప మాసత్త్వజలధి కెదురు
గా నాదినాథుఁడు కరుణతోఁ బనుప న,గ్గురువరుం డాశఠకోపమునకుఁ
జాఁగిలఁబడి మొక్కి స్వకరాబ్జముల మోడ్చి, యతినమ్రుఁ డై యున్న నర్చకుండు

తే. మహితశఠకోపకుసుమదామంబులొసఁగ నతఁడు తలఁ దాల్చి ధన్యోస్మి యనివచించి
స్వామిశఠకోపసన్నిధి జనులతోడ, నాదినాథునిసన్నిధి కరిగి యందు. 125

తే. తామ్రపర్ణీనదీతీరధామగతుని, నాదినాథునిఁ గని కొనియాడి తీర్థ
మాల్యశఠకోశముఖబహుమతిలభించి, శ్రీశఠారాతిసన్నిధిఁ జెందియుండు. 126

ఉ. తల్లియుఁ దండ్రియున్ ధనము దైవతమున్ యువతీసుతాప్తులున్
ఎల్లసుఖంబులున్ యతిమహీంద్రుని దాసజనాళి కెద్ది సం
ఫుల్లసముల్లసద్వకుళభూషణ మెయ్యది యాశఠారి రం
జిల్లుపదాబ్జయుగ్మము భజించి నుతించి సుఖించె నార్యుఁడున్. 127

గీ. మధురకవులు పుష్పమాల్యము తీర్థము, నియ్యఁ జేసి వేంకటేశగురున
కాదిగురుఁడు వైష్ణవాన్వయకూటస్థుఁ, డాశఠారియోగి యనియె నిట్లు. 128
సీ. ధర సర్వతంత్రస్వతంత్ర మహాబిరు,దంబు నీ కగు శాశ్వతంబు వత్స
యతిరాజసిద్ధాంత మఖిలదేశములందు, వృద్ధిఁ బొందింపుమా విమలచరిత
యని విధించుశఠారియాజ్ఞను శిరసావ,హించి వీడ్కొని వేంకటేశగురుఁడు
విదితరామానుజవిజయధ్వజం బన, నల్లనల్లన సంశ్రితాళితోడ
తే. నరిగి సిరివరమంగల మనెడుదివ్య, దేశమున దేవనాథు నుతించి మించి
కూర్మిమీఱఁ దిరుక్కురుంగుడికిజరిగి, పంచనంబులఁ గనిమ్రొక్కి ప్రస్తుతించె.
ఉ. అంతటఁ దిర్వనంతనగరాదికదివ్యహరిస్థలంబు ల
త్యంతరతిఁ భజించి చని ధన్వపురంబున విష్ణుచిత్తుఁ ద
త్సంతతి యైన చూడికుడుతం గని మ్రొక్కి వనాద్రి కేఁగి వే
దాంతగురుండు సుందరభుజాఖ్యు రమాసఖుఁ గాంచి మ్రొక్కెడెన్. 130

స్రగ్విణీవృత్తము.

మాలిరుంజోలెసన్నందిరస్వామికిం, జాలఁగా మంగళాశాసనం బార్చి దా
సాళితోఁగంచికయ్యార్యుఁడే తెంచిశ్రీ, శాలియా దేవరాట్సద్మ మొందె న్రహిన్.
క. తొండరడిప్పొడివాకిటఁ, బండితమండలవిభుండు ప్రణతుం డై వే
దండగిరివరము వలగొని, నిండుమతిఁ వరదుదేవినిం గన్గొనియెన్. 132

భుజంగప్రయాతవృత్తము.

భజించెం బెరుందేవిపాదాంబుజంబుల్, సృజించెం బ్రపంచప్రసిద్ధస్తవంబుల్
భుజించెం బ్రసాదాదిభోగ్యంబు లార్యుం, డజాతారియ ద్దేవియాజ్ఞ న్లభించెన్.
ఉ. జ్ఞానివరేణ్యుఁ డంతఁ జని శారదచంద్రముఖాబ్జు సత్తియూ
రా నను శౌరినిం గని చిరంతనతచ్చరితంబులన్ రస
శ్రీనిలయోక్తులం బొగడి శ్రీశఠకోపపదాంబుముఖ్యస
న్మానముఁ జెంది హస్తిగిరినాథు ననాథసనాథుఁ గన్గొనెన్. 134

తోటకవృత్తము.

కరిశైలముపై ఘనకాలపయో, ధరమట్లు వెలుంగనుదారు హరిన్
వరదు న్ద్విరదేశ్వరవైరిహరున్, శరణొంది నుతించెను సౌమ్యుఁ డటన్. 135
మత్తకోకిలవృత్తము. సన్నుతింపఁ బ్రసన్నుఁ డై కరిశైలనాథుఁడు నీకు నేఁ
జెన్ను మీఱ నుతుండ నమ్మెద సిద్ధ మంచు నచించి దా
కొన్నసూరికిఁ దీర్థమున్ శఠకోపమున్ సుమదామముల్
అన్నియుం గృపఁ జేసి పంచిననార్యుఁ డచ్చట వెల్వడెన్. 136
తే. మొదటఁ దన్నుఁ గటాక్షించి మోద మొసఁగి, యలరుదీపప్రకాశకుఁ డాదిగాఁగ
భవకథాష్టాదశస్థానపతులఁ జూచి, యమ్మహాత్ముఁ దుతిరుపతి కరుగుదెంచె. 137

వ. ఇట్లగ్గురువరుండు కంచి వెల్వడి తిరువేంగడయాత్రాతత్పరుఁడై చని చని తిరు
చ్చాణూ రనుదివ్యదేశంబున. 138

ఉ. శ్రీకర మాసువర్ణముఖరీతటజుష్టశుకాశ్రమంబునం
బ్రాకటపద్మపుష్కరిణిఁ బ్రాజ్ఞుఁడు స్నాన మొనర్చి ద్వాదశాం
గాకలితోర్ధ్వపుండ్రుఁ డయి యబ్జకర న్నలమేలుమంగ సు
శ్రీకుని వేంకటేశుని భజించి చనెన్ వృషభాద్రిచెంతకున్. 139

మ. చెను మీఁదుం జను దెంచి శ్రీపురములోఁ శ్రీతిల్లగోవిందరా
జును సేవించి తదాజ్ఞ సత్కృతుల నర్చ్యోఁ గాంచి విచ్చేసి యా
ర్యన రేంద్రుండు నిజాంఘ్రిసంశ్రితులతోఁ నాళ్వారితీర్థంబుఁ గ
న్గొని యందున్ మునిఁగెన్ సమంత్రకముగా గోవిందసంతుష్టిగాన్. 140

శా. కాలార్హక్రియ లాచరించి గురుఁ డాకాసారతీర్థంబునన్
శైలం బంఘ్రుల మట్టరా దనుచు నాకున్నాథ్రంబుపై కెక్కె కే
శ్రీలోలున్ హృదయాబ్జపీఠములపైఁ జింతించునద్దివ్యసూ
ర్యాళిన్ శ్రీశఠజిత్కలిఘ్నముఖముఖ్యం బ్రీతితోఁ గన్గొనెన్. 141

తే. నమ్మయాళ్వారిసన్నిధిరనయ మెలర్ప, మోద మలరంగఁ దీర్థప్రసాదములను
బరమభక్తి లభించి విద్వన్మహేంద్రుఁ, డంజనాద్రియడిప్పడి కరుగుదెంచె.

ఉ. అందు నమస్కరించి గురుఁ డగ్గిరిపైఁ జనువేళ ముక్తుఁ డా
నందమయాఖ్యలోకమున నాగమహీట్ఛయనంబుపైఁ జనుం
జందము దెందమందు బలుసందడి సేయఁగ నేఁగి దివ్యమా
కందము చెంత సంయమిశిఖామణినిం బొడగాంచి మ్రొక్కెడిన్. 143

వ. తదనంతరంబ. 144

చ. చని కనుమోలఁ గాంచె గురుచంద్రుఁడు కాంచనగోపురంబులన్
గనకవితర్దులన్ మణివికారమహోన్నతసౌధపంక్తులన్
ఘనతరకాలకంఠకలకంఠశుకాకులకల్పవృక్షముల్
వినుతయశస్కవైష్ణవులవీథులు నాథునిదివ్యగేహమున్. 145

సీ. నిరుపమానంద మైనిలయవిమాన మ, ట్లవిదూరమునఁ గాంచియంజలించి
తిరువీథిఁ దిరిగి యద్దేశికుఁ డేతెంచి, స్వామిపుష్కరిణిలోఁ స్నాన మార్చి
పుండ్రముల్ పండ్రెండు పొలుపారఁగాఁ దీర్చి, కాలోచితక్రియల్ గారవించి
యచ్చోట శ్రీవరాహస్వామి నీక్షించి, కొనియాడి శ్రీశఠకోపముఖ్య

తే. బహుమతి లభించి వేంకటపతినివేశ, బాహ్యమణిమయగోపురద్వారమునను
బసిఁడిగడపకు మ్రొక్కి లోపలికి జరగి, స్వర్ణబలిపీఠ మున్నచోఁ జాఁగి మ్రొక్కె.

ఆ. భవ్యరంగమంటపమునకుఁ జేమోడ్చి, వచ్చి మాల్య ముంచువాపికడను
బూలసరులఁ జేర్చుశాలలో గోపాల, బాలుఁ జూచి మ్రొక్కెఁ బ్రాజ్ఞమౌళి. 147

క. నారాయణాఖ్యశిఖరం, బారసి కని మ్రొక్కి షణ్ముఖప్పడికడ నా
ధీరుఁడు ప్రణమిలి మేయార్, శౌరిని గని మ్రొక్కి పొగడి చనియెనటపయిన్.
క. మానక తిరుమరపల్లిని, శ్రీనిం గని మ్రొక్కి జరగి జితకలికలుషుం
డానందనిలయునామవి, మానముఁ బొడగాంచి మ్రొక్కె మాన్యులు మెచ్చన్.
సీ. సూత్రవతీశునిఁ జూచి మ్రొక్కిడి తొట్టి, తీర్థముఁ గ్రోలి యద్దేశికుండు
శ్రీభాష్యకారుల సేవించి నృహరికి, జోహారు సేసి తార్క్ష్యుని భజించి
జయవిజయులకు నంజలి సేసి లోఁజొచ్చి, రామాని సీతాభిరాముఁ జూచి
యొప్పు మీఱఁగ మలయప్పను గని మ్రొక్కి, వేంకటేశునిఁ గాంచి వినుతిసలిపి
తే. తీర్థశఠకోపచందనాదికములం ద,నంత యతిరాజుతో మలయప్పఁ డాత్మ
ధన్యకళ్యాణమంటపస్థానమునను, బొసఁగ నొడ్డోలగంబుండె బుధులు మెచ్చ.
సీ. యతిరాజుతో మలయప్పఁ డగ్గురునకు, బహుమతి సేయించి పలికె నిట్లు
జీర్ణశ్రుతప్రకాశిక నుద్ధరించితి, వని చాల నాహ్లాద మంది యిప్పు
డనఘ శ్రీభాష్యసింహాసనాధిపతిత్వ, మిచ్చితి మది గాన యింక నీవ
ధరణి భాష్యప్రవర్తకుఁడవు గమ్మని, యతనిపై నొకపద్య మానతిచ్చి
తే. చాలబహుమతిఁ గావించి సాగఁబనుప, నతఁడు దిరుమలదిగివచ్చి యచటనుండి
తిరువహీంద్రపురమ్మున కరిగియందు, దైవనాయకు సేవించి తగ నుతించె. 151

వ. ఆపద్యం బెయ్యది యన్న, శ్లో॥ శ్రీమాన్ వేఙ్కటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ।
వేదాన్తాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది॥ ఈశ్లోకంబు సాక్షాద్భగవన్ము
ఖోదితంబు గావున నుభయప్రపన్నుల కాదరణీయం బయ్యె, శ్లో॥ రామానుజద
యాపాత్రం జ్ఞానవైరాగ్యభూషణమ్। శ్రీమద్వేఙ్కటనాథార్యం వన్దే వేదాన్త
దేశికమ్॥ అనియెడియీతనియను వేదాంతదేశికునియవతారసమాప్త్యనంతరకా
లంబునందుఁ గాలమేఘయతికల్పితం బయ్యెఁ గావునఁ బ్రపన్నజనైకదేశనిషే
వ్యం బయ్యె నిఁక శ్రుతప్రకాశికాజీర్ణోద్ధారణక్రమం బెట్టి దనిన యథాశ్రుతంబు
గా వివరించెదఁ గూరేశగురుసత్తయు శ్రీపరాశరభట్టారకుననుజుండును గు శ్రీరా
మపిళ్లకుం బౌత్రుండును వాగ్విజయభట్టారకునకుం బుత్రుండు నై సుదర్శనభట్టా
ర్యుం డనియు శ్రుతప్రకాశికాచార్యుం డనియుఁ దిరునామంబు గల శ్రీవేదవ్యా
సభట్టారకుండు శ్రీభాష్యంబునకు శ్రుతప్రకాశికయని తిరునామంబు గలమత్త్రిం
శద్గ్రంథబంధురం బగువ్యాఖ్యానం బొక్కటి పట్టుటాకుల లిఖియించి తీర్చి వ్రా
యం దలంచుచున్న సమయంబున. 152

మ. ఇరుపార్శ్వంబుల శ్రీధరల్ గొలువఁగా నీరాజువేలార్యు లా
కరణిం దన్ను భజింప నొక్కపుడు రంగస్వామి విచ్చేసి ము
క్కురపై సింగరికో వెలర్ సకలదృక్సంతుష్టిఁ గావింప న
త్తఱి సేవించి యొకమ్మ హర్షవశచిత్తం బొప్పఁగా నిట్లనెన్. 153

సీ. స్వామి యీ వైష్ణవసంఘంబుతో నేను, బ్రకృతిబంధముఁ బాసి పరమపదముఁ
జెంది నిన్నెప్పుడు సేవింపఁగల నని, యాయమ్మ ప్రపదన మార్చినంత
నాకస్మికంబుగా యవనతురుష్కాది, బలము లేతెంచి యాభాగవతుల
ధర్షింపఁ బూన వేదవ్యాసభట్టార, కాదిమహాత్ము లయ్యవసరమున
తే. ద్రవిడసంస్కృతరూప మాదర్శనంబు, వృద్ధిఁ బొందింప లోకార్య వేంకటేశ
దేశికుల వృద్ధబాలకదేహయుతుల, నుండ నియమింపవారుండి రొక్కచోట.
సీ. అంత రంగేశుఁ డా యవనతురుష్కాది, బాధోపధిని భాగవతవరులకుఁ
బండ్రెండువేలకుఁ బరమపదం బిచ్చి, యా సాధ్వి ప్రపదన మంతఁ జేసె
నంత శ్రీవేంకటేశార్యుఁ డభీతిస్తవం బానతియ్య నబ్బలయుతులకు
ననపరాధులఁ జంపుట న్యాయ మని పర, మాత్ముఁడు దెలుప వారట్లు దెలిసి
తే. యనపరాధు లనాథులు నతిభయార్తు, లైన దాసరిబాఁపల హతి యొనర్చి
యేమి ఫలము లభించెద మిచట నచట, ననుచు రోసి వధింపక యరిగి రంత. 155
సీ. అంతఁ గొన్ని దినంబు లరిగినపిమ్మట, సాధ్వి సుదర్శనాచార్యజనని
యేతెంచి శ్రీవేంకటేశార్యు నీక్షించి, ప్రాజ్ఞ మత్సుతుఁడు శ్రీభాష్యమునకు
వ్యాఖ్యయొక్కటి పట్టుటాకులపై వ్రాసి, తీర్చి వ్రాయకమున్నె ధీర యిట్టి
యవనాద్యుపప్లవవ్యాజముచే మహా, భాగవతులతోడఁ బరమపదముఁ
తే. గాంచెఁ గావున మా యింటికడకు వచ్చి, చూచి యా గ్రంథమంత యనుష్ఠుపఱచి
వృద్ధిఁ బొందింపు మని పల్కి వేశ్మమునకు, నమ్మహాత్మునిఁ దోడుక యరుగుదెంచి.
సీ. భూమిగుప్తము లైన పుస్తకంబులఁ దెచ్చి, యద్దేశికున కిచ్చి యాత్మపౌత్రు
బాలు వేదాచార్యభట్టారకునిఁ జూపి, యతనికి శ్రీభాష్య మీవె నుడువు
మని యప్పగింప నయ్యార్యుఁ డాయమ్మతో, నట్లొనర్చెద నని యానతిచ్చెఁ
బ్రథమసూత్రమునకుఁ బదివేల గ్రంథము, వ్యాఖ్యయొక్కటి ముందు వ్రాసియుంటి
తే. కూరనాథుని సత్తయీ గురువరేణ్యుఁ, డిమ్మహాత్ముని వ్యాఖ్యపై నింక నేను
వ్యాఖ్య సేయంగఁ దగదని యాత్మ నెంచి, నిలిపి తనటీక కా వ్యాఖ్య నేగ్రహించె.
సీ. జీర్ణశ్రుతప్రకాశికఁ గొని గురుఁ డందుఁ, బ్రామాదికంబులఁ బరిహరించి
చాల విమర్శించి చక్కఁగా వ్రాయించి, యా గ్రంథమంత భాష్యంబుతోడ
భవ్య వేదాచార్యభట్టరు కెఱిఁగింప, నతఁ డాత్మపుత్రశిష్యాళి కొసఁగెఁ
గాన శ్రీభాష్యసంగతి వాదిభీకర, గురునితో వారికి జరగదయ్యె
తే. జీర్ణమైన శ్రుతప్రకాశికను మగిడి, యంచితంబుగ నిట్లుద్ధరించుకతన
నవని శ్రీభాష్యసింహాసనాధిపత్య, మమరె వేదాంతగురునకవ్యాహతముగ 158
చ. ఇల నలరారు నత్తిరువహీంద్రపురంబున కేఁగి యచ్చటన్
నెలకొను దైవనాయకుని నిస్తులభక్తి భజించి తద్యశో
విలసిత మా స్తవం బొకటి వేడ్క వచించి బుధేంద్రచంద్రుఁ డా

స్థలమున నాత్మహస్తములఁ ద్రవ్వె శుభోదకపూర్ణదీర్ఘికన్. 159

ఉ. ఆసలిలాశయంబుకడ నద్భుత మా తిరునందనాటవిన్
భాసురపుష్పవృక్షముల భవ్యము లౌతులసీవనంబులున్
దాసులతోడఁ జేసి సతతంబు లసత్తులసీసుగంధనా
నానుమదామసంఘములు నాథున కార్యుఁ డొసంగె నచ్చటన్. 160

శా. ఆలోఁ గొన్నిదినంబు లచ్చటను వేదాంతార్యుఁ డర్హంబుగం
గాలంబందు సుగంధిచిత్రసుమనఃకైంకర్యమే చేసి శ్రీ
జ్ఞానాలోలుం డగుదైవనాయకుని కాకైంకర్యముల్ సల్పు సు
శ్రీల స్వాముల నిల్పి తాను జని కాంచిన్ గాంచి యందుండఁగాన్. 161

వ. అయ్యవసరంబున. 162

క. కోలాహలాహ్వయుం డగు, హాలాహలవైద్యుఁ డొక్కఁ డత్యుగ్రవిష
వ్యాళములను గొని యగ్గురు,హేళిం బొడగాంచి యతనికిట్లని పలికెన్. 163

పద్మనాభవృ. నీసర్వతంత్రస్వతంత్రత్వమీమీఁదనీవీననున్ గెల్చి నెగ్గించుకొమ్మా
యోసామినీవేదశాస్త్రాలుగావీమహోగ్రాహులన్నోర్వమాయంచుఁబల్కన్
ఆసాధుదేవేంద్రుఁ డామాట లాలించియాత్మాలయద్వార్బహిర్వేదియందున్
నీసర్వశక్తిన్రహిం జూపురా యంచునిర్భీతి మృద్వాసనాసీనుఁ డయ్యెన్. 164

వ. అప్పుడు. 165

భాస్కరవిలసితవృత్తము.

దారుణవిషభుజగంబుల వాఁ డాధార్మికకులనుతుఁ డగలఁగఁ బంపన్
సారెకు ముఖముల సాంద్రవిషాగ్నిజ్వాలలు దొరుఁగగ జరగి య వెల్లన్
గారుడమణిఁ బొడగాంచినయట్లాకల్మషరహితునిఁ గని కనుమోడ్పన్
భీరము దొలఁగి ఫణంబులనేలన్ వ్రేలఁగఁబడెఁ దమకడిఁది యడంగన్. 166

స్రగ్విణీవృత్తము. అంతఁ గోలాహలుం డాభుజంగాళి వి
భ్రాంతిమై నున్న ధీరంబు లౌమంత్రముల్
కాంతగీతాఢ్యనాగస్వరం బందు బల్
వింతగా నూఁదుచున్ వేడ్కతో నాడఁగన్. 167

సుగంధివృత్తము. మాయదారి యైనవానిమంత్రశక్తిఁ బాము లా
ప్యాయనంబుఁ జెంది యమ్మహాత్ము నగ్గురూద్వహున్
డాయలేక ఘూర్ణిల్లియావిడంబమాత్ర మొందవాఁ
డామెడన్ స్వశక్తిఁ జూపి యార్యమాళి కోడియున్. 168

మహాస్రగ్ధరా వృత్తము.

చని నే నింకన్ మదీయస్థలమున మఱియున్ సర్వమంత్రౌషధంబుల్
గొని తీక్ష్ణక్ష్వేళదంష్ట్రాకుళపరుషమహాఘోరసర్పోత్కరాళిం

జనువాఁప్పం బట్టి పణ్నా । సములకు మరలఁ । స్వామి యేతెంతు సత్వం
బనుచుం గోలాహలుండా । యనఘగుణనిధి । న్నార్యదేవేంద్రుఁ బల్కెన్.

ఉత్సాహవృత్తము. ఇల మహాత్ముఁ డైనవేంక । టేశసూరిపైనిఁ దాఁ
జలము మీఱఁ బంచుఘోర । సర్పసంఘముల్ కృత
ఘ్నులకుఁ జేయులగ్గులట్లు । కుంఠితంబులై చెడన్
అలసి వాఁడు దేశ మొందె । నన్యసాధనాప్తికై. 170

సీ. మళయాళమున మణి । మంత్రమహౌషధు, లార్జించి కోలాహ । లాహ్వయుండు
మహాదరణ్యములందు । మలయదర్దురసహ్య, పృథ్వీధరములందు । బిలములందు
దారుణదృగ్జ్వాల । దంష్ట్రాగ్రఘూత్కార, జిహ్వావిషంబు లౌ । జిహ్మగములఁ
బట్టి పెట్టెలఁ బెట్టి । బంధించుకొని వచ్చి, కంచియందొకతోఁట । కడ వసించి

తే. యశుచివేళలఁ గాని యీ । యార్యవరుని, గెలువలేనని తనమదిఁ । దలఁచియంత
నమ్మహాత్ముని యభ్యంజ । నావసరముఁ, దెలిసి వాకిటి కేతెంచి । పలికె నిట్లు. 171

స్వాగతవృత్తము. కోరి నిన్నుఁ గనఁ । గోలాహలుఁడన్, ధీర నేఁడరుగు । దెంచితి నాతో
పోరుమాటనక । మామక విద్యన్, బీర మొప్పఁగ ని । రూపింపఁగ రమ్మా.

తోటకవృత్తము. అని వాఁడనిన । న్విని యాయనఘా, గ్రణి తాన మొన । ర్చినఁ గానినినుం
గననొల్లను బో । మ్మనఁ గ్రక్కున వాఁ, డకుకూలుఁడపో । లెను నట్లరిగెన్.

స్రగ్ధరావృత్తము. అంత న్గోలాహలుండా । యనఘునకొక కీ । డాచరింపంగ నాత్మ
స్వాంతంబం దెంచి గోప్య । స్థలి నొకసరసి । న్వాంశికంబైనకోవిం
గాంతం బా నీరుగోలం । గవికులపతికి । న్గర్భ మొక్కింత నొవ్వం
జింతాక్రాంతుండుగా కా । శ్రితతతికి నిటుల్ । శ్రీమదార్యుండు పల్కెన్.

భుజంగప్రయాతవృత్తము.

అహిగ్రాహికోలాహ । లాఖ్యుండు వాఁడా, గ్రహంబొప్ప నెందేమి । గావించెనో కో
రహిన్నీరు వీక్షించి । రండంచు విద్వన్మ హేంద్రుండు పంపించి । నం బోయి రార్యుల్.

మత్తకోకిలవృత్తము. వానిఁ జూచినవారు సెప్పిన । వైష్ణవాగ్రణి వానియ
జ్ఞానకృత్య మెఱింగి తక్షకుఁ । జయ్యనం బిలిపించి యీ
మ్రానికంబము దూటుపుచ్చుము । మాంద్య మందక వేగమం
చానతిచ్చిన వాఁడు వేడుక । నట్లొనర్చినపిమ్మటన్. 172

మానినీవృత్తము. కన్నులముంగలఁ । గంబము రంధ్రము । ఖమ్మునఁ జాలుద । కమ్ము ఝురు
[ల్
పన్నుగ మేదిని । పైఁ బొరలంగ వి । భత్రకుఁ గౌక్షిక బాధ చెడన్
బన్నము లొందును । బాఁపడు మజ్జల । పానము చేసని । భావములో
నెన్నుచు వచ్చి య । హీంద్రుఁడు సూరిమ । హేంద్రునరో గుర । హంగని యెన్.

కరిబృంహితవృత్తము. తైలమునఁ దలదర్వు లమరఁగ । దాసుఁడను కృతిఁ దట్టఁగాన్
మైలతఱియిది మంత్రబల మతి । మంధ మగుగురుమౌళికిన్

హేల నిపుడు జయింతు ననుచు బుధేంద్రు వెలువడిరమ్మనన్
లీల విమతుని లెక్కసేయక లేచె గురుం డరిపీడకై. 178

కవిరాజవిరాజితవృత్తము.

కృతికవితార్కికకేసరియింటిమొగిన్ విషవైద్యు నొకం గని యా
క్షితి గిఱు లేడు రచించి యట న్నొకచెన్నగుపీఠ రచించి శుభా
తతమతి శిష్యుఁడు తైలముచేఁ దలఁ దట్టుచు నుండఁగఁ దా నిటకై
చతురతఁ బంపుమి సర్పకులం బిఁక జాంగలికాతురజాల ననన్. 179

వ. అప్పు డమ్మనీషిభాషితంబు లాకర్ణించి విషభిషగ్వరుండు రోషభీషణాకారుండై
యతితీక్ష్ణవిషంబు లగునాశీవిషంబులం బనిచె నంత. 180

శాలినీవృత్తము. పన్నగనవ్విషవైద్యుఁ డుపంచునభవ్యములౌ బహుపన్నగముల్
మున్ను ఖరాదికమూర్ఖులు శ్రీరఘుముఖ్యు నెదుర్కొనిమూఢత చే
జన్నగతి న్గురుచంద్రునిఁ గన్గొనఁ జయ్యన వచ్చి వెస న్గిఱులం
జెన్నగ దాసి గసిం బుసకొట్టుచుఁ జిందఱవందఱఁ జెంది చెడన్.

సీ. గజ్జెలు గల్లని కాళ్ల మ్రోయఁగ వ్రేళ్ల, నుచితమణ్యూర్మిక లుల్లసిల్ల
నడుమున బదనికల్ బెడఁగొంద ముంజేత, ఘనసవలోహంపుఁ గడియ మొప్ప
నాత్మబాహుస్థమోహనపింఛ మసియాడఁ, దిరుమణి నుదుటను దేజరిల్ల
సిద్ధక్రియలు కొన్ని శిరమున మెఱయంగ, మళయాళకేరళమంత్రములను
తే. రాగయుతముగ నాగస్వరమునఁ బాడి, లయదొలంగక నాడుకోలాహలుండు
పంచుబల్లుపాములలొక్కొక్కబరిని దాఁటి, మంత్రశక్తి నిమారలకమడి సెనంత.

పృథ్వీవృత్తము. అనేకవిధసర్పసంహతులు ద్రెళ్లఁ గోలాహలుం
డనంతరవిధాన మే మనుచు నాత్మఁ జింతించుచున్
ఘనీభవదుపాయ మొక్కటి లభించి ధైర్యస్థితిన్
మనం బలరఁ జేసె నమ్మనుజు లంద ఱీక్షింపఁగాన్. 183

సీ. అతిదీర్ఘ దేహ మత్యంతతీక్ష్ణత్వేళ, మతిబల మతిరోష మతులశక్తి
గిరినాగ మిది నీదుగిఱిగిఁత లంటక, కఱమను సాగి నీశిరము నిక్క
మనుచు నగ్గురుని కాయహితుండిఁకుఁ డుపల్కి, విడిచి యాయహి వెను వెంట మంత్ర
కలితగంభీరనాగస్వరం బూఁదుచు, నాడుచుఁ జనఁగ నయ్యహివరంబు
తే. గిఱులనంటక నగసి యగ్గురునిశిరముఁ, గఱవ గమకించి యైదవగిఱికి నడుమ
నై దుశకలములై పడె నసువు లుడిగి, సకలమనుజులు చూచి యాశ్చర్యమంద.

ఉ. ఆయహితుండఱండు సమయాహిలయంబున నార్తిఁ జెందియున్
ఆయనఘప్రభావమున కద్భుత మొందియు వెండియున్ ధృతిం
బాయక బల్కరండమునఁ బ్రాణపదంబున నుంచి దాఁచున
త్యాయతవీర్య మల్పతను వానహినిం గనిపించి యిట్లనెన్. 185

చ. ఇది మిడినాగ మియ్యహి బుకోథేంద్ర దవాగ్నిసదృశ్విషంబుఁ బం
చెద నిది నీదుప్రాణములఁ జేద్పుఱుచుఁ ధుఠివ మంచుఁ బల్కి దు
ర్మదుఁడు నరేంద్రుఁ డబ్బుధపురందరుపాలికిఁ బోవఁ బంచ ని
ర్మదుని గురుం గనెన్ విషపుంమంటలఁ గ్రక్కుచు నాయహీంద్రమున్. 186
క. గిఱిగిఱికి గణి పెంఁడంగము, ధరఁ దెగి పడ నైదుగిఱుల దాఁటి జరగి యా
యురగం బాఱువగిఱిలో, దిఱదిఱఁ దిరుగంగఁ జూచి దేశికుఁ డంతన్. 187
తే. గ్రక్క డ్రిప్పకవచియించె గురుఁడు గరుడదండకంబంత నాసర్పఘాటియుడిగె
గరుడపంచాశతిస్తుతి గురువరేణ్యుఁ, డానతియ్యంగ విని పన్నగాశనుండు.
ఆ. సుప్రసన్న బాలసూర్యున ట్లుండఱ, కన్నుఁగవకు నెదుటఁ గానఁబడుచు
మింటినుండి వచ్చి మిడినాగమును గొని, చనియె జనులు గురుని సంస్తుతింప.
వ. అప్పు డగ్గురుం డాకోలాహలున కి ట్లనియె. 190
క. ఈలా బిరుదులు నీ కేఁల, నేలా యివి దొలఁగు మని బుధేంద్రుఁడు పలుకం
జాలావినయం బలరఁగఁ, గోలాహలుఁ డనియె నిట్లు గురుచంద్రునకున్. 191
సీ. వేంకటేశుండవో విహగేశ్వరుండవో, ఫణిరాజవో మర్త్యభావ మొంది
కనఁబడుచున్నావు గావున మును రామ,సౌమిత్రిరూపి యాశౌరి కడకుఁ
జను దెంచి నాగపాశవ్యథఁ బాపిన,గతి విష్ణురథుఁడు నీకడకు వచ్చి
మిడినాగమును గొని మింటిపై కెగసెను, గాన దేవుఁడ వీవు కలుషరహిత
తే. యుర్వి నీమంత్రశక్తికే నోడలేదు, గాన బిరుదము లివి నేను మాన నార్య
యనుచు వాఁడనవినితీర్థ పూడి గురుఁడు, వానిబహుమతి సేయించి పనిచెగృపను.
తరళవృత్తము. కరిగిరీశుఁడు ము న్వరం బిడెఁ గాన సద్గురుమాళికిన్
వరదునంశమునం గుమారుఁడు వైదికాగ్రణి కంచిలో
నరులు మెచ్చ జనించి శ్రీనయనారు దేశికసంజ్ఞయున్
వరదుఁ డన్తిరునామము న్దని వాసి కెక్కె మహీస్థలిన్. 193
శా. అంతన్ రంగముఁ జెంది యందు నిగమాంతార్యుండు రంగేశునిన్
సంతుష్టిన్ నయనోత్సవం బలర నశ్రాంతంబు సేవించుచున్
అంతేవాసులకున్ యతీంద్రకృతభాష్యార్థం బెఱింగించుచున్
శాంతు ల్మెచ్చ దినంబులన్ జరుపుచున్ స్వస్థాత్ముఁ డై యుండఁగాన్. 194
మ. జగదార్యుం డొకనాఁడు రంగపతియంచత్సన్నిధిన్ వేంకటే
శగురుం గన్గొని వేయుశ్లోకములచే శౌర్యంఘ్రిమాహాత్మ్యమే
తగ నీవే మన మిర్వురం దొకర ముద్యత్సిద్ధ రాముఖ్యవృ
త్తగతిం జెప్పద మంచుఁ బల్క విని వేదాంతాత్ముకుం డి ట్లనెన్. 19?
శా. స్వామీ దేవరవారు శౌరిచరణాబ్జాత ప్రభావంబు ని
ష్ప్రేమోదారగభీరవృత్తములచేఁ జె న్నొప్ప వర్ణింపుడీ

యీమీఁదాసుఁడు నేర్చుచున్నకరణి న్నీరంగరాట్పాదుకా
భూమిం జెందఁను వేయుపద్యములచేఁ బాల్పొంద నీరాతిగన్. 196

ఉ. అంత జగద్గురుండు నిగమాంతగురూక్తుల నాలకించి యే
కాంతమునం బ్రభాతసమయావధిగా హరిపాదవైభవై
కాంతము లైనపద్యముల నైదుశతంబుల నానతిచ్చె వే
దాంతగురూద్వహుండు నిలయంబున నిద్దురఁ జెందె నంతటన్. 197

చ. సరసుఁడు రంగశౌరి తనసన్నిధిఁ గేశవసూరిరూపి యై
త్వరఁ జని నిద్రఁ గొన్నకవితార్కికసింహునిఁ దట్టి లేపి యీ
వల కిటు లూరకుండితివి పశ్చిమరాత్రి ఘటిల్లె నింక నేఁ
ద్వరితముగా లిఖించెద నుదార వచింపుమి వేయిపద్యముల్. 198

క. అక్కవితార్కికకేసరి, యక్కవిత వచింపఁ గేశవార్యుఁడు మూఁడు
మ్ముక్కాలుగడియలో బుధు,లక్కజపడఁ బాదుకాసహస్రము వ్రాసెన్. 199

తే. అంతఁ గేశవార్యుఁ డంతర్హితుం డైన, నార్యుఁ డితఁడు స్వామి యనుచుఁ దెలిసి
విస్మయంబుఁ జెంది వేవేగ కావేరిఁ, దీర్థమాడఁ జనియెఁ దెలివి మించ.

మహాస్రగ్ధరావృత్తము.

చని తీర్థం బాడి యచ్చో సమయభగవదాజ్ఞావిధుల్ సేసి యంతన్
ఘనుఁ డామ్నాయాంతసూర్య గ్రణి భువనగురుత్స్వాపతిం జూచి సాష్టాం
గనతిం గావించి యాలోకగురునకు సమగ్రప్రబంధంబు జూపం
గని యాలోకార్యుఁడున్ గన్గొని తనమదిసంకోచ మొక్కింత చెందెన్.

ఉ. అంతఁ దడింగింత బెటిఁగి యాశ్రుతిశేఖరదేశికుండు శ్రీ
కాంతునిపాదుకాద్వయము కారికుమారకుఁ డయ్యె నగ్గురు
స్వాంత మెఱింగినట్టి గురుచంద్రుఁ డితం డఖిలార్థవేది యీ
శాంతుఁడు సంతసించుటకుఁ జాఁగిలి మ్రొక్కెద నంచు మ్రొక్కడెన్. 202

వ. అట్లు సాష్టాంగదండప్రణామం బాచరించి, శ్లో॥ సూతే సూకరయువతి స్సుత
శత మత్యన్తదుర్భగం ఝడితి।కరిణీ చిరాయసూతే సకలమహీపాలలాలితం క
లభమ్॥అనియెడిశ్లోకముఖంబునమహాత్మా సూకరయువతి యత్యంతగర్భనిర్భా
గ్యం బగుసుతశతం బతిశీఘ్రంబుగ నీనును గరితరుణి పంద్రెండుహాయనంబులు
గర్భంబు ధరియించి సకలభూపాలలాలనీయం బగుకలభంబుఁ గాంచుఁగావున
నవిచారితరమణీయం బగుమదుక్తపాదుకాసహస్రంబు విధిశివసనకాదిమహా
యోగీంద్రులకైన ధ్యానంబునకతిదూరంబయినభగవత్పదారవిందయుగళంబు
విషయంబుగా మించే నాకతియ్యంబడినవరసాలంక్రియాలంకృతంబై మృదుమ
ధురగంభీరపదగుంభితంబై మహోదారార్థపరిపూర్ణంబై సమస్తసుశ్లోకశ్లాఘనీ
యంబై పంచశతశ్లోకఘటితం బగుప్రబంధంబుతో సాటి యగునే యని మగిడి

సాష్టాంగంబుగ సేవించిన జగద్గురుండును నమ్మహాత్మునిభాగవతనిష్ఠకు విస్మయం
బుఁ జెంది పరితుష్టాంతరంగుండై గ్రుచ్చి యెత్తి కౌఁగిటఁ జేర్చుకొని వత్సా
నీవు రామానుజవిజయధ్వజభూతుండవై తదీయసిద్ధాంతనిర్ధారణసార్వభౌముం
డవై వేయిహాయనంబులు మనుమని యనుగ్రహించి పనుప నవ్వేదాంతాచా
ర్యుండును నిజనివాసంబునకుం జని సుఖం బుండె నంత. 263

మ. ధనకాంక్షన్ మును విప్రు లిర్వు రలవిద్యారణ్యులం జూచి వ
చ్చినకార్యం బెఱిఁగింప నాద్విజుఁడు వాత్సల్యన్ వేంకటేశార్యుఁ డర్ధ
ధనవంతుం డతిదాత కంచిఁ గలఁ డాతం డిచ్చు మీ కీప్సితం
బని పంపం జన వారు గన్గొనిరి వేదాంతార్యు నాకంచిలోన్. 264

చ. కని నిగమాంత దేశికుని గౌరవ మొప్ప నమస్కరించు నా
వినయపరత్వమావరుల వేదశిరోగురుఁ డేమి కారణం
బున నిట కేఁగుదెంచితిరి పో ల్పమరన్ వచియింపుఁ డన్న వ
చ్చినపని వార లున్నగతిఁ జెప్పి రమానుపశక్తిశాలికిన్. 265

వ. అట్లు గురుపురందరుం డాబ్రాహ్మణులవలనఁ దదాగమనకృత్యం బంతయు నెఱింగి
వారి నుద్దేశించి, శ్లో॥ న మే పిత్రార్జితం కిఞ్చి న్న మయార్జితంవసు। అస్తి
మే హస్తిశైలాగ్రే వస్తుపైతామహంమహత్॥ అనియెడిశ్లోకముఖమ్మున విప్రు
లారా యస్మత్తాతపాదులచే సంపాదితం బైన యర్థంబు మాకు లేదు మాచేనా
ర్జితం బగువసుచయం బైన మాయెడం గానంబడదు పైతామహంబగు మహా
వస్తు వొక్కటి హస్తిశైలాగ్రంబున మాకుఁ జూపడుచున్నది కావున మీ
యభీష్టంబు సిద్ధించు నని పలికి వారి నీప్రొద్దిచ్చట నుండుఁడని నియోగించి మ
ధ్యాహ్నసమయంబునఁ గృతస్నానుండై ద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రంబులధరియించిత
త్కాలోచితశౌరిశాసనంబులఁ జెల్లించి భగవదారాధనంబొనరించి శ్రీహయగ్రీ
వముఖనిర్గతంబైనపయఃఫేనామృతం బారగించి తచ్ఛుభస్పర్శంబు చేనర్థిభాగ్యా
నుగుణంబుగా లబ్ధం బైనని సుపచణకధాన్యసముదాయంబు హేమింపనాశుద్ధ
సువర్ణం బంతయు నావిప్రుల కొసంగ వా రత్యంత ప్రహృష్టాంతరంగులై యమ్మ
హాత్మునకు సాష్టాంగ ప్రణామంబు లాచరించియగ్గురువరునిచే ననుజ్ఞాతులై చని
విద్యారణ్యుల సముచిత ప్రకారంబుగాఁ గనుంగొని యద్ధనం బతనికిం గనిపించి
మునీంద్రా నీయనుగ్రహంబుచే నిద్ధనంబు లభించితిమని యతనిం గొనియా
డి యథేచ్ఛం జనిరంత విద్యారణ్యుండు విస్మయం బంది వేదాంతాచార్యుండు
భగవదంశావతీర్ణుం డని నిశ్చయించి యద్దేశికున కంజలి యొనర్చె నంత మఱి
యొకవాసరంబునందక్షోభ్యమునులకు నావిద్యారణ్యులకును దత్త్వమస్యాద్యు
పనిషద్వాక్యంబు భేదపరం బనియు నభేదపరం బనియును వివాదంబు ప్రసక్తం
బైన నొండొరులు బెండుపడక దండిగాఁ గొండొకదినంబులు గజగ్రహంబులు

పోరినగతి వాక్కలహకేళీకుతూహలాయమానమానసులై బహుప్రకారంబుల యుక్తిప్రమాణంబులుపన్యసించుచు జయాపజయంబుల నిర్ణయింపంజాలక వేదాంతాచార్యులమాహాత్మ్యంబునకు సమ్మతించి తమతమయుక్తిప్రమాణంబుల న్నియు నమ్మహాత్మునిపాలికి లిఖియించిపంపనయ్యభిజ్ఞశిఖామణియవి యన్నియు విమర్శించి, శ్లో॥ అసినాతత్త్వమసినాపరజీవప్రభేదినా। విద్యారణ్యమహారణ్య మక్షోభ్య మునిరచ్ఛినత్ ॥అనియెడుశ్లోకముఖంబునం బరమాత్మజీవాత్మలకుం బరస్పరభేదసంపాదకంబగు'తత్త్వమసి' యనియెడియతినిశితఖడ్గరత్నంబుచే విద్యారణ్యమహారణ్యం బక్షోభ్యముని ఛేదించెనని వ్రాయించి వారికడ కనుప వారు వీక్షించిపరస్పరవివాదంబు లుడిగిరి మఱియొకదినంబున గాఢాంధకారవ్యాప్తంబైన రాత్రిభాగంబునందు శ్రీవైష్ణవధర్మానభిజ్ఞులగుకొందఱు వైష్ణవులుతదీయమహావైభవంబున కసహిష్ణులై ద్వారదేశోర్ధ్వభాగంబునం దుపానద్ద్వయంబు వ్రేలంగట్టింప భగవత్సేవ యొనర్చి మరలి యేతెంచి నిజమందిరంబుం జొచ్చుసమయంబునం దనయుత్తమాంగంబు దగుల నెఱింగి క్షమాసారుండగు నగ్గురువరుండు॥ శ్లో॥ కర్మావలమ్బకాః కేచిత్కేచిత్ జ్ఞానావలమ్బకాః । వయన్తుహరిదాసానాంపాదరక్షావలమ్బకాః॥ అనియెడిశ్లోకముఖమ్మునం గొందఱు భగవదాజ్ఞారూపవిధిచోదితంబై భగవదారాధనరూపంబై యాప్రయాణమహరహరనుష్ఠీయమానంబైననిత్యనైమిత్తికాదికర్మంబు మోక్షసాధనంబుగానవలంబింతురు కొందఱుసమస్తాజ్ఞాననివర్తకంబైనపరిశుద్ధస్వరూపజ్ఞానము ముక్తిసాధనంబుగానవలంబింతురుదాసులము భగవత్సేవకులపాదరక్షలపవర్గనిదానంబుగా నవలంబించెద మని యనుసంధించె నిట్లు పరిశుద్ధజ్ఞానపరిపూర్ణుండగుశ్రీవేంకటేశగురుపురందరుండు పూర్వోక్తక్రమంబుగా నాయాకాలంబులభగవత్సాక్షాత్కారంబు గలిగి స్వకీయంబైనయమానుషవైభవంబు బయలుపుచ్చిసంప్రదాయపరంపరాప్రాప్తంబులైనయుభయవేదాంతంబులు శిష్యముఖంబుగా ననేకావృత్తులు ప్రవచనంబొనర్చి యొక్కనాఁడాత్మగతంబున,శ్లో॥ నిర్విష్టం యతిసార్వభౌమవచసామావృత్తిభిర్యౌవనం।నిర్ధూతేతరపారతన్త్ర్యనిరయానీతాస్సుఖం వాసరాః । అఙ్గీకృత్యసతాంప్రవృత్తిమసతాం గర్వోపినిర్వాపిత। శ్శేషాయుష్యవిశేషదంపతిదయాదీక్షాముదీక్షామహే॥అనియెడిశ్లోకముఖంబున యతిచక్రవర్తిశ్రీసూక్త్యావృత్తులచేయౌవనం బనుభవింపఁబడియెభగవద్భాగవతాచార్యవ్యతిరిక్తజనవిషయపారతంత్ర్యనిరయనిరసనపూర్వకంబుగా వాసరంబులు సుఖంబుగా జరుపంబడియె నభిజ్ఞులయాజ్ఞావచనంబు శిరసావహించి యసత్పురుషులగర్వనిర్వాపణంబుచేయంబడియె నింక శేషంబగుజీవితకాలంబు శేషిదంపతులదయాదీక్ష నీక్షించుచున్నవార మని యానతిచ్చి కొండొకకాలంబు జరిగినపిమ్మటం దిరువవతారంబాదిగా నూటరెండుసంవత్సరంబులులీలావిభూతి

యందువసియించి సౌమ్యహాయనసూర్యుండువృశ్చికరాశిని బ్రవేశించినయొక కా
ర్తికమాసంబునందుఁ బూర్ణిమాతిథియందు సౌమ్యవాసరంబునఁ గృత్తికానక్ష
త్రంబునందు శ్రీరంగధామంబుననిజాచార్యుండగుకిడాంబియప్పిళ్లార్ తిరువడిత్తా
మరలఁ దనమనంబునం దలఁచుచు నెంబెరుమానార్ తిరువడిగళేశరణమనుచు
ననుసంధించి వైభవంబు చాలించి శ్రీవేంకటేశఘంటాస్వరూపుండయ్యె నీనూ
ట రెండుసంవత్సరంబులు తిరుమలయందు ఘంట మొరయ లేదని పెద్దలానతిత్తు
రని శ్రీవాదిభీకరగురుం డస్మదీయజిహ్వాగ్రసింహాసనాసీనుండై బోధించినక్రమం
బుగా విన్నవించితిఁ గావున క్షమాసారు లగు శ్రీవైష్ణవు లస్మదీయసాహసంబు
క్షమియింపం దగుదురు. 266

సీ. వేంకటేశార్య శ్రీవేదాంతదేశిక, యంజనాద్రీశఘంటావతార
తతసర్వతంత్రస్వతంత్రమహాబిరు,దాంకిత శుభవిజయధ్వజాఢ్య
యతిసార్వభౌమసిద్ధాంతనిర్ధారణ,చతుర సంశ్రితలోకశరణచరణ
తరుణాంబురుహ కవితార్కికమత్తమా, తంగకంఠీరవ ధన్యచరిత
తే. నీదుమాహాత్మ్య మీరీతి నేర్చినట్టు, లుగ్గడించితి నీసాహసోక్తు లన్ని
ముగ్ధబాలకభాషితములుగఁ దలఁచి,సంతసించుచు నోర్వ మోసద్గుణాఢ్య 267

వరదాచార్యు లనంబడునయనారుదేశికులప్రభావము.

మ. సిరి మీఱ న్నిగమాంతసూరిపదజీవద్వయం బాత్మహృ
త్సరసీజాతమునందు నిల్పి వరదాచార్యాఖ్యుఁ దత్పుత్రకున్
వరదాంశు న్నయనారుదేశికుని విద్వత్పుంగవున్ సద్గుణా
కరుఁ జేమోడ్చి తదీయవైభవము వక్కాణించెదం బ్రీతితోన్. 268

వ. శ్రీహస్తిగిరీశాపరావతారం బగు వేదాంతగురుకుమారునకు హస్తిగిరీశుండనియు
వరదార్యుం డనియు నయనారాచార్యుం డనియుఁ దిరునామంబు లయ్యె నీమ
హాత్ముండు నిజబాల్యదశయందొక్కనాఁడు తండ్రియగు శ్రీవేదాంతాచార్యుండు
భగవంతుం డగుహయగ్రీవున కారాధనంబొనర్చి యద్దేవదేవప్రసాదలబ్ధపయః
ఫేనరూపామృతంబుఁ దనకొసంగ నారగించుకతన నిరతిశయనిర్మలజ్ఞానపరిపూ
ర్ణుం డయ్యె నివ్వరదార్యునకుందండ్రి యగు శ్రీవేంకటేశగురుండు పంచసంస్కా
రంబులను రహస్యత్రయసారంబు మొదలుగాఁ గలసకలరహస్యంబులను దిరువా
యిమొళి మొదలగుదివ్యప్రబంధంబులను దద్వ్యాఖ్యానంబులన్నియు శ్రీభాష్య
శ్రుతప్రకాశికాదిదర్శనగ్రంథంబు లన్నియుం బ్రసాదించె నిగ్గురుకుమారశేఖరుం
డును చతుష్షష్టికళాప్రవీణుండై తొండమండలంబు మొదలుగాఁ గలనానాదిగ్దే
శంబులకుం జనుదెంచియాదేశంబులం గలమాయావాదిచార్వాకబౌద్ధాదిబా
హ్యకుదృష్టుల జయించియతిరాజసిద్ధాంతవిజయధ్వజుండై యష్టైశ్వర్యభోగసంప

న్నుండై ప్రళయకాలరఘునాధమారుతాచార్యుండని ప్రసిద్ధిఁ గాంచి శ్రీరంగధామంబున కేతెంచి యందు దర్శనప్రవర్తకుండై యున్నసమయంబునఁ దదీయ శ్రీపాదపద్మంబు లాశ్రయించినదేశికేంద్రు లెవ్వరన్న వివరించెద నష్టదిగ్గజంబులు ప్రతివాదిభయంకరమణ్ణా పెరియకందాడయప్ప నెంబెరుమానారప్పా పెరియశుద్ధసత్త్వమణ్ణా జియ్యర్ నైనా రనంతప్పా పోళిపాక్కనయనార్ కందాడప్ప నిరుంబికందాడయణ్ణా పెరియయతిరాజజియ్యర్ కోవిలళహియమణవాళదాసర్ పుల్లాణిరామానుజదాసర్ తిరునగరిశఠకోపదాసర్ కణ్ణియనూర్ తిరువేంగడదాసర్ తిరుక్కోట్టియూరివకుళాభరణదాసర్ మాలిరుంజోలెయతిరాజదాసర్ మొదలగు ననేకవైష్ణవులు వారలయందు పోళిప్పాక్కంనయనార్ కందాడయప్పనికి నింరుబికందాడయణ్ణానునకుఁ బెరియయతిరాజజియ్యరునకును భోజనపల్లికృష్ణమాచార్యులకును దిగుక్కణ్ణపురంతిరుమలయ్యగారికి నప్పూర్ణప్పా కుమారదొడ్డయాచార్యులకును వీరల కందఱకును రహస్యత్రయ శ్రీభాష్యభగవద్విషయాదిదర్శనగ్రంథంబులన్నియు బహుముఖంబుగాఁ బ్రసాదించె బ్రహ్మతంత్రస్వతంత్రజియ్యరు శ్రీపాదంబులు కిడాంబితిరుమలాచార్యు లాశ్రయించిరి తత్పాదాబ్జంబులు తిరునారాయణపురత్తా యాశ్రయించె నాకిడాంబితిరుమలయ్యంగారికాచార్యహృదయాద్యష్టాదశరహస్యంబులు శ్రీలోకసహోదరుండై నయళహియమణవాళప్పెరుమాళ్ నయనారాచార్యుం డనుగ్రహించె మఱియు నవశిష్టార్థంబు లాయాసంప్రదాయంబులయందు గ్రహింపఁదగు నిట్లు పెద్దలవలన విన్నక్రమంబుగాఁ బూర్వాచార్యగ్రంథంబులవలనఁ దెలిసినంత వ్రాయంబడియె క్షమాసారులు దీనవత్సలులు నగు శ్రీవైష్ణవులీదాసచేత నునిసాహసం బోర్వందగుదురు మఱియును. 269

సీ. యతిరాట్పదాబ్జసంశ్రితు లగుడెబ్బది, నలువురందు ముదుంబనంబి విమల
వత్సవంశామృతవార్ధిరాకాచంద్రుఁ, డతనికులంబునం దవతరించి
యణ్ణా గా రను వైష్ణవాగ్రణి శ్రీనయ,నారుదేశికపాదనళినయుగళ
మాశ్రయించి తదద్భుతానుగ్రహంబుచే, నఖిలసచ్ఛాస్త్రము లభ్యసించి
తే. కంచియం దమ్మహాత్మునికడ వసించు, తఱిని నరసింహుఁ డనుశ్రుఁ డద్వైతిముఖ్యుఁ
డచటి కేతెంచె నవ్వరదార్యుతోడ, శాస్త్రవాదము సలుప నాసక్తుఁ డగుచు.
సీ. వేగవతీతీరవితతోపవనమున, బహుపటాటోప మొప్పంగ వసించి
వాదింప రమ్మని వరదార్యుపాలికిఁ, బ్రతివాది శిష్యులఁ బనుపఁ జూచి
తన కతివార్ధకదశ గాన చని ప్రసంగము సేయఁ గాలము గాదటంచుఁ
దెలిసి యాసయనారుదేశికుఁ డాత్మశిష్యుల నిరీక్షింప వారూర కున్న
తే. నణ్ణగారమ్మహాత్మునియంఘ్రికమలములకుఁ జాఁగిలఁబడి మ్రొక్కి మోదమలర
స్వామి యడిదేని కాజ్ఞ యొసంగి తేని, వాది నోడించి జయ మొందవత్తు ననిన.

శా. ఆవార్తన్ నయనారుదేశికవరుం డాలించి హర్షంబుతో
నావత్సాన్వయుఁ గౌఁగిలించికొని నీ వస్మత్సమానుండవై
యావాదిం గని గెల్చి రమ్మనుచు నెయ్యం బొప్పఁగాఁ బంపఁగా
నావిద్వత్ప్రవరుండు వేగ చని యుద్యానస్థలిం గన్గొనెన్. 272

వ. అయ్యవసరంబున నరసింహమిశ్రులు తన కంతరంగతముం డగునొకశిష్యు నుద్దేశించి వత్సా మంత్రజపంబులు మూఁడువిధంబులై యుండు మానసంబు నుపాంశువు వాచికంబు ననియు నందు మానసంబు మానససాక్షాత్కారసాధనంబై యుండు నుపాంశువు వశ్యాకర్షణాదిప్రయోగంబులందుఁ బ్రసిద్ధంబు వాచికంబు మారణోచ్చాటనాదిప్రయోగంబుల కుపయుక్తంబు శబ్దంబు త్రిక్షణావస్థాయి గావున శబ్దాత్మకమంత్రోపాంశువాచకజపంబు లుత్పత్తివినాశవిశిష్టంబులై జాతాశౌచమృతాశౌచగ్రస్తంబులై నిష్ఫలంబులై చనును గావునఁ బాశమాయాంకుశబీజాన్వితాదిమధ్యావసానంబులైన ఫలంబులగునని పురశ్చర్యాచంద్రికాసిద్ధనాగార్జునతంత్రాద్యాగమగ్రంథంబులయందు ద్వాత్రింశన్నృసింహంబులు ప్రధానంబులు-అందు నవనారసింహంబులు శ్రేష్ఠంబులం దానుష్టుభాభిధానమంత్రరాజంబు ముఖ్యంబు గావున గురూపదిష్టం బగునయ్యానుష్టుభంబు పూర్వోక్తోపాంశువాచికజపంబులను విడిచి మంత్రదేవప్రకాశికోక్తప్రకారంబుగా గంగాతీరంబునం దేకాంతస్థలం బాశ్రయించి నియతాహారుండవై పురశ్చర్యాధికారసిద్ధ్యర్థంబు ద్వాత్రింశత్సహస్రసంఖ్యాకంబైన మానస జపంబు నేసి పురశ్చర్యాసిద్ధికై ద్వాత్రింశదయుతసంఖ్యాకం బగుమానసజపం బొనర్చి యనంతరంబ ప్రకృతివియుక్తనిర్మలాత్మస్వరూపసాక్షాత్కారపూర్వకభగవద్విషయమానససాక్షాత్కారహేతుభూతంబగు ద్వాత్రింశల్లక్షసంఖ్యాకంబగుమానసజపంబు సేసి మంత్రసిద్ధుండవై బాహ్యపీఠపూజార్థంబుగా గురుప్రసాదలబ్ధంబగు నీనృసింహవిగ్రహంబు నిత్యం బారాధించుచుఁ గనుపెంపులఁ గనకపీఠంబుపై నావిగ్రహంబు నునిచి తదీయముఖారవిందంబు నేత్రోత్సవంబుగా సేవించుచు నెట్టివాదిట్టలనైన సహస్రముఖంబుల గ్రంథంబు పన్యసించి జయించుచున్నవాఁడ నప్పగిదిని నీవ్వు దొనర్చెదనని పల్కి యొక్క కాంచనపీఠంబుపై నద్దివ్యవిగ్రహంబు నునిచి షోడశోపచారంబులఁ బూజించుచున్న సమయంబున శ్రీవత్సకులాలంకరిష్ణుం డగునిగ్గురుజిష్ణుండు తనకను మొగిం జూపడ ననాదరపూర్వకంబుగా "ఆకారో హ్రస్వః" అని పరిహాసోక్తి పలుక నగ్గురుశిఖామణియు నాకారంబు దీర్ఘంబుగాని హ్రస్వంబుగాదని ఛలోక్తిఁ దద్వాక్యంబు ఖండింపమగుడ నా ప్రతివాది "కాపూర్వః" అని గూఢోక్తిఁ బలుక "కాంచీపూర్ణః" అని గంభీరార్థగుంభితంబుగాఁ బ్రత్యుత్తరం బానతియ్య నితండు ప్రబలపండితుండు గాని సామాన్యుండు గాఁడని తెలిసి బుధేంద్రా నిర్మాత్యస్థం బైన ప్రసంగంబు సేయండ

గదు కావున మీకును మాకు నిద్దేవుండు సాక్షిభావం బొనర్చు నిద్దేవునిముఖారవిందం బీక్షించుచుఁ బ్రసంగం బొనర్చెద నిద్దివ్యవిగ్రహంబునకుఁ బశ్చాద్భాగంబుననుండి మీరు మాకుఁ బ్రత్యుత్తరంబుఁ జెప్పుచున్నసమయంబున నిద్దేవుండు మీ కభిముఖుం డాయెనేని మీరు నన్ను జయించినవార లగుదురని ప్రతిజ్ఞ యొనర్ప నాయర్థంబున కమ్మహాత్ముండు సమ్మతించె నప్పు డానృసింహమిశ్రుం డగ్గురుపురందరు నుద్దేశించి నిర్విశేషచిన్మాత్రం బగు బ్రహ్మంబు పరమార్థం బగును దదతిరిక్తం బంతయు మిథ్యాభూతం బా బ్రహ్మంబు నిర్గుణం బనిస్వసిద్ధాంతంబుఁ దెలిపి తత్సాధనభూత ప్రమాణసహకృతం బైనతర్కసహస్రం బుపన్యసింప నాదేశికేంద్రుం డాగ్రంథం బంతయు ననాయాసంబుగా ననువదించి యాప్రతివాది నుద్దేశించి ప్రత్యక్షాది ప్రమాణంబులన్నియు విశిష్టార్థగ్రాహకంబులుగావుననిర్విశేషంబు ప్రమాణంబు గాదని పలికి నిర్గుణవాక్యంబులన్నియు హేయగుణరాహిత్యపరంబులుగా సాధించి యద్వైతశ్రుతులన్నియు విశిష్టాద్వైతపరంబులుగా సమర్థించి నారాయణుండు పరమతత్త్వంబు దేవతిర్యఙ్మనుష్యస్థావరాది భేదభిన్నం బగుచేతనాచేతనాత్మకపరిదృశ్యమానప్రపంచం బతయుఁ దచ్ఛరీరం బనిబలవత్ప్రమాణసహకృతబ్రహ్మతర్కసహస్రోపన్యాసంబుచే నిశ్చయింపన ద్దేవదేవుం డమ్మహాత్ముని కభిముఖుండయ్యె నప్పు డా ప్రతివాదియుమిగులవిస్మయంబుఁ జెంది యిమ్మహానుభావుండు భగవదవతారవిశేషంబుగాని మనుష్యమాత్రుండు గాఁడని తనమది నిశ్చయించుకొని సాష్టాంగప్రణామపూర్వకంబుగా నాభగవద్విగ్రహం బగ్గురుశిరోమణి కర్పించె నంత నద్దేశికేంద్రుండు విజయలక్ష్మీసమేతుండై యద్దివ్యవిగ్రహంబుం గైకొని నిజాచార్యసన్నిధి కేతెంచినం జూచి యన్నయనారాచార్యుండును బ్రహృష్టాంతరంగుడై తనకుం బ్రణామం బాచరించి ప్రహ్వుండై యంజలి రచియించి యున్నయబ్బుధపుంగవుని గాఢాలింగనం బొనర్చి శిరంబు మూర్కొని ప్రతివాదిభయంకర నే యణ్ణనే యని సంబోధించి చిరకాలంబు దర్శనస్థాపకుండవై యుండుమని యనుగ్రహించుటం జేసి యణ్ణగారు ప్రతివాదిభయంకరుండనియన్వర్థనామంబుగలవాఁడయ్యెనిప్పటికైనఁ దదీయాన్వవాయులందఱు తన్నామాంకితులైరి పిమ్మట నద్దేశికేంద్రుండానయనారాచార్యవర్యుని తిరువవతారసమాప్త్యనంతరంబుకొండొకకాలంబు కాంచీపురంబునందు వసియించిస్వప్నసాక్షాత్కృతహస్తిగిరీశానుశాసనంబున శ్రీమణవాళమహామునుల నాశ్రయించి తత్సన్నిధిముప్పత్తారాయిరప్పడి మొదలుగాఁగలస్వరూపగ్రంథంబులన్నియు నధికరించితదనుగ్రహంబుచే వీథియాంవరువారనితిరునామంబుగలబాలగోపాలవిగ్రహంబుఁదమకుం దిరువారాధనోపయుక్తంబుగా లభియించి తదవతారసమాప్త్యనంతరకాలంబునఁ గొన్నిదినంబులు శ్రీరంగధామంబునం దుండి మగిడి కాంచీపురంబున కేతెంచి నిజమందిరంబునం దుభయ

వేదాంతకాలక్షేపం బొనర్చుచు సుఖంబుగా నుండె నంత నొకరాత్రియందుఁ జతుర్థయామంబున. 273

సీ. అంజనపుంజమో హరినీలశైలమో, యనఁ జాలునీలకాయంబువాఁడు
సజలమేఘమునందు శంపాలతికఁబోలెఁ, గలిమిచేడియ బొరఁగలుగువాఁడు
కరుణారసముఁ జిల్కు కనుదోయి గలవాఁడు,మందస్మితాస్యపద్మంబువాఁడు
పంచాయుధస్ఫురద్బాహుశాఖలవాఁడు, రత్నకిరీటశిరంబువాఁడు
తే. కనకగౌరాంబరము మొలగలుగువాడు, కలితమణిభూషణాఖిలాంగములవాఁడు
పురుషపుంగవుఁ డొక్కఁడా గురువరునకుఁ, గనులఁ గనఁబడియొక వార్తయని [యెనిట్లు.
మత్తకోకిల. వాదిభీకర సూరిసత్తమ వత్సవంశవిభూషణా
నాదునామము వేంకటాచలనాథుఁ డండ్రు బుధుల్ మహిన్
ఆదరంబుగ నిన్ను మత్పురి కార్యపిల్వఁగ వచ్చితిన్
మోద మొప్పఁగ వచ్చి శ్రీపురి ముఖ్యవృత్తి వసింపుమా. 275
మ. అని స్వప్నంబునఁ బల్కి వేంకటవిభుం డంతర్హితుం డైనఁ జ
య్యన మేల్కాంచి తదుక్తులం దలఁచుచున్ హర్షించి తీర్థావగా
హనసంధ్యాదు లొనర్చి శ్రీవరదరాజానుజ్ఞచే శ్రీపురం
బునకున్ వాదిభయంకరార్యుఁడు సతీపుత్రాదియుక్తిం జనెన్. 276
ఉ. చని చని గృధ్రపుష్కరిణిసన్నిధి రత్నగృహంబునన్ మహేం
ద్రనుతపదాంబుజున్ విజయరాఘవు లక్ష్మణజానకీయుతుం
గని వినుతించి సర్వశుభకారణముల్ శఠకోపతీర్థముల్
గొని చని యమ్మహాత్ముఁ డనుకూలురతో ఘటికాద్రిఁ గన్గొనెన్. 277
ఉ. అంబరచుంబిచిత్రశిఖరాంచితమౌఘటికాచలంబువై
నంబరచారసిద్ధనిలయంబుకొలంది వెలుంగురత్నరు
గ్డంబరహేమమందిరముఁ గాంచి నమస్కృతిఁ జేసి యందు ది
వ్యాంబగు కాంచనాసనమునందు నృసింహగురున్ గనుంగొనెన్. 278
శా. శ్రీలక్ష్మీయుతు యోగిరాజహృదయాచింత్యస్వభావున్ జగ
జ్జాలోత్పత్త్యవనాదిలీలుఁ దులసీసౌరభ్యవత్పుష్పమా
లాలంకారభుజాంతరాళు సుగుణౌఘావాలు శ్రీమర్త్యశా
ర్దూలుం జూచె గురూద్వహుండు మది సంతోషంబు నిండారఁగన్. 279
క. పరవాదిభీకరార్యుఁడు, సరసము లగుతీర్థమాల్యశఠకోపము లా
దర మొప్పఁ గొని వృషాద్రికి, జరిగెన్ దేవీసుతాదిసహితుం డగుచున్. 280
తే. అట్లు ఘటికాద్రినరహరియాజ్ఞఁ బడసి, మార్గమధ్యమునందు గ్రామములగిరుల
నగమృగాకీర్ణవనముల నదులఁ జూచి,సంతసించుచు నేతెంచెసద్గురుండు. 281
మ. కనియెన్ వత్సకులామృతాంబునిధిరాకాచంద్రుఁ డద్దేశికుం

డనఘప్రాంశువిచిత్రధాతుయుతదివ్యద్రత్నకూటావలో
కననిర్వాపితసర్వలోకకలుషగ్రావంబు బ్రహ్మాదిదే
వనిషేవ్యంబు సుఖైకతానమును భాస్వద్వేంకటాద్రీంద్రమున్. 282

శా. ఆలాతాసిపురంబు చెంతఁ గనియె న్వాదిభీకృద్గురుం
డాలోలభ్రమరానుభూతమకరందాంభోజపాళిం దరం
గాళీలోలమరాళకోకబకభవ్యారామమును గూలజ
వ్యాలోలద్రుమచిత్రపత్త్రిరుత మాసనంబాసరోరత్నమున్. 283

పద్మనాభవృత్తము.

గోదాసతిన్ గూడి క్రీడించునాతిల్ల గోవిందరాజాఖ్యుఁ డౌస్వామి కిఁగా
నాదివ్యకాసారతీరంబున న్వైష్ణవాగ్రేసరుల్ సేయుపుష్పద్రుమాళిన్
ఆదూరదర్శీంద్రుఁ డీక్షించి హర్షించి యాపుష్కరిణ్యచ్ఛతోయంబులందున్
యాదోగణశ్రేణి మోదింప నీరాడి యర్హక్రియల్ సేసి యచ్చోవసింపన్. 285

వ. అప్పుడు.

సీ. అంజానాద్రీశునియాజ్ఞచేఁ గోవెల,యధికారి యతుల నేకాంతజనుల
నాచార్యపురుషుల నర్చకపరిచార,క ప్రభృత్యచ్యుతకార్యపరులఁ
దోడుక యమ్మహాత్మునికడ కేతేర, నయ్యార్యుఁ డీక్షించి హర్షమొంది
యతుల నేకాంతుల నాచార్యపురుషుల, నఖిలభాగవతుల నధికభక్తిఁ

తే. బ్రణుతిఁ గావించి వారలఁ బ్రస్తుతించి, యాసనార్ఘ్యాదివిధులెల్ల నాచరించి
స్వామికైంకర్యములయందు సేమ మరసి, సంతసించెను వారితో స్వాంతమలర.

క. కోవెలయధికారియు వా, రావాదిభయంకరార్యు నభియుక్తతమున్
గోవిందరాజుకడకును, భావ మలరఁ దోడితెచ్చుపగిది వచింతున్. 287

సీ. గజరాజవరదుని గరుడధ్వజాంక మౌ, గజరత్న మొకటి యగ్రమున నరుగఁ
బంచమహావాద్యపటహకాహళశంఖ, ధీరభేరీధ్వనుల్ దెసల నెఱయ
శ్రావ్యవీణావేణుసరసగీతరవంబు, వినువారిచెవులకు విందు సేయఁ
బరవాదిభీకరగురుపురందరుఁ డంత, నయ్యార్యవరులతో నచటఁ గదలి

తే. యల్లఢిల్లీశ్వరున కల్లుఁ డైనవారికి, జనకుఁ డైనట్టిసంయమిచక్రవర్తి
తిల్లగోవిందరాజునకిల్లు తొల్లి, యొందుఁ గావించె నప్పురికేఁగుదెంచె. 288

శా. ప్రాంచద్రత్నశిలాకలాపకలితప్రాసాదసౌధాదులన్
మించన్ రంజిలురాజవీథులను ధర్త్రీస్వప్రజల్ దన్ను సే
వించన్ వారి ననుగ్రహించుచును నవ్వీథుల్ గటాక్షించుచుం
గాంచెన్ సన్నిధివీథి నార్యుఁడు సుధాగారంబులం బ్రీతితోన్. 289

వసంతతిలకవృత్తము. శ్రీవాదిభీతికరసూరివరేణ్యుఁ డంతన్
సేవించె సోమరవిమండలశేఖరంబున్

దేవాదిదేవనిలయాంగణదేశవర్తిఁ
గోవిందరాజమణికాంచనగోపురంబున్. 290

క. గోపురముకడకు శ్రీశఠకోపం బామ్నాయవాక్యఘోషముతోడన్
శ్రీపురనాథుని యుచ్చకు, లేపునఁ గొని వచ్చి రతని కెదురుగ వేడ్కన్. 91

సీ. పరవాదిభీకరగురువుఁడు సాష్టాంగప్రణామముఁ గావించి సేవ మలర
స్వాములసన్నిధిశఠకోపమాల్యముల్, శిరమున ధరియించి శ్రీబుధాళిఁ
గూడి యాశ్రీశఠకోపసన్నిధిమహో, త్సవపూర్వకంబుగా జరగి వచ్చి
ధర్మడోలామంటపంబులనద్భుతమను, సలిలయంత్రముఁ జూచి సంతసించి

తే. మహితమణిమయవాహనమంటపంబు, మాధవీయబహిస్స్నానమంటపములఁ
దప్తతపనీయగోపురద్వారగతుల, వేత్రపాణులఁ జూచుచు వేడ్కఁ జనియె.

ఆ. పసిఁడిమందిరమునఁ బరిఢవిల్లుచు నున్న, సంయమీంద్రుఁ జూచి చాఁగి మ్రొక్కి
సంస్తుతించి తత్ప్రసాదతీర్థాదుల, సంగ్రహించి జరగె సద్గురుండు. 293

చ. వరమణిమందిరంబునను వాసిగ దాసులఁ బ్రోవఁ జూపడం
దిరుమలనంబినిం గని విధేయనమస్కృతి సన్నుతించి త
చ్చరణసరోజతీర్థముఁ బ్రసాదముఁ గైకొని భవ్యరత్నజు
ట్సురుచిరమందిరంబునను సూత్రవతీశునిఁ జూచి మ్రొక్కెడన్. 294

స్రగ్ధరావృత్తము. శ్రీవిష్వక్సేనదేవున్ శ్రితజనవిపులక్షేమకృద్వేత్రపాణిన్
భావాతీతప్రభావున్ భవకలుషహరుం బద్మనాభాప్తమంత్రిన్
భూవిఖ్యాతున్ మహాత్మున్ బొగడి బహుమతిం బొంది తత్ప్రాంతభూమిం
గావించెన్ మ్రొక్కు ద్వారాంగణమునవిబుధౌఘంబుతో నార్యుఁడంతన్.

మ. సురలిం చోట్టికి డిగ్గ నేర్పడుమహాసోపానమార్గంబొకో
పరమాభ్రంబున కార్యు లెక్కి చనుతప్తస్వర్ణనిశ్రేణియో
గరుడాకారవిశేషమో యనఁ దగున్ గారుత్మతస్తంభ మ
గ్గురుదేవేంద్రుఁడు చూచి సంతసిలె వైకుంఠప్రియశ్రేణితోన్. 296

క. మణికృతబలిపీఠముకడఁ, బ్రణమిల్లి గురూద్వహుండు భవ్యవిపశ్చి
ద్గణనుతగోదానిలయాంగణభూమిని బ్రణతి సలిపి కనియెఁ దదంఘ్రుల్.

శా. శ్రీదాష్టాపదవేదిమధ్యగతరాజీవాసనంబందు స
మ్మోదం బొప్ప వసించి యాశ్రితులకున్ ముఖ్యార్థసంధాత్రి యా
గోదాదేవిని విష్ణుచిత్తతనయన్ గోవిందరాజప్రియం
జేదోయిన్ ముకుళించి కాంచి వినుతించెం బ్రాజ్ఞు డార్యాళితోన్. 298

ఆ. భట్టనాథసూరిపట్టిని భక్తితో, భవ్యసూక్తితతిని బ్రస్తుతించి
సద్గురుండు తీర్థశఠకోపమాల్యముల్, చందనాదు లొంది జరగి వచ్చె. 299

క. తిరుమట్టపళ్ళిలక్ష్మిని, బరవాదిభయంకరార్యవరుఁ డతిభక్తిన్

హరిదాసులతోఁ బొడగని,సురుచిరనగుఁ జొఁగిమ్రొక్కి స్తుతి యొనరించెన్.

చ. పసిఁడిగృహంబునందు మణిబద్ధవితర్ది వసించుశ్రీపరాం
కుశపరకాలముఖ్యుల ముకుందగతాత్ముల దివ్యసూరులన్
వశగతచిత్తుఁడై నపరవాదిభయంకర దేశికుండు స
భ్యశతముతో భజించి కొనియాడి యనుగ్రహ మొంది వెల్వడెన్. 301

వ. తదనంతరంబ. 302

సీ. మణికుట్టిమస్థలమరకతమాణిక్య,శుంభన్మహాస్తంభగుంభితంబు
స్ఫాటికప్రస్తరస్ఫారమహాభిత్తి,విలసితబ్రహ్మాదివిగ్రహంబు
సాంద్రవజ్రోపలాచ్ఛాదితోపరిభాగ,శౌరివాక్ప్రదకీరశారికంబు
మధ్యభాగస్థచామరకరశక్తిద్ధ, ధర్మాదిపీఠవితర్దికంబు
తే. భవ్యసంధాయిలోకైకపావనంబు, స్వామికల్యాణసమయదీక్షాగృహంబు
మాధవప్రియకల్యాణమంటపంబు,సూరిచంద్రుఁడుగని మ్రొక్కి చోద్యమందె.

శా. శ్రీనారాయణమందిరంబువెనుకన్ శ్రీవైష్ణవశ్రేణితో
నానారత్నవిచిత్రకాంచనవిమానశ్రేష్ఠ మీక్షించి య
న్యూనప్రీతి నమస్కరించి చని యాచార్యుం డొకొక్కెడం బుష్పమా
లానిర్మాణకృదార్యులన్ గనియె నాహ్లాదంబు సిందారఁగన్. 304

వసంతతిలకావృత్తము. ఆశాంతరాళము నిజాద్వితయాభ నొప్పన్
వాసిన్ వెలుగుంచును లోకశివం బొసంగున్
వైశాఖమంటపము డగ్గఱి పావనోర్వీ
దేశంబునందు గురుఁ డంజలిఁ దీర్చి మించెన్. 305

క. గారుత్మతమణిమయ మగు,చారుతరాలయమునందు సవినయుఁ డగుచున్
శౌరికనుమ్రోల నెలకొను,ధీరుని గరుడుని భజించి దేశికుఁ డంతన్. 306

మ. అపనీతాఖిలదోష మామధుజిదత్యంతప్రియాస్థానమం
టపమధ్యంబునఁ జొఁగి మ్రొక్కి కడువేడ్కన్ ద్వారపార్శ్వంబుల
న్నపరిచ్ఛిన్నబలున్ జయున్ విజయునిన్ హర్షించుచుం జూచి మ్రొ
క్కి పురోభాగమునన్ భజించె సకలక్లేశాపహున్ శ్రీహరిన్. 307

సీ. ఆలఁ గాచిననాఁటియలఁత యంతఁ దొలంగఁ, గానలఁ బడినపెన్గాసి సెడఁగఁ
బాండవదూతయై పరువెత్తుశ్రమ దీఱ, గజరక్షకేతెంచుకష్ట ముడుగ
నాత్మకుక్షిజగంబు లదురకుండుటకునై, దక్షిణబాహూపధానుఁ డగుచు
సిరియు భూదేవియుఁ జరణాంబుజము లొత్త, ఫణిరాజశయ్యపైఁ బవ్వళించి
తే. యోగనిద్రాభిసక్తిచే నున్నవానిఁ, దిల్లగోవిందరాజును దేవదేవుఁ
జూడ్కు లలరంగ సేవించి సూరివరుఁడు,భక్తి నంజలి గావించి ప్రస్తుతించి 308

సీ. హరి సుప్రసన్నుఁడై యమ్మహాత్మునియనుగ్రహదృష్టి నీక్షించి గారవించి

తిరువాలవట్టము తీర్థము తిరుమాల, శఠకోప సుభయహస్తము ప్రసాద
చందనాదిక మగుసన్మాన మొనరించి, పేష్కాల్ప నాబ్రహ్మవిత్తముండు
కోవెల వెలువడి గుడియధికారి చూపించినమంచినివేశ మంది [ములఁ
తే. యందునివసించి యాప్రొద్దహర్ముఖమున, లేచిగురుపంక్తిఁ దలఁచి కాలోచిత
దీర్చి విచ్చేసి యాళ్వారితీర్థమునను, జేసె నవగాహ మాశ్రితశ్రేణితోడ.
ఆ. ధౌతవస్త్రములను ధరియించి విమలోర్ధ్వపుండ్రములను దాల్చి పొలుపుమీఱ
భగవదాజ్ఞ దీర్చి పరవాదిభీకర, దేశికుండు సరసితీరమునను. 310
చ. పదపడి వేంకటేశపదపద్మము లే హృదయాంబుజంబులన్
సదమలయోగధారణల సంతతముం గని సంతసించునా
పదుగురు దివ్యసూరులను భక్తి భజించి నిజాశ్రితాళితోఁ
గదలి రయంబుతో నరిగి కాంచె వృషాద్రికి నెక్కుపద్ధతిన్. 311
ఆ. అర్చిరాదిదేవతాలయావళి మించి, ముక్తుఁ డరుగుమాడ్కి మోద మలర
మార్గమధ్యకలితమంటపగోపుర, శైలములను దాఁటి చనియె గురుఁడు. 312
మ. అటఁ గాంచెం బరవాదిభీకరగురుం డత్యంతసౌరభ్యసు
స్ఫుటపుష్పౌఘమరందపానమదసంజుష్టాళిసన్నాదముం
బటుశాఖాగ్రనిషిక్తకోకిలపికభ్రాజత్కలాలాపమున్
జటులాఘఘ్నయతీంద్రభుక్తఫలసంజాతంబు సచ్చూతమున్. 313
ఉ. ఆసహకారశాఖికడ నద్భుతరత్నశిలాగృహంబులో
వాస మొనర్చి దానుల కవశ్యము చూపఁగ సంయమీంద్రునిన్
దాసులతోడ మ్రొక్కిడి ప్రదక్షిణపూర్వక మేఁగుదెంచి యా
శ్రీసఖుమందిరాంగణముఁ జెంది మనీషివరుండు మ్రొక్కిడెన్. 314
తే. రథమువీథులు నాలుగు రంగుమీఱఁ, దిరిగి యేతెంచి స్వామిపుష్కరిణియందుఁ
బ్రాజ్ఞుఁడవగాహనము చేసి భగవదాజ్ఞఁ, దీర్చి వారాహదివ్యమందిరముఁ జొచ్చి.
క. అం దేకకాలసముదిత, సుందరశరదిందుకోటిసురుచిరమూర్తిన్
వందారుజనముదోరథ, మందారున్ భూవరాహు మాన్యుఁడు గనియెన్. 316
శా. ఆదేవున్ భజియించి తీర్థశఠకోపాంచత్ప్రసాదాదులా
మోదం బొప్ప లభించి మించి ఘృణిమన్ముక్తాప్రతీహారల
క్ష్మీదం బామణిగోపురంబుగడపం జేమోడ్చి వత్సాన్వయా
భ్రాదిత్యుండు గనెన్ సవేదితపనీయశ్రీధ్వజస్తంభమున్. 317
చ. పృథుమణిబద్ధమైనబలిపీఠముఁ గాంచి నమస్కరించి సం
ప్రథితమనోజ్ఞరత్నమును రంగరమేశనివాస మంచిలం
బ్రథ గలమంటపంబునకు భక్తిఁ బ్రణామము సేసి మించి శ్రీ
మధురిపుమాల్యమందిరము మాన్యుఁడు గన్గొని మ్రొక్కెఁ బ్రీతితోన్. 318

తే. వేణునాదవినోదుని విహితగోప, బాలలీలునిఁ గని మ్రొక్కి ప్రస్తుతించి
పుష్పమాల్యములను జేర్చి పుణ్యనిధుల, నందుఁ బొడగాంచి చేమోడ్చి నార్యవ[రుఁడు.
క. శౌరితిరుమాలబావికి, సూరివరుఁడు కేలు మోడ్చి శుభకర మగు శ్రీ
నారాయణాద్రిశిఖరం, బారసి కని ప్రణతి చేసి యవ్వలకుఁ జనెన్. 320
సీ. మాణిక్యమయ మగు మంటపంబొక్కటి, యందుఁ గళ్యాణవాద్యములు కొన్ని
శౌరిపద్యంబులఁ జదివెడు రత్నపం, జరమధ్యగత కీర శారికలను
ధర్మదేవతనిజ దర్శనంబున కిట్లు, పిలసిల్లె ననఁ దగు వృషభపతిని
దర్శనీయవిచిత్ర ధన్యమృగంబుల, విరచితాంజలిభక్తి విగ్రహములఁ
తే. జూచుచును సంతసించుచుఁ జోద్యపడుచు, వచ్చి చాంపేయదేహళీ ద్వారవరము
గడచి యేతెంచి కాంచె నాగారగతుని, ఘనునమేయునసీయాఖ్యుఁ గాంచి గు[రుఁడు.
శా. సూర్యగ్రేసరుఁ డమ్మురాంతకునకుం జోహారు గావించి స
ర్వార్యశ్లాఘ్యమహాసనస్థరమకుం హస్తాబ్జముల్ మోడ్చి శ్రీ
హార్యాస్థానము పెండ్లిమంటపము భాండాగారముల్ సంతతై
శ్వర్యద్యోతకభూషణాలయము లంచద్భక్తితోఁ గన్గొనెన్. 322
క. ఆనందనిలయనామవిమానం బీక్షించి మ్రొక్కి మాన్యులతో స
న్మానితపరిమళవస్తుస్థానంబుల కంజలించి సద్గురుఁడు చనెన్. 328
మ. వరమాణిక్యసువర్ణవేశ్మమున విష్వక్సేను నీక్షించి య
గ్గురువర్యుండు నమస్కరించి చని వైకుంఠాభిషేకామృతో
త్కరరూపం బగు తొట్టితీర్థజల ముద్యత్పాణి యర్ణాదోర్ణిణి నా
దరపూర్వంబుగఁ గోలి కాంచెను యతీంద్రశ్రీపదాంభోజముల్. 32
తే. భాష్యకారులసన్నిధిఁ బ్రణతి సేసి, దాశరథ్యాఖ్యపాదుకల్ దల ధరించి
సురభితీర్థముఁ గైకొని జరగి యోగ, నారసింహునిఁ గని మ్రొక్కె సూరివరుఁడు.
క. మరకతమణిమందిరమునఁ, దిరముగ నెలకొన్న పెరియతిరువడి యనా
రురుగతి జితసర్పారగ, వరుఁ డగు గరుడుండు చూడఁబడియె గురునిచేన్. 326
మ. అమలశ్రీముఖమంటపంబునడుమన్ సాష్టాంగదండప్రణా
మముఁ గావించి సుమేరుసారపరిభిత్సత్త్వద్గదాపాణులన్
ద్యుమణీంద్రప్రతిహారరక్షకుల సంతో వడ్కి నీక్షించి త
త్కమనీయాంఘ్రుల కంజలించి నిరవద్యస్వాంతుఁ డాపైఁ జనెన్. 327
వ. అట్లు గురుపురందరుండు విలసితవిద్రుమవికారదేహళీద్వారశాఖాశ్లాఘనీయంబై తప్తహాటకపటుతరకవాటఘటితంబై జయవిజయసంరక్షితంబగు మధ్యమకక్ష్యం బతిక్రమించి మహనీయమణికుట్టిమంబును విశంకటస్ఫటికోపలశకలసంకలితనిజ కాంతికలాపధగద్ధగాయమానకుడ్యభాగంబును వజ్రవైదూర్యగోమేధికపుష్యరా గేంద్రనీలాదిరత్నశిలాచ్ఛాదితవిచిత్రపరిభాభాసమానోపరిభాగంబును నగు సుందిర

మధ్యరంగంబునఁ బ్రభాతసమయంబునందు సముచితతైలానాగరసైంధవజంబీరరససంయుక్తంబై భవ్యశరగవ్యనవ్యనవనీతకలితంబై సోపదంశం బగుమాత్రదధ్యోదనంబును హింగుజీరమరీచిమిశ్రితంబై సద్యోఘృతప్లుతంబగుముద్గాన్నంబును మాధ్యాహ్నకాలికం బగురామరాజావసరంబునందు ముద్గసూపాపూపాదిభక్షణోపేతంబై కపిత్థకదళీరసామ్లరసభాసురలేహ్యద్రవ్యాన్వితంబై, రామఠజీరహరిద్రాసర్షపాదిమిళితబహువిధతింత్రిణీరసాచోష్యద్రవ్యయుక్తంబైనశాల్యోదనంబును నిత్తురసక్షీరనీరాదిపానీయద్రవ్యంబులను రాత్రిపూర్వయామంబున మనోహరమోదకాపూపమాషచక్రాతిరసపాడబాదిభక్ష్యయుతంబై బహువ్యంజనోపేతం బగుస్నిగ్ధాన్నంబును మరీచిలవణాదిమిశ్రితంబై ఘృతప్లుతంబై నమిళహార యనుమహాప్రసాదంబును సైంధవసర్షపతక్షోదామ్లరస సర్పిస్సమన్వితంబై కేళహోహిర యనెడుతిరునామంబుగలదివ్యప్రసాదంబును దిలచూర్ణలవణాజ్యాదిసమన్వితంబై పరమభోగ్యంబైనయెళ్ళోహిర యనుభవ్యోదనంబును ఘృతప్లుతగుడమిశ్రపాయసాన్నంబును మణిఘంటికాశతఘణఘణాయమానఘోషణాభూషితంబుగా శ్రీవేంకటేశుభండారస్థలంబు లీక్షించి చేమోడ్చి చనికనకకలధౌతతాలరంధ్రసముల్లసితమణిదర్పణోదారం బగుద్వారంబు దాఁటి సుమేరుశిఖరంబుఁ గం దిరుగుచుక్కలచక్కనిక్రొక్కాఱుమెఱుంగులన్నెఱయునీలనీరదంబుల తెఱంగునఁదప్తతపనీయమహోన్నతమణివేదికామధ్యస్థదివ్యసింహాసనోపర్యుదంచితకాంచనకమలకర్ణికాతలంబునందిరుగెలంకులరమాకుమారమణీరత్నంబులతో నుల్లసిల్లుచు నిత్యోత్సవపక్షోత్సవమాసోత్సవ పల్లవోత్సవ పవిత్రోత్సవకల్యాణోత్సవాద్యనేకమహోత్సవంబులుగొనవధరించుచును మలయప్పఁ డనియును వేంకటత్తురవా రనియును దివ్యనామంబులు గలయుత్సవభేదంబులను భజించి సీతాలక్ష్మణసమేతుం డగుశ్రీరామభద్రునకు జోహారు సేసి తత్సమీపవర్తులైనయనంతగరుడవిష్వక్సేనాదినిత్యసూరివర్గంబు సేవించి యవ్వలకుం జనుదెంచి భగవంతుం డగుశ్రీవేంకటేశుండు రాత్రి దేవీసమేతుండై సుఖంబుగా నిదురించునవరత్నఖచితకనకడోలికాలలామంబున కంజలించి యగ్రభాగంబునం గులశేఖరాభిధానమహారజతవిరాజమానదేహళీవిశేషంబుఁ గడచి గ్రీష్మాతపసంతప్తాధ్వగుం డతిశీతలాంభఃపరిపూర్ణగభీరగాంగమహాహ్రదంబవగాహించునట్లు శ్రీవేంకటేశాభిధానపరబ్రహ్మంబునుపాసితదీయదివ్యతేజోమయామృతమయూఖసమాప్యాయితసర్వావయవుండై నిస్సమాభ్యధికనిఖిలదృఙ్మనోహరనిత్యనిరవద్యసుందరసుకుమారతదీయదివ్యమంగళమూర్తిదర్శనసముద్భూతమహానందకందళితహృదయారవిందుండై నీలాద్రిశిఖరసముదితసహస్రకిరణావరణబాలభాస్కరమండలంబుపోలిక సురభిగంధబంధురప్రసూనమాలికావలయసమలంకృతరమణీయరత్నరంజితహాటకకిరీటంబుచే మెఱయుశిరస్థలంబును

శరదుదితరాకాచంద్రసుందరవదనారవిందంబును గర్పూరసారవిరచితఋజురుచిర
చ్ఛిదోర్ధ్వపుండ్రఘటితనిటలతటంబును దీర్ఘతరదివ్యాంజన రేఖాకారసవిభ్రమ
భ్రూయుగంబునుగమనీయకాంచనకళికోపమాన భాసురనాసాపుటంబునునిజ సౌ
ష్ఠవనిరాకృతశ్రీకారశష్కులీ సౌభాగ్యకర్ణకలితమహనీయమణి మనోజ్ఞమకరకుం
డలమండితగండభాగంబును గరుణారసారుణోపాంతకర్ణాంత విశ్రాంతచలన్మిళింద
సుందరతత్క్షణోన్మీలిత శారదపుండరీకాభిరామనయనంబులును బ్రవాళపల్లవబిం
బఫలాద్యుపమాతీతరమాక్షమాది దివ్యమహిషీసతతసమాస్వాద్యమానామృత
ధారాధరోష్ఠంబును స్వకీయం బగుకరుణారసంబు దీనానాథజనావనార్థంబుగా లో
నడంగక యుప్పొంగి ముఖద్వారంబుచే నుద్గమించెనో యని యూహింపం దగు
సుందరమందస్మితంబును బ్రస్ఫురత్సహస్రారజ్వాలామాలాతితీవ్రంబై యుగపదుది
తబాలభాస్కరకోటిప్రభాప్రకాశితదశదిశావకాశం బై దనుజారిదక్షిణాంసగతం
బై నిరస్తనిఖిలదేవతారాతిచక్రంబై యవక్రపరాక్రమం బై నసుదర్శనచక్రంబు
ను వాసుదేవవామాంససంగతం బై సమకాలసముదితనిష్కళంకరాకాసుధాకర
కోటిభాసమానం బై విష్ణుముఖమారుతపూరణోదితనిజధ్వనిధ్వస్తదైత్యదానవా
దిదార్ఢ్యం బగుపాంచజన్యాఖ్యశంఖరాజంబును హిరణ్మయం బై మేరుసమాన
సారంబై దేవద్విషదంశనాశనైకప్రయోజనంబై వైకుంఠవామకరాగ్రాభిమృ
ష్టం బగుకౌమోదకీగదాదండంబును రక్షోసురకఠినోగ్రకంఠచ్ఛేదతురచ్ఛోణితది
గ్ధధారం బై పద్మాక్షవామేతరపాణిపార్శ్వస్థితం బై యొప్పునందకాభిధానఖడ్గర
త్నంబును స్వకీయజ్యానినాదశ్రవణమాత్రనిర్ధూతనిఖిల దైవతచేతోభీతి యై
పూర్వగీర్వాణప్రాణనిర్వాపణచణ బాణాశనిప్రవర్షణం బగుశార్ఙ్గశరాసనంబును
బ్రకటాటోపరణార్భటీసముద్భటచటులకుటిలకరటినిశాటవికటవిశంకటోరఃకవాట
పాటనపటిష్ఠకటితటఘటితసుస్ఫుటసూర్యకటారంబును సురభిపరిమళఘుమఘుమా
యమానతులసీదళమిళితకమలనీలోత్పలవకుళ పాటలీచాంపేయమల్లికామాలతీజా
తీకేతకీకరవీరాదిపుష్పదామాభిరామం బై వైజయంతీవనమాలాలంకృతం బై
సుప్రసన్న సూర్యకోటిసుభగనిస్తుల కౌస్తుభరమారమణీరత్నరంజితంబై శ్రీవత్సల
క్షణలక్షితంబై నవక్షస్స్థలంబును భావనగ్రీవాశ్రయంబై భాస్వరకార్తస్వరకమలసం
కలితంబై శుద్ధసువర్ణసూత్రగుంభితం బై యాపాదపద్మప్రలంబమానంబై యొ
ప్పుసాలగ్రామమాలికాలలామంబును గల్పక్షయాంతర్నిక్షిప్త జగద్రక్షోదకుక
క్షిద్వయంబును హిరణ్యగర్భోద్భవప్రభవగభీరావర్తసనాభినాభిపద్మంబును గమ
నీయపదాబ్జంబులు సంసారసముద్రసంతరణైకకారణంబు లనియును వీనిని విశ్వ
సించుధన్యచేతనులకు విరజామృతంబు కటిదఘ్నం బనియు నుపదేశించుగతిఁ గని
పించునభయవరదహస్తంబులును దివ్యమౌక్తికదామోదరబంధనకాంచనకాంచీ
గుణవేష్టితకటిస్థలంబును బాలార్కప్రభాభాసమాన పీతాంబరావృతరంభాస్తంభ

శుంభదూరుద్వయంబును మంజుశింజితమణిమంజీరరంజితంబగు కమనీయకాహళకలశగర్వోపమానభక్తరక్షణైకత్వరాధురీణజానుజంఘాంతయుగ్మంబును బహుపాత్పలాశిఫలభారాగ్ర ప్రలోపిపార్ష్ణియుగంబును గూర్మకుత్సాపాదక ప్రపదభాసురంబును నాతామ్రకోమలాంగుళీతలలవణిమాచ్ఛురితంబును వియద్వాహినీశంకాకరతిర్యగూర్ధ్వాధః ప్రసృత కాంతికలాపాలంకృత నక్షత్రాకార నఖముకురబింబభూషితంబును స్థలనలినోదరచ్యుతిద్యోతమాన హలకులిశాంకుశ జలజధ్వజచ్ఛత్రచామరాదిశుభరేఖాంకితపదతలవిలసితంబును నగుత త్క్షణోన్మీలితశరదరవిందసుందర పాదారవిందద్వంద్వంబును నేత్రోత్సవంబుగా సేవించి ప్రహృష్టాంతరంగుండై భట్టనాథశ్రీసూక్తులచే మంగళాశాసనం బాచరించి బహుభంగులఁ గొనియాడిన సుప్రసన్నుండై భగవంతుం డగుశ్రీవేంకటేశుం డమ్మహాత్ముని నిజకటాక్షవీక్షణామృతదృష్టిం దనిపి తీర్థశఠకోపంబులను దిరువాలవట్టంబును శ్రీపాదరేణుచందనాభయహస్తప్రసాదాదిబహుమతు లన్నియుం జేయించి మహాత్మా నీ విద్దివ్యదేశంబునందు శరీరపతనపర్యంతంబు శిష్యపుత్రాదిసహితుండవై మద్గుణానుభవంబు సేయుచు సుఖం బుండు మని యాజ్ఞాపించె నంత నయ్యాచార్యసత్తముండును ధన్యోస్మి యని యనుసంధించి యబ్భగవదాజ్ఞ మహాప్రసాదం బని శిరసావహించి యద్దివ్యమందిరంబు వెలువడి వచ్చె నంత. 328

సీ. వేంకటగిరి డిగ్గి విచ్చేసి యద్దేశి, కేంద్రుఁ డొక్కెడ వసియించె నంత
విని వచ్చి యాబ్రహ్మవిత్తముఁ గని మొక్కి, దేశాధిపతి వేంకటేశునాజ్ఞ
గోవిందరాజులకోవెలసన్నిధి, తిరువీథిశఠకోపదివ్యసూరి
వర్యునిమందిరద్వారాంగణము చెంతఁ, గట్టించి దివ్యదగార మొకటి
తే. దండిబ్రాహ్మణపట్టిలమండియంబు, ననెడు రెండూళ్లు సర్వాగ్రహారములుగ
నమ్మహాత్ముని కర్పింపనమ్మిసేపి, వరుఁడు సకుటుంబుఁడై యందువాస మొందె.

మ. అచటన్ వాదిభయంకరార్యుఁడు తదీయారాధనం బాచరిం
పుచు వేదాంతయుగంబు సంశ్రితులకున్ బోధించుచున్ నిత్యమున్
ఖచరోర్వీచరసేవ్యపాదకమలుం గంజాక్షు సేవించుచున్
రచియించెం గృప మీఱఁ గొన్నికృతులం బ్రాజ్ఞేశభోగ్యంబు గాన్. 330

వ. ఆప్రబంధంబు లెవ్వి యన, అష్టశ్లోకీవ్యాఖ్యానంబును నృద్ధిస్తవంబును సుప్రభాతస్తవంబును మంగళాశాసనప్రబంధంబును జియ్యరుపడి ననుసరించి యొనర్చినశ్లోకరూపభగవదారాధనక్రమంబు ననుచు నెఱుంగవలయు మఱియు నొక్క దివసంబునందయ్యాచార్యసత్తముండు వేదాంతకాలక్షేపంబొనరించుసమయంబునఁ గొందఱాశ్రితులు మహాత్మా శ్రీచుదేకాదశీనియమనిర్ణయంబును శ్రీజయంతీనిర్ణయక్రమంబును ధనుర్మాసహరిపూజావిధానంబును దాసులకుం దెలియ

ఏకాదశీనిర్ణయము

నానతిం డని విన్నవింప నాకర్ణించి యుద్దేశికేంద్రుండు వారల నుద్దేశించి ప్రాజ్ఞులారా "పక్షేపక్షే ఏకాదశ్యాం నయాజయేత్ నతర్పయేత్ నశ్రాద్ధకర్మకుర్వీత-యదిమోహేనకుర్యాత్-సోగ్నిహా స పితృహా స మాతృహా చేతి" అనుచు శతపథబ్రాహ్మణంబున శుక్లయజుస్సునందు యాజ్ఞవల్క్యుండు పలికినక్రమంబుగా నేకాదశియందు యాజనతర్పణశ్రాద్ధకర్మంబు లాచరింపఁగూడదు-మోహావశుండై చేసెనేని వాఁ డగ్నిపితృమాతృహత్యాపాతకుం డగు మఱియు నేకాదశీవ్రతంబు నిత్యం బనియుఁ గామ్యం బనియు రెండువిధంబు లై యుండు నందు, శ్లో॥ జహ్యాద్భుక్తిద్వయంనిత్యేకామ్యేభుక్తిచతుష్టయం॥ అనియెడున్యాయంబున నిత్యంబు ద్విభుక్తివర్జ్యంబు- కామ్యంబు చతుర్భుక్తివర్జ్యంబు నందు, శ్లో॥ నిత్యంసదాయావదాయుర్న కదాచి దతిక్రమేత్। నిత్య మేతద్వ్రతం రాజన్ కర్తవ్యం సార్వవర్ణికమ్। ఉపోష్యైకాదశీ నిత్యా పక్షయోరుభయో రపి॥ అనియెడువచనప్రామాణ్యంబున నిత్యవ్రతంబు యావదాయుష్యం బొకప్పుడైన నతిక్రమింపవలదు నిత్యం బైనయీవ్రతంబు సకలవర్ణంబులవారు సేయందగుదురు కావున నుభయపక్షంబుల నేకాదశియం దుపవాసంబు కర్తవ్యంబు, శ్లో॥ ఏకాదశీ సదా పుణ్యా పక్షయో రుభయో రపి॥ అనియెడుసనత్కుమారవచనప్రామాణ్యంబున నుభయపక్షంబులం దేకాదశీవ్రతంబు పరమపవిత్రంబు. శ్లో॥ ఉపోష్యైకాదశీ రాజన్ యావదాయు స్స్వవృత్తిభిః॥ అనియెడియాగ్నేయవచనంబుచే సదాచారసంపన్ను లగువారికి యావదాయుష్యం బేకాదశీవ్రతం బుపనస్తంబు, శ్లో॥ ఏకాదశ్యా ముపవసే న్నకదాచి దతిక్రమేత్॥ అనియెడుకాణ్వవచనప్రామాణ్యంబుచే నేకాదశియం దుపవాసం బవశ్యకర్తవ్యం బొకప్పుడైన నావ్రతం బతిక్రమింపందగదు, శ్లో॥ నకరోతిహి యోమూఢ ఏకాదశ్యా ముపోషణమ్। సనరో నరకం యాతి రౌరవం తమసావృతమ్॥ అనియెడుసనత్కుమారవచనప్రామాణ్యంబునం జేసి మూఢాత్ముం డెవ్వండేని యేకాదశియం దుపవాసంబు సేయకుండు వాఁ డంధకారపరివృతం బగురౌరవం బనునరకంబునం బడు నింకఁ గామ్యవ్రతం బెట్టి దనిన వివరించెద, శ్లో॥ య ఇచ్ఛే ద్విష్ణుసాయుజ్యం సుతం సమ్పదమాత్మనః। ఏకాదశ్యాం న భుఞ్జీత పక్షయోరుభయోరపి॥ అనుచు వైష్ణవరహస్యంబునం జెప్పంబడినక్రమంబుగా నెవ్వఁడేని తనకు విష్ణుసాయుజ్యంబును బుత్రాదిసకలసంపదల నిచ్ఛయించు వాఁ డుభయపక్షంబులయం దేకాదశినాఁడు భుజియింప నర్హుండు గాఁడు-శ్లో॥ చతస్రో ఘటికాః ప్రాతరరుణోదయ ఉచ్యతే। యతీనాం స్నానకాలస్తు గంగామ్బుసదృశః స్మృతః॥ అనియెడు భవిష్యత్పురాణోక్తక్రమంబుగా మఱియును "సప్తపంచారుణోదయః" అనియు స్మృత్యంతరవచనంబుచేఁ జతుర్ఘటికావశిష్టాపరరాత్రంబైనను ఘటికాత్రయావశిష్టపశ్చిమరా

త్రం బైన నరుణోదయసంజ్ఞితం బగు నది యతులకుఁ బ్రసిద్ధం బగుస్నానకాలం బక్కాలంబునఁ జేయునదీతటాకాద్యవగాహనంబు గంగాస్నానసదృశంబు. శ్లో॥ దశమీవేధసంయుక్తో యదిస్యా దరుణోదయః। నైవోపోష్యం వైష్ణవేన తద్దినై కాదశీవ్రతమ్॥ అరుణోదయవేళాయాం దశమీ యది దృశ్యతే। సా విద్ధైకాదశీ నామ త్యాజ్యా విష్ణుపరాయణైః॥ అనియెడిస్మృత్యంతరవచనప్రామాణ్యంబుచే నరుణోదయంబున దశమీవేధాక్రాంతం బాయెనేని యాయేకాదశి విద్ధైకాదశి యనంబడు వైష్ణవు లాతిథియం దుపవసింపక మఱునాఁ డుపవాసంబు సేయఁదగు నరుణోదయవేధారహితం బగు శుద్ధైకాదశీతిథి చతుర్విధం బై యుండు నెట్లన వివరించెద నధికైకాదశి యనియు నధికద్వాదశి యనియు నుభయాధిక యనియు నవమీసంయుక్తసుపూర్వతిథి యనియును జతుర్విధంబు లగునీతిథులయం దేకాదశీవాసరంబు శుద్ధంబైనను నాతిథిఁ బరిత్యజించి ద్వాదశియం దుపవాసంబుఁ జేసి మఱునాఁడు పారణ గావింపవలయు. శ్లో॥ సంపూర్ణైకాదశీ యత్ర ద్వాదశీ వృద్ధిగామినీ। ద్వాదశ్యాముపవ స్తవ్య స్త్రయోదశ్యాంతు పారణమ్॥ అనియెడునారదోక్తక్రమంబుగా నేకాదశీతిథి సంపూర్ణం బైనను ద్వాదశి వృద్ధిని జెందెనేని విష్ణుపరాయణుండు ద్వాదశియం దుపవసించి త్రయోదశియందుఁ బారణ సేయవలయు. శ్లో॥ ఏకాదశీ యదా లుప్తా పరతో ద్వాదశీ భవేత్। ఉపోష్యా ద్వాదశీ తత్ర యదీచ్ఛేత్పరమాం గతిమ్॥ అనియెడువ్యాసోక్తక్రమంబుగా నేకాదశికి లోపంబు చూపడి ద్వాదశి మిగిలియుండెనేని వైష్ణవుండు ద్వాదశియం దుపవసించి మఱుదినంబు పారణం బాచరింపవలయు, శ్లో॥ సంపూర్ణైకాదశీ యత్ర ప్రభాతే పునరేవ సా। సర్వైరేవోత్తరా కార్యా పరతో ద్వాదశీ యది॥ అని నారదోక్తక్రమంబుగా నేకాదశితిథి సంపూర్ణం బైన నుపరిదినంబున నించుకైన మిగిలియున్నను ద్వాదశియునట్టిదైనను ద్వాదశియం దుపవసించి త్రయోదశియందుఁ బారణం బాచరింపవలయు-శ్లో॥ యే కుర్వన్తి మహీపాల శ్రాద్ధమేకాదశీదినే। త్రయస్తే నరకం యాన్తి దాతా భోక్తా విధాయకః॥ అనియెడు భాగవతబ్రహ్మకైవర్తాదిపురాణవచనప్రామాణ్యంబున నెవ్వరేని హరివాసరంబున శ్రాద్ధం బొనర్చిన దాతయు భోక్తయు విధాయకుండు నీమువ్వురు నరకంబుఁ జేరుదురు. శ్లో॥ యే ప్రయచ్ఛంతి వై దేవి శ్రాద్ధమేకాదశీదినే। నష్టాత్మానస్తుతే మూఢాః పతన్తి నరకే ధ్రువమ్॥ అనియెడుపాద్మోక్తిక్రమంబుగా నేకాదశీదినంబునం దేనరులయిన శ్రాద్ధం బొనర్చిరేని నష్టబుద్ధు లగునమ్మూఢజనులు నరకంబునం బడుదు రీయర్థంబు నిశ్చితంబు-శ్లో॥ ఏకాదశ్యాం ద్విజశ్రేష్ఠ శ్రాద్ధకర్మ నకారయేత్। కుర్యాద్యది స పాపీ స్యాద్భోక్తాచే న్నరకం వ్రజేత్॥ అనియెడు

ముద్గలవచనప్రామాణ్యంబున నేకాదశియందు శ్రాద్ధకర్మం బొనర్చినవాఁడు పాపాత్ముం డగును భుజించినవాఁడు నరకంబునం బడు. శ్లో॥ మహాదోషమయంచాన్న మేకాదశ్యాంభవేద్యది। నదాతవ్యం నభోక్తవ్యం నాఘ్రాతవ్యం విశేషతః॥ అనియెడుపరాశరవచనప్రామాణ్యంబుచే నేకాదశియం దన్నంబు మహాదోషమయం బగును గావున నయ్యోదనంబు పితృదేవతల నుద్దేశించి యిడఁగూడదు తానును భుజియింపఁదగదు తదాఘ్రాణం బైన సలుపఁదగదు-శ్లో॥ ఆద్యశ్రాద్ధం హరిదినే యది కుర్యా ద్విమోహితః। కర్తా ప్రతిగ్రహీతా చాప్యుభౌ నిరయపాతినౌ॥ అనియెడుభారద్వాజోక్తిప్రామాణ్యంబున హరిదినంబునం దెవ్వఁడేని విమోహితుండై యాద్యశ్రాద్ధం బొనరించు నాశ్రాద్ధకర్తయుభోక్తయు నీయిరువురు నిరయంబునం బడుదురు. శ్లో॥ ఆబ్దికం యస్తు కురుతే సంప్రాప్తే హరివాసరే। తచ్ఛ్రాద్ధం రాక్షసై ర్భోజ్యం శ్రాద్ధసిద్ధిర్నవిద్యతే॥ అనియెడుశుక్రవాక్యప్రామాణ్యంబున హరివాసరంబునం దాబ్దికం బెవ్వాఁ డాచరించు నాశ్రాద్ధంబు రాక్షసభోజనంబుగాని పితృభోక్తవ్యంబు గాదు గావున దానికి శ్రాద్ధసిద్ధి గలుగనేరదు. శ్లో॥ ఆద్యశ్రాద్ధం హరిదినే యది స్యాత్తం నకారయేత్। పిణ్డ మేకం ప్రదాయాథద్వాదశ్యాం శ్రాద్ధ మాచరేత్॥ అనియెడుబోధాయనోక్తక్రమంబుగా శ్రాద్ధంబు హరిదినంబునం దాచరింపఁగూడ దద్దినంబునం దొకపిండంబు దర్భలయం దొసంగి ద్వాదశియందు యథాశాస్త్రంబుగా శ్రాద్ధంబు సేయవలయు, శ్లో॥ ఆద్యశ్రాద్ధమపి త్యజ్య సంప్రాప్తే హరివాసరే। ప్రదాయైకం తదాపిణ్డం పరేద్యుశ్శ్రాద్ధ మాచరేత్॥ అనియెడుబృహత్ప్రచేతోవచనప్రామాణ్యంబునఁ బ్రాప్తం బైనహరిదినంబునం దాద్యశ్రాద్ధం బైనను విడిచి యద్దినంబునఁ గుశకూర్చమం దొకపిండంబుఁ బెట్టి మఱునాఁ డాశ్రాద్ధకర్మంబు యథావిధిగా నాచరింపవలయు. శ్లో॥ పితు ర్దశాహమధ్యే వా సంప్రాప్తే హరివాసరే। పిణ్డదానం న కుర్వీత సతిలోదకసత్క్రియామ్॥ అనియెడుకపిలసంహితోక్తిప్రకారంబుగాఁ బితృదశాహమధ్యంబున నైనను సంప్రాప్తం బైనహరివాసరంబునందుఁ బిండదానంబును దిలోదకాదిసత్క్రియయును నరుండు సలుపరాదు, శ్లో॥ అకృత్వా శ్రాద్ధనియమాన్ జలపిణ్డవివర్జితాః। జలదానవిహీనాశ్చ వ్రజథ్వం వైష్ణవం పదమ్॥ అనియెడురుక్మాంగదచరితోక్తప్రకారంబుగా నాయాశ్రాద్ధదినంబుల నేకాదశి సంప్రాప్తం బాయెనేని యందు శ్రాద్ధనియమంబులు చాలించి జలపిండవివర్జితులై జలదానవిహీనులై వైష్ణవపదంబుఁ జేరవలయు. శ్లో॥ ఆమేనవా హిరణ్యేన శ్రాద్ధ మేకాదశీదినే। కుర్వ న్నరక మాప్నోతి యావదాభూతసంప్లవమ్॥ అనియెడుకపిలసంహితోక్తప్రకారంబుగా నేకాదశియందామశ్రాద్ధంబైనను హిరణ్యశ్రాద్ధంబైనను జేయువాఁడు ప్రళయపర్యంతంబు దుర్గతినిం బడు, శ్లో॥ వైఖానసాద్యాగమోక్తదీక్షాయుక్తా హి వైష్ణవాః। నైకాదశీం త్యజేయు స్తే మ

హాపత్త్రౌభయేపిచ॥ అనియెడుభవిష్యత్పురాణోక్తిప్రకారంబుగ వైఖానసాద్యా
గమోక్తదీక్షాయుక్తు లగువైష్ణవులు మహావిపత్తియందైనను బ్రాణభయంబు
నందైన నేకాదశీవ్రతంబు విడువఁగూడదు, శ్లో॥ సూతకాదా యథాశ్రాద్ధం
సూతకాన్తే విధీయతే । తథైవైకాదశీశ్రాద్ధం ద్వాదశ్యాం ప్రవిధీయతే॥ అని
యెడుముద్గలస్మృతివచనప్రామాణ్యంబున సూతకమృతకాదులయందుఁ బ్రస
క్తంబైనశ్రాద్ధంబుసూతకాంతంబునం దేమాడ్కి విధియింపంబడు నాప్రకా
రంబుగా నేకాదశీశ్రాద్ధంబు ద్వాదశియందు విధియింపఁబడు, శ్లో॥ యథాశౌ
చాబ్దికశ్రాద్ధ మాశౌచాన్తే విధీయతే । తథైవైకాదశీశ్రాద్ధం తత్కుర్యాత్త
దనంతరమ్॥ అనియెడుశ్రీపరాశరవచనప్రామాణ్యంబున నాశౌచంబునందుఁ బ్ర
సక్తంబైనయాబ్దికశ్రాద్ధంబు మఱునాఁడు సేయవలయు, శ్లో॥ యథాశౌచ
గతం శ్రాద్ధ మాశౌచాన్తే విధీయతే। తథైవైకాదశీశ్రాద్ధంద్వాదశ్యామేవ
కారయేత్ ॥ అనియెడుస్మృతిసంగ్రహోక్తక్రమంబుగా నాశౌచగతంబగుశ్రా
ద్ధంబాశౌచాంతంబునం దేమాడ్కి విధియింపంబడు నాప్రకారంబుగా నేకాదశీ
శ్రాద్ధముద్వాదశియందు విధియింపంబడు. శ్లో॥ ఆద్యశ్రాద్ధం హరిదినేయదికు
ర్యాద్ద్విజాతికః। కర్తాప్రతిగ్రహీతాచాఽప్యుభౌ నరకగామినౌ॥ అనిభారద్వా
జోక్తక్రమంబుగా సద్బ్రాహ్మణుండు హరిదినంబునందుఁ బ్రసక్తంబైనయా
ద్యశ్రాద్ధం బొనర్చెనేని కర్తృభోక్తలిరువురు నరకంబునం జేరుదురు.శ్లో॥ ఆ
బ్దికం యోహి కురుతే సంప్రాప్తే హరివాసరే। తచ్ఛ్రాద్ధ మాసురైర్భుక్తం
శ్రాద్ధకర్మ వివర్జయేత్ ॥ అనియెడుభారద్వాజవచనాంతరప్రామాణ్యంబునసం
ప్రాప్తం బగుహరివాసరంబునం దాబ్దికం బెవ్వఁ డాచరించుఁదచ్ఛ్రాద్ధంబాసు
రభుక్తంబు గాని పితృభుక్తంబు గాదు గావున నాప్రొద్దు శ్రాద్ధంబువర్జింపవల
యు, శ్లో॥ ద్వాదశ్యా ముపవాసశ్చే చ్ఛ్రాద్ధం తత్ర వివర్జయేత్ ॥పరేహనిచ
కర్తవ్యం తచ్చాశౌచాంతవత్ స్మృతమ్॥అనియెడుబృహత్ప్రచేతోవచనప్రా
మాణ్యంబున ద్వాదశియం దుపవాసవ్రతంబుసంభవించెనేనియాశౌచమధ్య
శ్రాద్ధం బాశౌచాంతంబునందుఁ జేయుచందంబున ద్వాదశియందుశ్రాద్ధంబు
వర్జించి మఱునాఁడు సేయవలయు, శ్లో॥ ఏకాదశీం పరిత్యజ్య ద్వాదశ్యామేవ
వైష్ణవః। కుర్యాచ్ఛ్రాద్ధాదికం కర్మ ప్రత్యబ్దంపద్మసంభవ॥అనియెడుపాద్మసం
హితావచనప్రామాణ్యంబున వైష్ణవుండు ప్రతిసంవత్సరంబునం దేకాదశియం
దుఁ బ్రసక్తంబైనశ్రాద్ధంబు విడిచి ద్వాదశియందుఁ జేయవలయు,శ్లో॥గ్రస్తా
స్తమిత ఆదిత్యే యథా శ్రాద్ధం పరేహని । తథైవైకాదశీశ్రాద్ధంద్వాదశ్యా
మేవ కారయేత్ ॥ అనియెడుస్మృతిసంగ్రహవచనప్రామాణ్యంబున నాదిత్యుం
డు గ్రస్తాస్తమితుం డైనదినంబునందుఁ బ్రాప్తంబైనశ్రాద్ధకర్మం బేరీతి మఱు
నాఁడు సేయంబడు నట్లేకాదశీశ్రాద్ధంబుద్వాదశియందుఁ జేయవలయు.—శ్లో॥

ప్రదక్షిణ మనువ్రజ్య భుఞ్జీత పితృసేవితమ్ । శ్రాద్ధం కృత్వాతు యో విప్రో
నభుఙ్క్తే పితృసేవితమ్। హరిరేవ నగృహ్ణాతి పితరశ్చ దివౌకసః॥ అనియెడుస్మృ
త్యంతరవచనప్రామాణ్యంబునం జేసి యాసీమాంతం బనుగమించి ప్రదక్షిణం
బొనర్చి పితృశేషం బిష్టజనులతో శ్రాద్ధకర్త భుజింపవలయు నట్లొప్ప దేనిపితృ
దేవతలును దేవతలును నాహవిస్సు పరిగ్రహింపరు—శ్రాద్ధకర్మంబుకర్తృభోజ
నాంతంబుగావునని మంత్రితులభుజింపం జేసికర్తయుపవసించెనేని యాశ్రాద్ధంబు
నిరర్థకంబు.—శ్లో॥ ప్రాహ్ణోదన్యాశ్చతస్రస్త్వరుణసముదయస్తత్రవేధేవశమ్యాః
కర్తవ్యా నోపవాసస్సకలమపిఫలం మోహినీ పర్యగృహ్ణాత్। పౌరాణిక్యాతు
రుక్మాఙ్గదముఖచరితైః ప్రాప్తవత్యాపసవ్యాశుద్ధాం సిద్ధాన్తయన్తః కతిచన
కృతిన స్సర్వదోజ్ఝంతివిద్ధామ్॥ అనియెడుస్మృత్యుత్తరవచనప్రామాణ్యంబున
సూర్యోదయంబుకంటె ఘటికాచతుష్టయప్రమాణపూర్వకాలం బరుణోదయ
సంజ్ఞితం బగు నందు దశమీవేధ గలిగెనేని యాతిథియందుపవసింపంగూడదు.
ఉపవసించెనేని తత్ఫలంబు మోహినీపరిగృహీతంబు గావుననాయుపవాసంబు
నిష్ఫలంబగు. రుక్మాంగదముఖచరితంబులచే సంప్రాప్తం బగుపౌరాణికపదవిచేం
గొందఱు ప్రాజ్ఞులు శుద్ధైకాదశిని సిద్ధాంతం బొనరించుచు సకలప్రకారంబుల
విద్ధైకాదశిని ద్యజించెదరు — శ్లో॥ సంకటే విషమే ప్రాప్తే దాదశ్యాం కా
రయేత్కథం। అద్భిస్తు పారణం కుర్యాత్పునర్భుక్తం నదోషకృత్ ॥ అతసీ
తులసీ ధాత్రీ ద్వాదశ్యాం యస్యనోదరే। తేన భుక్తం రుదత్యన్నం కిమ్మయా
దుష్కృతం కృతమ్॥ అనియెడుస్మృత్యుత్తరవచనద్వయప్రామాణ్యంబున ద్వా
దశియందు సంకటవిషమాదికంబు ప్రసక్తం బాయెనేని కాలం బతీతంబుగా
కుండ నీరపారణం బాచరించి తదనంతరకాలంబునందుభుజించుటదోషయుక్తం
బు గాదు. ద్వాదశియం దతసియుం దులసియు ధాత్రియు నెవ్వనికుక్షింబడకుం
డుం దదుభుక్తాన్నంబు నే నేమిపాపంబొనర్చితినో యిట్టిపాపాత్మునికుక్షింబడితినని
రోదనంబు సేయు-నిట్టిప్రమాణంబులకును.—శ్లో॥ మృతాహం సమతిక్రమ్య
చణ్డాలః కోటిజన్మసు। మాతాపిత్రోర్మృతదినం పరిత్యజ్య నరాధమః॥ యది
కుర్యా దన్యదినే మహాపాతకమాప్నుయాత్ ॥ ఇత్యాదివచనంబులకును బర
స్పరవిరోధంబుదయించుచుండినను నుభయవిధార్ష వచనంబులకుం బ్రామాణ్యసం
పాదనార్థంబు వ్యవస్థ గల్పింపవలయు నెట్లన్న నరుణోదయవేధోదయవేధలకు వై
ష్ణవావైష్ణవవిషయవ్యవస్థ గారుడస్కాందపురాణప్రసిద్ధ యగుపగిది ద్వాదశ్యే
కాదశీశ్రాద్ధకర్తవ్యతాపరంబు లగుప్రమాణంబులకు వైష్ణవైకదేశావైష్ణవవిష
యత్వవ్యవస్థ పాద్మసంహితావైఖానససంగ్రహహేమాద్రిధర్మసేతుబంధనపురు
షార్థసుధానిధిసకలసంప్రదాయదీపికాదిగ్రంథంబులచే నిర్ణయింపంబడియెం గాన

సర్వంబు సమంజసంబగు నిఁక జయంతీనిర్ణయమువర్ణించెద నెట్లన్న—శ్లో॥ అష్ట

జయంతీనిర్ణయము

మ్యాంవా నవమ్యాంవా దశమ్యాం యదిరోహిణీ।కళామాత్రంతు యత్రాస్తే
సాజయంతీతికీర్తితా॥ అనియెడువచనప్రామాణ్యంబుననష్టమియం దైననవమియం
దైనను దశమియందైనను రోహిణీనక్షత్రంబు కళామాత్రంబైన నుండెనేనియా
తిథిజయంతి యనంబడు.—శ్లో॥ జయన్త్యాం సర్వయోగేషు ఋక్షమేవవిచక్షతే॥
అనియెడువచనంబుచే జయంతియందుఁ దిథివారయోగకరణాదులకంటె నక్ష
త్రంబు ముఖ్యంబగును.—శ్లో॥ సప్తమీకృత్తికావిద్ధామష్టమీం రోహిణీం
త్యజేత్ । నవమీం దశమీం గ్రాహ్యా రోహిణీఘటికాయుతా॥ అనియెడున్యా
యంబున సప్తమీవిద్ధ మైనయష్టమియుఁ గృత్తికావిద్ధ యగురోహిణియువర్జిం
చి నవమీతిథి యైనను దశమీతిథి యైనను రోహిణీఘటికాన్వితం బాయెనేని
వైష్ణవుం డాతిథి గ్రహింపవలయు—శ్లో॥ ఏకమాసే మునిశ్రేష్ఠయదిఋక్ష
ద్వయం భవేత్ । వ్రతోపవాసదానాదిపరేకార్యం మహత్ఫలం॥ పరేతు రో
హిణీహీనే పూర్వం ఋక్షే సమాచరేత్ ॥ అన్యథాకారయేద్యస్తురాజారాష్ట్రం
వినశ్యతి॥ అనియెడున్యాయంబుననొకమాసంబునందునక్షత్రంబులు రెండాయె
నేని పరర్క్షంబునం దొనర్చినవ్రతోపవాసదానాదికంబు మహాఫలంబగుఁ బర
దినంబు రోహిణీహీనం బాయెనేని నక్షత్రయుక్తంబగుపూర్వతిథియందుపవా
సాదికం బాచరింపవలయు నెవ్వాఁడైన నట్లొనర్పఁడేని యారాజునారాష్ట్రం
బును నశించు.—శ్లో॥ ఏకస్మిన్ సింహమాసేతు యదిచే దష్టమీద్వయమ్ ।
పరస్మిన్నేవకార్యాస్యా జ్జయంతీ యదిరోహిణీ॥ నోచేత్తథాపూర్వతిథిం కార
యే ద్రోహిణీయుతామ్। ప్రాజాపత్యం చోభయత్రనోచేన్మృగశిరోయుతామ్॥
అష్టమీం నవమీం వాపి జయంతీం కారయే ద్బుధః ॥ అనియెడువచన
ప్రామాణ్యంబున నొకసింహమాసంబునం దష్టమీద్వయంబు ప్రసక్తంబాయె
నేని రోహిణీయుక్తం బైనపరతిథియందు జయంతి యాచరింపం దగుఁ బర
తిథియందు నక్షత్రంబు చూపడదేని రోహిణీయుక్తం బగుపూర్వతిథియందు
జయంతి నాచరింపవలయుఁ బూర్వాపరతిథులయందు రోహిణిగన్పడదేనిపండి
తుండు మృగశిరస్సమన్వితం బైనయష్టమియం దైనను నవమియం దైననుజయం
తి సేయవలయు.—శ్లో॥ సింహయుక్తాష్టమీగ్రాహ్యా ఋక్షహీనాపివా యది ।
పరస్మిన్నేవకార్యాస్యాన్మృగేణసహితాష్టమీ॥అనియెడువచనప్రామాణ్యంబున
సింహయుక్తం బైనయష్టమి గ్రహింపవలయు నాతిథియందు జయంతిసేయవల
యు.—శ్లో॥ ఏకస్మిన్నేవనక్షత్రే యదిఋక్షద్వయం భవేత్ ।పూర్వఋక్షం
పరిత్యజ్య ఉత్తరేతు సదాచరేత్ ॥ అనియెడు ప్రామాణ్యవచనంబున నొక్క
సంక్రమణంబునందు నక్షత్రంబులు రెండాయెనేని పూర్వఋక్షంబు వర్జించి

పరత్వం బాచరింపవలయు.—శ్లో॥ అష్టమీరోహిణీయోగో ముహూర్తం వా దివా నిశి । ముఖ్యకాల ఇతిఖ్యాత స్తత్ర జాత స్స్వయం హరిః॥ అనియెడు వచనప్రామాణ్యంబునఁ బగటియందైనను రాత్రియందైనను ముహూర్త మాత్రం బష్టమీరోహిణీయోగంబు గలిగెనేని యందు హరి యవతరించెఁ గాన యది ముఖ్యకాలం బనుచుఁ బ్రఖ్యాతమయ్యె.—శ్లో॥ మాసద్వయేయ స్యలాభో యోగ స్తస్మిన్ దివా నిశి। నవమీరోహిణీయోగః కర్తవ్యో వైష్ణవైర్ద్విజైః॥ అనియెడువచనప్రామాణ్యంబున శ్రావణభాద్రపదమాసంబుల యందు దివారాత్రులయం దష్టమీరోహిణీయోగంబు లేదాయెనేని వైష్ణవులకు నవమీరోహిణీయోగంబు కర్తవ్యంబగు.—శ్లో॥ రాత్రియోగ స్తుబలవాం స్తస్యాం జాతో జనార్దనః॥ అనియెడున్యాయంబున రాత్రియం దష్టమీరోహిణీ యోగంబు బలవత్తరంబునందు జనార్దనుం డవతరించెఁ గావుననాయోగంబు ముఖ్యంబని రంగరామానుజజీయ రంగీకరించె.—శ్లో॥ జన్మనక్షత్రఘటికా సంగమస్పృగ్భవేద్యది। వృద్ధౌషణ్ణాడికాః ప్రోక్తాః క్షయే తిస్రస్సమేచతుః॥ ఇత్యా

ఆచార్యజన్మనక్షత్రనిర్ణయము.

దిప్రామాణ్యంబుచే నాచార్యజన్మనక్షత్రఘటిక సంగమకాలస్పర్శంబు గలిగి యుండెనేని నక్షత్రవృద్ధియం దక్కాలంబున నాఱుగడియలుండవలయు నానక్షత్రంబు క్షయించెనేని యక్కాలంబున ఘటికాత్రయం బుండవలయు నక్షత్రంబునకు క్షయంబు లేక పరిపూర్తి గలిగెనేని యత్తార ఘటికాచతుష్టయం బుండవలయుఁ గావున మఱునాఁడు తిరునక్షత్రంబునిజవృద్ధియందుఁ బండ్రెండు గడియలు క్షయంబునఁ దొమ్మిదిగడియలు పరిపూర్తియందుఁ బదిగడియలు మిగిలియుండెనే నట్టిజన్మనక్షత్రంబు ప్రపన్నుల కాచరణీయం బగు నీభగవద్భాగవతజన్మర్క్షనిర్ణయప్రమాణంబులు శ్రీపాంచరాత్రాగమప్రసిద్ధంబు లగు॥

ధనుర్మాసహరిపూజావిధానము.

ఇంక ధనుర్మాసహరిపూజావిధానంబు ప్రమాణోపన్యాసపూర్వకంబుగా వివరించెద సావధానచిత్తులరై వినుండు.—శ్లో॥ యది చాపగతే సూర్యేస్తోత్రైస్సంబోధ్య కేశవమ్ । ఉషఃకాలే సమభ్యర్చ్యముద్గాన్నంచనివేదయేత్ ॥ద్వాదశాబ్దార్చనఫలం దినేనైకేన లభ్యతే । మార్గశీర్షాఖ్య మాసేతు పూజయేచ్చవిశేషతః॥ఉషఃకాలేతు సంప్రాప్తేకవాటోద్ఘాటనంచరేత్ ॥ దీపానుద్దీప్యశిష్యైశ్చ దేవదేవం సమర్చయేత్ ॥ ముద్గాన్నంచ నివేద్యైవ ముఖవాసం నివేదయేత్ । కవాటం సుస్థిరం బధ్వా సన్ధ్యోపాసన మాచరేత్ ॥ ఏతన్మాసార్చనేనైవ వత్సరార్చాఫలం లభేత్ । అయనే దక్షిణేరాత్రా వుత్తరేతు దివాభవేత్ ॥తత్రైవ తదహోరాత్రం తత్త్రింశన్మాస ఉచ్యతే। తద్దినస్య ఉషఃకాలంచాపమాసం విదుర్బుధాః॥తస్మాత్సర్వప్రయత్నేనచాపమాసేదినేదినే।ఉషఃకాలేతు సంప్రాప్తే

బోధయిత్వా జగద్గురుమ్ ॥ సమభ్యర్చ్య జనోవిష్ణుం నిజదోషం వినాశయేత్।
అనియెడియానందసంహితో క్తిప్రకారంబుగా సూర్యుండు చాపగతుం డాయె
నేని యమ్మాసంబునందుఁ బ్రతిదినంబునందుషఃకాలంబున స్తోత్రంబులచేఁ గేశ
వుని మేలుకొలిపి యథావిధినర్చించి ముద్గాన్నంబు నివేదితంబు సేయవలయు
నట్లొనర్చె నేని యేకదినభగవదారాధనంబు చే భాగవతుండు ద్వాదశాబ్దాహస్సమా
రాధన ఫలంబులభియించునట్లు మార్గశీర్ష మాసంబునందుఁ బ్రతిదినంబు పూజించె
నేని విశేషఫలంబు లభించు నమ్మాసంబునం దుషఃకాలంబున శిష్యసమేతుండై
భగవన్మందిరకవాటోద్ఘాటనం బొనర్చి దీపంబుల నారోపించి దేవదేవు నర్చింప
వలయు ముద్గాన్ననివేదనంబు సేసి లవంగకర్పూరాదిపరిమళద్రవ్యమిళితతాం
బూలాదిముఖవాసనాద్రవ్యసమర్పణంబు సేయవలయు ననంతరంబు సుస్థిరం
బుగాఁ గవాటంబులు బంధించి సంధ్యోపాసనాదిభగవదాజ్ఞ సెల్లింప వలయు
నేతన్మాసార్చనంబు చేసంవత్సరార్చా ఫలంబులభియించును త్తరాయణదక్షిణాయ
నంబులు రెండును దేవతలకు నొక యహోరాత్రంబగునట్టియహోరాత్రంబులు
ముప్పది జరగెనేని దైవతంబగుమాసంబగు నద్దేవతాదినంబున నుషఃకాలంబు
ధనుర్మాసం బని పెద్ద లెఱుంగుదురు. కావునఁ జాపమాసంబునందు సర్వవిధ
ప్రయత్నంబులచేఁ బ్రత్యుషఃకాలంబునందుఁ బూర్వోక్తక్రమంబుగా భగవదా
రాధనంబు సేసినిజదోషంబుఁ బాపవలయు.—శ్లో॥ఆషాఢాదిషుమాసేషు శయనం
కార్తికావధి। చాపంగతే దివానాథ ఉత్థాప్యశయనాద్ధరిమ్॥ సవిష్ణులక్షణైః స్తోత్రై
ర్బహుభిః పరిగీయచ।ఉషఃకాలేతు సంప్రాప్తే త్వర్చయిత్వా జనార్దనమ్॥ ఉపచా
రైః షోడశభిర్ముద్గాన్నంచ నివేదయేత్ ॥అనియెడు బ్రహ్మాండపురాణోక్తక్రమంబుగా
నాషాఢశుద్ధైకాదశి మొదలుగాఁ గార్తికశుద్ధైకాదశిపర్యంతంబు భగవంతుండుపాల
వెల్లియందు శేషతల్పంబుపై యోగనిద్ర యొనర్చునట్టిశ్రీమన్నారాయణునిమే
లుకొలిపి ధనుర్మాసంబు సంప్రాప్తం బైన నం దుషఃకాలంబున శయనంబువలన
భగవదుత్థానంబు ప్రార్థించి యుత్థితుం డగుహరిని లక్షణలక్షితంబు లగుబహు
స్తోత్రంబులవినుతించి పూర్వోక్తక్రమంబుగా షోడశోపచారంబులఁ బూజించి
ముద్గాన్ననివేదనం బొనర్పవలయును.—శ్లో॥చాపంగతే తత స్సూర్యే ప్రత్యూ
ష స్స్నానమాచరేత్। అర్చయేచ్చ జగన్నాథం యావత్సూర్యోదయాత్పురా॥
తతః ప్రభాతసమయే చార్ఘ్యంపరిక్షిప్య వైష్ణవః। గాయత్రీంచ తతో జప్త్వా
ఉపతిష్ఠేత భాస్కరమ్॥ అనియెడియాదిత్యపురాణోక్తప్రకారంబుగా వైష్ణవుం
డు ధనుర్మాసంబునం దుషఃకాలంబున మేల్కాంచి కృతస్నానుం డై సూర్యో
దయంబుకంటెఁ బూర్వకాలంబునం దుక్తప్రకారంబుగా శ్రీహరి నారాధించి
తదనంతరంబు ప్రభాతకాలంబునం దర్ఘ్యప్రదానం బాచరించి యథాశక్తిగా

యత్రీమంత్రజపంబు సేసి సూర్యోపస్థానంబు సేయవలయు.—శ్లో॥ కోదణ్డస్థే సవితరి ప్రత్యూషసి పూజయేద్ధరిమ్। సహస్రాబ్దార్చనఫలం దినే నైకేన సిధ్యతి॥ అనియెడుభాగవతపురాణోక్తక్రమంబుగా ధనుర్మాసంబునందుఁ బ్రత్యూషఃకాలంబున భక్తుండు విష్ణువు నారాధించెనేని యేకైకదినార్చనంబుచే వేయిహాయనంబులు శ్రియఃపతి నారాధించినఫలంబు లభియించు —శ్లో॥ బ్రాహ్మే ముహూర్తే సంప్రాప్తే రవౌ ధనుషిసంస్థితే। స్నానం కృత్వా స్వసూక్తేన షోడశై రుపచారకైః॥ నగరగ్రామరక్షార్థ మర్చయిత్వా శ్రియఃపతిమ్। సహస్రవార్షికీ పూజా దినేనైకేన లభ్యతే॥ చాపస్థిత ఉషఃకాలే రవౌ ప్రతిదినం హరిమ్। స్నాత్వా గృహస్థశ్శుద్ధాత్మా సమభ్యర్చ్య నివేదయేత్ ॥ అనియెడుశ్రీవైఖానసాగమోక్తప్రకారంబుగా ధనుర్మాసంబునందు బ్రాహ్మం బగుముహూర్తంబునఁ గృతస్నానుం డై భక్తుండు నగరగ్రామరక్షార్థంబు పురుషసూక్తంబుచే షోడశోపచారంబుల శ్రియఃపతి నర్చించెనేని యేకైక దినారాధనంబుచే సహస్రవార్షిక హరిపూజాఫలంబు లభియించు గృహస్థుఁడు ధనుర్మాసంబునం దుషఃకాలంబునఁ బ్రతిదినంబు స్నానం బొనర్చి శుద్ధాత్ముండై యుక్తప్రకారంబుగా హరి నారాధింపవలయు. శ్లో॥ ఏకాదశ్యాం సితే పక్షే చాపే తిష్ఠతి భాస్కరే। ఉత్సవం కారయేద్ధీమా న్వేదపారాయణై స్సహ॥ అనియెడుజ్యోతిశ్శాస్త్రప్రసిద్ధభాస్కరీయపారమేష్ఠ్యాదిగ్రంథోక్తక్రమంబుగా మార్గశీర్షమాసంబున శుక్లపక్షైకాదశియందు వేదపారాయణపూర్వకంబుగా మేధావి యగువాఁడు భగవంతున కుత్సవంబు సేయవలయు. శ్లో॥ చాపే స్థిత ఉషఃకాలే రవౌ ప్రతిదినం హరిమ్। పూజయే- దిత్యాదివాసిష్ఠవచనప్రామాణ్యంబున ధనుర్మాసంబునం దుషఃకాలంబునం బూర్వోక్తక్రమంబుగా హరిసమారాధన సేయవలయు—శ్లో॥ కోదణ్డస్థే రవౌ విప్ర స్స్నాత్వా ప్రత్యూషసి స్వయమ్। మాం మన్నాథం జగన్నాథం నిత్యం భక్తిసమన్వితః॥ ముద్గాన్నమాదరా న్మహ్యం వినివేద్యగుణోత్తరమ్। ప్రాబోధికీం సూక్తిమాలాం గోదోక్తాం ద్రావిడాకృతిమ్॥ త్రింశద్గాథాత్మికాం దివ్యాం స్తుతిరూపాం మమ ప్రియామ్। భక్తాఙ్ఘ్రిరేణువిహితప్రాబోధిక్యుక్తి పూర్వికామ్॥ గాథాపూర్వార్ధోత్తరార్ధ మనుసన్ధాపయే ద్క్రమే। నిత్యం ప్రీత్యానుసన్ధానై ర్దేశికై ర్మత్పరాయణైః॥ సదా తా మనుసన్ధాయ కృత్వా నిగమనం తతః। తాసు గాథాసు గోదోక్తాస్వేకైకాం ప్రత్యహం పునః॥ అనుసన్ధాయ తత్కాలే తన్మాసే పురతో మమ।తత్ప్రసాదం తతో భుక్త్వా కృతకృత్యో భవిష్యతి॥ అనియెడు శ్రీమన్నారాయణసంహితోక్తప్రకారంబుగా ధనుర్మాసంబున విప్రుఁడు ప్రతిదినం బుషఃకాలంబునందు స్నానం బాచరించి శ్రీనాథుండును జగన్నాథుండు నగునన్ను భక్తిసమన్వితుండై పూర్వోక్తక్రమంబుగా నర్చించి యాదరపూర్వకంబుగాఁ బావనత్వభోగ్యత్వవిశిష్టం బగుముద్గాన్నంబు నాకర్పింపవలయుఁ ద్రింశద్గాథాత్మికయు దివ్య

యు ద్రవిడాకృతియు మత్ప్రియమునగుసంస్తుతినిభక్తాంఘ్రిరేణువిహితదశగాథాత్మకప్రబంధానుసంధానపూర్వకంబుగా నేకైకగాథాపూర్వార్ధోత్తరార్ధంబులు మున్నడిపిన్నడిగా మత్పరాయణులగు వైష్ణవులునిత్యంబనుసంధింపవలయున ట్లనుసంధించి నిగమించిప్రత్యహంబుక్రమంబుగానాముప్పదిపాటలయందొక్కొకగాథ నాకట్టిదుట ననుసంధించిసంధ్యోపాసనాదిమదీయాజ్ఞ సెల్లించియాప్రసాదంబు భుజియించి కృత్యకృత్యు లగుదురని శ్రీదేవినుద్దేశించిశ్రీమన్నారాయణుం డానతిచ్చె ని ట్లగ్గురూద్వహుం డుపన్యసింపవినియాశ్రితులుసంతసించి మహాత్మా సౌమ్యజామాతృయోగీంద్రుండు భగవద్రామానుజమునియపరావతారం బని వినియుండితిమి- ఆయర్థంబునందుఁ బ్రమాణంబెయ్యదియనియడుగవారల కయ్యార్యసత్తముండు చెప్పినప్రకారంబు వివరించెద నెట్లన్న. 331

మణవాళమహామునులు రామానుజాపరావతారం బని నిరూపించుట.

శ్లో॥ మన్నియోగా ద్భూతపుర్యా మహీనా మీశ్వరగి కలౌ। శ్రీరామానుజరూపేణ జనిష్యతి సతామ్ముదే॥విశిష్టాద్వైతసిద్ధాన్తప్రతిపాదనతత్పరమ్। భాష్యం నిర్మాతి వేదాన్తసూత్రాణామర్థతత్త్వవిత్ ॥తదాశ్రయాస్సదాచారాస్సాత్త్వికాస్తత్త్వదర్శినః।వేదాన్తద్వయతత్త్వజ్ఞాభవిష్యన్తిగురూత్తమాః॥పునర్భవిష్యతి శ్రీమాన్మన్నియోగాన్మహీతలే।జనిష్యతి శ్రీనగర్యాం యతీన్ద్రప్రవణాత్మనా॥ యత్పద్యం ద్రావిడామ్నాయాద్యారమ్భాన్తే భవిష్యతి । సఏవసౌమ్యజామాతృసంజ్ఞికస్స్యాన్మహామునిః ॥అనియెడుబ్రహ్మాండపురాణప్రసిద్ధబదరికాశ్రమమాహాత్మ్యోక్తక్రమంబుగా నస్మన్నియోగంబున శేషుండుకలియుగంబునశ్రీభూతపురియందు సత్పురుషులసంతోషంబునకై శ్రీరామానుజరూపంబుననవతరించు వేదాంతసూత్రార్థతత్త్వవిత్తముఁ డగునమ్మహాత్ముండు విశిష్టాద్వైతసిద్ధాంతప్రతిపాదనతత్పరం బగుభాష్యంబునిర్మించుఁదదాశ్రితులుసదాచారసంపన్నులును బరమసాత్త్వికులును దత్త్వవిత్తములును వేదాంతద్వయార్థయాథాత్మ్యవిత్తములు గాఁగలరు. శేషమూర్తి యగునయ్యతీంద్రుండు మగిడి మన్నిదేశంబునఁ బుడమిని దరునగరియందు యతీంద్రప్రవణాత్మకుండై జనియించునద్దేశికేంద్రునిపద్యంబు ద్రావిడామ్నాయాదిప్రబంధాధ్యయనాధ్యాపనంబులకు నాద్యంతంబుల భగవజ్జను లనుసంధింతురయ్యాచార్యశ్రేష్ఠుండుసౌమ్యజామాతృయోగీంద్రసంజ్ఞితుండు గాఁగలఁడని శ్రీమన్నారాయణుండువక్కాణించెననియ వ్వాదిభీకరగురుం డానతియ్య నాకర్ణించి మిగుల సంతోషించి యద్దేశికేంద్రుని వీడ్కొని యావైష్ణవులు నిజనివాసంబులకుఁ జని రంత. 332

వాదిభీకరగురుని భాగవతభక్తి.

శా. శ్రీమంతుం డగువాదిభీకరగురుశ్రేష్ఠుండు శ్రీవైష్ణవ
స్తోమారాధన మాచరించుచును జేజేతో మోద మొప్పఁగ యతి

స్వామిన్ నెమ్మది నుంచి వేదశిఖరద్వంద్వంబు శిష్యాళికిన్
సేమం బొప్ప రచించుచు న్నట వసించెన్ శ్రీశు సేవించుచున్. 335

సీ. అంత ధనుర్మాస మావిర్భవించినఁ, బరవాదిభీకరగురువరుండు
నిత్యము భక్తితో నిఖిలభాగవతార్చనము సేయ నం దొక్కనాఁ డచటికి
వైదేశికుం డగువైష్ణవుం డొక్కరుఁ, డరుదెంచి స్వాతంత్ర్య మలర స్నాన
శాలకుఁ జని యుష్ణజలముల నీరాడి, వేష్టువ లేకున్న వెదకి యూర్ధ్వ

తే. భాగమున నొక్కవేత్రముపై ని నన్న, గారిదోవతిఁ గని యది గట్టుకొన్న
నార్యుఁ డతనిఁ గటాక్షించి యనఘ వస్త్ర, మన్నగారిది గాఁ బోలు ననవతండు.

ఆ. అన్నగారియింటి కవని వైష్ణవు లంద, ఱాధ్యు లగుదు రట్టి యార్యునింట
నిట్లు నన్నుఁ బలుక నెవ్వఁ డవు రునీవు, తొలఁగుమనుచుఁ గినుకఁ బలికె గురుని. 336

వ. అట్లు తద్వాక్యంబు విని గురుం డిట్లనియె.

క. అపచారపడితి ననఘా, కృపసేయు మటంచు మ్రొక్కి కృతివరుఁ డార్యుం
డుపచార మొదవి యాతని, నపరిశ్రమఁ జేసి భోజనాదులఁ దనిపెన్. 337

మ. సిరి మీఱన్ గురుఁ డిట్లు వైష్ణవులకున్ స్నిగ్ధాన్నపానాదులం
బరమప్రీతి నొనర్చుచున్ విమతులం బ్రామాణికబ్రహ్మత
ర్కరయం బొప్ప జయించుచున్ నిగమశీర్షద్వంద్వతత్త్వార్థముల్
కరుణన్ సంశ్రితకోటికిన్ దెలుపుచుం గాలంబుఁ బుచ్చెన్ మహిన్. 338

చ. వరగుణరత్నవార్ధి యగువాదిభయంకరదేశికేంద్రుఁ డా
కరణి శతాబ్దముల్ గడపి కారుణికుం డగుటన్ నుతాదులం
దురునిజతేజ మాశ్రితజనోద్ధరణంబున నుంచి యంత సుం
దరవరయోగిరాజపదతామరసద్వయ మొందె భక్తితోన్. 339

—— వాదిభీకరాచార్యులవారితనియను. ——

శ్లో॥ వేదాన్తదేశికకటాక్షవివృద్ధబోధం
కాన్తోపయన్తృయమినః కరుణైకపాత్రమ్ ।
వత్సాన్వవాయ మనవద్యగుణై రుపేతం
భక్త్యా భజామి పరవాదిభయంకరార్యమ్॥ 340

ఉ. ఏకృతి కన్నగారు గురు వెంచఁ బితామహుఁ డేమనీషి క
స్తోకయశుం డనంతగురుసూర్యుఁడు తండ్రి వృషాచలేశ్వరుం
డేకవి కిష్టదైవతము నెల్లవు డానయనారుదేశిక
శ్రీకరపాదపద్మముల సేమ మెలర్ప మదిం దలంచెదన్. 341

ఉ. ఆనయనారుదేశికపదాంఘ్రిసరోజసమాశ్రితుండు రా
మానుజదేశికేంద్రసుతుఁ డాపరవాదిభయంకరార్యస
న్మానితసత్త్వ యానిగమమౌళిగురూద్వహుఁ డస్మదీయుడు

ర్జ్ఞానమమత్వఘోరతిమిర ప్రళయోదయభాస్కరుం డగున్. 342
ఆ. నయవిదగ్రగణ్యు నయనారుదేశిక,సుతుని నిగమశిఖరసూరిశిష్యు
వాదిభీకరార్యవరపౌత్రపౌత్రుని, వేంకటార్యు మదిని వేడ్కఁ దలఁతు. 343
మత్తకోకిలము. వాదిభీకరనప్తృనప్త నవాప్తబోధపయోనిధిన్
ఆదృతాశ్రితు వేంకటార్యపదారవిందయుగాశ్రితున్
మోదజున్నిగమాంతదేశికముఖ్యు నాహృదయంబులో
నాదరం బమరన్ భజింతు నహర్నిశంబు సుఖంబుగాన్. 344
సీ. పరవాదిభీకరగురు నప్తృ వేదాంత,దేశికపాదాంబుజాశ్రితుండు
తత్పౌత్రుఁ డఖిలవిద్యాపారదృశ్వయు, నతులకల్యాణగుణాభిరాముఁ
డవిరతాయతతదీయారాధనోభయ,వేదాంతవివరణావిష్టచిత్తుఁ
డస్మదాచార్యుల కతిశయితహితంబు, లాచరించుమహాత్ముఁ డార్యవర్యుఁ
తే. డంతిమోపాయనిష్ఠాగతాంతరంగుఁ, డంజనాచలనాథున కాత్మభూతుఁ
డాగమాంతగురూద్వహుఁ డస్మదీయ,పరమగురుఁడు కటాక్షించుఁ గరుణనన్ను.
సీ. వాదిభీకరగురువరనప్తృనప్తపౌత్రుఁడు గోత్ర నేగురుధూర్వహుండు
శ్రీకుమారశ్రుతిశేఖరాచార్యున, కభిమతపుత్రుఁ డేయార్యవరుఁడు
స్థిరత నణ్ణా వేదశిఖరదేశికపాద,పద్మద్విరేఫ మేప్రాజ్ఞమౌళి
యస్మన్ముఖంబున నాచార్యసూక్తిము,క్తావళి యేగురుఁ డానతిచ్చె
తే. వత్సవంశాబ్ధిచంద్రుఁ డేసత్సహాయుఁ, డేమహాత్ముఁడు మద్ధితహేతు వయ్యె
నట్టిమద్గురు నణ్ణాగారార్యు ననఘుఁ, జిత్త మలర భజించెద చింతమాని. 346
వ. మఱియు నిమ్మహాదేశికుండు మదీయదౌరాత్మ్యంబు దలంపక నన్నంగీకరించి
సకలవిహితంబు లొనరించిన తెఱం గెఱింగించెద. 347

ఏతద్గ్రంథకర్త యగునంబూరికేశవాచార్యులవృత్తాంతము.

సీ. శ్రీపురుషోత్తమ శ్రీకూర్మసింహాద్రి,పతి హరిఁ జూచి యుత్సాక చేరి
యట బ్రహ్మచారి వేదాంతార్యకడ హాయ,గ్రీవమంత్ర మెఱింగి కృష్ణకడను
మట్టిపల్లి నృసింహామందిరంబునఁ బుర,శ్చర్యాంతమున శరచ్చంద్రసదృశు
మహితప్రసన్నార్కమండలగతహాయ,గ్రీవు లోదృష్టి నీక్షించి మించి
తే. యతులితాహోబలమునఁ దార్క్ష్యాద్రిపైని,నొక్కనాఁడున్మనీభావయోగదశను
సుప్రసన్నార్కమండలశోభిదహర,గగనరూపిని బరమాత్ముఁ గాంచి యంత. 348
సీ. అచటనుం డేతెంచి యంజనాచలమున, స్వామిపుష్కరిణిలో స్నాన మార్చి
తత్తదంగములందు ధవళోర్ధ్వపుండ్రముల్, గురుపంక్తిఁ దలఁచుచుఁ గూర్మిఁ దీర్చి
తులసీకమలబీజవలయముల్ ధరియించి, వడిఁ జని మైసూరివారిమఠము
వాకిటితిన్నెపై వైష్ణవార్భకునకు, శ్రీసూక్త మతిప్రీతిఁ జెప్పుచున్న
తే. పాజ్ఞ శఠకోపదేశికు బ్రహ్మచారి, నచట నీక్షించి ప్రణమిల్ల నమ్మహాత్ముఁ

డస్మదీయతపోవేషక్రమంతఁ, జూచి సంశయించుచుఁ బలికెనీకసరణి నన్ను. 349

వ. వత్సా శంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిభగవల్లాంఛనంబులధరియించియు నిట్లుజటిలత్వ
శ్మశ్రులత్వకటీపాలాజపమాలాచీరపరిధానాదితాపసలక్షణంబులఁ దాల్చినాఁడ
వు గావున నీవు బైరాగివా యని యద్దేశికేంద్రుం డడిగిన నేనట్టివాఁడఁ గాను
విప్రుండ నని విన్నవింప నట్లాయెనేని నీకులగోత్రాదికంబు సవిస్తరంబుగా నుదా
హరింపుమని యగ్గురుండు మగిడి యడిగిన మహాత్మా కణ్వసగోత్రంబు నాపస్తం
బసూత్రంబును యజుశ్శాఖయు నార్యావర్తకులంబును నంబూరికుడియును
మంగళాద్రిక్షేత్రవాసంబునుశంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదివిష్ణులక్షణంబులుగలుగు
శ్రీరామసుధీవరునకు సప్తయు నట్టివాఁ డగుజగన్నాథకవీంద్రునకుఁ బౌత్రుండును
దాదృగ్విధుం డైన కేశవసూరికిఁ బుత్రుండును బరవాదిభీకరనయనారాచార్యశ్రీ
పాదారవిందమరందపానమత్తతుందిలేందిందిరపురందరుండును శ్రీలక్ష్మీనారాయ
ణార్యప్రసాదాసాదితశ్రీభాష్యాదిగ్రంథతత్త్వార్థానుభవజనితమహానందకందళిత
హృదయారవిందుండును శ్రీమంగళాద్రినృసింహాముఖోల్లాసకరసర్వవిధకైంకర్య
నిర్వాహకుండును నిత్యనిరతిశయతదీయారాధనపరుండును శ్రీశఠారిదాసాభిధా
నదాస్యనామాభిరాముండును నుభయకవితాపితామహుండునునగు శ్రీవేంకట
కృష్ణార్యునకు శ్రీరంగధామంబున వకుళాభరణరామానుజసంయమీంద్రసన్ని
ధి నిరువదినాల్గుహాయనంబులు గురుకులవాసంబుఁ జేసి కాణాదపాణినీయపూర్వ
మీమాంసాదిసామాన్యశాస్త్రంబులనుభయివేదాంతంబుల నష్టాదశరహస్యం
బుల నధికరించి శమదమాద్యనంతకళ్యాణగుణపరిపూర్ణుండై శ్రీపరాశరగోత్రుం
డగులక్ష్మీనారాయణార్యునకు సహోదరి యగునలమేల్మంగాంబయందుఁ బుత్రుం
డనై జనియించినవాఁడఁ గేశవనామధేయుండ నస్మదార్యప్రసాదలబ్ధనారాయణ
దాసాభిధానదాస్యనామంబుఁ గలవాఁడ నని ప్రత్యుత్తరంబుఁ జెప్ప నాశఠకోప
దేశికుం డట్టివైలక్షణ్యంబు గలనీకీవేషంబు స్వరూపవిరుద్ధంబు గాన దీని వర్జిం
చి భగవదాచార్యసన్నిధిని స్వరూపగ్రంథంబు లధికరింపుమని మిగుల నాదర
పూర్వకంబుగా ననుగ్రహించె నయ్యవసరంబునం దస్మదాచార్యుండై నయణ్ణ
గారాచార్యుం డంజనాద్రీశునకు మంగళాశాసనం బొనర్ప విచ్చేసినం జూచి సా
ష్టాంగప్రణామం బాచరించి యంజలించి యద్దేశికేంద్రునికట్టెదుట నమ్రుండ
నై యున్నసద్గురువరుండు కటాక్షించి వత్సా నీ వెవ్వండవనిన నానివాసస్థలంబు
మంగళగిరి జననీజనకులలమేల్మంగయునంబూరివేంకటకృష్ణార్యుండును దేవరవా
రాచార్యులుశ్రీరంగాదిదివ్యదేశంబులన్నియు సేవించిబదరికాశ్రమంబునకుంజని
యందునివసింపఁదలఁచి జరగుచున్నవాఁడ నని విన్నవించినవిననవధరించిసంశ్రిత
వాత్సల్యజలధి యగునమ్మహాదేశికేంద్రుండు పుత్రా నీ వస్మదీయుండవై యుండి
యు నిట్టిస్వరూపవిరుద్ధం బైనవేషం బేల పూనితివనిమగిడియడుగ నతిలజ్జనై స

మదీయవృత్తాంతంబంతయువిన్నవించితినంతఁ బరమకారుణికుండగునగ్గురువరుం
డీపూర్వవయస్సు విద్యాభ్యాసంబునకు సాధనంబగుఁగావున ననంతరం బీప్సితం
బగుక్షేత్రంబునకుం జనితపం బొనర్చెదవు గాని యిప్పు డస్మత్సన్నిధి స్వరూప
గ్రంథంబు లధికరించుచు బాలసరస్వతు లని జగతిఁ బ్రఖ్యాతుండై భగవద్రా
మానుజసిద్ధాంతనిర్ధారణసార్వభౌముం డైనవిద్వాన్ వీరరాఘవస్వామిసన్నిధి
సామాన్యశాస్త్రంబులధికరింపుమనినియమించినఁదదీయశ్రీసూక్తి మహాప్రసా
దం బని వాఙ్మాత్రంబుననంగీకరించియు మన్మానసంబునకురుచింపక కైతవభక్తిఁ
దత్సన్నిధిని వసించి యున్నసమయంబున శ్రీవిల్లిపుత్తూరినుండి తదీయశ్రీపాదప
ద్మంబు లాశ్రయించినవైష్ణవు లిరువు రేతెంచి సేవింప వారి ననుగ్రహించి
వారితో దాసునితో నమ్మహాసూరివారిమండపంబుఁ బ్రవేశించియం దారాత్రి
వసియింప నప్పు డంజనాద్రీశుం డద్దేశికేంద్రునకుఁ బ్రసాదం బనుప సంశ్రితుల
తో నారగించి యవశిష్టంబు దాసున కనుగ్రహింప నది స్వీకరించి కృతార్థుండ
నై యమ్మఠంబున నొక్కచో నిద్రించుచున్నపరరాత్రంబున మదీయస్వప్నం
బునందు శ్రీవిల్లిపుత్తూరినుండి యేతెంచినశ్రీవైష్ణవులయం దాళ్వా రని తిరునా
మంబు గలశ్రీమహాభాగవతుండుమదీయహస్తంబు గ్రహించి తోడుకచనియి
రుగెలంకుల దీపకళికలుల్లసిల్లఁజిత్రకంబళంబుపై క్షౌమోపధానంబునకొరఁగి
దివ్యస్రగనులేపనాంబరధరుండై సకలాభరణభూషితుండై సౌందర్యసౌకుమా
ర్యౌదార్యాదికల్యాణదివ్యమంగళవిగ్రహుండై మందస్మితసుందరవదనారవిందుం
డై యొప్పుచున్నయస్మదాచార్యులంజూపి సాష్టాంగప్రణామంబు సేయించితదీ
యశ్రీపాదపద్మయుగళంబుమదీయమస్తకంబున కాభరణంబుగా నునిచిమత్క
రం బద్దేశికేంద్రునిదక్షిణపాణిపల్లవంబునం దుంచి మహాత్మా వీనినిమిత్తంబుగా
మిగుల శ్రమపడి వీనిం బట్టి తెచ్చి మీ కర్పించితినింక నీదాసునివిడువకుఁడని
యప్పగించె నంత మేల్కాంచి యాస్వప్నదృష్టవృత్తాంతంబున కాశ్చర్యపడుచు
ధ్యానపరుండనై యున్ననన్నుం గటాక్షించియస్మద్గురుండు వత్సామిగులఁజిం
తించుచున్నవాఁడవు విచిత్రంబగుస్వప్నంబుఁ గంటివా యేమని యడుగ నగ్గురు
శిఖామణిసర్వజ్ఞత్వంబునకు విస్మయంబుఁ జెందియాస్వప్నవృత్తాంతంబంతయు
నెఱింగించినం దెలిసిదరస్మితంబొనర్చి యిటమీఁదనైనమదీయహితోపదేశంబు
నీమదికి రుచియించునా యని యానతియ్య వెఱచి శ్రద్ధాభక్తిపూర్వకంబుగా సా
ష్టాంగప్రణామం బాచరించినం జూచిమిగుల ననుగ్రహించి తమతోడం దోడుక
చని యనంతరంబతన్నివేశంబున నిర్వాపితజటాపటలుండనగుదాసునకు శ్రీపాద
తీర్థతళిహాప్రసాదంబులొసంగిమంత్రార్థం బీడుముప్పత్తారాయిరప్పడియు శ్రీభా
ష్యంబు మొదలుగాఁ గలసకలగ్రంథంబులం బ్రసాదించి సకలహితంబులుపదే
శించి నాగలాపురంబున స్వాభిమానాంతర్భూతుం డగువేదనారాయణస్వామి

కైంకర్యంబు జీర్ణంబై యున్నది నీవు షడారణ్యపురాపరనామధేయం బైనయా
యాఱుకాటికిం జని రాజద్వారంబుఁ గాచి యాకైంకర్యంబు నిర్వహింపుమని
యాజ్ఞాపించిన మహాప్రసాదంబని యాచార్యునాజ్ఞ శిరసావహించి యాషడా
రణ్యపురంబునకుం జని యందుఁ గందాడభావనాచార్యశ్రీపాదపద్మాశ్రితుండగు
జగన్నాథరాట్పండితునిమూలంబుగా నక్కైంకర్యంబునద్దేశికేంద్రునియనుగ్ర
హంబుచే సమకూర్చికొనిమగిడి యేతెంచియాశ్రీపురియందు గోవిందరాజమం
దిరంబున శ్రీమదార్ద్రానక్షత్ర మహోత్సవంబునం దాస్థానమంటపంబలంకరించి
దివ్యసింహాసనాసీనులై విచ్చేసి యున్న యెంబెరుమానారుసన్నిధి శ్రీవైష్ణవగోష్ఠి
మధ్యంబున విచ్చేసి యున్నయగ్గురుశిఖామణిని జూచి సాష్టాంగప్రణామం బాచ
రించి యంజలించి యున్ననన్నుఁ గటాక్షించియద్దేశికసార్వభౌముండు దేశాంత
రాగతుం డగుపుత్రునిం జూచి తండ్రియెదుర్కొనుమాడ్కి నెదురేఁగుదెంచి శ్రీ
పాదపద్మప్రణతుండ నగునన్ను గుచ్చియెత్తి కౌఁగిటం జేర్చికొనిమత్కరతల
గతం బగురాజముద్రాముద్రితం బైనపత్రంబుఁ గైకొని వత్సా నీవు మా కభి
మతచ్ఛాత్రుండవు రెండవపుత్రుండ వని మిగుల నంతసించుచు మహానుగ్రహం
బొనర్చె నట్టిపరవాదిభీకరగురుం డీదాసచేతను నొకనిమిత్తంబుగాఁ జేసికొనియ
స్మదీయజిహ్వాగ్రసింహాసనాసీనుండై యానతిచ్చినయీయాచార్యసూక్తిముక్తా
వళికి వక్త శ్రీవాదిభీకరగురుం డనియుఁ గృతినాయకుం డెంబెరుమానారనియుం
బ్రతిపాద్యంబు శ్రీశఠకోపపరకాలనాథయామునయతీంద్రాదిపూర్వాచార్యమా
హాత్మ్యం బనియును దలంచి నిమిత్తభూతుండనగుదానారాత్మ్యంబుఁదలంపక
మహీతలంబునం గలశ్రీమహాభాగవతులందఱు ఈప్రబంధంబుఁ బరిగ్రహించిసాప
రాధచేతనుండ నగునాసాహసం బోర్చి నన్ననుగ్రహింపవలయు. 350

సీ. పరవాదిభీకరగురుచరణాంబురుహాశ్రితుఁ డనుచు న న్నాదరించి
మంగళగిరియందు మంచెళ్ల వేంకటశార్యుఁడు రామాయణాదు లొసఁగె
ఘనుఁడు కౌండిన్యవేంకటనృసింహగురుండు, ద్వారకఁ దిరుమలవచనభూష
ణాదిరహస్యార్థ మడియేని కెఱిఁగించె, గురువరుఁ డగు నెలకొండపల్లి
తే. జియ్యరీదాసునకు భద్రశిఖరియందుఁ, గొఱఁతవడకుండఁ దెలిపెను గురుపరంప
రాప్రభావార్థ మగ్గురురాజకృపను, గ్రంథమంతయుఁ బరిపూర్తిఁ గనియె నిట్లు.
సీ. స్వస్త్యస్తు తే యతిస్వామినే భూతిపూర్ణమణిమయప్రాకారమందిరాయ
వందన మస్తు తే వరణీయవజ్రత్రిదండమండితపాణికాండజాయ
నతిరస్తు తే జగద్ధితకృతే కాషాయ, పరిధానసంవ్యానభాసురాయ
అంజలిరస్తు భవ్యతరోర్ధ్వపుండ్రాయ, జ్ఞానముద్రాసమంచత్కరాయ
తే. కమలతులసీవలయసక్తకంధరాయ, బ్రహ్మసూత్రశిఖాబంధభాస్వరాయ
విలసితోదయభాస్కరవిగ్రహాయ, ప్రణతిశత మస్తు మత్కృతిపాలకాయ; 352

శా. లక్ష్మీతద్ధరధర్మధామ బుధజాలప్రేమ నిష్కామ స
ర్వక్ష్మాక్షేమకృదాత్మనామ సుగుణారామా యశోభూమ స
త్పక్షాక్షిస్ఫురణాభిరామ యతిసుత్రామా యఘగ్రామదు
ర్వృక్షాత్యంతవిరామ దూరగతహేయస్తోమ రామానుజా. 353

క. అక్షయలోకనిదాన వి,చక్షణజనసార్వభౌమ శైవాదికుదృ
క్పక్షప్రక్షేపణ యతి,లక్షణలక్షితశుభాంగ లలితాపాంగా. 354

మాలినీవృత్తము. జనహితకరమంత్రా సర్వతంత్రస్వతంత్రా
వనరుహదళనేత్రా వైష్ణవాంభోజమిత్రా
వినికృతపడమిత్రా విద్వదీట్స్తోత్రపాత్రా
కనకరుచిరగాత్రా కర్మవల్లీలవిత్రా. 355

గద్యము. ఇది శ్రీభగవద్రామానుజకరుణాకటాక్షకలితకవితావైభవ పరవాది భయంకరాచార్యాభిమతచ్ఛాత్రాపస్తంబసూత్ర కణ్వసగోత్రపవిత్రోభయ కవిమిత్ర వేంకటకృష్ణార్యపుత్ర విబుధవైష్ణవవిధేయ కేశవనామధేయ ప్రణీతంబైన యాచార్యసూక్తిముక్తావళి యనుమహాప్రబంధంబునం దుత్తరభాగంబున శ్రీవేదాంతదేశిక ప్రభావంబును దత్పుత్రచరితంబును శ్రీవాదిభీకరగురువిజయంబు నేకాదశీనియమనిశ్చయంబును, శ్రీజయంతీనిర్ణయంబును,ధనుర్మాసపూజావిధానంబును నస్మదాచార్యవైభవంబు నన్నది సర్వంబును షష్ఠోల్లాసము. 356

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

ఈ గ్రంథకర్తకు గురుపరంపరాప్రభావంబు బ్రసాదించిన
నెలకొండపల్లి జియ్యంగారితనియను.

శ్లో॥ రామానుజపదాంభోజరాజహంస మహర్నిశమ్।
శ్రీరామానుజయోగీన్ద్రం వన్దే వాత్సల్యసాగరమ్॥

శ్లో॥ క్షమాసారా మహాత్మానః కవయో వైష్ణవోత్తమాః।
క్షమంతాం సాహస మిదం దాసోఽయ మితి న స్సదా॥

ఆచార్యసూక్తిముక్తావళి
ఉత్తరభాగము
ముగిసెను.